ספר ישעיהו

LIBER IESAHIAHV.

א CAPVT I.

super vidit quam , Amos filij Iesahiahu Visio
1 חזון[a] ישעיהו בן־אמוץ אשר חזה על־
,Huzziiahu diebus in ,Ierusalaim & Iehudah
יהודה וירושלם בימי עזיהו
.Iehudah regum Iehizchiiahu, Achaz, Iotham
יותם אחז יחזקיהו מלכי יהודה׃
,terra percipe auribus & ,cæli Audite
2 † שמעו שמים והאזיני ארץ
ipsi & , exaltaui & ,*magnificaui* ‡ Filios :est locutus DOMINVS quoniam
כי יהוה דבר בנים גדלתי[b] ורוממתי והם
asinus & ,suum possessorem bos Cognouit .me contra sunt præuaricati
3 פשעו בי׃ † ידע שור קנהו וחמור
.intellexit non meus populus ,cognouit non *Israel : sui domini præsepe
אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן[c]׃
,*malignantium* †semini ,iniquitate graui populo ,peccatrici genti Væ
4 † הוי גוי חטא עם כבד[d] עון זרע מרעים[e]
fecerunt irasci ,DOMINVM dereliquerunt :corruptoribus filiis
בנים משחיתים עזבו את־יהוה נאצו את־
quid *Super* ‡ .retrorsum se alienauerunt ,Israel sanctum
5 † על־מה קדוש ישראל נזרו[f] אחור׃
omne &,*ægritudinem* ‖ ad caput omne ?*defectione* * addetis ,adhuc percutiemini
תכו[g] עוד תוסיפו[h] סרה כל־ראש לחלי[i] וכל־
,*integritas* ‖ eo in * non *caput* ‡ ad vsque pedis planta A .infirmum cor
6 † מכף־רגל ועד־ראש אין־בו מתם לבב דוי[k]׃
,circumligata nec ,sunt cōpressa* non :*recens* ‡ plaga & ,liuor & ,vulnus ‡
פצע וחבורה ומכה טריה לא־זרו ולא חבשו
successæ vestræ ciuitates ,desolata vestra Terra .oleo in *mollita* ‡ nec
7 † ולא רככה בשמן׃ ארצכם שממה עריכם שרפות
desolatio & ;*eam depascentes** alieni vobis coram vestram *humum* ‡ :igni
אש אדמתכם לנגדכם זרים[l] אכלים אתה ושממה
vmbraculum sicut Siion filia derelinquetur Et .alienorum euersio sicut
8 כמהפכת זרים׃ † ונותרה[m] בת־ציון כסכה[n]
.*obsessa* ‡ ciuitas sicut ,cucumerario in *diuersorium* † sicut ;vinea in
בכרם כמלונה במקשה כעיר נצורה׃
,*parum vt superstitē* ‖ nobis reliquisset exercituum DOMINVS Nisi
9 † לולי יהוה צבאות הותיר לנו שריד כמעט
.fuissemus assimilati Hamorah ipsi & ,fuissemus Sedom sicut
כסדם היינו[o] לעמרה דמינו[p]׃
percipite auribus ;Sedom *gubernatores* * DOMINI verbum Audite
10 † שמעו דבר־יהוה קציני סדם האזינו
multitudo ‡ mihi quid Vt .Hamorah populus Dei nostri legem
11 † למה־לי רב־[r] תורת[q] אלהינו עם עמרה׃
ascensionibus ‡ sum Satur ?DOMINVS *dicet* † ,vestrarum victimarum
זבחיכם יאמר יהוה שבעתי עלות
agnorum & *iuuencorum* ‖ sanguinem & :*pinguium* * adipe & ,arietum
אילים וחלב מריאים ודם פרים[s] וכבשים
;*meis faciebus conspici* ‡ veniretis Cùm .volui non hircorum &
12 † ועתודים לא חפצתי׃ כי תבאו[t] לראות[v] פני
? mea atria *conculcare* † , vestra manu de hoc quæsiuit quis
מי־בקש זאת מידכם רמס חצרי׃
abominatio suffimentum :*mendacij munus* ‡ afferre addatis Ne
13 † לא תוסיפו[x] הביא[y] מנחת־שוא קטרת תועבה
iniquitatem potero non ,conuocationem vocare ‡ ,sabbatum & ,*mensem* ‖ :mihi *ipsa* *
היא לי חדש ושבת קרא מקרא לא־אוכל[z] און
habuit † odio vestras solennitates & vestras Calendas .*retentionem &*
14 † ועצרה׃ חדשיכם ומועדיכם[a] שנאה
.sustinendo laboraui ,*defatigationē ad me super fuerunt* ‡ :mea anima
נפשי היו עלי לטרח נלאיתי נשא׃
: vobis à meos oculos occultabo ,vestras *volas vos expandendo in* * Et
15 † ובפרשכם כפיכם[b] אעלים עיני מכם
vestræ ‡ manus : *audiens ego* ‖ non ,orationem multiplicabitis quando etiam
גם כי־תרבו תפלה אינני שמע ידיכם
malum remouete ,estote mundi ,vos ‡ Lauate .sunt plenæ *sanguinibus* †
16 דמים מלאו׃ † רחצו הזכו[c] הסירו רע
.malefacere desinite : meorum oculorū conspectu de *vestrorum studiorū* *
מעלליכם מנגד עיני חדלו[d] הרע׃

a חזה ‖ b רום * enutriui ‖ *autem ‖ c בין † malorum, ‖ d עוה ‖ e רוע ‡ Per ‖ f זור * prauitatem ‖ languorem, ‖ g נכה יסף ‖ h ‖ i חלה ‖ k דוה ‡ verticem * est ‖ perfectio ‡ sed ‡ saniosa * hæc ‡ linita ‡ terram * deuorant ‖ l זור ‖ m יתר ‖ n סכך ‖ o היה † tugurium ‡ desolata. ‖ superstites paucos, ‖ p דמה ‖ ירה * principes ‡ offertis multitudinē ‖ q רבב ‖ s פרה † dicit ‡ holocaustis * bubalorum ‖ vitulorum ‡ vt cōspicere mini coram me: ‖ t בוא ‖ v ראה † vt conculcaretis ‡ sacrificium mendax ‖ x יסף ‖ y בוא * est ‖ calendas, ‡ & conuocationē solēnitatis nō possum ferre iniquitatem cū cœtu. ‖ z יכל † habet ‡ sunt mihi oneri, * quando extendetis manus ‖ a יעד ‖ b כפף ‖ audiam ‡ enim † sanguine ‡ igitur * operum vestrorum ‖ c זכך ‖ d רוע

oppressum, iudicate ,*iniuria affectum* dirigite ,iudicium quærite ,benefacere Discite
17 † למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ שפטו
dicet ‡ ,nos increpemus & ,nunc *Adeste* * .viduæ *litigate* † ,pupillo
18 יתום ריבו[e] אלמנה׃ † לכו־נא ונוכחה יאמר
:albescent nix veluti ,*coccina* tanquā vestra peccata fuerint Si.DOMINVS
יהוה אם־יהיו חטאיכם כשנים[f] כשלג ילבינו
.erunt † lana velut ,vermiculus tanquam rubra fuerint si
אם־יאדימו כתולע כצמר יהיו׃
.comedetis terræ bonum ,audieritis & ,*acquieueritis* ‡ Si
19 † אם־תאבו[g] ושמעתם טוב הארץ תאכלו׃
os quia :deuorabimini gladio ,*fueritis rebelles* ‖ & ,renueritis si Et
20 † ואם־תמאנו ומריתם[h] חרב תאכלו כי פי[i]
ciuitas meretrix vt fuit Quomodo .est locutum DOMINI
21 יהוה דבר׃ † איכה[k] היתה לזונה קריה
.homicidæ nunc & ,ea in est morata iustitia ,iudicio * plena ? fidelis
נאמנה מלאתי משפט צדק ילין[l] בה ועתה מרצחים׃
.*aquis in mixtus tuus potus* ‡ :scorias in *fuit* ‖ tuum Argentum
22 † כספך היה[m] לסיגים סבאך מהול במים׃
,*munus diligens ipse totus* ‡ :furum socij & ,*contumaces* † tui Principes
23 † שריך[n] סוררים וחברי גנבים כלו אהב שחד
non viduæ *lis &* :*indicabunt* ‡ non pupillo: retributiones *sequens* ‖ &
ורדף שלמנים יתום לא ישפטו וריב[o] אלמנה לא־
DOMINVS ‡ Dominus dicit * Propterea .eos ad ingredietur
24 יבוא אליהם׃ † לכן נאם האדון יהוה
me vindicabo & ,meis hostibus de cōsolabor Heu : Israel fortis exercituū
צבאות אביר ישראל הוי אנחם[p] מצרי ואנקמה
repurgabo & ,te super meam manum conuertam Et .meis inimicis de
25 מאויבי׃ † ואשיבה[q] ידי עליך ואצרף
.tua stanna omnia auferam & ;tuas scorias *purificatiuū vt* †
כבר סיגיך ואסירה כל־בדיליך׃
tuos consiliarios & ,principio in ‡ sicut tuos iudices restituam Et
26 † ואשיבה שפטיך כבראשנה ויעציך
.fidelis ciuitas ,iustitiæ ciuitas *tibi vocabitur* * postea & :initio *in* ‖ sicut
כבתחלה אחרי־כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה׃
.iustitia in *eius conuersi* ‡ & :redimetur iudicio in Siion
27 † ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה׃
derelinquentesq; ;pariter † peccatorum & ,præuaricatorum contritio Et
28 † ושבר פשעים וחטאים יחדו ועזבי
quas *vlmis ab afficientur* ‡ pudore Quia .consumentur DOMINVM
29 יהוה יכלו׃ † כי יבשו[r] מאילים אשר
.elegistis quos hortis ab *erubescetis* ‖ & ;concupiuistis
חמדתם ותחפרו מהגנות[s] אשר בחרתם׃
aqua cui hortus velut & ,*suo folio* ‡ defluens *vlmus vt* * eritis Quando
30 † כי תהיו כאלה נבלת עלה וכגנה אשר־מים
;*fauillam in* ‖ operator eius & ,*stuppam in* ‡ fortis erit Et .*ei* † non
31 אין להֿ׃ † והיה החסן לנערת ופעלו לניצוץ
.*extinguens* ‡ * non & ,pariter ipsi ambo succendentur &
ובערו שניהם יחדו ואין מכבה׃

CAP. II. ב

Iehudah super , Amos filius Iesahiahu vidit quod Verbum
1 † הדבר אשר חזה ישעיהו בן־אמוץ על־יהודה
erit præparatus *dierum nouissimo* † in erit Et .Ierusalaim &
2 וירושלם׃ † והיה באחרית הימים נכון יהיה
:collibus præ se eleuabit & ,montium *capite* in DOMINI domus mons
הר בית־יהוה בראש ההרים ונשא מגבעות
.gentes omnes eum ad confluent &
ונהרו אליו כל־הגוים׃
montem ad ascendamus & ,*Agite* :dicent & ,multi populi ibunt Et
3 † והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל־הר־
,*suis viis de* * nos docebit & : Iahacob Dei domum ad ,DOMINI
יהוה אל־בית אלהי יעקב וירנו[v] מדרכיו
verbum & ,lex exibit Siion de quia : eius semitis in ambulabimus &
ונלכה בארחתיו כי מציון תצא[x] תורה ודבר־
.Ierusalaim de DOMINI
יהוה מירושלם׃
contundēt & :multos populos arguet & , gentes inter iudicabit Et
4 ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו

oppressum, ‖ † iudicate ‖ Venite ‡ dicit ‖ e רוב coccinum ‖ f שנן † alba ‡ volueritis, ‖ g אבה ‖ irritaueritis, ‖ h מרה ‖ i פה ‖ k היה * fuit ‖ l לון ‖ m סיג ‖ versum est ‡ vinū tuum mixtum est aqua. † declinātes, ‡ omnes diligūt munera, ‖ sequuntur ‡ iudicant, causa ‖ n שור ‖ o רוב * sic ‡ Deus ‖ p צור ‖ q שוב ‖ quasi fornax ‖ ‡ erant ‖ ab * vocaberis ‡ qui cōuersi fuerint ad eam ‖ † erit ‖ afficiemini ab arboribus ‖ r אלה ‖ s גנן ‖ pudore afficiemini, * veluti quercus ‡ foliis suis, † est ‡ vt stuppa ‖ vt scintilla: * erit ‡ qui extinguat. ‖ nouissimis ‖ vertice ‖ Venite ‖ t רבב ‖ vias suas ‖ v ירה ‖ x יצא

CAP. II.

gens leuabit non : falces in suas lanceas & , ligones in suos gladios

4 חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמַזְמֵרוֹת לֹא־יִשָּׂא גוֹי

.bellum vltra discent non & , gladium gentem contra

אֶל־גּוֹי חֶרֶב וְלֹא־יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה׃

.DOMINI lumine in ambulemus & , adeste , Iahacob Domus

5 בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְהוָה׃

:Oriente ab sunt repleti quia , Iahacob domū , tuum populū dimisisti Quia

6 כִּי נָטַשְׁתָּה עַמְּךָ בֵּית יַעֲקֹב כִּי מָלְאוּ מִקֶּדֶם

.fuerunt sufficientes alienorum natis in & , Pelistim sicut augures &

וְעֹנְנִים כַּפְּלִשְׁתִּים וּבְיַלְדֵי נָכְרִים יַשְׂפִּיקוּ׃

:eius thesauris finis non & , auro & , argento eius terra est repleta &

7 וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ כֶּסֶף וְזָהָב וְאֵין קֵצֶה לְאֹצְרֹתָיו

.eius quadrigis finis non & , equis eius terra est repleta &

וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ סוּסִים וְאֵין קֵצֶה לְמַרְכְּבֹתָיו׃

, se incuruabunt suarū manuū Operi . idolis eius terra est repleta Et

8 וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ אֱלִילִים לְמַעֲשֵׂה יָדָיו יִשְׁתַּחֲווּ

se humiliauit & , homo se incuruauit Et . eorum digiti fecerūt quod ei

לַאֲשֶׁר עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו׃ 9 וַיִּשַּׁח אָדָם וַיִּשְׁפַּל־

: puluere in te abscōde & , petram in Ingredere . eis parces non & , vir

אִישׁ וְאַל־תִּשָּׂא לָהֶם׃ 10 בּוֹא בַצּוּר וְהִטָּמֵן בֶּעָפָר

. eius excellentiæ decorē & , DOMINI formidinis faciebus à

מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר גְּאֹנוֹ׃

: hominū altitudo se incuruabit & , humiliabitur hominis elationis Oculi

11 עֵינֵי גַּבְהוּת אָדָם שָׁפֵל וְשַׁח רוּם אֲנָשִׁים

DOMINI dies Nam . illa die in ipse solus DOMINVS eleuabitur &

וְנִשְׂגַּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא׃ 12 כִּי יוֹם לַיהוָה

elatum omnem super & , excelsum & superbum omnē super exercituum

צְבָאוֹת עַל כָּל־גֵּאֶה וָרָם וְעַל כָּל־נִשָּׂא

, eleuatas & , sublimes Lebanon cedros omnes super Et . se humiliabit &

וְשָׁפֵל׃ 13 וְעַל כָּל־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן הָרָמִים וְהַנִּשָּׂאִים

, excelsos montes omnes super Et . Basan quercus omnes super &

וְעַל כָּל־אַלּוֹנֵי הַבָּשָׁן׃ 14 וְעַל כָּל־הֶהָרִים הָרָמִים

turrim omnem super Et . eleuatos colles omnes super &

וְעַל כָּל־הַגְּבָעוֹת הַנִּשָּׂאוֹת׃ 15 וְעַל כָּל־מִגְדָּל

. munitum murum omnem super & , excelsam

גָּבֹהַּ וְעַל כָּל־חוֹמָה בְצוּרָה׃

. desiderii prospecturas omnes super & , Tarsis naues omnes super Et

16 וְעַל כָּל־אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ וְעַל כָּל־שְׂכִיּוֹת הַחֶמְדָּה׃

: hominū altitudo se humiliabit & , hominis elatio se incuruabit Et

17 וְשַׁח גַּבְהוּת הָאָדָם וְשָׁפֵל רוּם אֲנָשִׁים

. vana Et . illa die in ipse solus DOMINVS eleuabitur &

וְנִשְׂגַּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא׃ 18 וְהָאֱלִילִים

, petrarum speluncas in introibunt Et . concidet penitus

כָּלִיל יַחֲלֹף׃ 19 וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים

gloria à & , DOMINI formidinis faciebus à , pulueris concauitates in &

וּבִמְחִלּוֹת עָפָר מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר

illa die In . terrā frangendā ad ipsum surgendo in , eius altitudinis

גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ׃ 20 בַּיּוֹם הַהוּא

fecerunt quæ , sui auri vana & , sui argenti vana homo proiiciet

יַשְׁלִיךְ הָאָדָם אֵת אֱלִילֵי כַסְפּוֹ וְאֵת אֱלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר עָשׂוּ־

, vespertilionibus & , foueas fodiendum ad se incuruandum ad sibi

לוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֺת לַחְפֹּר פֵּרוֹת וְלָעֲטַלֵּפִים׃

faciebus à in saxorū scopulos , & , petrarum scissuras in veniendum Ad

21 לָבוֹא בְּנִקְרוֹת הַצֻּרִים וּבִסְעִפֵי הַסְּלָעִים מִפְּנֵי

frangendā ad ipsū surgēdo in eius altitudinis decorē à & , DOMINI formidinis

פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ

quo in nam ; eius naso in flatus cuius , homine ab vobis Desinite . terram

הָאָרֶץ׃ 22 חִדְלוּ לָכֶם מִן־הָאָדָם אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ כִּי־בַמֶּה

: ipse reputatur

נֶחְשָׁב הוּא׃

CAP. III. ג

remouens exercituum DOMINVS dominator ecce Nam

1 כִּי הִנֵּה הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת מֵסִיר

omne , fulcimentum & fulcimentum Iehudah à & , Ierusalaim à

מִירוּשָׁלַםִ וּמִיהוּדָה מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֵנָה כֹּל

virum & Fortem . aquæ fulcimentum omne & , panis fulcimentum

מִשְׁעַן־לֶחֶם וְכֹל מִשְׁעַן־מָיִם׃ 2 גִּבּוֹר וְאִישׁ

, senem & diuinum & , prophetam & , iudicem , belli

מִלְחָמָה שׁוֹפֵט וְנָבִיא וְקֹסֵם וְזָקֵן׃

sapientem & , consiliarium & , faciebus eleuatum & quinquaginta Principem

3 שַׂר־חֲמִשִּׁים וּנְשׂוּא פָנִים וְיוֹעֵץ וַחֲכַם

paruuli & , eorū principes pueros dabo Et . eloquii peritum , ingeniosorum

חֲרָשִׁים וּנְבוֹן לָחַשׁ׃ 4 וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵיהֶם וְתַעֲלוּלִים

. eos in dominabuntur

יִמְשְׁלוּ־בָם׃

[CAP. III continued]

superbient : suum socium in vir & , virum in vir , populus fuit exactor Et

5 וְנִגַּשׂ הָעָם אִישׁ בְּאִישׁ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִרְהֲבוּ

apprehendet Quoniam . inclytum in contemptus & , senem in puer

הַנַּעַר בַּזָּקֵן וְהַנִּקְלֶה בַּנִּכְבָּד׃ 6 כִּי־יִתְפֹּשׂ

gubernator , tibi Vestimentum : sui patris domus suum fratrem in vir

אִישׁ בְּאָחִיו בֵּית אָבִיו שִׂמְלָה לְכָה קָצִין

tua manu sub hæc ruina & : nobis eris

תִּהְיֶה־לָּנוּ וְהַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת תַּחַת יָדֶךָ׃

mea domo in & , alligans ero Non : dicendo , illa die in Assumet

7 יִשָּׂא בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לֹא־אֶהְיֶה חֹבֵשׁ וּבְבֵיתִי

. populi gubernatorem me constituatis Ne . vestimentum nec , panis non

אֵין לֶחֶם וְאֵין שִׂמְלָה לֹא תְשִׂימֻנִי קְצִין עָם׃

eorum lingua quia : concidit Iehudah & , Ierusalaim ruit Quia

8 כִּי כָשְׁלָה יְרוּשָׁלַםִ וִיהוּדָה נָפָל כִּי־לְשׁוֹנָם

. eius gloriæ oculos irritandum ad DOMINVM contra eorum conata &

וּמַעַלְלֵיהֶם אֶל־יְהוָה לַמְרוֹת עֵנֵי כְבוֹדוֹ׃

suum peccatum & , eos in respondit corum faciem Agnitio

9 הַכָּרַת פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָּם וְחַטָּאתָם

quoniam , eorum animæ Væ . celarunt non , nunciauerunt Sedom sicut

כִּסְדֹם הִגִּידוּ לֹא כִחֵדוּ אוֹי לְנַפְשָׁם כִּי־

quod , bonus cum iusto Dicite . malum sibiipsis reddiderūt

גָמְלוּ לָהֶם רָעָה׃ 10 אִמְרוּ צַדִּיק כִּי־טוֹב כִּי־

. comedent suorum studiorum fructum

פְרִי מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ׃

. ei fiet eius manuum retributio nam : malum impio Væ

11 אוֹי לְרָשָׁע רָע כִּי־גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה לּוֹ׃

sunt dominatæ mulieres & , paruulus , eius exactores mei Populi

12 עַמִּי נֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ

tuarū semitarū viam & , errare facientes , te beatificantes mi Popule . eum in

בוֹ עַמִּי מְאַשְּׁרֶיךָ מַתְעִים וְדֶרֶךְ אֹרְחֹתֶיךָ

iudicandum ad stans , & , DOMINVS litigandum ad Stans . absorbuerunt

בִּלֵּעוּ׃ 13 נִצָּב לָרִיב יְהוָה וְעֹמֵד לָדִין

, sui populi senibus cum veniet iudicium ad DOMINVS . populos

עַמִּים׃ 14 יְהוָה בְּמִשְׁפָּט יָבוֹא עִם־זִקְנֵי עַמּוֹ

afflicti rapina . vineam succendistis vos Et . suis principibus &

וְשָׂרָיו וְאַתֶּם בִּעַרְתֶּם הַכֶּרֶם גְּזֵלַת הֶעָנִי

facies & , meum populum contunditis vobis Quid . vestris domibus in

בְּבָתֵּיכֶם׃ 15 מַלָּכֶם תְּדַכְּאוּ עַמִּי וּפְנֵי

exercituum DOMINVS Dominus dicit , molitis afflictorum

עֲנִיִּים תִּטְחָנוּ נְאֻם־אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת׃

, Sion filiæ superbiuerunt quod eo Pro : DOMINVS dixit Et

16 וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָבְהוּ בְּנוֹת צִיּוֹן

plaudendo & ambulādo , oculis fallentes & , gutture extenta ambulauerunt &

וַתֵּלַכְנָה נְטוּיוֹת גָּרוֹן וּמְשַׂקְּרוֹת עֵינָיִם הָלוֹךְ וְטָפֹף

Dominus inficiet scabie Et . tinniebant suis pedibus in & , ibant

תֵּלַכְנָה וּבְרַגְלֵיהֶם תְּעַכַּסְנָה׃ 17 וְשִׂפַּח אֲדֹנָי

. deteget earum pudendum DOMINVS & , Sion filiarum verticē

קָדְקֹד בְּנוֹת צִיּוֹן וַיהוָה פָּתְהֵן יְעָרֶה׃

, crepidarum gloriam Dominus faciet recedere illa die In

18 בַּיּוֹם הַהוּא יָסִיר אֲדֹנָי אֵת תִּפְאֶרֶת הָעֲכָסִים

armillas & , Collaria . lunulas & , reticula &

וְהַשְּׁבִיסִים וְהַשַּׂהֲרֹנִים׃ 19 הַנְּטִפוֹת וְהַשֵּׁרוֹת

domus & , vittas & , periscelides & , Tiaras . velamina &

וְהָרְעָלוֹת׃ 20 הַפְּאֵרִים וְהַצְּעָדוֹת וְהַקִּשֻּׁרִים וּבָתֵּי

. naris circulos & Annulos . inaures & animi

הַנֶּפֶשׁ וְהַלְּחָשִׁים׃ 21 הַטַּבָּעוֹת וְנִזְמֵי הָאָף׃

. crumenas & , pepla & , opertimenta & , vestes Mutatorias

22 הַמַּחֲלָצוֹת וְהַמַּעֲטָפוֹת וְהַמִּטְפָּחוֹת וְהָחֲרִיטִים׃

. palliola & , calyptras & , sindones & , Specula

23 הַגִּלְיֹנִים וְהַסְּדִינִים וְהַצְּנִיפוֹת וְהָרְדִידִים׃

pro & , excisio cingulo pro & , aromate pro , erit Et

24 וְהָיָה תַחַת בֹּשֶׂם מַק יִהְיֶה וְתַחַת חֲגוֹרָה נִקְפָּה וְתַחַת

facci cingulum fascia pectorali pro & , caluitium calamistri opere

מַעֲשֶׂה מִקְשֶׁה קָרְחָה וְתַחַת פְּתִיגִיל מַחֲגֹרֶת שָׂק

tua fortitudo & , cadent gladio in tui Viri . pulchritudine pro quia

כִּי־תַחַת יֹפִי׃ 25 מְתַיִךְ בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וּגְבוּרָתֵךְ

terra in munda & , eius portæ lugebunt & , plangent Et . prælio in

בַּמִּלְחָמָה׃ 26 וְאָנוּ וְאָבְלוּ פְּתָחֶיהָ וְנִקָּתָה לָאָרֶץ

. sedebit

תֵּשֵׁב׃

CAP. IIII. ד

, illa die in vnum virum in mulieres septem apprehendent Et

1 וְהֶחֱזִיקוּ שֶׁבַע נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד בַּיּוֹם הַהוּא

, induemur nostris vestimentis & , comedemus nostrū Panem : dicendo

לֵאמֹר לַחְמֵנוּ נֹאכֵל וְשִׂמְלָתֵנוּ נִלְבָּשׁ

Marginal notes (left): opprimetur amicum in ualescent ignobiles in nobilem. familiæ dicens: est, princeps manibus tuis erit. Iurabit dicens: dominus est. נָשָׂא principem שׂוּם opera הַכָּרַת נָכַר vultus testificabitur contra abscōderūt. עָנָה נֶגֶד fuerit operum פְּרִי in. oppressores. ei qui beatificant errant. תָּעָה זוּן perdunt. stat iudicandū stat depasti estis pauperis est atteratis. pauperum comminuatis. Deus eleuatæ sunt extento nutibus oculorum tripudiādo נְטוּ נָטָה calceamēta habebāt cum crepitaculis. decaluabit nates ornamētorum pedum. סוּר vittas instar retis. Torques, mitras. pileos, murenulas, pectoralia, Mutatoria, vela, linteamina, vittas, theristra. גִּלַּח מקק fœtor crinium dispositione æquali adustioque. שָׁקַק יָפָה נָפַל יָשַׁב

Marginal notes (right): חָנַה נָשָׂא venite, הָלַךְ superstitione repleti sunt præ Aramæis qui sunt ad Orientem Israeli, filiis alienis est est. עוּן incuruauerunt שָׁחָה עָשָׂה tu גָּאָה facie altitudinis elati humiliabūt se. רוּם picturas cōcupiscibiles. שְׂכִיָּה שָׁחַח idola צוּר foueas subterraneas à facie cum surrexerit vt conterat גָּאָה idola argētea sua, idola aurea sua, עָשָׂה פָּעַר vt incuruarent se imaginibus talparum & vespertilionum. Vt ingrediatur in speluncas cauernas facie gloria cum surrexerit vt conterat anima in naribus eius; quid enim reputationis est remouere facit סוּר שׂוּר hoc est, bellicosum, Quinquagenarium & honorabile vultu, artificem, industrium oratorem. pueri

.nostrum opprobrium *collige* ,nos super tuum nomen inuocetur tantum aufer

רק יקרא שמך עלינו אסף חרפתנו ׃

fructus & :gloria & decore in DOMINI germen erit illa die In

2 † ביום ההוא יהיה צמח יהוה לצבי ולכבוד ופרי

. Israel *euasioni* decore * in & sublimitate in terræ

הארץ לגאון ולתפארת לפליטת ישראל ׃

Sanctus , Ierusalaim in residuus & , Siion in *relictus* ‡ erit Et

3 † והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש

abluet Si ‖ .Ierusalaim in *vitis* ‡ in scriptus † omnis: ei dicetur

4 † יאמר לו כל־הכתוב לחיים בירושלם ׃ אם רחץ

colluerit † Ierusalaim *sanguines* ‡ & ,Siion filiarum *sordem* * Dominus

אדני את צאת בנות־ציון ואת־דמי ירושלם ידיח

.ardoris spiritu in & ,iudicij spiritu in,eius *interiori de*

מקרבה ברוח משפט וברוח בער ׃

,Siion montis *paratum* locum omnem super DOMINVS creabit Et

5 † וברא יהוה על כל־מכון הר־ציון

ignis splendorem & ,fumum & ,diem per nubem eius *conuocationē* ‡ super &

ועל־מקראה ענן יומם ועשן ונגה אש

.*operimentum* * gloriam omnem super nam : *nocte flammæ* ‖

להבה לילה כי על־כל־כבוד חפה ׃

,*confidentiam in* † & ,æstu ab *interdiu vmbram in* ‡ erit tabernaculum Et

6 † וסכה תהיה לצל־יומם מחרב ולמחסה

.pluuia à & ,*nimbo à absconsionem in &*

ולמסתור מזרם וממטר ׃

* iis qui euaserint. ‡ qui relictus fuerit † qui est ‡ vita ‖ Quando * sordes ‡ sanguinem † lauabit de medio ‡ loca cõuocationis ‖ flammātis per noctem: * erit protectio. ‡ pro vmbraculo per diē † pro regmine & absconsione à turbine,

פרה חיה יצא רוח

CAP. V. ה

Vinea .*eius vinea* ‖ ,mei dilecti canticum *meo dilecto* ‡ nunc Cantabo

1 † אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו כרם

,cam *elapidauit* † & ,cam *fodit* ‡ Et .*olei filio cornu* * in meo dilecto fuit

2 היה לידידי בקרן בן־שמן ׃ † ויעזקהו ויסקלהו

,eius medio in turrim ædificauit & , *pulchro palmite* ‡ cam plantauit &

ויטעהו שרק ויבן מגדל בתוכו

fecit & , vuas *facere* ‖ expectauit & :ea in excidit torcular etiam &

וגם־יקב חצב בו ויקו לעשות ענבים ויעש

iudicate ,Iehudah vir & ,Ierusalaim habitator nunc Et .*putidas vuas* *

3 באשים ׃ † ועתה יושב ירושלם ואיש יהודה שפטו־

.meam vineam inter & me inter nunc

נא ביני ובין כרמי ׃

expectaui Cur ?ea in feci non & ,meæ vineæ vltrà *faciendum* ‡ Quid

4 † מה־לעשות עוד לכרמי ולא עשיתי בו מדוע קויתי

faciam scire nunc Et ?*vuas putidas* ‡ fecit & , vuas *faciendum ad* †

5 לעשות ענבים ויעש באשים ׃ † ועתה אודיעה־

,eius sepem *remouere* :meæ vineæ *faciens* * ego quid vos nunc

נא אתכם את אשר־אני עשה לכרמי הסר משוכתו

.conculcationē in erit & ,eius maceriā *frangere .conflagrandum* ‡ ad erit &

והיה לבער פרץ גדרו והיה למרמס ׃

ascendet & ,*sarrietur* ‡ non & ,putabitur non :*vastitatem* † eam ponam Et

6 † ואשיתהו בתה לא יזמר ולא יעדר ועלה

.pluuiam eam super *pluendo à* ‡ mādabo nubibus *super* & :*sentis* & *, vepris

שמיר ושית ועל העבים אצוה מהמטיר עליו מטר ׃

vir & , † Israel domus exercituum DOMINI vinea Nam

7 † כי כרם יהוה צבאות בית ישראל ואיש

ecce & , iudiciū *ad* * expectauit Et : eius *deliciarum* ‡ plantatio Iehudah

יהודה נטע שעשועיו ויקו למשפט והנה

.clamor ecce & ,iustitiam :*vulnus* ‡

משפח לצדקה והנה צעקה ׃

,*agrum in* * agrum , *domum in* ‡ domum *facientibus pertingere* † Væ

8 † הוי מגיעי בית בבית שדה בשדה

interiori in vos soli *cōstituamini & ,loci defectū ad vsque, facient* ‡ appropinquare

יקריבו עד אפס מקום והושבתם לבדכם בקרב

domus non Si : exercituum DOMINVS ‡ meis auribus In .terræ

9 הארץ ׃ † באזני יהוה צבאות אם־לא בתים

.habitatore absque *bonæ* * & ,grandes ,erunt desolationem in multæ

רבים לשמה יהיו גדלים וטובים מאין יושב ׃

sementis & : vnum batum facient , vineæ iugera decem Nam

10 † כי עשרת צמדי־כרם יעשו בת אחת וזרע

. Ephah faciet , *Chomer* ‡

חמר יעשה איפה ׃

crepusculum *in morantibus :sequentur Sechar* ‡ , mane *in maturantibus* † Væ

11 † הוי משכימי בבקר שכר ירדפו מאחרי בנשף

,tympanum ,nebel & , cithara erit Et .eos *incendet* ‡ vinum *

12 יין ידליקם ׃ † והיה כנור ונבל תף

non DOMINI opus & :eorum conuiuiis † vinum & ,tibia &

וחליל ויין משתיהם ואת פעל יהוה לא

.viderunt non eius manuum opus & ,*respicient* ‡

הביטו ומעשה ידיו לא ראו ׃

‡ propter dilectū meum ‖ propter vineam eius, * colle loco pingui. ‡ sepiuit † lapidibus purgauit ‡ plantis vitis optimæ, ‖ vt faceret * labruscas. ‡ boni poteram facere † vt faceret ‡ labruscas. * facio ‡ pascēdum. Diruam † in desolationem: ‡ fodietur, * spina, ‡ vt nō pluāt † est ‡ lætitiarum * Deus vt facerent ‡ plaga: † iis qui coniungunt ‡ domui, * agro, ‡ faciūt adeò vt non sit locus aliis , nā habitabitis ‖ medio ‡ sunt, dicit * pulchræ ‡ Corus, † iis qui surgunt ‡ vt ebrietatē sectentur, qui morātur vsque ad * donec ‡ æstuare faciat † in ‡ respexerunt

סכך שור דוד בנה קוה עשה ירע שות נגע ישב היה נבט ראה יביטו

* captiuus ductus est ‡ eò quòd nō fuit ei

viri * eius *gloria* † & ,scientia *non à* ‡ meus populus *migrauit* * Propterea

13 † לכן גלה עמי מבלי־דעת וכבודו מתי

sepulchrum ‡ dilatauit Propterea .siti aruit eius *turba* * & , *famis*

14 רעב והמונו צחה צמא ׃ † לכן הרחיבה שאול

,eius *decor* ‡ descendet & ,*statutum* † præter suum os aperuit & ,*suam animam*

נפשה ופערה פיה לבלי־חק וירד הדרה

,homo se incuruabit Et .*eo in lætus* ‡ & ,eius *strepitus* * & ,eius *turba* ‖ &

15 והמונה ושאונה ועלז בה ׃ † וישח אדם

.se humiliabunt sublimium oculi & , vir se humiliabit &

וישפל־איש ועיני גבהים תשפלנה ׃

sanctus Deus & ,*iudicio in* ‡ exercituum DOMINVS *exaltabitur* † Et

16 † ויגבה יהוה צבאות במשפט והאל הקדוש

,suum *ductum* * iuxta agni pascentur Et .*iustitia in sanctificatus* ‖

17 נקדש בצדקה ׃ † ורעו כבשים כדברם

iniquitatem *trahentibus* † Væ .comedent *peregrini medullatorum* ‡ deserta &

18 וחרבות מחים גרים יאכלו ׃ † הוי משכי העון

.peccatum ‡ plaustri funibus veluti & ,mendacij funibus in

בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה ׃

:videamus vt , suum opus *festinare faciat* ‖ , acceleret : Dicentes

19 † האמרים ימהר יחישה מעשהו למען נראה

. sciemus & ,Israel Sancti consilium veniat & , appropinquet &

ותקרב ותבואה עצת קדוש ישראל ונדעה ׃

ponentes * :malum bonum & ,bonum malum dicentibus Væ

20 † הוי האמרים לרע טוב ולטוב רע שמים

,dulce *in* amarum ponentes :*tenebrositatem* † lucem & ,lucem *tenebrositatem* ‡

חשך לאור ואור לחשך שמים מר למתוק

coram & ,suis oculis in sapientibus Væ .amarum *in* dulce &

21 ומתוק למר ׃ † הוי חכמים בעיניהם ונגד

,vinum bibendum ad *potentibus* * Væ .prudentibus *suis faciebus* ‡

22 פניהם נבנים ׃ † הוי גבורים לשתות יין

impium *Iustificantibus* .*Sechar* † miscendum ad *virtutis* ‡ hominibus &

23 ואנשי־חיל למסך שכר ׃ † מצדיקי רשע

.*eo ab amouebunt* ‖ iustorum iustitiam & :*muneris mercede* ‡

עקב שחד וצדקת צדיקים יסירו ממנו ׃

flamma *glumam* † & ,ignis *linguam* ‡ stipulam *consumere* * sicut Propterea

24 † לכן כאכל קש לשון אש וחשש להבה

† puluis sicut ,eorum *gemma* ‡ & : erit *mucus* * veluti eorū radix :debilitabit ‡

ירפה שרשם כמק יהיה ופרחם כאבק

eloquium & ,exercituum DOMINI legem spreuerunt nam :ascendet

יעלה כי מאסו את תורת יהוה צבאות ואת אמרת

DOMINI *nasus* ‡ est iratus Ideo .contempserunt Israel sancti

25 קדוש־ישראל נאצו ׃ † על־כן חרה אף־יהוה

,eum percussit & ,eum super suam manum extendit & ,suum populum in

בעמו ויט ידו עליו ויכהו

interiori in stercus sicut ‖ eorū morticinium fuit & ,montes contremuerunt &

וירגזו ההרים ותהי נבלתם כסוחה בקרב

eius manus adhuc & , eius *nasus* * est auersus non hoc omni in ,platearum

חוצות בכל־זאת לא־שב אפו ועוד ידו

ei sibilabit & ,longe à *gentes* ‡ in vexillum eleuabit Et . extenta

26 נטויה ׃ † ונשא־נס לגוים מרחוק ושרק לו

non & *lassus* † Non .veniet leuis cito ecce & ,terræ extremo ab

27 מקצה הארץ והנה מהרה קל יבוא ׃ † אין עיף ואין־

cingulum erit solutum neq; ,dormiet neq; dormitabit nō :eo in *impingēs* ‡

כושל בו לא ינום ולא יישן ולא נפתח אזור

.eius calceamentorum corrigia rumpetur nec ,eius lumborum

חלציו ולא נתק שרוך נעליו ׃

vngulæ : extenti eius arcus omnes & ,acutæ eius sagittæ Quia

28 † אשר חציו שנונים וכל־קשתתיו דרכות פרסות

.tempestas tanquam eius rotæ & ,sunt reputatæ *petra* * vt eius equorum

סוסיו כצר נחשבו וגלגליו כסופה ׃

tenebit & ,fremet & ,leonum catuli vt rugiet :leonis vt ,*ei* ‡ Rugitus

29 † שאגה לו כלביא ושאג ככפירים וינהם ויאחז

illa die in eum super fremet Et .*eruens* ‡ non & ,*spoliabit* † & ,prædam

30 טרף ויפליט ואין מציל ׃ † וינהם עליו ביום ההוא

,angustia ,*tenebrositas* ‖ ecce & ,terram in aspiciet & ,*maris fremitum iuxta* ‡

כנהמת־ים ונבט לארץ והנה־חשך צר

.suis defluxionibus in est obtenebrata lux &

ואור חשך בעריפיה ׃

* captiuus ductus est ‡ eò quòd nō fuit ei † populus gloriæ ‡ populus famelicus. * multitudo ‡ infernus desyderiū suū, † morem, ‡ decorus ‖ multitudo * turba ‡ cœtus eius ad eum. † sublimis apparebit ‡ propter iudicium, ‖ erit sanctus propter iustitiam. * morem ‡ terræ pinguia qui peregrinantur † iis qui trahunt ‡ trahunt ‖ festinet * qui ponunt ‡ tenebras † tenebras: ‡ facie sua * iis qui sunt potentes ‡ robustis † inebriatiua. Qui iustificant ‡ propter munera, ‖ mutāt ab iis * consumit ‡ lingua † quisquilias ‡ sic * putredo ‡ germen † terræ ‡ furor ‖ excisum in medio * furor ‡ corruens. ‡ nationes † erit deficiēs ‡ erit * silex ‡ eius, † rapiet, ‡ erit qui eruat. ‡ sicut fremit mare, ‖ tenebræ,

מתה המה חקק שחה רעה מות גור עיה הוש יעץ ירע רוע מרר בין שתה סור ירה נטה נכה חוץ נסס עוף חצץ צור שאג נצל

CAP. VI. ו

Dominum vidi & ,Huziiahu *regē mori* * anno In

1 † בשנת־מות המלך עזיהו ואראה את־אדני

replentes ‡ eius fimbriæ & ,eleuatum & ,excelsum solium super sedentem

ישב על־כסא רם ונשא ושוליו מלאים

.*palatium*

את־ההיכל ׃

* quo mortuus est rex ‡ replebant ‡ templum.

שנה

alæ sex alæ * Sex .illud supra *stantes* Seraphim

2 † שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים

:uni velabat duabus in ,*suas facies*‖ velabat duabus in & ,suos pedes

לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו

.volabat duabus in & :dicebat & ,*illum ad hic* clamabat Et

ובשתים יעופף׃ 3 † וקרא זה אל זה ואמר

Sanctus ,sanctus ,sanctus ,DOMINVS exercituum: *terra totius plenitudo*

קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ

.eius gloria Et se mouerunt *frontispicia liminum à voce* clamantis,

כבודו׃ 4 † וינעו אמות הספים מקול הקורא

& domus repleta est fumo. Et dixi: Væ mihi : quia tacui,

והבית ימלא עשן׃ 5 † ואמר אוי לי כי נדמיתי

quia vir pollutus labiis *ego* , & in medio populi polluti labiis

כי איש טמא שפתים אנכי ובתוך עם טמא שפתים

ego habitans: quia regem DOMINVM exercituum viderunt

אנכי ישב כי את המלך יהוה צבאות ראו

.mei oculi Et volauit ad me vnus de Seraphim, & in manu eius *

עיני׃ 6 † ויעף אלי אחד מן השרפים ובידו

carbo, in‡ forcipibus tulerat † *desuper* altari.

רצפה במלקחים לקח מעל המזבח׃

Et tangere fecit *super* os meum, & dixit: Ecce tetigit hic *super*

7 † ויגע על פי ויאמר הנה נגע זה על

labia tua, & recedet iniquitas tua, & peccatum tuum expiabitur.

שפתיך וסר עונך וחטאתך תכפר׃

Et audiui vocem Domini dicentis: Quem mittam,

8 † ואשמע את קול אדני אמר את מי אשלח

& quis ibit nobis? Et dixi: Ecce ego, mitte me.

ומי ילך לנו ואמר הנני שלחני׃

Et dixit: Vade, & dices populo huic: Audite audiendo, & ne

9 † ויאמר לך ואמרת לעם הזה שמעו שמוע ואל

intelligatis; & videte videndo, & ne cognoscatis. Impingua

תבינו וראו ראו ואל תדעו׃ 10 † השמן

cor populi huius, & aures eius aggraua, & oculos eius *obline*, ne forte

לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן

videat in oculis suis, & in auribus suis audiat, & corde suo intelligat,

יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין

& conuertatur, & *medeatur ei*. Et dixi: Vsquequo Domine?

ושב ורפא לו׃ 11 † ואמר עד מתי אדני

Et dixit: Donec *si* desolentur ciuitates *à*‡ *non* habitatore, & domus

ויאמר עד אשר אם שאו ערים מאין יושב ובתים

absque homine, & *humus*† desoletur desolatione.

מאין אדם והאדמה תשאה שממה׃

Et elongabit DOMINVS hominem, & multiplicabit *derelictam*‡

12 † ורחק יהוה את האדם ורבה העזובה

in *interiori* terræ. Et adhuc * in ea ‡ *decima*, & *conuertetur*

בקרב הארץ׃ 13 † ועוד בה עשיריה ושבה

& erit *ad conflagrandum: sicut vlmus* & vt quercus, ‡ *in quibus eiectione* statio

והיתה לבער כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבת

in eis, † semen *sanctitatis*‡ *statio eius*.

בם זרע קדש מצבתה׃

stabant
* alæ erant vnicuique
‖ vnusquisque faciem suam
alter ad alterum,
plena est omnis terra
superliminaria cardinum propter vocē
נוע סף
sum
habito:
ראה
* erat
‡ quem
† de
נגע
סור עוה
ראה
ירע
claude
שוע
sanet eum.
שוב
שאה
בית
‡ absque
† terra
‡ dies derelictionis in medio
* erit
‡ derelictione decimatio residua,
* quæ iterum depasta
‡ vt enim tiliæ abiectis foliis subsistentiam habent,
† sic
‡ sanctū in ea derelictione subsistet

CAP. VII.

Et fuit in diebus Achaz filij Iotham, filij Huziiahu regis Iehudah,

1 † ויהי בימי אחז בן יותם בן עזיהו מלך יהודה

ascendit Resin rex Aram, & Pechach filius Remaliahu rex Israel,

עלה רצין מלך ארם ופקח בן רמליהו מלך ישראל

Ierusalaim, in prælium contra eam: & non potuit expugnare *super* eam.

ירושלם למלחמה עליה ולא יכל להלחם עליה׃

Et nunciatum est domui David, dicendo: Requieuit Aram *super*

2 † ויגד לבית דוד לאמר נחה ארם על

Ephraim, & commouit se cor eius, & cor populi eius, *vt mouere* ligna

אפרים וינע לבבו ולבב עמו כנוע עצי

syluæ à *faciebus* venti. Et dixit DOMINVS ad Iesahiahu: Egredere

יער מפני רוח׃ 3 † ויאמר יהוה אל ישעיהו צא

nunc in occursum Achaz, tu, & Sear * Iasub filius tuus, ad extremum

נא לקראת אחז אתה ושאר ישוב בנך אל קצה

aquæductus piscinæ superioris in *strata* via agri fullonis.

תעלת הברכה העליונה אל מסלת שדה כובס׃

Et dices ad eum: *Obseruare*, & quiesce: ne timeas, & cor tuum

4 † ואמרת אליו השמר והשקט אל תירא ולבבך

ne *tenerescat* à duabus caudis titionum fumigantium istorum, in ira

אל ירך משני זנבות האודים העשנים האלה בחרי

nasi Resin, & Aram, & filij Remaliahu.

אף רצין וארם ובן רמליהו׃

Eo quod iniuit contra te Aram consilium * malum, Ephraim,

5 † יען כי יעץ עליך ארם רעה אפרים

cum
נגד
sicut mouentur
נוע
facie
* residuum quod conuersum est.
עלה
Caue tibi,
סלל
mollescat
רכך
furoris
שנה
* in

& filius Remaliahu, dicendo: Ascendamus in Iehudah,

6 ובן רמליהו לאמר׃ † נעלה ביהודה

& *suscitemus* eam, & *perrumpamus* ‡ eam † *ad nos*, & regnare faciamus regem

ונקיצנה ונבקענה אלינו ונמליך מלך

in medio eius, filium Tabal. Sic dixit Dominus ‖ DOMINVS:

7 בתוכה את בן טבאל׃ † כה אמר אדני יהוה

Non *consistet*‡ & non erit. Etenim caput Aram Dammesec, & caput

8 לא תקום ולא תהיה׃ † כי ראש ארם דמשק וראש

Dammesec Resin, & adhuc * sexaginta & quinque anni, frangetur

דמשק רצין ובעוד ששים וחמש שנה יחת

Ephraim ‡ *à populo*. Et caput Ephraim Someron, & caput

9 אפרים מעם׃ † וראש אפרים שמרון וראש

Someron filius Remaliahu: si non credatis ‡ quia non eritis † *fideles*.

שמרון בן רמליהו אם לא תאמינו כי לא תאמנו׃

Et adiecit DOMINVS loqui ad Achaz, dicendo:

10 † ויוסף יהוה דבר אל אחז לאמר׃

Pete tibi signum à *cum* DOMINO Deo tuo: profunda *petitionem*,

11 † שאל לך אות מעם יהוה אלהיך העמק שאלה

vel eleua in teipsum excelsum. Et dixit Achaz: Non petam,

12 או הגבה למעלה׃ † ויאמר אחז לא אשאל

& non tentabo DOMINVM.

ולא אנסה את יהוה׃

Et dixit: Audite nunc domus David: Nunquid parum à vobis

13 † ויאמר שמעו נא בית דוד המעט מכם

fatigare ‖ homines, ‡ *quod afficiatis* labore etiam Deum meum?

הלאות אנשים כי תלאו גם את אלהי׃

Ideo dabit Dominus ipse vobis signum: Ecce virgo prægnans,

14 † לכן יתן אדני הוא לכם אות הנה העלמה הרה

& pariens filium, & vocabis * nomen eius ‡ Himmanu-el.

וילדת בן וקראת שמו עמנואל׃

Butyrum & mel comedet, † *ad sciendum ipsum* reprobare ‡ *in malo*,

15 † חמאה ודבש יאכל לדעתו מאוס ברע

& eligere * *in bono*. Nam antequam sciat puer reprobare ‡ *in malo*,

16 ובחור בטוב׃ † כי בטרם ידע הנער מאוס ברע

& eligere † *in bono*; derelinquetur ‡ *humus*, quam tu ‖ fastidiens à * *faciebus*

ובחור בטוב תעזב האדמה אשר אתה קץ מפני

duorum regum suorum. Adducet DOMINVS super te, & super

17 שני מלכיה׃ † יביא יהוה עליך ועל

populum tuum, & super domum patris tui, dies qui non venerunt

עמך ועל בית אביך ימים אשר לא באו

à die *recedere* Ephraim * *desuper* Iehudah, ‡ regem Assur.

למיום סור אפרים מעל יהודה את מלך אשור׃

Et erit, in die illa sibilabit DOMINVS muscæ quæ

18 † והיה ביום ההוא ישרק יהוה לזבוב אשר

† in extremo fluminum Aegypti; & api, quæ ‡ in terra Assur.

בקצה יארי מצרים ולדבורה אשר בארץ אשור׃

Et venient, & requiescent omnes *ipsi* in torrentibus * *vastitatum*,

19 † ובאו ונחו כלם בנחלי הבתות

& in ‡ *scopulis* petrarum, & in omnibus spinis, *albis*, & in vniuersis

ובנקיקי הסלעים ובכל הנעצוצים ובכל

arboribus vilibus. In die illa radet Dominus in nouacula

20 הנהללים׃ † ביום ההוא יגלח אדני בתער

conducta in mercede † trans flumen ‖ in rege Assur, caput & ‡ *crinem*

השכירה בעברי נהר במלך אשור את הראש ושער

pedum, & etiam barbam consumet.

הרגלים וגם את הזקן תספה׃

Et erit, in die illa *viuificabit* vir vitulam bouis, & duas oues.

21 † והיה ביום ההוא יחיה איש עגלת בקר ושתי צאן׃

Et erit, præ multitudine ‡ *facere lac*, comedet butyrum: nam

22 † והיה מרב עשות חלב יאכל חמאה כי

butyrum & mel comedet omnis * *residuus* in ‡ *interiori* terræ.

חמאה ודבש יאכל כל הנותר בקרב הארץ׃

Et erit in die illa *erit* omnis locus † quo ‖ *fuerit ibi*

23 † והיה ביום ההוא יהיה כל מקום אשר יהיה שם

mille vites * *in* mille ‡ *argenteis*, in veprem, & in † *sentem* erit.

אלף גפן באלף כסף לשמיר ולשית יהיה׃

In ‡ sagittis & *in* arcu ingredietur illuc: quia vepris & ‖ *sentis*

24 † בחצים ובקשת יבוא שמה כי שמיר ושית

erit omnis terra.

תהיה כל הארץ׃

Et omnes montes qui in sarculo sarrientur, non veniet illuc

25 † וכל ההרים אשר במעדר יעדרון לא תבוא שמה

timor vepris & ‡ *sentis*, & *erit in missionem* bouis, & in conculcationem

יראת שמיר ושית והיה למשלח שור ולמרמס

pecoris.

שה׃

* obsideamus
‡ scindamus
† nobis.
קוץ
‖ Deus
‡ stabit
* remanent
חתת
* ne sit populus.
‡ verbis meis: est
† stabiles.
teipsum petendo,
‖ afficere labore
‡ quia afficitis
לאה
נתן
* tu mater
‡ nobiscū Deus.
† vt sciat
‡ malum,
ידע רוע
* bonum.
‡ malum,
† bonum
‡ terra,
‖ detestaris
* facie
קוץ בוא
qua separauit se
* à
‡ nempe
† est ‡ est
desertorum,
נוח
‡ cauernis
† iis qui sunt
‖ cum
‡ pilos
nutriet
שנה
‡ lactis, quod facient
* qui remanserit
‡ medio
† in
יתר
‖ fuerunt
* valentes
‡ argenteos
† spinam
‖ spina
‡ Cum
חצץ
‡ spinæ, sed erunt in pascuam

CAP. VIII.

,grande volumen tibi Tolle : me ad DOMINUS dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קַח־לְךָ גִּלָּיוֹן גָּדוֹל
accelerauit spolium festinandum ad : hominis stylo in eo in scribe &
וּכְתֹב עָלָיו בְּחֶרֶט אֱנוֹשׁ לְמַהֵר שָׁלָל חָשׁ
Vriah ,fideles testes mihi faciam testificari Et .prædam
בַּז: 2 וְאָעִידָה לִּי עֵדִים נֶאֱמָנִים אֵת אוּרִיָּה
.Ieberechiahu filium Zechariahu & ,sacerdotem
הַכֹּהֵן וְאֶת־זְכַרְיָהוּ בֶּן־יְבֶרֶכְיָהוּ: 3 וָאֶקְרַב אֶל־
DOMINUS dixit Et ,filium peperit & ,concepit & ,prophetissam
הַנְּבִיאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן וַיֹּאמֶר יְהוָה
.prædam accelerauit spolium Festinando : eius nomen Voca : me ad
אֵלַי קְרָא שְׁמוֹ מַהֵר שָׁלָל חָשׁ בַּז:
tollet ,mea mater & mi pater ,vocare puer sciat antequam Quia
4 כִּי בְּטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר קְרֹא אָבִי וְאִמִּי יִשָּׂא
.Assur regis facies ad Someron spolium & ,Dammesec facultatem
אֶת־חֵיל דַּמֶּשֶׂק וְאֵת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר:
:dicendo ,adhuc me ad loqui DOMINUS adiecit Et
5 וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֵלַי עוֹד לֵאמֹר:
euntes ,Silloach aquas iste populus reprobauit quòd eo Pro
6 יַעַן כִּי מָאַס הָעָם הַזֶּה אֵת מֵי הַשִּׁלֹחַ הַהֹלְכִים
.Remaliahu filio & ,Resin cum gaudium & ,leniter
לְאַט וּמְשׂוֹשׂ אֶת־רְצִין וּבֶן־רְמַלְיָהוּ:
aquas eos super faciens ascendere DOMINUS ecce ideo Et
7 וְלָכֵן הִנֵּה אֲדֹנָי מַעֲלֶה עֲלֵיהֶם אֶת־מֵי
omnem & ,Assur regem ,multas & ,fortes fluminis
הַנָּהָר הָעֲצוּמִים וְהָרַבִּים אֶת־מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאֶת־כָּל־
omnes super ibit & ,eius decursus omnes super ascendet & ,eius gloriam
כְּבוֹדוֹ וְעָלָה עַל־כָּל־אֲפִיקָיו וְהָלַךְ עַל־כָּל־
collum ad vsq; ,transibit & ,inundabit ,Iehudah per transibit Et .eius ripas
גְּדוֹתָיו: 8 וְחָלַף בִּיהוּדָה שָׁטַף וְעָבַר עַד־צַוָּאר
tuæ terræ latitudinis plenitudo ,eius alarum extensiones erit & :pertinget
יַגִּיעַ וְהָיָה מֻטּוֹת כְּנָפָיו מְלֹא רֹחַב־אַרְצְךָ
auribus percipite & ,cōterimini & ,populi Cōfringimini .el-Himmanu
עִמָּנוּ אֵל: 9 רֹעוּ עַמִּים וָחֹתּוּ וְהַאֲזִינוּ
,vos accingite : conterimini & ,vos accingite : terræ longinqui vniuersi
כֹּל מֶרְחַקֵּי־אָרֶץ הִתְאַזְּרוּ וָחֹתּוּ הִתְאַזְּרוּ
loquimini :dissipabitur & ,consilium Consiliamini .conteremini &
וָחֹתּוּ: 10 עֻצוּ עֵצָה וְתֻפָר דַּבְּרוּ
dixit sic Nam .el-Himmanu quia ,stabit non & ,verbum
דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל: 11 כִּי כֹה אָמַר
via in eundo ab me erudiuit & ,manus fortitudine In :me ad DOMINUS
יְהוָה אֵלַי כְּחֶזְקַת הַיָּד וְיִסְּרֵנִי מִלֶּכֶת בְּדֶרֶךְ
omnia ad ,coniuratio ,dicatis Non .dicendo ,huius populi
הָעָם־הַזֶּה לֵאמֹר: 12 לֹא־תֹאמְרוּן קֶשֶׁר לְכֹל
,timebitis non eius timorem & : coniuratio ,iste populus dicet quæ
אֲשֶׁר־יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קָשֶׁר וְאֶת־מוֹרָאוֹ לֹא־תִירְאוּ
,sanctificabitis ipsum exercituum DOMINUM .pauebitis non &
וְלֹא תַעֲרִיצוּ: 13 אֶת־יְהוָה צְבָאוֹת אֹתוֹ תַקְדִּישׁוּ
ipse & ,vester pauor ipse & ,vester timor ipse &
וְהוּא מוֹרַאֲכֶם וְהוּא מַעֲרִצְכֶם:
,offensionis petrā in & ,percussionis lapidē in & ,sanctuarium in erit Et
14 וְהָיָה לְמִקְדָּשׁ וּלְאֶבֶן נֶגֶף וּלְצוּר מִכְשׁוֹל
.Ierusalaim habitanti rete in & ,laqueum in ,Israel domibus duabus
לִשְׁנֵי בָתֵּי יִשְׂרָאֵל לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלִָם:
,irretientur & ,conterentur & ,cadent & ,plurimi his in impingent Et
15 וְכָשְׁלוּ בָם רַבִּים וְנָפְלוּ וְנִשְׁבָּרוּ וְנוֹקְשׁוּ
.m eis discipulis cum legem obsigna ,contestationem Liga .capientur &
וְנִלְכָּדוּ: 16 צוֹר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמֻּדָי:
,Iahacob domo à faciem suam abscondenti ,DOMINUS præstolabor Et
17 וְחִכִּיתִי לַיהוָה הַמַּסְתִּיר פָּנָיו מִבֵּית יַעֲקֹב
mihi dedit quos nati & ego Ecce .eum expectabo &
וְקִוֵּיתִי לוֹ: 18 הִנֵּה אָנֹכִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן־לִי
DOMINO cum à : Israel in portenta in & ,signa in DOMINUS
יְהוָה לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל מֵעִם יְהוָה
.Sion monte in habitante exercituum
צְבָאוֹת הַשֹּׁכֵן בְּהַר צִיּוֹן:
sciolos ad & ,pythones ad Quærite :vos ad dixerint cum Et
19 וְכִי־יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דִּרְשׁוּ אֶל־הָאֹבוֹת וְאֶל־הַיִּדְּעֹנִים
pro ,requiret suos deos ad populus Nonne :susurrantes & garrientes
הַמְצַפְצְפִים וְהַמַּהְגִּים הֲלוֹא־עָם אֶל־אֱלֹהָיו יִדְרֹשׁ בְּעַד
:mortuos ad viuis
הַחַיִּים אֶל־הַמֵּתִים:
verbū iuxta fuit dicturi non si contestationem ad & ,legem Ad
20 לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה אִם־לֹא יֹאמְרוּ כַּדָּבָר

,induratus ipsam per transibit Et .aurora ei non quo hoc
הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין־לוֹ שָׁחַר: 21 וְעָבַר בָּהּ נִקְשֶׁה
,suum regem in maledicet & ,irascetur & ,esuriet cum ,erit & ,esuriens &
וְרָעֵב וְהָיָה כִי־יִרְעַב וְהִתְקַצַּף וְקִלֵּל בְּמַלְכּוֹ
ecce & ,intuebitur terram in Et .sursum respiciet & ,suum Deum in &
וּבֵאלֹהָיו וּפָנָה לְמָעְלָה: 22 וְאֶל־אֶרֶץ יַבִּיט וְהִנֵּה
.impulsus caligine & ,coarctationis obtenebratio ,tenebrositas & ,tribulatio
צָרָה וַחֲשֵׁכָה מְעוּף צוּקָה וַאֲפֵלָה מְנֻדָּח:

CAP. IX.

primum tempus secundum ea in coarctatus qui ei ,obtenebratum non Quia
1 כִּי לֹא מוּעָף לַאֲשֶׁר מוּצָק לָהּ כָּעֵת הָרִאשׁוֹן
posttremum & ,Naphthali terram & ,Zebulun terram allenianit
הֵקַל אַרְצָה זְבֻלוּן וְאַרְצָה נַפְתָּלִי וְהָאַחֲרוֹן
.gentium Ghelil Iarden trans maris viam fecit aggrauari
הִכְבִּיד דֶּרֶךְ הַיָּם עֵבֶר הַיַּרְדֵּן גְּלִיל הַגּוֹיִם:
habitantibus :magnam lucem viderunt ,tenebrositate in ambulantes Populus
2 הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ רָאוּ אוֹר גָּדוֹל יֹשְׁבֵי
.eos super splenduit lux ,mortis vmbræ terra in
בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת אוֹר נָגַהּ עֲלֵיהֶם:
sunt læti :lætitiam magnificasti non ,gentem Multiplicasti
3 הִרְבִּיתָ הַגּוֹי לֹא הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה שָׂמְחוּ
exultabunt quemadmodum ,messe in lætitiam secundum tuas facies ad
לְפָנֶיךָ כְּשִׂמְחַת בַּקָּצִיר כַּאֲשֶׁר יָגִילוּ
& ,eius oneris iugum Nam .spolium ipsos diuidendo in
בְּחַלְּקָם שָׁלָל: 4 כִּי אֶת־עֹל סֻבֳּלוֹ וְאֵת
diem secundū ,confregisti ,eo in exactoris sceptrum ,eius humeri virgam
מַטֵּה שִׁכְמוֹ שֵׁבֶט הַנֹּגֵשׂ בּוֹ הַחִתֹּתָ כְּיוֹם
vestimentum & ,strepitu in consligentis pugna omnis Quia .Midian
מִדְיָן: 5 כִּי כָל־סְאוֹן סֹאֵן בְּרַעַשׁ וְשִׂמְלָה
.ignis cibus combustionem ad erit & ,sanguinibus in involutum
מְגוֹלָלָה בְדָמִים וְהָיְתָה לִשְׂרֵפָה מַאֲכֹלֶת אֵשׁ:
principatus erit & ,nobis est datꝰ filius ,nobis est natus gnatus Quia
6 כִּי־יֶלֶד יֻלַּד־לָנוּ בֵּן נִתַּן־לָנוּ וַתְּהִי הַמִּשְׂרָה
,consiliarius ,Admirabilis ,eius nomen vocabitur & ,eius humerum super
עַל־שִׁכְמוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ
.pacis princeps ,æternitatis pater ,fortis ,Deus
אֵל גִּבּוֹר אֲבִי־עַד שַׂר־שָׁלוֹם:
solium super finis non pacem ad & ,principatum multiplicandū Ad
7 לְםַרְבֵּה הַמִּשְׂרָה וּלְשָׁלוֹם אֵין־קֵץ עַל־כִּסֵּא
illud fulciendum ad & ,illud parandum ad ,eius regnum super & ,David
דָוִד וְעַל־מַמְלַכְתּוֹ לְהָכִין אֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ
DOMINI Zelus .seculum in vsque & ,tunc ex ,iustitia in & ,iudicio in
בְּמִשְׁפָּט וּבִצְדָקָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם קִנְאַת יְהוָה
,Iahacob in Dominus misit Verbum .hoc faciet exercituum
צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה־זֹּאת: 8 דָּבָר שָׁלַח אֲדֹנָי בְּיַעֲקֹב
,Ephraim ipse omnis populus scient Et .Israel in cecidit &
וְנָפַל בְּיִשְׂרָאֵל: 9 וְיָדְעוּ הָעָם כֻּלּוֹ אֶפְרַיִם
:dicendo ,cordis magnitudine in & ,superbia in ,Someron habitans &
וְיוֹשֵׁב שֹׁמְרוֹן בְּגַאֲוָה וּבְגֹדֶל לֵבָב לֵאמֹר:
sycomori : ædificabimus lapide exciso & ,ceciderunt Lateres
10 לְבֵנִים נָפָלוּ וְגָזִית נִבְנֶה שִׁקְמִים
.immutabimus cedros sed ,sunt succisæ
גֻּדָּעוּ וַאֲרָזִים נַחֲלִיף:
eius inimicos & ,eum super Resin hostes DOMINUS eleuabit Et
11 וַיְשַׂגֵּב יְהוָה אֶת־צָרֵי רְצִין עָלָיו וְאֶת־אֹיְבָיו
:retro à Pelistim & ,Oriente ab Aram .commiscebit
יְסַכְסֵךְ: 12 אֲרָם מִקֶּדֶם וּפְלִשְׁתִּים מֵאָחוֹר
est auersus non hoc omni In .ore toto in Israel deuorabunt &
וַיֹּאכְלוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־פֶּה בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב
reuersus est nō populus Et .extenta eius manus adhuc sed ,eius nasus
אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה: 13 וְהָעָם לֹא־שָׁב
.quæsierunt non exercituum DOMINUM & ,ipsum percutientem ad
עַד־הַמַּכֵּהוּ וְאֶת־יְהוָה צְבָאוֹת לֹא דָרָשׁוּ:
curuum ramum ,caudam & caput Israel ab DOMINUS excidit Et
14 וַיַּכְרֵת יְהוָה מִיִּשְׂרָאֵל רֹאשׁ וְזָנָב כִּפָּה
:caput ipse faciebus acceptus & ,Senex .vna die iuncum &
וְאַגְמוֹן יוֹם אֶחָד: 15 זָקֵן וּנְשׂוּא־פָנִים הוּא הָרֹאשׁ
.cauda ipse ,mendacium docens propheta &
וְנָבִיא מוֹרֶה־שֶּׁקֶר הוּא הַזָּנָב:
:facientes errare ,istum populum beatificantes erunt Et
16 וַיִּהְיוּ מְאַשְּׁרֵי הָעָם־הַזֶּה מַתְעִים
non eius adolescentulis super Ideo .absorpti eius beatificati &
וּמְאֻשָּׁרָיו מְבֻלָּעִים: 17 עַל־כֵּן עַל־בַּחוּרָיו לֹא־
non eius viduarum & ,eius pupillorum & ,Dominus lætabitur
יִשְׂמַח אֲדֹנָי וְאֶת־יְתֹמָיו וְאֶת־אַלְמְנֹתָיו לֹא

Marginal notes (left)

de requiredis mortuis, in tamen nec tantillum est lucis. * terram * legem regi suo, Deo suo * tenebrę, obscuratio, angustia, * expansa caligo, צוּר צוּק * erit ei obscuratio secū dum angustiam, quæ fuit ei tempore primo, ab eo qui alleuiare fecit * vltimo * ab eo qui קַלֵּל רָצַת * qui ambulat in tenebris, vidit * ei * ei לוֹ רַבָּה גוּל * coram te * quæ * exultant qui diuidunt spolia. נִשָּׂה * qui pugnat, pugnat cum cōmotione, sanguine * Paruulus enim הָיְה seculi שׂוּר * pacis non erit finis קֵצֶץ * vt cōfirmet * corroboret בֵּין * hoc tempore qui habitat sed leuigato גַּזַּז צוּר ab Occidente, שׁוּב furor * est נְטוּיָה נֹכַה כִּפָּה honorabilis vultu, * est * qui docet * est יָרָה perditi

Marginal notes (right)

לְקַח גִּלָּה * quæ הָרָה חוּשׁ בַּז נָשָׂא * opes * spolia * coram rege יָסַף * abiecit * quæ vadunt * quiete, * est ad * filium * faciet * scilicet רַבָב * torrentes גֶּדֶר * extensio נָגַע נָטָה * Assur, רוּעַ חָתַת עִמָּנוּ אֵל * nobiscum Deus. * prophetiæ * ne irem יָסַר * est * dicit * est: יָרֵא * sit * palatium, בַּיִת פּוּחַ יָקֹשׁ * testimonium, עוּד יָרָה * qui abscondit faciē suā חָכָה * pueri * vt sint קָוָה אוֹת * qui habitat * dati sunt. * à pythonibus, * à diuinis, qui garriunt & loquuntur. Itáne אוֹב הָגָה * hic deum suum * requirendo חַיָּה מוּת * Per ipsam, * testificationem Deum testor, יָרָה

loquens ‡ os omne & ,malignus & ,hypocrita ipse omnis * quia :miserebitur
יְרַחֵם כִּי כֻלּוֹ חָנֵף וּמֵרַע וְכָל־פֶּה דֹּבֵר
eius manus adhuc sed :eius nasus † est auersus non hoc omni In. stultitiam
נְבָלָה בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ
,veprem ;impietas ignis tanquam est succensa Quia .extenta
18 נְטוּיָה׃ † כִּי־בָעֲרָה כָאֵשׁ רִשְׁעָה שָׁמִיר
se extulerunt * & ,syluæ perplexitatibus ‖ in succendetur & :vorabit spinam &
וָשַׁיִת תֹּאכֵל וַתִּצַּת בְּסִבְכֵי הַיַּעַר וַיִּתְאַבְּכוּ
est obscurata exercituum DOMINI feruida ira In .fumi altitudine
19 גֵּאוּת עָשָׁן׃ † בְּעֶבְרַת יְהוָה צְבָאוֹת נֶעְתַּם
.parcent non suum fratrem ad vir‡ :ignis esca tanquam populus fuit & :terra
אֶרֶץ וַיְהִי הָעָם כְּמַאֲכֹלֶת אֵשׁ אִישׁ אֶל־אָחִיו לֹא יַחְמֹלוּ׃
non & ,sinistram ad comedet & ,esuriet & ,dexteram ad se separabit † Et
20 † וַיִּגְזֹר עַל־יָמִין וְרָעֵב וַיֹּאכַל עַל־שְׂמֹאול וְלֹא
Menasseh .comedent * sui brachij carnem vnusquisque :saturabuntur ‡
21 שָׂבֵעוּ אִישׁ בְּשַׂר־זְרֹעוֹ יֹאכֵלוּ׃ † מְנַשֶּׁה
.Iehudah contra ipsi simul ,Menasseh Ephraim & ,Ephraim
אֶת־אֶפְרַיִם וְאֶפְרַיִם אֶת־מְנַשֶּׁה יַחְדָּו הֵמָּה עַל־יְהוּדָה
.extenta eius manus adhuc sed ,eius nasus ‡ est auersus non hoc omni in
בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה׃

CAP. X. יוד

,laborem ‡ ,facientibus scribere & ,iniquitatis statuta statuentibus † Væ
1 † הוֹי הַחֹקְקִים חִקְקֵי־אָוֶן וּמְכַתְּבִים עָמָל
rapiendum ad & ,tenuium ‡ iudicium peruertendum Ad* .fecerunt scribere
2 כִּתֵּבוּ׃ † לְהַטּוֹת מִדִּין דַּלִּים וְלִגְזֹל
& ,eorum spolium viduas existendum ad † ;mei populi afflictorum iudicium
מִשְׁפַּט עֲנִיֵּי עַמִּי לִהְיוֹת אַלְמָנוֹת שְׁלָלָם וְאֶת־
,visitationis die in facietis quid Et .diripiant pupillos
3 יְתוֹמִים יָבֹזּוּ׃ † וּמַה־תַּעֲשׂוּ לְיוֹם פְּקֻדָּה
? auxilio pro fugietis quem Ad ? veniet longinquo à ,desolatione in ‡ &
וּלְשׁוֹאָה מִמֶּרְחָק תָּבוֹא עַל־מִי תָּנוּסוּ לְעֶזְרָה
? vestram gloriam derelinquetis vbi &
וְאָנָה תַעַזְבוּ כְּבוֹדְכֶם׃
omni In .cadent interfectos sub ‡ & ,vinctum sub corruit me Absque *
4 † בִּלְתִּי כָרַע תַּחַת אַסִּיר וְתַחַת הֲרוּגִים יִפֹּלוּ בְּכָל־
.extenta eius manus adhuc sed ,eius nasus ‡ est auersus non hoc
זֹאת לֹא־שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה׃
eorum manu in ipsa virga & , mei nasi ‡ virga Assur Væ *
5 † הוֹי אַשּׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי וּמַטֶּה־הוּא בְיָדָם
populum super & ,eum mittam hypocritam ‡ gentem Ad .mea indignatio †
6 זַעְמִי׃ בְּגוֹי חָנֵף אֲשַׁלְּחֶנּוּ וְעַל־עַם
,prædã prædandum ad & ,spolium spoliandum ad ‡ ,ei mandabo mea ira feruida *
עֶבְרָתִי אֲצַוֶּנּוּ לִשְׁלֹל שָׁלָל וְלָבֹז בַּז
.platearum lutum sicut conculcationem ‡ eum ponendum ad † &
וּלְשׂוּמוֹ מִרְמָס כְּחֹמֶר חוּצוֹת׃
sed :putabit ita non eius cor & ,existimabit sic non ipse Et
7 † וְהוּא לֹא־כֵן יְדַמֶּה וּלְבָבוֹ לֹא־כֵן יַחְשֹׁב כִּי
.parum ‡ non gentes excidendum ad & ,suo corde in * perdendum ad
לְהַשְׁמִיד בִּלְבָבוֹ וּלְהַכְרִית גּוֹיִם לֹא מְעָט׃
.† reges simul mei principes Nónne :dicet Siquidem
8 † כִּי יֹאמַר הֲלֹא שָׂרַי יַחְדָּו מְלָכִים׃
Arphad sicut non an * ?Chalno ‡ Charchemis sicut Nónne
9 † הֲלֹא כְּכַרְכְּמִישׁ כַּלְנוֹ אִם־לֹא כְאַרְפַּד
?Someron ‡ Dammesec sicut Nónne ?Chamath ‡
חֲמָת אִם־לֹא כְדַמֶּשֶׂק שֹׁמְרוֹן׃
,vanitatis † regna ad mea manus inuenit Quemadmodum
10 † כַּאֲשֶׁר מָצְאָה יָדִי לְמַמְלְכֹת הָאֱלִיל
Nónne .Someron à & , Ierusalaim à * eorum sculptilia ‡ &
11 וּפְסִילֵיהֶם מִירוּשָׁלַםִ וּמִשֹּׁמְרוֹן׃ † הֲלֹא
,Ierusalaim faciam sic ,eius vanitatibus ‡ & ,Someron feci quemadmodũ
כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשֹׁמְרוֹן וְלֶאֱלִילֶיהָ כֵּן אֶעֱשֶׂה לִירוּשָׁלַםִ
omne Dominus compleuerit cùm erit Et ? eius doloribus † &
12 וְלַעֲצַבֶּיהָ׃ † וְהָיָה כִּי־יְבַצַּע אֲדֹנָי אֶת־כָּל־
fructum super visitabo ;Ierusalaim in & ,Siion monte in suum opus
מַעֲשֵׂהוּ בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלָםִ אֶפְקֹד עַל־פְּרִי־
altitudinis gloriam super & , Assur regis cordis magnitudinis
גֹדֶל לְבַב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וְעַל־תִּפְאֶרֶת רוּם
,feci meæ manus fortitudine In :dixit Nam .eius oculorũ
13 עֵינָיו׃ † כִּי אָמַר בְּכֹחַ יָדִי עָשִׂיתִי
,populorum terminos feci remouere & :fui prudẽs * quia ,mea sapientia in &
וּבְחָכְמָתִי כִּי נְבֻנוֹתִי וְאָסִיר גְּבוּלֹת עַמִּים
potens tanquam feci descendere & ,sum deprædatus eorum præparata ‡ &
וַעֲתִידֹתֵיהֶם שׁוֹשֵׂתִי וְאוֹרִיד כַּאבִּיר
,populorum facultatem ad ‡ mea manus nidũ veluti inuenit Et .sedentes ‖
14 יוֹשְׁבִים׃ † וַתִּמְצָא כַקֵּן יָדִי לְחֵיל הָעַמִּים

sicut colligũtur * qui moueret ‡ aperiret † garriret. ‖ cum ‡ nunquid * eleuantem eam, perinde ac si eleuaret se virga contra
:congregaui ego terram omnem ,derelicta oua colligere secundum &
וְכֶאֱסֹף בֵּיצִים עֲזֻבוֹת כָּל־הָאָרֶץ אֲנִי אָסָפְתִּי
.garriens † & ,os aperiens ‡ & ,alam mouens * fuit non &
וְלֹא הָיָה נֹדֵד כָּנָף וּפֹצֶה פֶה וּמְצַפְצֵף׃
se magnificabit an ‡ ?ea in ‖ incidentẽ contra securis gloriabitur Nũquid
15 † הֲיִתְפָּאֵר הַגַּרְזֶן עַל הַחֹצֵב בּוֹ אִם־יִתְגַּדֵּל
,ipsam exaltantes, virgam agitare secundum ?eam agitantem * contra serra
הַמַּשּׂוֹר עַל־מְנִיפוֹ כְּהָנִיף שֵׁבֶט אֶת־מְרִימָיו
Dominus dominator mittet Ideo .lignum non baculum exaltare secundum †
16 כְּהָרִים מַטֶּה לֹא־עֵץ׃ † לָכֵן יְשַׁלַּח הָאָדוֹן אֲדֹנָי
incendet eius gloriam subter & ,maciem eius pinguibus in exercituum
צְבָאוֹת בְּמִשְׁמַנָּיו רָזוֹן וְתַחַת כְּבֹדוֹ יֵקַד
,ignem in Israel lux erit Et .ignis incendium quasi incendium
17 יְקֹד כִּיקוֹד אֵשׁ׃ † וְהָיָה אוֹר־יִשְׂרָאֵל לְאֵשׁ
,eius spinam deuorabit & ,ardebit & :flammam in eius sanctus &
וּקְדוֹשׁוֹ לְלֶהָבָה וּבָעֲרָה וְאָכְלָה שִׁיתוֹ
,eius Charmel & ,eius syluæ gloriam Et .vna die in eius veprem &
18 וּשְׁמִירוֹ בְּיוֹם אֶחָד׃ † וּכְבוֹד יַעְרוֹ וְכַרְמִלּוֹ
.vexilliferum liquescere sicut erit & :consumet carnem ad vsque & ,anima ab
מִנֶּפֶשׁ וְעַד־בָּשָׂר יְכַלֶּה וְהָיָה כִּמְסֹס נֹסֵס׃
.ea scribat puer vt :erunt numerus ‡ eius syluæ lignum residuum * Et
19 † וּשְׁאָר עֵץ יַעְרוֹ מִסְפָּר יִהְיוּ וְנַעַר יִכְתְּבֵם׃
,Israel residuum vltrà adiiciet non ,illa die in erit Et
20 † וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא־יוֹסִיף עוֹד שְׁאָר יִשְׂרָאֵל
super innitetur & ‖ :se percutientẽ super inniti ,Iahacob domus euasio &
וּפְלֵיטַת בֵּית־יַעֲקֹב לְהִשָּׁעֵן עַל־מַכֵּהוּ וְנִשְׁעַן עַל־
.veritate in Israel Sanctum DOMINVM
יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמֶת׃
.fortem Deum ad ,Iahacob residuum ,conuertetur Residuum
21 † שְׁאָר יָשׁוּב שְׁאָר יַעֲקֹב אֶל־אֵל גִּבּוֹר׃
residuum ,maris arena veluti Israel tuus populus fuerit si Quia
22 † כִּי אִם־יִהְיֶה עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם שְׁאָר
.iustitiam inundans ‡ decisa consummatio :eo in † conuertetur
יָשׁוּב בּוֹ כִּלָּיוֹן חָרוּץ שׁוֹטֵף צְדָקָה׃
exercituum DOMINVS ‡ Dominus decisam & cõsummationẽ Quia
23 † כִּי כָלָה וְנֶחֱרָצָה אֲדֹנָי יֱהוִה צְבָאוֹת
DOMINVS ‡ Dñs dixit sic Idcirco .terræ vniuersæ interiori in faciens *
24 עֹשֶׂה בְּקֶרֶב כָּל־הָאָרֶץ׃ † לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה
virga In .Assur ab Siion habitator ,mi populus timeas Ne :exercituum
צְבָאוֹת אַל־תִּירָא עַמִּי יֹשֵׁב צִיּוֹן מֵאַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט
.Aegypti via in te super leuabit suum baculũ & ,te percutiet
יַכֶּכָּה וּמַטֵּהוּ יִשָּׂא־עָלֶיךָ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃
meus nasus & ,ira cõsummabitur & ,paululum paululum adhuc Nam
25 † כִּי־עוֹד מְעַט מִזְעָר וְכָלָה זַעַם וְאַפִּי
exercituũ DOMINVS eum super suscitabit Et .eorũ euersionem ad
26 עַל־תַּבְלִיתָם׃ † וְעוֹרֵר עָלָיו יְהוָה צְבָאוֹת
super suam virgam & ,Horeb petra in ,Midian plagam iuxta flagellum
שׁוֹט כְּמַכַּת מִדְיָן בְּצוּר עוֹרֵב וּמַטֵּהוּ עַל־
.Aegypti via in * eã eleuabit & ,mare
הַיָּם וּנְשָׂאוֹ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃
,tuo humero desuper eius onus remouebitur illa die in ,erit Et
27 † וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יָסוּר סֻבֳּלוֹ מֵעַל שִׁכְמֶךָ
.olei faciebus ‡ à iugum corrumpetur & :tuo collo desuper eius iugum &
וְעֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ וְחֻבַּל עֹל מִפְּנֵי־שָׁמֶן׃
commendabit Michmas in ,Migron in transiuit ,Haiath ad Venit
28 † בָּא עַל־עַיַּת עָבַר בְּמִגְרוֹן לְמִכְמָשׂ יַפְקִיד
diuersorio Ghebah ,transitum ‡ Transierunt .sua instrumenta
29 כֵּלָיו׃ † עָבְרוּ מַעְבָּרָה גֶּבַע מָלוֹן
.fugit Saul Ghibbah ,Ramah contremuit † :pernoctarunt
לָנוּ חָרְדָה הָרָמָה גִּבְעַת שָׁאוּל נָסָה׃
pauper ,Laisah attendere fac ‖ ,Gallim filia tuam vocem Intona *
30 † צַהֲלִי קוֹלֵךְ בַּת־גַּלִּים הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה עֲנִיָּה
Ghebim habitatores ,Madmenah se Elongauit .Hanathoth
31 עֲנָתוֹת׃ † נָדְדָה מַדְמֵנָה יֹשְׁבֵי הַגֵּבִים
.se collegerunt fugam ad ‡
הֵעִיזוּ׃
domus mons suam manũ Agitabit * :standum ad Nob in dies Adhuc
32 † עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב לַעֲמֹד יְנֹפֵף יָדוֹ הַר בֵּית־
exercituum DOMINVS dominator Ecce .Ierusalaim collis ,Siion
33 צִיּוֹן גִּבְעַת יְרוּשָׁלָםִ׃ † הִנֵּה הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת
sublimes & ,succisi statura excelsi & :terrore cum † ramum deramificans ‡
מְסָעֵף פֻּארָה בְּמַעֲרָצָה וְרָמֵי הַקּוֹמָה גְּדֻעִים וְהַגְּבֹהִים
Lebanon * & :ferro in syluæ perplexa ‡ succidet Et .humiliabuntur
34 יִשְׁפָּלוּ׃ וְנִקַּף סִבְכֵי הַיַּעַר בַּבַּרְזֶל וְהַלְּבָנוֹן
.cadet † forti ‡ in
בְּאַדִּיר יִפּוֹל׃

Marginal notes (right margin): vniuersi sunt impij & maligni, ‡ loquitur † furor רוֹעַ ‖ densitatibus * eleuauerunt se sicut eleuatur fumus Propter iram יֵצַת גֵּאָה vnusquisque fratri suo nõ parcit. † rapiet ‡ saturabitur * comedet. furor נָטָה scribentibus decreta iniqua, ‡ qui mendacium * Vt peruertant ‡ pauperum, & vt rapiant in iudicio pauperes. † vt sint viduæ præda דַּלֵּי עָנָה ‡ desolationis, quæ בַּז עָשָׂה ‡ Nõ euadet quispiã, nisi qui incuruauerint se inter vinctos, ‡ inter interfectos se prostrauerint. ‡ furor נָפַל שׁוּב * O ‡ furoris † est ira. ‡ impiam ולשומו ק * furoris mei ‡ vt spoliet spolia, & prædetur צַוָּה † ponat ‡ in * erit cor eius, ‡ paucas. † sunt? ‡ fuit * nónne ‡ fuit † idoli, ‡ simulachra * preciosiora, quàm ‡ idolis עָשָׂה simulachris פָּרָה בּוֹחַ בִּין * intellexi: ועתודותיהם ק כביר ק ‡ thesauros ‖ habitantes ‡ substantiam שָׂם קָנֵן

Marginal notes (left margin): נוּף רוּם † vtque si exaltaret se virga, quę nõ est arbor. נָטָה frugiferi campi dissolutus vexillifer. * residua ligna ‡ pauca numero euasor ‖ sed נָכָה אָמַן † ex ‡ inundat propter כָּלָה ‡ Deus * facit in medio ‡ Deus נָטָה נָשָׂא furor consumptionem בָּלָה * super eum ab à ‡ facie עָלַל בּוֹא ‡ vadum, in obstupuit לוּן נוּס * Exalta ‖ attende בָּנָה ‡ cõgregauerunt seipsos. עָיַן * Eleuabit בת ק ‡ excidit † in robore, רוּם ‡ arbores perplexas * arbores ‡ ferro † cadent. נָפַל

CAP. XI. יא

eius radicibus de *surculus* & ,Isai stirpe de virga egredietur Et
1 וְיָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשָׁי וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו
spiritus ,DOMINI spiritus eum super requiescet Et .crescet
2 יִפְרֶה׃ וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה רוּחַ
scientiæ spiritus ,fortitudinis & cõsilij spiritus ,intelligentiæ & sapientiæ
חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת
:DOMINI timore in *eius* ‖ odorari Et ,DOMINI timoris &
3 וְיִרְאַת יְהוָה׃ וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת יְהוָה
suarũ aurium auditum *ad* ‖ neque ,iudicabit suorũ oculorũ visionẽ *ad* nec
וְלֹא־לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא־לְמִשְׁמַע אָזְנָיו
*rectitudine in arguet & ,*tenues* ‡ iustitia in iudicabit Et † .arguet
4 יוֹכִיחַ׃ וְשָׁפַט בְּצֶדֶק דַּלִּים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר
spiritu in & ,sui oris virga in terram percutiet & :terræ mansuetis
לְעַנְוֵי־אָרֶץ וְהִכָּה־אֶרֶץ בְּשֵׁבֶט פִּיו וּבְרוּחַ
cingulum iustitia erit Et .impium interficiet suorum labiorum
5 שְׂפָתָיו יָמִית רָשָׁע׃ וְהָיָה צֶדֶק אֵזוֹר
lupus *hospitabitur* Et .eius renum cingulum fides & :eius lumborum
6 מָתְנָיו וְהָאֱמוּנָה אֵזוֹר חֲלָצָיו׃ וְגָר זְאֵב
,leonis catulus & vitulus & :accubabit hœdo cum pardus & ,agno cum
עִם־כֶּבֶשׂ וְנָמֵר עִם־גְּדִי יִרְבָּץ וְעֵגֶל וּכְפִיר
vrsa & vacca Et .*eis in ducens* paruus puer & ,simul pingue pecus &
7 וּמְרִיא יַחְדָּו וְנַעַר קָטֹן נֹהֵג בָּם׃ וּפָרָה וָדֹב
.paleam comedet bos sicut leo & :earũ nati accubabunt ,simul pascẽtur
תִּרְעֶינָה יַחְדָּו יִרְבְּצוּ יַלְדֵיהֶן וְאַרְיֵה כַּבָּקָר יֹאכַל־תֶּבֶן׃
cauernam super & ,aspidis foramen super lactens delectabitur Et
8 וְשִׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל־חֻר פָּתֶן וְעַל מְאוּרַת
non & ,*malefacient* * Non .*misit* * suam manum ablactatus reguli
9 צִפְעוֹנִי גָּמוּל יָדוֹ הָדָה׃ לֹא־יָרֵעוּ וְלֹא־
terra est repleta quia :meæ sanctitatis monte vniuerso in *corrumpent* †
יַשְׁחִיתוּ בְּכָל־הַר קָדְשִׁי כִּי־מָלְאָה הָאָרֶץ
die in erit Et .operientes mare aquæ sicut ,DOMINI scientia
10 דֵּעָה אֶת־יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
gentes illam *ad* ,populorum vexillum *in stans* quæ ,Isai radix ,illa
הַהוּא שֹׁרֶשׁ יִשַׁי אֲשֶׁר עֹמֵד לְנֵס עַמִּים אֵלָיו גּוֹיִם
illa die in ,erit Et .gloria * eius requies erit & :quærent
11 יִדְרֹשׁוּ וְהָיְתָה מְנֻחָתוֹ כָּבוֹד׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
residuum possidendum ad suam manum secundò DOMINVS adiiciet
יוֹסִיף אֲדֹנָי שֵׁנִית יָדוֹ לִקְנוֹת אֶת־שְׁאָר
,Pathros à & ,Aegypto ab & ,Assur ab remanebit quod :sui populi
עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשָּׁאֵר מֵאַשּׁוּר וּמִמִּצְרַיִם וּמִפַּתְרוֹס
.maris insulis ab & ,Chamath à & ,Sinhar à & ,Helam ab & ,Chus à &
וּמִכּוּשׁ וּמֵעֵילָם וּמִשִּׁנְעָר וּמֵחֲמָת וּמֵאִיֵּי הַיָּם׃
dispersas * & ,Israel *expulsos colliget &* ,*gentibus* vexillum eleuabit Et
12 וְנָשָׂא נֵס לַגּוֹיִם וְאָסַף נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת
.terræ *alis* ‡ quatuor à congregabit Iehudah
יְהוּדָה יְקַבֵּץ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃
.excidentur Iehudah hostes & ,Ephraim zelus recedet Et
13 וְסָרָה קִנְאַת אֶפְרַיִם וְצֹרְרֵי יְהוּדָה יִכָּרֵתוּ
angustiabit non Iehudah & ,Iehudah æmulabitur non Ephraim
אֶפְרַיִם לֹא־יְקַנֵּא אֶת־יְהוּדָה וִיהוּדָה לֹא־יָצֹר
simul :*mare* ad Pelistim humerum in volabunt Et .Ephraim
14 אֶת־אֶפְרָיִם׃ וְעָפוּ בְכָתֵף פְּלִשְׁתִּים יָמָּה יַחְדָּו
,eorum manus missio Moab & Edom :Orientis filios prædabuntur
יָבֹזּוּ אֶת־בְּנֵי־קֶדֶם אֱדוֹם וּמוֹאָב מִשְׁלוֹחַ יָדָם
DOMINVS *anathemate delebit* Et .eorum auditus Hammon filij &
15 וּבְנֵי עַמּוֹן מִשְׁמַעְתָּם׃ וְהֶחֱרִים יְהוָה
flumen super suam manum *agitabit* * & ,Aegypti maris *linguam* ‡
אֵת לְשׁוֹן יַם־מִצְרַיִם וְהֵנִיף יָדוֹ עַל־הַנָּהָר
,flumina septem in ‡ ,eum percutiet & :sui spiritus fortitudine in
בַּעְיָם רוּחוֹ וְהִכָּהוּ לְשִׁבְעָה נְחָלִים
residuo *strata* via erit Et .calceamentis in ‖ faciet ambulare &
16 וְהִדְרִיךְ בַּנְּעָלִים׃ וְהָיְתָה מְסִלָּה לִשְׁאָר
die in Israeli fuit sicut :Assur ab relinquetur qui ,eius populi
עַמּוֹ אֲשֶׁר יִשָּׁאֵר מֵאַשּׁוּר כַּאֲשֶׁר הָיְתָה לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם
.Aegypti terra è *eum ascendere* *
עֲלֹתוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

Margin: germen — יָדַע — ‖ faciet eum — רִיחַ — ‖ secundum — † Sed — ‡ pauperes — * pro — עָנָה פֶּה — habitabit — גָּרָה — ducet eos. — דּוֹב — רָעָה — חוֹר — * extendet. — ‡ nocebunt — רוֹעַ — † perdent — כָּסָה — stabit vt — * in — נוֹחַ — שָׁנָה — in nationib. & congregabit profugos — * dispersos — ‡ angulis — סוּר צוֹר — Occidentem — עוּף — בָּזַז — Excidet — scopulum — * leuabit — נוּף — ‡ diuidens illud — ‖ transeuntes — נָכָה — סָלַל — * qua ascẽdit — עָלָה

CAP. XII. יב

fuisti acerbatus quia ‡ ,DOMINE tibi Cõfitebor :illa die in dices Et
1 וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא אוֹדְךָ יְהוָה כִּי אָנַפְתָּ
,mea salus Deus Ecce .me *consolaberis* † & ,tuus *nasus auertetur* ,me in
2 בִּי יָשֹׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי׃ הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי
DOMINVS Iah *canticum* ‡ & ,mea fortitudo quia ,pauebo nõ & confidam
אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְהוָה

Margin: ‡ quanquam iratus fuisti contra me, auersus est furor — † consolatus es — יָדָה — ‡ laus mea — Dominus — עָזַז

fontibus de ,gaudio in aquas haurietis Et ,*salutem in* mihi fuit
3 וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה׃ וּשְׁאַבְתֶּם־מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי
,DOMINO Confitemini :illa die in dicetis Et .salutis
4 הַיְשׁוּעָה׃ וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַיהוָה
mementote :eius *studia* populis in facite Scire .eius nomen *in* inuocate
קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו הַזְכִּירוּ
,DOMINO Cantate .eius nomen est excelsum quoniam
5 כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ׃ זַמְּרוּ יְהוָה
.terra vniuersa in *ipsa nota* * :fecit *celsitudinem* quoniam
כִּי גֵאוּת עָשָׂה מיֻדַעַת זֹאת בְּכָל־הָאָרֶץ׃
magnus quia :Sion habitatrix *præconiza* ‡ & ,vocem Exalta
6 צַהֲלִי וָרֹנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי־גָדוֹל
.Israel Sanctus *tuo interiori* † in
בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XIII. יג

.Amos filius Iesahiahu vidit quam ,Babylonis *Onus*
1 מַשָּׂא בָּבֶל אֲשֶׁר חָזָה יְשַׁעְיָהוּ בֶּן־אָמוֹץ׃
.eos ad vocẽ exaltate ,vexillum eleuate *præruptum* montem Super
2 עַל הַר־נִשְׁפֶּה שְׂאוּ־נֵס הָרִימוּ קוֹל לָהֶם
præcepi Ego .munificorum *ostia* ‡ ingrediantur & ,manũ *Agitate*
3 הָנִיפוּ יָד וְיָבֹאוּ פִּתְחֵי נְדִיבִים׃ אֲנִי צִוֵּיתִי
exultantes ,*meo naso* in meos fortes vocaui etiam :meis sanctificatis
לִמְקֻדָּשָׁי גַּם קָרָאתִי גִבּוֹרַי לְאַפִּי עַלִּיזֵי
:multi populi *similitudine* * montibus in *turba* ‡ Vox .*mea celsitudinis* †
4 גַּאֲוָתִי׃ קוֹל הָמוֹן בֶּהָרִים דְּמוּת עַם־רָב
exercituum DOMINVS ,congregatarũ gentium regnorum sonitus vox
קוֹל שְׁאוֹן מַמְלְכוֹת גּוֹיִם נֶאֱסָפִים יְהוָה צְבָאוֹת
extremo ab procul terra de Venientes .prælij exercitum *visitans* ‡
5 מְפַקֵּד צְבָא מִלְחָמָה׃ בָּאִים מֵאֶרֶץ מֶרְחָק מִקְצֵה
omnem *corrumpendum* * ad eius *indignationis* ‡ vasa & ,DOMINVS :cæli
הַשָּׁמָיִם יְהוָה וּכְלֵי זַעְמוֹ לְחַבֵּל כָּל־
præda veluti :DOMINI dies *propinquus* ‡ quia ,Vlulate .terram
6 הָאָרֶץ׃ הֵילִילוּ כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה כְּשֹׁד
,*remittentur* † manus omnes Idcirco .veniet Omnipotente ab
7 מִשַּׁדַּי יָבוֹא׃ עַל־כֵּן כָּל־יָדַיִם תִּרְפֶּינָה
dolores & *tormina* ‡ ,terrebuntur Et .liquescet hominis cor omne &
8 וְכָל־לְבַב אֱנוֹשׁ יִמָּס׃ וְנִבְהָלוּ צִירִים וַחֲבָלִים
suum *socium* ‡ ad vir :*cruciabuntur* * parturiens veluti ,eos tenebunt
יֹאחֵזוּן כַּיּוֹלֵדָה יְחִילוּן אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
DOMINI dies Ecce .eorum facies flammarum facies :stupebunt
9 יִתְמָהוּ פְּנֵי לְהָבִים פְּנֵיהֶם׃ הִנֵּה יוֹם־יְהוָה
terram *ponendum ad* ,*naris* * ira & ,*excandescentia* ‡ & ,crudelis ,*veniens* †
בָּא אַכְזָרִי וְעֶבְרָה וַחֲרוֹן אַף לָשׂוּם הָאָרֶץ
stellæ Quoniam .ea ex disperdat eius peccatores & ;solitudinem in
10 לְשַׁמָּה וְחַטָּאֶיהָ יַשְׁמִיד מִמֶּנָּה׃ כִּי־כוֹכְבֵי
obscurabitur :suũ lumen lucere facient non eorũ *cõstellationes* ‡ & ,cælorum
הַשָּׁמַיִם וּכְסִילֵיהֶם לֹא יָהֵלּוּ אוֹרָם חָשַׁךְ
.suum lumen faciet splendere non luna & ,*ipsum egrediendo in* † sol
הַשֶּׁמֶשׁ בְּצֵאתוֹ וְיָרֵחַ לֹא־יַגִּיהַּ אוֹרוֹ׃
.eorũ iniquitatem impios super & ,malum orbem super visitabo Et
11 וּפָקַדְתִּי עַל־תֵּבֵל רָעָה וְעַל־רְשָׁעִים עֲוֺנָם
formidabilium * superbiam & ,*arrogantium* ‡ superbiam cessare faciam Et
וְהִשְׁבַּתִּי גְּאוֹן זֵדִים וְגַאֲוַת עָרִיצִים
hominem & :*obrizo præ* † hominẽ faciam *Preciosum* ‡ .faciam humiliare
12 אַשְׁפִּיל׃ אוֹקִיר אֱנוֹשׁ מִפָּז וְאָדָם
contremiscet & ,faciã mouere cælum Idcirco .Ophir *auri massa præ* ‡
13 מִכֶּתֶם אוֹפִיר׃ עַל־כֵּן שָׁמַיִם אַרְגִּיז וְתִרְעַשׁ
iræ *die in* ‡ & ,exercituum DOMINI *feruida ira in* * :suo loco de terra
הָאָרֶץ מִמְּקוֹמָהּ בְּעֶבְרַת יְהוָה צְבָאוֹת וּבְיוֹם חֲרוֹן
:cõgregans ‖ non & ,pecus sicut & ,*expulsa dama* ‡ tanquã erit Et .eius *naris* †
14 אַפּוֹ׃ וְהָיָה כִּצְבִי מֻדָּח וּכְצֹאן וְאֵין מְקַבֵּץ
.fugient suam terram ad vnusquisq; & ,*respicient* * suũ populũ ad vnusquisq;
אִישׁ אֶל־עַמּוֹ יִפְנוּ וְאִישׁ אֶל־אַרְצוֹ יָנוּסוּ׃
.gladio in cadet *additus* ‡ omnis & :perfodietur ,inuentus Omnis
15 כָּל־הַנִּמְצָא יִדָּקֵר וְכָל־הַנִּסְפֶּה יִפּוֹל בֶּחָרֶב׃
,eorũ domus diripientur :eorũ oculis in allidẽtur eorum paruuli Et
16 וְעֹלְלֵיהֶם יְרֻטְּשׁוּ לְעֵינֵיהֶם יִשַּׁסּוּ בָּתֵּיהֶם
,*Madai* ‖ eos contra *suscitans* ‡ ego Ecce .violabũtur eorum vxores &
17 וּנְשֵׁיהֶם תִּשָּׁגַלְנָה׃ הִנְנִי מֵעִיר עֲלֵיהֶם אֶת־מָדָי
.*eo in* volent non aurum & ,æstimabunt non argentum qui
אֲשֶׁר־כֶּסֶף לֹא יַחְשֹׁבוּ וְזָהָב לֹא יַחְפְּצוּ־בוֹ׃
,miserebuntur non ventris fructus & ,allident pueros *arcus* * Et
18 וּקְשָׁתוֹת נְעָרִים תְּרַטַּשְׁנָה וּפְרִי־בֶטֶן לֹא יְרַחֵמוּ
.eorum oculus parcet non filiis super
עַל־בָּנִים לֹא־תָחוֹס עֵינָם׃

Margin: salus. — הָיָה שׁוּשׁ — opera — יָדַע — magnificentiam — * scitur hoc — מוּרַעַת ק — גָּאָה — ‡ lauda — † in medio tui — רָנַן — Prophetia — נָשָׂא — eleuatum — רוּם — ‖ Leuate — ‡ portas — נוּף צָוָה — ira mea — † in gloria mea. — ‡ multitudinis — * ad similitudinem — גָּאָה — דָּמָה — ‡ humerat — בּוֹא כָּלָה — ‡ furoris — * disperdẽdũ — ‡ prope est — † debiles erũt — רָפָה — * angustiæ — מָסַס חוּל — * dolebunt: vnusquisque — ‡ proximum — רָעָה — † venit — ‡ indignatio, — * furoris, vt ponat — חָרָה — ‡ Oriones — quando egredietur, — יָצָא — עָוָה — ‡ superborũ, — * fortium — ‡ Preciosiorem — † magis quã obrizum, — פָּזַז — ‡ magis quã aurum — * propter irã — ‡ propter diẽ — † furoris — ‡ ceruus eiectus, — ‖ erit qui cõgreget: — צָבָה נָדַח — * reuertentur, — נוּס — ‡ qui se adiungit — שָׁסַס בַּיִת — ‡ suscito — ‖ Medos, — תִּשָּׁכַבְנָה ק — * arcubus — עוּר פָּרָה

,Chaldęorum superbiæ gloria ,regnorum *decoratio* Babel erit Et

19 וְהָיְתָה בָבֶל צְבִי מַמְלָכוֹת תִּפְאֶרֶת גְּאוֹן כַּשְׂדִּים

.Hamorah & Sedom *Dei* * subuersionem secundum

כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה׃

,generatione in vsque habitabitur nec ,*perpetuum* ‡ in habitabitur Non

20 לֹא־תֵשֵׁב לָנֶצַח וְלֹא תִשְׁכֹּן עַד־דּוֹר

non pastores & ,Harabs ibi tendet tentorium non & :generationem &

וָדוֹר וְלֹא־יַהֵל שָׁם עֲרָבִי וְרֹעִים לֹא־

replebuntur & ,*Tsiim* ‡ ibi accubabunt Et .† ibi facient accubare

21 יַרְבִּצוּ שָׁם׃ וְרָבְצוּ־שָׁם צִיִּים וּמָלְאוּ

pilosi ‡ & ,*vlulæ* * filiæ ibi habitabunt & ,furunculis eorum domus

בָתֵּיהֶם אֹחִים וְשָׁכְנוּ שָׁם בְּנוֹת יַעֲנָה וּשְׂעִירִים

dracones & ,eius *viduatis* ędibus in *catti* *canet alternis* † Et .ibi saltabunt

22 יְרַקְּדוּ־שָׁם׃ וְעָנָה אִיִּים בְּאַלְמְנוֹתָיו וְתַנִּים

non eius dies & ,eius tempus *veniendum ad prope* † Et .*voluptatis* ‡ palatiis in

בְּהֵיכְלֵי עֹנֶג וְקָרוֹב לָבוֹא עִתָּהּ וְיָמֶיהָ לֹא

.protrahentur

יִמָּשֵׁכוּ׃

gloria צְבָה גָּאָה * qua subuertit Deus; seculum, יָשַׁב; אֹהֶל † pecudes. Sed ‡ bestiæ syluestres, * struthionis, ‡ dæmones; אוֹת יָעַן † cantabunt vlulæ ‡ deliciarum. † prope est vt veniat

CAP. XIIII. יד

,Israel in adhuc eliget & ,Iahacob DOMINVS miserebitur Nam

1 כִּי יְרַחֵם יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל

peregrinus se copulabit & :suam humum super eos requiescere faciet &

וְהִנִּיחָם עַל־אַדְמָתָם וְנִלְוָה הַגֵּר

,populi eos tollent Et . Iahacob *domo* *super* adhærebunt & ,eis *super*

עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל־בֵּית יַעֲקֹב׃ 2 וּלְקָחוּם עַמִּים

super ,Israel domus *eos hereditabunt* & ,suum locum ad eos adducent &

וֶהֱבִיאוּם אֶל־מְקוֹמָם וְהִתְנַחֲלוּם בֵּית־יִשְׂרָאֵל עַל

ducentes captiuos erunt ‡ & :ancillas in & ,seruos in ,DOMINI *humo* *

אַדְמַת יְהוָה לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְהָיוּ שֹׁבִים

die in erit Et .*suos exactores in* † dominabuntur & ,eos *captiuantes*

לְשֹׁבֵיהֶם וְרָדוּ בְּנֹגְשֵׂיהֶם׃ 3 וְהָיָה בְּיוֹם

à & ,tuo *tremore* * à & ,tuo labore à tibi DOMINVM *requiem dare* ‡

הָנִיחַ יְהוָה לְךָ מֵעָצְבְּךָ וּמֵרָגְזֶךָ וּמִן־

parabolam *leuabis* † Et .te *in* ‡ fuit seruitum qua ,dura seruitute

4 הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עֻבַּד־בָּךְ׃ וְנָשָׂאתָ הַמָּשָׁל

desijt ,*exactor* ‡ cessauit Quomodo :dices & ,Babel regem contra istam

הַזֶּה עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל וְאָמָרְתָּ אֵיךְ שָׁבַת נֹגֵשׂ שָׁבְתָה

virgam ,impiorum baculum DOMINVS Contriuit ?*aurea pensio*

5 מַדְהֵבָה׃ שָׁבַר יְהוָה מַטֵּה רְשָׁעִים שֵׁבֶט

,*declinatione sine* * pcussione ,*feruida* ira in populos Percutientē .dominantiū

6 מֹשְׁלִים׃ מַכֶּה עַמִּים בְּעֶבְרָה מַכַּת בִּלְתִּי סָרָה

.prohibuit non passum persecutionem ,gentibus furore in dominantem

רֹדֶה בָאַף גּוֹיִם מֻרְדָּף בְּלִי חָשָׂךְ׃

.*præconium iubilauerunt* ‖ ,terra omnis requieuit ,Quieuit

7 נָחָה שָׁקְטָה כָּל־הָאָרֶץ פָּצְחוּ רִנָּה׃

iacuisti tunc ‡ ex ;Lebanon cedri ,te de sunt lætatæ abietes Etiam

8 גַּם־בְּרוֹשִׁים שָׂמְחוּ לְךָ אַרְזֵי לְבָנוֹן מֵאָז שָׁכַבְתָּ

,te propter *contremuit* ‡ deorsum Infernus .nos *super succidens* † ascendit non

9 לֹא־יַעֲלֶה הַכֹּרֵת עָלֵינוּ׃ שְׁאוֹל מִתַּחַת רָגְזָה לְךָ

:terræ *hircos* ‡ omnes ,*manes* * tibi suscitauit ,tui aduentus occursum in

לִקְרַאת בּוֹאֶךָ עוֹרֵר לְךָ רְפָאִים כָּל־עַתּוּדֵי אָרֶץ

isti Omnes .gentium reges omnes suis soliis de fecit surgere

10 הֵקִים מִכִּסְאוֹתָם כֹּל מַלְכֵי גוֹיִם׃ כֻּלָּם

,nos sicut es infirmatus tu Etiam :te ad dicent & ,responsa dabunt

יַעֲנוּ וְיֹאמְרוּ אֵלֶיךָ גַּם־אַתָּה חֻלֵּיתָ כָמוֹנוּ

strepitus †,tua superbia *infernum* ‡ ad est *Depressa* * .es assimilatus nobis

11 אֵלֵינוּ נִמְשָׁלְתָּ׃ הוּרַד שְׁאוֹל גְּאוֹנֶךָ הֶמְיַת

.vermis te *operientes* ‡ & ,vermis sternetur te subter :tuorum nablorum

נְבָלֶיךָ תַּחְתֶּיךָ יֻצַּע רִמָּה וּמְכַסֶּיךָ תּוֹלֵעָה׃

es *resectus* * ?auroræ fili Lucifer cælo de cecidisti Quomodo

12 אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן־שָׁחַר נִגְדַּעְתָּ

:tuo corde in dixisti tu Et .gentes *super debilitans* ‡ terram ad

13 לָאָרֶץ חוֹלֵשׁ עַל־גּוֹיִם׃ וְאַתָּה אָמַרְתָּ בִלְבָבְךָ

:meum solium exaltabo Dei stellas supra ,ascendam Cælum

הַשָּׁמַיִם אֶעֱלֶה מִמַּעַל לְכוֹכְבֵי־אֵל אָרִים כִּסְאִי

.Aquilonis lateribus in *conuentus* ‡ monte in sedebo &

וְאֵשֵׁב בְּהַר־מוֹעֵד בְּיַרְכְּתֵי צָפוֹן׃

.Altissimo ero similis ,nubis *excelsa* ‖ super Ascendam

14 אֶעֱלֶה עַל־בָּמֳתֵי עָב אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן׃

.*cisternæ* ‡ latera ad ,*deprimeris* † infernum ad Veruntamen

15 אַךְ אֶל־שְׁאוֹל תּוּרָד אֶל־יַרְכְּתֵי־בוֹר׃

vir † hic Num :*perpendent* ‡ te *ad* * :prospicient te ad ,te Videntes

16 רֹאֶיךָ אֵלֶיךָ יַשְׁגִּיחוּ אֵלֶיךָ יִתְבּוֹנָנוּ הֲזֶה הָאִישׁ

?regna *commouens* * ,terram *tremefaciens* ‡

מַרְגִּיז הָאָרֶץ מַרְעִישׁ מַמְלָכוֹת׃

גּוּר domui; erunt possidentes ex eis; בּוֹא * terram ‡ capient eos qui ceperant † oppressoribus suis. שָׁבָה רָדָה נוּחַ ‡ qua requiē dedetit Dominus * timore ‡ à † fumes ‡ oppressor, quieuit plena auro? נָטָה נָכָה * indeclinabili, ‖ cecinerunt laudem. רָנַן ‡ eo tempore quo dormisti † qui succideret ‡ expauit * mortuos & ‡ principes; קוּם עָנָה חָלָה * Detracta ‡ inferos † sonitus; יָרַד הָמָה ‡ operit; כָּסָה * prostratus ‡ qui debilitabas ‡ Ecclesiæ; יָשַׁב יָעַד ‖ altitudinem; עָלָה † detraheris, ‡ sepulchri. * & ‡ contemplabuntur, dicentes: † est; רָאָה בִּין † ille qui conturbabat; * & concutiebat

eius vinctis ,destruxit eius vrbes & ,desertum sicut orbem Posuit

17 שָׂם תֵּבֵל כַּמִּדְבָּר וְעָרָיו הָרָס אֲסִירָיו

iacuerunt ,ipsi vniuersi ,gentium reges Omnes .carcerem aperuit non

18 לֹא־פָתַח בָּיְתָה׃ כָּל־מַלְכֵי גוֹיִם כֻּלָּם שָׁכְבוּ

tuo sepulchro de es proiectus tu Et .sua domo in vir ,gloria in

19 בְכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ׃ וְאַתָּה הָשְׁלַכְתָּ מִקִּבְרְךָ

:gladio *perforatorum* ,occisorum vestimentum ,abominabilis stirps vt

כְּנֵצֶר נִתְעָב לְבוּשׁ הֲרֻגִים מְטֹעֲנֵי חָרֶב

.conculcatum cadauer veluti ,*cisternæ* ‡ lapides ad *descendentium* *

יוֹרְדֵי אֶל־אַבְנֵי־בוֹר כְּפֶגֶר מוּבָס׃

,*corrupisti* † tuam terram quia :sepultura in eis cum te vnies Non

20 לֹא־תֵחַד אִתָּם בִּקְבוּרָה כִּי־אַרְצְךָ שִׁחַתָּ

.pessimorum semen *seculum* ‡ in vocabitur non :occidisti tuum populum

עַמְּךָ הָרָגְתָּ לֹא־יִקָּרֵא לְעוֹלָם זֶרַע מְרֵעִים׃

:eorum patrum *iniquitate in* *occisionem eius filiis* ‖ Præparate

21 הָכִינוּ לְבָנָיו מַטְבֵּחַ בַּעֲוֺן אֲבוֹתָם

facies * impleant atque ,terram accipiant hæreditate & ,consurgant ne

בַּל־יָקֻמוּ וְיָרְשׁוּ אָרֶץ וּמָלְאוּ פְנֵי־

DOMINVS dicit ,eos contra consurgam Et .*vrbibus* ‡ orbis

22 תֵבֵל עָרִים׃ וְקַמְתִּי עֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה

,filium & ,*consanguineum* ‡ & ,nomen Babel de *succidam* † & ,exercituum

צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי לְבָבֶל שֵׁם וּשְׁאָר וְנִין

possessionem in eam ponam Et .DOMINVS dicit ,nepotem &

23 וָנֶכֶד נְאֻם־יְהוָה׃ וְשַׂמְתִּיהָ לְמוֹרַשׁ

,*delendo* scopis in eam scopabo & ,aquarum paludes & ,ericij

קִפֹּד וְאַגְמֵי־מָיִם וְטֵאטֵאתִיהָ בְּמַטְאֲטֵא הַשְׁמֵד

DOMINVS Iurauit .exercituum DOMINVS dicit

24 נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ נִשְׁבַּע יְהוָה

,*fuit* sic ;cogitaui quod secundum non Si :dicendo ,exercituum

צְבָאוֹת לֵאמֹר אִם־לֹא כַּאֲשֶׁר דִּמִּיתִי כֵּן הָיָתָה

Assur *frangendum* Ad .*stabit* ‡ *ipsum* ,*consului* * quod secundum &

25 וְכַאֲשֶׁר יָעַצְתִּי הִיא תָקוּם׃ לִשְׁבֹּר אַשּׁוּר

eis *desuper recedet* † & :eum conculcabo meis montibus in & ,mea terra in

בְּאַרְצִי וְעַל־הָרַי אֲבוּסֶנּוּ וְסָר מֵעֲלֵיהֶם

.remouebitur eius humero *desuper* ‡ illius onus & ,eius iugum

עֻלּוֹ וְסֻבֳּלוֹ מֵעַל שִׁכְמוֹ יָסוּר׃

manus hæc & :terram omnem super *consultum* ‡ consilium * Hoc

26 זֹאת הָעֵצָה הַיְּעוּצָה עַל־כָּל־הָאָרֶץ וְזֹאת הַיָּד

exercituum DOMINVS Nam .gentes omnes super extenta

27 הַנְּטוּיָה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם׃ כִּי־יְהוָה צְבָאוֹת

?eam faciet redire quis & ,extenta eius manus & ?irritabit quis & ,*consuluit* †

יָעָץ וּמִי יָפֵר וְיָדוֹ הַנְּטוּיָה וּמִי יְשִׁיבֶנָּה׃

.*hoc* *onus* * fuit ,Achaz *regem* *mori* ‡ anno In

28 בִּשְׁנַת־מוֹת הַמֶּלֶךְ אָחָז הָיָה הַמַּשָּׂא הַזֶּה׃

:*te percutientis* ‡ virga sit cōfracta quod ,tu omnis Peleseth læteris Ne

29 אַל־תִּשְׂמְחִי פְלֶשֶׁת כֻּלֵּךְ כִּי נִשְׁבַּר שֵׁבֶט מַכֵּךְ

ignitus serpens ‖ eius fructus & ,regulus egredietur serpentis radice de nam

כִּי־מִשֹּׁרֶשׁ נָחָשׁ יֵצֵא צֶפַע וּפִרְיוֹ שָׂרָף

mendici & ,*tenuium* † primogeniti pascentur Et .volans

30 מְעוֹפֵף׃ וְרָעוּ בְּכוֹרֵי דַלִּים וְאֶבְיוֹנִים

tuas reliquias & ,tuam radicē fame in faciam interire & ,*accubabunt fiducia in* ‡

לָבֶטַח יִרְבָּצוּ וְהֵמַתִּי בָרָעָב שָׁרְשֵׁךְ וּשְׁאֵרִיתֵךְ

Peleseth *liquefacta* ‡ : ciuitas ‖ clama ,porta * Vlula .interficiet

31 יַהֲרֹג׃ הֵילִילִי שַׁעַר זַעֲקִי־עִיר נָמוֹג פְּלֶשֶׁת

solitarius ‡ non & ,*veniens* † fumus Aquilone ab nam :tu omnis

כֻּלֵּךְ כִּי מִצָּפוֹן עָשָׁן בָּא וְאֵין בּוֹדֵד

?gentis nuncijs respondebitur quid Et .suis temporibus in

32 בְּמוֹעָדָיו׃ וּמַה־יַּעֲנֶה מַלְאֲכֵי־גוֹי

.eius populi *afflicti confident* ‖ ea in & ,Sion fundauit DOMINVS quòd

כִּי יְהוָה יִסַּד צִיּוֹן וּבָהּ יֶחֱסוּ עֲנִיֵּי עַמּוֹ׃

dormierunt; טָעַן qui confossi sunt * qui descendunt ‡ sepulchri † perdidisti; בּוּס אָחַד ‡ æternum; רוּעַ ‖ filios ei⁹ occisioni propter iniquitatem; כּוּן עָוָה * superficiem ‡ inimicis; קוּם † perdam ‡ propinquū, שׁוּם dissipationis, erit דָּמָה * decreui ‡ consurget. Vt conteram † remouebitur ab ‡ ab עָלַל * est ‡ quod decretum est יָעַץ נָטָה † decreuit; פּוּר שׁוּב ‡ in quo mortuus est rex * prophetia ista. נָשָׂא נָכָה ‡ percussionis tuæ: ‖ cerastes; פָּרָה עוּף † pauperum, ‡ fiducialiter requiescent, אָבָה מוּת * ô ‖ ô ‡ dissipata † venit, ‡ erit; יָעַד sperabunt pauperes; חָסָה עָנָה

CAP. XV.

quia ,succisus ‡ ,Moab Har est vastatus nocte in Quia .Moab *Onus* *

1 מַשָּׂא מוֹאָב כִּי בְּלֵיל שֻׁדַּד עָר מוֹאָב נִדְמָה כִּי

Dibon & ,ædem *in* Ascendit .succisus † Moab Chir est vastatus nocte *in*

2 בְּלֵיל שֻׁדַּד קִיר־מוֹאָב נִדְמָה׃ עָלָה הַבַּיִת וְדִיבֹן

cūctis in :vlulabit Moab Medba super & ,Nebo super ,fletum ad excelsa *

הַבָּמוֹת לְבֶכִי עַל־נְבוֹ וְעַל מֵידְבָא מוֹאָב יְיֵלִיל בְּכָל־

se accingēt eius plateis In .*resecta* † barba omnis ,caluitiū ‡ eius capitibus

3 רָאשָׁיו קָרְחָה כָּל־זָקָן גְּרוּעָה׃ בְּחוּצֹתָיו חָגְרוּ

.fletū in descendēs vlulabit ipsa tota eius plateis in & ,eius tectis in :*sacco* ‡

שָׂק עַל גַּגּוֹתֶיהָ וּבִרְחֹבֹתֶיהָ כֻּלֹּה יְיֵלִיל יֹרֵד בַּבֶּכִי׃

:eorum vox audietur Iahas ad vsq; ,Elhaleh & Chesbon clamauit Et

4 וַתִּזְעַק חֶשְׁבּוֹן וְאֶלְעָלֵה עַד־יַהַץ נִשְׁמַע קוֹלָם

.sibi vociferabit eius anima ,clamabunt Moab *expediti* ‡ ideo *

עַל־כֵּן חֲלֻצֵי מוֹאָב יָרִיעוּ נַפְשׁוֹ יָרְעָה לּוֹ׃

Prophetia ‡ & דָּמָה † & * in בָּכָה ‡ erit † erit rasa. saccis: * atque ‡ armati רוּעַ

vitulam Sohar ad vsque *eius profugi* ,clamabit Moab ad meum Cor

5 לבי למואב יזעק בריחה עד־צוער עגלת

via † quia ,eam in ascendet fletu in Luchith ascensu in quia :triennem

שלשיה כי מעלה הלוחית בבכי יעלה־בו כי דרך

Nimrim aquæ Nam .suscitabunt contritionis clamorem Choronaim

חרנים זעקת־שבר יעערו: 6 כי־מי נמרים

. fuit non viride ,germē defecit ,herba aruit *quoniam* ,erunt desolationes in

משמות יהיו כי־יבש חציר כלה דשא ירק לא היה:

salicum torrentem iuxta *suum depositū* & ‡ fecit *residuum* * Ideo

7 על־כן יתרה עשה ופקדתם על נחל הערבים

ad vsque : Moab terminum clamor circuiuit Quia .*ea* deferent

ישאום: 8 כי־הקיפה הזעקה את־גבול מואב עד־

.eius vlulatus Elim Beer & ,eius vlulatus Eglaim

אגלים יללתה ובאר אלים יללתה:

Dimon super ponam nam :sanguine sunt repletæ Dimon aquæ Quia

9 כי מי דימון מלאו דם כי־אשית על־דימון

.*humi* ‡ residuo & ,leonem Moab *euasioni* * ?addita

נוספות לפליטת מואב אריה ולשארית אדמה:

vectes — † in — [z] עור vnde & — [a] שמם * diuitias ‡ substantias suas — [b] נשא — [c] שות * superstiti ‡ terræ. — [d] יסף

CAP. XVI. טז

montem ad ,deserti petra de terræ *dominator* Agnum Mittite

1 שלחו־כר מושל־ארץ מסלע מדברה אל־הר

erunt ‡ ,*emissa nido vagans* † auis sicut erit Et .Sion filiæ

2 בת־ציון: והיה כעוף־נודד קן משלח תהיינה

. Arnon vada Moab filiæ

בנות מואב מעברת לארנון:

tuam vmbram nocte quasi pone ,iudicium fac ,consilium Affer

3 הביאו עצה עשו פלילה שיתי כליל צלך

.*reueles ne vagum* ‡:expulsos absconde :*Meridiei medio in* *

בתוך צהרים סתרי נדחים נודד אל־תגלי:

faciebus † à eis latibulum sis Moab , mei expulsi te in Habitent

4 יגורו בך נדחי מואב הוי־סתר למו מפני

conculcans sunt consumpti ,*vastatio* ‡ defecit ,expressor *finiit* ‖ quia :*vastatoris*

שודד כי־אפס המץ כלה שד תמו רמס

sedebit & ,solium misericordia in præparabitur Et .terra de

5 מן־הארץ: והוכן בחסד כסא וישב

,iudicium quærens & ,iudicans ,Dauid *tentorio* * in veritate in illud super

עליו באמת באהל דוד שפט ודרש משפט

† superbus ,Moab superbiam Audiuimus .iustitiam ‡ festinans &

6 ומהר צדק: שמענו גאון־מואב גא

sic * non ,eius *iracundia* ‡ & ,eius extollentia & ,eius superbia :valde

מאד גאותו וגאונו ועברתו לא־כן

:vlulabit ipse totus,Moab ad Moab vlulabit Idcirco .eius *mendacia*

בדיו: 7 לכן ייליל מואב למואב כלה ייליל

.percussi veruntamen ,*meditabimini* ‡ charaseth-Chir *fundamenta ob* ‡

לאשישי קיר־חרשת תהגו אך־נכאים:

gentium Domini :Sibmah *vitis debilitata* * Chesbon *arua* ‖ Quia

8 כי שדמות חשבון אמלל גפן שבמה בעלי גוים

errauerunt ,*contigere* † Iahazer ad vsque ,eius vites optimas quassauerunt

הלמו שרוקיה עד־יעזר נגעו תעו

.mare transierunt , se extenderunt eius *emissiones* ‡ :desertū ‖

מדבר שלחותיה נטשו עברו ים:

te inebriabo :Sibmah vitis Iahazer fletu in plorabo Idcirco

9 על־כן אבכה בבכי יעזר גפן שבמה אריוך

super & ,*tuos æstiuos* ‡ super quoniam :Elhaleh & ,Chesbon mea lachryma

דמעתי חשבון ואלעלה כי על־קיצך ועל־

exultatio & ,lætitia *colligetur* † Et . cecidit celeusma tuam messem

10 קצירך הידד נפל: ונאסף שמחה וגיל

torcularibus in vinū :*iubilabit* ‡ non ,*onabit* * non vineis in & , *Charmel à* ‡

מן־הכרמל ובכרמים לא־ירנן לא ירעע יין ביקבים

mea viscera Ideo .feci cessare *celeusma* † ,calcans calcabit non

11 לא־ידרך הדרך הידד השבתי: על־כן מעי

.chares-Chir super *meum intimū & ,tumultuabūtur cynara vt* ‖ Moab *ad* ‡

למואב ככנור יהמו וקרבי לקיר חרש:

,excelsum super Moab laborauerit quòd ,apparuerit cùm ,erit Et

12 והיה כי־נראה כי־נלאה מואב על־הבמה

.poterit non & ,*orandum ad* * suum sanctuarium in ingredietur &

ובא אל־מקדשו להתפלל ולא יוכל:

.*tunc* ‡ ex Moab ad DOMINVS est locutus quod verbum ‖ Hoc

13 זה הדבר אשר דבר יהוה אל־מואב מאז:

annis tribus In :dicendo ,DOMINVS est locutus nunc Et

14 ועתה דבר יהוה לאמר בשלש שנים

omni in Moab gloria *vilipendetur* † & ,mercenarij annis tanquam

כשני שכיר ונקלה כבוד מואב בכל

.*copiosum non ,pusillum ,paruum residuum* ‖ & ,*multa turba* ‡

ההמון הרב ושאר מעט מזער לוא כביר:

dominatoris — † emissa fugiēs de nido, — [e] קנן ‡ sic ‡ ad — הביאו ק עשי ק — [f] יעץ [g] עשה * in Meridie ‡ & fugientē ne prodas. † facie populatoris: — [h] גלה [i] מיץ ‖ defecit ‡ populator consumpta sunt reptilia — [k] שדד [l] תמם * tabernaculo — [m] כון [n] אמן ‡ ad † est — [o] גאה ‡ indignatione * sunt recta verba ‡ super dolia ‡ loquemini, — [p] הגה [q] תעה ‖ vites * desolatæ sunt plantationes optimæ vitium † peruenerūt, ‖ in ‡ propagines — [r] רוה [s] גול ‡ fructus æstatis tuæ, † deficiet ‡ ab vbere campo, * cantabūt, & ‡ iubilabunt: † iubilationē ‡ super ‖ vt citharæ sonabunt, & intima mea — [t] המה * vt oret ‖ est ‡ eo tēpore. — [u] שנה † alleuiabitur ‡ populo eius qui est mult* ‖ quod reliquū erit, erit admodū exiguum, & inualidum. — [x] רבב

CAP. XVII. יז

erit & ,ciuitas *remota* * Dammesec Ecce .Dammesec *Onus*

1 משא דמשק הנה דמשק מוסר מעיר והיתה

,erunt gregibus Haroher ciuitates Derelictæ .ruinæ aceruus

2 מעי מפלה: עזבות ערי ערער לעדרים תהיינה

,Ephraim ab munitio cessabit Et .exterrens ‡ non & ,accubabunt &

3 ורבצו ואין מחריד: ונשבת מבצר מאפרים

Israel filiorum gloria sicut : Aram residuo & ,Dammesec à regnum &

וממלכה מדמשק ושאר ארם ככבוד בני־ישראל

illa die in ,erit Et .exercituum DOMINVS dixit ,erunt

4 יהיו נאם־יהוה צבאות: והיה ביום ההוא

.macrescet eius carnis pinguedo & ,Iahacob gloria attenuabitur

ידל כבוד יעקב ומשמן בשרו ירזה:

,metat spicas eius brachium & ,*segetis messem colligere* sicut erit Et

5 והיה כאסף קציר קמה וזרעו שבלים יקצור

.Rephaim valle in spicas *legens* sicut erit &

והיה כמלקט שבלים בעמק רפאים:

trium * duorum ,oleæ excussio sicut ,racemi eo in relinquentur Et

6 ונשאר־בו עוללת כנקף זית שנים שלשה

,frugiferis eius ramis in quinq; ‡ ,quatuor ,*verberis capite* * in granorum

גרגרים בראש אמיר ארבעה חמשה בסעפיה פריה

.Israel Deus DOMINVS dixit

נאם־יהוה אלהי ישראל:

ad eius oculi & ,suum factorem ad homo aspiciet illa die In

7 ביום ההוא ישעה האדם על־עשהו ועיניו אל־

opus altaria ad aspiciet non Et .respicient Israel Sanctum

8 קדוש ישראל תראינה: ולא ישעה אל־המזבחות מעשה

,Lucos & ,respiciet non eius digiti fecerunt quod & ,eius manuum

ידיו ואשר עשו אצבעתיו לא יראה והאשרים

eius fortitudinis ciuitates erunt illa die In .*loca aprica* &

9 והחמנים: ביום ההוא יהיו ערי מעזו

filiorum *faciebus* † à dereliquerunt *qua* ,*verbetu* ‡ & ,*virgulti* * derelictio sicut

כעזובת החרש והאמיר אשר עזבו מפני בני

,tuæ salutis Dei es oblita Quia .desolatio erit & , Israel

10 ישראל והיתה שממה: כי שכחת אלהי ישעך

plātationes plantabis propterea :es recordata nō ,tuæ fortitudinis petræ &

וצור מעזך לא זכרת על־כן תטעי נטעי

tuam plantationem die In .*illud* seminabis alieni *putamen* ‖ & ,*iucundas* ‡

11 נעמנים וזמרת זר תזרענו: ביום נטעך

messis aceruus * :facies germinare tuum semen mane in & , facies crescere

תשגשגי ובבקר זרעך תפריחי נד קציר

,multorū populorū *turba* ‡ Væ .desperati doloris & ,*hereditatis die in*

12 ביום נחלה וכאב אנוש: הוי המון עמים רבים

aquarum *sonitus* ‖ vt nationum *sonitus* ‡ & *tumultuabuntur maria tumultuari vt* †

כהמות ימים יהמיון ושאון לאמים כשאון מים

.*sonabunt crebrarum* *

כבירים ישאון:

increpabit & ,sonabunt multarum aquarum sonitus sicut Populi

13 לאמים כשאון מים רבים ישאון וגער

montium gluma sicut *passim* ‡ persecutionem & , *longè à* ‖ fugiet & ,eū *in*

בו ונס ממרחק ורדף כמץ הרים

.*turbinis facies ad globus* ‡ & ,venti *facies ad* †

לפני־רוח וכגלגל לפני סופה:

hæc ,*ipsa* ‡ non mane * antequā ,turbatio ecce & *vespera* ‖ tempore In

14 לעת ערב והנה בלהה בטרם בקר איננו זה

.nos diripientium sors & ,nos prædātium pars †

חלק שוסינו וגורל לבזזינו:

Prophetia * remouebitur ne sit — [y] נשא [z] סור [a] היה * erit — si colligat messor segetem, qui colligit — * vel [b] שנה * summitate rami aut ‡ aut [c] פרה — [d] ראה ‖ nempe imagines. — [e] עזז * rami, ‡ frōdis, quos † facie — [f] נטע ‡ pulchras, ‖ germen — commotio rami in die percussionis infirmantis, — [g] שגה ‡ multitudini † qui sicut fremitus mariū sonabūt, † strepitus ‖ strepitus * multarum strepet. — [h] המה [i] נוס ‖ procul, ‡ patientur † à facie ‡ stipula coram tempestate. ‖ vespertino, * sit ‡ erit ipse † est — [k] שסה

CAP. XVIII. יח

Aegypti flumina trans * quæ alarum vmbræ terra Væ.

1 הוי ארץ צלצל כנפים אשר מעבר לנהרי־כוש:

.aquarum *facies super iunci vasis in* & ,legatos mare per Mittens

2 השלח בים צירים ובכלי־גמא על־פני־מים

populum ad ,expilatam & tractam gentem ad leues nuncij Ite

לכו מלאכים קלים אל־גוי ממשך ומורט אל־עם

cuius,*conculcationis* ‖ & ,*linea linea* ‡ gentem ;vltra & ,*ipso* † ex terribilem

נורא מן־הוא והלאה גוי קו־קו ומבוסה אשר

.*eius* terram flumina diripuerunt

בזאו נהרים ארצו:

extollere secundum * ,terræ incolæ & , orbis habitatores Omnes

3 כל־ישבי תבל ושכני ארץ כנשא־

.audietis *tubam clangendo in* † & ,videbitis montibus ‡ vexillum

נס הרים תראו וכתקע שופר תשמעו:

O * est [l] צלל naui iuncea super faciem — [m] ילך [n] קלל † quo fuit ‡ lineatim, ‖ cōculcatam — [o] קוה * cùm eleuabitur ‡ in † cùm clanxerit tuba — [p] נסס [q] ראה

considerabo & ,Quiescam :me ad DOMINVS dixit sic Quia
4 כי כה אמר יהוה אלי אשקוטה ואביטה
æstu in rorida nubes sicut ,lucem super nitidus calor sicut ,meo parato loco in
במכוני כחם צח עלי־אור כעב טל בחם
vua acerba & ,gemmam consummare iuxta ‡ ,messem ante Nam .messis
קציר׃ 5 כי־לפני קציר כתם־פרח ובסר
& ,falcibus in malleolos * præcidat & ‡ ,flos ‡ erit maturescens
גמל יהיה נצה וכרת הזלזלים במזמרות ואת־
volucri † simul Relinquentur .amputet ‡ ,auferat propagines
הנטישות הסיר התז׃ 6 יעזבו יחדו לעיט
omnis & ,volucris * ea super æstiuabit & ,terræ animali ‡ & ,montium
הרים ולבהמת הארץ וקץ עליו העיט וכל־
.hyemabit ea super terræ bestia
בהמת הארץ עליו תחרף׃
populi exercituum DOMINO munus deferetur illo tempore In
7 בעת ההיא יובל־שי ליהוה צבאות עם
lineæ † gente ,vltrà & ,ipso ab ‡ terribili populo à & ,depilati & tracti
ממשך ומורט ומעם נורא מן־הוא והלאה גוי קו־
locum ad ,eius terram flumina diripuerunt cuius ,conculcationis ‖ & ,lineæ
קו ומבוסה אשר בזאו נהרים ארצו אל־מקום
.Siion montem ,exercituum DOMINI nominis
שם־יהוה צבאות הר־ציון׃

נבט חמם — aer serenus superueniēte luce, — יחיר ו — צחח — ‡ cùm cōsummatus fuerit † flos ‡ vt ‡ si * quis palmites ‡ succidens. — נוץ סור — תזז קוץ — † auibus ‡ bestiis * auis, — ex quo fuit, † lineatim — ירא — ‖ conculcata

CAP. XIX. יט

nubem super equitans DOMINVS Ecce .Aegypti Onus
1 משא מצרים הנה יהוה רכב על־עב
Aegypti vana ‡ se mouebunt & ,Aegyptum ingredietur & ,leuem
קל ובא מצרים ונעו אלילי מצרים
.eius interiori ‡ in liquefiet Aegypti cor & ,eius faciebus à
מפניו ולבב מצרים ימס בקרבו׃
vir pugnabunt & ,Aegypto cum Aegyptum confundam Et
2 וסכסכתי מצרים במצרים ונלחמו איש־
regnum ,ciuitatem in ciuitas ,suum socium in vir & ,suum fratrem in
באחיו ואיש ברעהו עיר בעיר ממלכה
,eius intimo in Aegypti spiritus euacuabitur Et .regnum in
בממלכה׃ 3 ונבקה רוח־מצרים בקרבו
,diuinos ad & ,vana ad quærent & ,deglutiam * eius consilium &
ועצתו אבלע ודרשו אל־האלילים ואל־האטים
.sciolos † ad & ,pythones ad &
ואל־האבות ואל־הידענים׃
fortis rex & ,duri * dominorum manu in Aegyptum concludam ‡ Et
4 וסכרתי את־מצרים ביד אדנים קשה ומלך עז
.exercituum DOMINVS dominator dixit ,eos in ‡ dominabitur
ימשל־בם נאם האדון יהוה צבאות׃
.arescet & ,exsiccabitur fluuius & ,mari de aquæ deficient † Et
5 ונשתו־מים מהים ונהר יחרב ויבש׃
riui ‡ siccabuntur & ,attenuabuntur ,flumina facient elongare Et
6 והאזניחו נהרות דללו וחרבו יארי
riuum iuxta ‡ Gramineta .excidentur carectum * &, calamus :munitionis
מצור קנה וסוף קמלו׃ 7 ערות על־יאור
.ipsum ‡ non & ,propulsabitur ,arescet riui sementis omnis & ,riui os † iuxta
על־פי יאור וכל מזרע יאור יבש נדף ואיננו׃
riuum in proiicientes omnes lugebunt & ,piscatores mœrebunt Et
8 ואנו הדיגים ואבלו כל־משליכי ביאור
.infirmabuntur ,aquarum faciebus in rete expandentes & ,hamum
חכה ופרשי מכמרת על־פני־מים אמללו׃
texentes & ,pectinata lina operantes afficientur pudore Et
9 ובשו עבדי פשתים שריקות וארגים
clausuram facientes omnes ,cōtrita eius retia erunt Et .retia perforata
חורי׃ 10 והיו שתתיה מדכאים כל־עשי שכר
sapientes ,Sohan principes stulti Veruntamen .animæ * stagnorum
אגמי־נפש׃ 11 אך־אולים שרי צען חכמי
ad ‡ dicetis quomodo :infatuatum est consilium ‡ ,Parhoh consiliarij
יעצי פרעה עצה נבערה איך תאמרו אל־
‖antiquitatis ‡ regum filius ,* ego sapientum Filius :Parhoh
פרעה בן־חכמים אני בן־מלכי־קדם׃
quid sciant ‖ & ,tibi nunc indicent ‡ & ,tui sapientes nunc ipsi † Vbi
12 אים אפוא חכמיך ויגידו נא לך וידעו מה־
sunt Infatuati .Aegyptum super exercituum DOMINVS consuluerit *
13 יעץ יהוה צבאות על־מצרים׃ נואלו
Aegyptū fecerunt errare & ,Noph principes sunt decepti ,Sohan principes
שרי צען נשאו שרי נף והתעו את־מצרים
spiritum eius interiori † in miscuit DOMINVS .eius tribuum angulo
14 פנת שבטיה׃ יהוה מסך בקרבה רוח
suo opere omni in Aegyptum fecerunt errare & ,peruersitatum
עועים והתעו את־מצרים בכל־מעשהו

נשא — simulachra — נוע — facie ‡ medio — מסס — amicum — medio — destruam, & interrogabūt simulachra, † ariolos. — יעץ אט — אוב עזז — ‡ tradam * durorum, ‡ eis. — † deperdētur — נשת — ‡ flumina Aegypti. — * iuncus ‡ quæ sunt ripam fluminis, ‡ erit. — דוג — superficie — חכך — vna cum iis qui faciunt — עשה — * pro piscib*. — שור — ‡ quorum † est ‡ pro * sum ‡ antiquorū † sunt ‡ annuncient ‖ notificent * decreuerit — יאל תעה — ‖ errauerunt — † medio — פנן

sicut errat ebrius .suo vomitu in ebrium errare secundum
כהתעות שכור בקיאו׃ 15 ולא־יהיה למצרים מעשה
.iuncus & ramus ,cauda & caput fecerit quod
אשר יעשה ראש וזנב כפה ואגמון׃
pauebit & contremiscet & :mulieres sicut Aegyptus erit illa die In
16 ביום ההוא יהיה מצרים כנשים וחרד ופחד
agitans ‡ ipse quam exercituum DOMINI manus agitationis faciebus * à
מפני תנופת יד־יהוה צבאות אשר־הוא מניף
:tremorem ‡ in Aegypto Iehudah humus † erit Et .eam super
עליו׃ 17 והיתה אדמת יהודה למצרים לחגא
consilij faciebus à ,pauebit se in * ,illius fuerit recordatus qui omnis
כל אשר יזכיר אתה אליו יפחד מפני עצת
.eum super consulens ‡ ipse quod exercituum DOMINI
יהוה צבאות אשר־הוא יועץ עליו׃
,Aegypti terra in ciuitates quinque erunt illa die In
18 ביום ההוא יהיו חמש ערים בארץ מצרים
:exercituum DOMINVM per iurantes & ,Chenahan labio loquentes
מדברות שפת כנען ונשבעות ליהוה צבאות
.vni dicetur Heres * ciuitas
עיר ההרס יאמר לאחת׃
:Aegypti terræ medio in DOMINO altare erit illa die In
19 ביום ההוא יהיה מזבח ליהוה בתוך ארץ מצרים
.DOMINO eius terminum iuxta statua &
ומצבה אצל־גבולה ליהוה׃
terra in exercituum DOMINO testem in & ,signum in erit Et
20 והיה לאות ולעד ליהוה צבאות בארץ
,opprimentium faciebus à DOMINVM ad clamabunt nam :Aegypti
מצרים כי־יצעקו אל־יהוה מפני לחצים
.eos liberabit & ,magnatem & ,seruatorem eis mittet &
וישלח להם מושיע ורב והצילם׃
Aegyptij cognoscent & ,Aegypto * DOMINVS cognoscetur Et
21 ונודע יהוה למצרים וידעו מצרים
vouebunt & ,munus & ,sacrificium facient & ,illa die in DOMINVM
את־יהוה ביום ההוא ועבדו זבח ומנחה ונדרו־
DOMINVS percutiet Et .reddent & ,DOMINO votum
נדר ליהוה ושלמו׃ 22 ונגף יהוה
,DOMINVM ad reuertentur & :sanando & ,percutiendo Aegyptum
את־מצרים נגף ורפוא ושבו עד־יהוה
Aegypto ib strata via erit illa die In .eos sanabit &,eis erit exorabilis &
ונעתר להם ורפאם׃ 23 ביום ההוא תהיה מסלה ממצרים
,Assur in Aegyptus & ,Aegyptum in Assur intrabit & ,Assur ad
אשורה ובא־אשור במצרים ומצרים באשור
erit illa die In .Assur ipsi Aegyptij seruient &
ועבדו מצרים את־אשור׃ 24 ביום ההוא יהיה
.terræ interiori in benedictio ,Assur & ,Aegypto tertius Israel
ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב הארץ׃
Benedictus :dicendo ,exercituum DOMINVS ei benedixit Cui
25 אשר ברכו יהוה צבאות לאמר ברוך
mea hæreditas & ,Assur mearū manuū opus & ,Aegypti meus populus
עמי מצרים ומעשה ידי אשור ונחלתי
.Israel
ישראל׃

חעה — כפף — stupebit & timebit — * facie eleuationis ‡ eleuat — נוף — † terra ‡ pauorem * sibi timebit, à facie — יעץ — ‡ decreuit — היה — lingua Chenahanitide, — שפה — * destructionis — titulus — נצב — עוד — facie — ישע נצל — * ab — ידע — oblationem, — שוב — placabitur — סלל — obsequentur — medio

CAP. XX. כ

eum mittendo in * ,Asdod in Tarthan ingredi ‡ anno In
1 בשנת בא תרתן אשדודה בשלח אתו
.eam cepit & ,Asdod cum pugnasset & ,Assur rex Sarghon
סרגון מלך אשור וילחם באשדוד וילכדה׃
Iesahiahu manum per DOMINVS est locutus illo tempore In
2 בעת ההיא דבר יהוה ביד ישעיהו
,tuis lumbis desuper † saccum solues ‡ & ,Vade :dicendo ,Amos filij
בן־אמוץ לאמר לך ופתחת השק מעל מתניך
,nudus eundo sic fecit & :tuo pede desuper solues ‡ tuum calceamentum &
ונעלך תחלץ מעל רגלך ויעש כן הלך ערום
ambulauit Quemadmodū :DOMINVS Dixitque .discalceatus &
ויחף׃ 3 ויאמר יהוה כאשר הלך
signum annis tribus ;discalceatus & ,nudus Iesahiahu meus seruus
עבדי ישעיהו ערום ויחף שלש שנים אות
rex ducet Sic .Aethiopiam super & ,Aegyptum super * portentū &
4 ומופת על־מצרים ועל־כוש׃ כן ינהג מלך־
pueros ,Aethiopicam transmigrationē & ,Aegypti captiuitatem Assur
אשור את־שבי מצרים ואת־גלות כוש נערים
.Aegypti nuditate nate discoopertos & ,discalceatū & nudum ,senes &
וזקנים ערום ויחף וחשופי שת ערות מצרים׃
ab & ,suo aspectu Aethiopia ab ,erubescent ‡ & ,confringentur Et
5 וחתו ובשו מכוש מבטם ומן־
.sua gloria Aegypto
מצרים תפארתם׃

‡ in quo ingressus est * cū mitteret — בוא — ‡ solue † de — שקק — ‡ solue de pedibus tuis: — עשה — * erit — שבה גלה — natibus in ignominiam — שות — ערה — ‡ pudore afficientur — חתת נבט

nostet aspectus sic Ecce : illa die in huius insulae habitator dicet Et

6 וְאָמַר יֹשֵׁב הָאִי הַזֶּה בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה־כֹה מַבָּטֵנוּ

quomodo &, Assur regis faciebus à eruendum ad, auxilio pro illuc confugimus quo

אֲשֶׁר־נַסְנוּ שָׁם לְעֶזְרָה לְהִנָּצֵל מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאֵיךְ

nos euademus

נִמָּלֵט אֲנָחְנוּ׃

CAP. XXI. כא

transeundum ad Meridiei in turbines Ut . maris deserti Onus

1 מַשָּׂא מִדְבַּר־יָם כְּסוּפוֹת בַּנֶּגֶב לַחֲלֹף

mihi est nunciata dura Visio . formidabili terra de venit deserto è

מִמִּדְבָּר בָּא מֵאֶרֶץ נוֹרָאָה׃ 2 חָזוּת קָשָׁה הֻגַּד־לִי

obside Helam Ascende . vastator vastator &, praeuaricator praeuaricator

הַבּוֹגֵד בּוֹגֵד וְהַשּׁוֹדֵד שׁוֹדֵד עֲלִי עֵילָם צוּרִי

sunt repleti Propterea . feci cessare eius gemitum omnem : Madai

מָדַי כָּל־אַנְחָתָה הִשְׁבַּתִּי׃ 3 עַל־כֵּן מָלְאוּ

parturientis tormina sicut, me apprehenderunt tormina, dolore mei lumbi

מָתְנַי חַלְחָלָה צִירִים אֲחָזוּנִי כְּצִירֵי יוֹלֵדָה

videndo à fui territus : audiendo ab ine Distorsi

נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ נִבְהַלְתִּי מֵרְאוֹת׃

posuit mei amplexus crepusculum : me terruit horror, meum cor Errauit

4 תָּעָה לְבָבִי פַּלָּצוּת בִּעֲתָתְנִי אֵת נֶשֶׁף חִשְׁקִי שָׂם

speculam speculando, mensam Disponendo . terrorem in mihi

לִי לַחֲרָדָה׃ 5 עָרֹךְ הַשֻּׁלְחָן צָפֹה הַצָּפִית

clypeum vngite, principes surgite : bibendo & comedendo

אָכוֹל שָׁתֹה קוּמוּ הַשָּׂרִים מִשְׁחוּ מָגֵן׃

speculatorem statue, Vade : DOMINUS me ad dixit sic Etenim

6 כִּי כֹה אָמַר אֵלַי אֲדֹנָי לֵךְ הַעֲמֵד הַמְצַפֶּה

currum, equitum par, currum vidit Et . indicabit videri qui

אֲשֶׁר יִרְאֶה יַגִּיד׃ 7 וְרָאָה רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים רֶכֶב

attentione multa, attentione attendit Et . cameli currum, asini

חֲמוֹר רֶכֶב גָּמָל וְהִקְשִׁיב קֶשֶׁב רַב־קָשֶׁב׃

iugiter stans ego, mi Domine, speculam super : Leo clamauit Et

8 וַיִּקְרָא אַרְיֵה עַל־מִצְפֶּה אֲדֹנָי אָנֹכִי עֹמֵד תָּמִיד

noctibus totis stans ego meam custodiam super &, interdiu

יוֹמָם וְעַל־מִשְׁמַרְתִּי אָנֹכִי נִצָּב כָּל־הַלֵּילוֹת׃

respondit & : equitum par viri currus venit hic ecce Et

9 וְהִנֵּה־זֶה בָא רֶכֶב אִישׁ צֶמֶד פָּרָשִׁים וַיַּעַן

contriuit eius deorum sculptilia omnia &, Babel cecidit Cecidit : dixit &

וַיֹּאמֶר נָפְלָה נָפְלָה בָּבֶל וְכָל־פְּסִילֵי אֱלֹהֶיהָ שִׁבַּר

DOMINO à audiui quae : meae areae filius & mea Tritura . terram in

לָאָרֶץ׃ 10 מְדֻשָׁתִי וּבֶן־גָּרְנִי אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה

vobis annunciaui, Israel Deo exercituum

צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִגַּדְתִּי לָכֶם׃

nocte de quid Custos : Sehir de clamans me ad : Dumah Onus

11 מַשָּׂא דּוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר שֹׁמֵר מַה־מִלַּיְלָה

etiam & mane Venit : custos Dixit ? nocte de quid custos

שֹׁמֵר מַה־מִלֵּיל׃ 12 אָמַר שֹׁמֵר אָתָא בֹקֶר וְגַם־

venite, reuertimini, quaerite quaeritis si : nox

לָיְלָה אִם־תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ שֻׁבוּ אֵתָיוּ׃

semitae, morabimini Harab in saltu In : Harab in Onus

13 מַשָּׂא בַּעְרָב בַּיַּעַר בַּעְרַב תָּלִינוּ אֹרְחוֹת

terrae habitatores, aquae venite sitienti occursum In . Dedanim

דְּדָנִים׃ 14 לִקְרַאת צָמֵא הֵתָיוּ מָיִם יֹשְׁבֵי אֶרֶץ

vagantem praeuenite eius pane cum Temah

תֵּימָא בְּלַחְמוֹ קִדְּמוּ נֹדֵד׃

expansi gladii faciebus à, fugati sunt gladiorum faciebus à Quoniam

15 כִּי־מִפְּנֵי חֲרָבוֹת נָדָדוּ מִפְּנֵי חֶרֶב נְטוּשָׁה

praelii grauitatis faciebus à &, extenti arcus faciebus à &

וּמִפְּנֵי קֶשֶׁת דְּרוּכָה וּמִפְּנֵי כֹּבֶד מִלְחָמָה׃

anni sicut, anno adhuc In : me ad DOMINUS dixit Quia

16 כִּי־כֹה אָמַר אֲדֹנָי אֵלַי בְּעוֹד שָׁנָה כִּשְׁנֵי

Chedar gloria omnis consumetur &, mercenarii

שָׂכִיר וְכָלָה כָּל־כְּבוֹד קֵדָר׃ 17 וּשְׁאָר

DOMINUS nam : imminuentur Chedar filiorum fortium arcus numeri

מִסְפַּר־קֶשֶׁת גִּבּוֹרֵי בְנֵי־קֵדָר יִמְעָטוּ כִּי יְהוָה

est locutus Israel Deus

אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל דִּבֵּר׃

CAP. XXII. כב

ascendisti quia, nunc tibi Quid . visionis vallis Onus

1 מַשָּׂא גֵּיא חִזָּיוֹן מַה־לָּךְ אֵפוֹא כִּי־עָלִית

tumultuans, urbs, plena Tumultuationibus ? tecta in tu omnis

כֻּלָּךְ לַגַּגּוֹת׃ 2 תְּשֻׁאוֹת מְלֵאָה עִיר הוֹמִיָּה

bello mortui neque, gladio interfecti non tui Interfecti . laeta ciuitas

קִרְיָה עַלִּיזָה חֲלָלַיִךְ לֹא חַלְלֵי־חֶרֶב וְלֹא מֵתֵי מִלְחָמָה׃

Omnes sunt ligati arcu ab, simul sunt vagati tui gubernatores Cuncti

3 כָּל־קְצִינַיִךְ נָדְדוּ־יַחַד מִקֶּשֶׁת אֻסָּרוּ כָּל־

fugerant longè à, pariter sunt vincti tui inuenti

נִמְצָאַיִךְ אֻסְּרוּ יַחְדָּו מֵרָחוֹק בָּרָחוּ׃

festinetis ne : fletu in me amarificabo, me à Respicite : dixi Propterea

4 עַל־כֵּן אָמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרֵר בַּבֶּכִי אַל־תָּאִיצוּ

mei populi filiae vastatione super me consolari

לְנַחֲמֵנִי עַל־שֹׁד בַּת־עַמִּי׃

Domino perplexitatis &, conculcationis &, contritionis dies Quia

5 כִּי יוֹם מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה לַאדֹנָי

clamori &, parietem expatietans, visionis Valle in exercituum DOMINO

יֱהוִה צְבָאוֹת בְּגֵיא חִזָּיוֹן מְקַרְקַר קִר וְשׁוֹעַ

hominis curru in pharetram tulit Helam Et . montem ad

אֶל־הָהָר׃ 6 וְעֵילָם נָשָׂא אַשְׁפָּה בְּרֶכֶב אָדָם

tuarum vallium electio fuit Et . clypeum denudauit Chir &, equitum

פָּרָשִׁים וְקִיר עֵרָה מָגֵן׃ 7 וַיְהִי מִבְחַר־עֲמָקַיִךְ

portam versus posuerunt ponendo, equites &, currus sunt repletae

מָלְאוּ רָכֶב וְהַפָּרָשִׁים שֹׁת שָׁתוּ הַשָּׁעְרָה׃

illa die in respexisti & : Iehudah operimentum discooperuit Et

8 וַיְגַל אֵת מָסַךְ יְהוּדָה וַתַּבֵּט בַּיּוֹם הַהוּא

Dauid ciuitatis scissuras Et . syluae domus armaturam ad

אֶל־נֶשֶׁק בֵּית הַיָּעַר׃ 9 וְאֵת בְּקִיעֵי עִיר־דָּוִד

inferioris piscinae aquas congregastis &, sunt multiplicatae quia : vidistis

רְאִיתֶם כִּי־רָבּוּ וַתְּקַבְּצוּ אֶת־מֵי הַבְּרֵכָה הַתַּחְתּוֹנָה׃

domos destruxistis &, numerastis Ierusalaim domos Et

10 וְאֶת־בָּתֵּי יְרוּשָׁלַ͏ִם סְפַרְתֶּם וַתִּתְצוּ הַבָּתִּים

muros duos inter fecistis lacum Et . murum muniendum ad

לְבַצֵּר הַחוֹמָה׃ 11 וּמִקְוָה עֲשִׂיתֶם בֵּין הַחֹמֹתַיִם

eius plasmatorem &, eius factorem ad suspexistis nõ &, veteris piscinae aquis

לְמֵי הַבְּרֵכָה הַיְשָׁנָה וְלֹא הִבַּטְתֶּם אֶל־עֹשֶׂיהָ וְיֹצְרָהּ

vidistis non longè de

מֵרָחוֹק לֹא רְאִיתֶם׃

fletu ad, illa die in exercituum DOMINUS Dominus vocabit Et

12 וַיִּקְרָא אֲדֹנָי יֱהוִה צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לִבְכִי

sacci cingulum ad &, caluitium ad &, planctum ad &

וּלְמִסְפֵּד וּלְקָרְחָה וְלַחֲגֹר שָׂק׃

pecus iugulando &, bouem occidendo, laetitia &, gaudium ecce Et

13 וְהִנֵּה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה הָרֹג בָּקָר וְשָׁחֹט צֹאן

quia : bibendo & comedendo : vinum bibendo & carnem comedendo

אָכֹל בָּשָׂר וְשָׁתוֹת יָיִן אָכוֹל וְשָׁתוֹ כִּי

DOMINI, meis auribus in reuelabitur Et . moriemur cras

מָחָר נָמוּת׃ 14 וְנִגְלָה בְאָזְנָי יְהוָה

moriamini donec, vobis haec iniquitas expiabitur si : exercituum

צְבָאוֹת אִם־יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד־תְּמֻתוּן

exercituum DOMINUS Dominus dixit

אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה צְבָאוֹת׃

ad ingredere, Vade : exercituum DOMINUS Dominus dixit Sic

15 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה צְבָאוֹת לֶךְ־בֹּא אֶל־

domum super qui, Sebnah ad istum thesaurarium

הַסֹּכֵן הַזֶּה עַל־שֶׁבְנָא אֲשֶׁר עַל־הַבָּיִת׃

sepulchrum hic tibi excidisti quia : hic tibi quis &, tibi Quid

16 מַה־לְּךָ פֹה וּמִי לְךָ פֹה כִּי־חָצַבְתָּ לְּךָ פֹּה קָבֶר

sibi tabernaculum petra in statuens, suum sepulchrum altitudine excidens

חֹצְבִי מָרוֹם קִבְרוֹ חֹקְקִי בַסֶּלַע מִשְׁכָּן לוֹ׃

te amiciens &, vir transportatione te transportans DOMINUS Ecce

17 הִנֵּה יְהוָה מְטַלְטֶלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֶר וְעֹטְךָ

terram ad pilam sicut, conuolutione te conuoluet Conuoluendo . amiciendo

עָטֹה׃ 18 צָנוֹף יִצְנָפְךָ צְנֵפָה כַּדּוּר אֶל־אֶרֶץ

ignominia, tuae gloriae currus ibi &, morieris ibi : manibus latam

רַחֲבַת יָדָיִם שָׁמָּה תָמוּת וְשָׁמָּה מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ קְלוֹן

tui Domini domus

בֵּית אֲדֹנֶיךָ׃

te diruet tuo statu de &, tua statione de te expellam Et

19 וַהֲדַפְתִּיךָ מִמַּצָּבֶךָ וּמִמַּעֲמָדְךָ יֶהֶרְסֶךָ׃

filium Eliachim meum seruum vocabo &, illa die in erit Et

20 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְקָרָאתִי לְעַבְדִּי לְאֶלְיָקִים בֶּן־

cingulo tuo balteo &, tua tunica eum induam Et . Chilchiiahu

חִלְקִיָּהוּ׃ 21 וְהִלְבַּשְׁתִּיו כֻּתָּנְתֶּךָ וְאַבְנֵטְךָ

patrem in erit & : eius manu in dabo tuam potestatem &, eum confortabo

אֲחַזְּקֶנּוּ וּמֶמְשַׁלְתְּךָ אֶתֵּן בְּיָדוֹ וְהָיָה לְאָב

Iehudah domui &, Ierusalaim habitatori

לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ͏ִם וּלְבֵית יְהוּדָה׃

aperiet & : eius humerum super Dauid domus clauem dabo Et

22 וְנָתַתִּי מַפְתֵּחַ בֵּית־דָּוִד עַל־שִׁכְמוֹ וּפָתַח

aperiens non &, claudet & : claudens non &

וְאֵין סֹגֵר וְסָגַר וְאֵין פֹּתֵחַ׃

gloriæ ſolium in erit & , ſtabili loco in clauum * illum figam Et

23 † וּתְקַעְתִּיו יָתֵד בְּמָקוֹם נֶאֱמָן וְהָיָה לְכִסֵּא כָבוֹד

domus gloria omnis illum ſuper pendebunt Et . ſui patris domus

24 † וְתָלוּ עָלָיו כֹּל כְּבוֹד בֵּית לְבֵית אָבִיו

crateratum vaſis à , parui vaſa omnia : factus & genimina ſui patris

הַצֶּאֱצָאִים וְהַצְּפִעוֹת כֹּל כְּלֵי הַקָּטָן מִכְּלֵי הָאַגָּנוֹת

dixit , illa die In . nablorum † inſtrumenta omnia ad vſque &

25 וְעַד כָּל־כְּלֵי הַנְּבָלִים׃ † בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם

loco in * fixus ‡ clauus remouebitur , exercituum DOMINVS

יְהוָה צְבָאוֹת תָּמוּשׁ הַיָּתֵד הַתְּקוּעָה בְּמָקוֹם

illum ſuper ‡ quod onus excidetur & ; cadet & , excidetur & : ſtabili

נֶאֱמָן וְנִגְדְּעָה וְנָפְלָה וְנִכְרַת הַמַּשָּׂא אֲשֶׁר־עָלֶיהָ

. eſt locutus DOMINVS quia

כִּי יְהוָה דִּבֵּר׃

* vt ‡ ſuſpendetur ‡ תְּלָה † filij & nepotes: omne vas paruum ‡ יָצָא † nebelim. ‡ qui ‡ fuerat ‡ fuerat נֶשֶׂא

CAP. XXIII. כג

eſt facta vaſtatio quia , Tarſis ‡ naues Vlulate : Sor Onus

1 † מַשָּׂא צֹר הֵילִילוּ אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי־שֻׁדַּד

. eis eſt reuelatum Chittim terra de : intrando ab domo de*

מִבַּיִת מִבּוֹא מֵאֶרֶץ כִּתִּים נִגְלָה־לָמוֹ׃

mare tranſiens † , Sidon circuiens ‡ : inſulæ habitatores Silete

2 † דֹּמּוּ יֹשְׁבֵי אִי סֹחֵר צִידוֹן עֹבֵר יָם

fluminis meſſis , Sichor ſemen multis aquis in Et . te repleuerunt

3 מִלְאוּךְ׃ וּבְמַיִם רַבִּים זֶרַע שִׁחֹר קְצִיר יְאוֹר

. gentium negotiatio fuit & : eius prouentus

תְּבוּאָתָהּ וַתְּהִי סְחַר גּוֹיִם׃

Non : dicendo maris fortitudo , mare dixit nam . Sidon Erubeſce

4 † בּוֹשִׁי צִידוֹן כִּי אָמַר יָם מָעוֹז הַיָּם לֵאמֹר לֹא־

virgines exaltaui , electos * enutriui non & , peperi non & , parturiui

חַלְתִּי וְלֹא־יָלַדְתִּי וְלֹא גִדַּלְתִּי בַחוּרִים רוֹמַמְתִּי בְתוּלוֹת׃

Sor auditum ſecundū torquebuntur ‡ Aegyptiis rumor Sicut

5 † כַּאֲשֶׁר שֵׁמַע לְמִצְרָיִם יָחִילוּ כְּשֵׁמַע צֹר׃

. inſulæ habitatores vlulate , Tarſis † in Tranſite

6 † עִבְרוּ תַּרְשִׁישָׁה הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי אִי׃

: eius antiquitas quondam * diebus à ; hilaris ‡ vobis ‡ hæc Nunquid

7 † הֲזֹאת לָכֶם עַלִּיזָה מִימֵי־קֶדֶם קַדְמָתָהּ

conſuluit Quis . peregrinandum ad longinquo ‡ eius pedes eam ducent

8 † מִי יָעַץ יֹבִלוּהָ רַגְלֶיהָ מֵרָחוֹק לָגוּר׃

, principes eius negociatores cuius ‡ coronantem Sor ſuper hoc

זֹאת עַל־צֹר הַמַּעֲטִירָה אֲשֶׁר סֹחֲרֶיהָ שָׂרִים

, hoc conſuluit exercituum DOMINVS ‡ terræ inclyti eius mercatores

9 † יְהוָה צְבָאוֹת יְעָצָהּ כִּנְעָנֶיהָ נִכְבַּדֵּי־אָרֶץ׃

inclytos vniuerſos vilipendendū ad‡ , gloriæ omnis ſuperbiam profanandam ad ‡

לְחַלֵּל גְּאוֹן כָּל־צְבִי לְהָקֵל כָּל־נִכְבַּדֵּי־

non ‡ , Tarſis filiam ‡ riuum * tanquam tuam terram Tranſi . terræ

10 † עִבְרִי אַרְצֵךְ כַּיְאֹר בַּת־תַּרְשִׁישׁ אֵין

perterrefecit ‡ , mare ſuper extendit ſuam Manum . vltra cingulum ‡

11 † יָדוֹ נָטָה עַל־הַיָּם הִרְגִּיז מֵזַח עוֹד׃

diſperdendum ad , negociatorem ad ‡ præcepit DOMINVS . regna

מַמְלָכוֹת יְהוָה צִוָּה אֶל־כְּנַעַן לַשְׁמִד

: exultandum ad * vltra adiicias Non : dixit Et . eius fortitudines

12 מָעֻזְנֶיהָ׃ † וַיֹּאמֶר לֹא־תוֹסִיפִי עוֹד לַעֲלוֹז

ibi etiam , tranſi , ſurge Chittim ‡ ; Sidon filia virgo oppreſſa

הַמְעֻשָּׁקָה בְּתוּלַת בַּת־צִידוֹן כִּתִּים קוּמִי עֲבֹרִי גַּם־שָׁם

, fuit non populus iſte , Chaſdim terra En . tibi erit requies non

13 לֹא־יָנוּחַ לָךְ׃ † הֵן אֶרֶץ כַּשְׂדִּים זֶה הָעָם לֹא הָיָה

, eius ædes ſuſcitauerūt ; deſerticolis eam fundauit Aſſur

אַשּׁוּר יְסָדָהּ לְצִיִּים הֵקִימוּ בַחוּנָיו עֹרְרוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ

. ruinam in eam poſuit

שָׂמָהּ לְמַפֵּלָה׃

. veſtra fortitudo eſt vaſtata quia : Tarſis * naues Vlulate

14 † הֵילִילוּ אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מָעֻזְּכֶן׃

, annis ſeptuaginta Sor tradetur obliuioni & , illa die in , erit Et

15 † וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְנִשְׁכַּחַת צֹר שִׁבְעִים שָׁנָה

Sor ipſi erit annorum ſeptuaginta fine A † . vnius regis dies ſicut

כִּימֵי מֶלֶךְ אֶחָד מִקֵּץ שִׁבְעִים שָׁנָה יִהְיֶה לְצֹר

ciuitatem circui , citharam Sume . meretricis canticum veluti

16 כְּשִׁירַת הַזּוֹנָה׃ † קְחִי כִנּוֹר סֹבִּי עִיר

vt canticum multiplica , modulando benefac ‡ : tradita obliuioni meretrix

זוֹנָה נִשְׁכָּחָה הֵיטִיבִי נַגֵּן הַרְבִּי־שִׁיר לְמַעַן

viſitabit annorum ſeptuaginta fine à ‡ erit Et . memoreris *

17 תִּזָּכֵרִי׃ † וְהָיָה מִקֵּץ שִׁבְעִים שָׁנָה יִפְקֹד

cum fornicabitur & , ſuum quæſtum ad reuertetur & , Sor DOMINVS

יְהוָה אֶת־צֹר וְשָׁבָה לְאֶתְנַנָּהּ וְזָנְתָה אֶת־

. humi facies ‡ ſuper terræ regnis vniuerſis

כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃

Prophetia ‡ Taſi, נֶשְׂאָנְחָה * vt non ſit domus introitus. ‡ negociator ‡ tranſfretās דָּמִּם הָיָה iuuenes, nec ‡ חֹל Quando auditum erit ‡ dolebunt ‡ Tyri. ‡ Tarſum, ‡ erit ‡ quæ fuit exultans ‡ antiquis ‡ longè ‡ viros ſuos? שׁוּר inſtitores ‡ vt profanaret ‡ vt vilipenderet גָּאָה צְבָה ‡ fluuium: ad ‡ quia ‡ fortitudo commouit ‡ ſuper * vt exultes: יָסַף ad בִּתִּים ‡ nautibus ‡ conſtruxerunt בַּחוּנָיו צִיָּה שׂוּם ‡ Taſi ‡ In יוֹם קֵץ לָקַח סָבַב ‡ bene cane, frequenta ‡ fis in memoriam. ‡ in merces ſuas ‡ faciem terræ.

mercedes חֲנָה coram Domino

.DOMINO ſanctitas , eius quæſtus & , eius negociatio erit Et

18 † וְהָיָה סַחְרָהּ וְאֶתְנַנָּהּ קֹדֶשׁ לַיהוָה

DOMINI facies ad habitantibus quia : reponetur neque recondetur Non

לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יֵחָסֵן כִּי לַיֹּשְׁבִים לִפְנֵי יְהוָה

operimentum in & , ſaturitatem ad comedendum ad : eius negociatio erit

יִהְיֶה סַחְרָהּ לֶאֱכֹל לְשָׂבְעָה וְלִמְכַסֶּה

. vetus

עָתִיק׃

CAP XXIIII. כד

deprauabit ‡ & ; eā deſiccans ‡ & , terram euacuans DOMINVS Ecce

1 † הִנֵּה יְהוָה בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבוֹלְקָהּ וְעִוָּה

, populus ſicut erit Et . eius habitatores faciet diſpergere & , eius facies

2 פָנֶיהָ וְהֵפִיץ יֹשְׁבֶיהָ׃ † וְהָיָה כָעָם

: eius hera ſic , ancilla ſicut : eius dominus ſic , ſeruus ſicut : ſacerdos ſic

כַּכֹּהֵן כַּעֶבֶד כַּאדֹנָיו כַּשִּׁפְחָה כַּגְּבִרְתָּהּ

, fœnerator vt : mutuū accipiens ſic , mutuans ſicut : vendēs ſic , emens ſicut

כַּקּוֹנֶה כַּמּוֹכֵר כַּמַּלְוֶה כַּלֹּוֶה כַּנֹּשֶׁה

diripiendo & , terra euacuabitur Euacuando . eo ab ferens ‡ fœnus * ſic

3 כַּאֲשֶׁר נֹשֵׁא בוֹ׃ † הִבּוֹק תִּבּוֹק הָאָרֶץ וְהִבּוֹז

. hoc verbum eſt locutus DOMINVS quia : diripietur

תִּבּוֹז כִּי יְהוָה דִּבֶּר אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃

ſunt infirmati : orbis decidit ‡ , eſt infirmata ; terra defluxit , Luxit †

4 † אָבְלָה נָבְלָה הָאָרֶץ אֻמְלְלָה נָבְלָה תֵבֵל אֻמְלָלוּ

: ſuis incolis ſub hypocriſi eſt vſa * terra Et . terræ populi elatio ‡

5 מְרוֹם עַם־הָאָרֶץ׃ † וְהָאָרֶץ חָנְפָה תַּחַת יֹשְׁבֶיהָ

fœdus diſſipauerunt , ſtatutum ‡ mutauerunt , leges ſunt tranſgreſſi quia

כִּי־עָבְרוּ תוֹרֹת חָלְפוּ חֹק הֵפֵרוּ בְּרִית

habitātes ſunt deſolati & : terram comedit ‡ periurium Ideo . ſeculi ‡

6 עוֹלָם׃ † עַל־כֵּן אָלָה אָכְלָה אֶרֶץ וַיֶּאְשְׁמוּ יֹשְׁבֵי

. puſillum hominis remanebit * & , terræ habitatores ſunt combuſti Ideo . ea in

בָהּ עַל־כֵּן חָרוּ יֹשְׁבֵי אֶרֶץ וְנִשְׁאַר אֱנוֹשׁ מִזְעָר׃

. corde læti omnes ingemuerunt : vitis eſt infirmata , muſtum Luxit ‡

7 † אָבַל תִּירוֹשׁ אֻמְלְלָה־גָפֶן נֶאֶנְחוּ כָּל־שִׂמְחֵי־לֵב׃

, exultantium ſonitus ceſſauit ‡ , tympanorum gaudium Ceſſauit

8 † שָׁבַת מְשׂוֹשׂ תֻּפִּים חָדַל שְׁאוֹן עַלִּיזִים

. citharæ gaudium deſiit ‡

שָׁבַת מְשׂוֹשׂ כִּנּוֹר׃

. illam bibentibus ſechar erit amara : vinum bibent non cantico In ‡

9 † בַּשִּׁיר לֹא יִשְׁתּוּ־יָיִן יֵמַר שֵׁכָר לְשֹׁתָיו׃

. intrando ab ‡ domus omnis eſt clauſa ; inanitatis ‡ ciuitas eſt Attrita

10 † נִשְׁבְּרָה קִרְיַת־תֹּהוּ סֻגַּר כָּל־בַּיִת מִבּוֹא׃

. lætitia omnis eſt obtenebrata : plateis in ‡ vinum propter Clamor

11 † צְוָחָה עַל־הַיַּיִן בַּחוּצוֹת עָרְבָה כָּל־שִׂמְחָה

deſolatione ‡ & , ſolitudo vrbe in Remanſit . terræ gaudium migrauit

12 גָּלָה מְשׂוֹשׂ הָאָרֶץ׃ † נִשְׁאַר בָּעִיר שַׁמָּה וּשְׁאִיָּה

: populorum medio in , terræ interiori in erit ſic Quia . porta conteretur

13 יֻכַּת־שָׁעַר׃ † כִּי כֹה יִהְיֶה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ בְּתוֹךְ הָעַמִּים

. vindemia fuerit conſummata ſi ‡ racemi ſicut , oleæ excuſſio ſicut

כְּנֹקֶף זַיִת כְּעוֹלֵלֹת אִם־כָּלָה בָצִיר׃

DOMINI excellentia in , dicent praconia ‡ , ſuam vocem eleuabunt Hi

14 † הֵמָּה יִשְׂאוּ קוֹלָם יָרֹנּוּ בִּגְאוֹן יְהוָה

; DOMINVM glorificate vallibus in Ideo . mari à efferent vocem ‡

15 צָהֲלוּ מִיָּם׃ † עַל־כֵּן בָּאֻרִים כַּבְּדוּ יְהוָה

. Iſrael Dei DOMINI nomen maris inſulis in

בְּאִיֵּי הַיָּם שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

meū Secretū : dixi & , iuſto gloriam , audiuimus cantus * terræ ala ‡ Ab

16 † מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמִרֹת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק וָאֹמַר רָזִי־

, ſunt præuaricati præuaricantes : mihi væ : mihi meum ſecretum , mihi

לִי רָזִי־לִי אוֹי לִי בֹּגְדִים בָּגָדוּ

. ſunt præuaricati præuaricantes præuaricatione &

וּבֶגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ׃

. terræ habitator te ſuper , laqueus & , fouea & , Formido

17 † פַּחַד וָפַחַת וָפָח עָלֶיךָ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ׃

aſcendens ‡ & ; foueam in cadet , formidinis voce à fugiens , erit Et

18 † וְהָיָה הַנָּס מִקּוֹל הַפַּחַד יִפֹּל אֶל־הַפַּחַת וְהָעוֹלֶה

, aperientur excelſo de cataractæ quia : laqueo in capietur , foueæ medio de

מִתּוֹךְ הַפַּחַת יִלָּכֵד בַּפָּח כִּי־אֲרֻבּוֹת מִמָּרוֹם נִפְתָּחוּ

. terræ fundamenta contremiſcent &

וַיִּרְעֲשׁוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ׃

, terra ſe diſſipauit diſſipando , terra ſe confregit Confringendo

19 † רֹעָה הִתְרֹעֲעָה הָאָרֶץ פּוֹר הִתְפּוֹרְרָה אֶרֶץ

. ebrius ſicut terra ſe mouebit Mouendo ‡ . terra ſe excuſſit nutando *

20 מוֹט הִתְמוֹטְטָה אָרֶץ׃ † נוֹעַ תָּנוּעַ אֶרֶץ כַּשִּׁכּוֹר

, eius præuaricatio ‡ eam ſuper erit grauis & ; tugurium ſicut vacillabit ‡ &

וְהִתְנוֹדְדָה כַּמְּלוּנָה וְכָבֵד עָלֶיהָ פִּשְׁעָהּ

euacuat ‡ deſolari faciem ‡ ſubuertet faciem פּוּץ domina * qui ‡ accipit ‡ Deſtructa eſt, ruit ‡ deſolata ‡ ruit ‡ excelſi * fuit impia propter habitatores ei ‡ : præceptum יָרָה ‡ ſempiternū ‡ deſolauit ‡ relinquentur homines pauci. חָרַר ‡ Deſolatum eſt vinū, deſolata ‡ quieuit ‡ quieuit תֹּף ‡ Cū canticis שׁוּר שָׁתָה * vanitatis ‡ intrinſecus. חָנָה ‡ erit שְׁאִיָּה * medio * cum finita laudabunt propter gloriam נָשָׂא ‡ exultabunt ab Occidēte. רָנַן אִיָּה * extremo * laudes צְבִי פּוּם qui fugerit ‡ qui aſcenderit נוּס * mouendo mouit * Agitando agitabit ‡ mouebit ſe ‡ impietas

visitabit ,illa die in erit Et .surgere adiiciet non & ,corruet &

21 ונפלה ולא־תוסיף קום׃ †והיה ביום ההוא יפקד

humi reges super & ,excelso in excelsi exercitū super DOMINUS

יהוה על־צבא המרום במרום ועל־מלכי האדמה

claudentur & ,lacum* in vincti collectione colligentur‡ Et .humo super

22 על־האדמה׃ †ואספו אספה אסיר על־בור וסגרו

.visitabuntur dierum multitudine à & :clausura† in

על־מסגר ומרב ימים יפקדו׃

regnauit quia :sol afficietur pudore & ,luna erubescet Et

23 †וחפרה הלבנה ובושה החמה כי־מלך

coram & ,Ierusalaim in & ,Siion monte in exercituum DOMINUS

יהוה צבאות בהר ציון ובירושלם ונגד

.gloria suis senibus

זקניו כבוד׃

vt surgat. / terræ / in terra. / ‡ congregabuntur congregatione vinctorum / *carcere, / †carcere, & post multos dies

CAP. XXV. כה

;tuo nomini confitebor ,te exaltabo ,tu† meus Deus DOMINE

1 †יהוה אלהי אתה ארוממך [p]אודה שמך

.firmitas veritas† ,longe à* consilia .mirabile fecisti quoniam

כי עשית פלא [q]עצות מרחק אמונה אמן׃

:ruinam in munitam vrbem ,tumulum in ciuitate de‡ posuisti Quia

2 †כי [r]שמת מעיר לגל קריה בצורה [s]למפלה

.reædificabitur non seculum* in ,ciuitate à‡ alienorum palatium

ארמון זרים מעיר לעולם לא יבנה׃

formidabiliū† gentium ciuitas :fortis populus te glorificabūt Ideo

3 †על־כן יכבדוך עם־[t]עז קרית גוים עריצים

egeno fortitudo ,tenui‡ fortitudo fuisti Quia .te timebunt

4 ייראוך׃ †כי־[v]היית מעוז לדל מעוז [x]לאביון

spiritus nam .æstu ab vmbraculum ,inundatione ab protectio :ei angustia‡ in

[y]בצר־לו מחסה מזרם צל מחרב כי רוח

sonitum ,siccitate‡ in æstus Sicut .parietis inundatio† sicut ,formidabilium*

5 עריצים כזרם קיר׃ †כחרב בציון שאון

formidabilium * propago ,nubis vmbra in æstus‡ :humiliabis alienorum

זרים תכניע חרב [z]בצל עב זמיר עריצים

populis omnibus exercituum DOMINUS faciet Et .humiliabitur

6 יענה׃ †ועשה יהוה צבאות לכל־העמים

pinguium ,fecium† conuiuium ,pinguium conuiuium ,hoc monte in

בהר הזה משתה שמנים משתה שמרים שמנים

.colatarum fecium‡ ,medullatorum

ממחים שמרים מזקקים׃

omnes super operti operimenti facies hoc monte in sorbebit Et

7 †ובלע בהר הזה פני־הלוט הלוט על־כל־

.gentes omnes super obtectum velamen* & ,populos

העמים [a]והמסכה הנסוכה על־כל־הגוים׃

DOMINUS† dominus delebit & ,sempiternum in mortem Absorbuit*

8 †בלע המות לנצח ומחה אדני יהוה

desuper‡ auferet sui populi opprobrium & :faciebus omnibus desuper‡ lachrymā

דמעה מעל כל־פנים וחרפת עמו [a]יסיר מעל

die in dicet Et .est locutus DOMINUS quia ,terra vniuersa

9 כל־הארץ כי יהוה דבר׃ †ואמר ביום

Iste .nos seruabit &,eum expectauimus : iste noster Deus Ecce ,illa

ההוא הנה אלהינו זה [b]קוינו לו ויושיענו זה

.eius salute in lętabimur & ,exultabimus ,eū expectauimus DOMINUS

יהוה קוינו לו [c]נגילה ונשמחה בישועתו׃

conculcabitur & :isto monte in DOMINI manus requiescet Quia

10 †כי־תנוח יד־יהוה בהר הזה ונדוש

.fimo† in paleam conculcari vt *,eo sub Moab

מואב תחתיו כהדוש מתבן במי מדמנה׃

extenderet‡ quemadmodum ,eius medio in suas manus extendet Et

11 †ופרש ידיו בקרבו כאשר יפרש

.suarū manuū insidiis‖cum ei9 altitudinē humiliabit & :natandū ad natans

השחה לשחות והשפיל גאותו עם ארבות ידיו׃

,humiliabit ,incuruabit tuorum murorū sublimitatis munitionem Et

12 †ומבצר משגב חומתיך [d]השח השפיל

.puluerem ad vsque terram in faciet pertingere

[e]הגיע לארץ עד־עפר׃

†es / [p] ידה mirabilia. / * quæ dixisti / †firma, firma sunt. / [q] יעץ / ‡ciuitatem / [r] שום [s] נפל / ‡vt non sit ciuitas, / * sempiternū / † fortium / [t] עזז [v] היה / ‡pauperi, / [x] אבה [y] צור / ‡tribulatione eius: tegmen à turbine, / *robustorū, / † ruere faciēs parietem. / ‡loco sicco / ‡ sicut / *fortium / [z] צלל / †defecatorū / ‡defecatorū purgatorum. / perdet / * tegmen opertum / [a] נסך / *Perdet / † Deus / ‡ ab omni facie: ‡ab / [a] סור / [b] קוה / [c] גול / percussio / *sicut conculcatur palea / †sterquilinio. / במו ק / ‡extendit / ‖cubitis / [d] שחח / peruenire / [e] נגע

CAP. XXVI. כו

Vrbs : Iehudah terra in illud canticum cantabitur illa die In

1 †ביום ההוא יושר [f]השיר־הזה בארץ יהודה עיר

.antemurale & muros† ponet salutem ,nobis fortitudinis

[g]עז־לנו ישועה ישית חמות וחל׃

.veritates custodiens iusta gens ingrediatur & ,portas Aperite

2 †פתחו שערים ויבא גוי־צדיק שמר אמנים׃

[f] שור / †vt / [g] עזז

.confisum te in* quia :pacem ,pacem‡ custodies ,fulto Figmento

3 †יצר סמוך [h]תצר שלום שלום כי בך בטוח׃

DOMINO Iah in quia :perpetuum† in vsque DOMINO in Fidite

4 †בטחו ביהוה עדי־עד כי ביה יהוה

ciuitatem ,excelsi habitatores incuruabit Quia .seculorum petra‖

5 צור עולמים׃ †כי השח ישבי מרום קריה

cā faciet pertingere‡,terrā ad vsq; eam humiliabit :eam humiliabit sublimem

נשגבה ישפילנה ישפילה עד־ארץ יגיענה

gressus ,afflicti‡ pedes ,pes eam Conculcabit .puluerem ad vsque

6 עד־עפר׃ †תרמסנה רגל רגלי [i]עני פעמי

.librabis iusti orbitam‡ ,recte :rectitudines‡ iusto† Semita .tenuium*

7 [k]דלים׃ †ארח לצדיק מישרים ישר מעגל צדיק תפלס׃

,tuū nomē ad ;te expectauimus‖DOMINE tuorū iudiciorū via Etiam

8 †אף ארח משפטיך יהוה [l]קוינוך לשמך

te desideraui meo Animo .‡ animæ desiderium† tui memoriam*&

9 ולזכרך תאות־נפש׃ †נפשי [m]אויתך

quando nam .te manè quæram mei interiori‡ in meo spiritu etiam ,nocte in

בלילה אף־רוחי בקרבי אשחרך כי כאשר

.orbis habitatores didicerunt iustitiam ,terra in* tua iudicia

משפטיך לארץ צדק למדו ישבי תבל׃

rectitudinum‡ terra in ,iustitiam didicit‡ non† ,impio fiat Gratia

10 †[n]יחן רשע בל־למד צדק בארץ נכחות

.DOMINI sublimitatem videbit non & :aget iniquè

יעול ובל־יראה [o]גאות יהוה׃

afficiētur pudore & ,videbūt :videant ne ,tua man9 est excelsa DOMINE

11 †יהוה [p]רמה ידך בל־[q]יחזיון יחזו ויבשו

.eos comedet† tuos hostes ignis etiam .populi Zelo*

קנאת־עם אף־אש [r]צריך תאכלם׃

nostra opera omnia etiam quia :nobis pacem dispones DOMINE

12 †יהוה תשפת שלום לנו כי גם־כל־מעשינו

domini nobis sunt dominati noster Deus DOMINE .nobis es operatus

13 פעלת לנו׃ †יהוה אלהינו בעלונו אדנים

.tuum nomen memorabimus ,te in* tantùm .te præter‡

זולתך לבד־בך נזכיר שמך׃

visitasti propterea :resurgent non manes† ,viuent non Mortui

14 †[s]מתים בל־[t]יחיו רפאים בל־[v]יקמו לכן פקדת

.eorum memoriam omnem perdidisti & ,eos deleuisti‡&

ותשמידם ותאבד כל־זכר למו׃

Elongasti .te glorificasti ,genti addidisti ,DOMINE genti Addidisti

15 †יספת לגוי יהוה יספת לגוי נכבדת רחקת

effuderunt :te visitauerūt angustia in DOMINE .terræ fines‡ omnes†

16 כל־[x]קצוי־ארץ׃ †יהוה [y]בצר פקדוך [z]צקון

appropinquabit† prægnans Sicut .eis* tua correctio ,mussitationem‡

17 לחש [a]מוסרך למו׃ †כמו הרה תקריב

tuis faciebus‡ à fuimus sic :suis doloribus in clamabit ,cruciabitur pariendum ad

[b]ללדת תחיל תזעק בחבליה כן [c]היינו מפניך

:spiritum peperimus quasi ,doluimus‡ ,Concepimus .DOMINE

18 יהוה׃ †הרינו [d]חלנו כמו ילדנו רוח

.orbis habitatores ceciderunt nec ,terra fit* non salutes

ישועת בל־נעשה ארץ ובל־[e]יפלו ישבי תבל׃

Expergiscimini .resurgent meum cadauer† ,tui mortui Viuent

19 †[f]יחיו מתיך נבלתי יקומון [g]הקיצו

terra & ,tuus ros olerum ros‡ quia ,pulueris habitatores dicite præconia‖&

[h]ורננו שכני עפר כי טל אורת טלך וארץ

claude & ,tua conclauia in* ingredere, mi popule Vade .proiiciet manes‡

20 רפאים תפיל׃ †[i]לך [k]עמי בא בחדריך וסגר

donec ,momentum‡, paululum velut te Absconde .te super tuam ianuam†

דלתיך בעדך [l]חבי כמעט־רגע עד־

visitandū ad*, suo loco de egrediens‡ DOMINUS ecce Quia .ira transeat

21 יעבור־זעם׃ †כי־הנה יהוה יצא ממקומו לפקד

,suos sanguines† terra reuelabit & :eam super terræ habitatoris iniquitatē

[m]עון ישב־הארץ עליו וגלתה הארץ את־דמיה

.suos interfectos super vltra operiet non &

ולא־תכסה עוד על־הרוגיה׃

Eū cuius desiderium est coniunctum tibi, / ‡in pace, in pace: / * tibi fidit. / [h] נצר / †seculum: / ‖est fortitudo / ‡ peruenire / ‡ pauperis, / [i] ענה / * egenorum. / †est ‡recta, ô Deus / ‡callem / [k] דלל [l] קוה / ‖sustinuimus te, eò quòd / *memoria / †est ‡nostræ. / [m] אוה / ‡ medio mei / *fuerunt / †& ‡discet / ‡ vbi debet recta facere, / [n] חנן / [o] גאה / [p] רום [q] חזה / * inuidentes populo tuo. / †consumet / [r] צור / ‡absque / *tibi fidim9, ideò / † mortui qui dominati sunt nobis / [s] מות [t] חיה / [u] קום / ‡ dissipasti / †vsque ad / ‡terminos / [x] קצה [y] צור / [z] יצק [a] יסר / ‡ orationem quando / *fuit / †cum appropinquat partui, dolet, clamat / ‡facie tua / [b] ילד [c] היה / ‡parturiuimus, / [d] חול [e] נפל / *sunt factę in / †sicut / [f] חיה [g] קוץ / ‖laudate / ‡ vt / [h] רנן [i] נפל / ‡mortuos / *cubicula / [k] ילך [l] חבה / †ostium tuū / ‡ad / דלתך ק / יחיר ו / ‡egredietur, / * vt visitet / † sanguinem suū, / [m] עוה

CAP. XXVII. כז

,grandi & ,duro suo gladio in DOMINUS visitabit illa die In

1 †ביום ההוא יפקד יהוה בחרבו הקשה והגדולה

Leuiathan super & ,vectem‡ serpentem Leuiathan super ,forti &

והחזקה על לויתן נחש ברח ועל לויתן

.mari in‡ qui cetum occidet & :tortuosum serpentem

נחש עקלתון והרג את־התנין אשר בים׃

.ei accinite ,rubri vini* vinea :illa die In

2 †ביום ההוא כרם חמר [n]ענו־לה׃

:eam faciam rigare momenta ad ,eam custodiens‡ DOMINUS Ego

3 †אני יהוה נצרה לרגעים אשקנה

‡ transeūtem mare instar vectis, ‡ est / *bonū vinū faciens, cantando de ipsa dicite. / [n] ענה / † custodio

non Excandescentia† .eam custodiam*die & nocte ,‡ eā super visitet forte ne
4 פן יפקד עליה לילה ויום אצרנה: חמה אין
,ea in progrediar bellum in ,sentem ,veprem † mihi dabit*quis‡ .mihi ‡
לי מי־יתנני שמיר שית במלחמה אפשעה בה
faciat ,mea fortitudine in apprehēdat‖ Aut . pariter eam succendam.‡
5 אציתנה יחד: או יחזק במעזי יעשה
,Iahacob radicabit Venientibus‡ . mihi faciat pacem ;mihi pacem
6 שלום לי שלום יעשה־לי: הבאים ישרש יעקב
. prouentu‡ orbis facies†implebunt & :Israel gemmescet*& florebit
יציץ ופרח ישראל ומלאו פני־תבל תנובה:
occisionē secundū an‡? eū percussit eū percutientis plagā iuxta Nūquid
7 המכת מכהו הכהו אם־כהרג
:eam iudicabis eam emittendo†in ,sato*In ?est occisus eius occisorū
8 הרגיו הרג: בסאסאה בשלחה תריבנה
propitiabitur hoc in Idcirco . euri die in‡ duro suo vento in remouit
9 הגה ברוחו הקשה ביום קדים: לכן בזאת יכפר
,suum peccatum remouere* fructus omnis ‡ hoc & ,Iahacob iniquitas
עון־יעקב וזה כל־פרי הסר חטאתו
non ,comminutos*calcis lapides sicut ,altaris lapides omnes ipsum ponēdo in†
בשומו כל־אבני מזבח כאבני־גר מנפצות לא־
*solitaria munita ciuitas Nam .Solis imagines†& ,luci stabunt
10 יקמו אשרים וחמנים: כי עיר בצורה בדד
,vitulus pascetur ibi :desertum veluti derelictum & dimissum habitaculū
נוה משלח ונעזב כמדבר שם ירעה עגל
,eius messem arescendo In ‡ .eius ramos consumet & ,accubabit ibi &
11 ושם ירבץ וכלה סעפיה: ביבש קצירה
populus non quia .eam inflammantes‡ venientes mulieres ,conterentur
תשברנה נשים באות מאירות אותה כי לא עם־
eum formans‡& ,eū faciens†eius miserebitur non Ideo .ipse* intelligentiarū
בינות הוא על־כן לא־ירחמנו עשהו ויצרו
DOMINVS excutiet ,illa die in erit Et . eius miserebitur non
12 לא יחננו: והיה ביום ההוא יחבט יהוה
colligemini vos & :Aegypti torrentem ad vsque fluminis alueo ab
משבלת הנהר עד־נחל מצרים ואתם תלקטו
tuba in clangetur illa die in erit Et . Israel filij vnum vnum ad‖
13 לאחד אחד בני ישראל: והיה ביום ההוא יתקע בשופר
terram in expulsi & , Assur terra in pereuntes venient & , magna
גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ
sanctitatis monte in DOMINO se incuruabunt & : Aegypti
מצרים והשתחוו ליהוה בהר הקדש
. Ierusalaim in
בירושלם:

‡hostis, *custodio †Ira ‡est. ‡Si
נצר
* in ea ponat † spinam & veprem,
צית
‡& ‖fortis sit ‡ In diebus qui veniunt
בוא
* germinabit † faciem ‡ fructu.
נכה סאה
‡ num *mensura, † plātationibus eius
רוב
‡ tempore quo flat eurus.
‡ erit *vt remoueat
עוה סור
†cùm posuerit ipse *dirutos,
גיר קום
†idola. *erit ‡ Cum aruerint rami
יבש
‡succendunt
אור
*est†qui fecit
בין
‡formauit
חנן
‖sigillatim qui perditi fuerant
בוא
שחה

CAP. XXVIII. כח

decidenti flori & ,Ephraim ebriis ,superbiæ coronæ Væ
1 הוי עטרת גאות שכרי אפרים וציץ נבל
quassatis‡ ;pinguium vallis caput † super* quæ ;eius gloriæ ornamento‡
צבי תפארתו אשר על־ראש גיא־שמנים הלומי
,grandinis inundatio*sicut ,Domino fortis & validus ‡ Ecce .vino
2 יין: הנה חזק ואמץ לאדני כזרם ברד
deposuit* inundantium crebrarum‡ aquarum procella vt ‡ :excisionis turbo †
שער קטב כזרם מים כבירים שטפים הניח
superbiæ corona :calcabuntur pedibus In . manu in † terram in
3 לארץ ביד: ברגלים תרמסנה עטרת גאות
,eius decoris ornamentum‖decidens flos erit Et . Ephraim temulentorum‡
4 שכורי אפרים: והיתה ציצת נבל צבי תפארתו
;æstatem‡ ante † præcox ficus sicut ,pinguium vallis caput*super‡ qui
אשר על־ראש גיא שמנים כבכורה בטרם קיץ
.eam deglutiet,sua vola in ipsam adhuc in* ,ipsam videns viderit ‡ quam
אשר יראה הראה אותה בעודה בכפו יבלענה:
,decoris coronam in† exercituum DOMINVS erit illa die In
5 ביום ההוא יהיה יהוה צבאות לעטרת צבי
.sui populi residuo , gloriæ cidarim in ‡ &
ולצפירת תפארה לשאר עמו:
auertētibus robur in &,iudicium*super sedenti , iudicij spiritum in‡ Et
6 ולרוח משפט ליושב על־המשפט ולגבורה משיבי
,errauerunt vino in† ipsi etiam Et . portam ad prælium
7 מלחמה שערה: וגם־אלה ביין שגו
,sechar in‡ errauerunt propheta & sacerdos :errauerunt sechar in ‡ &
ובשכר תעו כהן ונביא שגו בשכר
,visione in errauerunt ,sechar à* errauerunt :vino à sunt absorpti‡
נבלעו מן־היין תעו מן־השכר שגו בראה
. iudicio ‖ impegerunt
פקו פליליה:

גאה
‡desiderio *erant †verticem ‡qui sunt cōcussi ‡ dies *tēpestas †vt ‡ sicut tempestas ‡multarum *deiciet
ינח
† in fortitudine. ‡ ebrij ‖desiderium
צבה כפף
‡est *vertice † quæ venit ‡fructus æstatis, ‡ quum *mox existentem in manu †vt corona desiderij, ‡sertum ‡erit spiritus *thronū iudicij, & fortitudo,
שוב
שגה
†propter vinū ‡ propter
תעה פוק
‡ perierūt propter vinum: ‡propter ‡in

. loco absque* ,sorde‡ vomitu sunt repletæ mensæ omnes Quoniam
8 כי כל־שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום:
?auditum‡ faciet intelligere quem & ,scientiam† docebit Quem
9 את־מי יורה דעה ואת־מי יבין שמועה
. vberibus ab auulsos ‖ ,lacte à ablactatos‡
גמולי מחלב עתיקי משדים:
linea ,præceptum ad†præceptum ,præceptum ad*præceptum‡ Nam
10 כי צו לצו צו לצו קו
blæsitatibus in‖ Quia .ibi parum ibi parum ,lineā ad‡ linea ,lineam ad‡
11 לקו קו לקו זעיר שם זעיר שם: כי בלעגי
.istum populum ad * loquetur altera lingua in & , labij‡
שפה ובלשון אחרת ידבר אל־העם הזה:
,lasso præstate requiem , requies ‡ Hæc :eos ad† dixit quos‡
12 אשר־אמר אליהם זאת המנוחה הניחו לעיף
verbum eis erit Et . audire noluerunt & :requies hæc &
13 וזאת המרגעה ולא אבוא שמוע: והיה להם דבר־
linea† ,præceptum ad*præceptum ,præceptum ad‡præceptum ,DOMINI
יהוה צו לצו צו לצו קו
corruant‡& vadant vt :ibi parum ,ibi parum ,lineam ad linea ,lineā ad
לקו קו לקו זעיר שם זעיר שם למען ילכו וכשלו
. capiantur & ,illaqueentur & ,conterantur & ,retrorsum
אחור ונשברו ונוקשו ונלכדו:
dominatores ,irrisionis‡ viri DOMINI verbum audite Ideo
14 לכן שמעו דבר־יהוה אנשי לצון משלי
Percussimus :dixistis Nam . Ierusalaim in* qui ,huius populi
15 העם הזה אשר בירושלם: כי אמרתם כרתנו
inundans flagellū :visionem‡fecimus sepulchro cum & ,morte cum fœdus
ברית את־מות ועם־שאול עשינו חזה שוט שוטף
,nostrā spem mendacium posuimus quia ;nobis veniet non transierit cùm
כי־עבר לא יבואנו כי שמנו כזב מחסנו
:DOMINVS‡dominus dixit sic Idcirco .sumus‖ occultati falsitate† in &
16 ובשקר נסתרנו: לכן כה אמר אדני יהוה
fundamenti ,precij ‖ anguli ,arcis lapidis ,lapidis† Sion in fundator*ego Ecce
הנני יסד בציון אבן אבן בחן פנת יקרת מוסד
,lineæ iudicium ponam Et . festinabit‡ non ,Credens‡ . fundati
17 מוסד המאמין לא יחיש: ושמתי משפט לקו
latibulum†& ,mendacij spem grando verret & ;perpendiculum ad*iustitiā &
וצדקה למשקלת ויעה ברד מחסה כזב וסתר
vestra visio & ,morte cum vestrū fœdus abolebitur‡Et .inundabunt aquæ
18 מים ישטפו: וכפר בריתכם את־מות וחזותכם
,transierit cùm inundanti Flagello . stabit non sepulchro cum
את־שאול לא תקום שוט שוטף כי יעבר
tollet ipsum transire‡ tempore A . conculcationem in ei eritis &
19 והייתם לו למרמס: מדי עברו יקח
tantū erit Et .nocte in & die in ,transibit mane in mane in* quia ,vos
אתכם כי־בבקר בבקר יעבר ביום ובלילה והיה רק־
:se extēdere ab‖ stratum est breuius Quia .auditum‡ intelligere commotio†
20 זועה הבין שמועה: כי־קצר המצע מהשתרע
monte*sicut Quia .‡se colligere secundum‖,est angustum operimentū &
21 והמסכה צרה כהתכנס: כי כהר־
faciendū ad‡ .irascetur Ghibhon in valle‡sicut ,DOMINVS surget Perasim†
פרצים יקום יהוה כעמק בגבעון ירגז לעשות
extranea‡ :suam operationem operandum ad†& :eius opus* extraneū .suū opus
מעשהו זר מעשהו ולעבד עבדתו נכריה
fortificentur forte ne ,vos deludatis ne nunc Et . eius operatio ‡
22 עבדתו: ועתה אל־תתלוצצו פן־יחזקו
Domino à audiui decisam ‡ & consumptionem quia ,vestra vincula
מוסריכם כי־כלה ונחרצה שמעתי מאת אדני
.terram omnem super exercituum DOMINO‖
יהוה צבאות על־כל־הארץ:
audite & attendite : meam vocem audite & ,percipite Auribus
23 האזינו ושמעו קולי הקשיבו ושמעו
?seminandum ad* ,arans arabit die tota Nunquid .meum eloquium
24 אמרתי: הכל היום יחרש החרש לזרע
? eius facies†adæquauerit si Nonne ? suam humū occabit & ,aperiet
25 יפתח וישדד אדמתו: הלוא אם־שוה פניה
,princeps‡ triticum ponet & ,sparget cyminum & ,nigellam disperget &
והפיץ קצח וכמן יזרק ושם חטה שורה
? eius termino * speltam & ,signatum hordeum &
ושערה נסמן וכסמת גבלתו:
.cum docebit eius Deus ,iudicium ad illum†erudiet Et
26 ויסרו למשפט אלהיו יורנו:
cyminū super plaustri rota & ,nigella triturabitur tribula in non Quia
27 כי לא בחרוץ יודש קצח ואופן עגלה על־כמן
.baculo in cyminum & ,nigella excutietur virga in sed :circundabitur
יוסב כי במטה יחבט קצח וכמן בשבט:

‡& * vt non sit locus absque sorde.
צאה ידע
†talis ‡quod audiuit?pueri ablactati sunt ‖auulsi ‡ est eis *post †post
צוה קוה
‡post ‡ post ‖balbutientibus ‡labiis, *propheta ‖ Ad †propheta: ‡est
‡post *post †regula post regulam, regula post regulam, ‡cadant
יקש
‡illusores,
לוץ
* est
‡ pactum: prophetæ
עשה
שוט
יעבור
†mendacio
שום
‖ erimus. ‡ Deus: *fundo †lapidem, lapidem munitionis, ‖ preciosi,
פנן יסד
‡ Qui credit, ‡ festinet, vt videat hoc.
קוה חזה
* mensuræ, † occultationem ‡ remouebitur ‡quo transierit ipse
היה לקח
*singulo mane †pauor ‡famam eorū quæ vobis cōtingent.
יצע עשה
‖ vt seipsos non possint ‡ sub eo. *in †rupturarum ‡in ‡vt faciat * est †faciet inquā opus suū: ‡ & erit res stupenda.
זור יסר
‡rem ‖Deo *vt serat? proscindet , & colet † faciem ‡mensuratū,
פוץ
חנט
* in †satorem
ירה
דוש

:illum triturabit triturado perpetuũ in non quia ,cõminuetur Panis

לֶחֶם יוּדָק כִּי לֹא לָנֶצַח אָדוֹשׁ יְדוּשֶׁנּוּ

.eum comminuet non eius dẽtibus & ,eius plaustri rotam cõteret &

וְהָמַם גִּלְגַּל עֶגְלָתוֹ וּפָרָשָׁיו לֹא יְדֻקֶּנּוּ׃

mirificauit : exiuit exercituum DOMINO cum á hoc Etiam

29 גַּם־זֹאת מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת יָצָאָה הִפְלִא

essentiam magnificauit , consilium sapientiam.

עֵצָה הִגְדִּיל תּוּשִׁיָּה׃

CAP. XXIX. כט

super annum Addite .Dauid mansit * ciuitas Ariel Ariel Væ

1 הוֹי אֲרִיאֵל אֲרִיאֵל קִרְיַת חָנָה דָוִד סְפוּ שָׁנָה עַל־

erit & ,Ariel coangustaui Et .excutiantur agni annum

2 שָׁנָה חַגִּים יִנְקֹפוּ׃ וַהֲצִיקוֹתִי לַאֲרִיאֵל וְהָיְתָה

.Ariel sicut mihi erit & ; luctus & , planctus

תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה וְהָיְתָה לִּי כַּאֲרִיאֵל׃

, constituta te super conclabo & ; te contra pila castrametabor Et

3 וְחָנִיתִי כַדּוּר עָלָיִךְ וְצַרְתִּי עָלַיִךְ מֻצָּב

terra de , te humiliabis Et .munitiones te contra statuam &

4 וַהֲקִמֹתִי עָלַיִךְ מְצֻרֹת׃ וְשָׁפַלְתְּ מֵאֶרֶץ

pythonis sicut erit & : tuum eloquium erit humile puluere é & ,loquetis

תְּדַבֵּרִי וּמֵעָפָר תִּשַּׁח אִמְרָתֵךְ וְהָיָה כְּאוֹב

.garriet , tuum eloquium puluere á & , tua vox terra de

מֵאֶרֶץ קוֹלֵךְ וּמֵעָפָר אִמְרָתֵךְ תְּצַפְצֵף׃

gluma sicut & ; tuorum alienorum turba tenuis puluis sicut erit Et

5 וְהָיָה כְּאָבָק דַּק הֲמוֹן זָרָיִךְ וּכְמֹץ

.subitò momentum in erit & , formidabilium turba transiens

עֹבֵר הֲמוֹן עָרִיצִים וְהָיָה לְפֶתַע פִּתְאֹם׃

, tonitruo in visitabitur exercituum DOMINO cum A

6 מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת תִּפָּקֵד בְּרַעַם

ignis flamma & ,tempestate & ,turbine : magna voce & ,concussione in &

וּבְרַעַשׁ וְקוֹל גָּדוֹל סוּפָה וּסְעָרָה וְלַהַב אֵשׁ

turba , nocturnæ visionis somnium sicut erit Et .comedentis

7 אוֹכֵלָה׃ וְהָיָה כַּחֲלוֹם חֲזוֹן לַיְלָה הֲמוֹן

, eam oppugnantes omnes & : Ariel contra militantium gentium omnium

כָּל־הַגּוֹיִם הַצֹּבְאִים עַל־אֲרִיאֵל וְכָל־צֹבֶיהָ

somniabit qui sicut erit Et .eam afficientes angustiis &, eius munitioné &

8 וּמְצֹדָתָהּ וְהַמְּצִיקִים לָהּ׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יַחֲלֹם

: eius anima erit vacua & , expergiscetur & , comedens ecce & , esuriens

הָרָעֵב וְהִנֵּה אוֹכֵל וְהֵקִיץ וְרֵיקָה נַפְשׁוֹ

ecce & ,expergiscetur & , bibens ecce & , sitiens somniabit quemadmodũ &

וְכַאֲשֶׁר יַחֲלֹם הַצָּמֵא וְהִנֵּה שֹׁתֶה וְהֵקִיץ וְהִנֵּה

, gentium omnium turba erit sic : appetens eius anima & , lassus

עָיֵף וְנַפְשׁוֹ שׁוֹקֵקָה כֵּן יִהְיֶה הֲמוֹן כָּל־הַגּוֹיִם

,admiramini &, estote Tardi .Sion montem contra militantium

9 הַצֹּבְאִים עַל־הַר צִיּוֹן׃ הִתְמַהְמְהוּ וּתְמָהוּ

.Sechar non & ,sunt moti ; vino nõ & ,sunt ebrij :clamauerũt & ,sunt vociferati

הִשְׁתַּעַשְׁעוּ וָשֹׁעוּ שָׁכְרוּ וְלֹא־יַיִן נָעוּ וְלֹא שֵׁכָר׃

obstruxit & ,soporis spiritũ DOMINVS vos super misceuit Quoniã

10 כִּי־נָסַךְ עֲלֵיכֶם יְהוָה רוּחַ תַּרְדֵּמָה וַיְעַצֵּם אֶת־

.operuit videntes , vestra capita & , prophetas ; vestros oculos

עֵינֵיכֶם אֶת־הַנְּבִיאִים וְאֶת־רָאשֵׁיכֶם הַחֹזִים כִּסָּה׃

, signati libri verba sicut , omnium visio vobis erit Et

11 וַתְּהִי לָכֶם חָזוּת הַכֹּל כְּדִבְרֵי הַסֵּפֶר הֶחָתוּם

: istum nunc Lege : dicendo , librum scientem ad cum dabunt quem

אֲשֶׁר־יִתְּנוּ אֹתוֹ אֶל־יוֹדֵעַ הַסֵּפֶר לֵאמֹר קְרָא נָא־זֶה

.ipse signatus quia , potero non ,dicet &

וְאָמַר לֹא אוּכַל כִּי חָתוּם הוּא׃

nunc Lege : dicendo librum scit non qui super liber dabitur Et

12 וְנִתַּן הַסֵּפֶר עַל אֲשֶׁר לֹא־יָדַע סֵפֶר לֵאמֹר קְרָא נָא־

quod eo Pro ,Dominus dixit Et .librum noui non ,dicet & : istum

13 זֶה וְאָמַר לֹא יָדַעְתִּי סֵפֶר׃ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יַעַן כִּי

,me honorauerũt suis labiis in &, suo ore in iste populus appropinquauit

נִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה בְּפִיו וּבִשְׂפָתָיו כִּבְּדוּנִי

mandatum , me eorum timor fuit & : me á se elongauit eius cor &

וְלִבּוֹ רִחַק מִמֶּנִּי וַתְּהִי יִרְאָתָם אֹתִי מִצְוַת

eum mirificandum ad addens ego ecce Ideo .edoctum virorum

14 אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה׃ לָכֵן הִנְנִי יוֹסִף לְהַפְלִיא אֶת־

,eius sapientiũ sapientia peribit & : miraculum & , mirabile isto populo

הָעָם־הַזֶּה הַפְלֵא וָפֶלֶא וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו

.se abscondet eius intelligentium intelligentia &

וּבִינַת נְבֹנָיו תִּסְתַּתָּר׃

sunt & : consiliũ abscondendũ ad DOMINO á profundantibus Væ

15 הוֹי הַמַּעֲמִיקִים מֵיהוָה לַסְתִּר עֵצָה וְהָיָה

:nos cognoscés quis & ,nos videt Quis :dixerũt & ,eorũ opera tenebrositate in

בְמַחְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם וַיֹּאמְרוּ מִי רֹאֵנוּ וּמִי יוֹדְעֵנוּ׃

dicet Quia .reputabitur figuli lutum sicut si vestra Subuersio

16 הַפְכְּכֶם אִם־כְּחֹמֶר הַיֹּצֵר יֵחָשֵׁב כִּי־יֹאמַר

Non :suo factori dixit figmentum & :me fecit Nõ :suo factori opus

מַעֲשֶׂה לְעֹשֵׂהוּ לֹא עָשָׂנִי וְיֵצֶר אָמַר לְיֹצְרוֹ לֹא

Lebanon conuertetur & ,pusillum parum adhuc Nonne .intellexit

17 הֵבִין׃ הֲלוֹא־עוֹד מְעַט מִזְעָר וְשָׁב לְבָנוֹן

audient Et .reputabitur sylvam in Charmel & : Charmel in

18 לַכַּרְמֶל וְהַכַּרְמֶל לַיַּעַר יֵחָשֵׁב׃ וְשָׁמְעוּ

tenebrositate de & caligine de & ,libri verba surdi illa die in

בַיּוֹם־הַהוּא הַחֵרְשִׁים דִּבְרֵי־סֵפֶר וּמֵאֹפֶל וּמֵחֹשֶׁךְ

DOMINO in mites addent Et .videbunt cæcorum oculi

19 עֵינֵי עִוְרִים תִּרְאֶינָה׃ וְיָסְפוּ עֲנָוִים בַּיהוָה

.exultabunt Israel Sancto in hominum mendici & ; lætitiam

שִׂמְחָה וְאֶבְיוֹנֵי אָדָם בִּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל יָגִילוּ׃

omnes succidentur & ,illusor defecerit & ,formidabilis defecerit Cum

20 כִּי־אָפֵס עָרִיץ וְכָלָה לֵץ וְנִכְרְתוּ כָּל־

increpanti & ,verbo in hominem facientes Peccare .iniquitati inuigilantes

21 שֹׁקְדֵי אָוֶן׃ מַחֲטִיאֵי אָדָם בְּדָבָר וְלַמּוֹכִיחַ

.iustum inanitate in fecerunt declinare & : tendent laqueos porta in

בַּשַּׁעַר יְקֹשׁוּן וַיַּטּוּ בַתֹּהוּ צַדִּיק׃

redemit qui , Iahacob domum ad DOMINVS dixit sic Idcirco

22 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֶל־בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת־

eius facies tunc non & ,Iahacob afficietur pudore tunc Non :Abraham

אַבְרָהָם לֹא־עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו

mearum manuum opus ,suos natos ipsum videndo in Quia .albescent

23 יֶחֱוָרוּ׃ כִּי בִרְאֹתוֹ יְלָדָיו מַעֲשֵׂה יָדַי

sanctum sanctificabunt & ;meum nomen sanctificabunt ,eius interiori in

בְּקִרְבּוֹ יַקְדִּישׁוּ שְׁמִי וְהִקְדִּישׁוּ אֶת־קְדוֹשׁ

spiritu errantes scient Et .formidabunt Israel Deum & ,Iahacob

24 יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲרִיצוּ׃ וְיָדְעוּ תֹעֵי־רוּחַ

.doctrinam discent murmurantes & ,intelligentiam

בִּינָה וְרוֹגְנִים יִלְמְדוּ־לֶקַח׃

CAP. XXX. ל

faciendum ad ,DOMINVS dixit ,declinantibus filiis Væ

1 הוֹי בָּנִים סוֹרְרִים נְאֻם־יְהוָה לַעֲשׂוֹת

:meus spiritus non & , fusionem fundendum ad & :me ex non & ,consilium

עֵצָה וְלֹא מִנִּי וְלִנְסֹךְ מַסֵּכָה וְלֹא רוּחִי

Ambulantes .peccatum super peccatum addere pro

2 לְמַעַן סְפוֹת חַטָּאת עַל־חַטָּאת׃ הַהֹלְכִים

se roborandũ ad :interrogauerunt non meũ os & ,Aegyptum descendendum ad

לָרֶדֶת מִצְרַיִם וּפִי לֹא שָׁאָלוּ לָעוֹז

.Aegypti vmbra in protegendum ad & ,Parhoh fortitudine in

בְּמָעוֹז פַּרְעֹה וְלַחְסוֹת בְּצֵל מִצְרָיִם׃

vmbra in protectio & :pudorem ad Parhoh fortitudo vobis erit Et

3 וְהָיָה לָכֶם מָעוֹז פַּרְעֹה לְבֹשֶׁת וְהֶחָסוּת בְּצֵל־

.ignominiam ad Aegypti

מִצְרַיִם לִכְלִמָּה׃

Chanes eius nuncij & :eius principes Sohan in fuerunt Nam

4 כִּי־הָיוּ בְצֹעַן שָׂרָיו וּמַלְאָכָיו חָנֵס

proderunt non :populum super est affectus pudore Omnis .attingent

5 יַגִּיעוּ׃ כֹּל הִבְאִישׁ עַל־עַם לֹא־יוֹעִילוּ

etiam & ,pudorem ad sed :proficiendum ad nec ,auxilium ad nec :eis

לָמוֹ לֹא לְעֵזֶר וְלֹא לְהוֹעִיל כִּי לְבֹשֶׁת וְגַם־

,angustiæ terra in ,meridiei animalium Onus .opprobrium ad

6 לְחֶרְפָּה׃ מַשָּׂא בַּהֲמוֹת נֶגֶב בְּאֶרֶץ צָרָה

volans ignitus serpens & ,vipera eis ex ,tygris & , leo coarctationis &

וְצוּקָה לָבִיא וָלַיִשׁ מֵהֶם אֶפְעֶה וְשָׂרָף מְעוֹפֵף

gibbum super & ,suas facultates pullorum humerum super ferent

יִשְׂאוּ עַל־כֶּתֶף עֲיָרִים חֵילֵהֶם וְעַל־דַּבֶּשֶׁת

.proderunt non populo super ,suos thesauros camelorum

גְּמַלִּים אוֹצְרֹתָם עַל־עַם לֹא יוֹעִילוּ׃

, hanc ad vocaui Ideo .auxiliabuntur inaniter & ,vanè Aegyptij Et

7 וּמִצְרַיִם הֶבֶל וָרִיק יַעְזֹרוּ לָכֵן קָרָאתִי לָזֹאת

,eis cum tabula in illud scribe ,ingredere Nunc .sedere eos Robur

8 רַהַב הֵם שָׁבֶת׃ עַתָּה בּוֹא כָתְבָהּ עַל־לוּחַ אִתָּם

vsque perpetuum in nouissimo die in erit & : illud exara libro in &

וְעַל־סֵפֶר חֻקָּהּ וּתְהִי לְיוֹם אַחֲרוֹן לָעַד עַד־

filij :mendaces filij ,ipse rebellionis populus Quia .seculum in

9 עוֹלָם׃ כִּי עַם מְרִי הוּא בָּנִים כֶּחָשִׁים בָּנִים

.DOMINI legem audire noluerunt

לֹא־אָבוּ שְׁמוֹעַ תּוֹרַת יְהוָה׃

Marginal notes (left): tenebris ; videt ; cognoscit ; verè Num ; dicet ; breuissimo tempore ; agri humilem: vt sylua ; qui modò sunt tenebris ; רָאָה ; גּוּל fortis ; לִיץ qui perseuerant in iniquitate ; נִכַּת tendentes, facientes inaniter ; נָטָה ; חָוָה albescet. Quinimo cũ viderit ipse ; רָאָה medio ; timebunt ; qui errabãt ; תָּעָה qui murmurabant ; legem ; בִּין ; עָשָׂה vt facerent ; tegerent tegumentum, ex spiritu meo: ; נָסַךְ vt adderent ; Qui ambulant, vt descẽdant in ; סָפָה ; יָרַד vt seipsos roborent ; עוּז ; צֵל sperent ; bros ; בּוֹשׁ ; נָגַע ; יָעַל faciendum vtilitatem: Prophetia Aegypti, quæ est ad meridiem Israel ; נָשָׂא tribulationis egredietur, diuitias ; עָיִר ; qui proderit. fortitudo eorum mãsio. ; יָשַׁב scribe testimonii ; חָקַק ; הָיָה rebellis est, ; מָרָה ; אָבָה

Marginal notes (right): דָּקַק ; nec ; O leo Dei, leo fortis in qua ; סָפָה חָגַג & agnos iugulent. ; צוּק ; אָנָה צוּר in circuitu tuo sicut pila rotunda ; obsidebo lignea turri ; & humili voce ac si exiret tenuis ; נָצַב שָׁחַח ac si exiret de multitudo hostium ; multitudo fortium ; statim ; זָרָה זוּר ; חָזָה ; חָמָה consumẽte. ; multitudo quæ dimicabunt ; militantes contra munitiones contra eam facientes ; somniat ; comedit ; somniat ; bibit, ; erit appetit ; קוּץ שׁוּעַ quæ dimicabunt ; excæcati sunt & alios excæcant: vt potu inebriatiuo. ; operuit, spiritu ; clausit vestros principes qui vidẽt prophetarũ, ; signatæ epistolæ, quam scieti literas ; istam ; ספר ; חָזוּת הָיָה possum, signata est. epistola ci literas ista ; literas. ; נָתַן ; יָכֹל qui timuerunt ; sicut hominum ; צִוָּה addo vt mira faciam in vt mira faciam, ; בִּין ; יָעַץ iis qui profundi sunt vt abscõdãt

aspicietis Nō ,aspicietibus &: videbitis Nō ,videntibus dixerunt Qui
10 אשר אמרו לראים לא תראו ולחזים לא־תחזו־
.illusiones videre ,blanda nobis loquimini .recta nobis
לנו נכחות דברו־לנו חלקות חזו מהתלות׃
nostris faciebus à facite cessare :semita de declinate ,via de Recedite
11 סורו מני־דרך הטו מני־ארח השביתו מפנינו
:Israel Sanctus dixit sic Propterea .Israel Sanctum
12 את־קדוש ישראל׃ לכן כה אמר קדוש ישראל
,peruersitate & ,extorsione† in sperastis & ;hoc verbo in vos reprobare Propter
יען מאסכם בדבר הזה ותבטחו בעשק ונלוז
.eo super‡ estis innixi &
ותשענו עליו׃
requisita* ,cadens ruptura‡ sicut ,hæc iniquitas vobis erit Propterea
13 לכן יהיה לכם העון הזה כפרץ נפל נבעה
.eius confractio ‡ veniet momentum ad subito† cuius : excelso muro in
בחומה נשגבה אשר־פתאם לפתע יבוא שברה׃
,figulorum lagenæ contritionem secundum cum conteret Et
14 ושברה כשבר נבל יוצרים
testa eius fragmento in‖ inuenietur non & :parcet non .conterendo
כתות לא יחמל ולא־ימצא במכתתו חרש
.fouea de aquam hauriendum ad & ,incendio de ignem capiendum ad
לחתות אש מיקוד ולחשף מים מגבא׃
, quiete In : Israel sanctus Dominus† DOMINVS dixit sic Quia
15 כי כה־אמר אדני יהוה קדוש ישראל בשובה
.vestra fortitudo erit spe in & ,quiescendo In .eritis salui requie &
ונחת תושעון בהשקט ובבטחה תהיה גבורתכם
.fugiemus equum super sed ,Nequaquam :dixistis Sed .noluistis Et
16 ולא אביתם׃ ותאמרו לא־כי על־סוס ננוס
erunt leues Ideo . equitabimus leuem super Et . fugietis Ideo
על־כן תנוסון ועל־קל נרכב על־כן יקלו
faciebus †à ,vnius increpationis faciebus à vna Chilias .vos persequentes
17 רדפיכם׃ אלף אחד מפני גערת אחד מפני
super‖ malus sicut remaneatis ‡ donec ,fugietis quinque increpationis
גערת חמשה תנסו עד אם־נותרתם כתרן על־
. collem super vexillum* veluti & ,montis capite‡
ראש ההר וכנס על־הגבעה׃
,vestri miserescendum ad ‡ ,DOMINVS expectabit† propterea Et
18 ולכן יחכה יהוה לחננכם
iudicij Deus quia :vestri miserescendum ad‡ ,se exaltabit propterea &
ולכן ירום לרחמכם כי־אלהי משפט
.cum expectantes omnes beati ,DOMINVS
יהוה אשרי כל־חוכי לו׃
non plorando : Ierusalaim in ,sedebit † Siion in* populus Nam
19 כי־עם בציון ישב בירושלם בכו לא־
,eū audire secundū‖ ,tui clamoris vocē ad .tui miserebitur miserendo :plorabis
תבכה חנון יחנך לקול זעקך כשמעתו
,angustiæ panem DOMINVS vobis dabit Et . tibi respondebit
20 ענך׃ ונתן לכם אדני לחם צר
tui oculi erunt & .tui doctores‡ vltra auolabit non at :oppressionis aquā &
ומים לחץ ולא־יכנף עוד מוריך והיו עיניך
,tuo tergo à* verbum audient tuæ aures Et .tuos doctores‡ videntes
21 ראות את־מוריך׃ ואזניך תשמענה דבר מאחריך
.sinistraueritis cùm & ,dextraueritis cùm† ,ea in ambulate ,via Hæc:dicendo
לאמר זה הדרך לכו בו כי תאמינו וכי תשמאילו׃
& ,tui argenti sculptilium operimentum contaminabitis Et
22 וטמאתם את־צפוי פסילי כספך ואת־
,egredere :menstruum sicut ea Disperges .tui auri cōflatilis superhumerale‡
אפדת מסכת זהבך תזרם כמו דוה צא
seminabis quando ,tui seminis pluuiam dabit Et .ei dices
23 תאמר לו׃ ונתן מטר זרעך אשר־תזרע את־
pascet .pinguis & ,crassus ‡ erit & ,humi ‡ fructus panis & : humum †
האדמה ולחם תבואת האדמה והיה דשן ושמן ירעה
.latum pascuum illa die in tuas acquisitiones*
מקניך ביום ההוא כר נרחב׃
purum migma ,terram operantes pulli & boues Et
24 והאלפים והעירים עבדי האדמה בליל חמיץ
.ventilabro in & ,pala in vētilatur quod ,comedent
יאכלו אשר־זרה ברחת ובמזרה׃
collem omnem super & ,excelsum montem omnem super erit† Et
25 והיה על־כל־הר גבה ועל כל־גבעה
cadendo in ,multo* interfectionis die in ;aquarum deductus riui ,eleuatum
נשאה פלגים יבלי־מים ביום הרג רב בנפל
lux & ,solis lux sicut lunæ lux erit Et .turres
26 מגדלים׃ והיה אור־הלבנה כאור החמה ואור
die in : dierum septem lux sicut septempliciter erit solis
החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים ביום

ראה חזה
facie nostra
נטה
Pro eo quòd spreuistis verbum
† diuitiis ex rapina congregatis,
‡ ei.
‡ ædificium
* locus tumens
עוה
† mox repēte
‡ contritio.
‖ de
כתת
חתה
† Deus
quiete,
ישע
אבה
קלל
Millenarius vnus à facie
† facie
‡ relinquamini
‖ in
נוס יתר
‡ vertice
* signum
† expectat
‡ vt misereatur
‡ vt misereatur
qui expectāt
חכה
* si † habitabit, &
בכה
‖ cū audierit,
חנן
צור
elongabitur
‡ doctor tu⁹.
ירה
‡ doctorem tuum.
* eius qui est post te,
ראה ילך
† quando declinabitis ad dexteram, vel ad sinistram.
צפה נסך
‡ operimentū preciosum
זרה יצא
† terrā: ‡ terræ,
‡ pinguis, & vberrimus.
* pecus tuum
קנה
רוח
† erunt
* multitudinis, cùm ceciderint
רבב

eius plagæ transfossionem‡ & ,sui populi contritionē DOMINVM alligare
חבש יהוה את־שבר עמו ומחץ מכתו
ardens ,longinquo de venit DOMINI nomen Ecce .sanauerit
27 ירפא׃ הנה שם־יהוה בא ממרחק בער
eius lingua & ,ira sunt repleta eius labia : oneris grauitas & ,eius nasus
אפו וכבד משאה שפתיו מלאו זעם ולשונו
,inundans torrens velut† eius spiritus Et .consumens ignis tanquam
28 כאש אכלת׃ ורוחו כנחל שוטף
,vanitatis cribro in gentes agitandum ad ,dimidiabit collum ad vsque
עד־צואר יחצה להנפה גוים בנפת שוא
. populorum maxillis in faciens errare frenum &
ורסן מתעה על לחיי עמים׃
lætitia & :solennitatem sanctificari† noctè* sicut vobis erit Canticum
29 השיר יהיה לכם כליל התקדש־חג ושמחת
ad DOMINI montem in intrandum ad‡ ,tibia cum euntis† sicut cordis
לבב כהולך בחליל לבוא בהר־יהוה אל־
,suę vocis magnificētiā† DOMINVS faciet audire Et .Israel petram*
30 צור ישראל׃ והשמיע יהוה את־הוד קולו
,comedētis‡ ignis flamma & ,nasi‖ ira in ostendet sui brachij descensionē &
ונחת זרועו יראה בזעף אף ולהב אש אוכלה
voce à Quia . grandinis lapide‡ & ,turbine & ,dispersione
31 נפץ וזרם ואבן ברד׃ כי־מקול
omnis erit Et . percutiet* virga in :Assur conteretur DOMINI
32 יהוה יחת אשור בשבט יכה׃ והיה כל
eū super DOMINVS faciet requiescere quam ,fundatæ† virgæ transitus
מעבר מטה מוסדה אשר יניח יהוה עליו
.ea cum pugnabit agitationis bellis in & :citharis in & ,tympanis in
בתפים ובכנרות ובמלחמות תנופה נלחם־בה׃
:est præparata regi ipsa etiam ,Tophteh heri ab disposita* Quia
33 כי־ערוך מאתמול תפתה גם־הוא למלך הוכן
flatus ,multum† ligna & ,ignis eius pyra* .dilatauit ,‡ fecit profundam
העמיק הרחב מדרתה אש ועצים הרבה נשמת
.ea in ardentis sulphuris torrens sicut DOMINI
יהוה כנחל גפרית בערה בה׃

CAP. XXXI. לא

equis super & . auxilio pro Aegyptum† descendentibus Væ
1 הוי הירדים מצרים לעזרה ועל־סוסים
quia ,equitibus in & :multus † quia ,curru* in sperauerunt & :innitentur
ישענו ויבטחו על־רכב כי רב ועל־פרשים כי־
& ,Israel Sanctum ad respexerunt non & ,valde sunt prævalidi
עצמו מאד ולא שעו על־קדוש ישראל ואת־
adduxit & ,sapiens ipse etiam Et .quæsierunt non DOMINVM
2 יהוה לא דרשו׃ וגם־הוא חכם ויבא
,pessimorū domum contra stetit & :remouit non sua verba & ,malum
רע ואת־דבריו לא הסיר וקם על־בית מרעים
. iniquitatem operantium auxilium contra &
ועל־עזרת פעלי און׃
non & ,†caro eorum equi & ,Deus non & ,†homines Aegyptij Et
3 ומצרים אדם ולא־אל וסוסיהם בשר ולא־
,auxiliator corruet & ; suam manum inclinabit DOMINVS Et .spiritus
רוח ויהוה יטה ידו וכשל עוזר
. deficient ipsi omnes simul & ,adiutus† cadet &
ונפל עזר ויחדו כלם יכליון׃
, leo rugiet Quemadmodū :me ad DOMINVS dixit sic Nam
4 כי־כה אמר־יהוה ׀ אלי כאשר יהגה האריה
plenitudine eum super conclamabitur ‡quem † ,suā prædā super leonis catulus &
והכפיר על־טרפו אשר יקרא עליו מלא
non eorum tumultu † à & ,consternabitur* non eorum voce à ‡ ,pastorum
רעים מקולם לא יחת ומהמונם לא
super militandum‡ ad exercituum DOMINVS descendet sic :humiliabitur
יענה כן ירד יהוה צבאות לצבא על־
sic ,volantes aues Sicut .eius collem super & ,Siion montem
5 הר־ציון ועל־גבעתה׃ כצפרים עפות כן
protegendo ,Ierusalaim super exercituum DOMINVS proteget
יגן יהוה צבאות על־ירושלם גנון
quem‡ ad Conuertimini .seruando & transiliendo ,liberando &
6 והציל פסוח והמליט׃ שבו לאשר
reprobabunt* illa die in Quia .Israel filij defectionem profundauerunt
7 העמיקו סרה בני ישראל׃ כי ביום ההוא ימאסון
vobis fecerunt quæ ,sui auri vana & ,sui argenti vana† vnusquisque
איש אלילי כספו ואלילי זהבו אשר עשו לכם
non ,gladio in Assur cadet Et .peccatum‡ vestræ manus
8 ידיכם חטא׃ ונפל אשור בחרב לא־
,gladij faciebus* à sibi fugiet & :eum comedet‡ hominis non gladius & ,viri
איש וחרב לא־אדם תאכלנו ונס לו מפני־חרב

qua alligauerit Dns
‡ percussurā
נכה
furor
נשא
† erit
& veniet ad eleuandum
נוף נוף
* in
† sanctificatæ solennitatis,
שור חגג
‡ est pergenti
‡ vt intret
* fortem
† potentiam ‖ furoris,
‡ consumēris
נחת
‡ lapidibus
* percutiens.
חתת נכה
† ei affixæ
נטה יסד
eleuationis
בם
* parata est
היא
‡ eam Deus,
* In
† multa erūt,
† in
innixi sunt,
* curribus,
† multi:
רבב
שעה
בוא
סור
† sunt,
נטה
† is cui est auxilio,
כלה
† contra
‡ clamatur à congregatione
רעה
חתת
‡ &
* formidabit,
† multitudine
* præliandum
עוף גנן
‡ id à quo admodum declinastis
* abiicient
† idola argentea sua, & idola aurea sua,
עשה
* in ‡ consumet * facie
נום

,transibit timore præ suam *rupem**Et .erunt *tributum in* eius iuuenes &

9 ובחוריו ^x^ למס יהיו: †וסלעו ממגור יעבור

ei ignis † cui ,DOMINVS dixit ,eius principes vexillo à pauebunt &

וחתו מנס שריו נאם־יהוה אשר־אור לו

.Ierusalaim in *ei* clibanus & ,Siion in

בציון ותנור לו בירושלם:

dissoluti
*ad arcem
^x^ מסס
†est

CAP. XXXII. לב

. præerunt iudicium ad principes & :rex regnabit*iustitiam ad Ecce

1 †הן לצדק ימלך־מלך ^y^ ולשרים למשפט ישרו:

riui sicut :*inundationis absconsio*†& ,*venti**latibulũ sicut ‖ vir erit Et

2 †והיה־איש כמחבא־רוח וסתר זרם כפלגי־

.sitienti terra in grauis petræ vmbra vt ,*siccitate*‖in aquarum

מים בציון ^z^ כצל סלע־כבד בארץ עיפה:

audientium aures & :videntium oculi *hallucinabuntur* non Et

3 †ולא ^a^ תשעינה עיני ראים ואזני שמעים

lingua & :scientiam intelliget *præcipitatorum* cor Et . attendent

4 תקשבנה: †ולבב נמהרים יבין ^b^ לדעת ולשון

*stulto** vltra vocabitur Non . *candida* loqui festinabit balborum

5 עלגים תמהר לדבר ^c^ צחות: †לא־יקרא עוד לנבל

.diues dicetur non *tenaci**& :liberalis

נדיב ולכילי לא יאמר שוע:

:iniquitatem faciet eius cor & ,loquetur stultitiam stultus Nam

6 †כי נבל נבלה ידבר ולבו יעשה־און

, errorem DOMINVM contra *loquendum ad**& ,*hypocrisim faciendum ad*

^d^ לעשות חנף ולדבר אל־יהוה תועה

.faciat deficere sitientis potum & ,esuriẽtis animam *exinaniendum ad**

להריק נפש רעב ומשקה צמא יחסיר:

corrumpendum ad consuluit versutias *ipse :*mala *eius**vasa *tenacis*†Et

7 †וכלי כליו רעים הוא ^e^ זמות יעץ לחבל

. iudicio *egenum alloquendum in* & ,*falsitatis**eloquiis in *afflictos*†

ענוים באמרי־שקר ובדבר אביון משפט:

.stabit liberalia propter :ipse & :consuluit liberalia liberalis Et

8 †ונדיב נדיבות יעץ והוא על־נדיבות יקום:

filiæ ;meam vocem audite ,surgite *tranquillæ** Mulieres

9 †נשים שאננות ^g^ קמנה שמענה קולי בנות

. meum eloquium percipite auribus confidentes

בטחות האזנה אמרתי:

,vindemia defecit quia :cõfidentes ,*turbabimini*‖ anno *super* Dies*

10 †ימים על־שנה תרגזנה בטחות כי כלה בציר

,confidentes *contremisce ,tranquillæ*†Pauete . veniet non collectio

11 אסף בלי יבוא: †חרדו שאננות רגזה בטחות

vbera Super . lumbos super *te accinge & ,te nuda & ,te exue**

12 פשטה וערה וחגורה על־חלצים: †על־שדים

. fructificantem vitem super *desyderij** agros super ,plangentes

ספדים על־שדי־חמד על־גפן ^h^ פריה:

super quia :ascendet vepris * spina mei populi humum Super

13 †על אדמת עמי קוץ שמיר תעלה כי על־

palatium Quia . *exultantem ciuitatem † , gaudij domos omnes

14 כל־ ^i^ בתי משוש קריה עליזה: †כי־ארמון

pro fuit fortalitium & ,altus locus , est relicta vrbis *turba** ,est dimissum

נטש המון עיר עזב עפל ובחן היה בעד

• gregum *pascuum*†onagrorum gaudium ,seculum in vsque ,*speluncis*

מערות עד־עולם משוש פראים מרעה עדרים:

desertum erit & :excelso de spiritus nos super effundatur Donec

15 †עד־יערה עלינו רוח ממרום והיה מדבר

habitabit Et . reputabitur *syluam in**Charmel & ,Charmel *in*‖

16 לכרמל וכרמל ליער יחשב: †ושכן

.*sedebit*† Charmel in iustitia & ,iudicium *deserto** in

במדבר משפט וצדקה בכרמל ^k^ תשב:

*requiescere** iustitiæ *cultus**& ,pax iustitiæ opus erit Et

17 †והיה מעשה הצדקה שלום ועבדת הצדקה השקט

habitaculo†in meus populus habitabit Et . seculum in vsque fiducia &

18 ובטח עד־עולם: †וישב עמי בנוה

. *tranquillis** requiebus in & ,fiduciarum tabernaculis in & :pacis

שלום ובמשכנות מבטחים ובמנוחת שאננות:

se humiliabit loco humili in &:sylua *descendendo in** grandinabit Et

19 †וברד ברדת היער ובשפלה תשפל

pedem mittentes :*aquas omnes*†super *serentes vos**Beati . ciuitas

20 העיר: †אשריכם זרעי על־כל־מים משלחי רגל־

.*asini & bouis

השור והחמור:

*faciendam
^y^ שור
‖ille *à vero,
† sicut latibulũ à turbine,
‖ deserto,
^z^ צלל
caligabunt
^a^ שעה
stultorum
^b^ ידע
nitida.
*stultus
^c^ צחח
*auaro
vt faciat impietatem,
*loquatur
^d^ עשה
*vt vacuam faciat
†auari
* mensuræ
* sunt:
* cogitationes malas cogitauit ad perdendum
^e^ זמם
† pauperes
* mendacij,
‖dũ alloquetur pauperẽ ĩ
ענוים
ק
*opulentæ
^g^ קום
*Annum cũ
‖ pauebitis,
† opulentæ, mouete vos
* exuite vos, & nudate vos, & accingite vos saccis *desiderabiles
^h^ פרה
*& †&
*ascendent.
^i^ בית
* multitudo & arx, & munitio fuerunt in speluncas,
† pascua fuerunt
‖ vt *agrum feracem*,
* vt sylua
וכרמל
ק
*solitudine
†habitabit
^k^ ישב
*opus
† requies
†tabernaculo
*opulentis.
*grando in
* estis qui seritis
† omnẽ locũ aquosum:
*ad pascendũ in eum.

CAP. XXXIII. לג

*sunt præuaricati** non & ,*præuaricati**& ,*direptus* non tu & prædanti Væ

1 †הוי שודד ואתה לא שדוד ובוגד ולא־בגדו

te complere secundum :*deuastaberis deuastans te consummare* Secundum . *te in*

בך ^l^ כהתמך שודד תושד כנלתך

.nostri miserere DOMINE . *te in præuaricabuntur* ,*præuaricati*

2 לבגד יבגדו־בך: †יהוה ^m^ חננו

nostra salus etiam ,*matutinis in*†eorum brachium esto ,expectauimus Te

לך ^n^ קוינו היה זרעם לבקרים אף־ישועתנו

, populi *sunt vagati turbæ** voce A . angustiæ tempore in

3 בעת ^o^ צרה: †מקול המון נדדו עמים

*collectione vestrũ spolium**colligetur Et .gentes sunt dispersæ *tua exaltatione**ab

4 ^p^ מרממתך נפצו גוים: †ואסף שללכם אסף

est Eleuatus .eum per incedens locustarum incessus sicut : bruchi

5 החסיל ^q^ כמשק גבים שקק בו: †נשגב

.iustitia & ,iudicio Siion impleuit :excelso *habitans*†quoniã ,DOMINVS

יהוה כי שכן מרום מלא ציון משפט וצדקה:

.scientia & ,sapientia ,salutum fortitudo *tuorum temporum veritas**erit Et

6 †והיה אמונת עתיך חסן ישועת חכמת ^r^ ודעת

clamabunt *Erelam** En .eius thesaurus * ipse DOMINI Timor

7 יראת יהוה היא אוצרו: †הן ^s^ אראלם צעקו

,viæ *stratæ* sunt Desolatæ . flebunt amarè pacis nuncij :foris

8 חצה מלאכי שלום מר ^t^ יבכיון: † ^v^ נשמו ^x^ מסלות

non ,ciuitates *reprobauit*†,pactum irritauit : semitam transiens cessauit

שבת עבר ארח הפר ברית מאס ערים לא

est affectus pudore ,terra est *infirmata* ,*Luxit** .hominem reputauit

9 חשב אנוש: †אבל אמללה ארץ החפיר

,Basan est excussa & ,desertum sicut , *Saron fuit** :est excisus ,Lebanon

לבנון קמל היה השרון כערבה ונער בשן

nunc :DOMINVS *dicet*† ,surgam Nunc . Charmel &

10 וכרמל: †עתה אקום יאמר יהוה עתה

parietis ,*stramen** Concipietis . me eleuabo nunc ,me exaltabo

11 ארומם עתה אנשא: †תהרו חשש תלדו

. vos *comedet* * ignis* vester Spiritus .stipulam

קש רוחכם אש תאכלכם:

igni in ,excisæ spinæ * ,calcis incendia† populi erunt Et

12 †והיו עמים משרפות שיד קוצים כסוחים באש

cognoscite & ,fecerim quæ longinqui Audite . comburentur

13 ^y^ יצתו: †שמעו רחוקים אשר ^z^ עשיתי ודעו

,peccatores Siion in Formidauerunt .meam fortitudinem *propinqui**

14 קרובים גברתי: †פחדו בציון חטאים

Quis ?*comedentem ignem**nobis*habitabit Quis :*hypocritas*† tremor *tenuit**

אחזה רעדה חנפים מי יגור לנו אש אוכלה מי־

loquens & ,iustitias Perambulans ?*seculi incendia* * nobis ‖ habitabit

15 יגור לנו ^a^ מוקדי עולם: †הלך צדקות ודבר

*fulciendo à** , suas *volas excutiẽs**,oppressionum *auiditatẽ in reprobans*†:æquitates

מישרים מאס בבצע מעשקות נער ^b^ כפיו מתמך

suos oculos *claudens**& ,*sanguines audiendo ab** suã aurem *obturans* :*munere in*

בשחד אטם אזנו משמע דמים ועצם עיניו

munimenta ,habitabit *excelsa** Ipse . malum *in videndo à*†

16 ^c^ מראות ^d^ ברע: †הוא מרומים ישכן מצדות

. *fideles** eius aquæ ,est datus eius panis :eius sublimitas saxorum

סלעים משגבו לחמו נתן מימיו נאמנים:

terram videbunt : tui oculi videbunt *sua pulchritudine**in Regem

17 †מלך ^e^ ביפיו תחזינה עיניך ^f^ תראינה ארץ

vbi ?scriba * Vbi .*terrorem** meditabitur tuum Cor . *distantiarum*†

18 מרחקים: †לבך יהגה אימה איה ספר איה

? turres numerans vbi ?ponderator

שקל איה ספר את־המגדלים:

:*audiendo ab labio profundos*†populum ,videbis non *roboratum**Populum

19 †את־עם ^g^ נועז לא תראה עם עמקי שפה משמוע

ciuitatem Siion *Vide** .intelligentia absque lingua *blæsum*

20 נלעג לשון אין בינה: †חזה ציון קרית

,quietam habitationẽ Ierusalaim videbunt tui Oculi .nostræ solennitatis

מועדנו עיניך תראינה ירושלם נוה שאנן

omnes & ,*æternum*†in eius *paxilli**proficiscentur nec ,*deponetur**non‖tentoriũ

אהל בל־יצען בל־ ^h^ יסע יתדתיו לנצח וכל־

DOMINVS *magnificus**ibi *si**Quia חצי .rũpentur non eius funes

21 חבליו בל־ינתקו: הספר †כי אם־שם אדיר יהוה

*ibit** non *: *manibus* latorum riuorum† ,fluuiorum locus*, nobis

לנו מקום־נהרים יארים רחבי ידים בל־תלך

.cum†transeat non magna nauis & ,remigij nauis eum per

בו אני־שיט וצי אדיר לא יעברנו:

,noster legifer DOMINVS ,noster iudex DOMINVS Nam

22 †כי יהוה שפטנו יהוה מחקקנו

prædam passus,
*spernenti,
* spreuerunt te. Cum consummaueris prędans, prędã patieris: cũ consummaueris contemnere, contemnent te.
^l^ תמם ^m^ חנן
†singulo mane,
^n^ קוה ^o^ צור
*multitudinis fugerunt
* exaltationibus tuis
*pręda vestra vt colligũtur
^p^ רום ^q^ שקק
† habitat in
* firmitas temporis tui
^r^ ידע ^s^ אראל
*est
* nuncij eorũ
^t^ בכה
^v^ שמם
^x^ סלל
† proiecit
* Destructa est, desolata
* facta est planicies,
†dicit
* quisquilias,
*erit *qui consumet
†vt *vt
^y^ יצת ^z^ עשה
*vicini
*possedit
† impios dicentes: *ex
* cum igne deuorãte? ‖ex
*cum ardoribus ppetuis? Qui ambulat in iustitiis,& loquitur
^a^ יקד ^b^ כפף
† qui reprobat auaritiã
* qui excutit manus
‖ne suscipiat munera: qui obturat
* ne audiat sanguinem,
* claudit
†ne videat
*in excelsis
^c^ ראה ^d^ רוע
*stabiles.
*decore suo
^e^ יפה ^f^ ראה
†longinquã.
*timorẽ. *est
* barbarum
†obscurè loquentẽ vt nõ percipias, ridiculum
^g^ יעז ^h^ נסע
* Respice
‖quod
* trãsferetur,
* claui
† seculum,
*verè *fortis
*erit vt †&
* Locus vt
*possit ire
†per

PSAL. XXXV. לה

florebit &, solitudo exultabit & : *siccitas* † &, desertum *eis in* Gaudebunt

1 יְשֻׂשׂוּם מִדְבָּר וְצִיָּה וְתָגֵל עֲרָבָה וְתִפְרַח

, exultatione etiam exultabit &, germinabit Germinando . rosa veluti

2 כַּחֲבַצָּלֶת׃ פָּרֹחַ תִּפְרַח וְתָגֵל אַף גִּילַת

ipsi : *Saron &*, Charmel † decor, *ei* ‡ est data Lebanon gloria : *ouando* &

וְרַנֵּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן־לָהּ הֲדַר הַכַּרְמֶל וְהַשָּׁרוֹן הֵמָּה

. nostri Dei decorem, DOMINI gloriam videbunt

יִרְאוּ כְבוֹד־יְהוָה הֲדַר אֱלֹהֵינוּ׃

. roborate *labantia* genua & : remissas manus Confortate

3 חַזְּקוּ יָדַיִם רָפוֹת וּבִרְכַּיִם כֹּשְׁלוֹת אַמֵּצוּ׃

vester Deus ecce : timeatis ne, Cōfortamini, corde *inquietis* Dicite

4 אִמְרוּ לְנִמְהֲרֵי־לֵב חִזְקוּ אַל־תִּירָאוּ הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם

. vos faciet saluos &, veniet ipse : Dei *retributio* * ; veniet *vltio*

נָקָם יָבוֹא גְּמוּל אֱלֹהִים הוּא יָבוֹא וְיֹשַׁעֲכֶם׃

. patebunt surdorum aures & : cęcorum oculi aperientur Tunc

5 אָז תִּפָּקַחְנָה עֵינֵי עִוְרִים וְאָזְנֵי חֵרְשִׁים תִּפָּתַחְנָה׃

quia : muti lingua *præconia dicet* &, claudus ceruus sicut saliet Tunc

6 אָז יְדַלֵּג כָּאַיָּל פִּסֵּחַ וְתָרֹן לְשׁוֹן אִלֵּם כִּי־

. solitudine in flumina &, aquæ deserto in sunt scissæ

נִבְקְעוּ בַמִּדְבָּר מַיִם וּנְחָלִים בָּעֲרָבָה׃

: aquarum *scaturigines in*, *sitis* & ; stagnum in aridus locus erit Et

7 וְהָיָה הַשָּׁרָב לַאֲגַם וְצִמָּאוֹן לְמַבּוּעֵי מָיִם

. iunco &, calamo atrium, eius accubitus draconū habitaculo in

בִּנְוֵה תַנִּים רִבְצָהּ חָצִיר לְקָנֶה וָגֹמֶא׃

. *ei* vocabitur sanctitatis via &, via &, *strata* semita ibi erit Et

8 וְהָיָה־שָׁם מַסְלוּל וָדֶרֶךְ וְדֶרֶךְ הַקֹּדֶשׁ יִקָּרֵא לָהּ

stulti *&* ‡, viam *ambulans* ‖ : ipsis *hoc* † &, pollutus eam ‡ transibit non

לֹא־יַעַבְרֶנּוּ טָמֵא וְהוּא־לָמוֹ הֹלֵךְ דֶּרֶךְ וֶאֱוִילִים

. * errabunt non

לֹא יִתְעוּ׃

nec, eam *conscendet* ‖ non *ferarum effractor* † &, leo ibi erit Non

9 לֹא־יִהְיֶה שָׁם אַרְיֵה וּפְרִיץ חַיּוֹת בַּל־יַעֲלֶנָּה לֹא

. redempti ‡ ambulabunt & : ibi inuenietur

תִמָּצֵא שָׁם וְהָלְכוּ גְּאוּלִים׃

, *præconio in* * Siion † venient &, reuertentur DOMINI redempti Et

10 וּפְדוּיֵי יְהוָה יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה

, apprehendēt lætitiam &, gaudium : eorum caput super ‖ seculi lætitia &

וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל־רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ

. gemitus &, *mæror* ‡ fugient &

וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה׃

Lætabuntur † inuia : [n] שׂוּשׂ [o] גִּיל — laudando ‡ eis *agri feracis*, & planiciei : [p] רָאָה — debilia [q] רָפָה — stultis — cum vltione * & videbitis retributionē — laudabit — sitiens, in fontes — ipsa. — ‡ per † hęc erit ‖ tā assuetus ambulare per ‡ quàm * in ea. † lædens inter bestias ‖ ascendēt per [s] הָעָה [t] עָלָה ‡ per eam † in * cum laude, [t] שׁוּב [u] בּוֹא ‖ erit [x] נָשַׂג ‡ dolor [y] יָגָה

CAP. XXXVI. לו

ascendit, Chizchiiahu regis anno decimo-quarto in fuit Et

1 וַיְהִי בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ עָלָה

, munitas Iehudah ciuitates omnes contra Assur rex Sancherib

סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל כָּל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת

. eas cepit &

וַיִּתְפְּשֵׂם׃

Ierusalaim in Lachis de Rabsacheh Assur rex misit Et

2 וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־רַבְשָׁקֵה מִלָּכִישׁ יְרוּשָׁלַמָה

piscinæ aquæductu in stetit & : graui *virtute in* Chizchiiahu regem ad

אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּחֵיל כָּבֵד וַיַּעֲמֹד בִּתְעָלַת הַבְּרֵכָה

. fullonis agri *strata* via in superioris

הָעֶלְיוֹנָה [a] בִּמְסִלַּת [b] שְׂדֵה כוֹבֵס׃

super ‡ qui, Chilchiiahu filius Eliachim eum ad est egressus Et

3 וַיֵּצֵא אֵלָיו אֶלְיָקִים בֶּן־חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר עַל־

. *commonefaciens* Asaph filius Ioach &, scriba Sebnah & : domum

הַבָּיִת וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן־אָסָף הַמַּזְכִּיר׃

: Chizchiiahu ad nunc Dicite, Rabsacheh eos ad dixit Et

4 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ־נָא אֶל־חִזְקִיָּהוּ

hæc fiducia * Quæ, Assur rex magnus rex dixit sic

כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה

? fidisti cui

אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ׃

. prælium ad *fortitudo &*, *consilium* †, labiorum *verbum certè* Dixi

5 אָמַרְתִּי אַךְ־דְּבַר שְׂפָתַיִם [c] עֵצָה וּגְבוּרָה לַמִּלְחָמָה

? me contra rebellasti quia, fidisti *quo super* ‡ nunc

עַתָּה עַל־מִי בָטַחְתָּ כִּי מָרַדְתָּ בִּי׃

; Aegypto *super* isto fracto *arundinis fulcro* * super fidisti Ecce

6 הִנֵּה בָטַחְתָּ עַל־מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל־מִצְרַיִם

sic : eā perforabit & ei⁹ *volā* ‡ in intrabit & ; *eo super vir* ‖ fuerit innixus ‖ cui

אֲשֶׁר יִסָּמֵךְ אִישׁ עָלָיו [d] וּבָא [e] בְכַפּוֹ וּנְקָבָהּ כֵּן

cum exercitu — [a] עָלָה [b] סָלַל ‡ erat — à commentariis. — [c] יָעַץ * est profecto in corde meo iste cogitat posse liberari oratione † sed cōsilio, & fortitudine opus est ‡ cui * baculo arūdineo ‖ si ‖ quispiam ‡ manum [d] בּוֹא [e] כַּף

, tui funes sunt Extensi . nos seruabit ipse, noster rex DOMINVS

יְהוָה מַלְכֵּנוּ הוּא [k] יוֹשִׁיעֵנוּ׃ 23 נִטְּשׁוּ חֲבָלָיִךְ

est diuisa tunc : *vexillum* † extenderunt non, suū malum rectè *roborabunt* non

בַּל־יְחַזְּקוּ כֵן־תָּרְנָם בַּל־פָּרְשׂוּ [l] נֵס אָז חֻלַּק

dicet non Et . prædam diripuerunt Claudi . *multi spolij* præda

עַד־שָׁלָל מַרְבֶּה פִּסְחִים בָּזְזוּ בַז׃ 24 וּבַל־יֹאמַר

. iniquitate *remissus* † ea in *habitans* * populus : ægrotaui, ‡ habitator

שָׁכֵן [m] חָלִיתִי הָעָם הַיֹּשֵׁב בָּהּ [n] נְשֻׂא עָוֹן׃

CAP. XXXIIII. לד

, terra Audiat . attendite populi &, audiendum ad gentes Accedite

1 קִרְבוּ גוֹיִם לִשְׁמֹעַ וּלְאֻמִּים הַקְשִׁיבוּ תִּשְׁמַע הָאָרֶץ

DOMINO † ira Quia . eius germina omnia &, orbis ; eius plenitudo &

2 וּמְלֹאָהּ תֵּבֵל וְכָל־[o] צֶאֱצָאֶיהָ׃ כִּי קֶצֶף לַיהוָה

: eorum exercitum vniuersum super furor &, gentes omnes super

עַל־כָּל־הַגּוֹיִם וְחֵמָה עַל־כָּל־צְבָאָם

, proiicietur eorū interfecti Et . iugulationi eos dedit, eos *deleuit internecione*

3 הֶחֱרִימָם נְתָנָם לַטָּבַח׃ וְחַלְלֵיהֶם יֻשְׁלָכוּ

montes liquescent &, eorum fœtor ascendet eorum cadaueribus † &

וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָאְשָׁם [p] וְנָמַסּוּ הָרִים

voluentur ‖ &, cœli exercitus omnis *mucescent* ‡ Et . eorum *sanguine à*

4 מִדָּמָם׃ [q] וְנָמַקּוּ כָּל־צְבָא הַשָּׁמַיִם [r] וְנָגֹלּוּ

, vite de folium *defluere vt*, decidet eorū exercitus oīs &, cœlorū liber sicut

כַסֵּפֶר הַשָּׁמָיִם וְכָל־צְבָאָם יִבּוֹל כִּנְבֹל עָלֶה מִגֶּפֶן

: meus gladius cœlis in est inebriatus Quia . ficu de *decidens* sicut &

5 וּכְנֹבֶלֶת מִתְּאֵנָה׃ כִּי־[s] רִוְּתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי

. iudiciū ad *mei anathematis* populum super &, descēdet Edom super ecce

הִנֵּה עַל־אֱדוֹם [t] תֵּרֵד וְעַל־עַם חֶרְמִי לְמִשְׁפָּט׃

, adipe ex est incrassatus, sanguine est repletus DOMINI Gladius

6 חֶרֶב לַיהוָה מָלְאָה דָם הֻדַּשְּׁנָה מֵחֵלֶב

sacrificiū quia : arietum renum adipe ex, hircorum &, agnorū sanguine ē

מִדַּם כָּרִים וְעַתּוּדִים מֵחֵלֶב [v] כִּלְיוֹת אֵילִים כִּי זֶבַח

descendent Et . Edom terra in magna *cædes* &, Bosrah in DOMINI

7 לַיהוָה בְּבָצְרָה וְטֶבַח גָּדוֹל בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃ וְיָרְדוּ

eorum terra inebriabitur & : tauris cum iuuenci &, eis cum vnicornes

רְאֵמִים עִמָּם [x] וּפָרִים עִם־אַבִּירִים [y] וְרִוְּתָה אַרְצָם

vltionis dies Quia . impinguabitur adipe *ex* eorū puluis &, sanguine ē

8 מִדָּם וַעֲפָרָם מֵחֵלֶב יְדֻשָּׁן׃ כִּי יוֹם נָקָם

conuertentur Et . Siion *rixam* ad, retributionū annus, DOMINI

9 לַיהוָה שְׁנַת שִׁלּוּמִים [z] לְרִיב צִיּוֹן׃ וְנֶהֶפְכוּ

picem in eius terra erit & : sulphur in ei⁹ puluis &, picem in eius torrētes

נְחָלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ לְגָפְרִית וְהָיְתָה אַרְצָהּ לְזֶפֶת

ascendet seculum in, extinguetur non die & Nocte . ardentem

10 בֹּעֵרָה׃ לַיְלָה וְיוֹמָם לֹא תִכְבֶּה לְעוֹלָם יַעֲלֶה

seculorum seculū in, desolabitur generationē in generatione à : ei⁹ fumus

עֲשָׁנָהּ מִדּוֹר לָדוֹר תֶּחֱרָב לְנֵצַח נְצָחִים

, ericius &, pelicanus eam possidebunt Et . eam per transiens † non

11 אֵין עֹבֵר בָּהּ׃ וִירֵשׁוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד

, *inanitatis* ‖ lineam eā super extendet & : ea in habitabūt coruus &, *noctua* &

וְיַנְשׁוֹף וְעֹרֵב יִשְׁכְּנוּ־בָהּ וְנָטָה עָלֶיהָ [a] קַו־[b] תֹהוּ

, vocabunt regnum ibi non &, eius *Heroes* . vacuitatis lapides &

12 וְאַבְנֵי־[c] בֹהוּ׃ חֹרֶיהָ וְאֵין־שָׁם מְלוּכָה יִקְרָאוּ

, spinæ eius *palatia scandet* ‖ Et . nihil erunt eius principes omnes &

13 וְכָל־שָׂרֶיהָ יִהְיוּ אָפֶס׃ [d] וְעָלְתָה אַרְמְנֹתֶיהָ סִירִים

, draconum habitaculum erit & : eius munitionibus in *carduus* &, vrtica

קִמּוֹשׂ וָחוֹחַ בְּמִבְצָרֶיהָ וְהָיְתָה נְוֵה תַנִּים

satyrus &, *felibus cum martes* ‡ occurrent Et . *vlulæ* filiabus atrium

14 חָצִיר לִבְנוֹת יַעֲנָה׃ וּפָגְשׁוּ [e] צִיִּים אֶת־[f] אִיִּים וְשָׂעִיר

, strix *est refocillata* * ibi veruntamen . clamabit suum socium ad

עַל־רֵעֵהוּ יִקְרָא אַךְ־שָׁם הִרְגִּיעָה לִּילִית

. *oua edidit* † &, Kipoz nidificauit Ibi . requiem sibi inuenit &

15 וּמָצְאָה לָהּ מָנוֹחַ׃ שָׁמָּה קִנְּנָה קִפּוֹז וַתְּמַלֵּט

sunt congregati ibi Veruntamē . eius vmbra in *fouebit* & (, oua) scindet &

וּבָקְעָה וְדָגְרָה [g] בְצִלָּהּ אַךְ־שָׁם נִקְבְּצוּ

, DOMINI libro *desuper* Requirite . suum socium † vnusquisq, vultures

16 [h] דַיּוֹת אִשָּׁה [i] רְעוּתָהּ׃ דִּרְשׁוּ מֵעַל־סֵפֶר יְהוָה

non suo socio † vnumquodque, defuit non eis ex vnum : legite &

וּקְרָאוּ אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נֶעְדָּרָה אִשָּׁה רְעוּתָהּ לֹא

. ea cōgregauit ipse eius spiritus, † pręcepit ipsum meū os q̄a : *sūt desiderata*

פָקָדוּ כִּי־פִי הוּא צִוָּה וְרוּחוֹ הוּא קִבְּצָן׃

eis eam diuisit eius manus Et . sortem eis fecit cadere ipse Et

17 וְהוּא־[k] הִפִּיל לָהֶן גּוֹרָל וְיָדוֹ [l] חִלְּקַתָּה לָהֶם

generatione &, generatione in : eam possidebunt seculum in vsq ; : linea in

[m] בַּקָּו עַד־עוֹלָם יִירָשׁוּהָ לְדוֹר וָדוֹר

. ea in habitabunt

יִשְׁכְּנוּ־בָהּ׃

[k] יָשַׁע — roborare poterunt † velum & spolia multa. ‡ vrbis * qui habitat † subleuatus est ab [l] נָסַס [m] חָלָה [n] עָוָה — † est [o] יָצָא — interfecit — † de [p] מָסַס propter sanguinem ‡ liquescet ‖ cōplicabunt se sicut decidit [q] מָקַק [r] גָּלַל decidit [s] רָוָה interfectionis meæ [t] יָרַד [v] כָּלָה interfectio [x] פָּרָה [y] רָוָה — iudicandum pro [z] רִיב — † erit [a] קָוָה vlula, ‖ desolationis [b] תָּהָה Principes ‖ ascendent in palatiis [c] בָּהָה [d] עָלָה paliurus [e] צִיָּה [f] אִי struthionis, ‡ bestiæ siluestres cū vlulis, & dęmon * quieuit ericius † peperit. postquā collegerit † ad in [g] צָלַל [h] דָּיָה [i] רָעָה † cum defuit : † ea, & [k] נָפַל [l] חָלַק [m] קָוָה

dixeris ſi Et .eo *ſuper* fidentibus omnibus Aegypti rex Pathoh ei.
7 פרעה מלך מצרים לכל הבטחים עליו׃ † וכי תאמר

cuius † iſte nonne : fidimus noſtro Deo DOMINO In ,me ad
אלי אל יהוה אלהינו בטחנו הלוא הוא אשר
† eſt

dixitque ,*eius* altaria & ,*eius* excelſa Chizchiiahu fecit remouere
הסיר [f] חזקיהו את במתיו ואת מזבחתיו ויאמר
[f] סור

?vos incuruabitis *iſtius altaris facies* Ad : Ieruſalaim & ,Iehudah ad
ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה [g] תשתחוו׃
Coram altari iſto
[g] שחה

dabo & : Aſſur regi meo domino obſecro fideiube nunc Et
8 † ועתה התערב נא את אדני המלך אשור [h] ואתנה
[h] נתן

.eos ſuper equitantes tibi dare potueris ſi ,equorũ duo millia tibi
לך אלפים סוסים אם [i] תוכל לתת לך רכבים עליהם׃
[i] יכל

mei domini ſeruorum vnius ducis *facies* vertere facies quomodo Et
9 † ואיך [k] תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני
faciem
[k] שוב

?equites & *currum* ‡ propter ,Aegypto *ſuper* ‖ tibi confidas vt : minimorũ
הקטנים ותבטח לך על מצרים לרכב ולפרשים׃
‖ in ‡ currus

terram contra aſcendi DOMINO abſque numquid nunc Et
10 † ועתה המבלעדי יהוה [o] עליתי על הארץ
[o] עלה

ad‡ aſcende : me ad dixit DOMINUS ?eam *corrumpendum ad* ,iſtam
הזאת [p] להשחיתה יהוה אמר אלי עלה אל
vt diſperdam
‡ contra

.eam *corrumpe* & ,iſtam terram
הארץ הזאת והשחיתה׃
[p] שחת
diſperde

Loquere : Rabſacheh ad Ioach & ,Sebnah & ,Eliachim dixit Et
11 † ויאמר אליקים ושבנא ויואח אל רבשקה דבר

ne & : *nos audientes* quia ,Syriacè tuos ſeruos ad obſecro
נא אל עבדיך ארמית כי שמעים אנחנו ואל
intelligimus:

.murum ſuper ‡ qui ,populi auribus in Iehudaicè nos ad loquaris
תדבר אלינו יהודית באזני העם אשר על החומה׃
‡ eſt

me miſit te ad & ,tuũ dominum ad Nunquid : Rabſacheh dixit Et
12 † ויאמר רבשקה האל אדניך ואליך שלחני

homines ad nonne ? iſta verba *loquendum ad*, meus dominus
אדני לדבר את הדברים האלה הלא על האנשים
vt loquerer
[q] שתה

bibendum ad & ,ſua egeſta comedendum ad ,muro ſuper ſedentes
הישבים על החומה לאכל את חראיהם [q] ולשתות
vt comedant ſtercus ſuũ, & bibant aquas pedum ſuorũ
צואתם

?vobiſcum *ſuas vrinas* *
את שיניהם עמכם׃
מימי רגליהם
ק

:dixit & ,Iehudaicè magna voce in clamauit & ,Rabſacheh ſtetit Et
13 † ויעמד רבשקה ויקרא בקול גדול יהודית ויאמר

.Aſſur regis magni regis verba Audite
שמעו את דברי המלך הגדול מלך אשור׃

non quia : Chizchiiahu *vobis imponat* Ne ,rex dixit Sic
14 † כה אמר המלך אל [r] ישא לכם חזקיהו כי לא
ſeducat vos
[r] נשא

vos faciat confidere ne Et .vos eruere poterit
15 יוכל [s] להציל אתכם׃ † ואל יבטח אתכם
[s] נצל

: DOMINUS nos eruet Eruendo :dicendo ,DOMINO in Chizchiiahu
חזקיהו אל יהוה לאמר הצל יצילנו יהוה

.Aſſur regis manu in hæc ciuitas dabitur non
לא תנתן העיר הזאת ביד מלך אשור׃

: Aſſur rex dixit ſic quia : Chizchiiahu ad audiatis Ne
16 † אל תשמעו אל חזקיהו כי כה אמר המלך אשור

vir comedite & ,me ad egredimini & ,benedictionẽ mecum facite
[t] עשו אתי ברכה [v] וצאו אלי ואכלו איש
vnuſquiſq;
[t] עשה [v] יצא

aquas *vir* † bibite & ,ſuam ficum *vir* & ,ſuam vitem
גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי
vnuſquiſque
† vnuſquiſq;

,terram ad vos tollam & ,*me venire* Vſque .ſuæ ciſternæ
17 בורו׃ † עד [x] באי ולקחתי אתכם אל ארץ
Donec veniã
[x] בוא

.vinearum & ,panis terram ,*muſti* & ,frumenti terram ,veſtrã terram ſicut
כארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים׃
vini

DOMINUS : dicendo ,Chizchiiahu *vos incitet* forte Ne
18 † פן יסית אתכם חזקיהו לאמר יהוה
perſuadeat vobis

ſuam terram *vir* gentium dij eruerunt nunquid :nos eruet
יצילנו ההצילו אלהי הגוים איש את ארצו
vnuſquiſque

?Aſſur regis manu de
מיד מלך אשור׃

quia ‡ & ?Sepharuaim Dij * vbi ‡ ,Arphad & ,Chamath Dij ‖ Vbi
19 † איה אלהי חמת וארפד איה אלהי ספרוים וכי
‖ eſt deus
‡ & * eſt
deus ‡ num
† eſt

Deos omnes inter † Quis ?mea manu de Someron eruerunt
20 [a] הצילו את שמרון מידי׃ † מי בכל אלהי
[a] נצל

: mea manu de ſuam terram eruerint qui ,iſtarum terrarum
הארצות האלה אשר הצילו את ארצם מידי

? mea manu de Ieruſalaim DOMINUS eruet quia
כי יציל יהוה את ירושלם מידי׃

regis præceptũ quia : verbum ei reſponderunt non & ſiluerunt Et
21 † ויחרישו ולא [b] ענו אתו דבר כי [c] מצות המלך
[b] ענה [c] צוה

.ei reſpondebitis Non : dicendo ,*illud*
היא לאמר לא תענהו׃
erat

† erat ,domum ſuper † qui ,Chilchiiahu filius Eliachim eſt ingreſſus Et
22 † [d] ויבא אליקים בן חלקיהו אשר על הבית
[d] בוא

Chizchiiahu ad *commonefaciens* Aſaph filius Ioach & ,ſcriba Sebnah &
ושבנא הספר ויואח בן אסף המזכיר אל חזקיהו
à commẽtaris

.Rabſacheh verba *ei indicauerunt* & : veſtibus ſciſſis
קרועי בגדים [e] ויגידו לו את דברי רבשקה׃
nunciauerũt
[e] נגד

CAP. XXXVII. לז

cùm audiſſet rex :ſua veſtimẽta ſcidit & ,Chizchiiahu *regem audire ſecundum* fuit Et
1 † ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו

.DOMINI domum † intrauit & ,ſacco in ſe operuit &
[f] ויתכס [g] בשק ויבא בית יהוה׃
† in
[f] כסה

Sebnah & ,domum ſuper ‡ qui ,Eliachim miſit Et
2 † וישלח את אליקים אשר על הבית ואת שבנא
[g] שקק
‡ erat

Ieſahiahu ad ,ſaccis in opertos ,ſacerdotum ſeniores & ,ſcribam
הסופר ואת זקני הכהנים מתכסים בשקים אל ישעיהו

,Chizchiiahu dixit Sic ,eum ad dixerunt Et .prophetã Amos filium
3 בן אמוץ הנביא׃ † ויאמרו אליו כה אמר חזקיהו

quia : hæc dies ,blaſphemiæ & ,increpationis & ,anguſtiæ Dies
יום [h] צרה [i] ותוכחה ונאצה היום הזה כי
[h] צור [i] יכח

.pariendum ad non virtus & ,*alui rupturam* ad vſque filij venerunt
באו בנים עד משבר [k] וכח אין [l] ללדה׃
matricem,
[k] כוח [l] ילד

quem ,Rabſacheh verba tuus Deus DOMINUS audiat forte Si
4 † אולי ישמע יהוה אלהיך את דברי רבשקה אשר

,*viuenti Deo exprobrandum ad* ,ſuus dominus Aſſur rex *eum* miſit
שלחו מלך אשור אדניו לחרף אלהים חי
vt probris afficiat Deum viuentem,

leuabis & : tuus Deus DOMINUS audiuit quæ verbis in arguat &
והוכיח בדברים אשר שמע יהוה אלהיך ונשאת
leua

.*reperto* reſiduo pro orationem
[m] תפלה בעד השארית הנמצאה׃
quod inuenitur
[m] פלל

.Ieſahiahu ad ,Chizchiiahu regis ſerui venerunt Et
5 † [n] ויבאו עבדי המלך חזקיהו אל ישעיהו׃
[n] בוא

: *veſtrum dominum ad* dicetis Sic ,Ieſahiahu eos ad dixit Et
6 † ויאמר אליהם ישעיהו כה תאמרון אל אדניכם
Domino veſtro:

,audiſti quæ verborum *faciebus* à timeas Ne ,DOMINUS dixit Sic
כה אמר יהוה אל תירא מפני הדברים אשר שמעת
facie

.me Aſſur regis pueri *blaſphemauerunt* quibus
אשר גדפו [p] נערי מלך אשור אותי׃
contẽpſerunt
[p] נער

in reuertetur & ,auditum audiet & ,ſpiritum eo in *dans* ego Ecce
7 † הנני נותן בו רוח ושמע שמועה [q] ושב אל
do
[q] שוב

.ſua terra in gladio in eum cadere faciam & : ſuam terram
ארצו והפלתיו בחרב בארצו׃

præliantem Aſſur regem inuenit & ,Rabſacheh eſt reuerſus Et
8 † וישב רבשקה וימצא את מלך אשור נלחם

.Lachis de erat profectus quòd audierat nam : Libnah aduerſus
על לבנה כי שמע כי נסע מלכיש׃

eſt Egreſſus : dicendo ,Aethiopiæ rege Tirhacah *ſuper* audiuit Et
9 † וישמע על תרהקה מלך כוש לאמר יצא
de

,Chizchiiahu ad nuncios miſit & ,audiuit & : tecum *pugnandum ad*
להלחם אתך וישמע וישלח מלאכים אל חזקיהו
vt pugnet

,Iehudah regem Chizchiiahu ad dicetis Sic : dicendo
10 לאמר׃ † כה תאמרון אל חזקיהו מלך יהודה

: dicendo ,*eo in fidens* tu cui tuus Deus te ſeducat Ne : dicendo
לאמר אל [r] ישאך אלהיך אשר אתה בוטח בו לאמר
fidis
[r] נשא

.Aſſur regis manu in Ieruſalaim dabitur Non
לא תנתן ירושלם ביד מלך אשור׃

omnibus Aſſur reges fecerunt quæ audiſti tu Ecce
11 † הנה אתה שמעת אשר [s] עשו מלכי אשור לכל
[s] עשה

? erueris tu & : eas *anathematizando* ,terris
הארצות להחרימם ואתה תנצל׃
delendo

corruperunt quos ,gentium dij eas eruerunt Nunquid
12 † [t] ההצילו אותם אלהי הגוים אשר השחיתו
ſubuerterunt
[t] נצל

† qui Heden filios & ,Reſeph & ,Charan & ,Gozan ,mei patres
אבותי את גוזן ואת חרן ורצף ובני עדן אשר
† erant

ciuitatis rex & ,Arpad rex & ,Chamath rex ‡ Vbi ?Telaſſar in
13 בתלשר׃ † איה מלך חמת ומלך ארפד ומלך לעיר
‡ eſt

? Hiuuah & ,Henah ,Sepharuaim
ספרוים הנע ועוה׃

,nunciorum manu de literas Chizchiiahu tulit Et
14 † [v] ויקח חזקיהו את הספרים [x] מיד המלאכים
[v] לקח [x] לאך
eas * in ‡ eas

Chizchiiahu *illud* expãdit & ,DOMINI domum * aſcendit & : *illud* legit &
ויקראהו [y] ויעל בית יהוה ויפרשהו חזקיהו
[y] עלה

.DOMINI *facies* ad
לפני יהוה׃
coram Domino.

: dicendo , DOMINVM ad Chizchiiahu orauit Et
15 ויתפלל חזקיהו אל־יהוה לאמר׃
ipse tu, Cherubim sedens , Israel Deus exercituum DOMINE
16 יהוה צבאות אלהי ישראל ישב הכרבים אתה־הוא
fecisti tu : terræ regnorum omnium tu solus Deus
האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ אתה עשית את־
,tuam aurem DOMINE Inclina .terram & , cælos
17 השמים ואת־הארץ׃ הטה יהוה ׀ אזנך
verba omnia audi & : vide & ,tuos oculos DOMINE aperi, audi &
ושמע פקח יהוה עינך וראה ושמע את כל־דברי
.viuenti Deo exprobrandum ad misit qui , Sancherib
סנחריב אשר שלח לחרף אלהים חי׃
omnes Assur reges vastauerunt ,DOMINE ,Verè
18 אמנם יהוה החריבו מלכי אשור את־כל־
eorum Deos dando Et .eorum terram & , terras
19 הארצות ואת־ארצם׃ ונתן את־אלהיהם
,hominis manuum opus quinimo , ipsi dij † non nam .igni in
באש כי לא אלהים המה כי אם־מעשה ידי־אדם
DOMINE nunc Et .eos perdiderunt & , lapis & , lignum
20 עץ ואבן ויאבדום׃ ועתה יהוה
regna omnia cognoscāt vt: eius manu de nos fac saluos noster Deus
אלהינו הושיענו מידו וידעו כל־ממלכות
.tu solus DOMINVS tu quòd ,terræ
הארץ כי־אתה יהוה לבדך׃
Sic :dicendo, Chizchiiahu ad Amos filius Iesahiahu misit Et
21 וישלח ישעיהו בן־אמוץ אל־חזקיהו לאמר כה־
pro me ad orasti quibus ‡ , Israel Deus DOMINVS dixit
אמר יהוה אלהי ישראל אשר התפללת אלי אל־
est locutus quod verbum ‡ Hoc .Assur rege Sancherib
22 סנחריב מלך אשור׃ זה הדבר אשר־דבר
,Siion filia virgo te subsannauit, te Despexit .eū super DOMINVS
יהוה עליו בזה לך לעגה לך בתולת בת־ציון
.Ierusalaim filia ,mouit caput te post
אחריך ראש הניעה בת ירושלם׃
quem contra & , affecisti conuitiis & , affecisti probris Quem
23 את־מי חרפת וגדפת ועל־מי
sanctum contra ?tuos oculos altitudinem* leuasti & : vocem exaltasti
הרימותה קול ותשא מרום עיניך אל־קדוש
,Dominum affecisti probris tuorum seruorum manum Per .Israel
24 ישראל׃ ביד עבדיך חרפת ׀ אדני
, montium altitudinem ascendi ego mei currus multitudine In : dixisti &
ותאמר ברב רכבי אני עליתי מרום הרים
,eius abietum electionem†, eius cedrorū staturam succidā & : Lebanon latera
ירכתי לבנון ואכרת קומת ארזיו מבחר ברושיו
.eius Charmeli saltum, eius extremitatis‡ altitudinem introibo &
ואבוא מרום קצו יער כרמלו׃
meorum pedum planta in siccabo & , aquas bibi & excidi Ego
25 אני קרתי ושתיתי מים ואחרב בכף־פעמי
.munitionis riuos omnes
כל יאורי מצור׃
eam longe à† audisti Nonne
26 הלא־שמעת למרחוק אותה
, feci
עשיתי
erit & , illam† adduxi nunc :eam plasmaui &, quondam diebus à
מימי קדם ויצרתיה עתה הבאתיה ותהי
? munitas ciuitates, destructionū aceruos‡ desolandum ad
להשאות גלים נצים ערים בצרות׃
:affecti sunt pudore &, sunt cōtriti ,manu abbreuiati earū Habitatoresque
27 וישביהן קצרי יד חתו ובשו
ante vredo & , tectorum herba, germinis olus & , agri herba * Fuerunt
היו עשב שדה וירק דשא חציר גגות ושדמה לפני
, noui tuum ingredi & , tuum egredi & , tuum sedere Et .segetem
28 קמה׃ ושבתך וצאתך ובואך ידעתי
tuum otium* & , me contra te irasci Pro ‡ .me in tuum irasci † &
ואת התרגזך אלי׃
29 יען התרגזך אלי ושאננך
meū frenum & , tua nari in meū hamum ponam & , meas aures in ascendit
עלה באזני ושמתי חחי באפך ומתגי
.ea in venisti qua† viam per te faciam redire & , tuis labiis in
בשפתיך והשבתיך בדרך אשר־באת בה׃
secundo anno in & ,nascēs sponte‡ anno Comedere‡ .signum tibi hoc Et
30 וזה־לך האות אכול השנה ספיח ובשנה השנית
vineas plantate & ,metite & ,seminate tertio anno in & : repullulans
שחיס ובשנה השלישית זרעו וקצרו ונטעו כרמים
.earum fructum comedite &
ואכול פרים׃
, deorsum radicem , residuæ † Iehudah domus ‡ euasio adiiciet Et
31 ויספה פליטת בית־יהודה הנשארה שרש למטה
.sursum fructum faciet &
ועשה פרי למעלה׃

[Margin: ‡ super es · נטה[a] · vt probris afficeret Deum viuentem. · tradidit · † erant ‡ sed · ישע[b] ידע[c] · ‡ pro supplicasti mihi · ‡ est · בזה[d] · נוע[e] contumeliis · * in · רום[f] נשא[g] · curruū meorum · רבב[h] · altitudinem † & electas abietes ‡ summitatis · fodi ‡ multas · munitos. · קצץ[i] יום[k] · † illud quod ‡ antiquis, quòd † illud ‡ in · גלל[l] נצה[m] · חתת[n] בוש[o] · * vt · ישב[p] יצא[q] · habitationē tuā, & egressum tuum, & introitū tuū. · † furorem ‡ eo quod iratus es * tumultus tuus · naribus tuis, & camum † per quam ‡ Comede ‡ cadiuum, sponte nascēs · שוס[r] · ואכלו (ק) · ‡ ipsius † quæ remansit · נטה[s] פרה[t]]

egredientur reliquiæ, · Siion monte de euasio & , reliquum egredietur Ierusalaim de Quia
32 כי מירושלם תצא שארית ופליטה מהר ציון
.hoc faciet exercituum DOMINI Zelus
קנאת יהוה צבאות תעשה־זאת׃
de rege · in introibit Non: Assur regem ad DOMINVS dixit sic Propterea
33 לכן כה־אמר יהוה אל־מלך אשור לא יבוא אל־
eam præoccupabit non & : sagittam ibi iaciet non & , hanc ciuitatem
העיר הזאת ולא־יורה שם חץ[u] ולא־יקדמנה
.aggerem eam iuxta effundet non & ,clypeo
מגן ולא־ישפך עליה סללה׃
Per viam per quam · non hanc ciuitatem in & : reuertetur ea in venit qua via In
34 בדרך אשר־בא בה ישוב ואל־העיר הזאת לא
, hanc ciuitatem super protegam Et .DOMINVS dixit ,ingredietur
35 יבוא נאם־יהוה׃ וגנותי על־העיר הזאת
vt seruem · .meum seruum Dauid propter & , me propter ,eam seruandum ad
להושיעה[y] למעני ולמען דוד עבדי׃
castris · Assur castrametatione in percussit & , DOMINI angelus est egressus Et
36 ויצא ׀ מלאך יהוה ויכה[z] במחנה אשור
, mane in maturauerunt & : millia quinque & octoginta & centum
מאה ושמונים וחמשה אלף וישכימו בבקר
erant · .mortua cadauera ipsi omnes ecce &
והנה כלם פגרים[a] מתים׃
,abiit & , est profectus Et
37 ויסע[b] וילך[c]
.Nineueh in habitauit & , Assur rex Sancherib est reuersus &
וישב[d] סנחריב מלך־אשור וישב בנינוה׃
adorante in · ,Adramelech & ,suū Deum Nisroch domo se incuruante eo fuit Et
38 ויהי[e] הוא משתחוה[f] בית ׀ נסרך אלהיו ואדרמלך
† in · terra† euaserunt ipsi & , gladio in eum percusserunt eius filij Sareser &
ושראצר בניו הכהו[g] בחרב והמה נמלטו ארץ
.eo pro eius filius Chaddon-Esar regnauit & : Ararath
אררט וימלך אסר־חדן בנו תחתיו׃

[Margin: חצץ[u] · גנן[x] · ישע[y] · נכה[z] · מות[a] נסע[b] · ילך[c] שוב[d] · היה[e] שחה[f] · נכה[g]]

CAP. XXXVIII. לח

venit & : moriendum ad Chizchiiahu ægrotauit illis diebus In
1 בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבא[h]
dixit Sic , eum ad dixitque ,prophetæ Amos filius Iesahiahu eum ad
אליו ישעיהו בן־אמוץ הנביא ויאמר אליו כה־אמר
morieris · .viues non & , tu mortuus quia ,tuæ domui præcipe ,DOMINVS
יהוה צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה׃
faciem suam · ad orauit & : parietem ad suas facies Chizchiiahu conuertit Et
2 ויסב[k] חזקיהו פניו אל־הקיר ויתפלל אל־
, quæso memento DOMINE Obsecro ,dixit Et .DOMINVM
3 יהוה׃ ויאמר אנה יהוה זכר־נא את
coram te † quod est · bonum† & ,perfecto corde in & ,veritate in tuas facies ad ambulauerim quod
אשר התהלכתי לפניך באמת[l] ובלב שלם והטוב
.magno fletu Chizchiiahu fleuit & : fecerim tuis oculis in
בעיניך עשיתי ויבך[m] חזקיהו בכי גדול׃
: dicendo , Iesaiahu ad DOMINI verbum fuit Et
4 ויהי דבר־יהוה אל־ישעיהו לאמר׃
dic · Deus DOMINVS dixit Sic, Chizchiiahu ad dices & , Vade
5 הלוך ואמרת אל־חזקיהו כה־אמר יהוה אלהי
vidi , tuam orationem audiui : tui patris Dauid
דוד אביך שמעתי את־תפלתך[n] ראיתי את־
lachrymas tuas ‡ addo · .annos quindecim tuis diebus super addens‡ ego ecce: tuam lachrymam
דמעתך הנני יוסף על־ימיך חמש עשרה שנה׃
manu · protegam & : hanc ciuitatem & , te eruam Assur regis vola de Et
6 ומכף[o] מלך־אשור אצילך[p] ואת העיר הזאת וגנותי[q]
.hanc ciuitatem super
על־העיר הזאת׃
sit facturus quod , DOMINO à signum tibi hoc Et
7 וזה־לך האות מאת יהוה אשר יעשה
.est locutus quod hoc verbum DOMINVS
יהוה את־הדבר הזה אשר דבר׃
facio · descendit quæ graduum vmbram faciens reuerti ego Ecce
8 הנני משיב[r] את־צל[s] המעלות אשר ירדה
est reuersus & : gradibus decem retrorsum sole in Achaz gradus per
במעלות אחז בשמש אחרנית עשר מעלות ותשב[t]
secundum · .descenderat quos gradus per gradibus decem sol
השמש עשר מעלות במעלות אשר ירדה׃
cùm egrotasset, & conualuisset de infirmitate sua. · reuixisset & ,ipsum ægrotando in ,Iehudah regis Chizchiiahu Scriptura
9 מכתב לחזקיהו מלך־יהודה בחלתו[v] ויחי[x]
vadam meorum dierum excisione In , dixi Ego .sua ægritudine de
10 מחליו׃ אני אמרתי בדמי[y] ימי אלכה[z]
.meorum annorum residuo sum priuatus : sepulchri portas ad
בשערי שאול פקדתי יתר שנותי[a]׃

[Margin: בוא[h] · סבב[k] · אמן[l] · בכה[m] · פלל[n] · כפף[o] נצל[p] · גנן[q] · שוב[r] צלל[s] · שוב[t] · חלה[v] חיה[x] · דמה[y] ילך[z] · שנה[a]]

aspiciam non : viuentiũ terra in Iah ,Iah videbo Non ,Dixi

11 † אמרתי לא־אראה יה יה בארץ החיים לא־ אביט

est profectus ‡meus Incolatus .temporis ‖habitatoribus cum vltra hominẽ

12 אדם עוד עם־יושבי חדל : † דורי נסע

,meas vitas† texens velut præcidi : pastoris tentorium veluti me à migrauit &

ונגלה מני כאהל רעי קפדתי כארג חיי

.me consumes noctem ad vsque die à : me concidet attenuatione ab

מדלה יבצעני מיום עד־לילה תשלימני :

: mea ossa omnia conterebat sic ,leo sicut mane ad vsque Posui

13 † שויתי עד־בקר כארי כן ישבר כל־עצמותי

sic , hirundo ‡ grus Sicut .me conficies noctem ad vsque die à

14 מיום עד־לילה תשלימני : † כסוס עגור כן

,excelsum ad *mei oculi erant eleuati : columba vt gemebam‡ ;garriebam

אצפצף אהגה כיונה דלו עיני למרום

dixit & ? loquar Quid .mihi sponde ‖, mihi fecit vim † DOMINE

15 יהוה עשקה־לי ערבני : † מה־אדבר ואמר־

amaritudine super ‡ meis annis omnibus Vagabor . * fecit ipse & , mihi

לי והוא עשה אדדה כל־שנותי על־מר

vita ‡ eis in ‖ omnibus & : viuent eos super† Domine .meæ animæ

16 נפשי : † אדני עליהם יחיו ולכל־בהן חיי

.me viuificabis & , me sanabis & , mei spiritus

רוחי ותחלימני והחייני :

amore es amplexus tu Et : *amaritudo , mihi amaritudo pace in † Ecce

17 † הנה לשלום מר־לי מר ואתה חשקת

tuum tergum post proiecisti quia ,abolitionis ‖ fouea à meam animam

נפשי משחת בלי כי־השלכת אחרי גוך

mors ‖ ,tibi confitebitur sepulchrum non Quia .mea peccata omnia

18 כל־חטאי : † כי־לא שאול תודך מות

.tua veritate in cisternam descendentes ‖ sperabunt nec : te laudabit

יהללך לא־ישברו יורדי־בור אל־אמתך :

filiis pater : hodie ego sicut , tibi confitebitur ipse viuens Viuens

19 † חי חי הוא יודך כמוני היום אב לבנים

: me seruandum ad † DOMINVS .tuam veritatem super faciet notam

20 יודיע אל־אמתך : † יהוה להושיעני

domo in nostræ vitæ diebus omnibus modulabimur mea modulamina ‖ &

ונגינותי ננגן כל־ימי חיינו על־בית

: ficuum massam Tollant : Iesahiahu Dixitque .DOMINI

21 יהוה : † ויאמר ישעיהו ישאו דבלת תאנים

,Chizchiiahu dixit Et .viuet & ,inflammationem super cataplasment &

22 וימרחו על־השחין ויחי : † ויאמר חזקיהו

?DOMINI domum ascendam quòd ,signum Quod

מה אות כי אעלה בית יהוה :

Dominum, Dominum ‡orbis. ‡ recessit

[b] נבט [c] רעה tabernaculũ † vitam meã, ægritudine Deus

[d] דלל Statui

[e] שוה consumes ‡&

‡garriebam * in † infirmitas ‖quiescere fac me. *quod dixit: Incedam ‡ cum † vltra ‖ quod ‡ est vita

[f] מרר

† dum essem * fuit : & tibi placuit eruere ‖putredinis,

[g] ידה corpus in sepulchro ‖neq; corpus mortuum ‖corpora descendentia in sepulchrum

[h] אמן †dixit quòd saluũ faceret ‖ & ideo psalmos nostros psallemus

[i] יום [k] נשא alligent super vlcus & sanabitur.

CAP. XXXIX. לט

rex Baladan filius Baladan Merodach misit illo tempore In

1 † בעת ההיא שלח מראדך בלאדן בן־בלאדן מלך־

,ægrotasset quòd audierat & : Chizchiiahu ad munus & , literas Babel

בבל ספרים ומנחה אל־חזקיהו וישמע כי־חלה

eis ostendit & , Chizchiiahu eis super est lætatus Et .conualuisset &

2 ויחזק : † וישמח עליהם חזקיהו ויראם

, aromata & , aurum & , argentum , suæ pinacothecæ domum

את־בית נכתה את־הכסף ואת־הזהב ואת־הבשמים

, suorum vasorum domum omnem & , optimum vnguentum &

ואת השמן הטוב ואת כל־בית כליו

quod verbum fuit non : suis thesauris in est inuentum quod omne &

ואת כל־אשר נמצא באוצרתיו לא־היה דבר אשר

.sua potestate omni in & , sua domo in Chizchiiahu eis ostenderit non

לא־הראם חזקיהו בביתו ובכל־ממשלתו :

dixit & : Chizchiiahu regem ad propheta Iesahiahu introiuit Et

3 † ויבא ישעיהו הנביא אל־המלך חזקיהו ויאמר

dixit & ? te ad venerunt vnde & , isti viri dixerunt Quid : eum ad

אליו מה־אמרו האנשים האלה ומאין יבאו אליך ויאמר

.Babel de me ad venerunt longinqua terra De ,Chizchiiahu

חזקיהו מארץ רחוקה באו אלי מבבל :

: Chizchiiahu dixit & ? tua domo in viderunt Quid ,dixit Et

4 † ויאמר מה ראו בביתך ויאמר חזקיהו את־

non quod verbum † fuit non : viderunt mea domo in ‡ quæ Omnia

כל־אשר בביתי ראו לא־היה דבר אשר לא־

.meis thesauris in eis ostenderim

הראיתים באוצרתי :

DOMINI verbum Audi : Chizchiiahu ad Iesahiahu dixit Et

5 † ויאמר ישעיהו אל־חזקיהו שמע דבר־יהוה

.exercituum

צבאות :

[l] ראה aromatum suorum

quidquam

[l] משל

[m] בוא ei :

‡ erant † aliquid

quæ & , tua domo in † quod omne tolletur & ,venientes ‡ dies Ecce

6 † הנה ימים באים ונשא כל־אשר בביתך ואשר

verbum remanebit non : Babel * hanc diem ad vsque tui patres reconderũt

אצרו אבתיך עד־היום הזה בבל לא־יותר דבר

,genueris quos , te de exibunt qui tuis filiis de Et .DOMINVS dixit

7 אמר יהוה : † ומבניך אשר יצאו ממך אשר תוליד

.Babel regis palatio in Eunuchi erunt & : tollent

יקחו והיו סריסים בהיכל מלך בבל :

, DOMINI verbum Bonum ,Iesahiahu ad Chizchiiahu dixit Et

8 † ויאמר חזקיהו אל־ישעיהו טוב דבר־יהוה

.meis diebus in veritas & , pax erit quia : dixit Et .es locutus quod

אשר דברת ויאמר כי יהיה שלום ואמת בימי :

‡ veniunt, † est * in relinquetur aliquid

[n] נשא [o] יתר

[p] ילד

[q] לקח

[r] אמן

CAP. XL. מ

.vester Deus dicet : meum populum consolamini ,Consolamini

1 † נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם :

est completa quòd ,eam ad clamate & ,Ierusalaim cor ad Loquimini

2 † דברו על־לב ירושלם וקראו אליה כי מלאה

manu de suscepit nam : eius iniquitas est facta placabilis quia ,eius militia

צבאה כי נרצה עונה כי לקחה מיד

.suis peccatis omnibus in † duplicia DOMINI

יהוה כפלים בכל־חטאתיה :

facite rectam : DOMINI viam Complanate ,deserto in clamãtis Vox

3 † קול קורא במדבר פנו דרך יהוה ישרו

.nostri Dei stratam semitam solitudine in

בערבה מסלה לאלהינו :

:se humiliabunt collis & , mons omnis & ,se exaltabit vallis Omnis

4 † כל־גיא ינשא וכל־הר וגבעה ישפלו

.planiciem in prærupta & , directionem in prauum erit &

והיה העקב למישור והרכסים לבקעה :

quòd ,pariter caro omnis videbunt & : DOMINI gloria se reuelabit Et

5 † ונגלה כבוד יהוה וראו כל־בשר יחדו כי

Quid ,dixit & : Clama ,dicentis Vox .est locutum DOMINI os

6 פי יהוה דבר : † קול אמר קרא ואמר מה

flos tanquam eius pietas omnis & : herba † caro omnis ?clamabo

אקרא כל־הבשר חציר וכל־חסדו כציץ

DOMINI spiritus quia , flos cecidit ‡, herba Aruit .agri

7 השדה : † יבש חציר נבל ציץ כי רוח יהוה

.populus * herba verè : eum in sufflauit

נשבה בו אכן חציר העם :

.seculum in stabit nostri Dei verbum & : flos cecidit ,herba Aruit

8 † יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם :

exalta , Siion ‡ euangelizatrix tibi ascende excelsum montem Super

9 † על הר־גבה עלי־לך מבשרת ציון הרימי

ne exalta : Ierusalaim euangelizatrix tuam vocem fortitudine in

בכח קולך מבשרת ירושלם הרימי אל־

.vester Deus ecce , Iehudah ciuitatibus dic , timeas

תיראי אמרי לערי יהודה הנה אלהיכם :

eius brachium & , veniet forti cum DEVS Dominus Ecce

10 † הנה אדני יהוה בחזק יבוא וזרעו

.eius facies ad † eius opus & , eo cum eius merces ecce : ei dominans

משלה לו הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו :

,agnellos cõgregabit suo brachio in , pascet suũ gregem pastor Sicut

11 † כרעה עדרו ירעה בזרעו יקבץ טלאים

suo pugillo in est mensus Quis .ducet ‡fœtas * : portabit suo sinu in &

12 ובחיקו ישא עלות ינהל : † מי־מדד בשעלו

?terræ puluerẽ ternaria mẽsura in cõtinuit & ,direxit palmo in cęlos & ,aquas

מים ושמים בזרת תכן וכל בשלש עפר הארץ

?bilancibus ‡ in colles & , montes statera in appendit ‖ &

ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים :

?eũ faciet ‡scire eius cõsilium vir ‖ & : DOMINI spiritũ instruxit † Quis

13 † מי־תכן את־רוח יהוה ואיש עצתו יודיענו :

: iudiciũ semita in eũ docuit & ,eũ instruxit ‡ & ,est cõsiliatus quo Cum

14 † את־מי נועץ ויבינהו וילמדהו בארח משפט

? eum fecit scire ‖ intelligentiarum viam & , scientia eum erudiuit &

וילמדהו דעת ודרך תבונות יודיענו :

:sunt reputatę bilanciũ † puluis tenuis sicut & ;situla à stilla sicut gẽtes Ecce

15 † הן גוים כמר מדלי וכשחק מאזנים נחשבו

: incendere * sufficiens ‡ non Lebanon Et .protelabit minutum vt ‖ insulas ecce

16 הן איים כדק יטול : † ולבנון אין די בער

† nihil sicut gentes Omnes .ascensioni ‡ sufficiens * non eius bestia &

17 וחיתו אין די עולה : † כל־הגוים כאין

.ei sunt reputatæ inani & nihilo pro : eo coram

נגדו מאפס ותהו נחשבו־לו :

† pro

[s] עוה

Expurgate viam

[t] פנה

[u] סלל

altitudines

videbit

[x] ראה

† vt

‡ &

* est

‡ ipsius

[y] רום [z] כוח

dominium dabit † coram illo. agnos,

*& ‡suauiter

[a] נשא [b] עול

mensurauit & põderauit ‖ librauit in regula ‡ statera? † ponderauit ‖ quis ‡ fecit ‡ quis

[c] בין [d] ידע

‖ ostendit ei ?

[e] בין [f] דלה

situlæ † stateræ ‖ tanquã puluerẽ proiiciet ‡ est *ad accendẽdum * est ‡ ad holocaustum † sunt

[g] דקק

[h] נטל תהה

confortauit Et *faber artificem leuigatem malleum cum consolidationem

7 וַיְחַזֵּק חָרָשׁ אֶת־צֹרֵף מַחֲלִיק פַּטִּישׁ אֶת־הוֹלֶם פָּעַם

incudis, dicens: Ad illud bonum iuncturam: & roborauit ipsum in clauis

אֹמֵר לַדֶּבֶק טוֹב הוּא וַיְחַזְּקֵהוּ בְמַסְמְרִים לֹא יִמּוֹט׃

ne moueatur

8 וְאַתָּה יִשְׂרָאֵל עַבְדִּי

Et tu Israel serue mi, Iahacob quem elegi te: semen Abraham amici mei.

יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךָ זֶרַע אַבְרָהָם אֹהֲבִי׃

9 אֲשֶׁר הֶחֱזַקְתִּיךָ מִקְצוֹת הָאָרֶץ וּמֵאֲצִילֶיהָ קְרָאתִיךָ

Qui apprehendi te ab extremis terrae, & a selectis eius euocaui te:

וָאֹמַר לְךָ עַבְדִּי־אַתָּה בְּחַרְתִּיךָ וְלֹא מְאַסְתִּיךָ׃

& dixi tibi, Seruus meus tu: elegi te, & non reprobaui te.

10 אַל־תִּירָא כִּי עִמְּךָ־אָנִי אַל־תִּשְׁתָּע כִּי־אֲנִי אֱלֹהֶיךָ

Ne timeas, quia tecum ego: ne mollescas, quia ego Deus tuus:

אִמַּצְתִּיךָ אַף־עֲזַרְתִּיךָ אַף־תְּמַכְתִּיךָ בִּימִין צִדְקִי׃

roboraui te, insuper auxiliatus sum tibi, insuper sustentaui te in dextera iustitiae meae.

11 הֵן יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ כֹּל הַנֶּחֱרִים בָּךְ יִהְיוּ כְאַיִן וְיֹאבְדוּ אַנְשֵׁי רִיבֶךָ׃

En erubescent & afficientur pudore omnes succensi in te: erunt tanquam nihil, & peribunt viri litis tuae.

12 תְּבַקְשֵׁם וְלֹא תִמְצָאֵם אַנְשֵׁי מַצֻּתֶךָ יִהְיוּ כְאַיִן וּכְאֶפֶס אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֶּךָ׃

Quaeres eos, & non inuenies eos, viros iurgij tui: erunt tanquam nihil, & quasi consumptio viri pugnae tuae.

13 כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מַחֲזִיק יְמִינֶךָ הָאֹמֵר לְךָ אַל־תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ׃

Quia ego DOMINUS Deus tuus apprehendens dexteram tuam: dicens tibi, Ne timeas, ego adiuui te.

14 אַל־תִּירְאִי תּוֹלַעַת יַעֲקֹב מְתֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי עֲזַרְתִּיךְ נְאֻם־יְהוָה וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃

Ne formides vermis Iahacob, pauci viri Israel: ego auxiliatus sum tibi, dixit DOMINUS, & redemptor tuus Sanctus Israel.

15 הִנֵּה שַׂמְתִּיךְ לְמוֹרַג חָרוּץ חָדָשׁ בַּעַל פִּיפִיּוֹת תָּדוּשׁ הָרִים וְתָדֹק וּגְבָעוֹת כַּמֹּץ תָּשִׂים׃

Ecce posui te in traham tribulam nouam habentem ora: trituabis montes & comminues, & colles sicut glumam pones.

16 תִּזְרֵם וְרוּחַ תִּשָּׂאֵם וּסְעָרָה תָּפִיץ אוֹתָם וְאַתָּה תָּגִיל בַּיהוָה בִּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלָּל׃

Spanges eos, & ventus tollet eos, & turbo disperget eos: & tu exultabis in DOMINO, in Sancto Israel te laudabis.

17 הָעֲנִיִּים וְהָאֶבְיוֹנִים מְבַקְשִׁים מַיִם וָאַיִן לְשׁוֹנָם בַּצָּמָא נָשָׁתָּה אֲנִי יְהוָה אֶעֱנֵם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא אֶעֶזְבֵם׃

Afflicti & egeni quaerentes aquas, & non: lingua eorum in siti perit: ego DOMINUS exaudiam eos, Deus Israel non derelinquam eos.

18 אֶפְתַּח עַל־שְׁפָיִים נְהָרוֹת וּבְתוֹךְ בְּקָעוֹת מַעְיָנוֹת אָשִׂים מִדְבָּר לַאֲגַם־מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי מָיִם׃

Aperiam super editionibus flumina, & in medio camporum fontes: ponam desertum in stagnum aquarum, & terram siccitatis in exitus aquarum.

19 אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר אֶרֶז שִׁטָּה וַהֲדַס וְעֵץ שָׁמֶן אָשִׂים בָּעֲרָבָה בְּרוֹשׁ תִּדְהָר וּתְאַשּׁוּר יַחְדָּו׃

Dabo in deserto cedrum, Sittah, & myrtum, & lignum olivae: ponam in deserto abietem, fagum, & buxum pariter.

20 לְמַעַן יִרְאוּ וְיֵדְעוּ וְיָשִׂימוּ וְיַשְׂכִּילוּ יַחְדָּו כִּי יַד־יְהוָה עָשְׂתָה זֹּאת וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּרָאָהּ׃

Vt videant, & sciant, & reponant, & intelligant pariter quia manus DOMINI fecit hoc, & Sanctus Israel creauit illud.

21 קָרְבוּ רִיבְכֶם יֹאמַר יְהוָה הַגִּישׁוּ עֲצֻמוֹתֵיכֶם יֹאמַר מֶלֶךְ יַעֲקֹב׃

Appropinquate litem vestram, dicet DOMINUS: facite accedere vestra fortia, dicet rex Iahacob.

22 יַגִּישׁוּ וְיַגִּידוּ לָנוּ אֵת אֲשֶׁר תִּקְרֶינָה הָרִאשֹׁנוֹת מָה הֵנָּה הַגִּידוּ וְנָשִׂימָה לִבֵּנוּ וְנֵדְעָה אַחֲרִיתָן אוֹ הַבָּאוֹת הַשְׁמִיעֻנוּ׃

Accedant, & nuncient nobis, quae accident: priora quid ipsa, nunciate, & ponemus cor nostrum, & sciemus nouissimum eorum: aut ventura facite audire nos.

23 הַגִּידוּ הָאֹתִיּוֹת לְאָחוֹר וְנֵדְעָה כִּי אֱלֹהִים אַתֶּם אַף־תֵּיטִיבוּ וְתָרֵעוּ וְנִשְׁתָּעָה וְנִרְאֶה יַחְדָּו׃

Annunciate ventura in posterum, & sciemus quod Dij vos: etiam benefacietis & malefacietis, & narrabimus & videbimus simul.

24 הֵן־אַתֶּם מֵאַיִן וּפָעָלְכֶם מֵאָפַע תּוֹעֵבָה יִבְחַר בָּכֶם׃

Ecce vos ex nihilo, & opus vestrum ex nihilo: abominatio eliget vos.

25 הַעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיַּאת מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ יִקְרָא בִשְׁמִי וְיָבֹא סְגָנִים כְּמוֹ־חֹמֶר וּכְמוֹ יוֹצֵר יִרְמָס־טִיט׃

26 מִי־הִגִּיד מֵרֹאשׁ וְנֵדָעָה וּמִלְּפָנִים וְנֹאמַר צַדִּיק אַף אֵין־מַגִּיד אַף אֵין מַשְׁמִיעַ אַף אֵין־שֹׁמֵעַ אִמְרֵיכֶם׃

27 רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלִַם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן׃

28 וְאֵרֶא וְאֵין אִישׁ וּמֵאֵלֶּה וְאֵין יוֹעֵץ וְאֶשְׁאָלֵם וְיָשִׁיבוּ דָבָר׃

29 הֵן כֻּלָּם אָוֶן אֶפֶס מַעֲשֵׂיהֶם רוּחַ וָתֹהוּ נִסְכֵּיהֶם׃

18 וְאֶל־מִי תְּדַמְּיוּן אֵל וּמַה־דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ׃

Et ad quem assimilabitis Deum? & quid similitudinis ordinabitis ei?

19 הַפֶּסֶל נָסַךְ חָרָשׁ וְצֹרֵף בַּזָּהָב יְרַקְּעֶנּוּ וּרְתֻקוֹת כֶּסֶף צוֹרֵף׃

Sculptile conflauit faber, & aurifex auro expandet illud, & catenas argenti conflans.

20 הַמְסֻכָּן תְּרוּמָה עֵץ לֹא־יִרְקַב יִבְחָר חָרָשׁ חָכָם יְבַקֶּשׁ־לוֹ לְהָכִין פֶּסֶל לֹא יִמּוֹט׃

Depauperatus oblatione, lignum non putrescat eliget: artificem sapientem quaeret ei, ad praeparandum sculptile non mouebit se.

21 הֲלוֹא תֵדְעוּ הֲלוֹא תִשְׁמָעוּ הֲלוֹא הֻגַּד מֵרֹאשׁ לָכֶם הֲלוֹא הֲבִינֹתֶם מוֹסְדוֹת הָאָרֶץ׃

Nonne scietis? nonne audietis? nonne annunciatum est a principio vobis? nonne intelligetis fundamenta terrae?

22 הַיֹּשֵׁב עַל־חוּג הָאָרֶץ וְיֹשְׁבֶיהָ כַּחֲגָבִים הַנּוֹטֶה כַדֹּק שָׁמַיִם וַיִּמְתָּחֵם כָּאֹהֶל לָשָׁבֶת׃

Sedens super globum terrae, & habitatores eius vt locustae: extendens velut tenue caelos, & expandit eos sicut tentorium ad habitandum.

23 הַנּוֹתֵן רוֹזְנִים לְאָיִן שֹׁפְטֵי אֶרֶץ כַּתֹּהוּ עָשָׂה׃

Dans principes in nihilum, iudices terrae velut inane fecit.

24 אַף בַּל־נִטָּעוּ אַף בַּל־זֹרָעוּ אַף בַּל־שֹׁרֵשׁ בָּאָרֶץ גִּזְעָם וְגַם־נָשַׁף בָּהֶם וַיִּבָשׁוּ וּסְעָרָה כַּקַּשׁ תִּשָּׂאֵם׃

Etiam non plantati sunt, etiam non sati sunt, etiam non radicans in terra truncum eorum: & insuper flauit in eos, & aruerunt, & turbo velut stipulam auferet eos.

25 וְאֶל־מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ׃

Et ad quem assimilabitis me, & aequabor? dicet Sanctus.

26 שְׂאוּ־מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי־בָרָא אֵלֶּה הַמּוֹצִיא בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא מֵרֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא נֶעְדָּר׃

Leuate in excelsum oculos vestros, & videte quis creauit haec? educens in numero exercitum eorum, ad omnia ipsa in nomine vocabit: prae multitudine fortitudinum, & fortis potentia, vir non deficit.

27 לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וּתְדַבֵּר יִשְׂרָאֵל נִסְתְּרָה דַרְכִּי מֵיְהוָה וּמֵאֱלֹהַי מִשְׁפָּטִי יַעֲבוֹר׃

Vt quid dices Iahacob, & loqueris Israel: Abscondita est via mea a DOMINO, & a Deo meo iudicium meum transibit?

28 הֲלוֹא יָדַעְתָּ אִם־לֹא שָׁמַעְתָּ אֱלֹהֵי עוֹלָם יְהוָה בּוֹרֵא קְצוֹת הָאָרֶץ לֹא יִיעַף וְלֹא יִיגָע אֵין חֵקֶר לִתְבוּנָתוֹ׃

Nonne nosti, an non audisti? Deus seculi DOMINUS creans extremitates terrae, non fatigabitur, & non laborabit: non inuestigatio intelligentiae eius.

29 נֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וּלְאֵין אוֹנִים עָצְמָה יַרְבֶּה׃

Dans lasso fortitudinem: & cui non vires, robur multiplicabit.

30 וְיִעֲפוּ נְעָרִים וְיִגָעוּ וּבַחוּרִים כָּשׁוֹל יִכָּשֵׁלוּ׃

Et lassabuntur pueri, & laborabunt: & electi corruendo corruent.

31 וְקוֹיֵ יְהוָה יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים יָרוּצוּ וְלֹא יִיגָעוּ יֵלְכוּ וְלֹא יִיעָפוּ׃

At sperantes DOMINO mutabunt robur, ascendent ala sicut aquilae: current & non laborabunt, ibunt & non lassabuntur.

CAP. XLI. מא

1 הַחֲרִישׁוּ אֵלַי אִיִּים וּלְאֻמִּים יַחֲלִיפוּ כֹחַ יִגְּשׁוּ אָז יְדַבֵּרוּ יַחְדָּו לַמִּשְׁפָּט נִקְרָבָה׃

Tacete ad me insulae, & nationes innouent fortitudinem: accedant, tunc loquantur pariter ad iudicium accedamus.

2 מִי הֵעִיר מִמִּזְרָח צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ יִתֵּן לְפָנָיו גּוֹיִם וּמְלָכִים יַרְדְּ יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ כְּקַשׁ נִדָּף קַשְׁתּוֹ׃

Quis suscitauit ab oriente iustitiam, vocabit eum ad pedem suum? dabit ad facies eius gentes, & reges faciet dominari: dabit vt puluerem gladium eius, vt stipulam propulsam arcum eius.

3 יִרְדְּפֵם יַעֲבוֹר שָׁלוֹם אֹרַח בְּרַגְלָיו לֹא יָבוֹא׃

Persequetur eos, transibit pace: semitam pedibus suis non ingredietur.

4 מִי־פָעַל וְעָשָׂה קֹרֵא הַדֹּרוֹת מֵרֹאשׁ אֲנִי יְהוָה רִאשׁוֹן וְאֶת־אַחֲרֹנִים אֲנִי־הוּא׃

Quis operatus est, & fecit, vocans generationes a capite? Ego DOMINUS primus, & cum nouissimis ego ipse.

5 רָאוּ אִיִּים וְיִירָאוּ קְצוֹת הָאָרֶץ יֶחֱרָדוּ קָרְבוּ וַיֶּאֱתָיוּן׃

Viderunt insulae, & timuerunt: extrema terrae attonita sunt: appropinquauerunt & venerunt.

6 אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ יַעְזֹרוּ וּלְאָחִיו יֹאמַר חֲזָק׃

Vir socio suo auxiliabuntur, & fratri suo dicet, Confortare.

:meo nomine in vocabit solis ortu ab ;veniet & ,aquilone ab Suscitaui

25 †[k]העירותי מצפון ויאת ממזרח־שמש יקרא בשמי

.lutum conculcabit figulus sicut & ,lutum † sicut *magistratus inuadet* &

ויבא סגנים כמו־חמר וכמו יוצר ירמס־טיט׃

,‖ dicemus & ,*faciebus* ‡ à & ?sciemus & ,*capite à* annunciauit Quis

26 †מי־הגיד מראש ונדעה ומלפנים ונאמר

audiens † non etiam ,*audire faciens** non etiam ,*indicans* * non verùm ?iustus

צדיק אף אין־מגיד אף אין משמיע אף אין־שמע

Ierusalaim ipsi & : ipsi ecce ,ecce ,‖Siion ad Primus .vestros sermones

27 אמריכם׃ †ראשון לציון הנה הנם ולירושלם

,ipsis ex & ‡ ,quispiam * non & , videbo Et .dabo ‡ euangelistam

28 מבשר אתן׃ †[l]וארא ואין איש ומאלה

.verbum respondebunt ‡ & , eos interrogabo & : consiliator † non &

ואין יועץ ואשאלם [m]וישיבו דבר׃

inane & ventus : eorum opera nihil ,*iniquitas** ipsi omnes En

29 †הן כלם און אפס מעשיהם רוח [n]ותהו

.eorum conflatilia

נסכיהם׃

nomen meũ: & veniet super principes † super

[k] עור ab exordio, ‡ principio, ‖ quod est * est qui annunciet, ‡ est qui audiat, ‖ dicet, ‡ eum * erit ‡ qui sciat aliquid † erit ‡ non

[l] ראה

[m] שוב * vanitas sunt,

[n] תהה

CAP. XLII. מב

: *mea anima voluit* † ,meus electus :*eo in* ‡ innitar ,meus seruus Ecce

1 †הן עבדי אתמך־בו בחירי [o]רצתה נפשי

.‖faciet exire gentibus iudicium , eum super meum spiritum dedi

נתתי רוחי עליו משפט לגוים יוציא׃

.suã vocem *platea in* faciet audire neq; ;eleuabit non &,clamabit Non

2 †לא יצעק ולא [p]ישא ולא־ישמיע בחוץ קולו׃

non *caligans* ‡ linum & , conteret non quassatum † Calamum

3 †קנה רצוץ לא ישבור ופשתה כהה לא

.iudicium educet veritatem ad :*ipsum* extinguet

יכבנה לאמת יוציא משפט׃

:iudicium *terra in* ponat donec , frangetur nec caligabit Non

4 †לא יכהה ולא [q]ירוץ עד־ישים בארץ משפט

.expectabunt *insulæ* † eius legem ad &

[r]ולתורתו איים ייחלו׃

,eos extendens & ,cælos creans DOMINVS Deus dixit Sic

5 †כה־אמר האל יהוה בורא השמים [s]ונוטיהם

, eam super ‡ populo *mentem* * dans : eius germina & , terram expandens

רקע הארץ [t]וצאצאיה נתן נשמה לעם עליה

te vocaui DOMINVS Ego .eam per ambulantibus spiritum &

6 ורוח להלכים בה׃ †אני יהוה קראתיך

te dabo & , te custodiam & : tuam manum *in* apprehendam & , iustitia in

בצדק ואחזק בידך [u]ואצרך ואתנך

, cæcos oculos *aperiendum* Ad . *gentium* † lucem in ,populi fœdus in

7 לברית עם לאור גוים׃ †לפקח עינים עורות

.*tenebrositate* † sedentes carceris domo è , vinctum *clausura* ‖ è *educendum ad*

להוציא ממסגר אסיר מבית כלא ישבי חשך׃

meam gloriam & : meum nomen ‡ hoc ; DOMINVS Ego

8 †אני יהוה הוא שמי וכבודי

.sculptilibus meam laudem & ; dabo non alteri

לאחר לא־אתן [x]ותהלתי לפסילים׃

antequam , *indicans* † ego noua & : venerunt ecce Priora

9 †הראשנות הנה־באו וחדשות אני [y]מגיד בטרם

. vos faciam audire *pullulent*

תצמחנה אשמיע אתכם׃

: terræ extremo ab eius laus;nouum canticum DOMINO Cantate

10 †[z]שירו ליהוה שיר חדש תהלתו מקצה הארץ

.earum habitatores & , insulæ ,eius plenitudo & ,mare ‡ descendentes

יורדי הים ומלאו איים וישביהם׃

: Chedar ‡ habitabit *atria* * ;eius ciuitates & ,desertum ‡ Leuabunt

11 †[a]ישאו מדבר ועריו חצרים [b]תשב קדר

.clamabunt montium *capite* ‡ de , rupis habitatores *ouabunt* †

[c]ירנו ישבי סלע מראש הרים יצוחו׃

.nunciabunt insulis in eius laudem & :gloriam DOMINO Ponent

12 †ישימו ליהוה כבוד ותהלתו באיים יגידו׃

suscitabit *bellorum* vir sicut ,egredietur fortis sicut DOMINVS

13 †יהוה כגבור יצא כאיש מלחמות [d]יעיר

.præualebit suos inimicos super ,*exclamabit* ‖ etiam, vociferabitur : zelum

קנאה [e]יריע אף־יצריח על־איביו יתגבר׃

, *eiulabo* † parturiẽs quasi ‡: me continebã ,silebam ,*olim ab* * Tacebam

14 †החשיתי מעולם אחריש אתאפק כיולדה אפעה

, colles & montes faciam Desolare .similiter absorbebo & , desolabo

15 [f]אשם ואשאף יחד׃ †אחריב הרים וגבעות

, insulas in flumina ponam & : faciam siccare eorum herbam omnem &

וכל־עשבם [g]אוביש ושמתי נהרות לאיים

.faciam siccare stagna &

ואגמים אוביש׃

‡ ei, † complacuit animæ meæ: ‖ in lucem.

[o] רצה foris

[p] נשא † ferè ‡ ferè extinctum

[q] רצץ habitatorib* terræ † insulares

[r] ירה

[s] נטה [t] יצא * flatum ‡ qui est

[u] נצר † gentibus. Vt aperias vt educas ‖ carcere † in tenebris. ‡ est

[x] הלל † annuncio,

[y] נגד oriantur

[z] שור ‡ in

[a] נשא [b] ישב ‡ vocem * villæ in quibus ‡ cõgregati o † laudabunt ‡ vertice

[c] רנן [d] עור bellicosus

‖ iubilabit

[e] רוע * iamdudum ‡ at nunc † clamabo,

[f] שמם

[g] יבש

---

‡ quam † quas † semitas per ,nouerunt non ‡ viam per cæcos faciam ambulare Et

16 †והולכתי עורים בדרך לא ידעו בנתיבות

,lucem in eos ante *tenebrositatem* ponam : eos calcare faciã ,nouerunt non

לא־ידעו אדריכם [h]אשים מחשך לפניהם לאור

.eos dereliqui non & , eis feci verba Hæc .rectum in praua &

ומעקשים למישור אלה הדברים עשיתם ולא עזבתים׃

fidentes † confusione confundentur , retrorsum sunt Conuersi

17 †[i]נסגו אחור [k]יבשו בשת הבטחים

.nostri dij Vos , conflatili *dicentes* : sculptili in

בפסל האמרים למסכה אתם אלהינו׃

.videndum ad *respicite* cæci & : audite surdi O

18 †החרשים שמעו והעורים [l]הביטו [m]לראות׃

meum angelum sicut ‡ surdus & : meus seruus nisi cæcus ‖ Quis

19 †מי עור כי אם־עבדי וחרש כמלאכי

?DOMINI seruus sicut cæcus &,perfectus sicut cæcus Quis ?sum missurus

אשלח מי עור כמשלם ועור כעבד יהוה׃

.*audiet non* † & , aures *aperire* : *obseruabis* ‡ non & , multa *Videre* ‖

20 †ראית [n]רבות ולא תשמר פקח אזנים ולא ישמע׃

, legem magnificabit :suam iustitiam propter *voluit* DOMINVS ‡

21 †יהוה חפץ למען צדקו יגדיל [o]תורה

*illaquea** direptus & ,passus prædam populus ipse Et .*illustrabit* ‖ &

22 ויאדיר׃ †והוא עם־בזוז [p]ושסוי הפח

fuerunt : latitarunt carcerum domibus in & , *ipsos* omnes *foraminibus in*

בחורים כלם ובבתי כלאים החבאו היו

.Redde ,*dicens* * non & , direptionem ‡ : *eruens* † non & , rapinam in

לבז ואין [q]מציל משסה ואין־אמר השב׃

?posterum in *audiet* † & ,attendet ?hoc percipiet auribus vobis in Quis

23 †מי בכם יאזין זאת יקשב וישמע לאחור׃

? prædantibus Israel & , Iahacob direptionem in dedit Quis

24 †מי־נתן למשוסה יעקב וישראל לבזזים

eius viis in noluerunt Et ?ei peccauimus cui : DOMINVS Nonne

הלא יהוה זו חטאנו לו ולא־[r]אבו בדרכיו

.eius *lege in audierunt* † non & , ambulare

הלוך ולא שמעו בתורתו׃

: belli fortitudinẽ & ,sui *nasi feruorem* ‡ eum super effudit Et *

25 †וישפך עליו חמה אפו ועזוז מלחמה

, eum *in* succendit & ;cognouit non & , circuitu à ‖ illum inflammauit &

ותלהטהו מסביב ולא ידע ותבער־בו

.cor super posuit non &

ולא־[s]ישים על־לב׃

tenebras

[h] שום

† qui fidunt

[i] סוג [k] בוש

qui dicunt

recipite visum

[l] נבט

[m] ראה

‖ est ‡ nisi quem ‖ Vidisti ‡ obseruas, apertæ sunt † nemo audit

ראות ק

‡ Domino ita placuit ‖ roborabit. * illaqueatur in speluncis :

[n] רבב [o] ירה

† erat qui erueret ‡ in * erat qui diceret, † aduertet

[p] שסה

[q] נצל

ומשיסה ק

[r] אבה

† paruerunt legi * Ideo ‡ iram furoris ‖ in

[s] שום

CAP. XLIII. מג

tuus formator & ,Iahacob tuus creator DOMINVS dixit sic nunc Et

1 †ועתה כה־אמר יהוה בראך יעקב ויצרך

: tuum nomen *in* vocaui , te redemi quia , timeas Ne : Israel

ישראל אל־תירא כי גאלתיך קראתי בשמך

, *ego* † tecum , aquas per transieris Cùm .tu *mihi* ‡

2 לי־אתה׃ †כי־תעבר במים אתך אני

non ,ignem per ambulaueris cùm : te *inundabunt* * non,flumina *per* &

ובנהרות לא ישטפוך כי־[t]תלך במו־אש לא

.te in ardebit non flamma & , *adureris* *

תכוה ולהבה לא תבער־בך׃

: tuus seruator Israel sanctus tuus Deus DOMINVS ego Quia

3 †כי אני יהוה אלהיך קדוש ישראל [u]מושיעך

.te pro Seba & , Chus , Aegyptum *tuam propitiationem* dedi

נתתי כפרך מצרים כוש וסבא תחתיך׃

ego & , fuisti gloriosus , meis oculis in fuisti preciosus quo Ex

4 †מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני

.tua anima pro populos & , te pro hominem dabo & : te dilexi

אהבתיך [x]ואתן אדם תחתיך ולאמים תחת נפשך׃

, tuum semen adducam Oriente ab : *ego* † tecum quia timeas Ne

5 †אל־תירא כי־אתך אני ממזרח [y]אביא זרעך

.te congregabo Occidente ab &

וממערב אקבצך׃

meos filios Affer : prohibeas Ne , austro & : Da ,aquiloni Dicam

6 †אמר לצפון תני ולתימן אל־תכלאי הביאי בני

.terræ extremo ab meas filias & , longinquo de

מרחוק ובנותי מקצה הארץ׃

: eum creaui meam gloriam ad & , meo nomine in *vocatus* † Omnis

7 †כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו

, *cæcum* * populum *Educere* .eum *feci* † etiam , eum formaui

8 יצרתיו אף־[z]עשיתיו׃ †[a]הוציא עם־עור

.† eis aures & , surdos & : ‡ sunt oculi * &

ועינים יש וחרשים ואזנים למו׃

‡ meus es † ero, * operient

[t] ילך

* combureris,

[u] ישע

precium tuũ

[x] נתן

† ego sum

[y] בוא

† qui vocatur

[z] עשה

† aptaui ‖ Eduxi * qui erat cæcus, * nunc ‡ ei † sũnt.

[a] יצא

† quis , populi colligantur & , simul congregentur gentes Omnes
9 כָּל־הַגּוֹיִם נִקְבְּצוּ יַחְדָּו וְיֵאָסְפוּ לְאֻמִּים מִי
dent ? nos facient audire ‡ priora & , istud annunciet * eos inter
בָהֶם יַגִּיד זֹאת וְרִאשֹׁנוֹת יַשְׁמִיעֻנוּ יִתְּנוּ
: veritas , dicant & , audiant & † , euadent iusti & , suos testes
עֵדֵיהֶם וְיִצְדָּקוּ וְיִשְׁמְעוּ וְיֹאמְרוּ אֱמֶת׃
vt , elegi quem meus seruus & , DOMINUS dixit , mei testes Vos
10 אַתֶּם עֵדַי נְאֻם־יְהוָה וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי לְמַעַן
me ‡ ante , ‡ ipse ego quod , intelligatis & , mihi credatis & , sciatis
תֵּדְעוּ וְתַאֲמִינוּ לִי וְתָבִינוּ כִּי־אֲנִי הוּא לְפָנַי
. erit non me post & , Deus formatus est non
לֹא־נוֹצַר אֵל וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה׃
. seruator me præter † non & : DOMINUS ego Ego
11 אָנֹכִי אָנֹכִי יְהוָה וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ׃
. alius vobis in non & , feci audire & , seruaui & , indicaui † Ego
12 אָנֹכִי הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי וְאֵין בָּכֶם זָר
. Deus ego & , DOMINUS dixit , mei testes vos &
וְאַתֶּם עֵדַי נְאֻם־יְהוָה וַאֲנִי־אֵל׃
, operabor : eruens ‡ mea manu de non & , ‡ ipse ego die ‡ Etiam
13 גַּם־מִיּוֹם אֲנִי הוּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל אֶפְעַל
vester redemptor DOMINUS dixit Sic : id auertet quis &
וּמִי יְשִׁיבֶנָּה׃ 14 כֹּה־אָמַר יְהוָה גֹּאַלְכֶם
feci descendere & , Babel in misi * vos Propter : Israelis sanctus
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל לְמַעַנְכֶם שִׁלַּחְתִּי בָבֶלָה וְהוֹרַדְתִּי
. eorum ouatio * nauibus in † , Chasdim & , ipsos vniuersos fugitiuos
בָרִיחִים כֻּלָּם וְכַשְׂדִּים בָּאֳנִיּוֹת רִנָּתָם׃
. vester rex , Israel creans : vester sanctus DOMINUS Ego
15 אֲנִי יְהוָה קְדוֹשְׁכֶם בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל מַלְכְּכֶם׃
vehementibus aquis in & : viam mari in dans * DOMINUS dixit Sic
16 כֹּה אָמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ וּבְמַיִם עַזִּים
simul : robur & virtutem † , equum & currum Educens . semitam
נְתִיבָה׃ 17 הַמּוֹצִיא רֶכֶב־וָסוּס חַיִל וְעִזּוּז יַחְדָּו
. sunt extincti linum sicut , sunt extincti ; exurgent non , decumbent
יִשְׁכְּבוּ בַּל־יָקוּמוּ דָּעֲכוּ כַּפִּשְׁתָּה כָבוּ׃
. consideretis * ne antiqua & : priora memoriam in reuocetis ne †
18 אַל־תִּזְכְּרוּ רִאשֹׁנוֹת וְקַדְמֹנִיּוֹת אַל־תִּתְבֹּנָנוּ׃
? illud cognoscetis nonne germinabit ‡ nunc , nouum faciens ego Ecce
19 הִנְנִי עֹשֶׂה חֲדָשָׁה עַתָּה תִצְמָח הֲלוֹא תֵדָעוּהָ
. flumina solitudine in , viam deserto in ponam Etiam
אַף אָשִׂים בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בִּישִׁמֹן נְהָרוֹת׃
quia : vlulæ ‡ filiæ & , dracones , agri fera * me Glorificabit
20 תְּכַבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַּנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה כִּי־
potum dandum ad ‡ , solitudine in flumina , aquas deserto in dedi
נָתַתִּי בַמִּדְבָּר מַיִם נְהָרוֹת בִּישִׁימֹן לְהַשְׁקוֹת
. meo electo , meo populo
עַמִּי בְחִירִי׃
. narrabunt meam laudem : mihi formaui istum Populum
21 עַם־זוּ יָצַרְתִּי לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ׃
. Israel me in laborasti cum : Iahacob inuocasti me non Et
22 וְלֹא־אֹתִי קָרָאתָ יַעֲקֹב כִּי־יָגַעְתָּ בִּי יִשְׂרָאֵל׃
non tuis victimis & , tuarum ascensionum pecus mihi adduxisti Non
23 לֹא־הֵבֵיאתָ לִּי שֵׂה עֹלֹתֶיךָ וּזְבָחֶיךָ לֹא
te feci laborare nec , munere ‡ in te feci seruire non : me honorasti
כִבַּדְתָּנִי לֹא הֶעֱבַדְתִּיךָ בְּמִנְחָה וְלֹא הוֹגַעְתִּיךָ
adipe & , ‡ calamum argento in mihi emisti Non . thure in
בִּלְבוֹנָה׃ 24 לֹא־קָנִיתָ לִּי בַכֶּסֶף קָנֶה וְחֵלֶב
me fecisti seruire verum : me fecisti inebriare non tuarum victimarum
זְבָחֶיךָ לֹא הִרְוִיתָנִי אַךְ הֶעֱבַדְתַּנִי
. tuis iniquitatibus in † me fecisti laborare , tuis peccatis in
בְּחַטֹּאותֶיךָ הוֹגַעְתַּנִי בַּעֲוֺנֹתֶיךָ׃
: me propter tuas præuaricationes delens ipse † ego , Ego
25 אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי
. recordabor non tuorum peccatorum &
וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר׃
. te iustifices vt , tu narra ; simul iudicemur ‡ , me fac Memorare
26 הַזְכִּירֵנִי נִשָּׁפְטָה יָחַד סַפֵּר אַתָּה לְמַעַן תִּצְדָּק׃
sunt præuaricati tui interpretes & : peccauit primus tuus Pater
27 אָבִיךָ הָרִאשׁוֹן חָטָא וּמְלִיצֶיךָ פָּשְׁעוּ
. me in
בִי׃
, Iahacob anathema * in dabo & , sanctitatis principes prophanabo Et
28 וַאֲחַלֵּל שָׂרֵי קֹדֶשׁ וְאֶתְּנָה לַחֵרֶם יַעֲקֹב
. conuicia in Israel &
וְיִשְׂרָאֵל לְגִדּוּפִים׃

† est; נֶגֶד עוּר; qui; ‡ quæ sunt qui; † alioqui; nos, * est; אָמֵן; † sum; ‡ quem; יָדַע; † est; יֵשַׁע; † annunciaui; זוּר; antequam esset dies; ‡ sum; † est qui eruat; ‡ missus sum; נָצַל; יָרַד; † quorum est clamor; רָנַן; * qui dat; עָזַז; Qui educit bellicam fortitudinem; יָצָא כָּבָה; † Cæterum intueamini; בִּין יָדַע; facio; ‡ orietur; שׂוּם; * bestia; ‡ struthionis; ‡ vt darem; נָתַן שָׁקָה; הָלַל; בּוֹא; holocaustorũ tuorum; † oblatione; יָגַע; suffimento; ‡ aromaticũ; קָנָה; רָוָה; propter peccata tua; † propter iniquitates tuas; ‡ sum qui deleo; ‡ simus in iudicio; לוּץ; contra; occidam; * occisionem ipsum; opprobria.

CAP. XLIIII. מד

. eo in elegi † Israel & : mi serue Iahacob audi nunc Et
1 וְעַתָּה שְׁמַע יַעֲקֹב עַבְדִּי וְיִשְׂרָאֵל בָּחַרְתִּי בוֹ׃
‡ , vtero ab tuus formator & , tuus factor DOMINUS dixit Sic
2 כֹּה־אָמַר יְהוָה עֹשֶׂךָ וְיֹצֶרְךָ מִבֶּטֶן
. eo in elegi ‡ recte ‡ & , Iahacob mi serue timeas ne . tibi auxiliabitur
יַעְזְרֶךָּ אַל־תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וִישֻׁרוּן בָּחַרְתִּי בוֹ׃
: aridam super fluenta & , sitientem super aquas effundam Quia
3 כִּי אֶצָּק־מַיִם עַל־צָמֵא וְנֹזְלִים עַל־יַבָּשָׁה
super meã benedictione & , tuum semen super meum spiritum effundam
אֶצֹּק רוּחִי עַל־זַרְעֶךָ וּבִרְכָתִי עַל־
iuxta salices sicut : herbam inter in germinabunt Et . tua germina
צֶאֱצָאֶיךָ׃ 4 וְצָמְחוּ בְּבֵין חָצִיר כַּעֲרָבִים עַל־
inuocabit iste & , ‡ ego DOMINI , dicet Iste . aquarum riuulos
יִבְלֵי־מָיִם׃ 5 זֶה יֹאמַר לַיהוָה אָנִי וְזֶה יִקְרָא
nomine in & , DOMINO sua manu scribet iste & : Iahacob nomine in
בְשֵׁם־יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ לַיהוָה וּבְשֵׁם
. † cognominabit Israel
יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה׃
DOMINUS eius redemptor & , Israel rex DOMINUS dixit Sic
6 כֹּה־אָמַר יְהוָה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְהוָה
. Deus ‡ non me præter & , nouissimus ego & , primus Ego : exercituũ
צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים׃
, mihi illud ordinabit & , hoc annunciabit & , vocabit ego sicut quis Et
7 וּמִי־כָמוֹנִי יִקְרָא וְיַגִּידֶהָ וְיַעְרְכֶהָ לִי
annunciẽt , sunt ventura * quæ & , ventura ‡ & : seculi populũ me ponere à
מִשּׂוּמִי עַם־עוֹלָם וְאֹתִיּוֹת וַאֲשֶׁר תָּבֹאנָה יַגִּידוּ
tunc ‡ ex nonne : formidetis ne & , timeatis Ne . eis
לָמוֹ׃ 8 אַל־תִּפְחֲדוּ וְאַל־תִּרְהוּ הֲלֹא מֵאָז
? me præter Deus est an ? mei testes vos & , annunciaui & , te feci audire
הִשְׁמַעְתִּיךָ וְהִגַּדְתִּי וְאַתֶּם עֵדָי הֲיֵשׁ אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדַי
? noui ‡ non , petra non & *
וְאֵין צוּר בַּל־יָדָעְתִּי׃
non eorum concupiscibilia & inanitas ‡ ipsi omnes sculptilis Formatores †
9 יֹצְרֵי־פֶסֶל כֻּלָּם תֹּהוּ וַחֲמוּדֵיהֶם בַּל־
: cognoscent neque , videbunt non † ipsi eorum testes & : proderunt
יוֹעִילוּ וְעֵדֵיהֶם הֵמָּה בַּל־יִרְאוּ וּבַל־יֵדְעוּ
: conflauit * sculptile & , Deum formauit † Quis . confundentur ideo †
לְמַעַן יֵבֹשׁוּ׃ 10 מִי־יָצַר אֵל וּפֶסֶל נָסָךְ
afficientur pudore eius socij omnes Ecce . profuit ‡ nihilum ad
לְבִלְתִּי הוֹעִיל׃ 11 הֵן כָּל־חֲבֵרָיו יֵבֹשׁוּ
, stabunt , ipsi omnes congregabuntur * : hominibus ex ‡ ipsi artifices &
וְחָרָשִׁים הֵמָּה מֵאָדָם יִתְקַבְּצוּ כֻלָּם יַעֲמֹדוּ
. simul afficientur pudore , pauebunt
יִפְחֲדוּ יֵבֹשׁוּ יָחַד׃
malleis in & , carbone † in operabitur & , dolabram ‡ ferri Faber
12 חָרַשׁ בַּרְזֶל מַעֲצָד וּפָעַל בַּפֶּחָם וּבַמַּקָּבוֹת
etiam , suæ fortitudinis brachio in illud operabitur & : illud figurabit
יִצְּרֵהוּ וַיִּפְעָלֵהוּ בִּזְרוֹעַ כֹּחוֹ גַּם־
. est defatigatus ‡ & , aquam bibit ‡ non : vis * non & † famelicus
רָעֵב וְאֵין כֹּחַ לֹא־שָׁתָה מַיִם וַיִּעָף׃
illud faciet , tincto † filo in illud delineabit , lineam ‡ extendit lignorum * Faber
13 חָרַשׁ עֵצִים נָטָה קָו יְתָאֲרֵהוּ בַשֶּׂרֶד יַעֲשֵׂהוּ
imagine secundũ illud faciet & : illud designabit * circino in & , asciis in ‡
בַּמַּקְצֻעוֹת וּבַמְּחוּגָה יְתָאֳרֵהוּ וַיַּעֲשֵׂהוּ כְּתַבְנִית
. domum inhabitandum ad , hominis gloriam secundum viri
אִישׁ כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת׃
roborabit & , quercum & , tirzah † tollet & , cedros sibi succidendũ ad *
14 לִכְרָת־לוֹ אֲרָזִים וַיִּקַּח תִּרְזָה וְאַלּוֹן וַיְאַמֶּץ־
. euehet † pluuia & , ornum plantauit ‡ : siluæ lignis in sibi
לוֹ בַּעֲצֵי־יָעַר נָטַע אֹרֶן וְגֶשֶׁם יְגַדֵּל׃
etiam , se calefaciet & , eis ex sumet & , coburendũ ad homini erit Et
15 וְהָיָה לְאָדָם לְבָעֵר וַיִּקַּח מֵהֶם וַיָּחָם אַף־
, se incuruabit & , Deum operabitur etiam : panem coquet & , succendet
יַשִּׂיק וְאָפָה לָחֶם אַף־יִפְעַל־אֵל וַיִּשְׁתָּחוּ
comburet eius Medium . ei se incuruabit & , sculptile illud faciet
עָשָׂהוּ פֶסֶל וַיִּסְגָּד־לָמוֹ׃ 16 חֶצְיוֹ שָׂרַף
, assaturam assabit , comedet carnem eius medium super , igni in
בְּמוֹ־אֵשׁ עַל־חֶצְיוֹ בָּשָׂר יֹאכֵל יִצְלֶה צָלִי
. focum vidi , me calefeci , Euge , dicet & , se calefaciet etiã : saturabitur &
וְיִשְׂבָּע אַף־יָחֹם וְיֹאמַר הֶאָח חַמּוֹתִי רָאִיתִי אוּר׃
, se prosternet & , ei se incuruabit : suũ sculptile in fecit Deũ in ei residuũ Et
17 וּשְׁאֵרִיתוֹ לְאֵל עָשָׂה לְפִסְלוֹ יִסְגּוֹד־לוֹ וְיִשְׁתַּחוּ
. tu † meus Deus quia , me Libera : dicet & , eum ad orabit &
וְיִתְפַּלֵּל אֵלָיו וְיֹאמַר הַצִּילֵנִי כִּי אֵלִי אָתָּה׃

† quem; ‡ qui &; עָשָׂה; ‡ ô * quem; יָצַק; יָצַק; quasi; יָצָא; † sum; † se ipsum; ‡ est; נֶגֶד שׂוּם; tempore quo cõstitui mihi; * quæ breui futura; , postea; ‡ eo tempore; אָתָה בּוֹא; רָהָה עוּר; * est ne quis fortis quem ego; † nouerim? † Artifices; ‡ vanitas; ‡ sunt, quod; חָמַד יָעַל; רָאָה בּוֹשׁ; † atque; ‡ igitur forma re audet; * conflare: certè, proderit; ‡ sunt; * conuenient; יַעַל יָצַר; ‡ dolabra, ‡ prunis; כּוֹחַ יָעַף; * donec; * sint vires: ‡ bibet; lassus erit.; * lignarius; ‡ regulã, & effigiem dat ei; † phœnicio; ‡ dolabris; * figurabit:; קָוָה יָשַׁב; * Ibi † ilicem; לָקַח; se vt quærat meliora inter ligna; ‡ plantabit pinum; ‡ nutriet eã.; חָמַם; נָשַׂק; שָׂחָה; חָצָה צָלָה; רָאָה; faciet adorabit; נָצַל.

videndo à obleuit quia ,intellexerunt neque ,cognouerunt Non
18 †לא ידעו ולא [i]יבינו כי טח מראות
ad ‡ reducet non Et .eorum corda intelligendo ab† ,eorum oculos
19 עיניהם מהשכיל לבתם: †ולא [k]ישיב אל
eius Dimidium :dicendo ,‡intelligentiam neque ,scientiã nec ,suum cor
לבו ולא דעת ולא תבונה לאמר חציו
assabo * .panem eius carbones super coxi etiam & ,igni in combussi
שרפתי במו אש ואף [l]אפיתי על גחליו לחם אצלה
ramo ‡ ,faciam abominatione pro eius reliquum & :comedã† & ,carnem
בשר ואכל ויתרו לתועבה אעשה לבול
:eũ fecit declinare seductum cor ,cinerem Pascens* .me incuruabo ligni
20 עץ אסגוד: †רעה אפר לב הותל [m]הטהו
mendacium * Nonne : dicet nec ,suam animam liberabit non &
ולא יציל את נפשו ולא יאמר הלוא שקר
quoniam ,Israel & ,Iahacob horum Memento ? mea dextera in
21 בימיני: †זכר אלה יעקב וישראל כי
.mei obliuiscaris ne ,Israel ,tu mihi*seruus ,te formaui :tu‡ meus seruus
עבדי אתה יצרתיך עבד לי אתה ישראל לא [n]תנשני:
:tua peccata nubem veluti & ,tuas præuaricationes nubem vt Deleui
22 †מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך
fecit quoniam ,cœli Ouate† .te redemi quia ,me ad reuertere
23 שובה אלי כי גאלתיך: †[o]רנו שמים כי עשה
;præconium‡ montes clamate ,terræ inferiora iubilate :DOMINVS
יהוה [p]הריעו תחתיות ארץ פצחו הרים רנה
,Iahacob DOMINVS redemit quoniam : ea in lignum omne & ,sylua
יער וכל עץ בו כי גאל יהוה יעקב
,tuus redemptor DOMINVS dixit Sic .gloriabitur Israel in &
24 ובישראל יתפאר: †כה אמר יהוה גאלך
extendens ,omnia faciens DOMINVS Ego : vtero ex tuus plasmator &
ויצרך מבטן אנכי יהוה עשה כל נטה
.mecum à terram expandens ,ego solus cælos
שמים לבדי רקע הארץ מי אתי:
Conuertens .faciet‡ insanire diuinos† & ,vanidicorum * signa Infringens*
25 †[q]מפר אתות בדים וקסמים יהולל [r]משיב
verbum Statuens .faciet‡ stultam eorũ scientiam & ,retrorsum sapientes
26 חכמים אחור [s]ודעתם יסכל: †מקים דבר
,Ierusalaim ad Dicens .perficiet * suorum nuntiorum ‖ consilium & ,sui serui
עבדו ועצת מלאכיו ישלים האמר לירושלם
.suscitabo eius diruta‡ & ,ædificabimini† ,Iehudah ciuitates ad & ;habitaberis‖
[u]תושב ולערי יהודה [x]תבנינה וחרבותיה אקומם:
.faciam siccare tua flumina & :te Sicca ,profundo Dicens*
27 †האמר [y]לצולה חרבי ונהרתיך [z]אוביש:
:complebit meam voluntatẽ omnẽ & ,meus Pastor ,Chores ad Dicens*
28 †האמר לכורש רעי וכל חפצי ישלם
.fundaberis ,templo & ;ædificaberis† ,Ierusalaim ipsi dicendo &
ולאמר לירושלם תבנה והיכל [a]תוסד:

Deus cõplanauit, vt non videant,
[i] בין
† vt non intelligant
‡ prædicta
[k] שוב
* habet,
* Assaui
[l] אפה
† comedi,
‡ trunco
* Pascit
[m] נטה
* est
‡ es * meus es
[n] נשה
preuaricationem tuam,
† Laudate
[o] רנן
‡ laudationẽ,
[p] רוע
omnis arbor quæ est
‖ mea potẽtia. מאתי
[q] פור [r] שוב
‡ Dissipat De⁹
* mẽdacium,
† augures
‡ facit. Conuertit
‡ facit. Suscitat
‖ angelorum
* complet.
Qui dicit
[s] ידע [t] קום
‖ habitabitur:
† ædificabuntur, ‡ deserta
[x] ישב [v] בנה
‡ Qui dicit
[y] צול [z] יבש
* Qui dicit
† ædificabitur,
‡ fundabitur.

CAP. XLV. מה

apprehendi cuius ,Chores suo Vncto‡ DOMINVS dixit Sic
1 †כה אמר יהוה למשיחו לכורש אשר החזקתי
regum lumbos & ,gentes eius facies ad sternendum ad * ,eius dexteram in
בימינו [b]לרד לפניו גוים ומתני מלכים
.claudẽtur non portæ & ;ianuas eius facies ad aperiendum ad † :dissoluam
אפתח לפתח לפניו דלתים ושערים לא יסגרו:
eius ‡ ianuas : dirigam tortuosa & ,ibo tuas facies ad‡ Ego
2 †אני לפניך אלך והדורים אושר דלתות נחושה
tibi dabo Et ,concidam ferri* vectes & ,conteram
3 אשבר ובריחי ברזל אגדע: †ונתתי לך
ego ‡ quòd scias vt ,latibulorum abscondita & ,tenebrositatis† thesauros
אוצרות חשך ומטמני מסתרים למען [c]תדע כי אני
.Israel Deus ,tuo nomine in vocans ‡ DOMINVS
יהוה הקורא בשמך אלהי ישראל:
vocaui & :meum electum Israel & ,Iahacob meum seruũ propter*
4 †למען עבדי יעקב וישראל בחירי ואקרא
.me cognouisti non & ,te cognominaui ,tuo nomine in te
לך בשמך [d]אכנך ולא ידעתני:
.Deus ‡ non me præter ,amplius† non & ,DOMINVS Ego
5 †אני יהוה ואין עוד זולתי אין אלהים
,solis ortu ab sciant Vt .me cognouisti non & ,te accinxi
6 אאזרך ולא ידעתני: †למען ידעו ממזרח שמש
.amplius* non & ,DOMINVS Ego .me præter nihil‡ quòd ,occidente ab &
וממערבה כי אפס בלעדי אני יהוה ואין עוד:
creans & ,pacem faciens ;tenebrositatẽ creans & ,lucem Formans
7 †יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא
.hæc omnia faciens DOMINVS Ego .malum
[e]רע אני יהוה עשה כל אלה:

[a] יסד
‡ Christo
[b] רדד
* vt expãdam coram eo
† vt aperiam coram eo
‡ ante te
‡ æreas
אישר
ק
* ferreos
† qui sunt in locis tenebrosis, & thesauros absconditos,
‡ sum
[c] ידע
‡ qui voco nomen tuum,
* Idque
[d] כנה
† est ‡ est
‡ non est
* est
† tenebras,
[e] רוע

cœli ,terra se Aperiat .iustitiã stillent æthera & ,desuper cæli Stillate
8 †הרעיפו שמים ממעל ושחקים [f]יזלו צדק תפתח ארץ
DOMINVS ego :simul‡ faciet germinare† ,iustitia & salus fructificent &
ויפרו ישע וצדקה תצמיח יחד אני יהוה
testis cum testæ ,suo plasmatore cum contendenti Væ .eum creaui
9 בראתיו: †הוי [g]רב את יצרו חרש את חרשי
tuo operi & ?facies † quid : suo figulo lutum dicet Nunquid .humi
אדמה היאמר חמר ליצרו מה תעשה ופעלך
quid ,mulieri & ?generas quid ,patri dicenti* Væ ? ei manus* non
10 אין ידים לו: †הוי אמר לאב מה [h]תוליד ולאשה מה
:eius plasmator & ,Israel sanctus DOMINVS dixit Sic ?parturis
11 [i]תחילין: †כה אמר יהוה קדוש ישראל ויוצרו
mearũ manuũ opus super & ,meos filios super ,me interrogate ventura*
[k]האתיות שאלוני על בני ועל פעל ידי
;creaui eam super hominem & ,terram feci Ego .mihi præcipite
12 [l]תצוני: †אנכי [m]עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי
.præcepi eorũ exercitui omni & ,cælos tetenderunt meæ manus .ego
אני ידי [n]נטו שמים וכל צבאם [o]צויתי:
ipse .dirigam eius vias omnes & ,iustitia in eum suscitaui Ego
13 †אנכי העירתהו בצדק וכל דרכיו אישר הוא
,precio in non ,dimittet meam captiuitatẽ & ,meam ciuitatem ædificabit
יבנה עירי [p]וגלותי ישלח לא במחיר
.exercituum DOMINVS dixit ,munere in nec
ולא בשחד אמר יהוה צבאות:
,Chus negotiatio & ,Aegypti Labor ,DOMINVS dixit Sic
14 †כה אמר יהוה יגיע מצרים וסחר כוש
te post ;erunt tibi & ,transibunt ‡ te super † mensuræ viri ,Sebaim &
וסבאים אנשי [q]מדה עליך יעברו ולך יהיו אחריך
:orabunt te ad ,se incuruabunt te ad† & :transibunt* compedibus in :ibunt‡
ילכו בזקים יעברו ואליך [r]ישתחוו אליך יתפללו
.Deum præter amplius ‖ non & ,Deus ‡ te in Tantum
אך בך אל ואין עוד אפס אלהים:
.saluator Israel Deus ,te abscondens Deus tu Verè
15 †אכן אתה אל מסתתר אלהי ישראל [s]מושיע:
abierunt simul :ipsi omnes sunt pudefacti* etiam & ,sunt affecti‡ Pudore
16 †בושו וגם נכלמו כלם יחדו הלכו
.torminum artifices † pudore cum
בכלמה חרשי [t]צירים:
non :seculorum salute DOMINO in est saluatus Israel
17 †ישראל נושע ביהוה תשועת עולמים לא
.perpetuitatis secula in vsque erubescetis neque ,afficiemini pudore
[u]תבשו ולא תכלמו עד עולמי עד:
Deus ipse ,cælos creans DOMINVS dixit sic Quia
18 †כי כה אמר יהוה בורא השמים הוא האלהים
inanitatem† non) :eam firmans * ipse ,eam faciens & ,terram formans
יצר הארץ ועשה הוא כוננה לא [a]תהו
non & ,DOMINVS Ego (.eam formauit habitandum ad ,eam creauit
בראה [b]לשבת יצרה אני יהוה ואין
terræ loco in ,sum locutus abscondito in Non .amplius †
19 עוד: †לא בסתר דברתי במקום ארץ
Ego .me quærite Vane † Iahacob semini dixi Non .tenebrositatis
חשך לא אמרתי לזרע יעקב תהו בקשוני אני
.recta annuncians ,iustitiam loquens DOMINVS
יהוה דבר צדק [c]מגיד מישרים:
.gentium liberati † simul accedite* ,venite & ,vos Congregate
20 †הקבצו [d]ובאו התנגשו יחדו פליטי הגוים
orantes † & ,sui sculptilis lignum extollentes* cognouerunt Non
לא ידעו הנשאים את עץ פסלם ומתפללים
.saluabit ‡ non † Deum ad
אל אל לא יושיע:
Quis .simul inibunt consiliũ insuper ,facite accedere & ,Annunciate
21 †הגידו [e]והגישו אף [f]יועצו יחדו מי
ego Nonne ?illud annunciauit tunc† ex ,quondam à* hoc fecit audire
השמיע זאת מקדם מאז הגידה הלוא אני
saluans & ,iustus Deus .me præter Deus vltra† non & ?DOMINVS
יהוה ואין עוד אלהים מבלעדי אל צדיק [g]ומושיע
: terræ fines omnes saluamini* & ,me ad Respicite ‡ .me præter † non
22 אין זולתי: †[h]פנו אלי והושעו כל אפסי ארץ
.amplius ‡ non & ,Deus ego quia
כי אני אל ואין עוד:
non & ,verbum iustitia† meo ore de exiit ‖ : iuraui me Per
23 †בי נשבעתי יצא מפי צדקה דבר ולא
.lingua omnis iurabit ,genu omne curuabitur mihi quòd :reuertetur
ישוב כי לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון:
:fortitudo & ,iustitia ,dixit ‡ ,mihi † DOMINO in Vtique
24 †אך ביהוה לי אמר צדקות [i]ועז

[f] נזל
† quas ‡ terra
[g] רבב
terræ.
† facis?
* sunt.
‡ qui dicit
[h] ילד
[i] חול
* quæ sunt
[k] אתה
[l] צוה [m] עשה
[n] נטה [o] צוה
[p] גלה
† magnæ
‡ transibãt, & tui erant,
[q] מדד [r] שחה
‡ ambulabãt.
* transibant,
† tibi incuruabant se, teq; deprecabantur, dicentes:
‡ est ‖ est
[s] ישע
‡ afficientur,
* erubescent
† fabricatores sculptilium.
[t] צור
seculi.
[v] בוש
* disponens
† in vanum
[a] תהה
[b] ישב
† est
tenebrarum.
† Frustra
[c] נגד
* & † abiecti
[d] בוא
* qui efferunt
† orant
† qui ‡ seruat.
consiliamini
[e] נגש [f] יעץ
* ab initio,
† eo tempore
† est
[g] ישע
† est
‡ Conuertimini
* salui eritis
[h] פנה
‡ est
‖ egressum est
† iustitiæ
† est ‡ inquiet iustitia,
[i] עזז

.eum in succensentes* omnes afficientur pudore at ,perueniet eum ad vsque‡

עדיו יבוא ויבשו כל הנחרים בו׃

.Israel semen omne se iactabunt† & ,iustificabuntur DOMINO In

5 ביהוה יצדקו ויתהללו כל־זרע ישראל׃

CAP. XLVI. מו

bestia* eorum dolores‡fuerunt :Nebo se incuruauit ,Bel se Curuauit

1 כרע בל קרס נבו היו עצביהם לחיה

.lassitudinem ad † onere onerata vestia gestatricia :iumento &

ולבהמה נשאתיכם עמוסות משא לעיפה׃

saluare potuerunt non ,simul se incuruauerunt ,se Curuauerunt

2 קרסו כרעו יחדו לא יכלו מלט

me ad Audite .iuit captiuitatem in eorum animam & :onus

3 משא ונפשם בשבי הלכה׃ שמעו אלי

ab onerati ‡ ,Israel domus residuum omne & ,Iahacob domus

בית יעקב וכל־שארית בית ישראל העמסים מני־

,ipse ego senectam ad vsque Et .vulua à portati* ,vtero

4 בטן הנשאים מני־רחם׃ ועד־זקנה אני הוא

ego & ,feram ego & ,feci Ego .baiulabo ego caniciem ad vsque &

ועד־שיבה אני אסבל אני עשיתי ואני אשא ואני

?adæquabitis & ,me assimilabitis Cui .eruam & ,baiulabo†

5 אסבל ואמלט׃ למי תדמיוני ותשוו

?assimilabor & ,me comparabitis &

ותמשלוני ונדמה׃

:appendent† calamo in argentum & ,loculo de aurum Vilipendentes

6 הזלים זהב מכיס וכסף בקנה ישקלו

etiam ,procident :Deum illud ‡ faciet & ,aurificem conducent * mercede

ישכרו צורף ויעשהו אל יסגדו אף־

,eum gestabunt ,humerum super illum Portabunt .se incuruabunt

7 ישתחוו׃ ישאהו על־כתף יסבלהו

Insuper .recedet† non suo loco de ,stabit & :se sub ‡ eum deponent &

ויניחהו תחתיו ויעמד ממקומו לא ימיש אף־

.eum seruabit non ei tribulatione de ,respõdebit nõ & ,eum ad clamabit

יצעק אליו ולא יענה מצרתו לא יושיענו׃

præuaricatores reducite :viros vos præstate‡ & ,huius Mementote

8 זכרו־זאת והתאששו השיבו פושעים

ego quoniam :seculo à ‡ ,priorum Recordamini .cor super

9 על־לב׃ זכרו ראשנות מעולם כי אנכי

.ego sicut * non & ,Deus vltrà † non & ,Deus

אל ואין עוד אלהים ואפס כמוני׃

non quæ quondam à ‡ & ,nouissimum exordio ab Annuncians

10 מגיד מראשית אחרית ומקדם אשר לא־

meam voluntatẽ omnem vt ,stabit meum Consilium ,dicens :facta sunt

נעשו אמר עצתי תקום וכל־חפצי

virum longinqua terra de ,volucrem oriente ab Vocans .faciam

11 אעשה׃ קרא ממזרח עיט מארץ מרחק איש

etiam ,formaui :illud adducam etiam ,sum locutus etiam :mei consilij

עצתו אף־דברתי אף־אביאנה יצרתי אף

.iustitia à longinqui † ,corde fortes‡ me ad Audite .illud faciam

12 אעשנה׃ שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה׃

mea salus & ;se elongabit non ,meam iustitiam feci Apropinquare

13 קרבתי צדקתי לא תרחק ותשועתי

.meam gloriam Israeli ,salutem Sion in dabo & :faciet moram non

לא תאחר ונתתי בציון תשועה לישראל תפארתי׃

CAP. XLVII. מז

sede ,Babel filia virgo puluerem super sede & ,Descende

1 רדי ושבי על־עפר בתולה בת־בבל שבי־

te vocabunt † adiicies non quia :Chasdim filia* solium ‡ non ;terra in

לארץ אין־כסא בת־כשדים כי לא תוסיפי יקראו־לך

.farinam mole & ,molas ‡ Tolle .delicatam & ,teneram

2 רכה וענגה׃ קחי רחים וטחני קמח

.flumina transi ,coxam† detege ,talum* discooperi ,tuam comam detege‡

גלי צמתך חשפי־שבל גלי־שוק עברי נהרות׃

:tuum opprobrium videbitur etiam ,tua nuditas ‡ Reuelabitur

3 תגל ערותך גם תראה חרפתך

.homo ‡ occurram non & ,capiam vltionem

נקם אקח ולא אפגע אדם׃

sanctus ,eius nomen exercituum DOMINVS noster Redemptor

4 גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש

:Chasdim filia ,tenebrositatem* in intra & ,tacita* Sede .Israel

5 ישראל׃ שבי דומם ובאי בחשך בת־כשדים

.regnorum dominam te vocabunt ,adiicies non quia

כי לא תוסיפי יקראו־לך גברת ממלכות׃

,meam hæreditatem contaminaui ,meum populum contra fui Iratus

6 קצפתי על־עמי חללתי נחלתי

senem super ,misericordias eis posuisti non :tua manu in eos dedi &

ואתנם בידך לא־שמת להם רחמים על־זקן

.valde tuum iugum aggrauasti

הכבדת עלך מאד׃

hæc poneres non vt adeo :hera ‡ ero seculum In :dixisti Et

7 ותאמרי לעולם אהיה גברת עד לא־שמת אלה

.huius nouissimi recordareris neque ,tuum cor super

על־לבך לא זכרת אחריתה׃

dicens ,fiducia in habitans † ,delicata hoc audi nunc Et

8 ועתה שמעי־זאת עדינה היושבת לבטח האמרה

,vidua sedebo Non .amplius me præter†non & ,*Ego :suo‡ corde in

בלבבה אני ואפסי עוד לא אשב אלמנה

hæc duo tibi venient Et .orbitatem cognoscam nec

9 ולא אדע שכול׃ ותבאנה לך שתי־אלה

venient suam integritatem* secundũ :viduitas & ,orbitas ,vna die in ‡ subito

רגע ביום אחד שכול ואלמן כתמם באו

fortitudine in ‡ ,tuorum maleficiorum multitudine in ‡ ,te super

עליך ברב כשפיך בעצמת

.vehementer† tuorum incantatorum

חבריך מאד׃

,tua Sapientia .me videns †Nemo : dixisti ;tua malitia in* fidisti Et

10 ותבטחי ברעתך אמרת אין ראני חכמתך

me præter‡ nõ &, ‡Ego :tuo corde in dixisti Et .te auertit ipsa tua sciẽtia &

ודעתך היא שובבתך ותאמרי בלבך אני ואפסי

cadet & ,eius auroram scies non ,malum * te super veniet Et .vltrà

11 עוד׃ ובא עליך רעה לא תדעי שחרה ותפל

repente te super veniet & :eam placare‡ poteris non† ,contritio te super

עליך הוה לא תוכלי כפרה ותבא עליך פתאם

,tuis incantatoribus* cum nunc Sta .scies non ‡ ,desolatio

12 שואה לא תדעי׃ עמדי־נא בחבריך

,tuis pueritiis † ab laborasti quibus in ,tuorũ maleficiorũ multitudine cũ &

וברב כשפיך באשר יגעת מנעוריך

.te robores forte si ,proficere poteris ‡ forte si

אולי תוכלי הועיל אולי תערוצי׃

te seruent & ,nunc Stent .tuorũ consiliorũ multitudine in Laborasti

13 נלאית ברב עצתיך יעמדו־נא ויושיעך

,menses facientes* cognoscere ,stellas in contẽplantes‡ ,cælos speculantes

הברו שמים החזים בכוכבים מודיעים לחדשים

ignis ,stipula tanquam fuerunt Ecce .te super sunt ventura quæ†ab

14 מאשר יבאו עליך׃ הנה היו כקש אש

non .flammæ manu de suam animam liberabunt non .eos combussit

שרפתם לא־יצילו את־נפשם מיד להבה אין־

.eo coram sedendum ad focus‡ ,se calefaciendum ad pruna ‡

גחלת לחמם אור לשבת נגדו׃

,tuis pueritiis† ab tui Negociatores .laborasti quibus* tibi fuerunt Sic

15 כן היו־לך אשר יגעת סחריך מנעוריך

.te saluans‡ non ,errauerunt suum latus ad vnusquisque

איש לעברו תעו אין מושיעך׃

CAP. XLVIII. מח

,Israel nomine in vocati ,Iahacob domus hoc Audite

1 שמעו־זאת בית־יעקב הנקראים בשם ישראל

,DOMINI nomen per iurantes† ,exierunt Iehudah aquis de* &

וממי יהודה יצאו הנשבעים בשם יהוה

.iustitia in nec ,veritate in non ,facient recordari Israel Deo in‡ &

ובאלהי ישראל יזכירו לא באמת ולא בצדקה׃

Israel Deo super & ,se vocauerunt sanctitatis ciuitate de Nam

2 כי־מעיר הקדש נקראו ועל־אלהי ישראל

.eius nomen exercituum DOMINVS :sunt innixi

נסמכו יהוה צבאות שמו׃

.ea feci audire &,exierũt meo ore ex &,annũciaui tunc ex Priora

3 הראשנות מאז הגדתי ומפי יצאו ואשמיעם

:tu† durus quòd mea scientia Ex* .venerunt & ,feci Repente

4 פתאם עשיתי ותבאנה׃ מדעתי כי קשה אתה

.æs * tua frons & ,tua ceruix ferri ‡ neruus‡ &

וגיד ברזל ערפך ומצחך נחושה׃

,te feci audire veniret antequam ,tunc ex † tibi annunciaui Et

5 ואגיד לך מאז בטרם תבוא השמעתיך

meum conflatile & ,meum sculptile & ,ea fecit meus Dolor‡ :diceres forte ne

פן־תאמר עצבי עשם ופסלי ונסכי

.ea præcepit

צום׃

mea fortitudinem vanè & *vanũ in* ;laboraui vacuũ In ,dixi ego Et

4 †ואני אמרתי לריק יגעתי ᵐלתהו והבל כחי

cum meum opus &,DOMINO cum meũ iudicium *profectò* : consumpsi

ⁿכליתי אכן משפטי את־יהוה ופעלתי את־

vtero ex me formans DOMINVS dixit nunc Et .meo Deo

5 אלהי׃ †ועתה אמר יהוה יצרי מבטן

: *colligetur* ‖ non Israel & ,eum ad Iahacob *reducendũm ad* ,sibi seruum in

לעבד לו לשובב יעקב אליו וישראל לא יאסף

.mea fortitudo fuit meus Deus & ,DOMINI oculis in ero gloriosus&

ואכבד בעיני יהוה ואלהי היה ᵒעזי׃

tribus suscitandum ad *seruum* * mihi *te esse ab* est Leue ,dixit Et

6 †ויאמר נקל ᵖמהיותך לי עבד להקים את־שבטי

,gentium lucẽ in te dedi & :conuertendũ ad Israel *seruatos* ‡ & , Iahacob

יעקב ונצירי ישראל ᵠלהשיב ונתתיך לאור גוים

.terræ extremum ad vsque *meam salutem existendum ad* ‖

להיות ישועתי עד־קצה הארץ׃

contemptum ad ,eius sanctus Israel redemptor ,DOMINVS dixit Sic

7 †כה אמר־יהוה גאל ישראל קדושו לבזה־

,videbunt reges ,dominorum seruum ad ,gentem abominatã ad ,*anima*

נפש למתעב גוי לעבד משלים מלכים ʳיראו

fidelis quia ,DOMINVM propter : se incuruabũt &,principes ;surgẽt &

ˢוקמו שרים ᵗוישתחוו למען יהוה אשר נאמן

tempore In,DOMINVS dixit Sic .te elegit,& , Israel sanctum ;†

8 קדש ישראל ויבחרך׃ †כה אמר יהוה בעת

,te conseruabo & : tibi sum auxiliatus salutis die in &,te exaudiui *voluntatis*

ᵘרצון ˣעניתיך וביום ישועה עזרתיך ואצרך

faciendũ hęreditare ad ,terram suscitandum ad ,populi fœdus in te dabo &

ואתנך לברית עם להקים ארץ להנחיל

qui iis .Exite ,vinctis dicendum Ad .desolatas hæreditates

9 נחלות שממות׃ †לאמר לאסורים ʸצאו לאשר

omnibus in & ,pascentur vias super .vos Manifestate ,*tenebrositate*† in

בחשך ᶻהגלו על־דרכים ᵃירעו ובכל־

non & ,sitient neque esurient Non .eorum *pascuum locis editis*

10 שפיים מרעיתם׃ †לא ירעבו ולא יצמאו ולא־

ad & ,eos deducet eorũ miserator quia : sol nec , æstus eos percutiet

ᵇיכם שרב ושמש כי־מרחמם ינהגם ועל־

: viam *in meos montes omnes* † ponam Et .eos ducet aquarum *scaturigines*

11 מבועי מים ינהלם׃ ᶜ†ושמתי כל־הרי לדרך

: venient longinquo à isti Ecce .exaltabuntur meæ *strata via* ‡ &

12 ᵈומסלתי ירמון׃ †הנה אלה מרחוק ᵉיבאו

.Sinim terra de isti & ,*mari à** & , aquilone ab isti ecce &

והנה־אלה מצפון ומים ואלה מארץ סינים׃

: *præconio* ‡ montes *conclamate* ‖ & , terra exulta & , cæli *dicite Præconia*

13 ᶠ†רנו שמים וגילי ארץ יפצחו הרים רנה

suorum *afflictorum* ‡ & , suum populum DOMINVS est consolatus quia

כי־נחם יהוה עמו ᵍועניו

Dominus & : DOMINVS me Dereliquit ,Siion Dixitq; .miserebitur

14 ירחם׃ †ותאמר ציון עזבני יהוה ואדני

miserendo à ,sui lactentis * mulier obliuiscetur Nunquid .mei est oblitus

15 שכחני׃ †התשכח אשה עולה מרחם

.tui obliuiscar non ego at , *obliuiscantur* ‡ istæ ‖ etiam ?sui vteri filij

בן־בטנה גם־אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך׃

.semper † me coram tui muri : te *exarani volis super* Ecce

16 †הן על־ʰכפים ⁱחקתיך חומתיך נגדי תמיד׃

.exibunt te à , te destruentes & ,te *demolientes : tui structores Festinauerunt* *

17 †מהרו בניך מהרסיך ומחריביך ממך יצאו׃

,se congregauerunt isti omnes : vide & ,tuos oculos *circum* ‡ Leua

18 †ᵏשאי־סביב עיניך וראי כלם נקבצו

his omnibus quia ,DOMINVS dixit ego *Viuens* ‖ : tibi venerunt

באו־לך ˡחי־אני נאם־יהוה כי כלם

.sponsa tanquam † , eos ligabis & : te vesties ornamento vt

כעדי תלבשי ותקשרים ככלה׃

:tuæ destructionis terra & , tuæ solitudines & , tua deserta Quia

19 †כי חרבתיך ושממתיך וארץ הריסתך

.te *absorbentes* ‡ se elongabunt & , *incola ab* erit arcta nunc nam

כי עתה ᵐתצרי מיושב ורחקו מבלעיך׃

est Angustus : tuarũ orbitatum filij tuis auribus in dicent Adhuc

20 †עוד יאמרו באזניך בני שכליך ⁿצר־

.habitabo & , mihi *accede* ;locus mihi

לי המקום גשה־לי ᵒואשבה׃

, orbata ego & ?istos mihi genuit Quis ,tuo corde in dices Et

21 †ואמרת בלבבך מי ילד־לי את־אלה ואני שכולה

ego En ?*euexit** quis istos & . recedens & , demigrans ,solitaria &

וגלמודה גלה ׀ וסורה ואלה מי גדל הן אני

?*ipsi vbi* ‡ isti : ego sola remansi

נשארתי לבדי אלה איפה הם׃

inaniter
ᵐתהה
at
ⁿכלה
vt reducam
‖congregabit se:
לו
ק
vt sis* seruus
ᵒעז ᵖהיה
‡desolatos
ᵠשוב
ונצורי
ק
‖ vt sis salus mea
contẽptibilẽ animam
ʳראה
ˢקום ᵗשחה
† est;
placito
ᵘרצה ˣענה
ʸיצא ᶻגלה
†tenebris
ᵃרעה ᵇנכה
locis excelsis erunt pascua
ᶜשום ᵈסלל
fontes
†in omnibus montibus meis
‡semitæ
*Occidente
ᵉבוא ᶠרנן
Laudate
‖cantate
‡laudem
‡pauperum
ופצחו
ק
ᵍענה
*infantis sui, vt non misereatur ‖si
‡ obliuiscerentur,
in manib⁹ descripsi †sunt
ʰכפף
ⁱחקק
* Accelerant qui te ædificent: dissipantes verò
‡ in circuitu
‖viuo
ᵏנשא ˡחיה
† vt torques collo tuo
propter multitudinẽ habitatorum
‡ perdentes
ᵐיצר ⁿצור
cede
ᵒישב
*educauit?
‡vnde sunt?

te feci audire ?annunciabitis ‖ nonne vos & ,hoc totũ vide ,Audisti

6 †שמעת חזה כלה ואתם הלוא ᵒתגידו השמעתיך

.ea sciuisti non & ,‡ conseruata & ,*nunc* ex noua

חדשות מעתה ונצרות ולא ידעתם׃

: ea audisti non & ,†diem ante & ,*nunc* ex non & , sunt creata Nunc

7 †עתה נבראו ולא מאז ולפני־יום ולא שמעתם

etiam , audisti non Etiam .ea cognoui Ecce , diceres fortè ne

8 פן־תאמר הנה ידעתין׃ †גם לא־שמעת גם

* noui nam : tua auris aperta fuit nõ *tunc*† ex etiam , cognouisti non

לא ידעת גם מאז לא־פתחה אזנך כי ידעתי

.*tibi* es vocatus vtero ab præuaricator & ,prçuaricaberis præuaricãdo

בגוד תבגוד ופשע מבטן קרא לך׃

*frenũ iniiciã mea laude** & , meũ furorẽ prolongabo meũ nomẽ Propter

9 †למען שמי אאריך אפי ᵖותהלתי אחטם־

: *argento in* ‡ non & ,te purgaui Ecce .te *succidendum* † non *ad* ‖ : tibi ‡

10 לך לבלתי הכריתך׃ †הנה צרפתיך ולא בכסף

, faciam me propter ,me Propter .afflictionis camino in te elegi

11 בחרתיך בכור עני׃ †למעני למעני אעשה

.dabo non alteri meam gloriam & ?*prophanabitur quomodo* nã

כי־איך ᵠיחל וכבודי ʳלאחר לא־אתן׃

, primus ego ipse ego : *meus*† vocatus Israel &,Iahacob me *ad* Audi

12 †שמע אלי יעקב וישראל מקראי אני־הוא אני ראשון

,terram fundauit mea manus Etiam .nouissimus ego etiam

13 אף אני אחרון׃ †אף־ידי יסדה ארץ

.simul stabunt ,eos *ad ego vocans* : cælos est mensa *palmo* mea dextera &

וימיני טפחה שמים קרא אני אליהם יעמדו יחדו׃

annunciauit eos inter quis ,audite & ,*vos* omnes vos Congregate

14 †הקבצו כלכם ושמעו מי בהם ˢהגיד את־

ei⁹ brachiũ &,Babel in eius voluntatẽ faciet ,eũ dilexit DOMINVS ?ista

אלה יהוה אהבו יעשה חפצו בבבל וזרעו

eum adduxi : eũ vocaui etiam ,sum locutus ego Ego .Chasdim †

15 כשדים׃ †אני אני דברתי אף־קראתיו ᵗהבאתיו

non ,hoc audite ,me ad Appropinquate .eius via prosperabitur &

16 והצליח דרכו׃ †קרבו אלי שמעו־זאת לא

nunc & : *ego* ‡ ibi , *illud esse** tempore à ,sum locutus abscõdito in *capite* à

מראש בסתר דברתי מעת ᵛהיותה שם אני ועתה

dixit Sic .eius spiritus & , me misit DOMINVS ‖ Dominus

17 אדני יהוה שלחני ורוחו׃ †כה־אמר

tuus Deus DOMINVS Ego : Israel sanctus tuus redẽptor DOMINVS

יהוה גאלך קדוש ישראל אני יהוה אלהיך

. ambulabis * via in te ambulare faciens,*proficiendum ad* , te docens

מלמדך ˣלהועיל מדריכך בדרך ʸתלך׃

;tua pax flumẽ sicut fuisset & : mea mandata ad attendisses Vtinam

18 †לוא הקשבת ᶻלמצותי ויהי כנהר שלומך

,tuum semen arena veluti fuisset Et .maris fluctus sicut tua iustitia &

19 וצדקתך ᵃכגלי הים׃ †ויהי כחול זרעך

non & , excideretur non : eius *viscera* ‡ sicut , *tuorum viscerum germina* &

ᵇוצאצאי ᶜמעיך כמעתיו לא־יכרת ולא־

fugite ,Babel de Egredimini .*meis faciebus* * à eius nomen *deleretur* †

20 ישמד שמו מלפני׃ †צאו מבבל ברחו

illud efferte , hoc facite audire , annunciate *præconij* voce in ,Chasdim à

מכשדים ᵈבקול רנה הגידו השמיעו זאת הוציאוה

.Iahacob suũ seruum DOMINVS Redemit ,dicite : terræ extremũ ad vsq;

עד־קצה הארץ אמרו גאל יהוה עבדו יעקב׃

petra de aquas , eos fecit ambulare deserta per ,sitierunt non Et

21 †ולא צמאו בחרבות הוליכם מים מצור

.aquæ fluxerunt & , petram scidit & : eis fecit fluere

ᵉהזיל למו ויבקע־צור ᶠויזבו מים׃

.impiis ,DOMINVS dixit ,pax † Non

22 †אין שלום אמר יהוה לרשעים׃

‖ aliis
ᵒנגד
hoc tempore
‡ apud me,
eo tempore,
†hunc,
† eo tempore
‡ quòd
* propter laudem meam prolõgabo itã meam
‖ vt
†succidere faciam
‡ tanquam argentum alioqui esset pollutum nomen meum :
† à me:
ᵖהלל ᵠחלל
ʳנתן
voco
ˢנגד
†erit in
ᵗבוא
principio
*quo res euenit †eram:
‖ Deus
ᵛחיה
vt prosim tibi
*per quam
ˣיעל ʸילך
ᶻצוה ᵃגלל
ᵇיצא ᶜמעה
filij vteri tui,
‡ lapilli
† dissiparetur
* facie mea.
clamoris
ᵈרנן
ᵉנזל ᶠזוב
† est

CAP. XLIX. מט

DOMINVS : longe de *nationes*†attendite & , me *ad insulæ* Audite

1 †שמעו ᵍאיים אלי והקשיבו לאמים מרחוק יהוה

.meũ nomẽ fecit memorare meæ matris *visceribus* de ,me vocauit vtero ab

מבטן קראני ʰממעי אמי הזכיר שמי׃

suæ manus vmbra in , acutum gladium sicut ,meum os posuit Et

2 †וישם פי כחרב ⁱחדה ᵏבצל ידו

sua pharetra in , tersam sagittam in me posuit & : me abscondit

החביאני וישימני ˡלחץ ברור באשפתו

quia , Israel ,tu‡ meus Seruus ,mihi dixit Et .me abscondit

3 הסתירני׃ †ויאמר לי עבדי־אתה ישראל אשר־

.gloriabor te in

בך אתפאר׃

insulares
† populi
ᵍאיה
ventre
ʰמעה
ⁱחדד ᵏצלל
ˡחצץ
‡ es

gentes *ad* † leuabo Ecce : DOMINVS ‡ Dominus dixit Sic

22 †כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנֵּה אֶשָּׂא אֶל־גּוֹיִם

tuos filios afferent & : meū vexillum exaltabo populos *ad* & , meā manū

יָדִי וְאֶל־עַמִּים [p] אָרִים [q] נִסִּי וְהֵבִיאוּ בָנַיִךְ

reges erunt Et .portabuntur humerum super tuæ filiæ & , *sinu* in

23 בְּחֹצֶן וּבְנֹתַיִךְ עַל־כָּתֵף תִּנָּשֶׂאנָה ׃ †וְהָיוּ מְלָכִים

se incuruabunt terra *facies* † .tuæ *lactatrices*‡ eorum *dominæ* & , tui nutricij

אֹמְנַיִךְ [r] וְשָׂרוֹתֵיהֶם [s] מֵינִיקֹתַיִךְ אַפַּיִם אֶרֶץ [t] יִשְׁתַּחֲווּ

*DOMINVS *ego* ‡ quòd scies & : lingent tuorum pedum puluerem & , tibi

לָךְ וַעֲפַר רַגְלַיִךְ יְלַחֵכוּ וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה

forti à tolletur Nunquid .me *expectantes* afficientur pudore non quòd

24 אֲשֶׁר לֹא־[v] יֵבֹשׁוּ [x] קֹוָי ׃ †הֲיֻקַּח מִגִּבּוֹר

,DOMINVS dixit sic *Etenim* † ?euadet *iusti* ‡ captiuitas *an* & ?*captura* *

25 מַלְקוֹחַ וְאִם־[y] שְׁבִי צַדִּיק יִמָּלֵט ׃ †כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה

cum ‖ & : euadet *violenti captura* ‡ & , tolletur fortis capiuitas Etiam

גַּם־שְׁבִי גִבּוֹר [z] יֻקָּח וּמַלְקוֹחַ עָרִיץ יִמָּלֵט וְאֶת־

.seruabo ego tuos filios & , *litigabo ego tuo litigatore*

[a] יְרִיבֵךְ אָנֹכִי אָרִיב וְאֶת־בָּנַיִךְ אָנֹכִי [b] אוֹשִׁיעַ ׃

musto tanquā & ,suam carnem te *depopulantes* faciā comedere Et

26 †וְהַאֲכַלְתִּי אֶת־מוֹנַיִךְ אֶת־בְּשָׂרָם וְכֶעָסִיס

DOMINVS ego quòd caro omnis scient & : se inebriabūt suo sanguine

דָּמָם יִשְׁכָּרוּן וְיָדְעוּ כָל־בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה

.Iahacob fortis † tuus redemptor & , te *saluans* ‡

מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר יַעֲקֹב ׃

‡Deus †super [p] רוּם [q] נֵסֵס vlna, [s] שָׂרָה [t] יָנַק reginæ ‡nutrices †proni in [t] שָׁחָה ‡sum *& sperantes in [v] בּוֹשׁ [x] קָוָה *prǫda, & nū ‡iusta † Verè ‡præda robusti [y] שָׁבָה ‡iudices tuos iudicabo, spoliantes [z] לָקַח [a] רוּב [b] יָשַׁע ‡seruo †quod est

CAP. L. נ

quam ,vestræ matris *excisionis* * liber iste Vbi :DOMINVS dixit Sic

1 †כֹּה אָמַר יְהוָה אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוּת אִמְּכֶם אֲשֶׁר

En ?*ei* vos vendidi *cui* ,*meis fœneratoribus ex*‡quis aut ? *eam* dimisi

שִׁלַּחְתִּיהָ אוֹ מִי [c] מִנּוֹשַׁי אֲשֶׁר־מָכַרְתִּי אֶתְכֶם לוֹ הֵן

est dimissa *vestris præuaricationibus in* ‡ & , estis venditi *vestris iniquitatibus in*‡

[d] בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם נִמְכַּרְתֶּם וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה

?*respondens* ‖ non & vocaui ?*vir* † non & , veni Cur .vestra mater

2 אִמְּכֶם ׃ †מַדּוּעַ [e] בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה

* non an & ;redemptione à mea manus se abbreuiauit se abbreuiādo nū

הֲקָצוֹר קָצְרָה יָדִי [f] מִפְּדוּת וְאִם־אֵין־

, mare faciā siccare mea increpatione in Ecce ? eruendū ad potentia me in

בִּי כֹחַ [g] לְהַצִּיל הֵן בְּגַעֲרָתִי אַחֲרִיב יָם

morietur ‖ & ,aqua *non à* ‡ eorum *piscis fœtebit* * ; desertum ‡ flumina ponam

[h] אָשִׂים נְהָרוֹת מִדְבָּר תִּבְאַשׁ דְּגָתָם מֵאֵין מַיִם [i] וְתָמֹת

.eorū operimentū ponam saccum & :*caligine* † cælos Induam .siti *in*

3 בַּצָּמָא ׃ †אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת [k] וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם ׃

sciendum ad ‖ ,eruditorum linguam mihi dedit Deus Dominus

4 †אֲדֹנָי יֱהוִה נָתַן לִי לְשׁוֹן לִמּוּדִים לָדַעַת

mihi ‖ excitabit ;*mane in mane in*‡ excitabit : verbum *lasso* *opportune loqui*

[l] לָעוּת אֶת־יָעֵף דָּבָר [m] יָעִיר בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר יָעִיר לִי

aperuit DEVS Dominus .*docti* † sicut audiendum ad aurem

5 אֹזֶן לִשְׁמֹעַ כַּלִּמּוּדִים ׃ †אֲדֹנָי יֱהוִה פָּתַח־

.sum reuersus non retrorsum : fui rebellis non ego & , aurem mihi

לִי אֹזֶן וְאָנֹכִי לֹא [n] מָרִיתִי אָחוֹר לֹא נְסוּגֹתִי ׃

meas facies :*decapillantibus* ‡ meas genas & ,percutiētibus dedi meū Corpus

6 †גֵּוִי נָתַתִּי לְמַכִּים וּלְחָיַי לְמֹרְטִים פָּנַי

Deus meus Dominus Et .sputo & ,ignominiis ab abscondi non

7 לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלִמּוֹת [o] וָרֹק ׃ †וַאדֹנָי יֱהוִה

; silicem vt *meas facies* posui ideo : erubui non ideo :mihi auxiliabitur

יַעֲזָר־לִי עַל־כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי עַל־כֵּן [p] שַׂמְתִּי פָנַי כַּחַלָּמִישׁ

.afficiar pudore non quòd noui &

[q] וָאֵדַע כִּי־לֹא אֵבוֹשׁ ׃

quis .simul stemus ?mecum contendet quis ,me *iustificans* Propinquus

8 †קָרוֹב מַצְדִּיקִי מִי־[r] יָרִיב אִתִּי נַעַמְדָה יָּחַד מִי־

.me ad accedat ? *mei iudicij auctor*

בַעַל מִשְׁפָּטִי [s] יִגַּשׁ אֵלָי ׃

?me faciat impiū *ipse*‡quis, mihi auxiliabitur DOMINVS ‖ Dominus En

9 †הֵן אֲדֹנָי יֱהוִה יַעֲזָר־לִי מִי־הוּא יַרְשִׁיעֵנִי

.eos comedet tinea , veterascent vestimentum vt ipsi omnes Ecce

הֵן כֻּלָּם כַּבֶּגֶד [t] יִבְלוּ עָשׁ יֹאכְלֵם ׃

qui : sui serui *voce in audiens*, DOMINVM timens vos inter Quis

10 †מִי בָכֶם יְרֵא יְהוָה שֹׁמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ אֲשֶׁר

, DOMINI nomine in speret , *sibi splendor non* & ,tenebris † ambulauit

הָלַךְ חֲשֵׁכִים וְאֵין נֹגַהּ לוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה

?suo Deo *in* innitatur &

וְיִשָּׁעֵן בֵּאלֹהָיו ׃

foco in ambulate, scintillis *vos cingētes* † ,ignem *accendētes*‡ vos omnes Ecce

11 †הֵן כֻּלְּכֶם קֹדְחֵי אֵשׁ מְאַזְּרֵי זִיקוֹת לְכוּ בְּאוּר

Quis est *repudij ‡ creditores mei, quibus [c] נָשָׁה [d] עָוָה ‡propter iniquitates vestras ‡ propter scelera vestra † erat quispiā ‖ erat qui responderet? * est [e] בּוֹא [f] פָּדָה [g] נָצַל [h] שׂוּם ‡in * cōputrescēt pisces ‡ eo φ nō erit ‖ morientur † tenebris: ‖ vt sciā dicere tēpore suo sitibundo [i] מוּת [k] שַׂקַק [l] עוּת [m] עוּר ‡ singulo mane ‖ inquam † doctis. [n] מָרָה ‡ vellētibus : faciem meā [o] רָקַק faciem meā [p] שׂוּם [q] יָדַע Iuxta est qui iustificat [r] רוּב quis habet iudicium meū? ‖ Deus ‡ qui est [s] נָגַשׁ [t] בָּלָה audiat vocē † in sine splēdore ‡ accenditis † & cingitis vos

,vobis hoc fuit mea manu De .incēdistis ‡ scintillis in & ,vestri ignis

אֶשְׁכֶם וּבְזִיקוֹת בְּעַרְתֶּם מִיָּדִי הָיְתָה־זֹּאת לָכֶם

.*iacebitis* dolore in

לְמַעֲצֵבָה תִּשְׁכָּבוּן ׃

† quas moriemini.

CAP. LI. נא

aspicite .DOMINVM quærentes ,iustitiam sequētes me ad Audite

1 †שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי צֶדֶק מְבַקְשֵׁי יְהוָה [u] הַבִּיטוּ

.estis eruti ‡ cisternæ perforationem ad & ,estis excisi † petram ad

אֶל־צוּר חֻצַּבְתֶּם וְאֶל־[x] מַקֶּבֶת בּוֹר נֻקַּרְתֶּם ׃

: vos *peperit* ,Sarah ad & ,vestrum patrem Abraham ad Aspicite

2 †[x] הַבִּיטוּ אֶל־אַבְרָהָם אֲבִיכֶם וְאֶל־שָׂרָה תְּחוֹלֶלְכֶם

.eum multiplicaui & ,ei benedixi & ,eum vocaui vnum quia

כִּי־אֶחָד קְרָאתִיו וַאֲבָרְכֵהוּ וְאַרְבֵּהוּ ׃

omnes est consolatus ,Siion DOMINVS est consolatus Quia

3 †כִּי־נִחַם יְהוָה צִיּוֹן נִחַם כָּל־

eius solitudinē & ,*Heden* tanquā eius desertum posuit & ,eius desolationes

חָרְבֹתֶיהָ וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ

,actio gratiarū ,ea in inuenietur lætitia & Gaudiū .DOMINI hortus veluti

כְּגַן־יְהוָה [y] שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ [z] תּוֹדָה

me *ad* ,mea *natio*† & ,mi popule me ad Attendite . *cantus* vox &

4 וְקוֹל זִמְרָה ׃ †הַקְשִׁיבוּ אֵלַי עַמִּי וּלְאוּמִּי אֵלַי

populorū lucem in meū iudiciū & ,exibit me à lex quia :*percipite auribus*

הַאֲזִינוּ כִּי תוֹרָה מֵאִתִּי [a] תֵצֵא וּמִשְׁפָּטִי לְאוֹר עַמִּים

,mea salus est egressa ,mea iustitia est Propinqua . faciam quiescere

5 אַרְגִּיעַ ׃ †קָרוֹב צִדְקִי יָצָא יִשְׁעִי

ad & ,expectabunt *insulæ* me Ad .iudicabunt populos mea brachia &

וּזְרֹעַי עַמִּים יִשְׁפֹּטוּ אֵלַי [b] אִיִּים [c] יְקַוּוּ וְאֶל־

aspicite† & ,vestros oculos cœlos in Leuate .expectabūt meū brachium

6 זְרֹעִי יְיַחֵלוּן ׃ †[d] שְׂאוּ לַשָּׁמַיִם עֵינֵיכֶם וְהַבִּיטוּ

vestimētū sicut terra & ,*sūt cōsūpti* fum⁹ sicut cœli nā .deorsum terram *ad*

אֶל־הָאָרֶץ מִתַּחַת כִּי־שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבֶּגֶד

*seculum** in mea salus & :*morientur* similiter eius habitatores & ,veterascet

תִּבְלֶה וְיֹשְׁבֶיהָ כְּמוֹ־כֵן יְמוּתוּן וִישׁוּעָתִי לְעוֹלָם

,iustitiam scientes me *ad* Audite .conteretur non mea iustitia & ,erit

7 תִּהְיֶה וְצִדְקָתִי לֹא [e] תֵחָת ׃ †שִׁמְעוּ אֵלַי יֹדְעֵי צֶדֶק

,*hominis* opprobrium timeatis ne ,*eorum corde in* mea lex † populus

עַם [f] תּוֹרָתִי בְלִבָּם אַל־תִּירְאוּ חֶרְפַּת אֱנוֹשׁ

.*consternemini*‡ ne eorū *conuitiis à*† &

וּמִגִּדֻּפֹתָם אַל־תֵּחָתּוּ ׃

eos deuorabit lanā sicut & ,tinea eos comedet vestimentū sicut Quia

8 †כִּי כַבֶּגֶד יֹאכְלֵם עָשׁ וְכַצֶּמֶר יֹאכְלֵם

generationem in mea salus & , erit *seculum*‡ in mea iustitia Et .*sis*‡

סָס וְצִדְקָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וִישׁוּעָתִי לְדוֹר

brachium fortitudinem indue ,te suscita ,te Suscita .generationum

9 דּוֹרִים ׃ †עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי־[g] עֹז זְרוֹעַ

.seculorum generationes ,*quondam* dies secundum te Suscita .DOMINI

יְהוָה עוּרִי כִּימֵי קֶדֶם דֹּרוֹת עוֹלָמִים

?draconem *vulnerans* ,*superbum excidens ipsum*† tu Nonne

הֲלוֹא אַתְּ־הִיא הַמַּחְצֶבֶת רַהַב מְחוֹלֶלֶת תַּנִּין ׃

ponens :*multæ*‡ voraginis aquas , mare exsiccans *ipsum*‡ tu Nonne

10 †הֲלוֹא אַתְּ־הִיא הַמַּחֲרֶבֶת יָם מֵי תְּהוֹם [h] רַבָּה הַשָּׂמָה

redempti Et ?*redemptos transeundum ad*† , viā maris *profunditates**

11 מַעֲמַקֵּי־יָם דֶּרֶךְ לַעֲבֹר גְּאוּלִים ׃ †[i] וּפְדוּיֵי

seculi‡ lætitia & ,*præconio* † cū Siion* venient & ,reuertentur DOMINI

יְהוָה יְשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן [k] בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם

,*mæror* † fugient ,*assequentur** lætitiam & ,Gaudium .eorum caput super

עַל־רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה [l] יַשִּׂיגוּן [m] נָסוּ [n] יָגוֹן

timeas vt † tu * Quæ .vos *consolans*‡ ipse ego ,Ego .gemitus &

12 וַאֲנָחָה ׃ †אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְנַחֶמְכֶם מִי־אַתְּ וַתִּירְאִי

?dabitur herba † ,hominis filio à & ? morietur* homine ab

מֵאֱנוֹשׁ יָמוּת וּמִבֶּן־אָדָם חָצִיר יִנָּתֵן ׃

:terrā *fundātis*‡ & ,cœlos *tendētis*† ,tui factoris DOMINI es oblitus Et

13 †וַתִּשְׁכַּח יְהוָה עֹשֶׂךָ נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אָרֶץ

quando ,*coarctantis excandescentiæ faciebus*† à die tota iugiter formidasti &

וַתְּפַחֵד תָּמִיד כָּל־הַיּוֹם מִפְּנֵי חֲמַת [o] הַמֵּצִיק כַּאֲשֶׁר

?*coarctantis* ‡ furor † vbi Et .corrumpendū ad *parauit*

כּוֹנֵן לְהַשְׁחִית וְאַיֵּה חֲמַת הַמֵּצִיק ׃

nec ,fouea in * morietur non & : *solui demigrans* ‡ Festinauit

14 †מִהַר צֹעֶה לְהִפָּתֵחַ וְלֹא־יָמוּת [p] לַשַּׁחַת וְלֹא

,mare *findens** tuus Deus DOMINVS‡ ego Et .eius panis deficiet

15 יֶחְסַר לַחְמוֹ ׃ †וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ רֹגַע הַיָּם

.eius nomen exercituum DOMINVS .eius fluctus personuerunt &

[q] וַיֶּהֱמוּ גַּלָּיו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ ׃

[u] נָבַט †vnde ‡vnde [x] נָקַב quę concepit delicias, [y] שׂוּשׂ [z] יָדָה laudis. † gens audite : [a] יָצָא insulares [b] אִיָּה [c] קָוָה † videre [d] נָשָׂא deficient, interibunt, * sempiternū [e] חָתַת [f] יָרָה ‡ in quorum corde est hominum, † opprobria ‡ metuatis ‡ vermis ‡ sempiternū [g] עָזַז antiquos secundum ‡ es brachiū illud olim pro scindēs supbā Aegyptū , & cōficiens ‡ es ‡ magnæ ? [h] רָבַב [i] פָּדָה * in profundo † vt transirēt redempti ? * in † laude ‡ sempiterna erit [k] רָנַן [l] נָשַׂג * tenebunt, † dolor, ‡ consolor * es † Siion * qui † qui sicut † qui tendit ‡ fundat [m] נוּס [n] יָגָה † furore affligentis, & qui parat se † est ‡ opprimētis? [o] צוּק [p] שׁוּחַ ‡ ligatus , vt solueretur : * quis ‡ sum * qui diuisi [q] הָמָה

: te protexi meæ manus vmbra in & ,tuo ore in mea verba posui Et

16 וָאָשִׂם דְּבָרַי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךָ

Sion ad dicendum ad † & , terram fundandum ad † cælos plantandum ad

לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן

Ierusalaim surge , te suscita , te Suscita .tu † meus populus

17 עַמִּי אָתָּה: הִתְעוֹרְרִי הִתְעוֹרְרִי קוּמִי יְרוּשָׁלַםִ

: eius excandescentiæ † calicem DOMINI manu de bibisti quæ

אֲשֶׁר שָׁתִית מִיַּד יְהוָה אֶת־כּוֹס חֲמָתוֹ אֶת

.expressisti , bibisti veneni mortiferi calicis fecem

קֻבַּעַת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִית מָצִית:

apprehendens * non & : genuit † filiis omnibus ex ei ductor † Non

18 אֵין־מְנַהֵל לָהּ מִכָּל־בָּנִים יָלָדָה וְאֵין מַחֲזִיק

: magnificauit † filiis omnibus ex , eius manum in

בְּיָדָהּ מִכָּל־בָּנִים גִּדֵּלָה:

Vastitas : tibi condolebit quis , tibi euenientia † hæc Duo

19 שְׁתַּיִם הֵנָּה קֹרְאֹתַיִךְ מִי יָנוּד לָךְ הַשֹּׁד

: te consolabor quo † : gladius & , fames & , contritio &

וְהַשֶּׁבֶר וְהָרָעָב וְהַחֶרֶב מִי אֲנַחֲמֵךְ:

Syluestris bos vt,plateaũ omniũ capite in iacuerũt,defecerũt tui Filij

20 בָּנַיִךְ עֻלְּפוּ שָׁכְבוּ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת כְּתוֹא

.tui Dei increpatione , DOMINI excandescentia pleni : retis

מִכְמָר הַמְלֵאִים חֲמַת־יְהוָה גַּעֲרַת אֱלֹהָיִךְ:

.vino à non & ,ebria &,afflicta * hoc nunc audi Idcirco

21 לָכֵן שִׁמְעִי־נָא זֹאת עֲנִיָּה וּשְׁכֻרַת וְלֹא מִיָּיִן:

litigabit † tuus Deus & , DOMINVS tuus Dominus dixit Sic

22 כֹּה־אָמַר אֲדֹנַיִךְ יְהוָה וֵאלֹהַיִךְ יָרִיב

mortiferi veneni † calicem , tua manu de tuli Ecce suo populo

עַמּוֹ הִנֵּה לָקַחְתִּי מִיָּדֵךְ אֶת־כּוֹס הַתַּרְעֵלָה אֶת־

.vltrà illum bibendum ad adiicies non : mei furoris calicis fecem

קֻבַּעַת כּוֹס חֲמָתִי לֹא־תוֹסִיפִי לִשְׁתּוֹתָהּ עוֹד:

tuæ animæ dixerunt qui , te depopulantiũ manu in illum ponã Et

23 וְשַׂמְתִּיהָ בְּיַד־מוֹגַיִךְ אֲשֶׁר־אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ

, tuum corpus terram quasi posuisti † & : transibimus * & , te Incurua

שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה וַתָּשִׂימִי כָאָרֶץ גֵּוֵךְ

.transeuntibus plateam sicut &

וְכַחוּץ לַעֹבְרִים:

CAP. LII. נב

te indue : Sion tuã fortitudinem te indue , te suscita , te Suscita

1 עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֻזֵּךְ צִיּוֹן לִבְשִׁי

, adiiciet non quia : sanctitatis † ciuitas Ierusalaim,tuæ gloriæ vestimenta

בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ יְרוּשָׁלַםִ עִיר הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף

,puluere de te Excute .immundus & , præputiatus † vltra te in * veniat †

2 יָבֹא־בָךְ עוֹד עָרֵל וְטָמֵא: הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר

.Sion filia captiua,tui colli vinculis * te solue : Ierusalaim sede surge

קוּמִי שְּׁבִי יְרוּשָׁלָםִ הִתְפַּתְּחִי מוֹסְרֵי צַוָּארֵךְ שְׁבִיָּה בַּת־צִיּוֹן:

non & : estis venundati gratis , DOMINVS dixit sic Quia

3 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה חִנָּם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא

: DOMINVS † Dominus dixit sic Quia .eritis redempti argento in

בְכֶסֶף תִּגָּאֵלוּ: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה

4 : ibi peregrinandum ad † , principio in meus populus descendit Aegyptum

מִצְרַיִם יָרַד־עַמִּי בָרִאשֹׁנָה לָגוּר שָׁם

dixit ,hic mihi quid nunc Et .eum oppressit nihilo pro Assur &

5 וְאַשּׁוּר בְּאֶפֶס עֲשָׁקוֹ: וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה נְאֻם־

eius dominatores : gratis meus populus est ablatus quia : DOMINVS

יְהוָה כִּי־לֻקַּח עַמִּי חִנָּם מֹשְׁלָו

meum nomen die tota iugiter & , DOMINVS dixit , facient vlulare

יְהֵילִילוּ נְאֻם־יְהוָה וְתָמִיד כָּל־הַיּוֹם שְׁמִי

: meum nomen meus populus cognoscet Propterea .blasphematum

6 מִנֹּאָץ: לָכֵן יֵדַע עַמִּי שְׁמִי

Quàm .ego loquens ipse ego quia ,illa die in propterea

7 לָכֵן בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־אֲנִי־הוּא הַמְדַבֵּר הִנֵּנִי: מַה־

,pacem facientis audire ,euangelizantis pedes montes super sunt decori

נָּאווּ עַל־הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם

Regnauit, Sion ad dicentis :salutem facientis audire , bonũ euangelizantis

מְבַשֵּׂר טוֹב מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ

simul , vocem leuauerunt tuorum speculatorum Vox .tuus Deus

8 אֱלֹהָיִךְ: קוֹל צֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּו

DOMINVS conuertendo in * , videbunt oculũ ad oculo quia : praconia dicent

יְרַנֵּנוּ כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְהוָה

quia : Ierusalaim deserta ,simul praconia dicite , Exclamate .Sion

9 צִיּוֹן: פִּצְחוּ רַנְּנוּ יַחְדָּו חָרְבוֹת יְרוּשָׁלָםִ כִּי־

.Ierusalaim redemit , suum populum DOMINVS est consolatus

נִחַם יְהוָה עַמּוֹ גָּאַל יְרוּשָׁלָםִ:

omnium oculis in sua sanctitatis brachium DOMINVS Denudauit

10 חָשַׂף יְהוָה אֶת־זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ לְעֵינֵי כָּל־

Margin: שׂוּם vt plantem † & fundem ‡ dicam ‡ es; עוֹר שְׁתָה † furoris; יָהֶם angustiæ; מָצָה ‡ est ‡ quos * est qui apprehendat ‡ quos enutriuit; † eueniunt; שָׁנָה ‡ seu ‡ in; שָׁדַד; † in reti ; ‡ furore; עָנָה ‡ pauper ‡ angustijs, ‡ iudicari faciet populum suum. * angustiæ; רוּב vt bibas; יָסַף שׂוּם; * Super te; שָׁחָה; עָזַז ‡ sancta; † vt ‡ per incircũcisus; התפתחי; שׁוּב יָשַׁר; שָׁבָה ‡ absque ‡ Deus: In ‡ vt peregrinaretur; faciunt eum sperni; * inquam ‡ qui loquebar ‡ adsum ‡ pulchri; נָאָה; צָפָה רָנַן ‡ laudabunt ‡ cum conuerterit ‡ Cantate, laudate; רָאָה; sanctum suũ

.nostri Dei salutem terræ fines omnes videbunt & : gentium

הַגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ:

exite : tangatis ne pollutum , inde exite , recedite , Recedite

11 סוּרוּ סוּרוּ צְאוּ מִשָּׁם טָמֵא אַל־תִּגָּעוּ צְאוּ

non Quia DOMINI vasa ferentes vos purificate , eius medio de

12 מִתּוֹכָהּ הִבָּרוּ נֹשְׂאֵי כְּלֵי יְהוָה: כִּי לֹא

vadens quia : ambulabitis non fuga in & , exibitis festinatione in

בְחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ וּבִמְנוּסָה לֹא תֵלֵכוּן כִּי־הֹלֵךְ

aget prudenter Ecce * Israel Deus vos colligens & , DOMINVS vos ante

13 לִפְנֵיכֶם יְהוָה וּמְאַסִּפְכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: הִנֵּה יַשְׂכִּיל

.valde erit sublimis & ,eleuabitur & exaltabitur : meus seruus

עַבְדִּי יָרוּם וְנִשָּׂא וְגָבַהּ מְאֹד:

viro præ † corruptus sic , multi te super obstupuerunt ‡ Quemadmodũ

14 כַּאֲשֶׁר שָׁמְמוּ עָלֶיךָ רַבִּים כֵּן־מִשְׁחַת מֵאִישׁ

gentes asperget * Sic .hominum filiis præ eius forma & : eius aspectus

15 מַרְאֵהוּ וְתֹאֲרוֹ מִבְּנֵי אָדָם: כֵּן יַזֶּה גּוֹיִם

fuerat narratũ non quod quia : suum os reges coprimeut eum super multas

רַבִּים עָלָיו יִקְפְּצוּ מְלָכִים פִּיהֶם כִּי אֲשֶׁר לֹא־סֻפַּר

.intellexerint audierant non quod & , viderint eis

לָהֶם רָאוּ וַאֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ הִתְבּוֹנָנוּ:

CAP. LIII. נג

quem super DOMINI brachium & : nostro auditui credidit Quis

1 מִי הֶאֱמִין לִשְׁמֻעָתֵנוּ וּזְרוֹעַ יְהוָה עַל־מִי

terra de radix sicut & , eo coram ramus tener vt ascendit Et .est reuelatũ

2 נִגְלָתָה: וַיַּעַל כַּיּוֹנֵק לְפָנָיו וְכַשֹּׁרֶשׁ מֵאֶרֶץ

aspectus * non & ,eum vidimus & : decor neque , ei forma † non ,siccitatis

צִיָּה לֹא־תֹאַר לוֹ וְלֹא הָדָר וְנִרְאֵהוּ וְלֹא־מַרְאֶה

, dolorum vir , viris desijt * & , est Despectus .eũ desideraremus vt

3 וְנֶחְמְדֵהוּ: נִבְזֶה וַחֲדַל אִישִׁים אִישׁ מַכְאֹבוֹת

non & , erat despectus , eo ab facies abscondens * quasi & : ægritudine notus * &

וִידוּעַ חֹלִי וּכְמַסְתֵּר פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזֶה וְלֹא

nostros dolores & , tulit ipse nostros languores Verè .eũ reputauimus

4 חֲשַׁבְנֻהוּ: אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא וּמַכְאֹבֵינוּ

Dei † percussum , plagatum eum reputauimus nos & : eos baiulauit

סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ חֲשַׁבְנֻהוּ נָגוּעַ מֻכֵּה אֱלֹהִים

attritus ; nostris præuaricationibus à † vulneratus ipse Et .humiliatum &

5 וּמְעֻנֶּה: וְהוּא מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵנוּ מְדֻכָּא

, eum super nostrarum pacificationum * Castigatio : nostris iniquitatibus ab

מֵעֲוֹנֹתֵינוּ מוּסַר שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו

; errauimus ouis tanquã nos Omnes .nobis est medicatũ eius liuore in † & ‡

6 וּבַחֲבֻרָתוֹ נִרְפָּא־לָנוּ: כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ

cum in occurrere † fecit DOMINVS & : sumus couersi suã viã ad vnusquisq;

אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ וַיהוָה הִפְגִּיעַ בּוֹ

non & , est afflictus ipse & , est Oppressus .nostrũ omniũ iniquitatem †

7 אֵת עֲוֹן כֻּלָּנוּ: נִגַּשׂ וְהוּא נַעֲנֶה וְלֹא

coram ouis sicut & , ducetur occisionẽ ad agnus sicut ,suum os aperiet

יִפְתַּח־פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבָל וּכְרָחֵל לִפְנֵי

clausura De .suum os aperiet non & : obmutuit eã tondentibus

8 גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה וְלֹא יִפְתַּח פִּיו: מֵעֹצֶר

quoniam ‡ eloquetur † quis eius generationem & , est sublatus iudicio de &

וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח וְאֶת־דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ כִּי

plaga , mei populi præuaricatione propter ; viuentiũ terra de est abscissus

נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי נֶגַע

diuite cum & , eius sepulturam impiis cum dedit Et .ei

9 לָמוֹ: וַיִּתֵּן אֶת־רְשָׁעִים קִבְרוֹ וְאֶת־עָשִׁיר

.eius ore in * dolus nec , fecit iniquitatem non super : eius mortibus in

בְּמֹתָיו עַל לֹא־חָמָס עָשָׂה וְלֹא מִרְמָה בְּפִיו:

posuerit si ; fecit ægrotare , eum conterere voluit DOMINVS Et

10 וַיהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי אִם־תָּשִׂים

DOMINI voluntas & ; dies prolõgabit ; semẽ videbit , sua anima delictũ

אָשָׁם נַפְשׁוֹ יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְחֵפֶץ יְהוָה

, videbit suæ animæ laborem Propter .prosperabitur eius manu per

11 בְּיָדוֹ יִצְלָח: מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ יִרְאֶה

: multos meus seruus iustus iustificabit sua scientia In .saturabitur

יִשְׂבָּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים

,multis in ei dabo partem Ideo .baiulabit ipse ipsorum iniquitates &

12 וַעֲוֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל: לָכֵן אֲחַלֶּק־לוֹ בָרַבִּים

,suã animam mortẽ in effudit quòd eo pro spolium partietur fortibus cum &

וְאֶת־עֲצוּמִים יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ

, tulit multorum peccatũ ipse & : est numeratus præuaricatoribus cum &

וְאֶת־פֹּשְׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֵטְא־רַבִּים נָשָׂא

.intercedet præuaricatoribus &

וְלַפֹּשְׁעִים יַפְגִּיעַ:

Margin: יָצָא qui fertis; cum cum ambulat; congregat; נָשָׂא ‡ admirati sunt ‡ est; * rumor; נָזָה claudent eo; בִּין; cui; sicut virgultũ; גָּלָה ‡ deserti ‡ erat; abiectus inter viros ‡ expertus infirmitatem: * abscondebamus faciem; חָלָה נָכָה portauit ‡ à Deo ‡ est propter præuaricationes nostras; עָנָה עָוָה ‡ propter iniquitates nostras: ‡ pro pace nostra ‡ liuor eius sanitas fuit ‡ peruenire ad † pœnam; פֶּה שׂוּם † enarrabit? ‡ fuit; נָתַן ‡ inter mortuos suos: eo quod iniquitatẽ ‡ fuerit conterere ‡ seipsam pro delicto; † & יָדַע עָוָה ‡ portabit. ‡ cum ‡ diuidet spolia. ‡ pro ‡ orabit.

CAP. LV. נה

vos omnes sitientes, venite † etiā qui non habet pecuniam: venite, † venite inquam, * appendistis † non in saturitate:

: ite: argentum ei non cui & †, aquas ad ite sitiens omnis O

1 † הוֹי כָּל־צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם וַאֲשֶׁר אֵין־לוֹ כָּסֶף לְכוּ

precio absque &, argento absque emite, ite & †, comedite &, emite

שִׁבְרוּ וֶאֱכֹלוּ וּלְכוּ שִׁבְרוּ בְּלוֹא־כֶסֶף וּבְלוֹא מְחִיר

,pane non in argentum appenditis * Quare .lac &, vinum

2 יַיִן וְחָלָב׃ † לָמָּה תִשְׁקְלוּ־כֶסֶף בְּלוֹא־לֶחֶם

comedite &, me ad audiendo audite † saturitatem ad non in * vestrū laborē &

וִיגִיעֲכֶם בְּלוֹא לְשָׂבְעָה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אֵלַי וְאִכְלוּ־

.vestra anima crassitudine in delectabitur &, bonum

טוֹב וְתִתְעַנַּג בַּדֶּשֶׁן נַפְשְׁכֶם׃

נְטוּ יֵלֵךְ feriam vobiscum * sempiternū חַיָּה

: vestra anima viuet &, audite; me ad venite & vestrā aurē Inclinate

3 † הַטּוּ אָזְנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי שִׁמְעוּ וּתְחִי נַפְשְׁכֶם

.stabiles Dauid misericordias seculi pactum vobis excidam &

וְאֶכְרְתָה לָכֶם בְּרִית עוֹלָם חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים׃

† quam † gentes quæ יָדַע

.populis præcipientem &, ducem: eum dedi populis testem En

4 † הֵן עֵד לְאוּמִּים נְתַתִּיו נָגִיד וּמְצַוֵּה לְאֻמִּים׃

,te cognouerunt non gens &, vocabis scies non † gentem Ecce

5 † הֵן גּוֹי לֹא־תֵדַע תִּקְרָא וְגוֹי לֹא־יְדָעוּךָ

sanctum ad &, tuum Deum DOMINVM propter : current te ad

אֵלֶיךָ יָרוּצוּ לְמַעַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ

† glorificauit

. te adornauit † quia, Israel

יִשְׂרָאֵל כִּי פֵאֲרָךְ׃

† dum inuenitur: † dum est propinquus. * iniquus הָיָה שׁוּב

ipsum existendo in † eū inuocate: ipsum inueniri in † DOMINVM Quærite

6 † דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ

iniquitatis † vir &, suam viam impius Derelinquat . propinquum

7 קָרוֹב׃ † יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן

,eius miserebitur & DOMINVM ad reuertatur &: suas cogitationes

מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל־יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ

vt parcat. רַבָּה

.parcendum ad multiplicabit quoniam, nostrum Deum ad &

וְאֶל־אֱלֹהֵינוּ כִּי־יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃

, vestræ viæ nec , vestræ cogitationes meæ cogitationes non Nam

8 † כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם

† sicut

: terra quàm cæli sunt altiores † Quia . DOMINVS dixit, meæ viæ

9 דְּרָכָי נְאֻם יְהוָה׃ † כִּי־גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ

meæ cognitiones &, vestræ viæ quàm meæ viæ sunt altiores sic

כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבֹתַי

descendit

, imber descendet quemadmodū Quoniam . vestræ cogitationes quàm

10 מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם׃ † כִּי כַּאֲשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם

reuertitur, sed inebriat

inebriauit quin-imo , reuertetur non illuc &, cælis de nix &

וְהַשֶּׁלֶג מִן־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמָּה לֹא יָשׁוּב כִּי אִם־הִרְוָה אֶת־

facit † facit יֶלֶד

semen dabit &, eam fecit † germinare &, eam fecit generare &, terram

הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ וְנָתַן זֶרַע

egredietur quod, meum verbum erit Sic .comedenti panem &, ferenti

11 לַזֹּרֵעַ וְלֶחֶם לָאֹכֵל׃ † כֵּן יִהְיֶה דְבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא

sed

quod faciet quin-imo: vacuum me ad reuertetur non, meo ore de

מִפִּי לֹא־יָשׁוּב אֵלַי רֵיקָם כִּי אִם־עָשָׂה אֶת־אֲשֶׁר

* in iis ad quę

lætitia in Quia .illud misi quo * prosperabitur &, volui

12 חָפַצְתִּי וְהִצְלִיחַ אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו׃ † כִּי־בְשִׂמְחָה

† cantabunt יָצָא † laudem, * regionis * manu

clamabunt † colles & montes: deducemini pace in &, egredimini

תֵצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ

.vola * plaudent agri * ligna omnia &, præconium * vobis coram

לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ־כָף׃

: myrtus ascendet vrtica pro, abies ascendet alba spina Pro

13 † תַּחַת הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְרוֹשׁ תַּחַת הַסִּרְפַּד יַעֲלֶה הֲדַס

* æternum † delebitur.

.succidetur † non seculi † signum in, nomen in DOMINO erit &

וְהָיָה לַיהוָה לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת׃

CAP. LVI. נו

עֲשָׂה גָּלָה † est * vt veniat, * vt reueletur * Beatus homo qui * qui † hoc. † qui custodit † ne polluat † qui custodit * ne faciat * qui adhæret Domino, † à * sum רוּץ

quia: iustitiā facite &, iudicium Custodite. DOMINVS dixit Sic

1 † כֹּה אָמַר יְהוָה שִׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי־

.se reuelandum ad * mea iustitia &, veniendum ad * mea salus * propinqua

קְרוֹבָה יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת׃

: illud in † apprehenderit * hominis filius &, hoc fecerit hominis Beatitates *

2 † אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה־זֹּאת וּבֶן־אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ

faciendo à * suā manum custodiens * &, illud polluendo à †, sabbathū custodiens †

שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת

ad se copulantis † alienigenæ filius dicat ne Et .malum omne

3 כָּל־רָע׃ † וְאַל־יֹאמַר בֶּן־הַנֵּכָר הַנִּלְוָה אֶל־

desuper † DOMINVS me diuidet Diuidendo: dicendo, DOMINVM

יְהוָה לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל

.aridum lignum ego * Ecce: eunuchus dicat ne &: suo populo

עַמּוֹ וְאַל־יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ׃

CAP. LIIII. נד

רָנַן Lauda * quæ es vt mulier quæ * decanta laude, & exulta * mulier quæ * sunt † tabernaculorum tuorū, † tentoriorū נָטָה Ad meridiē enim, & aquilonem dilatabis te: † hereditate accipiet * faciet * imo * adolescentię tuæ † tuę viduitatis

non † hinni & ,præconium vocifera †: peperit non * sterilis Prædica

1 † רָנִּי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה וְצַהֲלִי לֹא־

dixit, maritatæ filij quàm desolatæ filij † plures quia: parturiuit

חָלָה כִּי־רַבִּים בְּנֵי־שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר

.DOMINVS

יְהוָה׃

tuorum tabernaculorum † cortinas &, tui tentorij † locum Dilata

2 † הַרְחִיבִי ׀ מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ

tuos clauos &, tuos funiculos prolonga: prohibeas ne, extendant

יַטּוּ אַל־תַּחְשֹׂכִי הַאֲרִיכִי מֵיתָרַיִךְ וִיתֵדֹתַיִךְ

hæreditabit † gentes tuū semē & : erumpes sinistra &, dextera Quia .consolida

3 חַזֵּקִי׃ † כִּי־יָמִין וּשְׂמֹאול תִּפְרֹצִי וְזַרְעֵךְ גּוֹיִם יִירָשׁ

non quia, timeas Ne .inhabitare faciens * desolatas ciuitates &

4 וְעָרִים נְשַׁמּוֹת יוֹשִׁיבוּ׃ † אַל־תִּירְאִי כִּי־לֹא

pudoris quippe *: confunderis nec quia, erubesces nec, afficieris pudore

תֵבוֹשִׁי וְאַל־תִּכָּלְמִי כִּי לֹא תַחְפִּירִי כִּי בֹשֶׁת

recordaberis non tuarū viduitatū * opprobrij &, obliuisceris tuarū adolescētiarū *

עֲלוּמַיִךְ תִּשְׁכָּחִי וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתַיִךְ לֹא תִזְכְּרִי־

Sebaoth DOMINVS tuus factor, tu° maritus Quia .amplius

5 עוֹד׃ † כִּי בֹעֲלַיִךְ עֹשַׂיִךְ יְהוָה צְבָאוֹת

terræ omnis Deus, Israel sanctus tuus redemptor &: eius nomen

שְׁמוֹ וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל־הָאָרֶץ

בּוֹשׁ עָשָׂה derelictam

spiritu † afflictam &, derelictam mulierē sicut Quia .vocabitur

6 יִקָּרֵא׃ † כִּי־כְאִשָּׁה עֲזוּבָה וַעֲצוּבַת רוּחַ

* adolescētię, † repulsa

,fuisti reprobata † quia, adolescentiarum * vxorem &: DOMINVS te vocauit

קְרָאָךְ יְהוָה וְאֵשֶׁת נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵס

miserationibus in &: te dereliqui paruo momēto In .tuus Deus dixit

7 אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃ † בְּרֶגַע קָטֹן עֲזַבְתִּיךְ וּבְרַחֲמִים

momento * faciē meā, † in † sempiterna

meas facies * abscondi iræ modico In .te congregabo magnis

8 גְּדֹלִים אֲקַבְּצֵךְ׃ † בְּשֶׁצֶף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָנַי

dixit: tui sum misertus seculi † misericordia in &, te à momento †

רֶגַע מִמֵּךְ וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר

Quemadmodum in dieb † est † quod nō trāsirent aquæ † nō irascar † nec increpē † mouebūt se

cui †, mihi hoc Noach aquæ Quia .DOMINVS tuus redēptor

9 גֹּאֲלֵךְ יְהוָה׃ † כִּי־מֵי נֹחַ זֹאת לִי אֲשֶׁר

iuraui sic: terram super vltra Noach aquas transeundo à † iuraui

נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי־נֹחַ עוֹד עַל־הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי

, recedent † montes Nam .te in increpando ab & * , te contra irascendo ab

10 מִקְּצֹף עָלַיִךְ וּמִגְּעָר־בָּךְ׃ † כִּי הֶהָרִים יָמוּשׁוּ

fœdus &, recedet non te à mea misericordia &: nutabunt colles &

וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא־יָמוּשׁ וּבְרִית

.DOMINVS tuus miserator dixit, se mouebit non meæ pacis

שְׁלוֹמִי לֹא תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה׃

עָנָה Paupercula, tēpestate obruta, & consolatione destituta: * colloco * ex margaritis † carbunculis * desiderabilibus. * erūt * à Domino: & multiplica bit pacem שׂוּם † tibi.

accubare faciens * ego ecce: lenita consolatione non, iactata turbine, Afflicta

11 † עֲנִיָּה סֹעֲרָה לֹא נֻחָמָה הִנֵּה אָנֹכִי מַרְבִּיץ

. sapphiris in te fundabo &, tuos lapides carbunculo in

בַּפּוּךְ אֲבָנַיִךְ וִיסַדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים׃

lapidibus ex tuas portas &, tuas fenestras crystallum † ponam Et

12 † וְשַׂמְתִּי כַּדְכֹד שִׁמְשֹׁתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ לְאַבְנֵי

beneplaciti † lapidibus ex tuum terminum omnem &: rutilantis gemmæ †

אֶקְדָּח וְכָל־גְּבוּלֵךְ לְאַבְנֵי־חֵפֶץ׃

.tuorū filiorum pax multa & : DOMINI * docti † tui filij vniuersi Et

13 † וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ׃

, timebis non quia, oppressione ab te elonga: fundaberis iustitia In

14 † בִּצְדָקָה תִּכּוֹנָנִי רַחֲקִי מֵעֹשֶׁק כִּי־לֹא תִירָאִי

. te ad † appropinquabit non quia, contritione à &

וּמִמְּחִתָּה כִּי לֹא־תִקְרַב אֵלָיִךְ׃

Quia cōgregando congregabit se, † cōgregauerit se † prunas, גּוּר יָצָא † intersectorē ad disperdendum. * quod est † quæ coram te † est * est

tecum peregrinans † quisquis: me ex non peregrinabitur peregrinando En

15 † הֵן גּוֹר יָגוּר אֶפֶס מֵאוֹתִי מִי־גָר אִתָּךְ

. cadet, te contra

עָלַיִךְ יִפּוֹל׃

proferentē &, prunam † igne in sufflantem fabrum creaui ego Ecce

16 † הֵן אָנֹכִי בָּרָאתִי חָרָשׁ נֹפֵחַ בְּאֵשׁ פֶּחָם וּמוֹצִיא

.corrumpendum ad vastatorem * creaui ego &: suum opus in vas

כְלִי לְמַעֲשֵׂהוּ וְאָנֹכִי בָּרָאתִי מַשְׁחִית לְחַבֵּל׃

linguam omnem &, prosperabitur non te contra fictum * vas Omne

17 † כָּל־כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח וְכָל־לָשׁוֹן

seruorum hæreditas * hæc: condemnabis iudicio in tecum † surget

תָּקוּם־אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט תַּרְשִׁיעִי זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי

.DOMINVS dixit * mecum à eorum iustitia &, DOMINI

יְהוָה וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם־יְהוָה׃

seruabunt qui , eunuchis DOMINVS dixit sic Quia
4 כי כה אמר יהוה לסריסים אשר ישמרו את
.meum fœdus in apprehendentes ‖ , volui quibus in eligent & ,mea sabbata
שבתותי ובחרו באשר חפצתי ומחזיקים בבריתי׃
melius nomē & ,manū ‡ meis muris in &,mea domo in eis dabo Et
5 ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם טוב
.succīdetur ‡ non quod ,ei dabo seculi nomen ;filiabus quā & ,filiis quàm
מבנים ומבנות שם עולם אתן לו אשר לא יכרת׃
, ei ministrandum ad * , DOMINO super copulatos alienigenæ filios Et
6 ובני הנכר הנלוים על יהוה לשרתו
omnem : seruos in ei existendum ad ‡ ,DOMINI nomen amandum ad &
ולאהבה את שם יהוה להיות לו לעבדים כל
.meum fœdus in apprehendētes ‡ & ,illud polluendo à ‖ ,sabbathum custodientem
שמר שבת מחללו ומחזיקים בבריתי׃
domo in eos lætificabo & ,meæ sanctitatis ‖ montem ad eos adducā Et
7 והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית
super beneplacitū ad ‡ eorum sacrificia * & ,eorū ascensiones † : meæ orationis
תפלתי עולתיהם וזבחיהם לרצון על
.populis omnib' vocabitur orationis domus mea domus quia : meo altari
מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים׃
adhuc : Israel expulsos congregans DOMINVS ‖ Dominus Ait
8 נאם אדני יהוה מקבץ נדחי ישראל עוד
:agri fera Omnis ‖ .eius congregatos eum super congregabo
9 אקבץ עליו לנקבציו׃ כל חיתו שדי
.sylua in fera omnis ‡ , deuorandum ad venite
אתיו לאכל כל חיתו ביער׃
ipsi vniuersi , nesciuerunt ipsi omnes , cæci eius Speculatores
10 צפו עורים כלם לא ידעו כלם
diligētes,iacentes ,loquētes deliria * : latrare poterunt non ‡ , muti canes
כלבים אלמים לא יוכלו לנבח הזים שכבים אהבי
,saturitatem nouerunt non † animo fortes ‖ canes Et . dormitare
11 לנום׃ והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה
suam viam ad ipsi vniuersi : intelligere nouerunt non ‖ pastores ipsi &
והמה רעים לא ידעו הבין כלם לדרכם
Venite .eius extremo ‡ à suam cupiditatem ad vir * , respexerunt
12 פנו איש לבצעו מקצהו׃ אתיו
cras diem hunc secundum erit & : sechar potabimus ‡ & ,vinum capiam †
אקחה יין ונסבאה שכר והיה כזה יום מחר
.valde abundanter magnus *
גדול יתר מאד׃

quæ ‖ apprehēdūt ‡ locum
נתן
sempiternum ‡ peribit.
alienigenas qui adhærent * vt ministrent, & vt diligant ‡ vt sint ei serui: ‖ ne polluat ‡ tenentes ‖ sanctū meū,
היה בוא
† holocausta * victimæ
פלל עלה
‡ erunt
רצה
‖ Deus qui cōgregat dispersos
‖ Oēs bestiæ
חיה אתה
‡ omnes bestiæ syluæ.
צפיו ק
צפה
הזה עוז
‡ qui nō valēt * dormitātes dormientes, ‖ illi feroces † nesciunt ‖ nesciunt * vnusquisq; ad auaritiam ‡ summo † inquiunt sumamus ‡ inebriemur * vel maior erit
שום רוע

CAP. LVII. נז

misericordiæ ‡ viri & : cor super ponens ‖ quisquā † non &,periit Iustus
1 הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד
.iustus colligitur mali faciebus à † quia , intelligente non in collecti
נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק׃
.eo corā ambulans * : suis cubiculis in requiescent , pace ‡ Ingredietur
2 יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו׃
.est fornicata & ‡ ,adulterū semē : auguratricis ‖ filij huc appropinquate ‡ vos Et
3 ואתם קרבו הנה בני עננה זרע מנאף ותזנה׃
?linguam prolongabitis † ,os dilatabitis ‡ quē cōtra,estis oblectati quo Super
4 על מי תתענגו על מי תרחיבו פה תאריכו לשון
Incalescentes ?falsitatis ‡ semen præuaricationis nati vos ‖ Nonne
5 הלוא אתם ילדי פשע זרע שקר׃ הנחמים
subter torrētibus in natos mactantes : frondoso † ligno omni sub vlmis in
באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים תחת
: tua sors ipsi * ipsi .tua pars torrentis lauibus † In .petrarum ramos ‡
6 סעפי הסלעים׃ בחלקי נחל חלקך הם הם גורלך
his super Nunquid .munus fecisti ascendere ‖ ,libamen effudisti ipsis etiam
גם להם שפכת נסך העלית מנחה העל אלה
posuisti eleuatum & excelsum montem Super ?accipiā consolationē
7 אנחם׃ על הר גבה ונשא שמת
post Et .victimā immolandū ad ascendisti illuc etiam : tuū cubile
8 משכבך גם שם עלית לזבח זבח׃ ואחר
discooperuisti † me à quia : tuū monimentū ‡ posuisti postem & , ostium
הדלת והמזוזה שמת זכרונך כי מאתי גלית
dilexisti ; eis ex tibi excidisti * & ,tuum cubile dilatasti , ‡ ascendisti & ‖
ותעלי הרחבת משכבך ותכרת לך מהם אהבת
multiplicasti &,oleo in regem ad es progressa † Et .vidisti manū ‡ , eorū cubile
9 משכבם יד חזית׃ ותשרי למלך בשמן ותרבי
ad vsque te humiliasti &,longè de ad vsq; tuos legatos misisti &:tua pigmēta
רקחיך ותשלחי ציריך עד מרחק ותשפילי עד
: est desperatū , dixisti nec ,laborasti tuæ viæ multitudine In sepulchrū ‡
10 שאול׃ ברב דרכך יגעת לא אמרת נואש
.ægrotasti non ea propter , inuenisti tuæ manus victum ‖
חית ידך מצאת על כן לא חלית׃

† est ‖ qui ponat ‡ misericordes cōgregātur, & nō est qui intelligat † propter malū mūdo vēturum cōgregatur. ‡ in pace * qui ambulauerit ‡ accedite ‖ prestigiosi: ‡ quorū mater ‡ dilatastis † & plōgastis ‖ estis filij præuaricatores ‡ mendax. Coeuntes cū diis † viridi: immolantes ‡ eminentes petras. * sunt † partibus ‖ obtulisti sacrificium.
יחם שום
עלה גלה
‡ suffimentū † prohibita ‖ teipsam, ‡ excelsa, * pepigisti pactum cum ‡ in loco quē † munera detulisti regi cū * procul ‡ inferos.
חזה שור
יאש חיה
‖ requiem vitium tuarum
חלה

,es recordata non mei &,mētiaris ‖ quòd ? timuisti & es verita quē Et
11 ואת מי דאגת ותיראי כי תכזבי ואותי לא זכרת
me & ,seculo à & ? tacens ego Anne : tuum cor super posuisti nec
לא שמת על לבך הלא אני מחשה ומעלם ואותי
non & ,tua opera & : tuā iustitiam annunciabo Ego ? timebis non
12 לא תיראי׃ אני אגיד צדקתך ואת מעשיך ולא
& , tuæ congregationes te liberent , te clamando In .tibi proderunt
13 יועילוך׃ בזעקך יצילך קבוציך ואת
,terrā hereditabit ‡ me in sperans & : vanitas tollet ,ventus tollet eos omnes
כלם ישא רוח יקח הבל והחוסה בי ינחל ארץ
munite , munite ‖ Dicetque .meæ sanctitatis † montē possidebit et
14 ויירש הר קדשי׃ ואמר סלו סלו
.mei populi via de offendiculum tollite : viam complanate
פנו דרך הרימו מכשול מדרך עמי׃
sanctum &,perpetuo ‡ habitans sublimis & , excelsus dixit sic Quia
15 כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש
humili & , contrito cum & : habitabo sancto & , excelso * : eius nomen
שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל
.contritorum cor viuificandū ad ‡ & ,humilium spiritū viuificandū ad ,spiritu
רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים׃
spiritu quia : irascar finem ‖ in nec ,litigabo seculum † in non Quia
16 כי לא לעולם אריב ולא לנצח אקצוף כי רוח
iniquitatē Propter .feci ego animas & ,se inuoluet meis faciebus à *
17 מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי׃ בעון
abiit & : sum iratus & ‡ abscōdēdo eū percussi & ,sum iratus eius cupiditatis
בצעו קצפתי ואכהו הסתר ואקצף וילך
: eum sanaui & , vidi eius Vias .sui cordis viam per refractarius †
18 שובב בדרך לבו׃ דרכיו ראיתי וארפאהו
.eius lugentibus & , ei consolationes reddidi & , eum feci requiescere &
ואנחהו ואשלם נחמים לו ולאבליו׃
,propinquo & longinquo ,pacem pacem : labiorum germen Creans
19 בורא נוב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב
nā : impulsum mare veluti † impij Et .eū sanaui & ,DOMINVS dixit
20 אמר יהוה ורפאתיו׃ והרשעים כים נגרש כי
.luto & , cœno eius aquę se impellent & , poterit non quiescere
השקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפש וטיט׃
.impiis ,meus Deus dixit , pax † Non
21 אין שלום אמר אלהי לרשעים׃

formidasti ‖ sic mētita es taceam? timuisti?
נגר
Cùm clamaueris collegia tua,
יעל נצל
qui autē sperat ‡ hereditate capiet † sanctum meum. ‖ eleuate,eleuate viam mundate
סלל פנה
‡ in seculum, * in
חיה רוב
vt viuificem ‡ vt viuificem † sempiternū ‖ seculum
עוה נכה
* qui est à facie mea induet corpus, ‡ auaritiæ ‡ faciem meā † rebellis
ילך ראה
sermonē
ניב ק
† sunt
potest,
† est

CAP. LVIII. נח

: tuā vocē exalta tuba tanquā ,† prohibeas ne ,gutture in Clama
1 קרא בגרון אל תחשך כשופר הרם קולך
.eorū peccata Iahacob domui & ,eorū præuaricationē meo populo indica &
והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם׃
gēs velut : volent meas vias scire & , quærent die die me Et
2 ואותי יום יום ידרשון ודעת דרכי יחפצון כגוי
me interrogabūt,dereliquerit nō sui Dei iudiciū & , fecerit iustitiam quæ
אשר צדקה עשה ומשפט אלהיו לא עזב ישאלוני
,ieiunauim' * quid Vt .volent Dei appropinquationē,iustitiæ iudicia
3 משפטי צדק קרבת אלהים יחפצון׃ למה צמנו
vos ieiunare ‖ die in Ecce ?nescisti & ,nostrā animā afflximus ? vidisti nō &
ולא ראית ענינו נפשנו ולא תדע הן ביום צמכם
,litem ‡ ad Ecce .exigatis vestros labores ‡ omnes & ,voluntatē † inuenietis
4 תמצאו חפץ וכל עצביכם תנגשו׃ הן לריב
ieiunetis non : impiè pugno in percutiendū ad & ,ieiunabitis contentionē &
ומצה תצומו ולהכות באגרף רשע לא תצומו
hoc sicut ‡ Nūquid .vestrā vocē excelso in faciendum audire ad ‖ die sicut
5 כיום להשמיע במרום קולכם׃ הכזה
incuruandū ad num * ? suā animā hominem affligere die † ,illud elegi ‡ ieiuniū erit
יהיה צום אבחרהו יום ענות אדם נפשו הלכף
istud Nunquid ? sternat cinerem & saccum & , suum caput iuncum sicut
כאגמן ראשו ושק ואפר יציע הלזה
? DOMINO beneplaciti ‡ diem & , ieiunium vocabis
תקרא צום ויום רצון ליהוה׃
,impietatis colligationes soluere * ?illud elegi ‡ ieiuniū ‖ hoc Nonne
6 הלוא זה צום אבחרהו פתח חרצבות רשע
omne & , liberos contritos dimittere & , iugi fasciculos soluere ‡
התר אגדות מוטה ושלח רצוצים חפשים וכל
, tuum panem esurienti frangere * Nonne .disrumpatis iugum
7 מוטה תנתקו׃ הלוא פרס לרעב לחמך
,eū operies ‡ & , nudū videris cùm ? domū introducas vagos afflictos ‖ &
ועניים מרודים תביא בית כי תראה ערם וכסיתו
.te abscondas non tua carne à &
ומבשרך לא תתעלם׃

† clamorem,
רום
annuncia
נגד ידע
per singulos dies
* inquiunt vt audire faciatis
ראה ענה
‖ ieiunij vestri
צום נצה
† quod vultis ‡ substantiās vestras repetitis. ‡ lites, ieiunatis, ‖ hac ‡ tale est ‡ quod † per diē vt affligat homo * nunquid vt curuet
כפף
‡ acceptabilē
רצה
‖ est ‡ quod * vt soluas ‡ vt soluas & dimittas
* vt frangas
נתר ענה
‖ pauperes
‡ operi
כסה

sanitas cito tua medela & ,tuum lumen aurora veluti erumpet Tunc

8 אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח

te colliget DOMINI gloria : tua iustitia te coram ibit & :germinabit

וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד יְהוָה יַאַסְפֶךָ׃

ego ecce ,dicet & ,clamabis : exaudiet DOMINUS & ,inuocabis Tunc

9 אָז תִּקְרָא וַיהוָה יַעֲנֶה תְּשַׁוַּע וְיֹאמַר הִנֵּנִי

loquendo & ,digitum mittendo , iugum tui medio de remoueris Si

אִם־תָּסִיר מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שְׁלַח אֶצְבַּע וְדַבֶּר־אָוֶן׃

animam & , tuam animam famelico protuleris Et , iniquitatem

10 וְתָפֵק לָרָעֵב נַפְשֶׁךָ וְנֶפֶשׁ

tua caligo & , tua lux tenebrositate in orietur & : saturaueris afflictam

נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ וְזָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹרֶךָ וַאֲפֵלָתְךָ

faciet saturari & ,semper DOMINUS te ducet Et . meridies sicut

כַּצָּהֳרָיִם׃ 11 וְנָחֲךָ יְהוָה תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ

hortus veluti eris & ;impinguabit tua ossa & ,tuã animã siccitatibus in

בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמֹתֶיךָ יַחֲלִיץ וְהָיִיתָ כְּגַן

eius aquæ mentientur non cuius ,aquarum exitus sicut & ,irriguus

רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא־יְכַזְּבוּ מֵימָיו׃

generationis fundamenta ,seculi deserta te à ædificabunt Et

12 וּבָנוּ מִמְּךָ חָרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי דוֹר־וָדוֹר

faciens reuerti ,fracturæ sepiens tibi vocabitur & :facies stare generationis &

תְּקוֹמֵם וְקֹרָא לְךָ גֹּדֵר פֶּרֶץ מְשֹׁבֵב

tuum pedem sabbatho à feceris redire Si .habitandum ad semitas

נְתִיבוֹת לָשָׁבֶת׃ 13 אִם־תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ

sabbathum vocaueris & : meæ sanctitatis die in tuam voluntatem faciendo

עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת

faciendo à , ipsum glorificaueris & ;gloriosum DOMINI sanctum ,delicias

עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְהוָה מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת

verbum loquendo & ,tuam voluntatẽ inueniendo ab ,tuas vias

דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר׃

excelsa super te faciam equitare & ,DOMINO in delectaberis Tunc

14 אָז תִּתְעַנַּג עַל־יְהוָה וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל־בָּמֳתֵי

os quia ,tui patris Iahacob hæreditatem te faciam comedere & : terræ

אָרֶץ וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִּי

.est locutum DOMINI

יְהוָה דִּבֵּר׃

sanitas; tum: † sum.; vt non mittas; in rem alienam, nec loquaris beneuolentia; סוּר פוּק †tenebris; *erit; נְחֵה גַּנָּן scaturigo; †deficiunt; בְּנֵה vocaberis; pedes tuos, vt non facias voluntates tuas; שׁוּב †sancto meo; *vt nõ facias עֲשֵׂה; *neque inueniatur voluntas tua vt nõ loquaris secũdũ voluntatem tuam

CAP. LIX. נט

se aggrauauit nec : saluando à DOMINI manus est abbreuiata non Ecce

1 הֵן לֹא־קָצְרָה יַד־יְהוָה מֵהוֹשִׁיעַ וְלֹא־כָבְדָה

diuidentes fuerunt vestræ iniquitates Quin imo . audiendo ab eius auris

אָזְנוֹ מִשְּׁמוֹעַ׃ 2 כִּי אִם־עֲוֺנֹתֵיכֶם הָיוּ מַבְדִּלִים

fecerunt abscondere vestra peccata & : vestrum Deum inter ad vos inter

בֵּינֵכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם וְחַטֹּאותֵיכֶם הִסְתִּירוּ

sanguine in sunt pollutæ vestræ volæ Nam .audiendo ab , vobis à facies

פָנִים מִכֶּם מִשְּׁמוֹעַ׃ 3 כִּי כַפֵּיכֶם נְגֹאֲלוּ בַדָּם

vestra lingua ,falsitatẽ sunt locuta vestra labia :iniquitate in vestri digiti &

וְאֶצְבְּעוֹתֵיכֶם בֶּעָוֺן שִׂפְתוֹתֵיכֶם דִּבְּרוּ־שֶׁקֶר לְשׁוֹנְכֶם

: veritate in iudicatus non & ,iustitia in vocans Non . meditabitur iniquitatem

עַוְלָה תֶהְגֶּה׃ 4 אֵין־קֹרֵא בְצֶדֶק וְאֵין נִשְׁפָּט בֶּאֱמוּנָה

laborem concipiendo ,mendacium loquendo & ,inanitate super confidendo

בָּטוֹחַ עַל־תֹּהוּ וְדַבֶּר־שָׁוְא הָרוֹ עָמָל

araneæ telas & ,ruperunt reguli Oua .iniquitatem pariendo &

וְהוֹלֵיד אָוֶן׃ 5 בֵּיצֵי צִפְעוֹנִי בִּקֵּעוּ וְקוּרֵי עַכָּבִישׁ

vipera erumpet ,compressum & ;morietur eorũ ouis de Comedens . texent

יֶאֱרֹגוּ הָאֹכֵל מִבֵּיצֵיהֶם יָמוּת וְהַזּוּרֶה תִּבָּקַע אֶפְעֶה׃

fuis operibus in tegentur nec ,vestem in erunt non eorum Telæ

6 קוּרֵיהֶם לֹא־יִהְיוּ לְבֶגֶד וְלֹא יִתְכַּסּוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם

. eorum volis in rapinæ opus & ;iniquitatis opera eorum Opera

מַעֲשֵׂיהֶם מַעֲשֵׂי־אָוֶן וּפֹעַל חָמָס בְּכַפֵּיהֶם׃

sanguinem effundendum ad festinabunt & ,current malum ad eorũ Pedes

7 רַגְלֵיהֶם לָרַע יָרֻצוּ וִימַהֲרוּ לִשְׁפֹּךְ דָּם

contritio & vastitas iniquitatis cogitationes eorũ Cogitationes .innocentẽ

נָקִי מַחְשְׁבוֹתֵיהֶם מַחְשְׁבוֹת אָוֶן שֹׁד וָשֶׁבֶר

non & ,cognouerunt non pacis Viam . eorum stratis viis in

בִּמְסִלּוֹתָם׃ 8 דֶּרֶךְ שָׁלוֹם לֹא יָדָעוּ וְאֵין

Omnis . eis sunt obliquæ eorum Semitæ .eorum orbitis in iudicium

מִשְׁפָּט בְּמַעְגְּלוֹתָם נְתִיבוֹתֵיהֶם עִקְּשׁוּ לָהֶם כֹּל

iudicium se elongauit Propterea . pacem nescit ,ea in calcans

דֹּרֵךְ בָּהּ לֹא יָדַע שָׁלוֹם׃ 9 עַל־כֵּן רָחַק מִשְׁפָּט

ecce & ,lucem ad Expectauimus .iustitia nos apprehẽdit non & ,nobis à

מִמֶּנּוּ וְלֹא תַשִּׂיגֵנוּ צְדָקָה נְקַוֶּה לָאוֹר וְהִנֵּה

. ambulauimus caliginibus in ,splendores :tenebrositas

חֹשֶׁךְ לִנְגֹהוֹת בָּאֲפֵלוֹת נְהַלֵּךְ׃

oculis absque veluti & , parietem cæci sicut Palpauimus

10 נְגַשְׁשָׁה כַעִוְרִים קִיר וּכְאֵין עֵינַיִם

vt non seruare possit: יְשַׁע; vt non audiat. Sed †diuiserunt עֲנֵה; †& †faciem *vt non audiat. †manus †mendaciũ כַּף עֲנֵה *fatur. †est qui inuocet iustitiam neque est iudex †nihili, †vanitatem, †peruersitate. †aspidis תַּחַת הָרָה †texuerunt. Qui comederit †quod fractum est, †in regulũ. זוּר כַּסֵּה *pro vestimento, †iniquitatis †manibus †vt effundãt רוּץ נָקָה †iniquæ, שָׁדַד סָלַל *est †viis †incuruatæ †qui calcat נָשַׂג tenebræ: †tenebris

in obscuritatis †sepulchris fuimus Clamauimus עוּר est †&

locis desolatis in : crepusculo vt meridie in impegimus .attrectauimus

כַּשְּׁלְנוּ בַצָּהֳרַיִם כַּנֶּשֶׁף בָּאַשְׁמַנִּים

gemendo columbæ tanquã & ,nos omnes vrsi sicut Fremuimus . mortui sicut

כַּמֵּתִים׃ 11 נֶהֱמֶה כַדֻּבִּים כֻּלָּנוּ וְכַיּוֹנִים הָגֹה

se elongauit ,salutem ad : non & iudicium ad expectauimus :gemimus

נֶהְגֶּה נְקַוֶּה לַמִּשְׁפָּט וָאַיִן לִישׁוּעָה רָחֲקָה

,te coram nostræ præuaricationes sunt multiplicatæ Quia . nobis à

מִמֶּנּוּ׃ 12 כִּי־רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ נֶגְדֶּךָ

, nobiscum nostræ iniquitates quia :nos contra respondit nostra peccata &

וְחַטֹּאותֵינוּ עָנְתָה בָּנוּ כִּי־פְשָׁעֵינוּ אִתָּנוּ

mentiri & ,Præuaricari . eas cognouimus nostras iniquitates &

וַעֲוֺנֹתֵינוּ יְדַעֲנוּם׃ 13 פָּשֹׁעַ וְכַחֵשׁ

,calumniam loqui :nostro Deo post à retrocedere & ,DOMINUM in

בַּיהוָה וְנָסוֹג מֵאַחַר אֱלֹהֵינוּ דַּבֶּר־עֹשֶׁק

falsitatis verba corde de meditari & concipere defectionem &

וְסָרָה הֹרוֹ וְהֹגוֹ מִלֵּב דִּבְרֵי־שָׁקֶר׃

quia :stetit longe à iustitia & ,iudicium retrorsum est auersum Et

14 וְהֻסַּג אָחוֹר מִשְׁפָּט וּצְדָקָה מֵרָחוֹק תַּעֲמֹד כִּי־

ingredi potuit non rectum & : veritas platea in impegit

כָשְׁלָה בָרְחוֹב אֱמֶת וּנְכֹחָה לֹא־תוּכַל לָבוֹא׃

vidit Et . expoliata malo à recessit & ,deficiens veritas fuit Et

15 וַתְּהִי הָאֱמֶת נֶעְדֶּרֶת וְסָר מֵרָע מִשְׁתּוֹלֵל וַיַּרְא

iudicium non quia ,eius oculis in fuit malum & ,DOMINUS

יְהוָה וַיֵּרַע בְּעֵינָיו כִּי־אֵין מִשְׁפָּט׃

intercedens non quòd , obstupuit & ,quispiam non quòd vidit Et

16 וַיַּרְא כִּי־אֵין אִישׁ וַיִּשְׁתּוֹמֵם כִּי אֵין מַפְגִּיעַ

eum fulciuit ipsa eius iustitia & ,ipsius brachium sibi fecit salutem &

וַתּוֹשַׁע לוֹ זְרֹעוֹ וְצִדְקָתוֹ הִיא סְמָכָתְהוּ׃

suo capite in salutis galeam & ,loricam sicut iustitiam se induit Et

17 וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה כַּשִּׁרְיָן וְכוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ

zelum pallium sicut se inuoluit & ,vestem vltionis vestimenta se induit &

וַיִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי נָקָם תִּלְבֹּשֶׁת וַיַּעַט כַּמְעִיל קִנְאָה׃

,suis hostibus iram reddet propter quasi ,retributiones propter Quasi

18 כְּעַל גְּמֻלוֹת כְּעַל יְשַׁלֵּם חֵמָה לְצָרָיו

. reddet retributionem insularibus :suis inimicis retributionem

גְּמוּל לְאֹיְבָיו לָאִיִּים גְּמוּל יְשַׁלֵּם׃

solis ortu ab & DOMINI nomen occidente ab timebunt Et

19 וְיִירְאוּ מִמַּעֲרָב אֶת־שֵׁם יְהוָה וּמִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ אֶת־

DOMINI spiritus , hostis ,fluuius veluti ,veniet cùm :eius gloriam

כְּבוֹדוֹ כִּי־יָבוֹא כַנָּהָר צָר רוּחַ יְהוָה

redeuntes ad & ,redemptor Sion ad veniet Et . eum in vexillũ erigens

נֹסְסָה בוֹ׃ 20 וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי

meum pactum hoc ego Et . DOMINUS dixit ,Iahacob in præuaricatione

פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה׃ 21 וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי

mea verba & ,te in qui meus Spiritus . DOMINUS dixit ,eis cum

אוֹתָם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי

,tui seminis ore de & ,tuo ore de recedent non ,tuo ore in posui quæ

אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא־יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ

in vsq; & , nunc ex ,DOMINUS dixit , tui seminis seminis ore de &

וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־

. seculum

עוֹלָם׃

CAP. LX. ס

DOMINI gloria & : tuum lumen venit quia ,illuminare Surge

1 קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ וּכְבוֹד יְהוָה

caligo & ,terram operiet tenebrositas ecce Quia . est orta te super

עָלַיִךְ זָרָח׃ 2 כִּי־הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה־אֶרֶץ וַעֲרָפֶל

videbitur te super eius gloria & ,DOMINUS orietur te super Et . populos

לְאֻמִּים וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְהוָה וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה׃

tui ortus splendore in reges & ,tuo lumini in gentes ambulabunt Et

3 וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֵךְ וּמְלָכִים לְנֹגַהּ זַרְחֵךְ׃

,te congregauerunt ipsi Omnes .vide & ,tuos oculos circum Leua

4 שְׂאִי־סָבִיב עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם נִקְבְּצוּ

nutrientur latus iuxta tuæ filiæ & ,venient longe de tui filij :te ad venerũt

בָאוּ־לָךְ בָּנַיִךְ מֵרָחוֹק יָבֹאוּ וּבְנֹתַיִךְ עַל־צַד תֵּאָמַנָה׃

quando :tuum cor dilatabitur & ,pauebit & splendebis & ,videbis Tunc

5 אָז תִּרְאִי וְנָהַרְתְּ וּפָחַד וְרָחַב לְבָבֵךְ כִּי־

tibi venerint gentium fortitudo ,maris tumultus te ad fuerit conuersa

יֵהָפֵךְ עָלַיִךְ הֲמוֹן יָם חֵיל גּוֹיִם יָבֹאוּ לָךְ׃

ipsi omnes :Ephah & ,Midian dromedarij ,te operiet camelorũ Copia

6 שִׁפְעַת גְּמַלִּים תְּכַסֵּךְ בִּכְרֵי מִדְיָן וְעֵיפָה כֻּלָּם

DOMINI laudes & ,deferent thus & , aurum : venient Seba de

מִשְּׁבָא יָבֹאוּ זָהָב וּלְבוֹנָה יִשָּׂאוּ וּתְהִלֹּת יְהוָה

. annunciabunt

יְבַשֵּׂרוּ׃

*testificata sunt †sunt, עָנָה רָבָה; *peruersitatẽ †loqui, *mendacia. הָגָה סוּג †æquitas אָמַן הָיָה *deficit *ac si fuisset direpta. displicuit †erat סוּר רָאָה *esset admiratus est, esset qui oraret : ideo †cõfirmauit יָשַׁע עָטָה *induit; Sicut vir zelat †sicut zelat vt reddat אֵיבָה; צוּר fugabit; ab iniquitate †quod pangã †est; שׂוּם פָּנָה †hoc tẽpore; *tenebræ operient; †in circuitu נָשָׂא בּוֹא אָמַן *inundabis, †obstupescet רָאָה הָמָה; multitudo *Multitudo †pulli camelorum כָּסָה הָלַל

Nebaioth arietes ,tibi se congregabunt Chedar pecus Omne

7 †כָּל־צֹאן קֵדָר יִקָּבְצוּ לָךְ אֵילֵי נְבָיוֹת

meæ gloriæ domũ & ,meũ altare voluntatẽ super Ascendẽt .tibi ministrabũt

יְשָׁרְתוּנֶךְ ⁿיַעֲלוּ עַל־רָצוֹן מִזְבְּחִי וּבֵית תִּפְאַרְתִּי

ad columbæ sicut & ,volabunt nubes vt‡ istæ† Quæ .glorificabo

8 אֲפָאֵר׃ †מִי־אֵלֶּה כָּעָב תְּעוּפֶינָה וְכַיּוֹנִים אֶל־

Tarsis naues† & ,expectabunt insulæ* me Quia :sua columbaria‡

9 אֲרֻבֹּתֵיהֶם׃ †כִּי־לִי אִיִּים °יְקַוּוּ וָאֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ

,eorum argentum :longinquo de tuos filios adducendum ad‡ ,principio in

בָּרִאשֹׁנָה לְהָבִיא בָנַיִךְ מֵרָחוֹק כַּסְפָּם

,Israel sancto & ,tui Dei DOMINI nomini ,eis cum eorum aurum &

וּזְהָבָם אִתָּם לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהַיִךְ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל

,tuos muros alienigenæ filij ædificabunt Et . te glorificauit quia

10 כִּי פֵאֲרָךְ׃ †וּבָנוּ בְנֵי־נֵכָר חֹמֹתַיִךְ

mea volũtate in & ,te percussi mea ira in nã :tibi ministrabũt eorũ reges &

וּמַלְכֵיהֶם יְשָׁרְתוּנֶךְ כִּי בְקִצְפִּי ᵖהִכִּיתִיךְ ᵠוּבִרְצוֹנִי

non nocte ac die ,iugiter tuæ portæ aperiẽtur Et .tui sum misertus

11 רִחַמְתִּיךְ׃ †וּפִתְּחוּ שְׁעָרַיִךְ תָּמִיד יוֹמָם וָלַיְלָה לֹא

.ductos† eorum reges & ,gentium fortitudinẽ te ad afferendũ ad ,claudẽtur

יִסָּגֵרוּ לְהָבִיא אֵלַיִךְ חֵיל גּוֹיִם וּמַלְכֵיהֶם נְהוּגִים׃

gentes & :peribunt tibi seruerint non quæ regnum & gens Nam

12 †כִּי־הַגּוֹי וְהַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא־יַעַבְדוּךְ יֹאבֵדוּ וְהַגּוֹיִם

,sapinus ,abies ;veniet te ad Lebanon Gloria .vastabuntur vastando

13 חָרֹב יֶחֱרָבוּ׃ †כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן אֵלַיִךְ יָבוֹא בְּרוֹשׁ תִּדְהָר

locum & , mei sanctuarij locum glorificandum ad ,simul vlmus &

וּתְאַשּׁוּר יַחְדָּו לְפָאֵר מְקוֹם מִקְדָּשִׁי וּמְקוֹם

filij se incuruando* te ad ibunt‡ Et . glorificabo meorum pedum

14 רַגְלַי אֲכַבֵּד׃ †וְהָלְכוּ אֵלַיִךְ שְׁחוֹחַ בְּנֵי

omnes tuorum pedum plantas super se incuruabunt & ,te affligentium

מְעַנַּיִךְ ʳוְהִשְׁתַּחֲווּ עַל־ˢכַּפּוֹת רַגְלַיִךְ כָּל־

. Israel sancti Siion DOMINI ciuitatẽ te vocabunt & : te reprobantes†

מְנַאֲצָיִךְ וְקָרְאוּ לָךְ עִיר יְהוָה צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃

te ponam & ;transiens‡ non & ,exosam & ,derelictam te esse ‡ Pro

15 †תַּחַת הֱיוֹתֵךְ ᵗעֲזוּבָה וּשְׂנוּאָה וְאֵין עוֹבֵר ᵘוְשַׂמְתִּיךְ

.generationis & ,generationis gaudium ,seculi celsitudinem* in

לִגְאוֹן עוֹלָם מְשׂוֹשׂ דּוֹר וָדוֹר׃

quòd scies & :lactaberis regum mamilla & ,gentium lac suges Et

16 †וְיָנַקְתְּ חֲלֵב גּוֹיִם וְשֹׁד מְלָכִים תִּינָקִי וְיָדַעַתְּ כִּי־

. Iahacob fortis tuus redemptor & ,te saluans‖ DOMINVS ego†

אֲנִי יְהוָה ˣמוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר יַעֲקֹב׃

;argentum afferam ferro pro & ,aurum afferam ære Pro

17 †תַּחַת הַנְּחֹשֶׁת אָבִיא זָהָב וְתַחַת הַבַּרְזֶל אָבִיא כֶסֶף

tuum censum ponam & :ferrum lapidibus pro & ,æs lignis pro &

וְתַחַת הָעֵצִים נְחֹשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים בַּרְזֶל וְשַׂמְתִּי פְקֻדָּתֵךְ

rapina vltra audietur Non . iustitiam tuos exactores† & ,pacem

18 שָׁלוֹם וְנֹגְשַׂיִךְ צְדָקָה׃ †לֹא־יִשָּׁמַע עוֹד חָמָס

salutem vocabis & : tuis terminis in contritio & ,vastitas ;tua terra in

בְּאַרְצֵךְ ʸשֹׁד וָשֶׁבֶר בִּגְבוּלָיִךְ וְקָרָאת יְשׁוּעָה

. laudem tuas portas & ,tuos muros

חוֹמֹתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ ᶻתְּהִלָּה׃

luna splendorem in & ,die lucem in sol amplius tibi erit Non

19 †לֹא־יִהְיֶה־לָּךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם וּלְנֹגַהּ הַיָּרֵחַ

tuus Deus & ,seculi lucẽ in DOMINVS tibi erit sed :te illuminabit non

לֹא־יָאִיר לָךְ וְהָיָה־לָךְ יְהוָה לְאוֹר עוֹלָם וֵאלֹהַיִךְ

non tua luna & ,tuus sol vltrà occidet Non . tuam gloriam in

20 לְתִפְאַרְתֵּךְ׃ †לֹא־יָבוֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ וִירֵחֵךְ לֹא

dies finientur & ,seculi* lucem in tibi erit DOMINVS quia :colligetur

יֵאָסֵף כִּי יְהוָה יִהְיֶה־לָּךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוּ יְמֵי

seculum in ,iusti † ipsi omnes tuus populus Et . tui luctus

21 אֶבְלֵךְ׃ †וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם

opus ,mearum plantationum virgultum :terram accipient hæreditate

יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר ᵃמַטָּעוֹ מַעֲשֵׂה

,mille in erit Paruus . me glorificandum ad ,mearum manuum

22 יָדַי לְהִתְפָּאֵר׃ †הַקָּטֹן יִהְיֶה לָאֶלֶף

suo tempore in DOMINVS ego :fortem gentem in pusillus † &

וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם אֲנִי יְהוָה בְּעִתָּהּ

. illud faciam accelerare

ᵇאֲחִישֶׁנָּה׃

Omnia pecora | bene gratum | ⁿעָלָה | †sunt congregationes | ‡quæ | ‡ fenestras suas? | *insulares | † sicut | °קָוָה | ‡vt adducant | ᵖנָכָה ᵠרָצָה | vt afferat | †ducantur. | buxus, & pinus | ‡pergent | *humiliando | ʳשָׁחָה | ˢכַּף | †qui spernebant | ‡ eo quòd fuisti derelicta, & exosa, | ‡erat qui transiret, | ᵗהָיָה ᵘשׂוּם | * gloriam | † sum | ‖qui seruo | ˣיָשַׁע | oppressionẽ tuam | †exactionem tuam | ʸשָׁדַד | ᶻהָלַל | per diem,& splẽdor lunæ | sempiternã, | deficiet: | *sempiternã, | †erunt | plantationis meæ, | מטעי ק | ᵃנָטַע | vt glorificer. | Parua familia | †parua familia erit | ᵇחוּשׁ

CAP. LXI. סא

DOMINVS vnxit eapropter :me super DOMINI ‖Domini Spiritus

1 †רוּחַ אֲדֹנָי יְהוִה עָלָי יַעַן מָשַׁח יְהוָה

,corde contritos fascia ligandũ ad† me misit :mansuetis euangelizandũ* ad me

אֹתִי לְבַשֵּׂר עֲנָוִים שְׁלָחַנִי לַחֲבֹשׁ לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב

.carceris apertionem vinctis & ,libertatem captiuis prædicandum ad

לִקְרֹא ᵃלִשְׁבוּיִם דְּרוֹר וְלַאֲסוּרִים פְּקַח־קוֹחַ׃

‖Dei | annũciandũ | †vt obliniret | ᵃשָׁבָה

Vt prædicarẽ vltionis diem & ,DOMINO voluntatis annum prædicandum Ad

2 †לִקְרֹא ᶜשְׁנַת־ᵈרָצוֹן לַיהוָה וְיוֹם נָקָם

nostro Deo ;lugentes omnes consolandum ad . lugentibus ponendum Ad*

3 לֵאלֹהֵינוּ לְנַחֵם כָּל־אֲבֵלִים׃ †לָשׂוּם לַאֲבֵלֵי

,luctu pro gaudij oleum ,cinere pro gloriam eis dandum ad† ,Siion‖

צִיּוֹן ᵉלָתֵת לָהֶם פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר שֶׁמֶן ᶠשָׂשׂוֹן תַּחַת אֵבֶל

,iustitiæ arbores eis vocabitur‡ & :stricto spiritu pro laudis amictum

מַעֲטֵה ᵍתְהִלָּה תַּחַת רוּחַ כֵּהָה וְקֹרָא לָהֶם אֵילֵי הַצֶּדֶק

ædificabunt Et . me glorificandum‡ ad DOMINI plantatio‖

4 ʰמַטַּע יְהוָה לְהִתְפָּאֵר׃ †ⁱוּבָנוּ

innouabunt & :erigent priscorum* solitudines ,seculi desolationes

חָרְבוֹת עוֹלָם שֹׁמְמוֹת רִאשֹׁנִים יְקוֹמֵמוּ וְחִדְּשׁוּ

.generationis & ,generationis deserta ,solitudinis ciuitates

עָרֵי חֹרֶב שֹׁמְמוֹת דּוֹר וָדוֹר׃

alienigenæ filij & :vestrum pecus ‡ pascent & , alieni stabunt Et

5 †וְעָמְדוּ ᵏזָרִים וְרָעוּ צֹאנְכֶם וּבְנֵי נֵכָר

DOMINI Sacerdotes vos Et .vestri vinitores & ,vestri agricolæ†

6 אִכָּרֵיכֶם וְכֹרְמֵיכֶם׃ †וְאַתֶּם כֹּהֲנֵי יְהוָה

,comedetis gentiũ facultatẽ :vobis dicetur ,nostri Dei Ministri ,vocabimini

תִּקָּרֵאוּ מְשָׁרְתֵי אֱלֹהֵינוּ יֵאָמֵר לָכֶם חֵיל גּוֹיִם תֹּאכֵלוּ

,duplex‡ vestro pudore Pro . vos prædicabitis eorum gloria in &

7 וּבִכְבוֹדָם תִּתְיַמָּרוּ׃ †תַּחַת ˡבָּשְׁתְּכֶם מִשְׁנֶה

,possidebũt duplex‡ eorũ terra in ideo :sua parte dicent præconia* ignominia &

וּכְלִמָּה ᵐיָרֹנּוּ חֶלְקָם לָכֵן בְּאַרְצָם מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ

,iudicium diligens‡ DOMINVS ego Quia . eis erit seculi† lætitia

8 שִׂמְחַת עוֹלָם תִּהְיֶה לָהֶם׃ †כִּי אֲנִי יְהוָה אֹהֵב מִשְׁפָּט

fœdus & ,veritate in eorum opus dabo & :ascensionem* in rapinam odiens‖

שֹׂנֵא גָזֵל בְּעוֹלָה וְנָתַתִּי פְעֻלָּתָם ⁿבֶּאֱמֶת וּבְרִית

,eorum semen gentibus in scietur Et . eis excidam seculi‡

9 עוֹלָם אֶכְרוֹת לָהֶם׃ †°וְנוֹדַע בַּגּוֹיִם זַרְעָם

,eos cognoscent eos videntes* omnes :populorum medio in eorũ genimina‡ &

ᵖוְצֶאֱצָאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים כָּל־רֹאֵיהֶם ᵠיַכִּירוּם

gaudebo Gaudendo . DOMINVS benedixit‡ semen† ipsi quia

10 כִּי הֵם זֶרַע בֵּרַךְ יְהוָה׃ †שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ

fecit me induere quia :meo Deo in mea anima exultabit ,DOMINO in

בַּיהוָה ʳתָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹהַי כִּי הִלְבִּישַׁנִי

consecrabit‡ sponsum tanquã :me inuoluit iustitiæ pallio ,salutis vestimentis

בִּגְדֵי־יֶשַׁע מְעִיל צְדָקָה ˢיְעָטָנִי כֶּחָתָן יְכַהֵן

terra sicut Quia . suis vasis ornabit sponsam tanquam & ,gloria

11 פְּאֵר ᵗוְכַכַּלָּה תַּעְדֶּה כֵלֶיהָ׃ †כִּי כָאָרֶץ

sic ,faciet germinare sua semina hortus sicut & ,suum germen proferet

תּוֹצִיא צִמְחָהּ ᵛוּכְגַנָּה זֵרוּעֶיהָ תַצְמִיחַ כֵּן

coram ,laudem & iustitiam faciet germinare DOMINVS† Dominus

אֲדֹנָי יְהוִה יַצְמִיחַ צְדָקָה וּתְהִלָּה נֶגֶד

. gentibus vniuersis

כָּל־הַגּוֹיִם׃

CAP. LXII. סב

:quiescam non Ierusalaim propter & ,tacebo non Siion Propter

1 †לְמַעַן צִיּוֹן לֹא אֶחֱשֶׁה וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַם לֹא אֶשְׁקוֹט

lampas vt , eius salus & ;eius iustitia ,splendor vt , egrediatur donec

עַד־יֵצֵא כַנֹּגַהּ צִדְקָהּ וִישׁוּעָתָהּ כְּלַפִּיד

reges cuncti & ,tuam iustitiam gentes videbunt Et . se accendat

2 יִבְעָר׃ †ˣוְרָאוּ גוֹיִם צִדְקֵךְ וְכָל־מְלָכִים

DOMINI os quod ;nouum nomen tibi vocabitur Et . tuam gloriam

כְּבוֹדֵךְ וְקֹרָא לָךְ שֵׁם חָדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה

;DOMINI manu in gloriæ diadema† eris Et . illud declarabit

3 ʸיִקֳּבֶנּוּ׃ †ᶻוְהָיִית עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּיַד־יְהוָה

,vltrà tibi dicetur Non . tui Dei vola‡ in regni cidaris* &

4 וּצְנוֹף מְלוּכָה בְּכַף־אֱלֹהָיִךְ׃ †לֹא־יֵאָמֵר לָךְ עוֹד

vocabitur tibi‡ Sed . Desolata amplius dicetur non tuæ terræ & ,Derelicta

עֲזוּבָה וּלְאַרְצֵךְ לֹא־יֵאָמֵר עוֹד שְׁמָמָה כִּי לָךְ יִקָּרֵא

DOMINVS complacuit quia :Maritata tua terra† & ,ea in mea Voluntas

חֶפְצִי־בָהּ וּלְאַרְצֵךְ בְּעוּלָה כִּי־חָפֵץ יְהוָה

,virgine cum iuuenis maritabitur Quia . maritata‡ erit tua terra & ,te in

5 בָּךְ וְאַרְצֵךְ תִּבָּעֵל׃ †כִּי־יִבְעַל בָּחוּר בְּתוּלָה

gaudebit* ,sponsam super sponso gaudium‡ & :tui filij tibi maritabũtur‖

יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ וּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל־כַּלָּה ᵃיָשִׂישׂ

. tuus Deus te super

עָלַיִךְ אֱלֹהָיִךְ׃

tota & die tota ,custodes constitui Ierusalaim tuos muros Super

6 †עַל־חוֹמֹתַיִךְ יְרוּשָׁלַם הִפְקַדְתִּי שֹׁמְרִים כָּל־הַיּוֹם וְכָל־

silentium ne ,DOMINVM* rememorantes† :tacebunt non iugiter nocte

הַלַּיְלָה תָּמִיד לֹא ᵇיֶחֱשׁוּ הַמַּזְכִּירִים אֶת־יְהוָה אַל־ᶜדֳּמִי

. vobis‡

לָכֶם׃

Vt consolarer | * Vt ponerẽ | ‖in †& darẽ | ᶜשְׁנָה ᵈרָצָה | ᵉנָתַן ᶠשׂוּשׂ | pallium | ‡ vocarẽ eos | ᵍהָלַל | ‖plantationẽ | ‡ glorificationem. | ʰנָטַע ⁱבָּנָה | *antiquas | ‡ pecora vestra, | ᵏזוּר | †erunt | opes | exaltabimini. | ‡duplici, | ˡבּוּשׁ | *laudabunt partem eorũ | ‡duplicia | ᵐרָנַן | † sempiterna | ‡diligo | ‖ odio habeo | *holocaustũ, | ⁿאָמַן °יָדַע | ‡ sempiternũ | feriam cum | ᵖיָצָא ᵠנָכַר | ‡filij | *qui viderint | †sunt ‡cui | ʳגּוּל ˢיָעַט | induere fecit | ‡ magnificabit gloriam, | ‖vasa sua. | semen suum | ᵗכָּלַל ᵛגָּנַן | † Deus | ˣרָאָה | †corona | ʸנָקַב ᶻהָיָה | *diadema, | ‡manu | וצניף ק | ‡vocaberis | †terra tua habitata: | ‡ habitata. Habitabitur enim vt | ‖inhabitabũt te ‡ vt est | *sic | ᵃשׂוּשׂ | †qui reminisci facitis Domini, | ᵇחָשָׁה | ᶜדָּמָה | ‡sit

Ierusalaim ponat donec & ,stabiliat donec ,ei silentiū detis ne Et

7 †וְאַל־תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ עַד־יְכוֹנֵן וְעַד־[d]יָשִׂים אֶת־יְרוּשָׁלִַם

brachio in & sua dextera in DOMINVS Iurauit .terra in laudem

8 תְּהִלָּה בָּאָרֶץ׃ †נִשְׁבַּע יְהוָה בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ

,tuis inimicis cibum ‖ vltrà tuū triticum dedero si :suæ fortitudinis

[e]עֻזּוֹ אִם־אֶתֵּן אֶת־דְּגָנֵךְ עוֹד מַאֲכָל לְאֹיְבַיִךְ

.eo in laborasti quo ‡ tuum vinum alieni filij biberint si &

וְאִם־יִשְׁתּוּ בְנֵי־נֵכָר תִּירוֹשֵׁךְ אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ׃

:DOMINVM laudabunt & ,illud comedent ,illud *colligentes* Sed

9 †כִּי מְאַסְפָיו יֹאכְלֻהוּ וְהִלְלוּ אֶת־יְהוָה

,Transite .meæ sanctitatis atriis in illud bibent illud congregantes &

10 וּמְקַבְּצָיו [f]יִשְׁתֻּהוּ בְּחַצְרוֹת קָדְשִׁי׃ †עִבְרוּ

elapidate,viam stratam munite,munite ‖ : populi viam *cōplanate*,portas per transite

עִבְרוּ בַּשְּׁעָרִים [g]פַּנּוּ דֶּרֶךְ הָעָם [h]סֹלּוּ סֹלּוּ [h]הַמְסִלָּה סַקְּלוּ

fecit ‡ audire DOMINVS Ecce .populos super vexillum attollite,*lapide è*

11 מֵאֶבֶן הָרִימוּ [i]נֵס עַל־הָעַמִּים׃ †הִנֵּה יְהוָה הִשְׁמִיעַ

ecce :*veniens* *tua salus ecce , Siion filiæ dicite , terræ extremum ad

אֶל־קְצֵה הָאָרֶץ אִמְרוּ לְבַת־צִיּוֹן הִנֵּה יִשְׁעֵךְ בָּא הִנֵּה

populū eos vocabunt Et *.eius facies ad*† eius opus & ,eo cum eius merces

12 שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו׃ †וְקָרְאוּ לָהֶם עַם־

.derelicta nō ciuitas, Quęsita,*vocabitur tibi &*:DOMINI ‡redēptos,sanctitatis

הַקֹּדֶשׁ גְּאוּלֵי יְהוָה וְלָךְ יִקָּרֵא דְרוּשָׁה עִיר לֹא נֶעֱזָבָה׃

[d] שׁוּם · per dexteram suam & per brachium ‖in · [e] עֹז · ‡ in · congregātes · [f] שָׁתָה · expurgate ‖eleuate, eleuate semitā, remouete lapides · [g] פַּנֵּה [h] סָלַל · ‡facit · [i] נָסַס · * venit: † coram illo. ‡à Dño:& tu vocaberis,

CAP. LXIII. סג

? Bosrah de vestes *rubefactus* † , Edom de *veniens* ‖ iste ‡ Quis

1 †מִי־זֶה [a]בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה

loquens ego :suæ potentiæ multitudine in festinus,sua stola in *decoratus* *iste

זֶה הָדוּר בִּלְבוּשׁוֹ צֹעֶה בְּרֹב [b]כֹּחוֹ אֲנִי מְדַבֵּר

, *tuo vestimento* ‡ rubrum Quare .seruandum ad magnus iustitia in

2 בִּצְדָקָה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ †מַדּוּעַ אָדֹם לִלְבוּשֶׁךָ

,ego solus calcaui Torcular ?torculari in calcātis sicut tua vestimēta &

3 וּבְגָדֶיךָ כְּדֹרֵךְ בְּגַת׃ †פּוּרָה דָּרַכְתִּי לְבַדִּי

eos cōculcabo & ,meo *naso* ‡in eos calcabo & :mecū *vir*† non populis de &

וּמֵעַמִּים אֵין־אִישׁ אִתִּי וְאֶדְרְכֵם בְּאַפִּי וְאֶרְמְסֵם

omnia & ,mea vestimenta super eorum *victoria spargetur* ‖ & :mea ira in

בַּחֲמָתִי וְיֵז [c]נִצְחָם עַל־בְּגָדַי וְכָל־

annus & :meo corde in vltionis dies Quia .inquinaui mea indumenta

4 מַלְבּוּשַׁי אֶגְאָלְתִּי׃ †כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת

nō & ,*obstupui*† & :auxiliator *non & ,aspexi Et .venit meorū redēptorū

5 גְּאוּלַי בָּאָה׃ [d]†וְאַבִּיט וְאֵין [e]עֹזֵר וְאֶשְׁתּוֹמֵם וְאֵין

:me fulciuit *ipse meus æstus* ‡ & ,meum brachium mihi saluauit & :*fulciens* ‡

סוֹמֵךְ וַתּוֹשַׁע [f]לִי זְרֹעִי וַחֲמָתִי הִיא סְמָכָתְנִי׃

,mea ira in eos inebriabo & ,meo furore in populos conculcabo Et

6 †וְאָבוּס עַמִּים בְּאַפִּי וַאֲשַׁכְּרֵם בַּחֲמָתִי

DOMINI Miserationes .eorū *victoriam* ‖ terram in faciam descendere &

7 וְאוֹרִיד לָאָרֶץ נִצְחָם׃ †חַסְדֵי יְהוָה

nobis reddidit quæ oībus super *quasi* DOMINI laudes ,faciā memorare

אַזְכִּיר [g]תְּהִלֹּת יְהוָה כְּעַל כֹּל אֲשֶׁר־גְּמָלָנוּ

eis reddidit quod ,Israel domui boni multitudinem & :DOMINVS

יְהוָה [h]וְרַב־טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־גְּמָלָם

.suarū miserationum multitudinem secundum &,*suas misericordias*† secundū

כְּרַחֲמָיו וּכְרֹב חֲסָדָיו׃

eis est factus & :mentiētur nō † filij ,*ipsi* ‡ meus popul' Verè :dixit Et

8 †וַיֹּאמֶר אַךְ־עַמִּי הֵמָּה בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ וַיְהִי לָהֶם

eius *facierum* ‡angelus & ,angustia *non*† eorū angustia omni In .*saluatorem in* ‖

9 [i]לְמוֹשִׁיעַ׃ †בְּכָל־[k]צָרָתָם לֹא צָר וּמַלְאַךְ פָּנָיו

ipse suā indulgentiā propter & ,suā dilectionem propter :eos fecit saluos

הוֹשִׁיעָם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הוּא

ipsi Et .seculi diebus cūctis eos portauit & ,eos tulit & :eos redemit

10 גְּאָלָם וַיְנַטְּלֵם [l]וַיְנַשְּׂאֵם כָּל־יְמֵי עוֹלָם׃ †וְהֵמָּה

eis est *versus* ‖ & :eius sanctitatis spiritū *affecerunt dolore* ‡ & ,fuerunt rebelles

מָרוּ וְעִצְּבוּ אֶת־רוּחַ קָדְשׁוֹ וַיֵּהָפֵךְ לָהֶם

,Moseh seculi dierū est recordat' Et .eos cōtra pugnauit ipse ,*inimicū in*†

11 לְאוֹיֵב הוּא נִלְחַם־בָּם׃ †וַיִּזְכֹּר יְמֵי־עוֹלָם מֹשֶׁה

ponēs† Vbi ?sui *pecoris* *pastorib' cū ,mari de eos *faciēs ascēdere* ‖ Vbi :sui populi ‡

עַמּוֹ אַיֵּה [m]הַמַּעֲלֵם מִיָּם אֵת רֹעֵי צֹאנוֹ אַיֵּה הַשָּׂם

brachio,Moseh ad dexterā *Deducēs* ‡ ?suæ sanctitatis spiritū ei' medio in

12 בְּקִרְבּוֹ אֶת־רוּחַ קָדְשׁוֹ׃ [n]†מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ

? *seculi* † nomen sibi *faciendum ad ,eorum faciebus à* *aquas *scindētis* :‡suæ gloriæ

תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם [p]לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם׃

.impingerent non † , desertum per *equū* ‡ sicut ,abyssos per eos *Deducens* ‖

13 †מוֹלִיכָם בַּתְּהֹמוֹת כַּסּוּס בַּמִּדְבָּר לֹא יִכָּשֵׁלוּ׃

sic :*eum deducet*† DOMINI spiritus ,*descendet* ‡ vallem per animal Veluti

14 †כַּבְּהֵמָה בַּבִּקְעָה [q]תֵּרֵד רוּחַ יְהוָה [r]תְּנִיחֶנּוּ כֵּן

. gloriæ nomen tibi *faciendum ad* ‡ ,tuum populum duxisti

נִהַגְתָּ עַמְּךָ לַעֲשׂוֹת לְךָ שֵׁם תִּפְאָרֶת׃

‡ est · ‖qui venit · † rubeas habens · [a] בּוֹא [b] כּוֹחַ · * formosus · ‡ est vestimētum tuum , · † est quisquā · ‡ furore · ‖ aspersi sanguinem · [c] נָזָה · * erat · † admiratus sum, · [d] נָבַט · [e] שָׁמַם · ‡ erat qui fulciret: · ‡ iustitia mea ipsa · [f] יָשַׁע · ‖fortitudinē · [g] הָלַל · [h] רָבַב · † misericordiam suam, · ‡ sunt, † qui ‖ saluator. · † ei fuit · ‡ faciei · [i] יָשַׁע [k] צוּר · לוּ · [l] נָשָׂא · ‡ irascifecerūt ‖ effectus · † inimicus, · ‡ & · ‖ est qui ascēdere fecit · * gregis · † est qui posuit · [m] עָלָה [n] יָלַךְ · ‡ Qui ambulare fecit eos · ‡ qui scidit · * ante eos, vt faceret · ‡ sempiternū? · [p] עָשָׂה [q] יָרַד · ‖ Qui ambulare fecit · ‡ equus ambulabat · † nec impegerunt · ‡ descendens, quem † quietè ducit: · [r] נוּחַ · ‡ vt faceres

:tuæ gloriæ & ,tuæ sanctitatis habitaculo de vide & ,cœlis è Aspice

15 †הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה מִזְּבֻל קָדְשְׁךָ [s]וְתִפְאַרְתֶּךָ

,tuorum viscerum *tumultus* ‡ ,tuæ fortitudines & ,tuus zelus † vbi

אַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ הֲמוֹן מֵעֶיךָ

:noster pater tu Nam ?se continuerunt *me erga* ‖ ?tuarū miserationum &

16 וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ׃ †כִּי־אַתָּה אָבִינוּ

DOMINE Tu .nos agnouit non Israel & ,nos nesciuit Abraham quia

כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא [t]יַכִּירָנוּ אַתָּה יְהוָה

. tuum nomen † seculo à :noster redemptor ,noster pater

אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ׃

fecisti indurare ,tuis viis de DOMINE nos *facies* ‡ errare Quare

17 †לָמָּה [u]תַתְעֵנוּ יְהוָה מִדְּרָכֶיךָ תַּקְשִׁיחַ

tribus ,tuos seruos propter Conuertere ? tuo timore à nostrum cor

לִבֵּנוּ מִיִּרְאָתֶךָ שׁוּב לְמַעַן עֲבָדֶיךָ שִׁבְטֵי

:tuæ sanctitatis populus† possederunt* breue Ad .tuæ hæreditatis

18 נַחֲלָתֶךָ׃ †לַמִּצְעָר יָרְשׁוּ עַם־קָדְשֶׁךָ

non*,seculo à ‡ fuimus ‖ .*tuum sanctuarium* ‡ conculcauerunt nostri hostes

19 [x]צָרֵינוּ בּוֹסְסוּ מִקְדָּשֶׁךָ׃ †הָיִינוּ מֵעוֹלָם לֹא־

.eos super tuum nomen est inuocatum nec ;*eos in*† es dominatus

מָשַׁלְתָּ בָּם לֹא־נִקְרָא שִׁמְךָ עֲלֵיהֶם

CAP. LXIIII. סד

.defluerēt montes *tuis faciebus à* ‖ ,descenderes ,cœlos disrumperes Vtinā

1 †לוּא־קָרַעְתָּ שָׁמַיִם יָרַדְתָּ מִפָּנֶיךָ הָרִים נָזֹלּוּ׃

manifestandum ad ,*ignis bulliet aquas ,liquefactionum ignem ardere Secundum* ‡

2 †כִּקְדֹחַ אֵשׁ הֲמָסִים מַיִם תִּבְעֶה־אֵשׁ [y]לְהוֹדִיעַ

. formidabunt gentes *tuis faciebus* ‡ à .tuis hostibus tuum nomen

שִׁמְךָ לְצָרֶיךָ מִפָּנֶיךָ גּוֹיִם יִרְגָּזוּ׃

montes *tuis faciebus* † à ,descēdisti :*expectabimus* *non ,terribilia *te faciēdo* In ‖

3 †בַּעֲשׂוֹתְךָ [z]נוֹרָאוֹת לֹא נְקַוֶּה יָרַדְתָּ מִפָּנֶיךָ הָרִים

:auribus perceperunt neque ,audierunt non seculo à Et . defluxerunt

4 נָזֹלּוּ׃ †וּמֵעוֹלָם לֹא־שָׁמְעוּ לֹא הֶאֱזִינוּ

.ipsum expectanti faciat ‡ ,te præter Deum vidit non oculus

עַיִן לֹא־רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה־לוֹ׃

.tui recordabātur tuis viis in :iustitiam facienti & ,*gaudenti Occurristi

5 †פָּגַעְתָּ אֶת־[a]שָׂשׂ וְעֹשֵׂה צֶדֶק בִּדְרָכֶיךָ יִזְכְּרוּךָ

.nos saluabamur & ,‡seculum eis in ,*peccauimus & ,es iratus tu* † Ecce

הֵן־אַתָּה קָצַפְתָּ וַנֶּחֱטָא בָּהֶם עוֹלָם [b]וְנִוָּשֵׁעַ׃

omnes *centonum* *vestimentum vt & ,nos omnes *immundus vt fuimus* Et ‖

6 †וַנְּהִי כַטָּמֵא כֻּלָּנוּ וּכְבֶגֶד עִדִּים כָּל־

nostræ iniquitates & ,nos oēs folium veluti decidimus & :nostræ iustitiæ

צִדְקֹתֵינוּ וַנָּבֶל כֶּעָלֶה כֻּלָּנוּ [c]וַעֲוֹנֵנוּ

se *excitans ,tuo nomine in inuocans*† non Et .nos abstulerunt ventus tanquā

7 כָּרוּחַ [d]יִשָּׂאֻנוּ׃ †וְאֵין־קוֹרֵא בְשִׁמְךָ מִתְעוֹרֵר

nos dissoluisti & ,nobis à *tuas facies* ‡ abscōdisti Nā .te *in* apprehēdendū ad

לְהַחֲזִיק בָּךְ כִּי־הִסְתַּרְתָּ פָנֶיךָ מִמֶּנּוּ וַתְּמוּגֵנוּ

noster pater ,DOMINE nunc Et .nostrarum iniquitatum *manu in* ‖

8 בְּיַד־עֲוֹנֵנוּ׃ †וְעַתָּה יְהוָה אָבִינוּ

.nos omnes tuæ manus opus & ,noster fictor tu & ,lutum nos : tu ‡

אַתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ׃

memineris *perpetuum* *in ne & ,valde vsque DOMINE irascaris Ne

9 †אַל־תִּקְצֹף יְהוָה עַד־מְאֹד וְאַל־לָעַד תִּזְכֹּר

Ciuitates .nos omnes† tuus populus ,quæso respice ,ecce :iniquitatis

10 עָוֹן הֵן [e]הַבֶּט־נָא עַמְּךָ כֻלָּנוּ׃ †עָרֵי

Ierusalaim ,fuit desertum * Siion ,desertum ‡ fuerunt tuæ sanctitatis

קָדְשְׁךָ [f]הָיוּ מִדְבָּר צִיּוֹן מִדְבָּר הָיָתָה יְרוּשָׁלִַם

qua ‡ ,nostræ gloriæ & ,nostræ sanctificationis Domus .desolata

11 שְׁמָמָה׃ †בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ אֲשֶׁר

omnia *& : ignis *combustionem* ‡ in fuit ,nostri patres te laudauerunt

הִלְלוּךָ אֲבֹתֵינוּ הָיָה לִשְׂרֵפַת אֵשׁ וְכָל־

his super Nunquid .desolationem in fuit *nostra desiderabilia*

12 מַחֲמַדֵּינוּ הָיָה לְחָרְבָּה׃ †הַעַל־אֵלֶּה

? valde vsque nos affliges & ,tacebis ?DOMINE te continebis

תִתְאַפַּק יְהוָה תֶּחֱשֶׁה [g]וּתְעַנֵּנוּ עַד־מְאֹד׃

CAP. LXV. סה

:me quęsierāt nō *iis ‖ sum inuētus ;interrogauerāt nō ‡ iis sum *Quæsitus* †

1 †נִדְרַשְׁתִּי לְלוֹא שָׁאָלוּ נִמְצֵאתִי לְלֹא בִקְשֻׁנִי

. *meo nomine in vocantem* ‡ non† gentem ad ,ego ecce ,ego ecce :dixi

אָמַרְתִּי הִנֵּנִי הִנֵּנִי אֶל־גּוֹי לֹא־קֹרָא בִשְׁמִי׃

ambulantes , *contumacem* ‡ populum ad die tota meas manus Expandi

2 †פֵּרַשְׂתִּי יָדַי כָּל־הַיּוֹם אֶל־עַם סוֹרֵר הַהֹלְכִים

me *irritantes*† Populum .suas cogitationes post ,*bona* *non *via* ‡

3 הַדֶּרֶךְ לֹא־טוֹב אַחַר מַחְשְׁבֹתֵיהֶם׃ †הָעָם הַמַּכְעִיסִים אוֹתִי

.lateres † super *adolentes* *& ,hortis in *sacrificantes* ‡ :semper *meis faciebus super* ‡

עַל־פָּנַי תָּמִיד זֹבְחִים [h]בַּגַּנּוֹת וּמְקַטְּרִים עַל־הַלְּבֵנִים׃

[s] פָּאַר · † sunt · ‡ multitudo · ‖ mihi · [t] נָכַר · † est · ‡ fecisti · [u] תָּעָה · * tempus · † terram · ‡ sanctificationē tuam. · ‖ Nos ‡ tui · * tu, † eorum, · [x] צוּר · ‖ & sicut olim à facie tua · ‡ Instar inflāmantis ignis efferuētes aquas erat deflagratio ignis tui, · [y] יָדַע [z] יָרֵא · ‡ facie tua · ‖ Cū feceris · * sperabim': · † facie tua · ‡ qui ita · * in te, · [a] שׂוּשׂ · † te irato, & nobis peccantibus, · ‡ persistebat, · [b] יָשַׁע · ‖ At nūc facti sumus vt pollutio · * inquinatum · [c] עָוָה [d] נָשָׂא · † est qui inuocet nomen tuū , qui excitet · ‡ faciē tuam · ‖ ppter manū · ‡ es · * seculum · † sumus · [e] נָבַט · ‡ vt * vt · [f] הָיָה · ‡ in · ‡ exultationē · * omne desiderabile nostrum · [g] עָנָה · † Obui' fact' · ‡ qui ‖ ab * qui · † quæ · ‡ inuocauerat nomē meū. · ‡ declinātem, qui gradiuntur per viam · * bonam, · † qui irasci faciunt · ‡ coram me · ‡ sacrificant · * suffire faciunt · † dealbatos · [h] גָּנַן

carnem *comedentes* :*pernoctabunt monumentis*‡in & ,sepulchris in *Manentes*
4 †הישבים בקברים ובנצורים ילינו האכלים בשר
Accede :*Dicentes*† .eorum vasis*prophanatorum ius & ,*porci*‖
5 החזיר ופרק פגלים כליהם: †האמרים קרב
;meo *naso*‡in fumus Isti .te *sanctificaui*‡quia ,*me in*‖ appropinques ne ,te *ad*
אליך אל־תגש־בי כי קדשתיך אלה עשן באפי
,tacebo non :*meas facies ad** scriptum Ecce .die tota ardens ignis
6 אש יקדת כל־היום: †הנה כתובה לפני לא אחשה
.eorum sinu in reddam & ,reddam *quinimo*†
כי־אם־שלמתי ושלמתי על־חיקם:
dixit ,simul‡ vestrorum patrum iniquitates & , vestras Iniquitates
7 †עונתיכם ועונת אבותיכם יחדו אמר
colles super & ,montes super‡ suffiuerunt *qui*† :DOMINVS
יהוה אשר קטרו על־ההרים ועל־הגבעות
.eorum sinum in primum eorum opus remetiar & :me affecerũt probris
חרפוני ומדתי פעלתם ראשנה על־חיקם:
,botro in mustum inuenitur cùm Sicut :DOMINVS dixit Sic
8 †כה אמר יהוה כאשר ימצא התירוש באשכול
propter faciam sic :illo in†benedictio quoniã ,illud *corrũpas** Ne ,*dixit*‡&
ואמר אל־תשחיתהו כי ברכה בו כן אעשה למען
Iahacob de deducam Et .totum *corrumpendum non ad*‡ ,meos seruos
9 עבדי לבלתי השחית הכל: †והוצאתי מיעקב
cam *possidebunt** & :meos montes *possidentem*‡ Iehudah de & ,semen
זרע ומיהודה יורש הרי וירשוה
Saron† erit Et .ibi habitabunt mei serui & ,mei electi
10 בחירי ועבדי ישכנו־שמה: †והיה השרון
meo populo ,*bouis accubitum in*‡ ,Hachor vallis & ,*pecoris*‡habitaculum in
לנוה־צאן ועמק עכור לרבץ בקר לעמי
obliuiscentes‡ ,DOMINVM *derelinquentes*† vos Et .me requisierunt qui
11 אשר דרשוני: †ואתם עזבי יהוה השכחים
Meni implentes‖ & ,mensam *Ioui parantes*‡ :meæ sanctitatis montis
את־הר קדשי הערכים לגד שלחן והממלאים למני
iugulationi vos omnes & gladio vos Numeraboque .libamen
12 ממסך: †ומניתי אתכם לחרב וכלכם לטבח
non & ,sum locutus ;respõdistis non & , vocaui quod eo ,vos incuruabitis
תכרעו יען קראתי ולא עניתם דברתי ולא
nolui quæ *in* & ,meis oculis in malum fecistis & :audistis
שמעתם ותעשו הרע בעיני ובאשר לא־חפצתי
mei serui Ecce :Deus Dominus dixit sic Propterea .elegistis
13 בחרתם: †לכן כה־אמר אדני יהוה הנה עבדי
.sitietis vos & ,bibent mei serui Ecce .esurietis vos & ,comedent
יאכלו ואתם תרעבו הנה עבדי ישתו ואתם תצמאו
.afficiemini pudore vos & ,lætabuntur mei serui Ecce
הנה עבדי ישמחו ואתם תבשו:
dolore præ clamabitis vos & :*cordis bono à ouabunt*†mei serui Ecce
14 †הנה עבדי ירנו מטוב לב ואתם תצעקו מכאב
.vlulabitis spritus contritione præ & ,cordis
לב ומשבר רוח תילילו:
te‖interficiet & ,meis electis *iuramentum*†in vestrũ nomen dimittetis Et
15 †והנחתם שמכם לשבועה לבחירי והמיתך
.alio nomine vocabit suos seruos & :Deus Dominus
אדני יהוה ולעבדיו יקרא שם אחר:
iurans† & .Amen Deo in se benedicet ,terra in se *benedicens* Qui
16 †אשר המתברך בארץ יתברך באלהי אמן והנשבע
angustiæ sunt traditæ obliuioni quia :Amen Deo in iurabit ,terra in
בארץ ישבע באלהי אמן כי נשכחו הצרות
.meis oculis ab se abscondent quia & ,priores
הראשנות וכי נסתרו מעיני:
non & :nouam terram & ,nouos cælos *creans** ego ecce Quia
17 †כי־הנני בורא שמים חדשים וארץ חדשה ולא
.cor super ascendent nec ,priores memorabuntur
תזכרנה הראשנות ולא תעלינה על־לב:
creans† ego quæ *perpetuum** in exultate & ,gaudete Quinimo
18 †כי־אם־שישו וגילו עדי־עד אשר אני בורא
eius populum & ,exultationem Ierusalaim *creans*‡ ego ecce Quia
כי הנני בורא את־ירושלם גילה ועמה
:meo populo in gaudebo & ,Ierusalaim in exultabo Et .gaudium
19 משוש: †וגלתי בירושלם וששתי בעמי
.clamoris vox & ,fletus vox vltrà ea in audietur non &
ולא־ישמע בה עוד קול בכי וקול זעקה:
impleuerit nõ qui ,senex neq, ,dierum infans vltrà *inde** erit Non
20 †לא־יהיה משם עוד עול ימים וזקן אשר לא־ימלא
peccator & ,morietur *annorum centum filius* puer quoniam .suos dies
את־ימיו כי הנער בן־מאה שנה ימות והחוטא
.maledicetur *annorum centum filius*
בן־מאה שנה יקלל:

Qui manent ‡desertis pernoctant: qui comedunt — לון [i] — כלה [k] — ‖suillam, *est in — † Qui dicũt: Sta apud ‖mihi, ‡sanctior sum ‡furore *est corã me, † sed — ‡reddam — עוה [l] — †nam ‡illi — מדד [m] אל ק — ‡dicit quis, *dissipes †est — שחת [n] — ‡vt non disperdam — יצא [o] — ‡hæreditate accipientem *hæreditate accipient †planicies ‡pecorum, ‡locus accubitus armentorum †qui derelinquitis ‡qui obliuiscimini ‡qui paratis militiæ cæli ‖qui impletis planetis — מנה [p] ענה [q] — שתה [r] — בוש [s] — † clamabunt præ iocunditate cordis, — ילל [t] — †execratione ‖vos — מות [u] — benedicit‖ †qui iurat — צור [x] — *creo — עלה [a] — Sed *seculum seculi in his †creo. — שוש [b] גול [c] — ‡creo — *tunc — centenarius — centenarius

,vineas plantabunt & :habitabunt & ,domos ædificabunt Et
21 †ובנו בתים וישבו ונטעו כרמים
non ;habitabit alius & ,ædificabunt Non .earũ fructum comedent &
22 ואכלו פרים: †לא יבנו ואחר ישב לא
,mei populi dies ,*ligni** dies secundum quia :comedet alius & ,plãtabunt
יטעו ואחר יאכל כי כימי העץ ימי עמי
laborabunt Non .mei electi inueterabunt suarũ manuũ opus &
23 ומעשה ידיהם יבלו בחירי: †לא יגעו
benedictorum semen quia :*turbationem ad* generabunt nec ,vacuum in
לריק ולא ילדו לבהלה כי זרע ברוכי
antequam ,erit Et .eis cum eorum *genimina &* , *ipsi* DOMINI‡
24 יהוה המה וצאצאיהם אתם: †והיה טרם
.audiam ego & ,loquentibus ipsis adhuc :exaudiam ego & ,clament
יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע:
simul comedet bos sicut leo & ,*vnus sicut* pascentur agnus & Lupus
25 †זאב וטלה ירעו כאחד ואריה כבקר יאכל־
corrumpent† nec ,*malefacient** non :‡*eius* panis puluis *serpens* & ,paleam
תבן ונחש עפר לחמו לא־ירעו ולא־ישחיתו
.DOMINVS dixit ,meæ sanctitatis monte omni in
בכל־הר קדשי אמר יהוה:

בנה [d] — פרה [e] — *durationis arboris, erũt — נטע [f] — בלה [g] — cum terrore: — ‡à Domino sunt, & filij ‡ — יצא [h] — simul, — serpẽti, ‡erit: *nocebunt, †occident — רוע [i]

CAP. LXVI. סו

scabellum terra & ,meũ solium † Cæli :DOMINVS dixit Sic
1 †כה אמר יהוה השמים כסאי והארץ הדם
ille vbi & ,mihi ædificabitis quam domus ista* vbi :meorum pedum
רגלי אי־זה בית אשר תבנו־לי ואי־זה
fuerunt & ,fecit mea manus hæc omnia Et ?meæ quietis locus
2 מקום מנוחתי: †ואת־כל־אלה ידי עשתה ויהיו
,*afflictum ad respiciam illud ad*‡ Et .DOMINVS dixit ,hæc omnia
כל־אלה נאם־יהוה ואל־זה אביט אל־עני
bouem *Mactans*‡ .meum verbum super trementẽ & ,spiritu contritũ &
3 ונכה־רוח וחרד על־דברי: †שוחט השור
munus faciens ascẽdere‡ :canem *deceruicans agnum immolans*† :virum *percutiens**
מכה־איש זובח השה ערף כלב מעלה מנחה
elegerunt hæc etiam :*vanitati benedicens** thus *memorans* :*porci*‡ sanguinem
דם־חזיר מזכיר לבנה מברך און גם־המה בחרו
.*voluit*† eorum anima suis *contaminationibus*‖ in & ,suis viis in
בדרכיהם ובשקוציהם נפשם חפצה:
adducam *eorũ timores*‡& ,eorum *adinuentionibus*‡in eligam ego Etiam
4 †גם־אני אבחר בתעלליהם ומגורתם אביא
:audierunt non & ,sum locutus ;*respondens**non & ,vocaui quòd eò ,eis
להם יען קראתי ואין עונה דברתי ולא שמעו
.elegerunt volui non *quo in*†& ,meis oculis in malum feceruntque
ויעשו הרע בעיני ובאשר לא־חפצתי בחרו:
dixerunt :eius verbum ad *contremiscentes*‡ ,DOMINI verbum Audite
5 †שמעו דבר־יהוה החרדים אל־דברו אמרו
:meum nomen propter vos *elongantes*‡ , vos habentes odio vestri fratres
אחיכם שנאיכם מנדיכם למען שמי
.afficiẽtur pudore ipsi &,vestra lętitia in cõspicietur at:DOMINVS *sit gloriosus*‖
יכבד יהוה ונראה בשמחתכם והם יבשו:
reddentis DOMINI vox ,templo de vox ,ciuitate de sonitus Vox
6 †קול שאון מעיר קול מהיכל קול יהוה משלם
antequam :peperit ,parturiret Antequam .suis inimicis retributionem
7 גמול לאיביו: †בטרם תחיל ילדה בטרם
quis ,*hoc sicut*‡audiuit Quis .masculum *est enixa*†& ,ei dolor veniret
8 יבוא חבל לה והמליטה זכר: †מי־שמע כזאת מי
gens parietur num ?vna die in terra est parta nunquid ?*hæc sicut** vidit
ראה כאלה היוחל ארץ ביום אחד אם־יולד גוי
.suos filios Siion peperit etiam ,*fuit ægra*†quia ?vna vice
פעם אחת כי־חלה גם־ילדה ציון את־בניה:
?DOMINVS dixit ,faciam parere non & ,*frangam matricem ego** Num
9 †האני אשביר ולא אוליד יאמר יהוה
? tuus Deus dixit ,*claudar &* ,*faciens generare*†ego Num
אם־אני המוליד ועצרתי אמר אלהיך:
:eam *diligentes*‡omnes ea in exultate & ,Ierusalaim cum Lætamini
10 †שמחו את־ירושלם וגילו בה כל־אהביה
.eam super *lugentes*‡ vniuersi gaudio ea cum gaudete
שישו אתה משוש כל־המתאבלים עליה:
Vt :eius consolationum vbere ab saturemini & ,sugatis Vt
11 †למען תינקו ושבעתם משד תנחמיה למען
.eius gloriæ *splendore à** delectemini & ,mulgeatis
תמצו והתענגתם מזיז כבודה:
,fluuiũ tanquã eam ad *declinans*†ego Ecce :DOMINVS dixit sic Nam
12 †כי־כה אמר יהוה הנני נוטה־אליה כנהר
:sugetis & ,gentium gloriã ,inundantẽ torrentem tanquam & ,pacem
שלום וכנחל שוטף כבוד גוים וינקתם

†est — *igitur — נוח [k] — ‡cũ toto hoc ad afflictum ipsum, ego potius specto — ענה [l] נכה [m] — ‡Qui immolat ‡est ac si interficeret †qui immolat pecus, perinde est ac si deceruicaret ‡qui offert oblationẽ, est ac si offerret ‡suillum, qui suffire facit *est ac si benediceret idolo: ‖abominationibus †delectata est. ‡illusiones ‡quæ timent *erat qui responderet, †quæ — עשה [n] — ‡qui tremitis ‡abominãtes — נדה [o] בוש [p] — ‖glorificet — חול [q] — ‡peperit *tale, & *huic similia? †parturiuit, — *mulierem venire faciã ad partum, — ילד [r] — †qui generare facio, ero prohibitus, ‡qui diligitis — גול [s] — ‡qui lugetis — ינק [t] — *propter splẽdorem — מוץ [u] — †declino

quem vir Sicut .*oblectabimini* genua super & ,portabimini latus super

על־צד [x] תנשאו ועל־ברכים תשעשעו׃ 13 [†] כאיש אשר

Ierusalaim in & ,vos consolabor ego sic , *eum consolabitur*‡ sua mater

אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם ובירושלם

,vestrum cor gaudebit & ,videbitis Et . consolationem accipietis

תנחמו׃ 14 [†] [a] וראיתם ושש לבכם

manus cognoscetur & :germinabunt herba tanquam vestra ossa &

ועצמותיכם כדשא תפרחנה ונודעה יד־

.suis inimicis *indignabitur*† & ,*suis seruis cum* DOMINI

יהוה את־עבדיו וזעם את־איביו׃

:eius quadrigæ turbo tanquã & ,veniet igne in DOMINVS ecce Quia

15 [†] כי־הנה יהוה באש יבוא וכסופה מרכבתיו

. ignis *flammis**in suam increpationẽ & ,suum *nasum*‡ira in reddendum ad

[b] להשיב בחמה אפו וגערתו בלהבי־אש׃

omnem suo gladio in & ,*cõtendẽs iudicio*†DOMINVS igne in Quia

16 [†] כי באש יהוה נשפט ובחרבו את־כל־

,se *Sanctificantes* .DOMINI *vulnerati*‡erunt multi & :carnem

בשר [c] ורבו חללי יהוה׃ 17 [†] המתקדשים

,*porci** carnẽ comedẽtes :medio in *vnam*‖ post hortis in se *purificantes*‡ &

והמטהרים אל־[d] הגנות אחר אחד בתוך אכלי בשר החזיר

.DOMINVS dixit ,*finientur*† simul :murem & ,abominationem &

והשקץ והעכבר יחדו [e] יספו נאם־יהוה׃

congregandum ad veniens‡ ,eorum cogitationes & ,eorum opera ‡ ego Et

18 [†] ואנכי מעשיהם ומחשבתיהם באה לקבץ

.meam gloriam videbunt & ,venient & :linguas & ,gentes omnes

את־כל־הגוים והלשנות [f] ובאו וראו את־כבודי׃

gentes ad *euasos*† eis ex mittam & ,signum eis in ponam Et

19 [g] [†] ושמתי בהם אות ושלחתי מהם פליטים אל־הגוים

insulas ‖ ;Iauan & ,Tubal ,arcum trahentes ,Lud & ,Pul ,Tharsis

תרשיש פול ולוד משכי קשת תובל ויון [h] האיים

risu afficiemini. [x] נשא ‡consolatur, [a] ראה erga seruos suos, †irascetur ‡furorem * flamma [b] שוב †iudicabit, ‡ interfecti à Dño. Qui sanctificant [c] רבב ‡qui purificant ‖ peculiarem * suillam, [d] גנן [e] סוף אחת קץ †consumentur, ‡visitabo ‡quando veniet tempus, vt cõgregem [f] בוא [g] שום †qui euaserĩt ‖ad [h] איה

viderunt non & ,meum auditum audierunt non quæ ,longinquas

הרחקים אשר לא־שמעו את־שמעי ולא־[i] ראו את־

.gentibus in meam gloriam annunciabunt & :meam gloriam

כבודי [k] והגידו את־כבודי בגוים׃

munus gentibus cunctis de vestros fratres omnes adducent Et

20 [†] והביאו את־כל־אחיכם מכל־הגוים מנחה

, mulis in & , lecticis in & ,*curru* in & , equis in DOMINO

ליהוה בסוסים וברכב [l] ובצבים ובפרדים

:DOMINVS dixit, Ierusalaim *meæ sanctitatis**montẽ ad *velocibus animalib⁹ in*‡&

[m] ובכרכרות על הר קדשי ירושלם אמר יהוה

domũ† ,mundo vase in munus Israel filij adducẽt queadmodum

כאשר יביאו בני ישראל את־המנחה [n] בכלי טהור בית

,Leuitas in‡ ,sacerdotes in assumam eis ex etiam Et .DOMINI

יהוה׃ 21 [†] וגם־מהם [o] אקח לכהנים ללוים

terra & , noui cœli sicut Quia .DOMINVS dixit

אמר יהוה׃ 22 [†] כי כאשר השמים החדשים והארץ

:DOMINVS dixit ,*meas facies ad stantes ,faciens** ego quos , noua

החדשה אשר אני עשה עמדים לפני נאם־יהוה

. vestrum nomen & ,vestrum semen stabit sic

כן יעמד זרעכם ושמכם׃

sabbathi tempore† de & ,eius *mense in mensis tempore à* erit Et

23 [†] והיה מדי־חדש בחדשו ומדי שבת

,*meas facies ad se incuruãdum ad** caro omnis veniet :eius sabbathum in

בשבתו יבוא כל־בשר [p] להשתחות לפני

virorum cadauera *in* videbunt & ,egredientur Et .DOMINVS dixit

24 אמר יהוה׃ [†] ויצאו [q] וראו בפגרי האנשים

corũ ignis & ,morietur non eorum vermis quia :me in præuaricantium

הפשעים בי כי תולעתם לא תמות [r] ואשם

.carni omni *nausea* † erunt & ,extinguetur non

לא תכבה [s] והיו דראון לכל־בשר׃

[i] ראה [k] נגד donum quadrigis, [l] צב ‡carrucis *sanctum meum [m] כרכר †in ‡& [n] כלה [o] לקח * facio, stant coram me, de mense in mensem ⊤ sabbatho * vt incuruet se coram me, [p] שחה [q] ראה [r] אש †opprobriũ [s] היה

תם ספר ישעיהו׃

Finis libri Iesahiahu.

ספר ירמיהו

LIBER IRMEIAHV.

CAP. I. א

sacerdotib⁹ de Chilchiiahu filij Irmeiahu Verba

1 דברי ירמיהו בן־חלקיהו מן־הכהנים

. Biniamin terra in Hanathoth in† qui

אשר בענתות בארץ בנימן׃

,eum ad DOMINI verbum fuit Quod

2 [†] אשר היה דבר־יהוה אליו

:Iehudah regis Amon filij Iosiiahu diebus in

[a] בימי יאשיהו בן־אמון מלך יהודה

. *eum regnare* anno decimo tertio in

בשלש־עשרה שנה למלכו׃

ad vsque ,Iehudah regis Iosiiahu filij Iehoiachim diebus in fuit Et

3 [†] [b] ויהי בימי יהויקים בן־יאשיהו מלך יהודה עד־

,Iehudah regis Iosiiahu filij Sidchiiahu *annos vndecim consummandũ*

[c] תם עשתי־עשרה שנה לצדקיהו בן־יאשיהו מלך יהודה

.quinto mense in Ierusalaim *transmigrandum*‡ad vsque

עד־ [d] גלות ירושלם בחדש החמישי׃

:dicendo me ad DOMINI verbum fuit Et

4 [†] ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃

exires antequam & :te noui ,vtero in te formarem Priusquam

5 [†] בטרם אצורך בבטן ידעתיך ובטרם [e] תצא

. te dedi gentibus prophetam ,te sanctificaui ,vulua de

מרחם הקדשתיך נביא לגוים [f] נתתיך׃

quia ,loqui noui non Ecce . Deus Domine Ahah :dixi Et

6 [†] ואמר אהה אדני יהוה הנה לא־ידעתי דבר כי־

:*ego*† puer ,dicas Ne :me ad DOMINVS dixit Et . *ego** puer

נער אנכי׃ 7 [†] ויאמר יהוה אלי אל־תאמר נער אנכי

,tibi præcipiam quæ vniuersa & :ibis ,te mittam *quo* † omnia ad quia

כי על־כל־אשר אשלחך [g] תלך ואת כל־אשר [h] אצוך

†fuerunt [a] יום quo regnauit. [b] היה consummationem vndecimi anni. [c] תמם ‡transmigrationem [d] גלה [e] יצא [f] נתן *sum. †sum. †ad quæ [g] ילך [h] צוה

. loquêris Ne timeas à *faciebus* eorum: quia tecum ego‡ *ad eripiendum* te,

8 תדבר׃ [†] אל־תירא מפניהם כי־אתך אני [i] להצלך

.DOMINVS dixit Et misit DOMINVS manum suam, & tetigit

9 נאם־יהוה׃ [†] וישלח יהוה את־ידו [k] ויגע

super os meum. & dixit DOMINVS ad me: Ecce dedi verba mea

על־פי ויאמר יהוה אלי הנה נתתי דברי

in ore tuo . Vide, † *legaui* te die hac super gentes, & super

10 בפיך׃ [†] ראה הפקדתיך היום הזה על־הגוים ועל־

regna, *ad euellendum, & ad diruendum, & ad disperdendum, & ad destruendũ*:

הממלכות לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס

ad ædificandum, & ad plantandum.

לבנות ולנטוע׃

Et fuit verbum DOMINI ad me, dicendo: Quid tu *videns*†

11 [l] [†] ויהי דבר־יהוה אלי לאמר מה־אתה ראה

Irmeiahu? Et dixi: Virgam *amygdali** ego *videns*‡ .

ירמיהו ואמר מקל שקד אני ראה׃

Et dixit DOMINVS ad me: *Bonificasti*‡ *videndo*: nam † *festinans*

12 [†] ויאמר יהוה אלי [m] היטבת [n] לראות כי־שקד

ego super verbum meum, *ad*‡ *faciendum* illud.

אני על־דברי [o] לעשתו׃

Et fuit verbum DOMINI ad me secundò dicendo: Quid

13 [†] ויהי דבר־יהוה אלי [p] שנית לאמר מה

tu *videns*‡? & dixi: Ollam *exsufflatam** ego † *videns*, & *facies*‡ eius

אתה ראה ואמר סיר נפוח אני ראה ופניו

à *faciebus*‖ Aquilonis.

מפני צפונה׃

Et dixit DOMINVS ad me: Ab aquilone pandetur malum super

14 [†] ויאמר יהוה אלי מצפון תפתח הרעה על

omnes habitatores terræ.

כל־ישבי הארץ׃

facie ‡sum, vt eripiam [i] נצל [k] נגע †constitui vt euellas, & diruas, & disperdas, & destruas: vtque ædifices, & plantes. † vides [l] היה *amygdalinã maturè florescentem ‡video. ‡Rectè vidisti: †maturo [m] יטב [n] ראה ‡vt faciam [o] עשה [p] שנה ‡vides? * bullientem †video, ‡aspectus ‖facie

,Aquilonis regnorum *familias* * omnes *ad vocans* ‡ ego ecce Quia

15 † כי הנני קרא לכל־משפחות ממלכות צפונה

ostio† suum solium vnusquisque *dabunt*‡ & ,venient & :DOMINVS dixit

נאם־יהוה [q] ובאו ונתנו איש כסאו פתח

super & ,*circum* ‡ eius muros omnes super & ,Ierusalaim portarum

שערי ירושלם ועל כל־חומתיה סביב ועל

super eis cum mea iudicia loquar Et .Iehudah vrbes vniuersas

16 כל־ערי יהודה: † ודברתי משפטי אותם על

Dijs suffierunt & ,me dereliquerunt qui ;eorum malitiam omnem

כל־[r] רעתם אשר עזבוני ויקטרו לאלהים

.suarum manuum operibus se incuruauerunt & ;alienis

אחרים [s] וישתחוו למעשי ידיהם:

loqueris & ,surges & ,tuos lumbos accinges tu Et

17 † ואתה תאזור מתניך וקמת ודברת

,eorū *faciebus à consterneris* * ne :tibi præcipiā ego quæ omnia eos ad

אליהם את כל־אשר אנכי [t] אצוך אל־תחת מפניהם

hodie te dedi ecce ego Et .*eorum facies ad te consterniem* ‡ fortè ne

18 פן־[v] אחתך לפניהם: † ואני הנה נתתיך היום

super *æris muros* ‡ in & ,ferream columnam in & ,*munitionis*† ciuitatem in

לעיר מבצר ולעמוד ברזל ולחמות נחשת על־

,eius sacerdotibus ,eius principibus ,Iehudah regibus ,terram omnem

כל־הארץ למלכי יהודה [x] לשריה לכהניה

præualebunt non & ,te contra bellabunt Et .terræ populo &

19 ולעם הארץ: † ונלחמו אליך ולא־יוכלו

.te *liberandum ad* ‡ ;DOMINVS ait ,*ego* * tecum quia :tibi

לך כי־אתך אני נאם־יהוה [a] להצילך:

‡ voco
* cognationes
‡ ponent
† in introitu
[q] בוא
‡ in circuitu
[r] רוע
[s] שחה
* paucas à facie
[t] צוה
‡ cōterere faciam te ante eos.
[u] חתת
† munitam,
‡ murū æreū
[x] שור
* sum,
‡ vt liberem
[a] נצל

CAP. II. ב

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

1 † [b] ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:

dixit Sic :dicendo ,Ierusalaim auribus in *clamabis* & ,Vade

2 † הלוך וקראת באזני ירושלם לאמר כה אמר

charitatis ,*tuarum pueritiarū* misericordiæ ,tui sum Recordatus ,DOMINVS

יהוה זכרתי לך חסד נעוריך אהבת

.sata non terra in ,deserto in me post *te eundo* ,*tuarum desponsationum**

כלולתיך [c] לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה:

omnes :*eius prouentus initium* † ,DOMINO Israel ‡ Sanctitas

3 † קדש ישראל ליהוה ראשית תבואתה כל־

dixit ,eos *ad* ‡ veniet malum ;desolabuntur eum deuorantes

אכליו יאשמו רעה [d] תבא אליהם נאם־

,Iahacob domus DOMINI verbum Audite .DOMINVS

4 יהוה: † שמעו דבר־יהוה בית יעקב

.Israel domus *familiæ* ‖ omnes &

וכל־משפחות בית ישראל:

me in vestri patres inuenerunt Quid :DOMINVS dixit Sic

5 † כה אמר יהוה מה־מצאו אבותיכם בי

post ambulauerunt & ,me *desuper* se elongauerunt quia ,iniquitatis

עול כי רחקו מעלי וילכו אחרי

faciens ascēdere‡ ,DOMINVS * Vbi :dixerūt nō Et .sunt facti vani & ,vanitatē

6 ההבל ויהבלו: † ולא אמרו איה יהוה המעלה

terram per ,desertum per nos *deducens* † ,Aegypti terra è nos

אתנו מארץ מצרים המוליך אתנו במדבר בארץ

terram per ,mortis vmbræ & *ariditatis* * terram per ,*vastam*‡ & desertam

ערבה ושוחה בארץ ציה וצלמות בארץ

.ibi homo habitauit neque ,vir *ea in* transiit non ‡

לא־עבר בה איש ולא־ישב אדם שם:

,eius fructum *comedendum ad* ‡ ,Charmel † terram in vos induxi Et

7 † ואביא אתכם אל־ארץ הכרמל לאכל פריה

,meam terram contaminastis & ,estis ingressi & :eius bonum &

וטובה ותבאו ותטמאו את־ארצי

.abominationem in posuistis meam hæreditatem &

ונחלתי שמתם לתועבה:

tractantes † & ? DOMINVS * Vbi :dixerunt non Sacerdotes

8 † הכהנים לא אמרו איה יהוה ותפשי

prophetæ & :me in sunt preuaricati pastores & ,me nouerūt non legem

התורה לא ידעוני והרעים פשעו בי והנביאים

.ambulauerunt ,*proderunt* * non ‡ post & ,Bahal in prophetauerunt

נבאו בבעל ואחרי לא־יועלו הלכו:

cum ‖ & ,DOMINVS dixit ,*vobiscum litigabo* ‡ adhuc Propterea

9 † לכן עד [f] אריב אתכם נאם־יהוה ואת־

,Chittim ‡ insulas transite Siquidem .*litigabo* † vestrorum filiorum *filijs*

10 בני בניכם אריב: † כי עברו [g] איי כתיים

En † ,videte & :vehementer considerate & ,mittite Cedar ‡ & ;videte &

[h] וראו וקדר שלחו [i] והתבוננו מאד וראו הן

.*hoc sicut* fuit

היתה כזאת:

[b] חית
clama
adolescentiæ tuæ
* despōsationis tuæ, quādo ambulabas
[c] ילך
‡ fuit
† primitiæ frugum eius,
‡ super
[d] בוא
‖ cognationes
à
* est
‡ qui ascēdere fecit
† qui ambulare fecit
‡ desolatam
* aridam
‡ per quam
† *agri feracis,*
‡ vt comederetis
* est
† tenentes
[e] ירה
‡ ea quæ
* profuerunt,
‡ iudicabo vos,
‖ filios
† iudicabo.
‡ in
[f] רוב [g] איה
‡ in † si
[h] ראה [i] בין
‡ simile.

meus populus & :Dij * non ipsi & ?Deos gens mutauit Num

11 † ההימיר גוי אלהים והמה לא אלהים ועמי

super cæli Obstupescite .*proderit* ‖ non ‡ in suam gloriam mutauit

12 המיר כבודו בלוא יועיל: † [k] שמו שמים על־

.DOMINVS dixit ,vehementer desolamini ,horrescite & :hoc

זאת ושערו חרבו מאד נאם־יהוה:

venam dereliquerunt Me :meus populus fecit mala duo Nam

13 † כי־[l] שתים רעות עשה עמי אתי עזבו מקור

quæ ,fractas cisternas ,cisternas sibi *excidendum ad* ,*viuentium aquarum*‡

מים [m] חיים לחצב להם בארות בארת נשברים אשר

domus natus an † ,Israel ‡ seruus Nunquid .aquas *continebunt* * non

14 לא־[n] יכלו המים: † העבד ישראל אם־יליד בית

,*leunculi rugient*‡ eum Super ?prædam in fuit quare ?ipse

15 הוא מדוע היה [o] לבז: † עליו ישאגו כפרים

,solitudinem in eius terram posuerunt & :suam vocem dederunt

נתנו קולם [p] וישיתו ארצו לשמה

.habitatore absque sunt exustæ eius ciuitates

עריו [q] נצתה מבלי ישב:

.verticem tibi *confringent** ,Tachpanches & ,Noph filij Etiam

16 † גם־בני־נף ותחפנחס ירעוך קדקד:

tuum Deum DOMINVM *te relinquendo* ‡ tibi *facies* ‖ hoc Nónne

17 † הלוא־זאת תעשה־לך עזבך את־יהוה אלהיך

via in tibi quid nunc Et ?viam per te *deducentis* † tempore in

18 בעת [r] מולכך בדרך: † ועתה מה־לך לדרך

bibendum ad * ,Assur via in tibi quid & ?*Sichor aquas bibendum ad*‡ ,Aegypti

מצרים [s] לשתות מי שחור ומה־לך לדרך אשור לשתות

tua auersiones † & ,tua malitia te Corripiet ?fluminis *aquas* ‡

19 מי נהר: † תיסרך רעתך ומשבותיך

te reliquisse est amarum & malum quód ,vide & ,scito & ;te *increpabunt*

[t] תוכחך [v] ודעי וראי כי־רע [x] ומר עזבך

Dominus dicit ,te in meum *pauorem* ‡ non & ,tuum Deum DOMINVM

את־יהוה אלהיך ולא פחדתי אליך נאם־אדני

,tuum iugum confregi seculo à Quia .exercituum DEVS

20 יהוה צבאות: † כי מעולם שברתי עלך

omnem super nam ;seruiam Non :dixisti & ;tua vincula rupi

נתקתי [y] מוסרותיך ותאמרי לא אעבוד כי על־כל־

,meretrix *peruagans* * tu frondoso ligno omni sub & ,sublimem collem

גבעה גבהה ותחת כל־עץ רענן את צעה זנה:

quomodo & ;*veritatis*† semen ipsam totam *Sorec*‡ te plantaui ego Et

21 † ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע [z] אמת ואיך

te laueris si Quia ?alienæ vitis *ramos declinantes*‡ mihi es conuersa

22 נהפכת לי סורי הגפן נכריה: † כי אם־תכבסי

,me corā tua iniquitas est signata ;Borith * tibi multiplicaueris & ,nitro ‖ in

בנתר [a] ותרבי־לך [b] ברית נכתם עונך לפני

,sum polluta Non :dices Quomodo .DOMINVS * Dominus dixit

23 נאם־אדני יהוה: † איך תאמרי לא נטמאתי

quid scito ;valle in tuam viam vide ?ambulaui non Behalim post

אחרי הבעלים לא הלכתי ראי דרכך בגיא [c] דעי מה

doctus † Onager .suas vias *implicans* ‡ leuis dromedaria :feceris

24 [d] עשית בכרה קלה משרכת דרכיה: † פרה למד

quis ,suæ occasionis ventum *sorbuit* ‡ suæ animæ desiderio in *desertum*

מדבר [e] באות נפשו שאפה רוח [f] תאנתה מי

suo mense in ,*lassabuntur* † non eam *quærentes* ‡ omnes ?eam auertet

ישיבנה כל־מבקשיה לא ייעפו בחדשה

tuū guttur & ,*discalceatione à* ‡ tuum pedem Prohibe .eam inuenient

25 ימצאונה: † מנעי רגלך מיחף וגורנך

,alienos adamaui quippe :nequaquam ?est Desperatū :dixisti Et .siti à

מצמאה ותאמרי [g] נואש לוא כי־אהבתי [h] זרים

;*inuenietur*‡ quando ,*furis pudorem Secundum* * .ibo eos post &

26 ואחריהם אלך: † כבשת גנב כי ימצא

,eorū principes ,eorum reges ,ipsi ,Israel domus sunt affecti pudore sic

כן הבישו בית ישראל המה מלכיהם [k] שריהם

meus Pater :ligno Dicentes .eorū prophetæ & ,eorum sacerdotes &

27 וכהניהם ונביאיהם: † אמרים לעץ אבי

non & ,*ceruicem* ‡ me ad verterunt quia :nos genuisti Tu :lapidi & ;tu †

אתה ולאבן את ילדתנו כי־פנו אלי ערף ולא

.nos serua & ,Surge :dicent sui mali tempore in & :*facies* *

פנים ובעת רעתם יאמרו קומה [l] והושיענו:

te *seruabunt* ‖ .Num .Surgant ?tibi fecisti quos ,tui Dij ‡ vbi Et

28 † ואיה אלהיך אשר עשית לך יקומו אם־יושיעוך

tui Dij fuerunt tuarum ciuitatum *numerus* * nam ?tui mali tempore in

בעת רעתך כי מספר עריך [m] היו אלהיך

estis præuaricati vos omnes ?me contra *litigabitis*‡ quid Vt .Iehudah

29 יהודה: † למה [n] תריבו אלי כלכם פשעתם

.DOMINVS dixit ,me contra

בי נאם־יהוה:

[k] סמם
‡ id quod
‖ prodest
* aquæ viuæ,
vt effoderent
[l] שנה
[m] חיה
* continent
‡ est
† num est vernaculus
[n] כול [o] בזז
‡ rugierunt catuli,
[p] שות [q] נצת
בצתו
ק
ותחפנחס
ק
* confregerūt
‖ fecit
‡ eo quòd dereliquisti
† quo ambulare faciebat
[r] הלך [s] שתה
‡ vt bibas aquam Nili?
* vt bibas aquam
† auersio tua increpabit
[t] יכח [v] ידע
[x] מרר
* esse timorē
אעבור
ק
[y] יסר
* discurrebas
‡ optimam vitem
† verum,
[z] אמן
‡ in sarmenta
‖ *creta*
* *saponem*
[a] רבה [b] עוה
* Deus.
[c] ידע [d] עשה
‡ capiens
† assuetus deserto,
‡ attraxit
נפשה
ק
[e] אוה [f] אנה
‡ qui quærūt
† laborabūt,
וגרונך
ק
* ne sit discalceatus,
[g] יאש [h] זור
* Vt pudore afficitur fur,
‡ deprehenditur,
[i] בוש [k] שור
† es
* dorsum,
ילדתנו
ק
* faciem:
[l] ישע
‡ sint
‖ liberabunt
* secundum numerum
[m] היה
‡ litigatis
[n] ריב

.receperunt non *castigationem* * ,vestros filios percussi *vanum* In
30 † לשוא ^o הכיתי את־בניכם ^p מוסר לא לקחו

.*corruptor* ‖ leo tanquam vestros prophetas vester gladius *comedit*
אכלה חרבכם נביאיכם כאריה משחית׃

desertum ‡ Nunquid .DOMINI verbum videte vos ,generatio O
31 † הדור אתם ^q ראו דבר־יהוה המדבר

: meus populus dixerunt quare ? *Iah caliginis* ‖ terra num ?Israeli fui
הייתי לישראל אם־ארץ מאפליה מדוע אמרו עמי

obliviscetur Nunquid .te ad vltrà veniemus non ,*summus Dominati* ‖
32 ^r רדנו לוא־נבוא עוד אליך׃ † התשכח

meus populus & ?*suorum collariorum* * sponsa ,sui ornamenti virgo
בתולה עדיה ^s כלה קשריה ועמי

,tuam viam *bonificabis* ‡ Cur ·numero absque diebus mei sunt obliti
33 שכחוני ימים אין מספר׃ † מה־תיטבי דרכך

.tuas vias docuisti malas etiam Ideo ?dilectionem quærendū ad
לבקש אהבה לכן גם את־ ^t הרעות למדתי את־דרכיך׃

egenorum * animarum *sanguis* ‡ sunt inventi *tuis alis* † in Etiam
34 † גם בכנפיך נמצאו דם נפשות ^u אביונים

.his omnibus super sed ,*eos* invenisti perfossorio cum non :innocentum
^x נקיים לא־במחתרת מצאתים כי על־כל־אלה׃

.me à eius *nasus* ‖ est aversus *verè* ‖ ,sum innocens Quia :dixisti Et
35 † ותאמרי כי נקיתי אך שב אפו ממני

.peccavi Non :*te dicere super tecum subiens iudicium* ‡ ego Ecce
הנני נשפט אותך על־אמרך לא חטאתי׃

Aegypto ab Etiam ? tuam viam *mutandū ad valde abibis* * Cur
36 † מה־ ^y תזלי מאד ^z לשנות את־דרכך גם ממצרים

.Assur ab es affecta pudore quemadmodum ,afficieris pudore
תבושי כאשר ^a בשת מאשור׃

:tuum caput super * tuæ manus & ,egredieris hinc Etiam
37 † גם מאת זה ^c תצאי וידיך על־ראשך

prosperaberis non & ,tuas confidentias *in* DOMINVS reprobavit quia
כי־מאס יהוה במבטחיך ולא תצליחי

.eis *.
להם׃

Frustra * disciplinam ^p נכה יסר Devorauit ‖ vastator ‡ solitudo ^q ראה ‖ tenebrosa valde? ‖ Dominamur, ^r רדה * murenularum suarum? ^s כלל ‡ diriges ^t רוע † oris vestimentorum tuorum ‡ sanguines * pauperum ^u אבה ‖ item ^x נקה ‖ furor ‡ iudico te eò quòd dicis * discurris ita repetēdo ^y אזל ^z שנה * erunt ^a בוש ^b יצא * in

CAP. III.

,eo *cum* ab *abibit* ‡ & ,suam vxorem vir *dimittet En* :*Dicendo* *
1 † לאמר הן ישלח איש את־אשתו והלכה מאתו

?amplius eam ad revertetur nunquid ,alterius viri *erit* ‖ &
והיתה לאיש־אחר הישוב אליה עוד

es fornicata tu Et ‖ ista terra est *prophanata prophanando* ‡ Nonne
הלוא חנוף תחנף הארץ ההיא ואת ^b זנית

Leua .DOMINVS dixit ,me ad revertere sed :*multis sociis* †
2 ^c רעים רבים ושוב אלי נאם־יהוה׃ † ^d שאי

Super ?*fueris constuprata* * non vbi :vide & ,loca *edita* ‡ ad tuos oculos
עיניך על־שפים וראי איפה לא שגלת על־

terram *prophanasti* ‡ & ,deserto in Harabs sicut ,eis † sedisti viis
דרכים ישבת להם כערבי במדבר ותחניפי ארץ

,imbres sunt prohibiti Et .*tua malitia in & ,tuis fornicationibus in* ‖
3 בזנותיך וברעתך׃ † וימנעו רבבים

,tibi fuit meretricis mulieris frons & :fuerit non serotina pluvia &
ומלקוש לוא היה ומצח אשה זונה היה לך

: * meus Pater :me vocabis *nunc* ‡ ex Nonne .*pudefieri* † renuisti
4 מאנת הכלם׃ † הלוא מעתה קראתי לי אבי

,‡seculum in *observabit* † Nunquid ?tu *meatum adolescentiarum* ‡ dux
5 אלוף נערי אתה׃ † הינטור לעולם

.potuisti & ,mala fecisti & ,es locuta Ecce ?æternum in servabit num
אם־ישמר לנצח הנה ^e דברתי ותעשי הרעות ^f ותוכל׃

vidisti Nūquid :regis Iosiiahu diebus in ,me ad DOMINVS dixit Et
6 † ויאמר יהוה אלי בימי יאשיהו המלך ^g הראית

montem omnem super ipsa *vadens* ‡ :Israel *refractaria* * fecit quæ
אשר עשתה משבה ישראל הלכה היא על־כל־הר

.ibi est fornicata & ,frōdosum lignū omne sub *ad* & ,excelsum
גבה ואל־תחת כל־עץ רענן ותזני־שם׃

non & ,revertaris me Ad :hæc omnia *eam facere post* ‖ ,dixi Et
7 † ואמר אחרי עשותה את־כל־אלה אלי תשוב ולא־

.Iehudah eius soror prævaricatrix vidit Et .est reversa
^h שבה ותראה בגודה אחותה יהודה׃

adulterium commisit † quibus ,causas omnes *super* ‡ quòd vidi Et
8 † וארא כי על־כל־ ^i אדות אשר נאפה

:eam ad eius *excidiorum* * libellum dedi & ,eam dimisi ,Israel *refractaria*
^k משבה ישראל שלחתיה ^l ואתן את־ספר כריתתיה אליה

est fornicata & ,abiit *&* ‖ ,eius soror Iehudah prævaricatrix timuit non &
ולא יראה בגדה יהודה אחותה ^m ותלך ^n ותזן

.ipsa etiam
גם־היא׃

† Dicunt: Si dimiserit ‡ abierit ‖ fuerit ‡ prævaricādo prævaricata † cum amatoribus multis: ^b זנה ^c רעה ^d נשא ‡ excelsa ‡ prostituta fis? In † insidians ‡ prævaricata fecisti ‖ propter fornicationes tuas, & malitiam tuam. † erubescere. ‡ hoc tēpore * es קראת ^k * adolescentiæ meæ es † reservabit ‡ iram, יתיר ^e עשה ^f יכל ^g ראה * rebellis ‡ abiit ‖ postquam fecit ^h שוב ותרא ^k ‡ vidit, & quòd secundum † fornicata est rebellis * repudiorū ^i אוד ^k שוב ^l נתן ^m הלך ‖ sed ^n זנה

terram *prophanavit* ‡ & ,suæ fornicationis *levitate à* * fuit Et
9 † והיה מקל זנותה ותחנף את־הארץ

hoc omni cum etiam Et .ligno & lapide cum est mœchata &
10 ותנאף את־האבן ואת־העץ׃ † וגם־בכל־זאת

,suo corde toto in Iehudah eius soror prævaricatrix me ad est reversa non
לא־שבה אלי בגודה אחותה יהודה בכל־לבה

DOMINVS dixit Et .DOMINVS dixit ,*falsitate in quinimo*
11 כי אם־בשקר נאם־יהוה׃ † ויאמר יהוה

.Iehudah *prævaricatrice præ* ‖ ,Israel *refractaria* suam animā Iustificavit :me ad
אלי צדקה נפשה משבה ישראל מבגדה יהודה׃

:*dices* ‡ & ,Aquilonem ad istos sermones *clamabis* * & ,Vade
12 † הלך וקראת את־הדברים האלה צפנה ואמרת

cadere faciam non :DOMINVS dixit ,Israel *refractaria* † Revertere
שובה משבה ישראל נאם־יהוה לוא־ ^o אפיל

servabo non :DOMINVS dixit ,*ego benignus* ‡ quia :vos in *meas facies* ‡
פני בכם כי־חסיד אני נאם־יהוה לא ^p אטור

DOMINVM in quia ,tuam iniquitatem scito Veruntamen .seculum in †
13 לעולם׃ † אך ^q דעי עונך כי ביהוה

omni sub alienis tuas vias sparsisti & ; es prævaricata tuum Deum
אלהיך פשעת ותפזרי את־דרכיך לזרים תחת כל־

.DOMINVS ait ,audistis non *mea voce in &* ,*frondoso* ligno
עץ רענן ובקולי לא־שמעתם נאם־יהוה׃

ego quia :DOMINVS dixit ,*refractarij* filij Convertimini
14 † שובו בנים שובבים נאם־יהוה כי אנכי

duos & ,civitate de vnum ,vos assumam & : vobis in *fui patronus*
בעלתי בכם ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים

.Siion * vos introducam & ,familia de
ממשפחה ^r והבאתי אתכם ציון׃

scientia vos pascent & :meum cor iuxta pastores vobis dabo Et
15 † ונתתי לכם ^s רעים כלבי ורעו אתכם דעה

fructificati fueritis & ,fueritis multiplicati cùm ,erit Et .intellectu &
16 והשכיל׃ † והיה כי תרבו ^t ופריתם

Arca :vltrà dicent non ,DOMINVS dixit ,illis diebus in ,terra in
בארץ בימים ההמה נאם־יהוה לא־יאמרו עוד ארון

,*eo in* recordabuntur neque ,cor super ascendet nec ,DOMINI fœderis
ברית יהוה ולא יעלה על־לב ולא יזכרו־בו

vocabunt illo tempore In .vltrà fiet nec ,visitabunt nec
17 ולא יפקדו ולא יעשה עוד׃ † בעת ההיא יקראו

omnes eam ad se congregabunt & ,DOMINI solium Ierusalaim
לירושלם כסא יהוה ^u ונקוו אליה כל־

vltra ambulabunt non Et .Ierusalaim in DOMINI nomine in gentes
הגוים לשם יהוה לירושלם ולא־ילכו עוד

ibunt illis diebus In .mali sui cordis *obstinationem* post
18 אחרי שררות לבם ^x הרע׃ † בימים ההמה ילכו

Aquilonis terra de simul venient & :Israel domum ad Iehudah domus
בית־יהודה על־בית ישראל ^y ויבאו יחדו מארץ צפון

.vestros patres feci sortiri quam terram ad
על־הארץ אשר הנחלתי את־אבותיכם׃

tibi tribuam & ,filios in te ponam Quomodo :dixi ego Et
19 † ואנכי אמרתי איך ^z אשיתך בבנים ואתן־לך

:dixi Et ? gentium exercituum *elegantiæ* ‡ hæreditatem ,*desiderij* * terram
ארץ חמדה נחלת ^a צבי צבאות גוים ואמר

.retrocedes non me *post* à & ,me vocabis meum Patrem
אבי תקראי־לי ומאחרי לא תשובי׃

me *in estis prævaricati* ‖ sic ,*suo socio à* ‡ mulier *est prævaricata* † vt Siquidem
20 † אכן בגדה אשה ^b מרעה כן בגדתם בי

.DOMINVS dixit ,Israel domus
בית ישראל נאם־יהוה׃

filiorum deprecationum fletus ,est audita *loca edita* * super Vox
21 † קול על־ ^c שפיים נשמע בכי תחנוני בני

DOMINI sunt obliti ,suam viam *pervertēre* ‡ quia ,Israel
ישראל כי ^d העוו את־דרכם שכחו את־יהוה

sanabo ,*refractarij* † filij Convertimini .sui Dei
22 אלהיהם׃ † שובו בנים שובבים ארפה

DOMINVS tu quia ,te ad venimus nos Ecce :vestras *aversiones* ‡
משובתיכם הננו ^e אתנו לך כי אתה יהוה

verè :montibus ,*turba* ‡ ,collibus à *vanum in* * Verè .noster Deus
23 אלהינו׃ † אכן לשקר מגבעות ^f המון הרים אכן

.Israel salus † nostro Deo DOMINO in
ביהוה אלהינו תשועת ישראל׃

nostrorum patrum laborem *comedit confusio* Et ‡
24 † ^g והבשת אכלה את־יגיע אבותינו

& ,eorum filios ,eorum *bovem* ‡ & ,eorum *pecus* ,*nostris adolescentiis* * ab
מנעורינו את־צאנם ואת־בקרם את־בניהם ואת־

.eorum filias
בנותיהם׃

* ob facilitatem ‡ peccare fecit; sed mendaciter, rebellis magis quàm prævaricatrix * clama ‡ dic: † rebellis ^o נפל ‡ iram meam ‡ misericors sum, ^p נטר † iram ^q ידע viridi, & vocem meam rebelles dominatus sum * in ^r בוא ^t רעה creveritis ^t פרה illius ^u קוה duritiem ^x רוע ^y בוא ^z שות * desiderabilē ‡ concupiscibilem ^a צבה תשובי ^k † contempsit ‡ dilectū virum suum, ‖ cōtempsistis ^b רעה * excelsa ^c שפה ‡ iniquam fecerunt ^d עוה † rebelles ‡ rebelliones ^e אתה * mēdaciū est vt expectemus salutem ‡ à multitudine, à † est ^f המה ^g בוש ‡ Bahal autē pudore afficiens suos cultores cōsumpsit * adolescētia nostra, oves ‡ boves

quia :nostra ignominia nos operiet & ,nostro pudore in Iacebimus
25 † נשכבה בבשתנו [h]ותכסנו כלמתנו כי
nostri patres & , nos , peccauimus nostro Deo DOMINO
ליהוה אלהינו חטאנו אנחנו ואבותינו
DOMINI voce in audiuimus ‖ non & :hanc diem ad vsq; & ,nostris pueritiis à
מנעורינו ועד־היום הזה ולא שמענו בקול יהוה
.nostri Dei
אלהינו׃

Dormiemus
[h] כסה
ab adolescētia nostra,
‖ obtemperauimus voci

CAP. IIII. ד

:reuertere me ad ,DOMINVS dixit ,Israel fueris reuersus Si
1 † אם־תשוב ישראל נאם־יהוה אלי תשוב
.vagaberis* non & ,meis faciebus à tuas abominationes abstuleris si &
ואם־[i]תסיר שקוציך מפני ולא תנוד׃
:iustitia in & ,iudicio in‡ ,veritate in DOMINVS Viuens‡ iurabis Et
2 † ונשבעת [k]חי־יהוה [l]באמת במשפט ובצדקה
.se laudabunt eo in & ,gentes eo in se benedicent &
והתברכו בו גוים ובו יתהללו׃
:Ierusalaim & ,Iehudah viro DOMINVS dixit sic Quia
3 † כי־כה אמר יהוה לאיש יהודה ולירושלם
.spinas ad† seratis ne & :nouale‡ vobis Nouate*
נירו לכם ניר ואל־תזרעו אל־[m]קצים׃
,vestri cordis præputia auferte & ,DOMINO vos Circuncidite
4 †[n] המלו ליהוה [o]והסרו ערלות לבבכם
ignis vt egrediatur fortè ne :Ierusalaim habitatores & ,Iehudah vir*
איש יהודה וישבי ירושלם פן־[p]תצא כאש
.vestrorum conatuū malitiæ faciebus à ,extinguens ‖ non & ,succendatur & ,mea ira
חמתי ובערה ואין מכבה מפני [q]רע מעלליכם׃
:dicite & ,facite audire Ierusalaim in & ,Iehudah in Annunciate
5 †[r] הגידו ביהודה ובירושלם השמיעו ואמרו
,Colligamini † : dicite & ,complete* ,clamate ;terra in tuba Clangite
ותקעו שופר בארץ קראו מלאו ואמרו האספו
.munitionis‡ ciuitates in ingrediamur &
ונבואה אל־ערי המבצר׃
malum quia :stetis ne ,aufugite ‖ ,Siion in vexillum Leuate
6 †[s] שאו־נס ציונה [t]העיזו אל־תעמדו כי רעה
.magnam contritionem & ,Aquilone ab adducens* ego
אנכי מביא מצפון ושבר גדול׃
,est profectus gentium corruptor‡ & ,suo vmbraculo de leo Ascendit
7 † עלה אריה מסבכו ומשחית גוים נסע
:solitudinem in tuam terram ponendum ad† ,suo loco de est egressus
יצא ממקמו לשום ארצך לשמה
hoc Super .habitatore absque destruentur‡ tuæ ciuitates
עריך [v]תצינה מאין יושב׃ 8 † על־זאת
nasi ira est auersa non quia :vlulate & plangite ,saccis vos accingite
חגרו [x]שקים ספדו והילילו כי לא־[y]שב חרון אף־
,DOMINVS dixit ,illa die in erit Et .eo ab ‖ DOMINI
יהוה ממנו׃ 9 † והיה ביום־ההוא נאם־יהוה
,sacerdotes obstupescent & : principum cor & , regis cor peribit
יאבד לב־המלך ולב השרים ונשמו הכהנים
,DOMINE* Domine Ahah :dixi Et .admirabuntur prophetæ &
והנביאים יתמהו׃ 10 † ואמר אהה אדני יהוה
erit Pax :dicendo ,Ierusalaim & ,isti populo imposuisti imponendo‡ verè
אכן [z]השא השאת לעם הזה ולירושלם לאמר שלום יהיה
.animam ad vsque gladius pertigit † & :vobis
לכם ונגעה חרב עד־הנפש׃
siccus Ventus :Ierusalaim & ,huic populo dicetur illo tempore In
11 † בעת ההיא יאמר לעם־הזה ולירושלם רוח צח
ventilandum ad non ,mei populi filiæ via ‖ ,deserto in locis editis‡
[a]שפים במדבר דרך בת־עמי לוא־[b]לזרות
:mihi veniet illis ab plenus* Ventus .purgandum ad neque
ולוא להבר׃ 12 † רוח מלא מאלה יבוא לי
.eis cum iudicia loquar ego etiam nunc‡
עתה גם־אני אדבר משפטים אותם׃
sunt leues ,eius currus turbo veluti & ,ascendet nubes tanquam Ecce
13 † הנה כעננים יעלה וכסופה מרכבותיו [c]קלו
.sumus deuastati‡ quoniam ,nobis Væ .eius equi aquilis præ
מנשרים סוסיו אוי לנו כי שדדנו׃
quo vsque .sis salua vt ,Ierusalaim tuum cor malitia à Laua
14 † כבסי מרעה לבך ירושלם למען [d]תושעי עד־מתי
?tuæ iniuriæ‡ cogitationes tuo interiori* in facies morari
[e]תלין בקרבך מחשבות אונך׃
iniquitatem facietis audire & :Dan à † annunciantis vox Nam
15 † כי קול [f]מגיד מדן ומשמיע און
.Ephraim monte de
מהר אפרים׃

facie mea,
*demigrabis.
[i] סור
‡ viuit
‡ &
[k] חיה [l] אמן
Arate
‡ aruum,
† super
[m] קוץ
[n] מול [o] סור
* viri
[p] יצא
‖ sit qui extinguat propter malitiā operum
[q] רוע [r] נגד
תקעו
*congregate,
† Congregate vos
‡ munitas.
‖ congregate vos,
[s] נשא [t] עוז
* adduco
‡ interfector
vt ponat
‡ desolentur
[v] נצה
furoris
[x] שקק
[y] שוב
‖ à nobis.
*Deus
‡ decipiendo decepisti populum istū,
[z] נשא
† perueniet
‡ in excelsis
‖ in
[a] שפה
[b] זרה
* vehementior his
‡ &
leuiores sunt
[c] קלל
‡ in prædam dati
[d] ישע
* medio tui,
‡ iniquitatis
[e] לון
† veniet
[f] נגד

custodes Ierusalaim super facite audire ecce ‡ gentibus Memorate
16 † הזכירו לגוים הנה השמיעו על־ירושלם נצרים
Iehudah ciuitates super dabunt & :longinqua terra è venientes
באים מארץ המרחק [g]ויתנו על־ערי יהודה
:circuitu à eam iuxta fuerunt agrorum custodes Veluti .suam vocem
17 קולם׃ † כשמרי שדי היו עליה מסביב
.DOMINVS dixit ,exacerbauit me quia
כי־אתי [h]מרתה נאם יהוה׃
quia :tua malitia ista : tibi hæc fecerunt tua studia & tua Via
18 † דרכך ומעלליך [i]עשו אלה לך זאת רעתך כי
.tuum cor ad vsque pertigit ‡ quia ,amarum*
[k]מר כי נגע עד־לבך׃
,‡ mei cordis parietes ,torquebor meis visceribus ,meis Visceribus †
19 † מעי מעי אחולה קירות לבי
tubæ vocem quoniam ,tacebo non ,meum cor mihi tumultuans*
המה־לי לבי לא אחרש כי קול שופר
contritionem super Contritio .belli clamorem ,mea anima audisti
20 שמעתי נפשי תרועת מלחמה׃ † שבר על־שבר
,mea tentoria ‖ sunt vastata repentè : terra omnis est vastata quia ,est vocata
נקרא כי־שדדה כל־הארץ פתאם שדדו אהלי
.meæ cortinæ subitò
רגע יריעתי׃
?tubæ vocem audiam : vexillum videbo Vsquequo
21 † עד־מתי אראה־[l]נס אשמעה קול שופר׃
insipientes filij ,cognouerunt non me meus populus stultus Quia
22 † כי אויל עמי אותי לא ידעו בנים סכלים
,malefaciendum ad illi* sapientes ,ipsi* intelligentes non & ,ipsi*
המה ולא [m]נבונים המה חכמים המה להרע
ecce & ,terram Vidi .nouerunt non benefacere at
ולהיטיב לא ידעו׃ 23 † ראיתי את־הארץ והנה־
.eorum lux † non & ,cælos ad & :vacua & ,inanitas‡
[n]תהו [o]ובהו ואל־השמים ואין אורם׃
colles omnes & :contremiscentes‡ ecce & ,montes Vidi
24 † ראיתי ההרים והנה רעשים וכל־הגבעות
volatile omne † & :homo‡ non ecce & ,Vidi .concutiebantur*
25 [p]התקלקלו׃ † ראיתי והנה אין האדם וכל־עוף
:desertum Charmel* ecce & ,Vidi .auolarant‡ cæli
26 השמים נדדו׃ † ראיתי והנה הכרמל המדבר
faciebus‡ à ‖ ,DOMINI faciebus‡ à erant destructæ eius vrbes omnes &
וכל־עריו נתצו מפני יהוה מפני
erit Deserta :DOMINVS dixit sic Nam .eius nasi† iræ
27 [q]חרון אפו׃ † כי־כה אמר יהוה שממה תהיה
.faciam non consummationem sed :terra omnis
כל־הארץ וכלה לא אעשה׃
:desuper cæli nigrescent* & ,terra lugebit‡ hoc Propter
28 † על־זאת תאבל הארץ וקדרו השמים ממעל
auertar nec ,me pœnituit non & ,cogitaui ,sum locutus quòd super‡
על כי־דברתי [r]זמתי ולא נחמתי ולא־אשוב
omnis fugiens* ,arcu ‡iacientis & equitis † voce A .eo ab
29 ממנה׃ † מקול פרש ורמה קשת ברחת כל־
Omnis .ascenderunt rupes ad & ,condensa † in sunt ingressi ;ciuitas‡
העיר [s]באו בעבים [t]ובכפים עלו כל־
.quisquam eis in habitans‡ non & ,est derelicta ciuitas
העיר עזובה ואין־יושב בהן איש׃
quia :coccino te indues* quia ?facies quid vastata tu Et
30 † ואתי שדוד מה־[u]תעשי כי־תלבשי שני כי־
vanum in ‖ ,tuos oculos fuco in scindes‡ quia ,auri† ornamento te ornabis‡
[x]תעדי עדי־זהב כי־תקרעי בפוך עיניך לשוא
.quærent tuam animam ,amatores te in reprobauerunt :te decorabis*
[y]תתיפי מאסו־בך עגבים נפשך יבקשו׃
,primiparæ‡ vt angustiam ,audiui parturientis tanquam vocem Quippe
31 † כי קול כחולה שמעתי [z]צרה כמבכירה
,mihi nunc Væ : ‖ ,suas volas‡ expandet ,conqueretur† ;Siion filiæ vocem
קול בת־ציון תתיפח תפרש כפיה אוי־נא לי
.interfectoribus‡ mea anima est lassata* quia
כי־עיפה נפשי להרגים׃

CAP. V.

,scitote & ,nunc videte & ,Ierusalaim plateis in Discursate†
1 † שוטטו בחוצות ירושלם [a]וראו־נא ודעו
faciens‡ sit an ,virum inueniatis an ,eius plateis in quærite &
ובקשו ברחובותיה אם־תמצאו איש אם־יש עשה
DOMINVS viuens‡ si Et .ei parcam & :veritatem quærens† ,iudicium
2 משפט מבקש אמונה ואסלח לה׃ † ואם [b]חי־יהוה
.iurabunt vanum in ideo ‖ ,dixerint
יאמרו לכן לשקר ישבעו׃

propter gentes
[g] נתן
irritauit,
[h] מרה
actus tui
[i] עשה
* amara,
‡ peruenit
[k] מרר
† Ventrem meum, ventrem meum doleo,
אוחילה ק
‡ doleo,
* resonat in me
יחיר ׳
‖ tabernacula
[l] נסס
* sunt,
[m] בין
erat desolata,
† erat
[n] תהה
[o] בהה
‡ tremebant,
* destructi fuerunt.
‡ erat
† omnia volatilia
[p] קלל
‡ inde recesserant.
* locus fertilis erat vt
‡ facie ‖ vt
† furoris
[q] חרה
‡ desolabitur
* obscurati erunt ‡ eò
[r] זמם
† equitum
‡ sagittas
* fugit
‡ habitator ciuitatis:
† syluas dēsas
[s] בוא [t] כיף
‡ habitat
יחיר ׳
* modò induis
[u] עשה
‡ ornas
† aureo,
‡ pingis stibio
‖ frustra decoras te, contempserunt
‡ puerperæ,
[y] יפה [z] צור
† quæ lamētabitur, &
‡ manus
‖ dicens:
* defecit
‡ propter infectores.
† Scrutamini
[a] ראה
‡ qui faciat
† qui quærat
‡ viuit
[b] חיה
‖ verè mendacium

,eos percussisti ?veritatem ‡ ad * nonne tui oculi DOMINE

3 יהוה עיניך הלוא לאמונה הכיתה אתם

:disciplinam accipere renuerunt ,eos consumpsisti : doluerunt non &

ולא חלו כליתם מאנו קחת מוסר

ego Et ,reuerti renuerunt ;petra præ suas † facies roborauerunt ‡

חזקו פניהם מסלע מאנו לשוב ׃ 4 ואני

viam nouerunt non quia : sunt facti stulti ;ipsi tenues Veruntamen ‡ ,dixi

אמרתי אך דלים הם נואלו כי לא ידעו דרך

,magnates ‖ ad mihi Ibo .sui Dei iudicium ,DOMINI

יהוה משפט אלהיהם ׃ 5 אלכה לי אל הגדלים

iudicium ,DOMINI viam cognouerunt ipsi quippe ;eos alloquar &

ואדברה אותם כי המה ידעו דרך יהוה משפט

.vincula euulserunt ‖ ,iugum confregerunt simul ipsi veruntamen .sui Dei

אלהיהם אך המה יחדו שברו עול נתקו מוסרות ׃

,eos vastabit desertorum lupus ,sylua de leo eos percussit Idcirco

6 על כן הכם אריה מיער זאב ערבות ישדדם

:rapietur eis ex egrediens ‡ omnis ,eorum ciuitates super vigilans * pardus

נמר שקד על עריהם כל היוצא מהנה יטרף

.eorum auersiones inualuerunt †,suæ præuaricationes se multiplicauerunt quia

כי רבו פשעיהם עצמו משבותיהם ׃

,me dereliquerunt tui filij ?tibi parcam hoc ad Vbi ‖

7 אי לזאת אסלוח לך בניך עזבוני

:commiserunt adulteriū & ,eos saturaui & :Deum * non † per iurauerūt &

וישבעו בלא אלהים ואשבע אותם וינאפו

.turmatim † se congregabant meretricis domo ‡ &

ובית זונה יתגודדו ׃

vxorem ad vnusquisque ,erant manè pasti * equi ‡

8 סוסים מוזנים משכים היו איש אל אשת

dixit ,visitabo non his super Nunquid .hinniebant sui socij ‡

רעהו יצהלו ׃ 9 העל אלה לוא אפקד נאם

vlciscetur non ,hæc sicut † quæ gente in an & ?DOMINVS

יהוה ואם בגוי אשר כזה לא תתנקם

,labefactate ‡ & ,eius muros in Ascendite ?mea anima

נפשי ׃ 10 עלו בשרותיה ושחתו

non quia ,eius (murorū) minas * auferte : faciatis ne consummationē &

וכלה אל תעשו הסירו נטישותיה כי לוא

me in sunt præuaricati præuaricando Quia .ipsæ ‡ DOMINI

ליהוה המה ׃ 11 כי בגוד בגדו בי

.DOMINVS ait ,Iehudah domus & ,Israel domus

בית ישראל ובית יהודה נאם יהוה ׃

non & :ipse Non : dixerunt & ,DOMINVM in sunt Mentiti †

12 כחשו ביהוה ויאמרו לוא הוא ולא

.videbimus non famem & gladium & ,malum nos super veniet

תבוא עלינו רעה וחרב ורעב לוא נראה ׃

fiet Sic .eis in non sermo * & ,ventum in erunt ‡ prophetæ Et

13 והנביאים יהיו לרוח והדבר אין בהם כה יעשה

:exercituum Deus DOMINVS dixit sic Propterea .eis

להם ׃ 14 לכן כה אמר יהוה אלהי צבאות

tuo ore in mea verba dans ‡ ego ecce : hoc verbum vos loqui † Pro

יען דברכם את הדבר הזה הנני נתן דברי בפיך

.eos comedet † & ,ligna ‡ hunc populum & ,ignem in *

לאש והעם הזה עצים ואכלתם ׃

,Israel domus longinquo de gentem vos super adducens ‡ ego Ecce

15 הנני מביא עליכם גוי ממרחק בית ישראל

non † gens , ipsa ‡ seculo à ‖ gens ,ipsa * robusta gens ,DOMINVS ait

נאם יהוה גוי איתן הוא גוי מעולם הוא גוי לא

.loquatur quid audies ‡ nec ,eius linguam cognosces

תדע לשנו ולא תשמע מה ידבר ׃

.fortes ipsi vniuersi ,patens sepulchrum veluti eius Pharetra

16 אשפתו כקבר פתוח כלם גבורים ׃

,tuos filios comedet ,tuum panem & ,tuam messem comedet Et

17 ואכל קצירך ולחמך יאכלו בניך

,tuam vitem comedet ,tuum bouem ‡ & ,tuum pecus * comedet ,tuas filias &

ובנותיך יאכל צאנך ובקרך יאכל גפנך

fidens ‡ tu quibus ,tuarum munitionum † vrbes depauperabit ‖ :tuā ficum &

ותאנתך ירשש ערי מבצריך אשר אתה בוטח

,DOMINVS dixit ,ipsis diebus in etiam Et .gladio in , eis in

בהנה בחרב ׃ 18 וגם בימים ההמה נאם יהוה

,dixeritis si ,erit Et .consummationem vobiscum faciam non

לא אעשה אתכם כלה ׃ 19 והיה כי תאמרו

?hæc omnia nobis noster Deus DOMINVS fecit quid Propter

תחת מה עשה יהוה אלהינו לנו את כל אלה

,alienigena Deo seruistis & ,me dereliquistis Sicut : eos ad dices &

ואמרת אליהם כאשר עזבתם אותי ותעבדו אלהי נכר

.vobis ‡ non * terra in alienis seruietis sic : vestra terra in

בארצכם כן תעבדו זרים בארץ לא לכם ׃

* sunt ‡ res stabiles. [d] נכה [e] חול [f] לקח יסר ‡ duriores fuerunt † eorum ‡ Forsitā pauperes sunt [g] דלל ‖ maiores, sed [h] יסר deserta incolens § ruperunt * festinans ‡ qui egressus fuerit † multiplicauerunt se rebelliones ‖ Quomodo in [i] רבב אסלח ק ‡ eum qui * est Deus, ‡ in † in multitudine tāquam exercitus. מיזנים ק ‡ Vt * saturati singulo [k] זון [l] איש ‡ proximi † est ‡ dissipate, [m] עלה * mœnia [n] עשה ‡ sunt. †, Negauerūt ‡ fuerunt * nihil erat [o] היה eò quod locuti estis ‡ do * vt ‡ vt † consumet ‡ adduco [p] בוא * est ‖ quæ ‡ est, † cuius ignorabis ‡ intelliges [q] ידע * oues tuas, ‡ boues tuos, ‖ conteret † munitas tuas ‡ fidis alieno * quæ ‡ est vestra.

,Iehudah in hoc facite audire & :Iahacob domo in hoc Annunciate

20 הגידו זאת בבית יעקב והשמיעוה ביהודה

oculi :cor * non & ‡ ,stulte popule hoc nunc Audite :dicendo

לאמר ׃ 21 שמעו נא זאת עם סכל ואין לב עינים

.audient ‡ non & , † eis aures :videbunt ‡ non & , ‖ eis

להם ולא יראו אזנים להם ולא ישמעו ׃

meis faciebus à An ‖ ?DOMINVS ait ,timebitis non me Nunquid

22 האותי לא תיראו נאם יהוה אם מפני

,seculi statutum ‡ , mari terminum arenam posui qui ,dolebitis * non

לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים חק עולם

;præualebunt non & , se commouebunt Et .illud præteribit non &

ולא יעברנהו ויתגעשו ולא יוכלו

populo Et .illud transibunt non & ,eius fluctus tumultuabuntur † &

23 והמו גליו ולא יעברנהו ׃ ולעם

.abierunt & ,declinauerunt :rebelle & contumax ‖ cor fuit huic

הזה היה לב סורר ומורה סרו וילכו ׃

DOMINVM nunc Metuamus :suo corde in dixerunt non Et

24 ולוא אמרו בלבבם נירא נא את יהוה

:suo tēpore in serotinam & ,temporaneam & pluuiam dantē nostrū Deum

אלהינו הנתן גשם וירה ומלקוש בעתו

vestræ Iniquitates .nobis custodiet messis statutorum ‡ septimanas †

25 שבעת חקות קציר ישמר לנו ׃ עונותיכם

.vobis à bonum prohibuerunt vestra peccata & :hæc fecerunt declinare

הטו אלה וחטאותיכם מנעו הטוב מכם ׃

expositionem secundū intuebitur * :impij meo populo in sunt inuenti Quia

26 כי נמצאו בעמי רשעים ישור כשך

cauea Sicut .capient homines ,exterminatorium statuerunt , laqueorum

27 יקושים הציבו משחית אנשים ילכדו ׃ ככלוב

ideo :dolo † plenæ eorum domus sic , volatili ‡ plena

מלא עוף כן בתיהם מלאים מרמה על כן

etiam ,nitere ‡ ,sunt Impinguati .sunt ditati & sunt magnificati

28 גדלו ויעשירו ׃ שמנו עשתו גם

,pupilli iudicium * , iudicauerunt non iudicium :mali verba ‖ superauerunt

עברו דברי רע דין לא דנו דין יתום

.iudicauerunt non egenorum ‡ iudicium & :prosperauerunt &

ויצליחו ומשפט אביונים לא שפטו ׃

Num † ?DOMINVS dicit ,visitabo non his super Nunquid

29 העל אלה לא אפקד נאם יהוה אם

Stupor * ?mea anima vlciscetur non ,hæc ‡ sicut quæ gente in

30 בגוי אשר כזה לא תתנקם נפשי ׃ שמה

prophetauerunt Prophetæ .terra in est facta fœditas &

31 ושערורה נהיתה בארץ ׃ הנבאים נבאו

meus populus & ,eorum ‡ manus super dominabūtur † sacerdotes & ,falsitate in ‡

בשקר והכהנים ירדו על ידיהם ועמי

?eius nouissimo in facietis ‡ quid & :sic dilexerunt *

אהבו כן ומה תעשו לאחריתה ׃

CAP. VI.

Tecoah in & ,Ierusalaim interiori † de Biniamin filij Fugite

1 העזו בני בנימן מקרב ירושלם ובתקוע

malum quia :facem ‖ eleuate Hacherem Beth ‡ super & ,buccina clangite

תקעו שופר ועל בית הכרם שאו משאת כי רעה

.magna contritio & ,Aquilone ab est visum

נשקפה מצפון ושבר גדול ׃

.Siion filiam assimilaui delicatæ & Venustæ *

2 הנוה והמענגה דמיתי בת ציון ׃

tentoria ea in fixerunt :eorū greges & ,pastores venient eam Ad

3 אליה יבאו רעים ועדריהם תקעו עליה אהלים

eam aduersus Sacrate .suam manum † vnusquisque pauerunt ,circum ‡

4 סביב רעו איש את ידו ׃ קדשו עליה

declinauit quia :nobis Væ .Meridie in ascēdamus & ,surgite ,bellum

מלחמה קומו ונעלה בצהרים אוי לנו כי פנה

.vesperæ ‡ vmbræ se extenderunt quia :dies

היום כי ינטו צללי ערב ׃

.eius palatia labefactemus & ,nocte in * ascendamus & ,Surgite

5 קומו ונעלה בלילה ונשחיתה ארמנותיה ׃

,lignum ‡ Succidite :exercituum DOMINVS dixit sic Quia

6 כי כה אמר יהוה צבאות כרתו עצה

* ,est visitata ‡ ciuitas † Hæc .aggerem Ierusalaim iuxta effundite &

ושפכו על ירושלם סללה היא העיר הפקד

puteum ebullire Secundum † .eius interiori in ‡ oppressor ipsa tota

7 כלה עשק בקרבה ׃ כהקיר ביר

vastitas & Direptio .suam malitiam fecit scaturire sic : suas aquas

מימיה כן הקרה רעתה חמס ושד

.percussio & ægritudo ‡ semper meas facies super * ,ea in audietur ‡

ישמע בה על פני תמיד חלי ומכה ׃

[s] נגד ‡ cui * est ‖ sunt ‡ vident † sunt ‡ audiunt [t] ראה [u] ירא ‖ Num à facie mea * pauebitis? ‡ præceptum sempiternū [x] שום [y] חקק † intumescēt [z] המה [a] גלל ‖ declinans [b] סור qui dat יורה ק † qui ‡ statutas ad messem custodit [c] עוה * aspicient vt qui ponit laqueos, stare fecerunt laqueum [d] נצב ‡ auibus, † sunt ‡ candidi facti sunt ‖ in malis alios viros malos * nec ‡ pauperum [e] דון [f] אבה † Et nōnne ‡ est * res admiratione digna & turpis [g] שמם [h] היה * mendaciter, † accipiebant munera ad ‡ suas, * ita voluerūt. ‡ vltra ‖ post hæc? [i] רדה [k] עשה † medio [l] עוז [m] נשא ‡ domum vineæ. ‖ turrim, * Mulieri quietè habitanti in tabernaculo [n] דמה [o] בוא [p] רעה ‡ per circuitū † in loco suo. Præparate ‡ vespertinæ. [q] נטה * noctu, & dissipemus ædes ‡ arbores, † est ‡ quæ * in ciuitate ‡ est in medio † Quemadmodum scaturire facit puteus ביר ק [r] קור ‡ auditur * coram me, ‡ infirmitas [r] חלה [s] נכה

:te à mea anima auellatur fortè ne ,Ierusalaim teipsam Erudi

8 הִוָּסְרִי יְרוּשָׁלַם פֶּן־תֵּקַע נַפְשִׁי מִמֵּךְ

habitatam non terram desertam te ponam fortè ne

פֶּן־אֲשִׂימֵךְ שְׁמָמָה אֶרֶץ לוֹא נוֹשָׁבָה׃

vindemiatam velut racemabunt Racemando :exercituum DOMINVS dixit Sic

9 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹלֵל יְעוֹלְלוּ כַגֶּפֶן

.canistra ad vindemiator ficut tuam manū Conuerte . Israel residuum

שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל הָשֵׁב יָדְךָ כְּבוֹצֵר עַל־סַלְסִלּוֹת׃

incircūcisa Ecce &audient & ,contestabor & ,loquar quem Super

10 עַל־מִי אֲדַבְּרָה וְאָעִידָה וְיִשְׁמָעוּ הִנֵּה עֲרֵלָה

DOMINI verbum Ecce .attendere poterunt non & ,eorum auris

אָזְנָם וְלֹא יוּכְלוּ לְהַקְשִׁיב הִנֵּה דְבַר־יְהוָה

.eo in volent non opprobrium in eis fuit

הָיָה לָהֶם לְחֶרְפָּה לֹא יַחְפְּצוּ־בוֹ׃

super effundere ,continere laboraui ,sum plenus DOMINI ira Et

11 וְאֵת חֲמַת יְהוָה מָלֵאתִי נִלְאֵיתִי הָכִיל שְׁפֹךְ עַל־

maritus etiam quia :pariter iuuenum secretum & super ,platea in paruulum

עוֹלָל בַּחוּץ וְעַל סוֹד בַּחוּרִים יַחְדָּו כִּי־גַם־אִישׁ

.dierum pleno cum senex ,capientur vxore cum

עִם־אִשָּׁה יִלָּכֵדוּ זָקֵן עִם־מְלֵא יָמִים׃

:pariter feminæ & ,agri ;alteros ad eorum domus vertentur Et

12 וְנָסַבּוּ בָתֵּיהֶם לַאֲחֵרִים שָׂדוֹת וְנָשִׁים יַחְדָּו

.DOMINVS dicit ,terram habitantes super meam manū extendam quia

כִּי־אַטֶּה אֶת־יָדִי עַל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם־יְהוָה׃

ipse omnis ,eorum magnum ad vsque & ,eorum paruo à Nam

13 כִּי מִקְּטַנָּם וְעַד־גְּדוֹלָם כֻּלּוֹ

faciens ipse omnis ,sacerdotem ad vsq; & ,propheta à & ,cupiditate concupiscens

בּוֹצֵעַ בָּצַע וּמִנָּבִיא וְעַד־כֹּהֵן כֻּלּוֹ עֹשֶׂה

leui super ,mei populi contritionem curabant Et .mendacium

14 שָׁקֶר׃ וַיְרַפְּאוּ אֶת־שֶׁבֶר עַמִּי עַל־נְקַלָּה

pax non & ,pax ,Pax : dicendo

לֵאמֹר שָׁלוֹם שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם׃

pudendo etiam :fecerint abominationem quod ,suntaffecti pudore

15 הֹבִישׁוּ כִּי־תוֹעֵבָה עָשׂוּ גַּם־בּוֹשׁ

Quamobrem .nesciuerunt erubescere etiam : sunt suffusi pudore non

לֹא־יֵבוֹשׁוּ גַּם־הַכְלִים לֹא יָדָעוּ לָכֵן

dixit ,corruent ,eos visitabo tempore in cadentes in cadent

יִפְּלוּ בַנֹּפְלִים בְּעֵת־פְּקַדְתִּים יִכָּשְׁלוּ אָמַר

.videte & ,vias super State ,DOMINVS dixit Sic .DOMINVS

16 יְהוָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה עִמְדוּ עַל־דְּרָכִים וּרְאוּ

;ea in ambulate & ,bona via ipsa vbi ,seculi semitis in interrogate &

וְשַׁאֲלוּ לִנְתִבוֹת עוֹלָם אֵי־זֶה דֶרֶךְ הַטּוֹב וּלְכוּ־בָהּ

.ambulabimus Non :dixerunt & .vestræ animæ requiem inuenietis &

וּמִצְאוּ מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא נֵלֵךְ׃

:buccinæ voci intendite :speculatores vos super constituam Et

17 וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיכֶם צֹפִים הַקְשִׁיבוּ לְקוֹל שׁוֹפָר

.intendemus Non :dixerunt &

וַיֹּאמְרוּ לֹא נַקְשִׁיב׃

.eis in quæ cætus cognosce & ;gentes audite Ideo

18 לָכֵן שִׁמְעוּ הַגּוֹיִם וּדְעִי עֵדָה אֶת־אֲשֶׁר־בָּם׃

,istum populum ad malum adducens ego Ecce :terra Audi

19 שִׁמְעִי הָאָרֶץ הִנֵּה אָנֹכִי מֵבִיא רָעָה אֶל־הָעָם הַזֶּה

,intenderunt non meis verbis super quia :eorum cogitationum fructum

פְּרִי מַחְשְׁבוֹתָם כִּי עַל־דְּבָרַי לֹא הִקְשִׁיבוּ

mihi iam quid Vt .ea in reprobauerunt & meam legem &

20 וְתוֹרָתִי וַיִּמְאֲסוּ־בָהּ׃ לָמָּה־זֶּה לִי

longinqua terra de optimus calamus & ,veniet Seba de thus

לְבוֹנָה מִשְּׁבָא תָבוֹא וְקָנֶה הַטּוֹב מֵאֶרֶץ מֶרְחָק

non vestra facrificia & ;beneplacitum ad non vestræ Ascensiones

עֹלוֹתֵיכֶם לֹא לְרָצוֹן וְזִבְחֵיכֶם לֹא־

dans ego Ecce:DOMINVS dixit sic Propterea .mihi dulcuerunt

21 עָרְבוּ לִי׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן

,pariter filij & ,patres eis in ruent & ;ruinas hunc populum ad

אֶל־הָעָם הַזֶּה מִכְשֹׁלִים וְכָשְׁלוּ בָם אָבוֹת וּבָנִים יַחְדָּו

.peribunt eius socius & vicinus

שָׁכֵן וְרֵעוֹ יֹאבֵדוּ׃

Aquilonis terra de veniens populus Ecce :DOMINVS dixit Sic

22 כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה עַם בָּא מֵאֶרֶץ צָפוֹן

parmam & Arcum .terræ lateribus à suscitabitur magna gens &

23 וְגוֹי גָּדוֹל יֵעוֹר מִיַּרְכְּתֵי־אָרֶץ׃ קֶשֶׁת וְכִידוֹן

mare vt eorum Vox .miserebuntur non & ,ipsa crudelis ,prehendent

יַחֲזִיקוּ אַכְזָרִי הוּא וְלֹא יְרַחֵמוּ קוֹלָם כַּיָּם

prælium ad vir tanquā instructa: equitabunt equos super & ,sedet tumultum

יֶהֱמֶה וְעַל־סוּסִים יִרְכָּבוּ עָרוּךְ כְּאִישׁ לַמִּלְחָמָה

.Siion filia ,te aduersum

עָלַיִךְ בַּת־צִיּוֹן׃

Right margin notes: recedat יֵקַע — יֶסֶר — שׁוּם Vindemiator peracta vindemia, qui remanserant colligit racemos, ita ij colligēdo col ligent reliquum — שׁוּב — סַלַּל עוּד — Cui quem monebo, illud. — ad continendum me, ad effundendum eam — יָחַם — paruulos foris, congregationem — vxores — סָבַב — auare sectatur auaritiā, facit — filiæ בַּת — sermone erat — Num — יָבוֹשׁ — inter ruentes quo — נָפַל — רָאָה — de antiquis quæ sit — יָלַךְ — קוּם צָפָה — congregatio sunt — יָדַע עֵד — adduco super — בּוֹא פָּרָה — ירה — odoratus — Holocautomata vestra sunt do populo huic — עָלָה — רָעָה amicus — veniet — consurget — scutum arripient, crudeles sunt, — sonabit, parati — בָּנָה

:ea in vt apprehendit nos angor : parturientis vt exeas Ne .ascultauimus ,eius auditum Audiuimus tribulatio : nostræ manus sunt remissæ ,eius auditum Audiuimus

24 שָׁמַעְנוּ אֶת־שָׁמְעוֹ רָפוּ יָדֵינוּ צָרָה

,agrum exeas Ne .parturientis vt ;angor nos apprehendit

הֶחֱזִקַתְנוּ חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃

25 אַל־תֵּצְאוּ הַשָּׂדֶה

:circuitu à pauor ,inimici gladius quoniam :ambules ne viam per &

וּבַדֶּרֶךְ אַל־תֵּלֵכוּ כִּי חֶרֶב לְאֹיֵב מָגוֹר מִסָּבִיב׃

luctum ,cinere in te voluta & ,sacco te accinge mei populi Filia

26 בַּת־עַמִּי חִגְרִי־שָׂק וְהִתְפַּלְּשִׁי בָאֵפֶר אֵבֶל

vastator veniet repentè quia :amaritudinum planctum ,tibi fac vnici

יָחִיד עֲשִׂי לָךְ מִסְפַּד תַּמְרוּרִים כִּי פִתְאֹם יָבֹא הַשֹּׁדֵד

:munitionem ,meo populo in te dedi Propugnaculum .nos super

27 עָלֵינוּ׃ בָּחוֹן נְתַתִּיךָ בְעַמִּי מִבְצָר

.eorum viam probabis & scies &

וְתֵדַע וּבָחַנְתָּ אֶת־דַּרְכָּם׃

, æs ,delatores ambulantes ,contumacium apostatæ ipsi Omnes

28 כֻּלָּם סָרֵי סוֹרְרִים הֹלְכֵי רָכִיל נְחֹשֶׁת

follis est Exustus .ipsi corruptores ipsi omnes :ferrum &

29 וּבַרְזֶל כֻּלָּם מַשְׁחִיתִים הֵמָּה׃ נָחַר מַפֻּחַ

mali & ,conflando conflauit vanū in :plumbum est consumptū ,igne ab

מֵאֵשׁתָּם עֹפָרֶת לַשָּׁוְא צָרַף צָרוֹף וְרָעִים

quia ,eis vocarunt reprobatum Argentum .sunt auulsi non

30 לֹא נִתָּקוּ׃ כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי־

.eis in DOMINVS reprobauit

מָאַס יְהוָה בָּהֶם׃

Left margin notes: famam — debilitatæ — רָפָה — dolor ad — יָצָא — הָלַךְ — est in — הָלַךְ — שַׂק — Munitione — יָדַע — principes declinantes, fraudulenter sunt. Combustum est sufflatorium — מֵאֵשׁ תַּם — vocate eos.

CAP. VII.

:dicendo ,DOMINO à Irmeiahu ad fuit quod Verbum

1 הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃

verbum ibi prædicabis & ,DOMINI domus porta in Sta

2 עֲמֹד בְּשַׁעַר בֵּית יְהוָה וְקָרָאתָ שָּׁם אֶת־הַדָּבָר

ingredientes Iehudah omnis DOMINI verbum Audite : dices & ,istud

הַזֶּה וְאָמַרְתָּ שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה כָּל־יְהוּדָה הַבָּאִים

.DOMINO vos in curuandum ad ,illas portas per

בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַיהוָה׃

facite Bonas : Israel Deus exercituum DOMINVS dixit Sic

3 כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הֵיטִיבוּ

.isto loco in vos faciam habitare & ,vestra studia & ,vestras vias

דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וַאֲשַׁכְּנָה אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃

Templum :dicendo ,mendacij verbis in vobis fidatis Ne

4 אַל־תִּבְטְחוּ לָכֶם אֶל־דִּבְרֵי הַשֶּׁקֶר לֵאמֹר הֵיכַל

.ipsi DOMINI templum ,DOMINI templum ,DOMINI

יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵמָּה׃

& ,vestras vias feceritis bonas faciendo bonas si Quoniam

5 כִּי אִם־הֵיטֵיב תֵּיטִיבוּ אֶת־דַּרְכֵיכֶם וְאֶת־

inter & virum inter iudicium feceritis faciendo si :vestra studia

מַעַלְלֵיכֶם אִם־עָשׂוֹ תַעֲשׂוּ מִשְׁפָּט בֵּין אִישׁ וּבֵין

,oppresseritis non viduam & ,pupillum ,Peregrinum .eius socium

6 רֵעֵהוּ׃ גֵּר יָתוֹם וְאַלְמָנָה לֹא תַעֲשֹׁקוּ

post & ,isto loco in effuderitis non innocentem sanguinem &

וְדָם נָקִי אַל־תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאַחֲרֵי

:vobis malum in ambulaueritis non alienos Deos

אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תֵלְכוּ לְרַע לָכֶם׃

dedi quam terra in ,isto loco in vos faciam habitare Et

7 וְשִׁכַּנְתִּי אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי

.seculum in vsque & seculo à ,vestris patribus

לַאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן־עוֹלָם וְעַד־עוֹלָם׃

proficiendum non ad ,mendacij verbis in vobis fidentes vos Ecce

8 הִנֵּה אַתֶּם בֹּטְחִים לָכֶם עַל־דִּבְרֵי הַשָּׁקֶר לְבִלְתִּי הוֹעִיל׃

iurandum & ,adulterandum & ,occidendum ,furandum Nunquid

9 הֲגָנֹב רָצֹחַ וְנָאֹף וְהִשָּׁבֵעַ

,alienos Deos post eundum & ,Bahal adolendum & ,falsum in

לַשֶּׁקֶר וְקַטֵּר לַבָּעַל וְהָלֹךְ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים

domo in mea facies ad stetistis & venistis Et .nostis non quos

10 אֲשֶׁר לֹא־יְדַעְתֶּם׃ וּבָאתֶם וַעֲמַדְתֶּם לְפָנַי בַּבַּיִת

: dixistis & ,ea super meum nomen est inuocatum qua ,hac

הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא־שְׁמִי עָלָיו וַאֲמַרְתֶּם

,istas abominationes omnes faciendum ad sumus Liberati

נִצַּלְנוּ לְמַעַן עֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה׃

qua ,hæc domus fuit effractorum spelunca Nunquid

11 הַמְעָרַת פָּרִצִים הָיָה הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־

ego etiam ;vestris oculis in ea super meum nomen est inuocatum

נִקְרָא־שְׁמִי עָלָיו בְּעֵינֵיכֶם גַּם אָנֹכִי

,meum locum ad nunc ite Sed .DOMINVS dixit ,vidi ecce

הִנֵּה רָאִיתִי נְאֻם־יְהוָה׃

12 כִּי לְכוּ־נָא אֶל־מְקוֹמִי

:principio in ibi meum nomen feci habitare quo ,Siloh in qui

אֲשֶׁר בְּשִׁילוֹ אֲשֶׁר שִׁכַּנְתִּי שְׁמִי שָׁם בָּרִאשׁוֹנָה

Left margin notes: prædica — dic — qui ingredimini — בּוֹא — has, vt incuruetis — שָׁחָה — יָטַב — opera — sunt — opera — amicum — עָשָׂה — גּוּר — נָקָה — רוּעַ — נָתַן — fiditis — quod non prodest — יָעַל — mendaciter, — coram me — in — idque faciendo — vt latronum in — רָאָה — est vbi

.Israel mei populi malitiæ faciebus à ei fecerim quæ videte & propter ma litiam

וּרְאוּ אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי לוֹ מִפְּנֵי רָעַת עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃

dixit ,hæc opera omnia vos facere propter nunc Et

13 ועתה יען עשותכם את־כל־המעשים האלה נאם־

,loquendo & ,surgendo mane vos ad sum locutus & :DOMINVS

יהוה ואדבר אליכם השכם ודבר

.respondistis non & ,vos vocaui & :audistis non &

ולא שמעתם ואקרא אתכם ולא עניתם׃

,ea super meum nomen est inuocatum qua * domui faciam Et

14 ועשיתי לבית אשר נקרא־שמי עליו

vobis dedi quem loco & ,ea in fidentes vos cui

אשר אתם בטחים בו ולמקום אשר־נתתי לכם

.Siloh feci sicut ,vestris patribus &

ולאבותיכם כאשר עשיתי לשלו׃

omnes proieci sicut ,meis faciebus desuper vos proiiciam Et

15 והשלכתי אתכם מעל פני כאשר השלכתי את־כל־

.Ephraim semen vniuersum ,vestros fratres

אחיכם את כל־זרע אפרים׃

assumas ne & ,isto populo pro ores ne tu Et

16 ואתה אל־תתפלל בעד־העם הזה ואל־תשא

ego † non quia :me in intercedas * ne & ,orationem & ,præconium * eis pro

בעדם רנה ותפלה ואל־תפגע־בי כי־אינני

facientes* isti quid videns† tu Nonne .te audiens

שמע אתך׃ 17 האינך ראה מה המה עשים

? Ierusalaim plateis in & ,Iehudah ciuitatibus in

בערי יהודה ובחצות ירושלם׃

succendentes† patres & ,ligna colligentes* Filij

18 הבנים מלקטים עצים והאבות מבערים

reginæ placentas faciendum ad ,conspersionem subigentes* mulieres & ,ignem

את־האש והנשים לשות בצק לעשות כונים למלכת

.me irritandum ad alienis diis libamina libandum* & ,cæli

השמים והסך נסכים לאלהים אחרים למען הכעסני׃

sciplos non an :DOMINVS dixit ,irritantes † ipsi me Nonne

19 האתי הם מכעסים נאם־יהוה הלוא אתם

Dominus dixit sic Ideo .eorum vultus pudorem ad

למען בשת פניהם׃ 20 לכן כה־אמר אדני

istum locum in effusa* mea ira & ,meus nasus† Ecce :DOMINVS†

יהוה הנה אפי וחמתי נתכת אל־המקום הזה

super & ,agri lignum* super & ,animal† super & ,hominem* super

על־האדם ועל־הבהמה ועל־עץ השדה ועל־

.extinguetur non & ,succendetur & :humi* fructum

פרי האדמה ובערה ולא תכבה׃

vestras Ascensiones* :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit Sic

21 כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עלותיכם

.carnem comedite & ,vestris victimis super addite

ספו על־זבחיכם ואכלו בשר׃

eis præcepi nec ,vestris patribus cum sum locutus non Quia

22 כי לא־דברתי את־אבותיכם ולא צויתים

ascensionis* verbis super ,Aegypti terra è eos me educere† die in

ביום הוציא אותם מארץ מצרים על־דברי עולה

:dicendo ,eis præcepi hoc verbum Quinimo* .victimæ &

וזבח׃ 23 כי אם־את־הדבר הזה צויתי אותם לאמר

mihi eritis vos & ,Deum in vobis ero & ,mea voce in Audite*

שמעו בקולי והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו־לי

,vobis præcipiam† quam via omni in ambulabitis† & :populum in

לעם והלכתם בכל־הדרך אשר אצוה אתכם

inclinauerunt nec audierunt* non Et .vobis sit bene vt

למען ייטב לכם׃ 24 ולא שמעו ולא־הטו

:mali sui cordis obstinatione† in consiliis in abierunt & ,suam aurem

את־אזנם וילכו במעצות בשררות לבם הרע

.facies ad† non & ,retrorsum fuerunt facti* &

ויהיו לאחור ולא לפנים׃

ad vsque ,Aegypti terra è vestri patres sunt egressi qua die A

25 למן־היום אשר יצאו אבותיכם מארץ מצרים עד

prophetas meos seruos omnes vos ad misi & ;hanc diem

היום הזה ואשלח אליכם את־כל־עבדי הנביאים

,me ad† obaudierunt non Et .mittendo & surgendo manè ,die

יום השכם ושלח׃ 26 ולוא שמעו אלי

;suam ceruicem indurauerunt & :suam aurem inclinauerunt nec

ולא הטו את־אזנם ויקשו את־ערפם

omnia eos ad loquêris Et .suis patribus præ malefecerunt

הרעו מאבותם׃ 27 ודברת אליהם את־כל־

non & ,eos ad vocabis & :te ad* obaudient non & ,hæc verba

הדברים האלה ולא ישמעו אליך וקראת אליהם ולא

.tibi respondebunt

יעננוכה׃

propter malitiam. quia fecistis. רוע עשה. ענה. huic in. * fidiitis. à facie mea. נשא רנן. * laudem deprecetis ad exaudiam. * vides. * faciunt. עשה. * colligunt. † succendunt. בנה. * impastant pastam, vt faciant. † stellæ. לוש כון. * libent. † vt irasci faciant. † irritant, potius. † Deus: furor. * effunditur. יחם. * homines, animalia, arbores. * terræ. † Holocausta vestra. עלה. ספה צוה. † qua eduxi. * holocausti. יצא. * Sed. * Obtemperate voci meæ, היה. † ambulate. * præcepi. * paruerunt. נטה. † sed duritia. רוע. * retrocesserunt, † progressi sunt. per diem, * mihi, * sed. קשה. & peius faciunt quàm patres eorū, * tibi. ענה.

voce in audierunt† non quæ gens* Hæc :eos ad dices Et

28 ואמרת אליהם זה הגוי אשר לוא־שמעו בקול

,veritas periit :disciplinam receperunt* nec ,sui Dei DOMINI

יהוה אלהיו ולא לקחו מוסר אבדה האמונה

,proiice & ,tuum nazareatum † Tonde .ipsorum ore de est abscisa &

ונכרתה מפיהם׃ 29 גזי נזרך והשליכי

dimisit* & ,DOMINVS reprobauit† quia :lamentum edita† loca super tolle† &

ושאי על־שפים קינה כי מאס יהוה ויטש

Iehudah filij fecerunt Quia .sui furoris generationem

את־דור עברתו׃ 30 כי־עשו בני־יהודה

suas abominationes posuerunt :DOMINVS dixit ,meis oculis in malū

הרע בעיני נאם־יהוה שמו שקוציהם

.eam polluendum ad* ea super meum nomen est inuocatum qua* ,domo in

בבית אשר־נקרא־שמי עליו לטמאו׃

,Hinnom filij valle in† quæ ,Topheth excelsa ædificauerunt Et

31 ובנו במות התפת אשר בגיא בן־הנם

non quod :igni in suas filias & ,suos filios comburendum ad†

לשרף את־בניהם ואת־בנתיהם באש אשר לא

.meum cor super ascendit nec ,præcepi

צויתי ולא עלתה על־לבי׃

vltrà dicetur non & ,DOMINVS dicit ,venientes dies ecce Ideo

32 לכן הנה־ימים באים נאם־יהוה ולא־יאמר עוד

:interfectionis Vallis quinimo ,Hinnom filij Vallis & ,Topheth

התפת וגיא בן־הנם כי אם־גיא ההרגה

populi cadauer* erit Et .loco absque† Topheth in sepelient &

וקברו בתפת מאין מקום׃ 33 והיתה נבלת העם

.exterrens† non & :terræ iumento* & ,cæli volatili* cibum in huius

הזה למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ ואין מחריד׃

Ierusalaim plateis de & ,Iehudah vrbibus de faciam cessare Et

34 והשבתי מערי יהודה ומחצות ירושלם

nam ,sponsæ vocem & ,sponsi vocem ,lætitiæ vocem & ,gaudij vocem

קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה כי

.terra erit desolationem in

לחרבה תהיה הארץ׃

CAP. VIII. ח

ossa Educent :DOMINVS ait ,illo tempore In

1 בעת ההיא נאם־יהוה ויוציאו את־עצמות

ossa & ,eius principum ossa & ,Iehudah regum

מלכי־יהודה ואת־עצמות שריו ואת־עצמות

habitantium ossa & ,prophetarum ossa & ,sacerdotum

הכהנים ואת עצמות הנביאים ואת עצמות יושבי־

.suis sepulchris de Ierusalaim

ירושלם מקבריהם׃

exercitum omnem ad & ,lunam ad & ,solem ad ea distendent Et

2 ושטחום לשמש ולירח ולכל צבא

ambulauerūt quæ* & ,eis seruierūt quibus & ,ea dilexerūt quæ ,cæli

השמים אשר אהבום ואשר עבדום ואשר הלכו

eis se incuruauerunt quibus & ,ipsa quæsierunt quæ & ,ea post

אחריהם ואשר דרשום ואשר השתחוו להם

.erunt humi facies super sterquilinium in ;sepelientur nec ,colligentur non

לא יאספו ולא יקברו לדמן על־פני האדמה יהיו׃

,residuorum* residuo omni vitis præ† mors eligetur Et

3 ונבחר מות מחיים לכל השארית הנשארים

,residuis locis vniuersis in ,hac mala familia de

מן־המשפחה הרעה הזאת בכל־המקמות הנשארים

.exercituum DOMINVS dixit ,illuc eos propellam quò

אשר הדחתים שם נאם יהוה צבאות׃

,cadent Nunquid :DOMINVS dixit Sic :eos ad dices Et

4 ואמרת אליהם כה אמר יהוה היפלו

?conuertetur non & ,auertetur Nunquid ?resurgent non &

ולא יקומו אם־ישוב ולא ישוב׃

?pertinaci auersione* Ierusalaim iste populus est refractarius* Quare

5 מדוע שובבה העם הזה ירושלם משבה נצחת

.reuerti renuerunt ,dolum in Apprehenderunt

החזיקו בתרמית מאנו לשוב׃

pœnituit vir† non ,loquentur rectum non ,audiui & ,Attendi

6 הקשבתי ואשמע לוא־כן ידברו אין איש נחם

est conuersus ipse Omnis :feci Quid :dicendo ,suo malo super

על־רעתו לאמר מה עשיתי כלה שב

.prælium in exundans* equus tanquam ,suum cursum in

במרצותם כסוס שוטף במלחמה׃

,turtur & ;sua (statuta) tempora† cognouit cælo in ciconia Etiam

7 גם־חסידה בשמים ידעה מועדיה ותר

meus populus & :sui aduentus tempus custodierunt hirundo & ,grus &

וסוס ועגור שמרו את־עת באנה ועמי

* est obtemperauit voci. * recepit. יסר. * cæsariem tuam, גזז נטש. * sume. * excelsa plā-ctum, * proiecit. * reliquit. עשה. שום. * in. † vt pollue-rent. † est. † vt incende-rent. צוה. veniunt, sed. eò quòd non erit locus. * morticinū. * volatilibus. * animalibus. † erit qui ex-terreat. שוש. כלל. יצא. שור. expandent. * post. faciem terræ. † magis quā vita ab. * qui residui erunt, חיה. * quæ residua erunt, ad quę deiiciam. נדח נפל. * rebellis. * rebellione fortis? שוב רמה. † est quisquā quem pœni-tet mali sui, רוע עשה. שוב רוץ. * impetu vadens. † tēpus suū, ועד.

Sapientes :*dicetis* † Quomodo .DOMINI iudicium *nouerunt* non cognouit
8 לא ידעו את משפט יהוה׃ † איכה תאמרו חכמים
fecit *vanum in* * ecce Verè ? nobiscum ‖ DOMINI lex & ,*nos*‡
אנחנו ^h^ ותורת יהוה אתנו אכן הנה לשקר עשה
,sunt *consternati* ‡ ,sapientes sunt affecti Pudore .scribæ *falsitas*† ,stylus
9 עט שקר ספרים׃ ^i^ † הבשו חכמים ^k^ חתו
quid sapientia & ,reprobauerunt DOMINI *verbo in ecce*† :sunt capti &
וילכדו הנה בדבר־יהוה מאסו וחכמת מה
eorum agros ,aliis eorum vxores dabo Propterea ?eis ‡
10 להם׃ † לכן ^l^ אתן את־נשיהם לאחרים שדותיהם
:*cupiditatem concupiscens ipse totus* ‖ magnũ ad vsque & paruo à quia ,hæredibus
ליורשים כי מקטן ועד־גדול כלה בצע בצע
.mendacium *faciens ipse totus* * sacerdotem ad vsque & propheta à
מנביא ועד־כהן כלה עשה שקר׃
:dicendo ,*leui super*† mei populi filiæ contritionem *curabant* ‡ Et
11 † ^m^ וירפו את־שבר בת־עמי על־ ^n^ נקלה לאמר
.pax ‡ non & ,pax Pax
שלום שלום ואין שלום׃
Etiam ?fecerunt abominationem quoniam ,sunt affecti pudore ‖
12 † הבישו כי תועבה עשו גם־
Idcirco .nescierunt erubescere & ,sunt affecti pudore non *pudendo* ‖
בוש לא־יבושו והכלם לא ידעו לכן
dixit ,*corruent* ‡ suæ visitationis tempore in ,*cadentes in** cadent
^o^ יפלו בנפלים בעת פקדתם יכשלו אמר
,DOMINUS dixit ,eos *colligam* Colligendo † .DOMINUS
13 יהוה׃ † אסף אסיפם נאם־יהוה
,*defluxit** folium & ,ficu in ficus ‖ nec ,vite in vuæ ‖ non
אין ענבים בגפן ואין תאנים בתאנה והעלה נבל
?*sedentes nos*† quid Propter .*eis transibunt* ‡ ,eis dedi &
14 ואתן להם יעברום׃ † על־מה אנחנו ישבים
,ibi *silebimus* * & ,*munitionis* ‡ ciuitates in ingrediamur & ,vos Colligite
האספו ונבוא אל־ערי המבצר ^p^ ונדמה־שם
aquam nobis dedit potũ &,nos fecit *silere*‡ noster Deus DOMINUS quia
כי יהוה אלהינו הדמנו וישקנו מי־
.DOMINO peccauimus nam :fellis
ראש כי חטאנו ליהוה׃
ecce & ,medelæ tempus *ad* :bonum † non & ,pacem *ad* Expectare
15 † קוה לשלום ואין טוב לעת מרפה והנה
voce‡ à ,eius equorum fremitus est auditus Dan A .terror
16 ^q^ בעתה׃ † מדן נשמע נחרת סוסיו מקול
deuorauerũt & ,venerunt & :terra omnis tremuit ,eius fortiũ ‖ hinnituum
מצהלות אביריו רעשה כל־הארץ ויבואו ויאכלו
.ea in habitantes & ;vrbem ?eius plenitudinem & ,terram
ארץ ומלואה עיר וישבי בה׃
non quibus ,regulos serpentes vos in *mittens* ego ecce Quia
17 † כי הנני משלח בכם נחשים צפענים אשר אין־
.DOMINUS ait ,vos mordebunt & :incantatio *eis*
להם לחש ונשכו אתכם נאם־יהוה׃
.*mærens* † meum cor me in ,*mærorem* ‡ super *mea Confortatio**
18 † מבליגיתי עלי־ ^q^ יגון עלי לבי ^r^ דוי׃
.*distantiarum* * terra de mei populi filiæ clamoris vox Ecce
19 † הנה־קול שועת בת־עמי מארץ מרחקים
?ea in ‖ non eius rex an ,Sion in ‖ non DOMINUS Nunquid
היהוה אין בציון אם־מלכה אין בה
?*alienigenæ* ‡ vanitatibus in ,suis sculptilibus in me fecerunt irasci Quare
מדוע הכעסוני בפסליהם בהבלי נכר׃
.sumus saluati non nos & ,æstas est finita ,messis Transiuit
20 † עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לא ^s^ נושענו׃
,sum *denigratus* :sum contritus mei populi filiæ contritionem Super
21 † על־שבר ^t^ בת־עמי השברתי קדרתי
num ?Ghilhad in ‖ non *resina*‡ Nunquid .me *apprehendit* † stupor
22 שמה החזקתני׃ ^u^ † הצרי אין בגלעד אם־
?mei populi filiæ *cicatrix conscendit* ‡ non cur Sed ?ibi ‖ non medicus
רפא אין שם כי מדוע לא ^x^ עלתה ארכת ^y^ בת־עמי׃

† dicitis
‡ sumus,
‖ est
* mendaciũ
† frustra sunt
^h^ ירה יבש ^i^
‡ perterriti
^k^ חתת
† verbum
‡ est
^l^ נתן
‖ omnes auarè sectantur auaritiam,
* omnes faciunt
‡ sanabant
† leui verbo,
^m^ רפה
קלל
‡ erat
‖ Num
‖ pudore.
* inter corruentes,
‡ cadent,
^o^ נפל
† Consumẽdo cõsumam
‖ sunt
* cecidit,
‡ fructus,qui transierunt ab eis.
† manemus?
Congregate
‡ munitas,
* deficiemus
^p^ דמם
‡ deficere
† erit
‡ sonitu
^q^ בעת
‖ equorum
mitto
est
Cùm volo confortari
‡ dolorẽ meũ non possum,
† est infirmum.
^q^ יגה ^r^ דוה
* longinqua,
‖ est
‡ dei alieni?
^s^ ישע
obtenebratus
^t^ כנה
† obtinuit
‡ theriaca
‖ est
^u^ צרה
‡ est curata medicina
^x^ עלה ^y^ כנה

CAP. IX. ט

:*lachrymæ* ‡ vena meus oculus & ,*aquas* * meum caput ‖ det Quis
1 † מי־יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה
.mei populi filiæ *saucios* † nocte ac die flebo &
ואבכה יומם ולילה את חללי בת־עמי׃
derelinquam & ,viatorum diuersorium *deserto* ‡ in mihi det Quis
2 † מי־יתנני במדבר מלון ארחים ואעזבה
retentio ‡ ,adulteri *ipsi* ‖ vniuersi quia :eis ab *abibo** & ,meum populũ
את־עמי ^z^ ואלכה מאתם כי כלם מנאפים עצרת
suum arcum ,suam linguam fecerunt *eiaculari* † Et .præuaricatorum
3 בגדים׃ † וידרכו את־לשונם ^a^ קשתם

‖ vt
* sit aqua
‡ lachrymarum,
† interfectos
‡ solitudine
* recedam
‖ sunt
‡ cœtus
^z^ ילך
† tendere
קשת

malo de quia :terra in se roborauerunt;veritatem *ad* non & ,mendacium
שקר ולא לאמונה גברו בארץ כי מרעה
.DOMINUS dixit ,cognouerunt non me & ,sunt egressi malum ad
אל־רעה יצאו ואתי לא־ידעו נאם־יהוה׃
quia :fidatis ne *fratre* * omni *super* & ,cauete suo *socio à* Vnusquisq;
4 † איש מרעהו השמרו ועל־כל־אח אל־תבטחו כי
fraudulenter *sodalis* † omnis & ,supplantabit supplantando frater omnis
כל־אח עקוב יעקב וכל־ ^a^ רע רכיל
veritatem & ,*fallacia vtentur* ‡ suum socium *in* vnusquisque Et .incedet
5 יהלך׃ † ואיש ברעהו יהתלו ^b^ ואמת
falsitatem, *agendo prauè* ,*mendacium* ‡ loqui suam linguam docuerunt .loquentur non
לא ידברו למדו לשונם דבר־שקר העוה
scire renuerunt *dolo in* ,*doli medio in tuum Sedere* * .laborauerunt
6 ^c^ נלאו׃ † שבתך בתוך מרמה במרמה מאנו ^d^ דעת־
DOMINUS dixit sic Propterea .DOMINUS dixit ,me
7 אותי נאם־יהוה׃ † לכן כה אמר יהוה
quomodo quia :eos probabo & ,eos *excoquens* ‡ ego Ecce :exercituum
צבאות הנני צורפם ובחנתים כי־איך
,eorum lingua extensa Sagitta ?mei populi *filiæ faciebus à* faciam
8 אעשה מפני ^e^ בת־עמי׃ † חץ שוחט לשונם
suo *intimo** in & ,*loquetur* ‡ suo *socio*† cum pacem suo ore *In* .est locuta dolum
מרמה דבר בפיו שלום את־רעהו ידבר ובקרבו
dixit ,eis in visitabo non his super Nunquid .*suam insidiam ponet*‡
9 ^f^ ישים ארבו׃ † העל־אלה לא־אפקד־בם נאם־
?mea anima vlciscetur non ,hæc sicut † quæ gente in *an* ‖ ?DOMINUS
יהוה אם בגוי אשר־כזה לא תתנקם נפשי׃
pascua amœna * super & ,lamentum & ,fletum *tollam* ‡ montes Super
10 † על־ההרים ^g^ אשא בכי ^h^ ונהי ועל־נאות
audierunt non & ,*transeunte viro non à*‡ ,sunt incẽsa quoniã :planctũ deserti
מדבר קינה כי נצתו מבלי־איש עבר ולא שמעו
.abierunt ,*vagati sunt iumentum*‡ ad vsque & ,cæli *volatili à* ,*pecoru* † vocem
קול מקנה מעוף השמים ועד־בהמה נדדו הלכו׃
& ,draconũ habitaculum ,aceruos in Ierusalaim *dabo** Et
11 ^i^ † ונתתי את־ירושלם ^k^ לגלים מעון תנים ואת־
.*habitatore absque* ‖ desolationem *dabo** ,Iehudah ciuitates &
ערי יהודה אתן שממה מבלי יושב׃
os est locutum quem † & :hoc intelliget & ,sapiens vir ‡ Quis
12 † מי־האיש החכם ^l^ ויבן את־זאת ואשר דבר פי־
,est exusta ,terra periit quid *Super*‡ ?illud nũciabit & ,*eum ad* DOMINI
יהוה אליו ^m^ ויגדה על־מה אבדה הארץ נצתה
Super ‡ :DOMINUS dixit Et ?*transeunte absque** desertum veluti
13 כמדבר מבלי עבר׃ † ויאמר יהוה על־
audierunt non & ;*eorum facies ad* † dedi quam ,meam legem *eos derelinquere*
עזבם את־ ^n^ תורתי אשר נתתי לפניהם ולא־שמעו
.ea in ambulauerunt nec ,*mea voce in*‡
בקולי ולא־הלכו בה׃
quos ,Behalim post & ,sui cordis *obstinationem* * post abierunt Et
14 ^o^ † וילכו אחרי שררות לבם ואחרי הבעלים אשר
DOMINUS dixit sic Idcirco ?eorum patres *eos* docuerunt
15 למדום אבותם׃ † לכן כה־אמר יהוה
,absynthio hunc populum *eos cibans* ‖ ego Ecce :Israel Deus exercituũ
צבאות אלהי ישראל הנני מאכילם את־העם הזה לענה
,gentes in eos dispergam Et .fellis aquam eis potum dabo &
16 ^p^ והשקיתים מי־ראש׃ ^q^ † והפיצותים בגוים
eos post mittam & :eorum patres & ipsi nouerunt non quas
אשר לא ידעו המה ואבותם ושלחתי אחריהם
.eos *me consumere ad vsque* ‡ gladium
את־החרב עד ^q^ כלותי אותם׃
vocate & *Considerate* † :exercituum DOMINUS dixit Sic
17 † כה אמר יהוה צבאות ^r^ התבוננו וקראו
.veniant & ,mittite ‡ sapientes ad & :veniant & ,lamentatrices *ad*
^s^ למקוננות ותבואינה ואל־החכמות שלחו ותבואנה׃
nostri oculi *demittant &* ,*querimoniam*‡ nos super *tollant* * & festinent Et
18 † ותמהרנה ותשנה עלינו נהי ותרדנה עינינו
.aquis defluant nostræ palpebræ & ,*lachrymam*†
דמעה ועפעפינו ^u^ יזלו־מים׃
!sumus vastati Quomodo .Sion de est audita *querimonia* † vox Quia
19 † כי קול נהי נשמע מציון איך שדדנו
quia ‡ :terram dereliquimus quia ! vehementer sumus affecti pudore
בשנו מאד כי־עזבנו ארץ כי
verbum mulieres audite Sed .nostra habitacula * proiecerunt
20 השליכו משכנותינו׃ † כי־שמענה נשים דבר־
docete & :eius oris verbum vestra auris assumat & ,DOMINI
יהוה ^x^ ותקח אזנכם דבר־פיו ולמדנה
.planctum suam *sociam* † vnaquæque & ,*querimoniam* ‡ vestras filias
בנתיכם נהי ^y^ ואשה רעותה קינה׃

ab amico
* fratri
amicus
^a^ רעה
circũueniet,
^b^ אמן
‡ falsitatem,
* vt praue agerent
* Habitatio tua est inter dolosos ,dolosè
^c^ לאה ^d^ ידע
‡ fundo
vt non fundam eos propter filiam
שחוט
ק
^e^ בנה
† amico
‡ loquentur,
† corde
* ponent insidias suas.
^f^ שוב
‡ nunquid
† est
* assumam
* habitacula
^g^ נשא ^h^ נהה
‡ vt non sit quisquã qui transeat,
† pecudum, à
volucribus
‡ animalia transmigrauerunt,
* ponam
^i^ נתן ^k^ גלל
‖ vt non sit habitator.
* est † ad
‡ Propter
^l^ בין ^m^ נגד
* vt non sit transiens?
‡ Eò quòd dereliquerũt
† coram eis,
‡ voci meæ,
^n^ ירה ^o^ ילך
* duritiem
‖ cibo
donec consumam
^p^ שקה ^q^ פוץ
^q^ כלה
† Cõtemplamini
‡ mulieres
^r^ בין ^s^ קין
* assumant
‡ planctum,
& deducant
† lachrymas,
^u^ נזל
† lamentationis
‡ &
* nos
^x^ לקח
‡ lamentum
† amicam
^y^ רעה

,nostra palatia in intrauit ,nostras fenestras in mors ascendit Quia

21 כי־עלה מות בחלונינו בא בארמנותינו

.plateis de iuuenes ,platea de paruulum succidendum ad

להכרית עולל מחוץ בחורים מרחבות׃

hominis cadauer cadet & ,DOMINVS dixit Sic ,Loquere

22 דבר כה נאם־יהוה ונפלה נבלת האדם

,metentem post à manipulus veluti & :agri faciebus super stercus tanquã

כדמן על־פני השדה וכעמיר מאחרי הקוצר

sapiens se laudet Ne :DOMINVS dixit Sic .colligens non &

ואין מאסף׃ 23 כה אמר יהוה אל־יתהלל חכם

se laudet neque :sua potentia in potens se laudet neque ,sua sapientia in

בחכמתו ואל־יתהלל הגבור בגבורתו אל־יתהלל

se laudans † se laudet hoc in Quinimo * .sua opulentia * in diues

עשיר בעשרו׃ 24 כי אם־בזאת יתהלל המתהלל

,misericordiam faciens † DOMINVS ego quia :me sciendo & ,intelligendo

השכל וידע אותי כי אני יהוה עשה חסד

.DOMINVS dixit ,volui illis in quia* :terra in iustitiam & ,iudicium

משפט וצדקה בארץ כי־באלה חפצתי נאם־יהוה׃

super visitabo & ,DOMINVS dixit ,venientes † dies Ecce

25 הנה ימים באים נאם־יהוה ופקדתי על־

.praeputio in † circumcisum omnem

כל־מול בערלה׃ 26 על־מצרים ועל־יהודה

omnes super & ,Moab super & ,Hamon filios super & ,Edom super &

ועל־אדום ועל־בני עמון ועל־מואב ועל כל־

,praputiata * gentes omnes quia ;deserto in habitantes ,anguli extremificatos *

קצוצי פאה הישבים במדבר כי כל־הגוים ערלים

.corde praeputiati Israel domus omnis &

וכל־בית ישראל ערלי־לב׃

CAP. X. יוד

,vos super DOMINVS est locutus quod verbum Audite

1 שמעו את־הדבר אשר דבר יהוה עליכם

gentium viam In :DOMINVS dixit Sic .Israel domus

בית ישראל׃ 2 כה אמר יהוה אל־דרך הגוים

consternemini ne caelorum signis à & ,discatis ne

אל־תלמדו ומאתות השמים אל־תחתו כי־יחתו

quia :ipsa * vanitas populorum statuta Quia .eis ab gentes

הגוים מהמה׃ 3 כי־חקות העמים הבל הוא כי

.ascia in artificis manuum opus ,illud praecidit sylua de lignum

עץ מיער כרתו מעשה ידי־חרש במעצד׃

malleis in & clauis In .illud decorauit auro in & ,argento In

4 בכסף ובזהב ייפהו במסמרות ובמקבות

.prodibit * non & ,illa * confortauerunt

יחזקום ולוא יפיק׃

,portabuntur † portando ;loquentur † non & ,ipsa aequabilitatis * palma Sicut

5 כתמר מקשה המה ולא ידברו נשוא ינשוא

etiam & ,malefacient * non quia .eis ab timeatis * ne :incedent * non quia

כי לא יצעדו אל־תיראו מהם כי־לא ירעו וגם־

tu * Magnus DOMINE tu sicuti non A .eis * non benefacere †

היטיב אין אותם׃ 6 מאין כמוך יהוה גדול אתה

.fortitudine in tuum nomen magnũ &

וגדול שמך בגבורה׃

quia * ,conuenit tibi quia ,gentium rex te timebit non Quis

7 מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה כי

† non à eorum regno omni in * & ,gentium sapientibus omnibus in

בכל־חכמי הגוים ובכל־מלכותם מאין

lignũ vanitatũ Eruditio .agent stultè & ,desipient vno in † .Et. tu sicut

כמוך׃ 8 ובאחת יבערו ויכסלו מוסר הבלים עץ

aurum & ,afferetur Tarsis de extensum Argentum .ipsum *

הוא׃ 9 כסף מרקע מתרשיש יובא וזהב

purpura & ,hyacinthus :aurificis manus & ,aurificis opus ,Vphaz de

מאופז מעשה חרש וידי צורף תכלת וארגמן

.ipsa vniuersa sapientum opus ,eorum indumentum

לבושם מעשה חכמים כלם׃

rex & ,viuens Deus ,ipse † veritas Deus DOMINVS Et

10 ויהוה אלהים אמת הוא־אלהים חיים ומלך

gentes sustinebunt non & ,terra contremiscet eius ira ab .seculi

עולם מקצפו תרעש הארץ ולא־יכלו גוים

caelos * qui Dij :eis diceretis hoc Secundum .eius indignationem *

זעמו׃ 11 כדנה תאמרון להום אלהיא די־שמיא

caelo sub de & ,terra è pereant ,fecerunt non terram &

וארקא לא עבדו יאבדו מארעא ומן־תחות שמיא

,sua sapiêtia in orbem stabiliens † ,sua potentia in terram Faciens * .hi

אלה׃ 12 עשה ארץ בכחו מכין תבל בחכמתו

.caelos extendit sua prudentia in &

ובתבונתו נטה שמים׃

per · vt disperdat · morticinium · in superficie · erit qui colligat. · * diuitiis suis. * Sed † qui laudat se, quod intelligit, & cognoscit † facio * haec enim volo, * veniunt, בוא & habentem praeputium. · * habitantes in extremo angulo mũdi, qui habitant † quae habent praeputium, † praeputium habêt cordis.

metuatis: * metuant אות חתת * sunt, חקק · יפה נקב † illud, * egredietur è loco suo. * aequalis est, † portabitur פוק † loquetur, * incedit, * timeas ab eo, * malefaciet, † benefaciêdi est in eo facultas. † est * es, יאת * regnum inter omnes sapientes inter omne regnum † est * simul יחד * est. sunt, † est, אמן aeternus כול * iram Sic * caelum * Dominus Deus est qui fecit † qui stabiliuit כון בין

vapores faciet ascendere & ,caelo in aquarũ strepitum eum dare vocem Ad

13 לקול תתו המון מים בשמים ויעלה נשאים

.suis thesauris de ventũ eduxit * & ,fecit pluuiae † fulgura terrae extremo ab

מקצה ארץ ברקים למטר עשה ויוצא רוח מאצרתיו׃

omnis est affectus Pudore .scientiam propter homo omnis Brutescit *

14 נבער כל־אדם מדעת הביש כל־

.eis * in spiritus * non & ,eius conflatile falsitas † quia :sculptili à fusor †

צורף מפסל כי שקר נסכו ולא־רוח בם׃

eorum visitationis tempore in :errorum opus ,ipsa * Vanitas

15 הבל המה מעשה תעתעים בעת פקדתם

omnium plasmator quia ,Iahacob pars haec sicut * Non .peribunt

יאבדו׃ 16 לא־כאלה חלק יעקוב כי־יוצר הכל

exercituum DOMINVS :eius haereditatis virga Israel & ,* ipse

הוא וישראל שבט נחלתו יהוה צבאות

munitione in habitans ,tuam negotiationem † terra de Collige * .eius nomen

שמו׃ 17 אספי מארץ כנעתך ישבתי במצור׃

habitatores iaciens funda ego * Ecce :DOMINVS dixit Sic Quia

18 כי־כה אמר יהוה הנני קולע את־יושבי

† inueniant vt eis faciam angustiam * & :hac vice in terrae

הארץ בפעם הזאת והצרותי להם למען ימצאו׃

ego & :mea plaga est dolorosa † ,mea contritione super mihi Vae

19 אוי לי על־שברי נחלה מכתי ואני

.eam feram & * infirmitatem hanc Profecto :dixi *

אמרתי אך זה חלי ואשאנו׃

:sunt dirupti mei funiculi omnes & ,est vastatũ meum Tentorium *

20 אהלי שדד וכל־מיתרי נתקו

,meum tentorium vltra extendens † non :ipsi * non & ,me sunt egressi † mei filij

בני יצאני ואינם אין־נטה עוד אהלי

.meas cortinas erigens * &

ומקים יריעותי׃

x .quaesierunt non DOMINVM & ,pastores sunt effecti bruti * Quia

21 כי נבערו הרעים ואת־יהוה לא דרשו

.est dispersa * eorum pascua † omnis & ,intellexerunt non Propterea

על־כן לא השכילו וכל־מרעיתם נפוצה׃

terra de magna commotio & ,venit ecce auditionis Vox

22 קול שמועה הנה באה ורעש גדול מארץ

habitaculum ,solitudinem † Iehudah ciuitates ponendum ad * ,Aquilonis

צפון לשום את־ערי יהודה שממה מעון

:eius via hominis † non quod DOMINE Noui .draconum

תנים׃ 23 ידעתי יהוה כי לא לאדם דרכו

.suum gressum preparare & ,ambulantis viri † nec

לא־לאיש הלך והכין את־צעדו׃

,tuo naso in non ,iudicio in veruntamen ,DOMINE me Corripe

24 יסרני יהוה אך במשפט אל־באפך

super tuam excandescentiam * Effunde .me facias diminuere forte ne

פן־תמעטני׃ 25 שפך חמתך על־

tuo nomine in † quae familias † super & ,te cognouerunt non quae gentes

הגוים אשר לא־ידעוך ועל משפחות אשר בשמך

,eum deuorauerunt & ,Iahacob comederunt quia :inuocauerunt non

לא קראו כי־אכלו את־יעקב ואכלהו

.fecerunt desolare eius habitaculum & ,eum consumpserunt &

ויכלהו ואת־נוהו השמו׃

CAP. XI. יא

:dicendũ ad ,DOMINO à Irmeiahu ad fuit quod Verbum

1 הדבר אשר היה אל־ירמיהו מאת יהוה לאמר׃

,Iehudah virum * ad loquemini † & ,huius pacti verba Audite

2 שמעו את־דברי הברית הזאת ודברתם אל־איש יהודה

Sic ,eos ad dices Et .Ierusalaim habitatores super &

ועל־ישבי ירושלם׃ 3 ואמרת אליהם כה

non qui vir * Maledictus :Israel Deus DOMINVS dixit

אמר יהוה אלהי ישראל ארור האיש אשר לא

.huius pacti verbis audierit †

ישמע את־דברי הברית הזאת׃

eos me educere * die in vestris patribus praecepi Quod

4 אשר צויתי את־אבותיכם ביום הוציאי־אותם

,mea voce in * Audite :dicendo ,ferrea fornace è ,Aegypti terra è

מארץ־מצרים מכור הברזל לאמר שמעו בקולי

eritis & ,vobis praecepero quae omnia iuxta ea facite &

ועשיתם אותם ככל אשר־אצוה אתכם והייתם

statuere Pro .Deum in vobis ero ego & ,populum in mihi

לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים׃ 5 למען הקים

terram eis dandum ad vestris patribus iurauí quod iuramentum

את־השבועה אשר־נשבעתי לאבותיכם לתת להם ארץ

Qui voce sua dat multitudinem † qui ascêdere fecit nubes הארץ נתן חמה * cum pluuia facit, * educit * Vt brutum effectus est ידע תעתע † aurifex * mêdaciũ est * est * eo. † sunt sculptilia: † irrisione dignum, * eius * est * Congrega * merces tuas, quae habitas in loco munito. * vt lapides funda proiiciũtur, proiiciam * affligã eos * eos angustiae. צור נכה * indurata † cogitabam * ferre potero חלה נשא * Tabernaculum * qui exierũt ex * sunt, * est qui extendat * qui erigat * vt bruta † grex * dispersus רעה * vt ponat * in † est † est * via eius, nec eius est vt praeparet כון † furore * indignationem * gentes, † nomê tuũ

vt diceret · * loquimini * viros · quicunque · patuerit · qua eduxi · צוה יצא * voci meae, · עשה · Vt statuam · קום · vt darem נתן

dixi & ,respondi Et ,hanc diem secundum ,melle & lacte fluentem

אָמֵן יְהוָה׃ ·DOMINE Amen

זוּב עָנָה זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ כַּיּוֹם הַזֶּה וָאַעַן וָאֹמַר

verba omnia Prædica :me ad DOMINUS dixit Et

6 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קְרָא אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים

Audite:dicendo ,Ierusalaim plateis in & ,Iehudah ciuitatibus in hæc

הָאֵלֶּה בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם לֵאמֹר שִׁמְעוּ

.ea facietis & ,huius pacti verba facite

אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם׃

*die in vestros patres in sum contestatus contestando Quia * qua

7 כִּי הָעֵד הַעִדֹתִי בַּאֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם עָוֶד

,surgēdo mane,hanc diem ad vsq; ,Aegypti terra è eos me facere ascēdere feci

הַעֲלוֹתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־הַיּוֹם הַזֶּה הַשְׁכֵּם עָלָה

nec audierunt* non Et .mea voce in* Audite :dicendo ,contestando & * voci meæ. † paruerunt

8 וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא־ בְּקוֹלִי שִׁמְעוּ לֵאמֹר וְהָעֵד

pertinacia *in vnusquisque abierunt & † :suam aurem inclinauerunt † sed † duritiam

הִטּוּ אֶת־אָזְנָם וַיֵּלְכוּ אִישׁ בִּשְׁרִירוּת נָטָה

pacti verba omnia eos super induxi & : mali sui cordis

לִבָּם הָרָע וָאָבִיא עֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַבְּרִית־ רוּעַ

.fecerunt non & ,faciendum ad præcepi quod ,huius vt facerent,

הַזֹּאת אֲשֶׁר־צִוִּיתִי לַעֲשׂוֹת וְלֹא עָשׂוּ׃ צָוָה

viro in coniuratio est Inuenta :me ad DOMINUS dixit Et

9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי נִמְצָא־קֶשֶׁר בְּאִישׁ עָשָׂה

iniquitates ad sunt Reuersi .Ierusalaim habitatoribus in & ,Iehudah

10 שָׁבוּ עַל־עֲוֺנֹת יְרוּשָׁלָ͏ִם׃ וּבְיֹשְׁבֵי יְהוּדָה שׁוּב עָוָה

.meis verbis obtemperare renuerunt qui ,priorum suorum patrum

אֲבוֹתָם הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר מֵאֲנוּ לִשְׁמוֹעַ אֶת־דְּבָרַי

dissipauerunt : eis seruiendum ad alienos Deos post abierunt hi Et vt seruirent

וְהֵמָּה הָלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם הֵפֵרוּ פּוּר

excidi quod ,meum pactum Iehudah domus & ,Israel domus pepigi

בֵּית־יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי כָּרַת

:DOMINUS dixit sic Quamobrem .eorum patribus cum

11 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה אֶת־אֲבוֹתָם׃

exire poterunt non quo * ,malum eos ad adducens * ego Ecce induco super

הִנְנִי מֵבִיא אֲלֵיהֶם רָעָה אֲשֶׁר לֹא־יוּכְלוּ לָצֵאת * de בּוֹא יָצָא

.eos ad audiam non & ,me ad clamabunt & † ipsa ab

מִמֶּנָּה וְזָעֲקוּ אֵלַי וְלֹא אֶשְׁמַע אֲלֵיהֶם׃

clamabunt & ,Ierusalaim habitatores & ,Iehudah ciuitates ibunt Et

12 וְהָלְכוּ עָרֵי יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם וְזָעֲקוּ

non seruando & :eis suffitientes ipsi quibus ,Deos ad suffiunt,

אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵם מְקַטְּרִים לָהֶם וְהוֹשֵׁעַ לֹא־ יָשַׁע

.eorum mali tempore in eos seruabunt

יוֹשִׁיעוּ לָהֶם בְּעֵת רָעָתָם׃

numerum * & :Iehudah tui Dij fuerunt tuarū ciuitatum numerus * Quia * secundum numerum

13 כִּי מִסְפַּר עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה וּמִסְפַּר

aras ,confusionis aras posuistis Ierusalaim platearum

חֻצוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם שַׂמְתֶּם מִזְבְּחוֹת לַבֹּשֶׁת מִזְבְּחוֹת חוּץ שׂוּם

populo pro ores ne tu Et .Bahal suffiendum ad

14 וְאַתָּה אַל־תִּתְפַּלֵּל בְּעַד־הָעָם לְקַטֵּר לַבָּעַל׃

ego † non quia :orationem & præconium * eis pro leues * ne & ,hoc * assumas laudem † exaudiam

הַזֶּה וְאַל־תִּשָּׂא בַעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה כִּי אֵינֶנִּי נָשָׂא רָנַן

.suo malo super me ad eos clamare † tēpore in audiens

שֹׁמֵעַ בְּעֵת קָרְאָם אֵלַי בְּעַד רָעָתָם׃ פָּלַל זָמַם

cogitationes scelestas ipsam faciendo † ,mea domo in * meo dilecto * Quid † quo clamauerint

15 מֶה לִידִידִי בְּבֵיתִי עֲשׂוֹתָהּ הַמְזִמָּתָה

tua malitia * quia :te desuper * transibunt sanctuarij caro † & ,multas * est † vltrà † cum fecerit abominationes multas, * homines

הָרַבִּים וּבְשַׂר־קֹדֶשׁ יַעַבְרוּ מֵעָלָיִךְ כִּי רָעָתֵכִי

vocauit forma † fructu pulchram frondosam † Oliuam ,exultasti tunc * à † in

16 אָז תַּעֲלֹזִי׃ זַיִת רַעֲנָן יְפֵה פְרִי־תֹאַר קָרָא

ignem accendit : grandis loquelæ vocem ad :tuum nomen DOMINUS † viridem † formosam † exarsit ignis

יְהוָה שְׁמֵךְ לְקוֹל הֲמוּלָּה גְדֹלָה הִצִּית אֵשׁ רָבַב מָלַל

.eius ramos confregerunt & :eam super יָצַת דָּלָה

עָלֶיהָ וְרָעוּ דָּלִיּוֹתָיו׃ ‖ qui plantat

te super est locutus ,te plantans † exercituum DOMINUS Et

17 וַיהוָה צְבָאוֹת הַנּוֹטֵעַ אוֹתָךְ דִּבֶּר עָלַיִךְ

quod ,Iehudah domus & ,Israel domus malum propter ,malum

רָעָה בִּגְלַל רָעַת בֵּית־יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה אֲשֶׁר רוּעַ

DOMINUS Et .Bahal ipsi suffiendo ,me irritandum ad sibi fecerunt sacrificando

18 וַיהוָה עָשׂוּ לָהֶם לְהַכְעִסֵנִי לְקַטֵּר לַבָּעַל׃

.eorum conatus me fecisti videre tunc :sciui & ,me fecit scire opera

הוֹדִיעַנִי וָאֵדָעָה אָז הִרְאִיתַנִי מַעַלְלֵיהֶם׃ יָדַע רָאָה

cognoui non & ,iugulandū ad ducetur * bos * ,agnus tanquam ego Et * eram * & tanquam

19 וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף יוּבַל לִטְבוֹחַ וְלֹא־יָדַעְתִּי

lignum † Corrumpamus .cogitationes cogitauerunt me contra quòd † qui ducitur † veneno cibum

כִּי־עָלַי חָשְׁבוּ מַחֲשָׁבוֹת נַשְׁחִיתָה עֵץ

non eius nomen & ,viuentium terra è eum excindamus & ,eius pane in

בְּלַחְמוֹ וְנִכְרְתֶנּוּ מֵאֶרֶץ חַיִּים וּשְׁמוֹ לֹא־ חָיָה

*Sed ,iustitiã iudicans † exercituum DOMINE Et * .amplius memoretur † qui iudicas † qui probas † tibi

20 וַיהוָה צְבָאוֹת שֹׁפֵט צֶדֶק יִזָּכֵר עוֹד׃

te ad † quia :eis de tuam vltionem videam ,cor & renes probans †

בֹּחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב אֶרְאֶה נִקְמָתְךָ מֵהֶם כִּי אֵלֶיךָ כָּלָה

DOMINUS dixit sic Propterea .meam litem * reuelaui * causam

21 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה גִּלִּיתִי אֶת־רִיבִי׃ גָּלָה

Ne :dicendo ,tuam animam quærentes * ,Hanatoth viros ad * qui quærũt

עַל־אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת הַמְבַקְשִׁים אֶת־נַפְשְׁךָ לֵאמֹר לֹא

.nostras manus per morieris non & ,DOMINI nomine in vaticineris

תִנָּבֵא בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא תָמוּת בְּיָדֵנוּ׃

visitans † ego Ecce : exercituum DOMINUS dixit sic Propterea ‖ visito

22 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי פֹקֵד

eorum filiæ & eorum filij ,gladio in morientur iuuenes :eos super

עֲלֵיהֶם הַבַּחוּרִים יָמֻתוּ בַחֶרֶב בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם

quia :eis erit non residuum Et .fame in morientur

23 יָמֻתוּ בָּרָעָב׃ וּשְׁאֵרִית לֹא תִהְיֶה לָהֶם כִּי־ מוּת

.eorum visitationis annus ,Hanatoth viros in ,malum inducam erit annus viris

אָבִיא רָעָה אֶל־אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת שְׁנַת פְּקֻדָּתָם׃ שָׁנָה

CAP. XII. יב

Veruntamen :te contra litigabo cùm* ,DOMINE tu* Iustus * es * si contendã tecum:

1 צַדִּיק אַתָּה יְהוָה כִּי אָרִיב אֵלֶיךָ אַךְ רוּב

,est prosperata impiorum via Quare .tecum loquar iudicia

מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר אוֹתָךְ מַדּוּעַ דֶּרֶךְ רְשָׁעִים צָלֵחָה

:præuaricationem præuaricantes omnes fuerunt securi pacem habuerunt

שָׁלוּ כָּל־בֹּגְדֵי בָגֶד׃ שָׁלָה

:fructū fecerunt etiam ,iuerunt † ,sunt radicati etiam ,eos Plantasti profecerũt,

2 נְטַעְתָּם גַּם־שֹׁרָשׁוּ יֵלְכוּ גַּם־עָשׂוּ פְרִי פָּרָה

.eorum renibus à longinquus * & ,eorum ore in tu propinquus * * propè fuisti ori † longè

קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם׃

meum cor probasti & ,me vidisti ,me nosti DOMINE tu Et

3 וְאַתָּה יְהוָה יְדַעְתָּנִי תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ לִבִּי כָּלָה

diem ad eos sanctifica † & ,iugulationem ad pecus † sicut eos euelle :tecū. † oues † præpara

אִתָּךְ הַתִּקֵם כְּצֹאן לְטִבְחָה וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם נָתַק

herba & ,terra lugebit* quo Vsque .occisionis * erit desolata

4 עַד־מָתַי תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְעֵשֶׂב הֲרֵגָה׃

periji † ea in habitantium malitiam propter :arescet agri omnis † defecerunt

כָּל־הַשָּׂדֶה יִיבָשׁ מֵרָעַת יֹשְׁבֵי־בָהּ סָפְתָה רוּעַ סָפָה

.nostrum nouissimũ * videbit Non :dixerunt quoniam ,volatile † & ,animalia † volucres † nouissima nostra.

בְּהֵמוֹת וָעוֹף כִּי אָמְרוּ לֹא יִרְאֶה אֶת־אַחֲרִיתֵנוּ׃

quomodo & :te fecerunt laborare & ,cucurristi pedibus cū Quia † Si

5 כִּי אֶת־רַגְלִים רַצְתָּה וַיַּלְאוּךָ וְאֵיךְ לָאָה

,fidens † tu ‡ pacis terra in Et ? equis cum contendes * * misces te † cui † fidebas,quę: runt te occidere,

תְּתַחֲרֶה אֶת־הַסּוּסִים וּבְאֶרֶץ שָׁלוֹם אַתָּה בוֹטֵחַ

:Iarden altitudine in facies quomodo &

וְאֵיךְ תַּעֲשֶׂה בִּגְאוֹן הַיַּרְדֵּן׃ גָּאָה

sunt præuaricati ipsi etiā tui patris domus & ,tui fratres etiā Nam

6 כִּי גַם־אַחֶיךָ וּבֵית־אָבִיךָ גַּם־הֵמָּה בָּגְדוּ

credas Ne :implendo te post clamauerunt ipsi etiam :te contra congregādo:

בָךְ גַּם־הֵמָּה קָרְאוּ אַחֲרֶיךָ מָלֵא אַל־תַּאֲמֵן

.bona te ad fuerint locuti quum ,eis in

בָּם כִּי־יְדַבְּרוּ אֵלֶיךָ טוֹבוֹת׃

dedi :meam hæreditatem dimisi ,meam domum Reliqui

7 עָזַבְתִּי אֶת־בֵּיתִי נָטַשְׁתִּי אֶת־נַחֲלָתִי נָתַתִּי

.eius inimicorum vola in meæ animæ dilectionem manu

אֶת־יְדִדוּת נַפְשִׁי בְּכַף אֹיְבֶיהָ׃

me contra dedit :sylua in leo tanquam mea hæreditas mihi Fuit

8 הָיְתָה־לִּי נַחֲלָתִי כְּאַרְיֵה בַיָּעַר נָתְנָה עָלַי הָיָה

.eam odi ideo ,sua voce in vocem suam,

בְּקוֹלָהּ עַל־כֵּן שְׂנֵאתִיהָ׃

circum † auis * nunquid * mihi mea hæreditas ‡ tincta auis * Nunquid * vt * sanguine veniet cōtra hæreditatem meam quam elegi mihi? † vt † per circuitū † Venite, omnes bestiæ

9 הַעַיִט צָבוּעַ נַחֲלָתִי לִי הַעַיִט סָבִיב

venite ,agri fera omnis ‡ vos congregate ,Ite † ‡ eam contra

עָלֶיהָ לְכוּ אִסְפוּ כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה הֵתָיוּ

,meam vineam sunt demoliti multi Pastores .deuorandum ad

10 לְאָכְלָה׃ רֹעִים רַבִּים שִׁחֲתוּ כַרְמִי

portionem dederunt * :meam partem conculcauerunt

בֹּסְסוּ אֶת־חֶלְקָתִי נָתְנוּ אֶת־חֶלְקַת

,desolationem in eam Posuit .solitudinis desertum in mei desiderij * * posuerunt * desiderabilem meam

11 חֶמְדָּתִי לְמִדְבַּר שְׁמָמָה׃ שָׂמָהּ לִשְׁמָמָה יָלַךְ אָתָה

vir † non quia :terra omnis est Desolata .desolata me contra luxit

אָבְלָה עָלַי שְׁמֵמָה נָשַׁמָּה כָּל־הָאָרֶץ כִּי אֵין אִישׁ שׂוּם

:cor super ponens * † est quisquã † qui ponat

שָׂם עַל־לֵב׃

excelsa — שפה [p] — devorat

quia :vastatores venerunt deserto in loca *edita* omnia Super

12 על־כל־[p]שפים במדבר באו שדדים כי

extremum ad vsque & ,terræ extremo ab *deuorans* DOMINI gladius

חרב ליהוה אכלה מקצה ארץ ועד־קצה

,frumenta Seminauerunt .carni vniuersæ pax * non :terræ

* est — חנט [q]

13 הארץ אין שלום לכל־בשר : † זרעו [q] חטים

afficiemini pudore & :profecerunt non ,ægrotauerūt ,messuerūt spinas &

וקצים קצרו נחלו לא יועלו ובשו

fructibus — ‡ furoris

.DOMINI *nasi* ‡ iram propter vestris *prouentibus* à

מתבואתיכם מחרון אף־יהוה :

,pessimos meos vicinos omnes aduersum DOMINVS dixit Sic

14 † כה אמר יהוה על־כל־שכני הרעים

qui tangunt

:Israel meum populum feci hæreditare quam ,hæreditatem *in tangentes*

הנגעים בנחלה אשר־הנחלתי את־עמי את־ישראל

euello — * è terra

euellam Iehudah domum & ,sua *humo desuper* * eos *euellens* ego Ecce

הנני נתשם מעל אדמתם ואת־בית יהודה אתוש

postquam euulsero

,reuertar ,eos *me euellere post* ‡ erit Et .eorum medio è

15 מתוכם : † והיה אחרי נתשי אותם אשוב

שוב [a]

,suam hæreditatem ad vnumquemque ,eos reducam & :eorū miserebor &

ורחמתים [a] והשבתים איש לנחלתו

didicerint discendo si ,erit Et .suam terram ad vnumquemque &

16 ואיש לארצו : † והיה אם־למד ילמדו

vt iurent — ‖ viuit — חיה [b]

:DOMINVS *viuens* ‖ ,meo nomine in *iurandum ad* ,mei populi vias

את־דרכי עמי להשבע בשמי [b] חי־יהוה

ædificabūtur & ,Bahal in iurare meum populum docuerunt sicut

כאשר למדו את־עמי להשבע בבעל ונבנו

euellam & ,audierint non si Et .mei populi medio in

17 בתוך עמי : † ואם לא ישמעו ונתשתי את־

.DOMINVS ait ,perdendo & euellendo ,illam gentem

הגוי ההוא נתוש ואבד נאם־יהוה :

CAP. XIII. יג

eme — קנה [c]

cingulum tibi *emes* & ,Vade :me ad DOMINVS dixit Sic

1 † כה־אמר יהוה אלי הלוך [c] וקנית לך אזור

lineum, — שום [d] בוא [e]

.illud inferes non aquam in & :tuos lumbos super illud pones & ,*linorum*

פשתים [d] ושמתו על־מתניך ובמים לא [e] תבאהו :

super posui & :DOMINI verbum iuxta cingulum emi Et

2 † ואקנה את־האזור כדבר [d] יהוה ואשם על־

היה [f] שנה [g] — * est

,secundò me ad DOMINI verbum fuit Et .meos lumbos

3 מתני : [f] † ויהי דבר־יהוה אלי [g] שנית

לקח [h]

super * quod ,emisti quod cingulum Tolle :dicendo

4 לאמר : [h] † קח את־האזור אשר קנית אשר על־

ibi illud absconde & ,Euphratem ad vade ,surge & :tuos lumbos

מתניך וקום לך פרתה וטמנהו שם

perrexi — ילך [i]

,Euphrate in illud abscondi & ,*abij* Et .petræ foramine in

5 בנקיק הסלע : [i] † ואלך ואטמנהו בפרת

.mihi DOMINVS præceperat sicut

כאשר צוה יהוה אותי :

* in — קצץ [k]

:me ad DOMINVS dixit & ,multorum dierum fine à * fuit Et

6 † ויהי [k] מקץ ימים רבים ויאמר יהוה אלי

,tibi præcepi quod cingulum inde tolle & ,Euphratem ad vade ,Surge

קום לך פרתה וקח משם את־האזור אשר צויתיך

vt absconderes — † perrexi — ‖ vbi — ‡ cōputruerat

tuli & ,fodi & ,Euphratem ad *iui* † Et .ibi *illud abscondendum ad*

7 לטמנו שם : † ואלך פרתה ואחפר ואקח

corruptum erat ‡ ecce & :*ibi* illud absconderam *quo* ‖ loco de cingulum

את־האזור מן־המקום אשר־טמנתיו שמה והנה נשחת

nulliusq; erat vtilitatis.

.*cuiquam prosperabatur* non ,cingulum

האזור לא יצלח לכל :

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

8 † ויהי דבר־יהוה אלי לאמר :

putrescere faciam — גאה [l]

& ,Iehudah superbiam *corrumpam* Sic :DOMINVS dixit Sic

9 † כה אמר יהוה ככה אשחית את־גאון יהודה ואת־

רוע [m]

,pessimum istum Populum .multam Ierusalaim superbiam

10 גאון ירושלם הרב : † העם הזה [m] הרע

‡ qui renuunt — † qui ambulāt in duricie — ‡ vt seruirent — * vt incuruarent

,sui cordis *pertinacia in ambulantes* † ,mea verba audire *renuentes* ‡

המאנים לשמע את־דברי ההלכים בשררות לבם

se *incuruandum ad* * & ,eis *seruiendum ad* ‡ ,alienos Deos post abieruntque

[n] וילכו אחרי אלהים אחרים לעבדם ולהשתחות

ילך [n] — ‡ nullius est vtilitatis. — ‖ adhæret — ‡ lumbis — † mihi

.*cuiquam prosperabitur* ‡ non quod ,hoc cingulum sicut erit & :eis

להם ויהי כאזור הזה אשר לא־יצלח לכל :

feci adhærere sic ,viri *lumbos ad* ‡ cingulum *adhærebit* ‖ sicut Nam

11 † כי כאשר ידבק האזור אל־מתני איש כן הדבקתי

dixit ,Iehudah domum omnem & ,Israel domum omnem *me ad* †

אלי את־כל־בית ישראל ואת־כל־בית יהודה נאם־

vt sint mihi — היה [o] הלל [p]

,laudem in & ,nomen in & ,populū in mihi *existendum ad* :DOMINVS

יהוה [o] להיות לי לעם ולשם [p] ולתהלה

verbum eos ad dices Et .audierunt non & :gloriam in &

12 ולתפארת ולא שמעו : † ואמרת אליהם את־הדבר

implebitur vter Omnis :Israel Deus DOMINVS dixit Sic :istud

הזה כה־אמר יהוה אלהי ישראל כל־נבל ימלא

non scimus

vter omnis quòd *nesciemus* sciendo Nunquid :te ad dicent Et .vino

יין ואמרו אליך הידע לא נדע כי כל־נבל

:DOMINVS dixit Sic :eos ad dices Et ?vino implebitur

13 ימלא יין : † ואמרת אליהם כה־אמר יהוה

impleo

reges & ,huius terræ habitatores omnes *implens* ego Ecce

הנני ממלא את־כל־ישבי הארץ הזאת ואת־המלכים

qui sedēt pro Dauid

,prophetas & ,sacerdotes & ,eius solio super *Dauidi sedentes*

הישבים לדוד על־כסאו ואת־הכהנים ואת־הנביאים

.ebrietate ,Ierusalaim habitatores omnes &

ואת־כל־ישבי ירושלם שכרון :

alterum ad alterum,

,pariter filios & patres & ,*suum fratrem ad virum* eos collidam Et

14 † ונפצתים איש אל־אחיו והאבות והבנים יחדו

indulgebo

,miserebor nec ,*ignoscam* neque parcam non :DOMINVS ait

נאם־יהוה לא־אחמול ולא־אחוס ולא ארחם

quin destruā

:vos eleuetis ne auscultate & ,Audite .eos *corrumpendo* à

15 מהשחיתם : † שמעו והאזינו אל־תגבהו

vestro Deo DOMINO Date .est locutus DOMINVS quia

16 כי יהוה דבר : † תנו ליהוה אלהיכם

offendant antequam & ,faciat contenebrescere antequam ,gloriam

כבוד בטרם יחשך ובטרם יתנגפו

caliginosos

cam ponet & ,lucem ad expectabitis & :*crepusculi* mōtes super vestri pedes

רגליכם על־הרי נשף וקויתם לאור ושמה

* vt — ‡ & vt — ושית [q]

,hoc audieritis non si Et .caliginem *in ponet* ‡ ,mortis vmbrā *in* *

17 לצלמות ישית לערפל : † ואם לא תשמעוה

facie — פנה [p]

lachrymando & :superbiæ *faciebus* à mea anima plorabit occultis in

במסתרים תבכה נפשי [p] מפני גוה ודמע

quia :*lachrymam* † meus oculus *descendet* * & ,lachrymabitur

תדמע [r] ותרד עיני דמעה כי

* descendere faciet — † lachrymas — ירד [r]

:*heræ* ‡ & regi Dic .DOMINI grex est ductus captiuus

18 נשבה עדר יהוה : † אמר למלך ולגבירה

‡ reginæ: — ‖ principatus vester corona

diadema vestræ principalitates ‖ descendit quoniam :sedete ,vos Humiliate

השפילו [s] שבו כי ירד מראשותיכם עטרת

* quæ sunt ad Meridiem

:*aperiens* ‡ non & ,sunt clausæ *Meridiei* * Ciuitates .vestræ gloriæ

19 תפארתכם : † ערי הנגב סגרו ואין פתח

ישב [s] גלה [t]

.*perfectionibus* † est translata ,*ipsa* tota Iehudah est translata

הגלת יהודה כלה [t] הגלת שלומים :

‡ est qui aperiat, — † tota. — * eos qui veniunt

vbi :Aquilone ab *venientes* * videte & ,vestros oculos Leuate

20 † [u] שאו עיניכם [x] וראו הבאים מצפון איה

visitauerit cùm dices Quid .tuæ gloriæ pecus tibi est datus grex

21 העדר נתן־לך צאן תפארתך : † מה־תאמרי כי־יפקד

נשא [u] — ראה [x]

Nōnne .*caput in duces* † te super eos *docuisti* ‡ tu & ?te *super*

עליך ואת למדת אתם עליך אלפים לראש הלוא

יתיר — ‡ assuefecisti — † principes & capitaneos.

?parturientem mulierem vt te apprǣhendent dolores

חבלים יאחזוך כמו אשת [z] לדה :

?hæc mihi euenerunt Quare :tuo corde in dixeris *cùm* ‡ Et

22 † וכי תאמרי בלבבך מדוע קראני אלה

ילד [z] — ‡ si

,tuæ fimbriæ sunt discoopertæ ,tuæ iniquitatis multitudinem propter

ברב [a] עונך נגלו שוליך

רבב [a] — * discoopertę

?suam pellem Aethiops vertet Nunquid .tuæ plantæ sunt *afflictæ vi* *

23 נחמסו עקביך : † היהפך כושי עורו

assueti

?malefacere *docti* benefacere poteritis vos etiam ?suas maculas pardus &

ונמר חברברתיו גם־אתם תוכלו להיטיב למדי [b] הרע :

רוע [b]

ventum ad ,transeuntem stipulam tanquam eos dispergere faciam Et

24 † [c] ואפיצם כקש עובר לרוח

פוץ [c]

mensuræ tuæ

dixit ,me à *tuarum mensurarum* pars tua sors Hæc .deserti

25 מדבר : † זה גורלך [d] מנת־מדיך מאתי נאם־

מנה [d] — mendacio.

.*falsitate* in fidisti & ,mei es oblita quæ :DOMINVS

יהוה אשר שכחת אותי ותבטחי בשקר :

* nudaui — ‡ contra faciem tuam,

apparuit & :*tuas facies super* ‡ tuas fimbrias *detexi* * ego etiam Et

26 † וגם־אני חשפתי שוליך על־פניך ונראה

.tua ignominia

קלונך :

exultationes tuæ — זמם [e] זנה [f]

super tuæ fornicationis fœditas ,*tui hinnitus* & ,tua Adulteria

27 † נאפיך ומצהלותיך [e] זמת [f] זנותך על־

non ,Ierusalaim tibi væ :tuas abominationes vidi ,agro in colles

גבעות בשדה ראיתי שקוציך אוי לך ירושלם לא

* es immunda.

.* adhuc quando ,posthac te mundabis

תטהרי אחרי מתי עד :

CAP. XIIII. יד

verba super Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Quod
† אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ עַל־דִּבְרֵי 1
,sunt infirmatæ † eius portæ & ,Iehudah * Luxit . * prohibitionum
הַבַּצָּרוֹת׃ † אָבְלָה יְהוּדָה וּשְׁעָרֶיהָ אֻמְלְלוּ 2
ascendit Ierusalaim clamor & ;terra in nigruerę *
קָדְרוּ לָאָרֶץ וְצִוְחַת יְרוּשָׁלִַם עָלָתָה׃
venerunt : aquam ad suos minores miserunt eorum illustres * Et
† וְאַדִּרֵיהֶם שָׁלְחוּ צְעוֹרֵיהֶם לַמָּיִם בָּאוּ 3
, vacua † suis vasis † sunt reuersi : aquas inuenerunt non ,fossas ad
עַל־גֵּבִים לֹא־מָצְאוּ מַיִם שָׁבוּ כְלֵיהֶם רֵיקָם
Propter .suum caput operuerũt & ,erubuerũt & ,sunt affecti pudore
בֹּשׁוּ וְהָכְלְמוּ וְחָפוּ רֹאשָׁם׃ † בַּעֲבוּר 4
sunt affecti pudore :terra in pluuia fuit non quia ;contritam humum *
הָאֲדָמָה חַתָּה כִּי לֹא־הָיָה גֶשֶׁם בָּאָרֶץ בֹּשׁוּ
,peperit agro in ceruą etiam Nam .suum caput operuerunt ,agricolæ
אִכָּרִים חָפוּ רֹאשָׁם׃ † כִּי גַם־אַיֶּלֶת בַּשָּׂדֶה יָלְדָה 5
:locis editis super † steterunt onagri Et .herba erat non quia ,relinquere † &
וְעָזוֹב כִּי לֹא־הָיָה דֶשֶׁא׃ † וּפְרָאִים עָמְדוּ עַל־שְׁפָיִם 6
non quia ,oculi defecerunt :dracones tanquam ventum sorbuerunt *
שָׁאֲפוּ רוּחַ כַּתַּנִּים כָּלוּ עֵינֵיהֶם כִּי־אֵין
,DOMINE ,nos contra sunt testificatæ nostræ iniquitates Si † herba
עֵשֶׂב׃ † אִם־עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ יְהוָה 7
tibi ,nostræ auersiones sunt multiplicata † quia : tuum nomen propter fac
עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי־רַבּוּ מְשׁוּבֹתֵינוּ לְךָ
,afflictionis tempore in eius seruator Israel Expectatio .peccauimus
חָטָאנוּ׃ † מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה 8
declinauit † viator tanquam & ,terra in peregrinus veluti eris quare
לָמָּה תִהְיֶה כְּגֵר בָּאָרֶץ וּכְאֹרֵחַ נָטָה
*fortis tanquã ,attonitus vir veluti es futurus Quare .† pernoctandum ad
לָלוּן׃ † לָמָּה תִהְיֶה כְּאִישׁ נִדְהָם כְּגִבּוֹר 9
tuũ nomẽ & ,DOMINE nostro interiori † in tu & ;facere salũ poterit * non
לֹא־יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ וְאַתָּה בְקִרְבֵּנוּ יְהוָה וְשִׁמְךָ
DOMINVS dixit Sic .nos dimittas † ne ,est inuocatum nos super
עָלֵינוּ נִקְרָא אַל־תַּנִּחֵנוּ׃ † כֹּה־אָמַר יְהוָה 10
,prohibuerunt non suos pedes ,se mouere dilexerunt ita :huic populo
לָעָם הַזֶּה כֵּן אָהֲבוּ לָנוּעַ רַגְלֵיהֶם לֹא חָשָׂכוּ
,eorum iniquitatis recordabitur nunc : eos noluit DOMINVS &
וַיהוָה לֹא רָצָם עַתָּה יִזְכֹּר עֲוֹנָם
.eorum peccata visitabit &
וְיִפְקֹד חַטֹּאתָם׃
isto populo pro ores Ne :me ad DOMINVS dixit Et
† וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי אַל־תִּתְפַּלֵּל בְּעַד־הָעָם הַזֶּה 11
,eorum præconium ad audiens ego non ,ieiunauerint Cum .bonum in
לְטוֹבָה׃ † כִּי יָצֻמוּ אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֶל־רִנָּתָם 12
,gladio in quia :ea volens ego † non , munus & ascensionẽ fecerint ascẽdere cum &
וְכִי יַעֲלוּ עֹלָה וּמִנְחָה אֵינֶנִּי רֹצָם כִּי בַּחֶרֶב
Domine Ahah † dixi Et .eos consumens † ego peste in & ,fame in &
וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר אָנֹכִי מְכַלֶּה אוֹתָם׃ † וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי 13
videbitis Non : eis dicentes * vates Ecce :DOMINE *
יְהוִה הִנֵּה הַנְּבִאִים אֹמְרִים לָהֶם לֹא־תִרְאוּ
vobis dabo veritatis * pacem quippe † :vobis erit non fames & ,gladium
חֶרֶב וְרָעָב לֹא־יִהְיֶה לָכֶם כִּי־שְׁלוֹם אֱמֶת אֶתֵּן לָכֶם
Falsum :me ad DOMINVS dixit Et .isto † loco in
בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃ † וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שֶׁקֶר 14
,eis præcepi neque ,eos misi non ,meo nomine in vaticinantes † vates
הַנְּבִאִים נִבְּאִים בִּשְׁמִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְלֹא צִוִּיתִים
,nihil & ,diuinationem & ,falsitatis * visionem : eos ad sum locutus nec
וְלֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם חֲזוֹן שֶׁקֶר וְקֶסֶם וֶאֱלוּל
.vobis vaticinantes † ipsi sui cordis seductionem &
וְתַרְמוּת לִבָּם הֵמָּה מִתְנַבְּאִים לָכֶם׃
vaticinantes † vates super DOMINVS dixit sic Idcirco
† לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה עַל־הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים 15
fames & Gladius :dicentes † ipsi & ,eos misi non ego & ,meo nomine in
בִּשְׁמִי וַאֲנִי לֹא־שְׁלַחְתִּים וְהֵמָּה אֹמְרִים חֶרֶב וְרָעָב
vates consumentur fame in & ,gladio in :ista terra in erit non
לֹא יִהְיֶה בָּאָרֶץ הַזֹּאת בַּחֶרֶב וּבָרָעָב יִתַּמּוּ הַנְּבִאִים
proiecti erunt ,eis vaticinantes ipsi quibus populus Et .illi
הָהֵמָּה׃ † וְהָעָם אֲשֶׁר־הֵמָּה נִבְּאִים לָהֶם יִהְיוּ מֻשְׁלָכִים 16
ipsis sepeliens † non & ,gladij & ,famis faciebus † à ,Ierusalaim plateis in
בְּחֻצוֹת יְרוּשָׁלַםִ מִפְּנֵי הָרָעָב וְהַחֶרֶב וְאֵין מְקַבֵּר לָהֵמָּה
effundam & ; eorum filiæ & ,eorum filij & ,eorum vxores , ipsi
הֵמָּה נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם וְשָׁפַכְתִּי
.suum malum eos super
עֲלֵיהֶם אֶת־רָעָתָם׃

Marginal notes: * pluuiarum. † Desolata est † desolatæ * obscuratæ sunt עָלָה * maiores צְעִירִים בּוֹאשׁ * cum vacuis, * terram deuastatam: חֲפֵה בוֹשׁ & reliquit in excelsis, שְׁפָה * attraxerunt * erant עוֹנֵנָה עָשָׂב * multæ sunt rebelliones רָבֵב יֹשַׁע † qui declinat * qui potest * medio nostri es * derelinquas נוּחַ * ne iret, ideo רָצָה * exaudiam clamorem † צוּם רָנַן * si obtulerint holocaustum & oblationẽ, † volo עָלָה * consumam * Deus: * dicunt רְאֵה אָמַן * sed * veram vaticinatur צוּה * mendacem חָזָה הֵלִיל * vaticinatur תַּרְמִית † qui vaticinantur * dicunt הֵמָּה * vaticinantem הָיָה * facie * erit qui sepeliat eos, * inquam, רוּעַ

Deducant mei oculi Descendant :istud verbum eos ad dices Et
† וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה תֵּרַדְנָה עֵינַי 17
lachrymas magna contritione quoniam :taceant ne & ,die ac nocte lachrymam
דִּמְעָה לַיְלָה וְיוֹמָם וְאַל־תִּדְמֶינָה כִּי שֶׁבֶר גָּדוֹל
.valde infirma plaga ,mei populi filia virgo est contrita
נִשְׁבְּרָה בְּתוּלַת בַּת־עַמִּי מַכָּה נַחְלָה מְאֹד׃
si & : gladio vulnerati * ecce & ,agrum * fuero egressus Si
† אִם־יָצָאתִי הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה חַלְלֵי־חֶרֶב וְאִם 18
vates etiam * quia :fame infirmati ecce & , ciuitatem † introiero
בָּאתִי הָעִיר וְהִנֵּה תַּחֲלוּאֵי רָעָב כִּי גַם־נָבִיא
.cognouerunt non & ,terram in circuierunt sacerdos etiam *
גַּם־כֹּהֵן סָחֲרוּ אֶל־אֶרֶץ וְלֹא יָדָעוּ׃
est abominata Sion in an † :Iehudah reprobasti reprobando * Nunquid
† הֲמָאֹס מָאַסְתָּ אֶת־יְהוּדָה אִם־בְּצִיּוֹן גָּעֲלָה 19
expecta ;sanitas nobis * non & ,nos fecisti percutere Quare ? tua anima
נַפְשֶׁךָ מַדּוּעַ הִכִּיתָנוּ וְאֵין לָנוּ מַרְפֵּא קַוֵּה
turbatio * ecce & ,sanitatis tempus ad & ;bonum non & ,pacem ad
לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב וּלְעֵת מַרְפֵּא וְהִנֵּה בְעָתָה׃
iniquitatem ,nostram impietatem DOMINE Cognouimus
† יָדַעְנוּ יְהוָה רִשְׁעֵנוּ עֲוֹן 20
propter reprobes Ne :tibi peccauimus quia ,nostrorum patrum
אֲבוֹתֵינוּ כִּי חָטָאנוּ לָךְ׃ † אַל־תִּנְאַץ לְמַעַן 21
irrites ne ,recordare : tuæ gloriæ solium deijcias ne ,tuum nomen
שִׁמְךָ אַל־תְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ זְכֹר אַל־תָּפֵר
gentium vanitatibus in sunt Nunquid .nobiscum tuum pactum
בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ׃ † הֲיֵשׁ בְּהַבְלֵי הַגּוֹיִם 22
ipse tu Nonne ? imbres dabunt cæli si & ,facientes pluere *
מַגְשִׁמִים וְאִם־הַשָּׁמַיִם יִתְּנוּ רְבִבִים הֲלֹא אַתָּה־הוּא
fecisti tu quia ,te expectabimus Et ? noster Deus DOMINVS
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּנְקַוֶּה־לָּךְ כִּי־אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־
.hæc omnia
כָּל־אֵלֶּה׃

Marginal notes: יָרַד דָּמָה שֶׁבֶר נַכָּה * ad occisi † in tram * quàm * abiiciendo abiecisti † num † est * erit עָוֹן פּוּר * qui pluere faciant, * num נָתַן עָשָׂה

CAP. XV. טו

Samuel & ,Mosch steterit Si :me ad DOMINVS dixit Et
† וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אִם־יַעֲמֹד מֹשֶׁה וּשְׁמוּאֵל 1
desuper † Emitte .istum populum ad mea anima * non ,meas facies ad *
לְפָנַי אֵין נַפְשִׁי אֶל־הָעָם הַזֶּה שַׁלַּח מֵעַל־
.egrediantur & ,meis faciebus
פָּנַי וְיֵצֵאוּ׃
:eos ad dices & ;egrediemur Quo :te ad dixerint cum ,erit Et
† וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ אָנָה נֵצֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם 2
qui & : mortem ad ,mortem ad Qui ,DOMINVS dixit Sic
כֹּה־אָמַר יְהוָה אֲשֶׁר לַמָּוֶת לַמָּוֶת וַאֲשֶׁר
qui & : famem ad ,famem ad qui & : gladium ad ,gladium ad
לַחֶרֶב לַחֶרֶב וַאֲשֶׁר לָרָעָב לָרָעָב וַאֲשֶׁר
eis super visitabo * Et . captiuitatem ad , captiuitatem ad
לַשְּׁבִי לַשֶּׁבִי׃ † וּפָקַדְתִּי עֲלֵיהֶם 3
, & occidendum ad Gladium :DOMINVS dixit ,genera * quatuor
אַרְבַּע מִשְׁפָּחוֹת נְאֻם־יְהוָה אֶת־הַחֶרֶב לַהֲרֹג וְאֶת־
terræ bestiam † & ,cælorum volatile * & ,trahendum ad canes
הַכְּלָבִים לִסְחֹב וְאֶת־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְאֶת־בֶּהֱמַת הָאָרֶץ
commotionem in eos dabo Et .corrumpendum ad & edendum * ad
לֶאֱכֹל וּלְהַשְׁחִית׃ † וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה 4
Iechizchiiahu filium Menasseh propter , terræ regnis vniuersis
לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ בִּגְלַל מְנַשֶּׁה בֶן־יְחִזְקִיָּהוּ
Ierusalaim in fecit quæ super * ,Iehudah regis
מֶלֶךְ יְהוּדָה עַל אֲשֶׁר־עָשָׂה בִּירוּשָׁלִָם׃
? tibi condolebit quis & ? Ierusalaim te super indulgebit quis Quia
† כִּי מִי־יַחְמֹל עָלַיִךְ יְרוּשָׁלִַם וּמִי יָנוּד לָךְ 5
? tibi * pacem ad postulandum ad recedet * quis &
וּמִי יָסוּר לִשְׁאֹל לְשָׁלֹם לָךְ׃
,abiisti retrorsum ,DOMINVS dicit , me dereliquisti Tu
† אַתְּ נָטַשְׁתְּ אֹתִי נְאֻם־יְהוָה אָחוֹר תֵּלֵכִי 6
pœnitere sum lassus * ,te corrumpam * & ,te super meam manum extendam &
וָאַט אֶת־יָדִי עָלַיִךְ וָאַשְׁחִיתֵךְ נִלְאֵיתִי הִנָּחֵם׃
perdidi , orbaui :terræ portas in ventilabro in eos dispergam Et
† וָאֶזְרֵם בְּמִזְרֶה בְּשַׁעֲרֵי הָאָרֶץ שִׁכַּלְתִּי אִבַּדְתִּי 7
.sunt reuersi non suis viis à ,meum populum
אֶת־עַמִּי מִדַּרְכֵיהֶם לוֹא־שָׁבוּ׃
eos adduxi : marium arena ptæ eius viduæ mihi Densuere *
† עָצְמוּ־לִי אַלְמְנֹתָו מֵחוֹל יַמִּים הֵבֵאתִי לָהֶם 8
eam super feci cadere :meridie in vastatorem electi matrem * super
עַל־אֵם בָּחוּר שֹׁדֵד בַּצָּהֳרָיִם הִפַּלְתִּי עָלֶיהָ
.terrores & ciuitatem † repente
פִּתְאֹם עִיר וּבֶהָלוֹת׃

Marginal notes: ſtarent * in oratione coram me, * est voluntas † à facie mea † si יָצָא * præficiam שָׁבָה * gentes, * volatilia † bestias * deuorandũ & ad dissipãdum. זוּעַ זַעֲוָה * propter ea * miserebitur tui * ibit † pro te? יָלַךְ † disperdam * laboraui ad pœnitendũ. נָטָה לָאָה שׁוּב * Multiplicatæ sunt בּוֹא נָפַל * congregationem iuuenum † desolatione ciuitatis, & festinanter.

eſt ingreſſum † ,eius anima anhelauit ‡ ,ſeptem pariens * eſt Infirmata

9 †אֻמְלְלָה יֹלֶדֶת הַשִּׁבְעָה ᶻנָפְחָה נַפְשָׁהּ בָּאָה

eius reſiduum & :erubuit & ,eſt affecta pudore : die adhuc in ‡ eius ſol

שִׁמְשָׁהּ בְּעֹד יוֹמָם בּוֹשָׁה וְחָפֵרָה וּשְׁאֵרִיתָם

.DOMINVS ait ,eorum inimicorum facies ad ‖ dabo gladium in

לַחֶרֶב אֶתֵּן לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם נְאֻם־יְהוָה׃

virum & ,litis * virum me genuiſti quia ,mea mater mihi Væ

10 †אוֹי־לִי אִמִּי כִּי יְלִדְתִּנִי אִישׁ ᵃרִיב וְאִישׁ

ſunt fœnerati nec ,† ſum fœneratus non :terra vniuerſa in contentionis ‡

מָדוֹן לְכָל־הָאָרֶץ לֹא־ᵇנָשִׁיתִי וְלֹא־נָשׁוּ־

non Si :DOMINVS Dixit .mihi maledicens ipſe omnis ,me in ‡

11 בִי כֻּלֹּה מְקַלְלַונִי׃ †אָמַר יְהוָה אִם־לֹא

,malo tempore in te in ‡ feci occurrere non ſi :bonum in tuum reſiduum *

שֵׁרוֹתִךָ לְטוֹב אִם־לוֹא הִפְגַּעְתִּי בְךָ בְּעֵת רָעָה

ferrum conteret Nunquid .inimicum ‡ anguſtiæ † tempore in &

12 וּבְעֵת ᶜצָרָה אֶת־הָאֹיֵב׃ †הֲיָרֹעַ בַּרְזֶל

tuos theſauros & tuam Facultatem ‡ ?æs & Aquilone ab * ferrum

13 בַּרְזֶל מִצָּפוֹן וּנְחֹשֶׁת׃ †חֵילְךָ וְאוֹצְרוֹתֶיךָ

,tua peccata omnia propter & : precio in non ,dabo direptionem in

ᵈלָבַז אֶתֵּן לֹא בִמְחִיר וּבְכָל־חַטֹּאותֶיךָ

tuos inimicos ‡ faciam tranſire Et .tuis terminis omnibus in † &

14 וּבְכָל־גְּבוּלֶיךָ׃ †וְהַעֲבַרְתִּי אֶת־אֹיְבֶיךָ

vos ſuper ,meo naſo * in eſt ſuccenſus ignis quia :noſti non ‖ terram in

בְּאֶרֶץ לֹא יָדָעְתָּ כִּי־אֵשׁ קָדְחָה בְאַפִּי עֲלֵיכֶם

,me viſita & ,mei recordare ; DOMINE noſti Tu .ardebit

15 ᵉתּוּקָד׃ †אַתָּה יָדַעְתָּ יְהוָה זָכְרֵנִי וּפָקְדֵנִי

tui furoris longanimitate in ne ,meis perſecutoribus ‡ de me vindica &

וְהִנָּקֶם לִי מֵרֹדְפַי אַל־לְאֶרֶךְ אַפְּךָ

.opprobrium te propter me ferre † ſcito : me ſuſcipias

ᶠתִּקָּחֵנִי ᵍדַּע ʰשְׂאֵתִי עָלֶיךָ חֶרְפָּה׃

tuum verbum fuit & .eos comedi & ,tui ſermones ſunt Inuenti

16 †נִמְצְאוּ דְבָרֶיךָ וָאֹכְלֵם וַיְהִי דְבָרְךָ

eſt inuocatum quia : mei cordis lætitiam in & ,gaudium in mihi

לִי ⁱלְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחַת לְבָבִי כִּי־נִקְרָא

.exercituum Deus DOMINE ,me ſuper tuum nomen

שִׁמְךָ עָלַי יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת׃

tuæ manus faciebus à ‖ :exultaui nec ,ludentium ſecreto ‡ in ſedi Non

17 †לֹא־יָשַׁבְתִּי בְסוֹד־מְשַׂחֲקִים וָאֶעְלֹז מִפְּנֵי יָדְךָ

fuit quid Vt .me repleſti indignatione * quoniam :ſedi ſolus

18 בָּדָד יָשַׁבְתִּי כִּי־זַעַם מִלֵּאתָנִי׃ †לָמָּה הָיָה

eſſendo ? curari renuit ,deſperata mea plaga & ,perpetuum ‡ meus dolor

כְאֵבִי נֶצַח ᵏוּמַכָּתִי אֲנוּשָׁה מֵאֲנָה הֵרָפֵא הָיוֹ

.fuere ‡ fideles non * ,aquæ ‡ ,mendax † velut mihi eris

תִהְיֶה לִי כְּמוֹ אַכְזָב מַיִם לֹא נֶאֱמָנוּ׃

,fueris conuerſus ;Si :DOMINVS dixit ſic Propterea

19 †לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אִם־תָּשׁוּב

,ſordido à ‡ precioſum eduxeris ſi & :ſtabis meas facies ad † ,te conuertam &

וַאֲשִׁיבְךָ לְפָנַי תַּעֲמֹד וְאִם־ˣתּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל

conuerteris non tu & ,te ad ipſi conuertentur :eris meum os tanquã

כְּפִי תִהְיֶה יָשֻׁבוּ הֵמָּה אֵלֶיךָ וְאַתָּה לֹא־תָשׁוּב

,munitum ,æris murum in huic populo te dabo Et .eos ad

20 אֲלֵיהֶם׃ †וּנְתַתִּיךָ לָעָם הַזֶּה לְחוֹמַת נְחֹשֶׁת בְּצוּרָה

ego tecum quia : tibi præualebunt non & ,te contra bellabunt &

וְנִלְחֲמוּ אֵלֶיךָ וְלֹא־יוּכְלוּ לָךְ כִּי־אִתְּךָ אֲנִי

te eruam Et .DOMINVS dixit ,te eruendũ ‖ & ,te ſeruandum ad

21 ᵐלְהוֹשִׁיעֲךָ ⁿוּלְהַצִּילֶךָ נְאֻם־יְהוָה׃ †ᵒוְהִצַּלְתִּיךָ

.terribilium vola de te redimam & :peſſimorum manu de

מִיַּד רָעִים ᵒוּפְדִתִיךָ ᵖמִכַּף עָרִצִים׃

*que pariebat ‡ dolore affecta eſt † occidit בא ק ‡ exiſtente ᶻנפח ‖ coram inimicis *rixæ, ᵃרוב ‡ diſcordiæ † eis, ᵇנשה ‡ mihi, & vniuerſi maledicunt *quod remanebit temporis erit ‡ tibi שריתך ק † afflictionis ‡ aduerſum ᶜצור *quod eſt ‡ Opes tuas ᵈבוז † peccata quæ ſunt ‡ te ad ‖ quam *furore ᵉיקד ‡ inimicis † quòd ſuſtineo ᶠלקח ᵍידע ʰנשא דברך ק ⁱשוש ‡ cœtu ‖ propter plagam tuam * ira ‡ fortis, ᵏנכה † vena ‡ veluti * quæ ‡ ſunt. † coram me ‡ vili, ˡיצא æneum, ero vt ſeruem ‖ eruam ᵐישע ⁿנצל manu fortiũ. ᵒפדה ᵖכפף

CAP. XVI. יו

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

1 †וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

loco in filiæ & filij tibi erunt nec ,vxorem tibi accipies Non

2 †לֹא־ᵠתִקַּח לְךָ אִשָּׁה וְלֹא־יִהְיוּ לְךָ בָּנִים וּבָנוֹת בַּמָּקוֹם

ſuper & filios Super :DOMINVS dixit ſic Quia .iſto

3 הַזֶּה׃ †כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה עַל־הַבָּנִים וְעַל־

parientes ‡ eorum matres ſuper & ;iſto loco in natos * filias

הַבָּנוֹת הַיִּלּוֹדִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־אִמֹּתָם הַיֹּלְדוֹת

.iſta terra in eos generantes eorum patres ſuper & ,eos

אוֹתָם וְעַל־אֲבוֹתָם הַמּוֹלִדִים אוֹתָם בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃

neque ,plangentur non ,morientur ægrotationum Mortibus

4 †ʳמְמוֹתֵי תַחֲלֻאִים יָמֻתוּ לֹא יִסָּפְדוּ וְלֹא

fame in & gladio in & :erunt humi facies ſuper ſterquiliniũ in ;ſepelientur

יִקָּבֵרוּ לְדֹמֶן עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה יִהְיוּ וּבַחֶרֶב וּבָרָעָב

ᵠלקח *qui generantur ‡ quæ generant ‖ qui generãt ʳמות faciem terræ

animali * & ,cælorum volatili ‖ eſcam in eorũ cadauer erit ‡ & ,conſumetur

יִכְלוּ וְהָיְתָה נִבְלָתָם לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת

domum ingrediaris Ne :DOMINVS dixit ſic Nam .terræ

5 הָאָרֶץ׃ †כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה אַל־תָּבוֹא בֵּית

collegi ‡ quia :eis commouearis † neque ,plangendũ ad vadas nec ,feralis epuli ‡

מַרְזֵחַ וְאַל־תֵּלֵךְ לִסְפּוֹד וְאַל־ˢתָּנֹד לָהֶם כִּי־אָסַפְתִּי

,miſericordiam ,DOMINVS dixit ,iſto populo à meam pacem

אֶת־שְׁלוֹמִי מֵאֵת הָעָם הַזֶּה נְאֻם־יְהוָה אֶת־הַחֶסֶד

terra in parui & magni morientur Et .miſerationes &

6 וְאֶת־הָרַחֲמִים׃ †וּמֵתוּ גְדֹלִים וּקְטַנִּים בָּאָרֶץ

decaluabitur ‡ neq; incidetur nec ‖ ,eos plangent nec :ſepelientur non ,hac

הַזֹּאת לֹא יִקָּבֵרוּ וְלֹא־יִסְפְּדוּ לָהֶם וְלֹא יִתְגֹּדַד וְלֹא יִקָּרֵחַ

ſuper eum ‡ conſolandũ ad luctum ſuper ſibi expandent * non Et .eis

7 לָהֶם׃ †וְלֹא־יִפְרְסוּ לָהֶם עַל־אֵבֶל לְנַחֲמוֹ עַל־

,ſuo patre ſuper ,conſolationũ calicem eis potũ dabunt neque :mortuo

מֵת וְלֹא־ᵗיַשְׁקוּ אוֹתָם כּוֹס תַּנְחוּמִים עַל־אָבִיו

,ingrediaris non conuiuij domum Et .ſua matre ſuper &

8 וְעַל־אִמּוֹ׃ †וּבֵית־מִשְׁתֶּה לֹא־תָבוֹא

.bibendum ad & ,comedendum ad ,eis aſſidendum ad

ᵘלָשֶׁבֶת אוֹתָם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת׃

ego Ecce :Iſrael Deus exercituum DOMINVS dixit ſic Nam

9 †כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי

vocem ,veſtris diebus in & ,veſtris oculis in iſto loco de faciens ceſſare

מַשְׁבִּית מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה לְעֵינֵיכֶם וּבִימֵיכֶם קוֹל

.ſponſæ vocem & ſponſi vocem ,lætitiæ vocem & gaudij

ˣשָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה קוֹל חָתָן וְקוֹל ʸכַּלָּה׃

,hæc verba omnia huic populo annunciaueris cùm ,erit Et

10 †וְהָיָה כִּי ᶻתַגִּיד לָעָם הַזֶּה אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

omne nos ſuper DOMINVS eſt locutus quid Propter :te ad dixerint &

וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ עַל־מֶה דִבֶּר יְהוָה עָלֵינוּ אֵת כָּל־

,noſtrũ peccatũ quod & ,noſtra iniquitas quæ & ,hoc grande malum

הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וּמֶה ᵃעֲוֹנֵנוּ וּמֶה חַטָּאתֵנוּ

?noſtro Deo DOMINO peccauimus quod

אֲשֶׁר חָטָאנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

,me veſtri patres dereliquerunt quòd Propterea :eos ad dices Et

11 †וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם עַל אֲשֶׁר־עָזְבוּ אֲבוֹתֵיכֶם אוֹתִי

,eis ſeruierunt & ,alienos Deos poſt abierunt & ,DOMINVS ait

נְאֻם־יְהוָה וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיַּעַבְדוּם

non meam legem & ,dereliquerunt me & :eis ſe incuruauerunt &

ᵇוַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם וְאֹתִי עָזָבוּ וְאֶת־ᶜתּוֹרָתִי לֹא

:veſtris patribus præ ‡ faciendo malefeciſtis * vos Et .cuſtodierunt

12 שָׁמָרוּ׃ †וְאַתֶּם ᵈהֲרֵעֹתֶם ᵉלַעֲשׂוֹת מֵאֲבוֹתֵיכֶם

non pro * ,mali ſui cordis obſtinationem ‡ poſt vnuſquiſque euntes † vos ecce &

וְהִנְּכֶם הֹלְכִים אִישׁ אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבּוֹ־הָרָע לְבִלְתִּי

ſuper ‖ hac terra deſuper † vos protelabo ‡ Et .me ad audire

13 שְׁמֹעַ אֵלָי׃ †ᶠוְהֵטַלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַל הָאָרֶץ הַזֹּאת עַל־

ibi ſeruietis & :veſtri patres & ,vos cognouiſtis non quam terram

הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא יְדַעְתֶּם אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם וַעֲבַדְתֶּם־שָׁם

.miſericordiã vobis dabo non quia ,nocte ac die alienis diis

אֶת־אֱלֹהִים אֲחֵרִים יוֹמָם וָלַיְלָה אֲשֶׁר לֹא־אֶתֵּן לָכֶם חֲנִינָה׃

dicetur non & ,DOMINVS dixit ,venientes ‡ dies ecce Propterea

14 †לָכֵן הִנֵּה־יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְלֹא־יֵאָמֵר

terra è Iſrael filios fecit aſcendere qui * ,DOMINVS Viuens :vltrà

עוֹד ᵍחַי־יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ

fecit aſcendere qui DOMINVS viuens Quinimo .Aegypti

15 מִצְרָיִם׃ †כִּי אִם־חַי־יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת־

quas * terris vniuerſis de & ,Aquilonis terra de Iſrael filios

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹן וּמִכֹּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר

dedi quam ,ſuam humum ſuper eos faciã reducere & :illuc eos fecit expellere

ʰהִדִּיחָם שָׁמָּה וַהֲשִׁבֹתִים עַל־אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי

,multos piſcatores ad mittens ego Ecce .eorum patribus

16 לַאֲבוֹתָם׃ †הִנְנִי שֹׁלֵחַ ⁱלְדַוָּגִים רַבִּים

multos ad mittam ea poſt & :eos piſcabuntur & ,DOMINVS dixit

נְאֻם־יְהוָה וְדִיגוּם וְאַחֲרֵי־כֵן אֶשְׁלַח לְרַבִּים

colle omni deſuper & ,monte omni deſuper ‖ eos venabuntur & ,venatores

ᵏצַיָּדִים וְצָדוּם מֵעַל כָּל־הַר וּמֵעַל כָּל־גִּבְעָה

omnes ſuper mei oculi Quia .petrarum foraminibus * de &

17 וּמִנְּקִיקֵי הַסְּלָעִים׃ †כִּי עֵינַי עַל־כָּל־

abſcondita eſt neque : meis faciebus ‡ à ſunt occultatæ non ;eorum vias

דַּרְכֵיהֶם לֹא נִסְתְּרוּ מִלְּפָנָי וְלֹא־נִצְפַּן

.meorum oculorum conſpectu à eorum iniquitas

ˡעֲוֹנָם מִנֶּגֶד עֵינָי׃

ſuper ‖ eorum peccati ‡ & ,eorum iniquitatis duplum initio † reddam Et

18 †וְשִׁלַּמְתִּי רִאשׁוֹנָה מִשְׁנֵה עֲוֹנָם וְחַטָּאתָם עַל

,ſuarum abominationum cadauere * in meam terram eos polluere

חַלְּלָם אֶת־אַרְצִי בְּנִבְלַת שִׁקּוּצֵיהֶם

‡ erunt cadauera ‖ volatilibus * beſtiis ‡ luctus, † condoleas ‡ abſtuli ˢנוד & non ſe incident ‡ decaluabunt ſe propter eos. * extendẽt ſe ‡ eos ᵗשקה vt ſedeas cum ᵘישב faciam ˣשוש ʸכלל ᶻנגד tibi: ᵃעוה ᵇשחה ᶜירה * peius feciſtis ‡ quàm patres veſtri, ᵈרוע ᵉעשה † ambulatis ‡ duritiem * vt non obaudiatis mihi ‡ eiicere faciam † de ‖ in ᶠטול ‡ veniunt Viuit ᵍחיה Sed viuit * ad in terram ʰנדח mitto ⁱדוג לדיגים ק ‖ ex ᵏצוד * cauernis facie mea, ˡעוה † primũ duplicem iniquitatem ‡ peccatum ‖ eò quòd cõtaminauerũt * cadaueribus

DOMINI .meam hæreditatem impleuerunt suis abominationibus &

וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם מָלְאוּ אֶת־נַחֲלָתִי׃ 19 יְהוָה

.angustiæ die in meum refugium & ,meum robur & ,mea fortitudo

עֻזִּי וּמָעֻזִּי וּמְנוּסִי בְּיוֹם צָרָה

possederunt falsitatē Veruntamen dicent & ,terræ finibus à* venient gentes te ad

אֵלֶיךָ גּוֹיִם יָבֹאוּ מֵאַפְסֵי־אָרֶץ וְיֹאמְרוּ אַךְ־שֶׁקֶר נָחֲלוּ

.faciens profectum * eis in † non & ,vanitatem ;nostri patres

אֲבוֹתֵינוּ הֶבֶל וְאֵין־בָּם מוֹעִיל׃

Dij * non ipsi & ,Deos homo sibi faciet Nunquid

20 הֲיַעֲשֶׂה־לּוֹ אָדָם אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים׃

eos faciam scire* ,hac vice in eos faciens scire ego* ecce Idcirco

21 לָכֵן הִנְנִי מוֹדִיעָם בַּפַּעַם הַזֹּאת אוֹדִיעֵם אֶת־

meum nomen quòd scient & ;meam fortitudinem & ,meam manum

יָדִי וְאֶת־גְּבוּרָתִי וְיָדְעוּ כִּי־שְׁמִי

.DOMINUS † est

יְהוָה׃

CAP. XVII. יז

,adamantini vngue in ,ferri * stylo in † scriptum Iehudah Peccatum

1 חַטַּאת יְהוּדָה כְּתוּבָה בְּעֵט בַּרְזֶל בְּצִפֹּרֶן שָׁמִיר

.eorum ararum cornibus in & ,eorum cordis tabula in sculptum

חֲרוּשָׁה עַל־לוּחַ לִבָּם וּלְקַרְנוֹת מִזְבְּחוֹתֵיכֶם׃

suorum lucorum & ,suarum ararum eorum filios recordari Secundum

2 כִּזְכֹּר בְּנֵיהֶם מִזְבְּחוֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם

Montane excelsos colles iuxta ,frondosum lignum iuxta

עַל־עֵץ רַעֲנָן עַל גְּבָעוֹת הַגְּבֹהוֹת׃ 3 הֲרָרִי

, dabo direptionem in tuos thesauros omnes tuam facultatem agro † in

בַּשָּׂדֶה חֵילְךָ כָל־אוֹצְרוֹתֶיךָ לָבַז אֶתֵּן

.tuis confiniis vniuersis in peccato in tua excelsa

בָּמֹתֶיךָ בְּחַטָּאת בְּכָל־גְּבוּלֶיךָ׃

,tibi dedi quam tua hæreditate ab te in & facies remissionem* Et

4 וְשָׁמַטְתָּה וּבְךָ מִנַּחֲלָתְךָ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ

quoniam ;nosti non quam terra in ,tuis inimicis te faciam seruire &

וְהַעֲבַדְתִּיךָ אֶת־אֹיְבֶיךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יָדָעְתָּ כִּי־

.ardebit seculum † in vsque ,meo naso † in succendistis ignem

אֵשׁ קְדַחְתֶּם בְּאַפִּי עַד־עוֹלָם תּוּקָד׃

,homine in confidet qui vir Maledictus : DOMINUS dixit Sic

5 כֹּה אָמַר יְהוָה אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּאָדָם

.eius cor recedet * DOMINO à & ,suum brachium carnem ponens † &

וְשָׂם בָּשָׂר זְרֹעוֹ וּמִן־יְהוָה יָסוּר לִבּוֹ׃

venerit cùm videbit non & ,planicie in iuniperus † tanquam erit Et

6 וְהָיָה כְּעַרְעָר בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי־יָבוֹא

non * & ,salsa † terra ,deserto in loca exusta* habitabit & ,bonum

טוֹב וְשָׁכַן חֲרֵרִים בַּמִּדְבָּר אֶרֶץ מְלֵחָה וְלֹא

erit & ,DOMINO in fidet* qui vir Benedictus .habitabis †

תֵשֵׁב׃ 7 בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה וְהָיָה

super plantatum lignum † tanquam erit Et .eius fiducia DOMINUS

יְהוָה מִבְטַחוֹ׃ 8 וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־

venerit cùm videbit non & ,suas radices mittet riuum super † & ,aquas

מַיִם וְעַל־יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי־יָבֹא

,erit sollicitum nō caritatis * anno in & ,viride eius folium & ;æstus

חֹם וְהָיָה עָלֵהוּ רַעֲנָן וּבִשְׁנַת בַּצֹּרֶת לֹא יִדְאָג

anxium & omnibus præ cor Supplantatiuum .fructum faciendo à recedet † nec

וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי׃ 9 עָקֹב הַלֵּב מִכֹּל וְאָנֻשׁ

probans ,cor scrutans DOMINUS Ego .illud cognoscet quis ,ipsum

הוּא מִי יֵדָעֶנּוּ׃ 10 אֲנִי יְהוָה חֹקֵר לֵב בֹּחֵן

,suorū studiorum * fructū iuxta ,suam viam iuxta vnicuiq; dandū ad &,renes

כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָו כִּפְרִי מַעֲלָלָיו׃

:iudicio in non & ,opulentiam faciens,peperit non & ,collegit* Perdix

11 קֹרֵא דָגַר וְלֹא יָלָד עֹשֶׂה עֹשֶׁר וְלֹא בְמִשְׁפָּט

.insipiens erit suo nouissimo in & ,eam † derelinquent suorū dierū dimidio in

בַּחֲצִי יָמָו יַעַזְבֶנּוּ וּבְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל׃

.nostri sanctuarii † locus ,principio à altitudo gloriæ Solium

12 כִּסֵּא כָבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן מְקוֹם מִקְדָּשֵׁנוּ׃

:afficientur pudore te derelinquentes * omnes ,DOMINE Israel Expectatio †

13 מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְהוָה כָּל־עֹזְבֶיךָ יֵבֹשׁוּ

aquarum venam dereliquerunt quoniam ;scribentur terra in mei apostatæ †

וְסוּרַי בָּאָרֶץ יִכָּתֵבוּ כִּי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם־

:sanabor & ,DOMINE me Sana .DOMINUM viuentium

חַיִּים אֶת־יְהוָה׃ 14 רְפָאֵנִי יְהוָה וְאֵרָפֵא

ipsi Ecce .tu mea laus quoniam ;ero saluus &, me fac saluum

הוֹשִׁיעֵנִי וְאִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתִי אָתָּה׃ 15 הִנֵּה־הֵמָּה

ego Et .nunc veniat ,DOMINI verbum * Vbi :me ad dicentes

אֹמְרִים אֵלָי אַיֵּה דְבַר־יְהוָה יָבוֹא נָא׃ 16 וַאֲנִי

tu ,desideraui non anxium † diem & ,te post pastore à accelerauinon

לֹא־אַצְתִּי מֵרֹעֶה אַחֲרֶיךָ וְיוֹם אָנוּשׁ לֹא הִתְאַוֵּיתִי אַתָּה

(Margin: יָעַז צוּר * ab extremo * mendacium † & est vtilitas. יַעַל * sunt * ostendam eis יָדַע † est * est ferreo,stylo adamantino, * Cùm recordati fuerint filij † regione opes tuas * propter peccatum excelsorum tuorū quæ sunt נָתַן * remissio erit † furore æternum יָקַד † fidit homini, † ponit * recedit שׂוּם * in siccitatibus † deserta, quæ habitatur. * fidit † est myrica in deserto יָשַׁב † arbor plantata secus * quæ secus רָאָה * prohibitionis pluuiæ timebit, * desinet facere * est peruersum est, מוּשׁ פָּרָה * vt dem operum כָּלָה נָתַן * vt colligit oua parit, sic qui facit diuitias † sanctificationis nostræ. * O spes * qui dereliquerunt † & recedētes a me בּוֹשׁ חָיָה יָשַׁע הָלַל * dicunt * est * elōgaui me ipsum vt essem pastor * contritionis אוּץ אָוָה)

quod exiuit sis Ne ,fuit tuis faciebus coram ,meorum labiorum prolatio :nosti

17 יָדַעְתָּ מוֹצָא שְׂפָתַי נֹכַח פָּנֶיךָ הָיָה׃ אַל־תִּהְיֵה־

afficientur Pudore .mala die in ,tu mea spes :consternationi* mihi

לִי לִמְחִתָּה מַחֲסִי־אַתָּה בְּיוֹם רָעָה׃ 18 יֵבֹשׁוּ

non & ,ipsi consternabuntur :ego afficiar pudore non & ,me persequentes

רֹדְפַי וְאַל־אֵבֹשָׁה אָנִי יֵחַתּוּ הֵמָּה וְאַל־

contritione duplici & ,malam diem eos super Adduc .ego consternabor †

אֵחַתָּה אָנִי הָבִיא עֲלֵיהֶם יוֹם רָעָה וּמִשְׁנֶה שִׁבָּרוֹן

stabis † & ,Vade :me ad DOMINUS dixit Sic .eos contere

שָׁבְרֵם׃ 19 כֹּה־אָמַר יְהוָה אֵלַי הָלֹךְ וְעָמַדְתָּ

,Iehudah reges eam per ingredientur † quam * ,populi filiorum porta in

בְּשַׁעַר בְּנֵי־עָם אֲשֶׁר יָבֹאוּ בוֹ מַלְכֵי יְהוּדָה

.Ierusalaim portis omnibus in atque ,eam per egredientur * quam † &

וַאֲשֶׁר יֵצְאוּ בוֹ וּבְכֹל שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃

,Iehudah reges DOMINI verbum Audite :eos ad dices Et

20 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה מַלְכֵי יְהוּדָה

portas per ingredientes* ,Ierusalaim habitatores omnes & ,Iehudah omnis &

וְכָל־יְהוּדָה וְכֹל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים

.vestris animabus in estote Circumspecti* :DOMINUS dixit Sic .has

הָאֵלֶּה׃ 21 כֹּה אָמַר יְהוָה הִשָּׁמְרוּ בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם

.Ierusalaim portas per inferatis nec ,sabbati die in onus † portetis ne &

וְאַל־תִּשְׂאוּ מַשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וַהֲבֵאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃

omne & ,sabbati die in vestris domibus de onus efferatis Neque

22 וְלֹא־תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְכָל־

quemadmodum ,sabbati diem sanctificabitis* & ,faciatis non opus

מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר

inclinauerunt nec ,audiuerunt non Et .vestris patribus præcepi

צִוִּיתִי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם׃ 23 וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ

,audire non pro † suam ceruicem indurauerunt sed ,suam aurem

אֶת־אָזְנָם וַיַּקְשׁוּ אֶת־עָרְפָּם לְבִלְתִּי שׁוֹמֵעַ

audieritis audiendo si ,erit Et .disciplinam accipere non pro &

וּלְבִלְתִּי קַחַת מוּסָר׃ 24 וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּן

ciuitatis portas per onus inferre non pro * :DOMINUS dixit ,me ad

אֵלַי נְאֻם־יְהוָה לְבִלְתִּי הָבִיא מַשָּׂא בְּשַׁעֲרֵי הָעִיר

non ad † ,sabbati diem sanctificando & ,sabbati die in huius

הַזֹּאת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וּלְקַדֵּשׁ אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְבִלְתִּי

.opus omne eo in faciendum

עֲשׂוֹת־בּוֹ כָּל־מְלָאכָה׃

,principes & reges huius ciuitatis portas per ingredientur Et

25 וּבָאוּ בְשַׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת מְלָכִים וְשָׂרִים

equis in & ,curru in equitantes ,Dauid solium super sedentes

יֹשְׁבִים עַל־כִּסֵּא דָוִד רֹכְבִים בָּרֶכֶב וּבַסּוּסִים

:Ierusalaim habitatores & ,Iehudah vir ,eorum principes & ,ipsi

הֵמָּה וְשָׂרֵיהֶם אִישׁ יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם

ciuitatibus de venient Et .seculum in hæc ciuitas habitabitur &

וְיָשְׁבָה הָעִיר־הַזֹּאת לְעוֹלָם׃ 26 וּבָאוּ מֵעָרֵי־

de & ,Biniamin terra de & ,Ierusalaim circuitibus de & ,Iehudah

יְהוּדָה וּמִסְּבִיבוֹת יְרוּשָׁלִַם וּמֵאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּמִן־

,ascensionem † adducentes ,Meridie * ab & ,monte de & ,planitie*

הַשְּׁפֵלָה וּמִן־הָהָר וּמִן־הַנֶּגֶב מְבִאִים עֹלָה

domum * confessionem adducentes & ,thus & ,munus * & ,sacrificiū &

וְזֶבַח וּמִנְחָה וּלְבוֹנָה וּמְבִאֵי תוֹדָה בֵּית

sanctificandum ad me ad audieritis † non si Et .DOMINI

יְהוָה׃ 27 וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לְקַדֵּשׁ אֶת־

portas per ingrediendum & † ,onus portandum † non ad & ,sabbati diem

יוֹם הַשַּׁבָּת וּלְבִלְתִּי שְׂאֵת מַשָּׂא וּבֹא בְּשַׁעֲרֵי

,eius portis in ignem faciam succendere & ,sabbati die in Ierusalaim

יְרוּשָׁלִַם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְהִצַּתִּי אֵשׁ בִּשְׁעָרֶיהָ

.extinguetur non & ,Ierusalaim palatia deuorabit &

וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת יְרוּשָׁלִָם וְלֹא תִכְבֶּה׃

CAP. XVIII. יח

,DOMINO à Irmeiahu ad fuit quod Verbum

1 הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה

ibi & ,figuli domum descendes † & ,Surge .dicendum ad *

לֵאמֹר׃ 2 קוּם וְיָרַדְתָּ בֵּית הַיּוֹצֵר וְשָׁמָּה

in ,figuli domum † descendi Et .mea verba te faciam audire

אַשְׁמִיעֲךָ אֶת־דְּבָרָי׃ 3 וָאֵרֵד בֵּית הַיּוֹצֵר

.formas * super opus faciens † ipse ecce &

וְהִנֵּהוּ עֹשֶׂה מְלָאכָה עַל־הָאָבְנָיִם׃

manu in lutum velut faciens † ipse quod vas est corruptum † Et

4 וְנִשְׁחַת הַכְּלִי אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה בַּחֹמֶר בְּיַד

quemadmodum ,alterum vas illud fecit & ,est conuersus & :figuli

הַיּוֹצֵר וְשָׁב וַיַּעֲשֵׂהוּ כְּלִי אַחֵר כַּאֲשֶׁר

.faciendum ad † figuli oculis in fuit rectū

יָשַׁר בְּעֵינֵי הַיּוֹצֵר לַעֲשׂוֹת׃

(Margin: quod exiuit de labiis meis, rectum coram te יָצָא * formidini, * pauebunt חָתַת † paueo † sta * per ingrediuntur הָעָם † per egrediuntur, * qui ingredimini * Cauete propter animas vestras † pondus נָשָׂא יָצָא * sanctificate עָשָׂה צִוָּה נָטָה † vt non audirent neque acciperent קָשָׁה שָׁמַע * vt non inferatis יָסַר נָשָׂא † sanctificaueritis † vt non faciatis בּוֹא קוּם עָשָׂה בּוֹא * câpestribus, † Austro, † holocaustū, † oblationem * in יָדָה * obedieritis mihi, vt sanctificetis † portetis * nec inferatis נָשָׂא נָצַת * vt diceret: * descende in † in יָרַד * faciebat rotam. הִנֵּהוּ † dissipatum * faciebat ex luto שׁוּב † vt faceret עָשָׂה)

: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
5 ויהי דבר־יהוה אלי לאמור׃
domus vobis facere potero non iste figulus sicut Nunquid
6 הכיוצר הזה לא־אוכל לעשות לכם בית
sic ,figuli manu in * lutum sicut Ecce ? DOMINVS ait ,Israel
ישראל נאם־יהוה הנה כחמר ביד היוצר כן־
aduersus loquar Repentè .Israel domus mea manu in vos
7 אתם בידי בית ישראל׃ רגע אדבר על־
.disperdendũ ad & ,demoliendũ ad & ,euellendum ad ,regnum aduersus & ,gentem
גוי ועל־ממלכה לנתוש ולנתוץ ולהאביד׃
sum locutus quod* suo malo à ipsa gens conuertetur Et
8 ושב הגוי ההוא מרעתו אשר דברתי
.ei facere cogitaui quod ,malo super me pœnitebit & :illud super
עליו ונחמתי על־הרעה אשר חשבתי לעשות לו׃
,ædificandum ad ‡ ,regnum super* & ,gentem super * loquar repentè Et
9 ורגע אדבר על־גוי ועל־ממלכה לבנות
audiendum non ad † ,meis oculis in malum faciet Et .plantandum ad &
10 ולנטוע׃ ועשה הרעה בעיני לבלתי שמע
benefaciendũ ad ‡ dixi quod ,bono super me pœnitebit & :mea voce in
בקולי ונחמתי על־הטובה אשר אמרתי להיטיב
habitatores super† & ,Iehudah virum ad ‡ quæso dic , nunc Et .ei
11 אותו׃ ועתה אמר־נא אל־איש־יהודה ועל־יושבי
fingens‡ ego Ecce :DOMINVS dixit Sic : dicendo ,Ierusalaim
ירושלם לאמר כה אמר יהוה הנה אנכי יוצר
nunc Reuertimini .cogitationem vos super cogitans‡ & ,malum vos super
עליכם רעה וחשב עליכם מחשבה שובו נא
.vestros conatus† & ,vestras vias facite bonas & ,mala sua via à vnusquisq;
איש מדרכו הרעה והיטיבו דרכיכם ומעלליכם׃
nostras cogitationes post siquidem‡ :est Desperatum :dixerunt Et
12 ואמרו נואש כי־אחרי מחשבותינו
.faciemus mali sui cordis obstinationem * vnusquisque & ,ibimus
נלך ואיש שררות לבו־הרע נעשה׃
Quis :gentibus in‡ nunc Interrogate :DOMINVS dixit sic Ideo
13 לכן כה אמר יהוה שאלו־נא בגוים מי
.Israel virgo ,valde ‡ fecit turpitudinem ?hæc sicut † audiuit
שמע כאלה שערורת עשתה מאד בתולת ישראל׃
deserentur* Num ?Lebanon niuem agri petra de relinquet Nunquid
14 היעזב מצור שדי שלג לבנון אם־ינתשו
,meus populus mei sunt obliti † Quia ?defluentes frigidæ alienæ‡ aquæ
15 מים זרים קרים נוזלים׃ כי־שכחני עמי
semitis ‡ eorum viis in * eos fecerunt impingere & :adolebunt vanum in ‡
לשוא יקטרו ויכשלום בדרכיהם שבילי
.calcatæ non viæ semitas perambulandum ad , seculi
עולם ללכת נתיבות דרך לא סלולה׃
Omnis .seculi‡ sibilos stuporem in eorum terram ponendum Ad†
16 לשום ארצם לשמה שרוקת עולם כל
.suo capite in ‡ mouebit & ,obstupescet ,eam iuxta transiens *
עובר עליה ישם ויניד בראשו׃
non & ,ceruicem :inimici facies ad* eos dispergam Orientalis ventus Sicut
17 כרוח־קדים אפיצם לפני אויב ערף ולא־
,Venite :dixerunt Et .eorum exitij † die in eis ostendam facies ‡
18 פנים אראם ביום אידם׃ ויאמרו לכו
lex peribit non nam :cogitatus ‡ Irmeiahu super * cogitemus &
ונחשבה על־ירמיהו מחשבות כי לא־תאבד תורה
,Venite .propheta à verbum & ,sapiente à consilium & , sacerdote à
מכהן ועצה מחכם ודבר מנביא לכו
.eius verba vniuersa ad attendamus ne & ,lingua in eum percutiamus &
ונכהו בלשון ואל־נקשיבה אל־כל־דבריו׃
.mecũ litigantiũ vocem ad audi & ,me ad DOMINE Attende
19 הקשיבה יהוה אלי ושמע לקול יריבי׃
foueam foderunt quia :malum bono pro reddetur ‡ Nunquid
20 הישלם תחת־טובה רעה כי־כרו שוחה
eis super loquendum ad , tuas facies ad me stare ‡ Recordare ?meæ animæ
לנפשי זכר עמדי לפניך לדבר עליהם
.eis ab tuam iram auertendum ad † ,bonum
טובה להשיב את־חמתך מהם׃
super ‡ eos fluere fac & ,famem in eorum filios da Propterea
21 לכן תן את־בניהם לרעב והגרם על־
,viduæ & ,orbatæ eorum vxores sint & ,gladij manus
ידי־חרב ותהינה נשיהם שכלות ואלמנות
gladio percussi eorum iuuenes :morte occisi sint earum viri &
ואנשיהם יהיו הרגי מות בחוריהם מכי־חרב
adduces nam :eorum domibus de clamor Audiatur .prœlio in
22 במלחמה׃ תשמע זעקה מבתיהם כי־תביא
,me capiendum ad † foueam foderunt quia :repentè agmen * eos super
עליהם גדוד פתאם כי־כרו שיחה ללכדני

* est
estis
vt euellam, & confringam, & perdam.
* contra
* aduersus
‡ vt ædificem, & plantem.
† vt non audiat vocem meam.
הרע ק
‡ vt benefacerem
‡ viro
† habitatoribus
‡ fingo cõtra
‡ cogito cõtra
† opera vestra.
‡ sed
יאש [d]
* cogitatione
ילך [e]
‡ gentes
† similia? rem fœdam
‡ nimis
* relinquentur
‡ venientes à loco alio
† oblitus est
‡ frustra
* falsi prophetæ
‡ vt relinquãt semitas lõgi temporis, vt perambulent per
ילך [f]
שריקות ק
† Vt ponant li longi temporis.
* qui trãsierit
‡ caput suũ.
שמם [g] נוד [h]
* coram inimico
‡ faciem
† perditionis
ראה [i] ירה [k]
* contra
‡ malas cogitationes:
‡ redditur
כרה [l] שוב [m]
‡ quòd steterim in cõspectu tuo, vt loquerer pro
† vt auerterẽ
‡ per
נגר [n]
היה [o] נכה [p]
* exercitum
† vt caperent
שוחה ק

nosti DOMINE tu Et .meis pedibus absconderunt laqueos &
23 ופחים טמנו לרגלי׃ ואתה יהוה ידעת
super expies ne .mortem in me super * eorum consilium omne
את־כל־עצתם עלי למות אל־תכפר על־
.deleas ne tuis faciebus à eorum peccatum & ,eorum iniquitatem
עונם וחטאתם מלפניך אל־תמחי
.eis cum fac tui nasi* tempore in ,tuas facies ad offensi ‡ sint Et
והיו מכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם׃

פוח [q]
* aduersum facie tua.
עוה [r] מחה [s]
‡ debilitati in cõspectu tuo
* furoris
ויהיו ק

CAP. XIX. יט

,testæ ‡ figuli lagenam emes † & ,Vade :‡ DOMINVS dixit Sic
1 כה אמר יהוה הלוך וקנית בקבק יוצר חרש
.sacerdotum senioribus de & ,populi senioribus de* &
ומזקני העם ומזקני הכהנים׃
,solaris ‡ portæ ostio quæ† ,Hinnom filij vallem ad exibis ‡ Et
2 ויצאת אל־גיא בן־הנם אשר פתח שער החרסות
.te ad loquar quæ ‡ ,verba ibi prædicabis* &
וקראת שם את־הדברים אשר־אדבר אליך׃
,Iehudah reges DOMINI verbum Audite :dices † Et
3 ואמרת שמעו דבר־יהוה מלכי יהודה
Deus exercituum DOMINVS dixit Sic :Ierusalaim habitatores &
וישבי ירושלם כה־אמר יהוה צבאות אלהי
omnis quod ,istum locum super malum adducens ego Ecce :Israel
ישראל הנני מביא רעה על־המקום הזה אשר כל־
,me dereliquerunt quòd Eò .eius aures tinnient ,illud audientis
4 שמעה תצלנה אזניו׃ יען אשר עזבני
Diis eo in adoleuerunt & ,istum locum alienauerunt &
וינכרו את־המקום הזה ויקטרו־בו לאלהים
reges & ,eorum patres & , ipsi ,eos nouerunt non quos ,alienis
אחרים אשר לא־ידעום המה ואבותיהם ומלכי
.innocentum sanguine istum locum repleuerunt & :Iehudah
יהודה ומלאו את־המקום הזה דם נקים׃
suos filios comburendũ ad ,Bahal excelsa ædificauerunt Et
5 ובנו את־במות הבעל לשרף את־בניהם
nec ,sum locutus nec ,præcepi non quod :Bahal ipsi ascensiones‡ igni in
באש עלות לבעל אשר לא־צויתי ולא דברתי ולא
.meum cor super ascendit
עלתה על־לבי׃
non & ,DOMINVS dixit ,venientes * dies ecce Propterea
6 לכן הנה־ימים באים נאם־יהוה ולא־
:Hinnom filij vallis & , Topheth amplius isti loco‡ ,vocabitur
יקרא למקום הזה עוד התפת וגיא בן־הנם
,Iehudah consilium euacuabo ‡ Et .occisionis Vallis quinimo†
7 כי אם־גיא ההרגה׃ ובקתי את־עצת יהודה
facies ad* ,gladio in eos faciam cadere & ,isto loco in Ierusalaim &
וירושלם במקום הזה והפלתים בחרב לפני
dabo & :eorum animam ‡ quærentium manu in & ,suorum inimicorum
איביהם וביד מבקשי נפשם ונתתי את־
.terræ bestiæ * & ,cælorum volatili ‡ escam in eorum cadauer†
נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ׃
Omnis .sibilum in & ,stuporem in hanc ciuitatem ponam Et
8 ושמתי את־העיר הזאת לשמה ולשרקה כל
.eius plagis vniuersis super sibilabit & ,obstupescet ,eam per transiens ‡
עבר עליה ישם וישרק על־כל־מכתה׃
carnem & ,suorum filiorum carnem eos faciam comedere Et
9 והאכלתים את־בשר בניהם ואת בשר
,obsidione in ,comedent ‡ sui socij † carnem vnusquisque & ,suarum filiarum
בנתיהם ואיש בשר־רעהו יאכלו במצור
quærentes & ,eorum inimici eos coarctabunt ‡ qua ,coarctatione * in &
ובמצוק אשר יציקו להם איביהם ומבקשי
viorum oculis in lagenam † conteres Et .eorum animam
10 נפשם׃ ושברת הבקבק לעיני האנשים
dixit Sic :eos ad dices* Et .tecum euntium ‡
11 ההלכים אותך׃ ואמרת אליהם כה־אמר
& ,istum populum conteram Sic :exercituum DOMINVS
יהוה צבאות ככה אשבר את־העם הזה ואת־
poterit * non quod ,figuli vas contereret ‡ sicut ,istam ciuitatem
העיר הזאת כאשר ישבר את־כלי היוצר אשר לא־יוכל
.sepeliendum ad loco non à† ,sepelientur Topheth in & :vltrà sanari
להרפה עוד ובתפת יקברו מאין מקום לקבור׃
,eius habitatoribus & ,DOMINVS ait ,huic loco faciam Sic
12 כן־אעשה למקום הזה נאם־יהוה וליושביו
.Topheth sicut hanc ciuitatem dandum ad &
ולתת את־העיר הזאת כתפת׃

‡ ad me.
† eme vasculum
‡ testaceum,
קנה [s]
* duc tecum
‡ egredere
† per ostium
‡ fictilis,
החרסית ק
* prędica
‡ hæc
† dic:
adduco
qui audierit,
צלל [t]
נקה [u]
בנה [x]
‡ in holocausta
עלה [y] צוה [z]
* veniunt,
locus iste
† sed
‡ dissipabo
בקק [a] יעץ [b]
* coram inimicis suis,
נפל [c]
‡ animas
† cadauera
‡ volatilibus
* bestiis
שום [d]
‡ qui transierit
שמם [e]
נכה [f]
† amici
‡ comedet
* angustia,
‡ angustiis afficient
צוק [g]
† vasculum
‡ qui eunt
* dic
‡ conterit quispiam
* potest curari
† eò quòd nõ erit locus
vt ponam
נתן [r]

locus sicut Iehudah regum domus & ,Ierusalaim domus erunt Et
13 וְהָיוּ בָּתֵּי יְרוּשָׁלַםִ וּבָתֵּי מַלְכֵי יְהוּדָה כִּמְקוֹם
adolescuerunt quarum† ,domos omnes propter ,immundæ Topheth
הַתֹּפֶת הַטְּמֵאִים לְכֹל הַבָּתִּים אֲשֶׁר קִטְּרוּ
libamina libare & ,cælorum militiæ omni earum tectis super
עַל־גַּגֹּתֵיהֶם לְכֹל צְבָא הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּךְ נְסָכִים
quo ,Topheth de Irmeiah venit Et .alienis Diis
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים׃ 14 וַיָּבֹא יִרְמְיָהוּ מֵהַתֹּפֶת אֲשֶׁר
atrio in stetit & ;vaticinandum ad† illuc DOMINVS eum miserat
שְׁלָחוֹ יְהוָה שָׁם לְהִנָּבֵא וַיַּעֲמֹד בַּחֲצַר
.populum omnem ad dixit & ,DOMINI domus
בֵּית־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֶל־כָּל־הָעָם׃
ego Ecce :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit Sic
15 כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי
omne ,eius vrbes omnes super & ,istam ciuitatem ad adducens
מֵבִי אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְעַל־כָּל־עָרֶיהָ אֵת כָּל־
indurauerunt quoniam :eam contra sum locutus quod ,malum
הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עָלֶיהָ כִּי הִקְשׁוּ אֶת־
.mea verba audiendum non ad ,suam ceruicem
עָרְפָּם לְבִלְתִּי שְׁמוֹעַ אֶת־דְּבָרָי׃

(Margin: הָיָה s · † super · libauerunt נֶסֶךְ · † vt vaticinaretur · adduco super מביא ק בוא · vt non audirent)

CAP. XX. כ

præpositus * ipse &) ,sacerdos Immer filius Paschur audiuit Et
1 וַיִּשְׁמַע פַּשְׁחוּר בֶּן־אִמֵּר הַכֹּהֵן וְהוּא־פָקִיד
verba prophetantem Irmeiahu (DOMINI domo in dux
נָגִיד בְּבֵית יְהוָה אֶת־יִרְמְיָהוּ נִבָּא אֶת־הַדְּבָרִים
dedit & :prophetam Irmeiahu Paschur percussit Et .ista
הָאֵלֶּה׃ 2 וַיַּכֶּה פַשְׁחוּר אֵת יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וַיִּתֵּן
* quæ ,superiori Biniamin porta in ‡ quæ ,cryptam* in eum
אֹתוֹ עַל־הַמַּהְפֶּכֶת אֲשֶׁר בְּשַׁעַר בִּנְיָמִן הָעֶלְיוֹן אֲשֶׁר
Paschur eduxit & ,crastino à † fuit Et .DOMINI domo in
בְּבֵית יְהוָה׃ 3 וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֹּצֵא פַשְׁחוּר
Non :Irmeiahu eum ad dixit & ,crypta‡ de Irmeiahu
אֶת־יִרְמְיָהוּ מִן־הַמַּהְפָּכֶת וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִרְמְיָהוּ לֹא
.Missabib Maghor à quinimo ,tuū nomē DOMINVS vocauit Paschur
פַשְׁחוּר קָרָא יְהוָה שְׁמֶךָ כִּי אִם־מָגוֹר מִסָּבִיב׃
tibi pauorem in te dans ‡ ego Ecce :DOMINVS dixit sic Quia
4 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֶנְךָ לְמָגוֹר לְךָ
suorum inimicorum gladio in corruent & ,te diligentibus omnibus &
וּלְכָל־אֹהֲבֶיךָ וְנָפְלוּ בְּחֶרֶב אֹיְבֵיהֶם
Babel regis manu in dabo Iehudah omnem & :videntes tui oculi &
וְעֵינֶיךָ רֹאוֹת וְאֶת־כָּל־יְהוּדָה אֶתֵּן בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל
.gladio in eos percutiet & ,Babel in eos traducet &
וְהִגְלָם בָּבֶלָה וְהִכָּם בֶּחָרֶב׃
,eius laborem omnem & ,huius ciuitatis robur omne dabo Et
5 וְנָתַתִּי אֶת־כָּל־חֹסֶן הָעִיר הַזֹּאת וְאֶת־כָּל־יְגִיעָהּ
Iehudah regum thesauros cunctos & ,eius preciosum omne &
וְאֶת־כָּל־יְקָרָהּ וְאֵת כָּל־אוֹצְרוֹת מַלְכֵי יְהוּדָה
,eos tollent & ,eos diripient & ,eorum inimicorum manu in dabo
אֶתֵּן בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וּבְזָזוּם וּלְקָחוּם
habitatores omnes & ,Paschur tu Et .Babel in eos adducent &
וֶהֱבִיאוּם בָּבֶלָה׃ 6 וְאַתָּה פַשְׁחוּר וְכֹל יֹשְׁבֵי
,morieris ibique ,ingredieris Babel & :captiuitatem in ibitis ,tuæ domus
בֵיתֶךָ תֵּלְכוּ בַּשֶּׁבִי וּבָבֶל תָּבוֹא וְשָׁם תָּמוּת
es vaticinatus quibus ,te diligentes omnes & ,tu ,sepelieris ibi &
וְשָׁם תִּקָּבֵר אַתָּה וְכָל־אֹהֲבֶיךָ אֲשֶׁר־נִבֵּאתָ
;sum seductus & ,DOMINE me Seduxisti .falsitate in
לָהֶם בַּשָּׁקֶר׃ 7 פִּתִּיתַנִי יְהוָה וָאֶפָּת
ipse omnis‡ ,die omni derisum in fui :præualuisti & ,me fuisti fortior
חֲזַקְתַּנִי וַתּוּכָל הָיִיתִי לִשְׂחוֹק כָּל־הַיּוֹם כֻּלֹּה
vastitatem & ,vim ;vociferabor ,loquar sufficienti ex* Quia .me subsannās
לֹעֵג לִי׃ 8 כִּי־מִדֵּי אֲדַבֵּר אֶזְעָק חָמָס וָשֹׁד
vituperium † & ,probrum in † mihi DOMINI verbum fuit quia :clamabo
אֶקְרָא כִּי־הָיָה דְבַר־יְהוָה לִי לְחֶרְפָּה וּלְקֶלֶס
vltra loquar nec ,eius recordabor Non :dixi Et .die omni
כָּל־הַיּוֹם׃ 9 וְאָמַרְתִּי לֹא־אֶזְכְּרֶנּוּ וְלֹא־אֲדַבֵּר עוֹד
clausus ,ardens ignis tanquam meo corde in fuit & :eius nomine in
בִּשְׁמוֹ וְהָיָה בְלִבִּי כְּאֵשׁ בֹּעֶרֶת עָצֻר
audiui Nam .potero‡ nec ,sustinendo laboraui & :meis ossibus in
בְּעַצְמֹתָי וְנִלְאֵיתִי כַּלְכֵל וְלֹא אוּכָל׃ 10 כִּי שָׁמַעְתִּי
Annunciate ‡ :vndique pauorem ,multorum detractionem
דִּבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב הַגִּידוּ
meã claudicationē obseruantes ,meæ pacis * homo Omnis .* illud annūciabimus &
וְנַגִּידֶנּוּ כֹּל אֱנוֹשׁ שְׁלוֹמִי שֹׁמְרֵי צַלְעִי
.eo de nostrã vltionē accipiamus & ,ei præualeamus & ,decipiatur fortè si
אוּלַי יְפֻתֶּה וְנוּכְלָה לוֹ וְנִקְחָה נִקְמָתֵנוּ מִמֶּנּוּ׃

(Margin: * erat · posuit נכה · * carcere, qui * erat · עלה in · in carcere, · הפך ‡ sed · pauorem vndique · * do נתן · videbunt ראה נתן · נכה omnes opes · בוא · ילך שבה · mendaciter פתה · ‡ voluerisi ipsi subsannant · * omni tempore loquor, vocifero iniquitatem, · שדד · * clamo: · † causa probri, · † subsannationis · ‡ ad ferendū, · ‡ porui. · * dicentium: ‡ de illo verbū mendax, · * regi. · דבה נגד · ‡ qui mecum pacificus esse debebat, obseruabant, an claudicarem in aliquo)

me persequentes idcirco :tremendus potēs tanquā mecū DOMINVS Et
11 וַיהוָה אוֹתִי כְּגִבּוֹר עָרִיץ עַל־כֵּן רֹדְפַי
non quia :vehementer sunt affecti* pudore :præualebunt non & ,impingent
יִכָּשְׁלוּ וְלֹא יֻכָלוּ בֹּשׁוּ מְאֹד כִּי־לֹא
.tradetur obliuioni non seculi ‡ ignominia ,egerunt prudenter*
הִשְׂכִּילוּ כְּלִמַּת עוֹלָם לֹא תִשָּׁכֵחַ׃
:cor & ,renes videns‡ ,iustum probans †,exercituum DOMINE Et
12 וַיהוָה צְבָאוֹת בֹּחֵן צַדִּיק רֹאֶה כְלָיוֹת וָלֵב
.meam litem * reuelaui te ad* quia :eis de tuam vltionem videam
אֶרְאֶה נִקְמָתְךָ מֵהֶם כִּי אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי אֶת־רִיבִי׃
liberauit quia ;DOMINVM laudate ,DOMINO Cantate
13 שִׁירוּ לַיהוָה הַלְלוּ אֶת־יְהוָה כִּי הִצִּיל
qua‡ dies Maledicta .malorum manu de egeni † animam
אֶת־נֶפֶשׁ אֶבְיוֹן מִיַּד מְרֵעִים׃ 14 אָרוּר הַיּוֹם אֲשֶׁר
.benedicta sit ne mea mater me peperit qua dies :ea in sum natus
יֻלַּדְתִּי בּוֹ יוֹם אֲשֶׁר־יְלָדַתְנִי אִמִּי אַל־יְהִי בָרוּךְ׃
est Natus :dicēdo ,meo patri annunciauit qui vir Maledictus
15 אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר בִּשַּׂר אֶת־אָבִי לֵאמֹר יֻלַּד־
vir sit Et .eum lætificauit lætificando* ;masculus filius tibi
לְךָ בֵּן זָכָר שַׂמֵּחַ שִׂמְּחָהוּ׃ 16 וְהָיָה הָאִישׁ
:eum pœnituit non & ,DOMINVS subuertit quas ciuitates sicut ,ille
הַהוּא כֶּעָרִים אֲשֶׁר־הָפַךְ יְהוָה וְלֹא נִחָם
meridiei tempore in vociferationem & ,mane in clamorem audiat &
וְשָׁמַע זְעָקָה בַּבֹּקֶר וּתְרוּעָה בְּעֵת צָהֳרָיִם׃
mea mater mihi fuisset & ,vulua à me interfecit non Quod
17 אֲשֶׁר לֹא־מוֹתְתַנִי מֵרָחֶם וַתְּהִי־לִי אִמִּי
.seculi conceptio eius vulua & ,meum sepulchrum
קִבְרִי וְרַחְמָהּ הֲרַת עוֹלָם׃
laborem videndum ad ,sum egressus vulua de iam quid Vt
18 לָמָּה זֶּה מֵרֶחֶם יָצָאתִי לִרְאוֹת עָמָל
;mei dies pudore in deficerent & ,mæstitiam &
וְיָגוֹן וַיִּכְלוּ בְבֹשֶׁת יָמָי׃

(Margin: * est · † fortis, · * afficientur בוש · * prosperabuntur, · * perpetua erit illis quæ · † qui probas · ‡ qui vides · * tibi · * causam · גלה ריב · שיר נצל · † pauperis · * in · * qui · meridiano. · Vt quid ipsa · perpetua. · הרה · vt viderem ראה · dolorem,)

CAP. XXI. כא

mittendo in ,DOMINO à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בִּשְׁלֹחַ
& ,Malchiah filium Paschur ,Sidchiiahu rex eum ad
אֵלָיו הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת־פַּשְׁחוּר בֶּן־מַלְכִּיָּה וְאֶת־
:dicendum ad ,sacerdotem Mahaseiah filium Sephaniah
צְפַנְיָה בֶן־מַעֲשֵׂיָה הַכֹּהֵן לֵאמֹר׃
rex Nebuchadresar quia :DOMINVM nobis pro nunc Inquire
2 דְּרָשׁ־נָא בַעֲדֵנוּ אֶת־יְהוָה כִּי נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־
nobiscum DOMINVS faciat fortè si ,nos aduersum prælians Babel
בָּבֶל נִלְחָם עָלֵינוּ אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָה אוֹתָנוּ
.nobis desuper ascendat & ,sua mirabilia omnia secundum
כְּכָל־נִפְלְאֹתָיו וְיַעֲלֶה מֵעָלֵינוּ׃
:Sidchiiahu ad dicetis Sic :eos ad Irmeiahu dixit Et
3 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֲלֵיהֶם כֹּה תֹאמְרֻן אֶל־צִדְקִיָּהוּ׃
conuertens ego Ecce :Israel Deus DOMINVS dixit Sic
4 כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵסֵב אֶת־
pugnantes ‡ vos quibus , * vestris manibus in quæ ,belli vasa
כְּלֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיֶדְכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם נִלְחָמִים
vos super coangustantes † ,Chasdim & ,Babel rege cum ,eis in
בָּם אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל וְאֶת־הַכַּשְׂדִּים הַצָּרִים עֲלֵיכֶם
.huius ciuitatis medium ad‡ ea colligam‡ & :murum extra
מִחוּץ לַחוֹמָה וְאָסַפְתִּי אוֹתָם אֶל־תּוֹךְ הָעִיר הַזֹּאת׃
forti brachio in & ,extenta manu in vobiscum ego pugnabo Et
5 וְנִלְחַמְתִּי אֲנִי אִתְּכֶם בְּיָד נְטוּיָה וּבִזְרוֹעַ חֲזָקָה
percutiam Et .magna ira in & ,excandescentia ‡ in & ,naso* in &
וּבְאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל׃ 6 וְהִכֵּיתִי אֶת־
pestilentia in ,animal‡ & ,hominem† & ,huius ciuitatis habitatores
יוֹשְׁבֵי הָעִיר הַזֹּאת וְאֶת־הָאָדָם וְאֶת־הַבְּהֵמָה בְּדֶבֶר
Dabo :DOMINI effatum sic‡ post Et .morientur magna
גָּדוֹל יָמֻתוּ׃ 7 וְאַחֲרֵי־כֵן נְאֻם־יְהוָה אֶתֵּן אֶת־
& ,populum & ,eius seruos & ,Iehudah regem Sidchiiahu
צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־עֲבָדָיו וְאֶת־הָעָם וְאֶת־
,fame à & ,gladio à ,peste à hac ciuitate in residuos
הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר הַזֹּאת מִן־הַדֶּבֶר מִן־הַחֶרֶב וּמִן־הָרָעָב
,eorum inimicorum manu in & ,Babel regis Nebuchadresar manu in
בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וּבְיַד אֹיְבֵיהֶם
non ,gladii os ad‡ eos percutiet & :eorum animam quærentiū manu in &
וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהִכָּם לְפִי־חֶרֶב לֹא־
populum ad Et .miserebitur neque ,parcet nec ,eis super ignoscet
יָחוּס עֲלֵיהֶם וְלֹא יַחְמֹל וְלֹא יְרַחֵם׃ 8 וְאֶל־הָעָם
vestras facies ad dans * ego Ecce :DOMINVS dixit Sic :dices hunc
הַזֶּה תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם

(Margin: quando misit · vt diceret: · Interroga · præliatur · à · conuerto instrumenta bellica · סבב · * sunt · † pugnatis · ‡ qui obsident צור · * congregabo · ‡ in · * furore, indignatione, · † homines, · ‡ animalia, · ‡ ea dixit Dominus. · מות · * qui remanserint · * & · ‡ acie נכה · do coram vobis)

vrbe in Habitans ‡ .mortis viam & ,vitarum * viam
9 את־דרך [y] החיים ואת־דרך המות ׃ † הישב בעיר
fuerit delapsus & egressus & ‖ :peste in & ,fame in & ,gladio in morietur ,hac
הזאת ימות בחרב וברעב ובדבר והיוצא ונפל
sua anima ei erit & ;viuet & ; vos super coangustantes †,Chasdim ad
על־הכשדים [z] הצרים עליכם יחיה והיתה־לו נפשו
,malum in hanc ciuitatem in meas facies ‡ posui Et .spolium in
10 לשלל ׃ † כי [b] שמתי פני בעיר הזאת לרעה
,dabitur Babel regis manum in :DOMINVS ait ,bonum in non &
ולא לטובה נאם־יהוה ביד־מלך בבל תנתן
Audite :*Iehudah regis domui Et .igni in eam comburet &
11 ושרפה באש ׃ † ולבית מלך יהודה שמעו
:DOMINVS dixit sic ,Dauid Domus .DOMINI verbum
12 דבר־יהוה ׃ † בית דוד כה אמר יהוה
:opprimentis manu de direptum * eruite & ,iudicium mane in Iudicate
[b] דינו לבקר משפט [c] והצילו גזול מיד עושק
non & ,succendatur & ,mea excandescentia ‡ ignis vt egrediatur forte ne
פן־תצא כאש [d] חמתי ובערה ואין
habitatrix te ad ego ‡ Ecce .eorum studiorum malitiæ faciebus à extinguens †
13 מכבה מפני רע מעלליהם ׃ † הנני אליך ישבת
cõfringet Quis ;dicentes ‡ :DOMINVS ait ,planitiei * petra vallis
העמק צור המישר נאם־יהוה האמרים מי־יחת
visitabo Et ?nostra habitacula in ingredietur quis & ,nos super
14 עלינו ומי יבוא [e] במעונותינו ׃ † ופקדתי
:DOMINVS dixit ,vestrorum studiorum ‖ fructum iuxta vos super
עליכם [f] כפרי מעלליכם נאם־יהוה
.eius circuitus omnes comedet * & ,eius sylua in ignem faciam succendere &
[g] והצתי אש ביערה ואכלה כל־סביביה ׃

vitæ; * Qui habitauerit; [y] חיה; ‖ qui autem egressus fuerit & transfugerit; † qui obsidet; וחיה ק; ‡ faciem meã contra; [a] צור שום; * dic:; * oppressum; [b] דון [c] נצל; ‡ ira; [d] יחם; † sit qui extinguat propter malitiã operum vestrorum.; ‡ venio; מעלליכם ק; * campestris,; ‡ qui dicitis:; ‖ operum; [e] עון [f] פרה; * consumet omnes ciuitates quæ sunt in circuitu eius.

CAP. XXII. כב

,Iehudah regis domum ‡ Descende :DOMINVS dixit Sic
1 † כה אמר יהוה רד בית־מלך יהודה
verbum Audi :dices ‡ Et .hoc verbum ibi loqueris † &
2 ודברת שם את־הדבר הזה ׃ † ואמרת שמע דבר־
,tui serui & ,tu ,Dauid solium super sedens ‖ ,Iehudah rex ,DOMINI
יהוה מלך יהודה הישב על־כסא דוד אתה ועבדיך
dixit Sic .has portas in ingredientes * ,tuus populus &
3 ועמך הבאים בשערים האלה ׃ † כה אמר
manu de direptum ‡ liberate & ;iustitiam & iudicium Facite :DOMINVS
יהוה [h] עשו משפט וצדקה [i] והצילו גזול מיד
ne ,fraudetis ‡ ne viduam & ,pupillum ,peregrinum † & :opprimentis
עשוק [k] וגר יתום ואלמנה אל־ [l] תנו אל־
.isto loco in effundatis ne innocentem sanguinem & ,rapiatis
תחמסו ודם [m] נקי אל־תשפכו במקום הזה ׃
ingredientur & ,hoc verbum feceritis faciendo si Nam
4 † כי אם־עשו תעשו את־הדבר הזה [n] ובאו
,eius solium super Dauid ipsi ‖ sedentes reges huius domus portas in *
בשערי הבית הזה מלכים ישבים לדוד על־כסאו
.eius populus & ,eius serui & ,ipse ,equis in & , curru in equitantes
רכבים ברכב ובסוסים הוא ועבדו ועמו ׃
,iuraui me in * , hæc verba audieritis non si Et
5 † ואם לא תשמעו את־הדברים האלה בי נשבעתי
.hæc domus erit solitudinem in quia :DOMINVS dixit
נאם־יהוה כי־לחרבה יהיה הבית הזה ׃
:Iehudah regis domum super DOMINVS dixit sic Quia
6 † כי־כה אמר יהוה על־בית מלך יהודה
,desertum * te posuero non si :Lebanon caput mihi tu Ghilhad
גלעד אתה לי ראש הלבנון אם־לא [o] אשיתך מדבר
virum ,corrumpentes ‡ te super sanctificabo † Et .sunt habitatæ ‡ non vrbes
7 ערים לוא נושבה ׃ † וקדשתי עליך משחתים איש
facient cadere & ,tuarum cedrorum electionem ‖ succident & ,eius instrumenta &
וכליו וכרתו מבחר ארזיך [p] והפילו
,istam ciuitatem super * multæ gentes transibunt Et .ignem super
8 על־האש ׃ † ועברו גוים רבים על העיר הזאת
DOMINVS fecit quid Propter :suum socium ‡ ad vnusquisque dicent &
ואמרו איש אל־רעהו על־מה עשה יהוה
quod Super † : dicent Et ?huic grandi ciuitati sic
9 ככה לעיר הגדולה הזאת ׃ † ואמרו על אשר
se incuruauerunt & ,sui Dei DOMINI pactum dereliquerunt
עזבו את־ברית יהוה אלהיהם [q] וישתחוו
,mortuo in defleatis Ne .eis seruierunt & , alienis Diis
10 לאלהים אחרים ויעבדום ׃ † אל־ [r] תבכו למת
reuertetur non quia :abeunti † flendo flete :ei commoueamini ‡ ne &
ואל־ [s] תנדו לו בכו בכו להלך כי לא ישוב
.suæ natiuitatis terram videbit & † , vltrà
עוד וראה את־ארץ [t] מולדתו ׃

[g] נצת; ‡ in; † loquere; ‡ dic:; ‖ qui sedes; * qui ingredimini per; ‡ oppressum; [h] עשה [i] נצל; † aduenam; ‡ opprimatis,; [k] גור [l] ינה; [m] נקה; [n] בוא; * per ‖ pro; * per; * in solitudinem, vt; [o] שות; ‡ habitatas; † præparabo; ‡ interfectores vnũquemque; נושבו ק; ‖ electas cedros tuas,; [p] נפל; * per; ‡ amicum; † Propterea; [q] שחה; mortuos,; [r] בכה; ‡ condoleatis eis:; ‡ pro abeunte; † nec; [s] נוד [t] ילד

Iosiiahu filium ‡ Sallum ad * DOMINVS dixit sic Quia
11 † כי כה אמר־יהוה אל־שלם בן־יאשיהו
est egressus qui ,suo patre Iosiiahu pro regnantem † Iehudah regis
מלך יהודה המלך תחת יאשיהו אביו אשר יצא
.amplius huc reuertetur non ,isto loco de
מן־המקום הזה לא־ישוב שם עוד ׃
& ;morietur illic ,eum transtulerunt quò * loco in Nam ‡
12 † כי במקום אשר־ [u] הגלו אתו שם ימות ואת־
suam domum ædificanti Væ .amplius videbit non istam terram
13 הארץ הזאת לא־יראה עוד ׃ † הוי בנה ביתו
seruiet suo socio in ‡ :iudicio non in † sua cœnacula & , iustitia non ‡ in
בלא־צדק [x] ועליותיו בלא משפט ברעהו יעבד
mihi Aedificabo :Dicens ‡ .ei dabit non eius opus * & ,gratis
14 חנם ופעלו לא יתן־לו ׃ † האמר אבנה־לי
, fenestras ei excindit & ,exposita vento † cœnacula & ,mensurarum † domum
בית [y] מדות ועליות מרוחים וקרע לו חלוני
quia ,regnabis Nunquid .minio in vngendo & ,cedro in tecta * &
15 וספון בארז ומשוח בששר ׃ † התמלך כי
fecit & ,bibit & ,comedit nónne tuus Pater ?cedrum in te concitans † tu
אתה מתחרה בארז אביך הלוא אכל ושתה ועשה
afflicti ‡ iudicium Iudicauit ?ei bonum * tunc ‡ ,iustitiam & iudicium
16 משפט וצדקה אז טוב לו ׃ † [z] דן [a] דין־עני
?DOMINVS dixit ,me scire ‡ hoc Nónne .bonum † tunc ,egeni &
[b] ואביון אז טוב הלא־היא [c] הדעת אתי נאם־יהוה ׃
,tuam concupiscentiam super ‡ nisi ,tuũ cor & ,tui oculi * non Sed
17 † כי אין עיניך ולבך כי אם־על־בצעך
,oppressionem super † & ,fundendum ad innocentem sanguinem super † &
ועל דם־ [d] הנקי לשפוך ועל־העשק
dixit sic Propterea .faciendam ad contritionem super † &
18 ועל־ [e] המרוצה [f] לעשות ׃ † לכן כה־אמר
:Iehudah regem Iosiiahu filium Iehoiachim ad * DOMINVS
יהוה אל־יהויקים בן־יאשיהו מלך יהודה
:eum plangent non .soror væ & ,mi frater væ :eum plangent Non
לא־יספדו לו הוי אחי והוי אחות לא־יספדו לו
sepelietur asini Sepultura .eius decori ‡ væ & , Domine væ
19 הוי אדון והוי [g] הדה ׃ † קבורת חמור יקבר
Ascende .Ierusalaim portas vltra projiciendo & trahendo †
20 סחוב והשלך מהלאה לשערי ירושלם ׃ † [h] עלי
: transitibus è ‡ clama & ;tuã vocem da Basan * in & ,clama & ,Lebanon ‡
הלבנון וצעקי ובבשן [i] תני קולך וצעקי מעברים
te ad sum Locutus .te diligentes omnes sunt contriti quia
21 כי נשברו כל־מאהביך ׃ † דברתי אליך
:tuis pueritiis à ‡ tua via Hæc .audiam Non : Dixisti .tuis securitatibus in †
[k] בשלותיך אמרת לא אשמע זה דרכך מנעוריך
depascet tuos pastores Omnes .mea voce in * audisti non quia
22 כי לא־שמעת בקולי ׃ † כל־ [l] רעיך תרעה־
,afficieris pudore tunc nam :ibunt captiuitatẽ in tui amatores & ,ventus
רוח ומאהביך [m] בשבי ילכו כי אז תבשי
,Lebanon in Habitans ‡ .tuam malitiam omnem propter erubesces &
23 ונכלמת מכל רעתך ׃ † ישבתי בלבנון
tormen *,dolores tibi veniendo in ‡ ,eris gratiosa quàm :cedris in nidificans †
מקננתי בארזים מה־ [n] נחנתי בבא־לך חבלים חיל
si quia :DOMINVS dixit ,ego Viuens ‡ .parturientis tanquam
24 כילדה ׃ † חי־אני נאם־יהוה כי אם־
super † annulus Iehudah regis Iehoiachim filius Choniahu esset
יהיה כניהו בן־יהויקים מלך יהודה חותם על־
manum in te dabo Et .te euellam inde quia :mea dextera manu
25 יד ימיני כי משם [o] אתקנך ׃ † ונתתיך ביד
;eorũ faciebus à timebis * tu quorum ‡ manũ in & ,tuam animã quærentiũ
מבקשי נפשך וביד אשר־אתה יגור מפניהם
.Chasdim manum in & ,Babel regis Nebuchadnesar manum in &
וביד נבוכדראצר מלך־בבל וביד הכשדים ׃
super † ,te genuit quæ tuam matrem & ,te protelabo ‡ Et
26 † [p] והטלתי אתך ואת־אמך אשר ילדתך על
.moriemini ibique :ibi estis nati non quo ‡ ,alienam terram
הארץ אחרת אשר לא־ילדתם שם ושם תמותו ׃
,suam animam eleuantes ‡ ipsi quam * terram ad Et
27 † ועל־הארץ אשר־הם מנשאים את־נפשם
.reuertentur non illuc ,illuc redeundum ad †
לשוב שם שמה לא ישובו ׃
* ân ,Choniahu iste vir est dispersus minutim vilis dolor ‡ Num
28 † העצב נבזה נפוץ האיש הזה כניהו אם־
,eius semen & ,ipse sunt proiecti Quare ?eo in voluntas † non ‡ vas
[q] כלי אין חפץ בו מדוע הוטלו הוא וזרעו
?nouerunt non quam terram super sunt proiecti &
והשלכו על־הארץ אשר לא־ידעו ׃

* de ‡ filio regnante; ‡ Sed * illo ad quẽ; [u] גלה; ‡ iniustitia † sine ‡ amico; [x] עלה; ‡ mercedem operis; ‡ Qui dicit: † magnarum ‡ spaciosa, vt ingrediatur vetus æstatis tempore, & apertas facit; [y] מדד; * domum cedrinis tabulis & pictam sinopide.; † misces te cum cedrino ædificio?; ‡ &; * bene erat; ‡ pauperis; [z] דון [a] ענה; † bene fuit ei.; ‡ est * sunt; [b] אבה [c] ידע; ‡ ad auaritiã; † ad; [d] נקה [e] רצץ; [f] עשה [g] הוד; * super; ‡ gloriæ; † detractus & proiectus; [h] עלה; ‡ in montem; * montem; ‡ vndique:; † felicitatibus; ‡ ab adolescentia tua:; [i] נתן [k] שלה; * vocẽ meã.; [l] רעה; [m] שבה; ‡ Quæ habitas; † nidificas; ‡ cũ venerint; * dolor; [n] חנן; יתיר ק; ‡ Viuo † in; [o] נתק; ‡ eorum, à * times facie,; ‡ proicere faciam † ad; [p] טול; ‡ in qua; * ad ‡ eleuant; † vt reuertãtur; ‡ vt sculptile contẽptibile, contritus; * vt ‡ contritum, in quo † est; [q] כלה

ipsi vniuersi mihi fuerunt :sua malitia à vnusquisque conuertantur
שָׁבוּ אִישׁ מֵרָעָתוֹ הָיוּ־לִי כֻלָּם
habitatores dixit sic Propterea .Hamorah * vt ,eius habitatores & ,Sedom * vt
15 כִּסְדֹם וְיֹשְׁבֶיהָ כַּעֲמֹרָה׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר
comedere facio — eos cibans ego Ecce :prophetas ad exercituum DOMINVS
יְהוָה צְבָאוֹת עַל־הַנְּבִאִים הִנְנִי מַאֲכִיל אוֹתָם
absynthiū, & propinare faciam eis aquā fellis — Ierusalaim prophetis à nam : capitis aquis eos potabo & ,absynthio
לַעֲנָה וְהִשְׁקִתִים מֵי־רֹאשׁ כִּי מֵאֵת נְבִיאֵי יְרוּשָׁלַםִ
.terram omnem in prophanatio * est egressa
שְׁקָה — יָצְאָה חֲנֻפָּה לְכָל־הָאָרֶץ׃
iniquitas — verba super audiatis Ne :exercituum DOMINVS dixit Sic
16 כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אַל־תִּשְׁמְעוּ עַל־דִּבְרֵי
qui prophetant faciunt loquuntur Dicunt — :vos illorum vanescere facientium * :vobis prophetantium * prophetarum
הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים לָכֶם מַהְבִּלִים הֵמָּה אֶתְכֶם
Dicentes :DOMINI ore de non loquentur :sui cordis visionem
17 חֲזוֹן לִבָּם יְדַבֵּרוּ לֹא מִפִּי יְהוָה׃ אָמְרִים
sperneūtibus duritia — :vobis erit Pax :DOMINVS est Locutus :me parui pendentibus * dicendo
אָמוֹר לִמְנַאֲצַי דִּבֶּר יְהוָה שָׁלוֹם יִהְיֶה לָכֶם
vos super veniet Non :dixerūt sui cordis obstinatione in ambulanti omni &
וְכֹל הֹלֵךְ בִּשְׁרִרוּת לִבּוֹ אָמְרוּ לֹא־תָבוֹא עֲלֵיכֶם
audiuit & ,vidit & ,DOMINI secreto in stetit quis Etenim .malum
18 רָעָה׃ כִּי מִי עָמַד בְּסוֹד יְהוָה וְיֵרֶא וְיִשְׁמַע
.audiuit & ,eius verbo attendit quis :eius verbum
אֶת־דְּבָרוֹ מִי־הִקְשִׁיב דְּבָרוֹ וַיִּשְׁמָע׃
cum furore cadens — imminens * turbo & ,egredietur excandescētia DOMINI turbo Ecce
19 הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה חֵמָה יָצְאָה וְסַעַר מִתְחוֹלֵל
cadet furor — DOMINI nasus reuertetur Non .manebit * impiorum caput super
20 עַל רֹאשׁ רְשָׁעִים יָחוּל׃ לֹא יָשׁוּב אַף־יְהוָה
donec faciat & donec statuat — :sui cordis cogitationes ipsum statuendum ad vsque & ,ipsum faciendum ad vsque
עַד־עֲשֹׂתוֹ וְעַד־הֲקִימוֹ מְזִמּוֹת לִבּוֹ
עֲשֹׂת — .intelligentiam * ea in intelligetis dierum nouissimo in
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ בִּינָה׃
קוּם — sum locutus non :cucurrerunt ipsi & ,prophetas misi Non
21 לֹא־שָׁלַחְתִּי אֶת־הַנְּבִאִים וְהֵם רָצוּ לֹא־דִבַּרְתִּי
זָמַם re — .meo secreto in stetissent si Et .prophetabant ipsi & ,eos ad
22 אֲלֵיהֶם וְהֵם נִבָּאוּ׃ וְאִם־עָמְדוּ בְּסוֹדִי
רָצַת — eos fecissent auerti & ,meum populum mea verba fecissent audire &
וְיַשְׁמִעוּ דְבָרַי אֶת־עַמִּי וִישִׁבוּם
שׁוּב opcrum — Deus Nunquid .eorum studiorum malitia à & ,mala sua via à
23 מִדַּרְכָּם הָרָע וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם׃ הַאֱלֹהֵי
sum — .longinquo de Deus non & ,DOMINVS dixit ,* ego propinquo de
מִקָּרֹב אָנִי נְאֻם־יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי מֵרָחֹק׃
,eum videbo non ego & ,occultis in quispiam se occultabit Num
24 אִם־יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא־אֶרְאֶנּוּ
רָאָה impleo — ,implens ego terram & caelos Nōnne :DOMINVS dixit
נְאֻם־יְהוָה הֲלוֹא אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא
prophetae dixerunt quae Audiui :DOMINVS dixit
25 נְאֻם־יְהוָה׃ שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־אָמְרוּ הַנְּבִאִים
.somniaui, Somniaui :dicendo ,mēdacium meo nomine in prophetantes
הַנִּבְּאִים בִּשְׁמִי שֶׁקֶר לֵאמֹר חָלַמְתִּי חָלָמְתִּי׃
prophetantium prophetarum corde in est nunquid * Vsquequo
26 עַד־מָתַי הֲיֵשׁ בְּלֵב הַנְּבִאִים נִבְּאֵי
prophetantiū dolum — ;sui cordis doli vatum & ,mendacium
הַשָּׁקֶר וּנְבִיאֵי תַּרְמִת לִבָּם׃
רָמָה — mei nominis meum populum faciendum obliuisci ad Cogitantium
Qui cogitāt vt obliuisci faciant narrant amico propter
27 הַחֹשְׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ אֶת־עַמִּי שְׁמִי
sunt obliti sicut ;suo socio * vnusquisque narrabunt quae ,suis somniis in
בַּחֲלוֹמֹתָם אֲשֶׁר יְסַפְּרוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ כַּאֲשֶׁר שָׁכְחוּ
.Bahal in mei nominis eorum patres
אֲבוֹתָם אֶת־שְׁמִי בַּבָּעַל׃
cum est, cum est — quo * & ,somnium narret somnium eo cum * Propheta
28 הַנָּבִיא אֲשֶׁר־אִתּוֹ חֲלוֹם יְסַפֵּר חֲלוֹם וַאֲשֶׁר
vere — paleae quid .veritate * meum verbum loquatur ,eo cum meum verbum
אָמֵן — דְּבָרִי אִתּוֹ יְדַבֵּר דְּבָרִי אֱמֶת מַה־לַתֶּבֶן
ad triticum, est — meum verbum * sic Nōnne :DOMINVS dixit ,tritico cum
29 אֶת־הַבָּר נְאֻם־יְהוָה׃ הֲלוֹא כֹה דְבָרִי
conteret — disperget contritam malleus veluti & ,DOMINVS dixit ,ignis tanquam
כָּאֵשׁ נְאֻם־יְהוָה וּכְפַטִּישׁ יְפֹצֵץ
DOMINVS ait ,prophetas ad ego ecce Propterea .petram
30 סָלַע׃ לָכֵן הִנְנִי עַל־הַנְּבִאִים נְאֻם־יְהוָה
qui furatur ab amico qui lenificāt linguam suam, dicunt: — ad ego Ecce .suo socio cum à vnusquisque ,mea verba furantes
31 מְגַנְּבֵי דְבָרַי אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ׃ הִנְנִי עַל־
:dixere * & ,suam linguam vsurpantibus * ,DOMINVS ait ,prophetas
הַנְּבִיאִם נְאֻם־יְהוָה הַלֹּקְחִים לְשׁוֹנָם וַיִּנְאֲמוּ
נְאֻם mendaciū — ait ,falsitatis * somnia prophetantes ad ego Ecce .dicit
32 נְאֻם׃ הִנְנִי עַל־נִבְּאֵי חֲלֹמוֹת שֶׁקֶר נְאֻם־

29 :DOMINI verbum audi ,terra ,terra ,Terra
אֶרֶץ אֶרֶץ אֶרֶץ שִׁמְעִי דְּבַר־יְהוָה׃
,prole carentem istum virum Scribite :DOMINVS dixit Sic — orbum,
30 כֹּה אָמַר יְהוָה כִּתְבוּ אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי
prosperabitur non nam ; suis diebus in prosperabitur non * virum — qui felix erit
גֶּבֶר לֹא־יִצְלַח בְּיָמָיו כִּי לֹא יִצְלַח
vltrà dominans & ,Dauid solium super sedens vir eius semine de
מִזַּרְעוֹ אִישׁ יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא דָוִד וּמֹשֵׁל עוֹד
.Iehudah in
בִּיהוּדָה׃

CAP. XXIII. כג

,meae pascuae pecus dispergentibus ac perdentibus pastoribus Vae — qui perdunt, dispergunt ; pecudes,
1 הוֹי רֹעִים מְאַבְּדִים וּמְפִצִים אֶת־צֹאן מַרְעִיתִי
Deus DOMINVS dixit Sic Ideo .DOMINVS dixit
נְאֻם־יְהוָה׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי — רָעָה
disperistis Vos : meum populum pascentes ,pastores ad Israel — qui pascunt
2 יִשְׂרָאֵל עַל־הָרֹעִים הָרֹעִים אֶת־עַמִּי אַתֶּם הֲפִצֹתֶם — פּוּץ
ego ecce : eas visitastis non & ,eas propulsistis * atque ,meum pecus — pecudes meas, eiecistis
אֶת־צֹאנִי וַתַּדִּחוּם וְלֹא פְקַדְתֶּם אֹתָם הִנְנִי
.DOMINVS dixit ,vestrorum studiorum * malitiam vos super visitans
פֹקֵד עֲלֵיכֶם אֶת־רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם נְאֻם־יְהוָה׃ — נָדַח
,terris omnibus de mei pecoris residuum * congregabo ego Et — visito opcrum reliquias pocudū mearū ad quas eieci
3 וַאֲנִי אֲקַבֵּץ אֶת־שְׁאֵרִית צֹאנִי מִכֹּל הָאֲרָצוֹת — חָתַת
,sua habitacula ad eas faciam redire & ,illuc eas expuli quò
אֲשֶׁר־הִדַּחְתִּי אֹתָם שָׁם וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְהֶן עַל־נְוֵהֶן
,pastores eas super suscitabo Et .multiplicabuntur & ,crescent &
וּפָרוּ וְרָבוּ׃ וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעִים — נָדַח שׁוּב פָּרָה קוּם
4 ,deficient neq ; consternabuntur neque ,vltra timebunt non & : eas pascent & — רָעָה
וְרָעוּם וְלֹא־יִירְאוּ עוֹד וְלֹא־יֵחַתּוּ וְלֹא יִפָּקֵדוּ
,DOMINVS dixit ,venientes dies Ecce .DOMINI effatum — formidabūt, dixit Dns.
5 נְאֻם־יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה — venient,
,aget intelligēter & ,rex regnabit & ,iustum germen Dauid ipsi suscitabo & — בּוֹא
וַהֲקִמֹתִי לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק וּמָלַךְ מֶלֶךְ וְהִשְׂכִּיל — prosperabitur,
erit saluus eius diebus In .terra in iustitiam & iudicium faciet &
6 וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃ בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע — יָשַׁע
quod ,eius nomen * hoc & ,fiducia in habitabit Israel & ,Iehudah — confidenter, est iustus noster.
יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה־שְּׁמוֹ אֲשֶׁר
.nostra iustitia :DOMINVS eum vocabunt — venient,
יִקְרְאוֹ יְהוָה צִדְקֵנוּ׃
dicent non & ,DOMINVS dixit ,venientes dies ecce Ideo
7 לָכֵן הִנֵּה־יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְלֹא־יֹאמְרוּ
terra è Israel filios fecit ascendere qui DOMINVS viuens :vltrà — Viuit
עוֹד חַי־יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ — חָיָה Sed viuit
fecit ascendere qui DOMINVS viuens Quinimo .Aegypti
8 מִצְרָיִם׃ כִּי אִם־חַי־יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה
omnibus de & ,Aquilonis terra de Israel domus semen adduxit qui &
וַאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת־זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹנָה וּמִכֹּל
.sua humo in habitabunt & ,illuc eos propuli quò * terris — ad quas eieci
הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים שָׁם וְיָשְׁבוּ עַל־אַדְמָתָם׃
motitatur ,meo interiori in meum cor est contritum prophetas Propter — terra medio mei cōmota sunt
9 לַנְּבִאִים נִשְׁבַּר לִבִּי בְקִרְבִּי רָחֲפוּ
eum pertransiuit * vir veluti & ,ebrius vir tanquam fui :mea ossa omnia — super quem transiuit
כָּל־עַצְמוֹתַי הָיִיתִי כְּאִישׁ שִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ
,eius sanctitatis * verborum faciebus à & ,DOMINI faciebus à * ,vinum — idq; à facie facie sanctorum
יָיִן מִפְּנֵי יְהוָה וּמִפְּנֵי דִּבְרֵי קָדְשׁוֹ׃
,terra luxit periurij faciebus à quia :terra est repleta adulteris Quia — propter falsum iuramētum desolata est
10 כִּי מְנָאֲפִים מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי־מִפְּנֵי אָלָה אָבְלָה הָאָרֶץ
eorū fortitudo & ,malus eorū cursus fuit & ,deserti loca amoena * aruerunt
יָבְשׁוּ נְאוֹת מִדְבָּר וַתְּהִי מְרוּצָתָם רָעָה וּגְבוּרָתָם — יָבֵשׁ
:fuerunt hypocritae * sacerdos etiam ,propheta etiam Quia .sic non — pascua recta.
11 לֹא־כֵן׃ כִּי־גַם־נָבִיא גַם־כֹּהֵן חָנֵפוּ — tam quàm peccauerūt,
.DOMINVS ait ,eorum malum inueni mea domo in etiam — lubricum
גַּם־בְּבֵיתִי מָצָאתִי רָעָתָם נְאֻם־יְהוָה׃
,caligine in lubricitates * tanquam eis eorum via erit Idcirco
12 לָכֵן יִהְיֶה דַרְכָּם לָהֶם כַּחֲלַקְלַקּוֹת בָּאֲפֵלָה
annum ,malum eos super adducam nam :ea in corruent & impellentur
יִדַּחוּ וְנָפְלוּ בָהּ כִּי־אָבִיא עֲלֵיהֶם רָעָה שְׁנַת
Someron prophetis in Et .DOMINVS ait ,eorum visitationis
13 פְּקֻדָּתָם נְאֻם־יְהוָה׃ וּבִנְבִיאֵי שֹׁמְרוֹן
meum populū fecerunt errare & ,Bahal in prophetauerunt :insulsum vidi — insulsa,
רָאִיתִי תִפְלָה הִנַּבְּאוּ בַבַּעַל וַיַּתְעוּ אֶת־עַמִּי — תָּפֵל
,adulterare :turpitudinem vidi Ierusalaim prophetis in Et .Israel — fœda, adulterare committunt, ambulant
14 אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וּבִנְבִאֵי יְרוּשָׁלַםִ רָאִיתִי שַׁעֲרוּרָה נָאוֹף
non vt ,malorum manus confortauerunt & ,mendacio in ambulare * &
וְהָלֹךְ בַּשֶּׁקֶר וְחִזְּקוּ יְדֵי מְרֵעִים לְבִלְתִּי — רוּעַ

vt sciant ,DOMINVS ego quod ,me sciendum ad cor eis dabo Et
7 וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב לָדַעַת אֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה
quia :Deum in eis ero ego & ,populum in mihi erunt &
וְהָיוּ־לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים כִּי־
quæ ,malæ ficus sicut Et .suo corde toto in me ad reuertentur
8 יָשֻׁבוּ אֵלַי בְּכָל־לִבָּם׃ וְכַתְּאֵנִים הָרָעוֹת אֲשֶׁר
Sic :DOMINVS dixit sic quia ,malitiam propter comedentur non
לֹא־תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה כֵּן
residuum & ,eius principes & ,Iehudah regem Sidchiiahu dabo
אֶתֵּן אֶת־צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־שָׂרָיו וְאֵת שְׁאֵרִית
terra in habitantes & ,hac vrbe in remanentes ,Ierusalaim
יְרוּשָׁלַ͏ִם הַנִּשְׁאָרִים בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְהַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ
regnis omnibus ,malum in ,commotionem in eos dabo Et .Aegypti
9 מִצְרָיִם׃ וּנְתַתִּים לְזַעֲוָה לְרָעָה לְכֹל מַמְלְכוֹת
maledictionem & ,dicterium in ,parabolam in & ,opprobrium in ,terræ
הָאָרֶץ לְחֶרְפָּה וּלְמָשָׁל לִשְׁנִינָה וְלִקְלָלָה
.illuc eos expuli quo locis omnibus in
בְּכָל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר־אַדִּיחֵם שָׁם׃
,pestem & ,famem ,gladium eis in mittam Et
10 וְשִׁלַּחְתִּי בָם אֶת־הַחֶרֶב אֶת־הָרָעָב וְאֶת־הַדָּבֶר
.eorum patribus & ,eis dedi quam ,humo desuper eos consumere ad vsq;
עַד־תֻּמָּם מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃

Margin: *sum יָדַע; possunt comedi; *qui remanserunt; *qui habitat; זַעֲוָה; *prouerbiū; *ad quæ eieci נָדַח; donec consumantur ipsi è terra, תָּמַם

CAP. XXV. כה

populum omnem super Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה עַל־יִרְמְיָהוּ עַל־כָּל־עַם
,Iehudah regis Iosiiahu filij Iehoiachim quarto anno in ,Iehudah
יְהוּדָה בַּשָּׁנָה הָרְבִעִית לִיהוֹיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
.Babel regis Nebuchadresar primus annus ipse
הִיא הַשָּׁנָה הָרִאשֹׁנִית לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃
populum omnem ad propheta Irmeiahu est locutus Quod
2 אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל־כָּל־עַם
:dicendo ,Ierusalaim habitatores vniuersos ad & ,Iehudah
יְהוּדָה וְאֶל כָּל־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם לֵאמֹר׃
,Iehudah regis Amon filij Iosiiahu anno decimo tertio A
3 מִן־שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיֹאשִׁיָּהוּ בֶן־אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה
verbum fuit ,anno vigesimo & tertio iam ,hanc diem ad vsque &
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה זֶה שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה הָיָה דְבַר־
,surgendo manè ,vos ad sum locutus & ,me ad DOMINI
יְהוָה אֵלָי וָאֲדַבֵּר אֲלֵיכֶם אַשְׁכֵּים
vos ad DOMINVS misit Et .audistis non & ,loquendo &
4 וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם׃ וְשָׁלַח יְהוָה אֲלֵיכֶם
non & ,mittendo & ,surgendo mane ,prophetas suos seruos omnes
אֶת־כָּל־עֲבָדָיו הַנְּבִאִים הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ וְלֹא
.audiendum ad vestram aurem inclinastis neque ,audistis
שְׁמַעְתֶּם וְלֹא־הִטִּיתֶם אֶת־אָזְנְכֶם לִשְׁמֹעַ׃
malitia à & ,mala sua via à quisque nunc Reuertimini :dicendum Ad
5 לֵאמֹר שׁוּבוּ־נָא אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וּמֵרֹעַ
DOMINVS dedit quam humum super habitabitis & ,vestrorū studiorum
מַעַלְלֵיכֶם וּשְׁבוּ עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה
.seculum in vsque & ,seculo à ,vestris patribus & ,vobis
לָכֶם וְלַאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן־עוֹלָם וְעַד־עוֹלָם׃
,eis seruiendum ad alienos Deos post ambuletis ne Et
6 וְאַל־תֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם
facto in me faciatis irasci ne & ;eis vos incuruetis &
וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לָהֶם וְלֹא־תַכְעִיסוּ אוֹתִי בְּמַעֲשֵׂה
audiuistis non Et .vobis malefaciam non & ,vestrarū manuum
7 יְדֵיכֶם וְלֹא אָרַע לָכֶם׃ וְלֹא־שְׁמַעְתֶּם
opere in me faceretis irasci vt ,DOMINVS dixit ,me ad
אֵלַי נְאֻם־יְהוָה לְמַעַן הַכְעִיסֵנִי בְּמַעֲשֵׂה
DOMINVS dixit sic Propterea .vobis malū in vestrarū manuum
8 יְדֵיכֶם לְרַע לָכֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
ego Ecce :mea verba audiuistis non quod eo Pro :exercituum
9 צְבָאוֹת יַעַן אֲשֶׁר לֹא־שְׁמַעְתֶּם אֶת־דְּבָרָי׃ הִנְנִי
DOMINVS ait ,Aquilonis familias vniuersas assumam & ,mittens
שֹׁלֵחַ וְלָקַחְתִּי אֶת־כָּל־מִשְׁפְּחוֹת צָפוֹן נְאֻם־יְהוָה
eos adducam & ,meum seruum Babel regem Nebuchadresar ad &
וְאֶל־נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל עַבְדִּי וַהֲבִאֹתִים
istas gentes omnes ad & ,eius habitatores ad & ,istam terram ad
עַל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְעַל־יֹשְׁבֶיהָ וְעַל כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
,sibilum in & ,stuporem in eos ponam & ,eos internecione delebo & :circum
סָבִיב וְהַחֲרַמְתִּים וְשַׂמְתִּים לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה
.seculi solitudines in &
וּלְחָרְבוֹת עוֹלָם׃

Margin: *est; Vt dicerent: נָטָה; *operum שׁוּב; *terram יָשַׁב; vt seruiatis הָלַךְ; *propter opus שָׁחָה; obtemperastis mihi, *propter opus; parui stis verbis meis: *mittam; *cognationes; בּוֹא nationes; *in circuitu, interficere faciam שׂוּם; *sempiternas

meum populum fecerunt errare & ,ea narrauerunt & ,DOMINVS
יְהוָה וַיְסַפְּרוּם וַיַּתְעוּ אֶת־עַמִּי
nec ,eos misi non ego & :sua leuitate in & ,suis mendaciis in
בְּשִׁקְרֵיהֶם וּבְפַחֲזוּתָם וְאָנֹכִי לֹא־שְׁלַחְתִּים וְלֹא
dixit ,huic populo proficient non proficiendo & ,eis præcepi
צִוִּיתִים וְהוֹעֵיל לֹא־יוֹעִילוּ לָעָם־הַזֶּה נְאֻם־
vel ,iste populus te interrogauerit cùm Et .DOMINVS
33 יְהוָה׃ וְכִי־יִשְׁאָלְךָ הָעָם הַזֶּה אוֹ־
dices & ;DOMINI onus Quod :dicendo ,sacerdos vel ,propheta
הַנָּבִיא אוֹ־כֹהֵן לֵאמֹר מַה־מַּשָּׂא יְהוָה וְאָמַרְתָּ
.DOMINVS dicit ,vos dereliquam & ?onus Quod :eos ad
אֲלֵיהֶם אֶת־מַה־מַּשָּׂא וְנָטַשְׁתִּי אֶתְכֶם נְאֻם־יְהוָה׃
Onus :dixerit qui ,populus & ,sacerdos & ,propheta Et
34 וְהַנָּבִיא וְהַכֹּהֵן וְהָעָם אֲשֶׁר יֹאמַר מַשָּׂא
.eius domum super & ,illum virū super visitabo & ,DOMINI
יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל־הָאִישׁ הַהוּא וְעַל־בֵּיתוֹ׃
ad vnusquisque & ,suum socium ad vnusquisque dicetis Sic
35 כֹּה תֹאמְרוּ אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶל־
est locutus quid & ,DOMINVS respondit Quid :suum fratrem
אָחִיו מֶה־עָנָה יְהוָה וּמַה־דִּבֶּר
onus quia :vltrà memorabitis non DOMINI onus Et ;DOMINVS
36 יְהוָה׃ וּמַשָּׂא יְהוָה לֹא תִזְכְּרוּ־עוֹד כִּי הַמַּשָּׂא
Dei verba peruertistis & ;suum verbum vnicuique erit
יִהְיֶה לְאִישׁ דְּבָרוֹ וַהֲפַכְתֶּם אֶת־דִּבְרֵי אֱלֹהִים
ad dices Sic .nostri Dei exercituum DOMINI ,viuentis
37 חַיִּים יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵינוּ׃ כֹּה תֹאמַר אֶל־
est locutus quid & ,DOMINVS tibi respondit Quid :prophetam
הַנָּבִיא מֶה־עָנָךְ יְהוָה וּמַה־דִּבֶּר
dixit sic Propterea :dicetis DOMINI onus num Et .DOMINVS
38 יְהוָה׃ וְאִם־מַשָּׂא יְהוָה תֹּאמֵרוּ לָכֵן כֹּה אָמַר
,DOMINI Onus ,istud verbum vos dicere Propter :DOMINVS
יְהוָה יַעַן אֲמָרְכֶם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה מַשָּׂא יְהוָה
.DOMINI onus dicatis Non :dicendo ,vos ad misi &
וָאֶשְׁלַח אֲלֵיכֶם לֵאמֹר לֹא תֹאמְרוּ מַשָּׂא יְהוָה׃
deseram & ,obliuiscendo vestri obliuiscar & ego ecce Propterea
39 לָכֵן הִנְנִי וְנָשִׁיתִי אֶתְכֶם נָשֹׁא וְנָטַשְׁתִּי
vestris patribus & ,vobis dedi quam ,ciuitatem & ,vos
אֶתְכֶם וְאֶת־הָעִיר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם וְלַאֲבוֹתֵיכֶם
.meis faciebus desuper opprobrium vos super dabo Et
40 מֵעַל פָּנָי׃ וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם חֶרְפַּת עוֹלָם
.tradetur obliuioni non quæ ,seculi ignominiam &
וּכְלִמּוּת עוֹלָם אֲשֶׁר לֹא תִשָּׁכֵחַ׃

Margin: הָעָה; blanditiis suis; צָוָה יָעַל *si; Quæ est prophetia נָשָׂא; *Quæ prophetia? *Prophetia נָשָׂא; amicum; *prophetia *memorabitur *prophetia *vos; חָיָה; עָנָה prophetiam; Quia dixistis *Prophetia *prophetiam; euellam נָשָׁה; à facie mea *sempiternum, sempiternam כָּלַם

CAP. XXIIII. כד

ficuum canistra duo ecce & ,DOMINVS me fecit Videre
1 הִרְאַנִי יְהוָה וְהִנֵּה שְׁנֵי דּוּדָאֵי תְאֵנִים
Nebuchadnesar transferre post ,DOMINI templum ante parata
מוּעָדִים לִפְנֵי הֵיכַל יְהוָה אַחֲרֵי הַגְלוֹת נְבוּכַדְרֶאצַּר
Iehudah regem Iehoiachim filium Iechoniahu Babel regem
מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־יְכָנְיָהוּ בֶן־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה
,Ierusalaim de inclusorem & ,artificem & ,Iehudah principes &
וְאֶת־שָׂרֵי יְהוּדָה וְאֶת־הֶחָרָשׁ וְאֶת־הַמַּסְגֵּר מִירוּשָׁלַ͏ִם
,valde bonas ficus vnum Canistrum .Babel eos adduxit &
2 וַיְבִאֵם בָּבֶל׃ הַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים טֹבוֹת מְאֹד
quæ ,valde malas ficus vnum canistrum & :præcoquas ficus sicut
כִּתְאֵנֵי הַבַּכֻּרוֹת וְהַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים רָעוֹת מְאֹד אֲשֶׁר
:me ad DOMINVS dixit Et .malitiam propter comedentur non
3 לֹא־תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
bonas ficus :Ficus :dixi Et ?Irmeiahu videns tu Quid
מָה־אַתָּה רֹאֶה יִרְמְיָהוּ וָאֹמַר תְּאֵנִים הַתְּאֵנִים הַטֹּבוֹת
comedentur non quæ ,valde malas ,malas & ;valde bonas
טֹבוֹת מְאֹד וְהָרָעוֹת רָעוֹת מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־תֵאָכַלְנָה
:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et .malitiam propter
4 מֵרֹעַ׃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
bonæ ficus Sicut ,Israel Deus DOMINVS dixit Sic
5 כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּתְּאֵנִים הַטֹּבוֹת
quam ,Iehudah transmigrationem faciam cognoscere sic :hæ
הָאֵלֶּה כֵּן־אַכִּיר אֶת־גָּלוּת יְהוּדָה אֲשֶׁר
.bonum in Chasdim terram isto loco de emisi
שִׁלַּחְתִּי מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶרֶץ כַּשְׂדִּים לְטוֹבָה׃
eos reducam & ,bonum in eos super meum oculum ponam Et
6 וְשַׂמְתִּי עֵינִי עֲלֵיהֶם לְטוֹבָה וַהֲשִׁבֹתִים
,eos plantabo & ;destruam non & ,eos ædificabo & ;hanc terram in
עַל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וּבְנִיתִים וְלֹא אֶהֱרֹס וּנְטַעְתִּים
.euellam non &
וְלֹא אֶתּוֹשׁ׃

Margin: postquā trāsmigrare fecit יָעַד גָּלָה; *rex; *artifices, *inclusores; *in habebat בּוֹא; *alterum habebat; רוּעַ *poterant comedi; *vides; possunt comedi; רוּעַ; הָיָה; גָּלָה *in; שׂוּם שׁוּב; בָּנָה; נָתַשׁ

10 והאבדתי מהם קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול רחים ואור נר

vocem & lætitiæ vocem & gaudij vocem eis ex perdere faciam Et lucernæ lumen & molarum vocem & sponsæ vocem & sponsi

11 והיתה כל הארץ הזאת לחרבה לשמה ועבדו הגוים האלה את מלך בבל שבעים שנה

seruient & stuporem in solitudine in hæc terra vniuersa erit Et annis septuaginta Babel regi istæ gentes

12 והיה כמלאות שבעים שנה אפקד על מלך בבל ועל הגוי ההוא נאם יהוה את עונם ועל ארץ כשדים ושמתי אתו לשממות עולם

Babel regem super visitabo annos septuaginta implere secundū erit Et eorum iniquitatem DOMINVS dixit ipsam gentem super & seculi solitudines in illam ponam & Chaldim terram super &

13 והבאותי על הארץ ההיא את כל דברי אשר דברתי עליה את כל הכתוב בספר הזה אשר נבא ירמיהו על כל הגוים

quæ mea verba omnia ipsam terram super adducam Et quod hoc libro in scriptum omne eam super sum locutus seruiere Quia gentes omnes aduersum Irmeiahu propherauit

14 כי עבדו בם גם המה גוים רבים ומלכים גדולים ושלמתי להם כפעלם וכמעשה ידיהם

reddam & magnis regibus & multis gentibus ipsis etiam eis in eorum manuum opus iuxta & eorum opus secundum eis

15 כי כה אמר יהוה אלהי ישראל אלי קח את כוס היין החמה הזאת מידי והשקיתה אתו את כל הגוים אשר אנכי שלח אותך אליהם

Sume me ad Israel Deus DOMINVS dixit sic Quia faciès propinare & mea manu de huius furoris vini calicem eas ad te mittens ego quas gentibus omnibus illum

16 ושתו והתגעשו והתהללו מפני החרב אשר אנכי שלח ביניהם

quem gladij faciebus à insanient & commouebuntur & bibent Et eos inter mittens ego

17 ואקח את הכוס מיד יהוה ואשקה את כל הגוים אשר שלחני יהוה אליהם

DOMINI manu de calicem accepi Et DOMINVS me misit quas gentibus omnibus feci propinare & eas ad

18 את ירושלם ואת ערי יהודה ואת מלכיה את שריה לתת אתם לחרבה לשמה לשרקה ולקללה כיום הזה

Iehudah ciuitatibus & Ierusalaim solitudinem in eas dandum ad eius principibus & eius regibus hanc diem secundum maledictionem in & sibilum in stuporem in

19 את פרעה מלך מצרים ואת עבדיו ואת שריו ואת כל עמו

eius principibus & eius seruis & Aegypti regi Parhoh eius populo omni &

20 ואת כל הערב ואת כל מלכי ארץ העוץ ואת כל מלכי ארץ פלשתים ואת אשקלון ואת עזה ואת עקרון ואת שארית אשדוד

miscellaneæ vniuersæ Et Pelistim terræ regibus omnibus & Hus terræ regibus omnibus residuo & Hecron & Hazzah & Aschelon & Asdod

21 את אדום ואת מואב ואת בני עמון

Hammon filiis & Moab & Edom

22 ואת כל מלכי צר ואת כל מלכי צידון ואת מלכי האי אשר בעבר הים

Sidon regibus vniuersis & Sor regibus omnibus Et mare trans in insulæ regibus

23 את דדן ואת תימא ואת בוז ואת כל קצוצי פאה

Tema & Dedan cunctis Et anguli extremificatis vniuersis & Buz &

24 ואת כל מלכי ערב ואת כל מלכי הערב השכנים במדבר

deserto in habitantibus Occidentis regibus omnibus & Harabiæ regibus & Helam regibus vniuersis & Zimri regibus cunctis Et

25 ואת כל מלכי זמרי ואת כל מלכי עילם ואת כל מלכי מדי

Aquilonis regibus cunctis Et Madai regibus omnibus

26 ואת כל מלכי הצפון הקרבים והרחקים איש אל אחיו ואת כל הממלכות הארץ אשר על פני האדמה ומלך ששך ישתה אחריהם

regnis omnibus & suum fratrem ad viro remotis & propinquis bibet Sesach rex & humi faciebus super quæ terræ DOMINVS dixit Sic eos ad eos post

27 ואמרת אליהם כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל שתו ושכרו וקיו ונפלו ולא תקומו מפני החרב אשר אנכי שלח ביניכם

vomite & inebriamini & Bibite Israel Deus exercituum mittens ego quem gladij faciebus à resurgatis non & cadite & vos inter

CAP. XXVI.

28 והיה כי ימאנו לקחת הכוס מידך לשתות ואמרת אליהם כה אמר יהוה צבאות שתו תשתו

bibendum ad tua manu de calicem accipere renuerint cum erit Et Bibendo exercituum DOMINVS dixit Sic eos ad dices & bibetis

29 כי הנה בעיר אשר נקרא שמי עליה אנכי מחל להרע ואתם הנקה תנקו לא תנקו כי חרב אני קרא על כל ישבי הארץ נאם יהוה צבאות

meum nomen est inuocatum quam ciuitate in ecce Quia eritis innoxij essendo mundi vos & malefacere incipiens ego eam super habitatores omnes super vocans ego gladium nam innoxij eritis Non exercituum DOMINVS dixit terræ

30 ואתה תנבא אליהם את כל הדברים האלה ואמרת אליהם יהוה ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נוהו הידד כדרכים יענה אל כל ישבי הארץ

hæc verba omnia eos ad prophetabis tu Et habitaculo de & rugiet excelso de DOMINVS illos ad dices & suū habitaculū super rugiet Rugiendo suam vocem dabit suæ sanctitatis terræ habitatores omnes ad resonabit calcantium veluti celeuma

31 בא שאון עד קצה הארץ כי ריב ליהוה בגוים נשפט הוא לכל בשר הרשעים נתנם לחרב נאם יהוה

DOMINO lis quia terræ extremum ad vsque sonitus Venit gladio eos tradet impios carni omni ipse iudicio contendēs gentibus cū DOMINVS dixit

32 כה אמר יהוה צבאות הנה רעה יצאת מגוי אל גוי וסער גדול יעור מירכתי ארץ

exercituum DOMINVS dixit Sic suscitabitur magnus turbo & gentem in gente à egrediens malum Ecce terræ lateribus à

33 והיו חללי יהוה ביום ההוא מקצה הארץ ועד קצה הארץ לא יספדו ולא יאספו ולא יקברו לדמן על פני האדמה יהיו

illa die in DOMINI interfecti erunt Et nec plangentur Non terræ extremum ad vsque & terræ extremo ab erunt humi faciebus super fimum in sepelientur neque colligentur

34 הילילו הרעים וזעקו והתפלשו אדירי הצאן כי מלאו ימיכם לטבוח ותפוצותיכם ונפלתם ככלי חמדה

insignes cinere vos inuoluite & clamate & pastores Vlulate iugulandum ad vestri dies sunt completi quia pecoris desiderij vas veluti cadetis & vestræ dispersiones &

35 ואבד מנוס מן הרעים ופליטה מאדירי הצאן

pecoris insignioribus ab euasio & pastoribus à fuga peribit Et

36 קול צעקת הרעים ויללת אדירי הצאן כי שדד יהוה את מרעיתם

quia pecoris eximiorum vlulatus & pastorum clamoris Vox eorum pascuum DOMINVS vastauit

37 ונדמו נאות השלום מפני חרון אף יהוה

DOMINI nasi iræ faciebus à pacis habitacula sunt succisa Et

38 עזב ככפיר סכו כי היתה ארצם לשמה מפני חרון היונה ומפני חרון אפו

eorū terra fuit quia suum latibulū leunculus tanquam Dereliquit eius nasi iræ faciebus à & depopulatoris iræ faciebus à desolationem in

CAP. XXVI. כו

1 בראשית ממלכות יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה היה הדבר הזה מאת יהוה לאמר

regis Iosiahu filij Iehoiachim regni principio In dicendum ad DOMINO à istud verbum fuit Iehudah

2 כה אמר יהוה עמד בחצר בית יהוה ודברת על כל ערי יהודה הבאים להשתחות בית יהוה את כל הדברים אשר צויתיך לדבר אליהם אל תגרע דבר

DOMINI domus atrio in Sta DOMINVS dixit Sic se incuruandum ad venientes Iehudah ciuitates omnes ad loqueris & loquendum ad tibi præcepi quæ verba vniuersa DOMINI domo eos ad verbum diminuas ne

3 אולי ישמעו וישבו איש מדרכו הרעה ונחמתי אל הרעה אשר אנכי חשב לעשות להם מפני רע מעלליהם

conuertātur & audiant forte Si ego quod malum ad me pœnitet & mala sua via à vnusquisq; eorum studiorum malitiam propter eis facere cogitans

4 ואמרת אליהם כה אמר יהוה אם לא תשמעו אלי ללכת בתורתי אשר נתתי לפניכם

audieritis non Si DOMINVS dixit Sic eos ad dices Et vestras facies ad dedi quam mea lege in ambulandum ad me ad

quos, prophetarum meorum seruorum verbis *super audiendum Ad*
5 †לשמע על־דברי עבדי הנבאים אשר
non &, mittendo &, surgendo mane &, vos ad *mittens*† ego
אנכי שלח אליכם והשכם ושלח ולא
& ,Siloh sicut istam domum dabo Et .*audiuistis*‡
6 שמעתם׃ †ונתתי את־הבית הזה כשלה ואת־
.terræ gentibus cunctis maledictionem in dabo hanc vrbem
העיר הזאתה אתן לקללה לכל גויי הארץ׃
populus omnis &, prophetæ & sacerdotes audierunt Et
7 †וישמעו הכהנים והנביאים וכל־העם את־
.DOMINI domo in hæc verba loquentem Irmeiahu
ירמיהו מדבר את־הדברים האלה בבית יהוה׃
quæ omnia loqui Irmeiahu *consummare secundum* fuit Et
8 †ויהי ככלות ירמיהו לדבר את כל־אשר־
apprehenderunt &, populum omnem ad *loqui* DOMINVS præceperat
צוה יהוה לדבר אל־כל־העם ויתפשו
Moriendo :dicendo, populus omnis &, prophetæ &, sacerdotes eum
אתו הכהנים והנביאים וכל־העם לאמר מות
:dicendo, DOMINI nomine in prophetastis Quare .morieris
9 תמות׃ †מדוע [p]נבית בשם־יהוה לאמר
?*habitatore non à* desolabitur ista vrbs &, ista domus erit Siloh Sicut
כשלו יהיה הבית הזה והעיר הזאת תחרב מאין ישב
.DOMINI domo in Irmeiahu aduersus populus omnis est cōgregatus &
ויקהל כל־העם אל־ירמיהו בבית יהוה׃
ascenderunt &, hæc verba Iehudah principes audierunt Et
10 †וישמעו [q]שרי יהודה את הדברים האלה [r]ויעלו
portæ ostio in sederunt & :DOMINI domum * regis domo de
מבית־המלך בית יהוה וישבו בפתח שער־
prophetæ & sacerdotes dixerunt Et .nouæ DOMINI
11 יהוה החדש׃ †ויאמרו הכהנים והנביאים
*mortis Iudicium :dicendo, populum omnem ad &, principes ad
אל־השרים ואל־כל־העם לאמר משפט־מות
audistis sicut, istam ciuitatē contra prophetauit quia :huic viro
לאיש הזה כי נבא אל־העיר הזאת כאשר שמעתם
,principes omnes ad Irmeiahu ait Et .vestris auribus *in*
12 באזניכם׃ †ויאמר ירמיהו אל־כל־השרים
me misit DOMINVS :dicendo, populum vniuersum ad &
ואל־כל־העם לאמר יהוה שלחני
hanc ciuitatem *ad*‡ &, istam domum *ad prophetandum ad**
להנבא אל־הבית הזה ואל־העיר הזאת את
.audistis quæ verba omnia
כל־הדברים אשר שמעתם׃
audite &‡, vestra *studia** &, vestras vias facite bonas nunc Et
13 †ועתה [a]היטיבו דרכיכם ומעלליכם ושמעו
*malum ad** DOMINVM pœnitebit & :vestri Dei DOMINI *voce in*
בקול יהוה אלהיכם וינחם יהוה אל־הרעה
,vestra manu in *ego ecce** ego Et .vos aduersum est locutus quod
14 אשר דבר עליכם׃ †ואני הנני בידכם
.vestris oculis in rectum sicut &, * bonum sicut mihi facite
[b]עשו־לי כטוב וכישר בעיניכם׃
quòd me *vos interficientes* si quia, sciatis sciendo Veruntamen
15 †אך [c]ידע תדעו כי אם־[d]ממתים אתם אתי כי־
,istam ciuitatem *ad** &, vos super *dantes vos* innocentem sanguinē
דם נקי אתם נתנים עליכם ואל־העיר הזאת
,vos ad DOMINVS me misit veritate in nam :eius habitatores *ad*‡&
ואל־ישביה כי [e]באמת שלחני יהוה עליכם
.hæc verba omnia vestris auribus in loquendum ad
לדבר באזניכם את כל־הדברים האלה׃
ad &, sacerdotes ad populus omnis &, principes dixerunt Et
16 †ויאמרו [f]השרים וכל־העם אל־הכהנים ואל־
nomine in quia :mortis iudicium huic viro * non, prophetas
הנביאים אין־לאיש הזה משפט־מות כי בשם
.nos ad est locutus nostri Dei DOMINI
יהוה אלהינו דבר אלינו׃
omnem ad dixerunt &, terræ senioribus de viri Surrexeruntque
17 [g]†ויקמו אנשים מזקני הארץ ויאמרו אל־כל־
vaticinans fuit‡ Morastites Michah :dicendo, populi *concionem**
18 קהל העם לאמר׃ †מיכיה המורשתי היה נבא
populum omnem ad dixit &, Iehudah regis Chizchiiahu diebus in
בימי חזקיהו מלך־יהודה ויאמר אל־כל־עם
ager * Siion :exercituum DOMINVS dixit Sic :dicendo, Iehudah
יהודה לאמר כה־אמר יהוה צבאות ציון שדה
excelsa *in*† domus mons &, erit tumuli‡ Ierusalaim &, arabitur
תחרש וירושלים [h]עיים תהיה והר הבית לבמות
.syluæ
יער׃

Vt obtemperetis — mitto — paruistis — הזאת [p] — cum consummasset — כלה [k] — ‡ vt loqueretur — נבא — vt non sit habitator? — שור — * in — עלה — * est — vt prophetarem contra — ‡ contra — opera — * obaudite — voci — יטב — ‡ mali — * sum — * est — עשה — occidistis — ידע מות — traditis — * super — ‡ super — אמן — שור — * est — קום — * cœtum — ‡ vaticinatus est — מיכה [p] — * sicut — ‡ vt — † vt — עוה

,Iehudah rex Chizchiiahu eū interfecerūt interficiendo Nunquid
19 †ההמת המתהו חזקיהו מלך־יהודה
facies est precatus &, DOMINVM timuit Nonne? Iehudah omnis &
וכל־יהודה הלא ירא את־יהוה [i]ויחל את־פני
erat locutus quod *malum ad* DOMINVM pœnituit &, DOMINI
יהוה וינחם יהוה אל־הרעה אשר־דבר
.nostras animas contra grande malum *facientes* nos & ?eos aduersus
עליהם ואנחנו עשים רעה גדולה על־נפשותינו׃
filius Vriiahu DOMINI nomine in *vaticinans fuit* vir etiam Et
20 †וגם־איש היה מתנבא בשם יהוה אוריהו בן־
,istam ciuitatē aduersus prophetauit &, Ieharim Chiriath de Semahaiahu
שמעיהו מקרית היערים וינבא על־העיר הזאת
.Irmeiahu verba omnia iuxta hanc terram aduersus &
ועל־הארץ הזאת ככל דברי ירמיהו׃
omnes &, eius potentes omnes &, Iehoiachim rex audiuit Et
21 †וישמע המלך יהויקים וכל־גבוריו וכל־
audiuit & :eum interficere rex quæsiuit &, eius verba principes
[k]השרים את־דבריו ויבקש המלך [l]המיתו וישמע
.Aegyptum est ingressus &, fugitque, timuit &, Vriiahu
אוריהו [m]וירא ויברח ויבא מצרים׃
Elnathan, Aegyptum * viros Iehoiachim rex misit Et
22 †וישלח המלך יהויקים אנשים מצרים את־אלנתן
.Aegyptum in eo cum viros &, Hachbor filium
בן־עכבור ואנשים אתו אל־מצרים׃
ad eum adduxerunt &, Aegypto de Vriiahu eduxerunt Et
23 †[n]ויוציאו את־אוריהו ממצרים ויבאהו אל־
eius cadauer proiecit &, gladio *in* eum percussit &, Iehoiachim regem
המלך יהויקים ויכהו בחרב וישלך את־נבלתו
filij Achicam manus *Veruntamen* .populi filiorum sepulchra in
24 אל־קברי בני העם׃ †אך יד אחיקם בן־
,populi manu in eum *dandum non ad*, Irmeiahu cum erat Saphan
שפן היתה את־ירמיהו לבלתי [o]תת־אתו ביד־העם
.eum interficiendum ad
להמיתו׃

CAP. XXVII. כז

regis Iosiiahu filij Iehoiachim regni principio In
1 †בראשית ממלכת יהויקם בן־יאושיהו מלך
:dicendo, DOMINO à Irmeiah ad istud verbum fuit, Iehudah
יהודה היה הדבר הזה אל־ירמיה מאת יהוה לאמר׃
,vectes &, vincula tibi Fac :me ad DOMINVS dixit Sic
2 †כה־אמר יהוה אלי עשה לך [p]מוסרות ומטות
,Edom regem ad ea mittes Et .tuum collum super ea *dabis* &
3 ונתתם על־צוארך׃ †ושלחתם אל־מלך אדום
regem ad &, Hammon filiorum regem ad &, Moab regem ad &
ואל־מלך מואב ואל־מלך בני עמון ואל־מלך
,Ierusalaim *venientium* nunciorum manum per, Sidon regem ad &, Sor
צר ואל־מלך צידון ביד מלאכים [q]הבאים ירושלם
ad eis præcipies Et .Iehudah regem Sidchiiahu ad
4 אל־צדקיהו מלך יהודה׃ †וצוית אתם אל־
:Israel Deus exercituum DOMINVS dixit Sic :*dicere suos dominos*
אדניהם לאמר כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל
,terram feci Ego .*vestros dominos ad* dicetis Sic
5 כה תאמרו אל־אדניכם׃ †אנכי [r]עשיתי את־הארץ
mea potentia in, terræ *faciebus super quod*, *animal** &, hominem
את־האדם ואת־הבהמה אשר על־פני הארץ [s]בכחי
fuit rectum† cui, eam dedi & ;extento meo brachio in &, magna
הגדול ובזרועי הנטויה [t]ונתתיה לאשר ישר
terras omnes dedi ego nunc Et .meis oculis in
6 בעיני׃ †ועתה אנכי נתתי את־כל־הארצות
etiam &, mei serui Babel regis Nebuchadnesar manu in has
האלה ביד נבוכדנאצר מלך־בבל עבדי וגם
.ei *seruiendum ad*‡, ei dedi agri *bestiam**
את־[v]חית השדה [x]נתתי לו לעבדו׃
,eius filij filio &, eius filio & ; gentes omnes ei seruient Et
7 †ועבדו אתו כל־הגוים ואת־בנו ואת־בן־בנו
gentes *eo in*‡ seruient &, ipsius etiam, eius terræ tempus *venire vsque*†
עד [y]בא־עת ארצו גם־הוא ועבדו בו גוים
regnum &, gens erit Et .magni reges &, multæ
8 [z]רבים ומלכים גדולים׃ †והיה הגוי והממלכה
&, Babel regi Nebuchadnesar ipsi seruierint non quæ
אשר לא־יעבדו אתו את נבוכדנאצר מלך־בבל ואת
,gladio *in* :Babel regis iugo *in** suum collum *dederit* non qui
אשר לא־יתן את־צוארו בעל מלך בבל בחרב
,DOMINVS ait, illam gentem *super* visitabo peste *in* &, fame *in* &
וברעב ובדבר אפקד על־הגוי ההוא נאם־יהוה

faciem — חלה [i] — mali — facimus — vaticinatus est — שור מות [k] — ירא [m] — * in — יצא [n] — Itaque — vt non traderet — נתן [o] — יתר ו — יסר [p] — pones — qui veniūt in — בוא [q] — vt dominis suis dicant, — dominis vestris: — עשה — * animalia, quæ sunt in superficie — כוח [s] — † placuit — נתן [t] — * bestias — ‡ vt seruiant — חיה [v] — † donec veniat — * ei — בוא [y] — רבב [z] — posuerit — * sub

audiatis ne vos Et .eius manum per eos *me consumere ad vsque*

9 ואתם אל־תשמעו עד־תמי אתם בידו׃

ad & ,vestra somnia *ad* & ,vestros diuinos *ad* & ,vestros prophetas *ad*

אל־נביאיכם ואל־קסמיכם ואל־חלמתיכם ואל־

,vos ad dicentes ipsi qui ,vestros maleficos *ad* & ,vestros augures

עננכם ואל־כשפיכם אשר־הם אמרים אליכם

.Babel regi seruietis Non :dicendo

לאמר לא תעבדו את־מלך בבל׃

vos *elongandum ad* ‡ ,vobis *vaticinantes ipsi* mendacium Quia

10 כי שקר הם נבאים לכם למען הרחיק אתכם

.pereatis & ,vos *propellam* & ‡ ,vestra *humo desuper* *

מעל אדמתכם והדחתי אתכם ואבדתם׃

regis iugum in suum collum introduxerit quæ gens Et

11 והגוי אשר יביא את־צוארו בעל מלך־

dixit ,sua terra *super* eum faciam dimitti & ;ei seruierit & ,Babel

בבל ועבדו והנחתיו על־אדמתו נאם־

Sidchiiahu ad Et .ea in habitabit & ,eam colet & ,DOMINVS

12 יהוה ועבדה וישב בה׃ ואל־צדקיה

:dicendo ,hæc verba omnia secundum sum locutus Iehudah regem

מלך־יהודה דברתי ככל־הדברים האלה לאמר

,ei seruite & ,Babel regis iugum in vestra colla Introducite

הביאו את־צואריכם בעל מלך בבל ועבדו אתו

tuus populus & ,tu ,moriemini quid Vt .viuetis & ,eius populo &

13 ועמו וחיו׃ למה תמותו אתה ועמך

DOMINVS est locutus quemadmodum ,peste in & ,fame in ,gladio in

בחרב ברעב ובדבר כאשר דבר יהוה

?Babel regi seruierit non quæ gentem ad

אל־הגוי אשר לא־יעבד את־מלך בבל׃

dicentium prophetarum verba *ad* audiatis ne Et

14 ואל־תשמעו אל־דברי הנבאים האמרים

mendacium quia : Babel regi seruietis Non : dicendo ,*vos ad*

אליכם לאמר לא תעבדו את־מלך בבל כי שקר

ait ,eos misi non Quia .vobis *vaticinantes ipsi*

15 הם נבאים לכם׃ כי לא שלחתים נאם־

propter ,*mendacio in* ‡ meo nomine in *vaticinantes* * ipsi & ;DOMINVS

יהוה והם נבאים בשמי לשקר למען

vaticinantes ‖ prophetæ & ,vos pereatis & ,vos *me expellere*

הדיחי אתכם ואבדתם אתם והנביאים הנבאים

istum populum omnem ad & ,sacerdotes ad Et .vobis

16 לכם׃ ואל־הכהנים ואל־כל־העם הזה

ad audiatis Ne :DOMINVS dixit Sic :dicendo ,sum locutus

דברתי לאמר כה אמר יהוה אל־תשמעו אל־

vasa Ecce :dicendo ,vobis *prophetantium* vestrorum prophetarum verba

דברי נביאיכם הנבאים לכם לאמר הנה כלי

mendaciũ quia :citò nunc Babel de *conuersa* DOMINI domus

בית־יהוה מושבים מבבלה עתה מהרה כי שקר

.vobis *prophetantes ipsi*

המה נבאים לכם׃

:viuetis & ,Babel regi seruite :eos *ad* audiatis Ne

17 אל־תשמעו אליהם עבדו את־מלך בבל וחיו

,*ipsi* prophetæ si Et ?solitudo hæc ciuitas erit quid vt

18 למה תהיה העיר הזאת חרבה׃ ואם־נבאים הם

DOMINO *in* ‡ nunc *occurrent* * :eis cum DOMINI verbum est si &

ואם־יש דבר־יהוה אתם יפגעו־נא ביהוה

,DOMINI domo in *remanentia* ‡ vasa eant non vt ,exercituum

צבאות לבלתי־באו הכלים הנותרים בבית־יהוה

.Babel in ,Ierusalaim in & ,Iehudah regis domo &

ובית מלך יהודה ובירושלם בבלה׃

super & ,columnas ad exercituum DOMINVS dixit sic Quia

19 כי כה אמר יהוה צבאות אל־העמדים ועל־

remanentium † vasorum residuum *super* ‡ & ,*fulcimenta super* * & ,mare

הים ועל־המכנות ועל יתר הכלים הנותרים

Nebuchadnesar *ea* tulit non ‡ Quæ .hac vrbe in

20 בעיר הזאת׃ אשר לא־לקחם נבוכדנאצר

Iehoiachim filium Iechoniah *eo transferendo in* ‖ ,Babel rex

מלך בבל בגלותו את־יכוניה בן־יהויקים

Iehudah *ingenuos* * omnes & ,Babel in Ierusalaim de Iehudah regem

מלך־יהודה מירושלם בבלה ואת כל־חרי יהודה

.Ierusalaim &

וירושלם׃

super † Israel Deus exercituum DOMINVS dixit sic Quia

21 כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל על־

,Iehudah regis domo & ,DOMINI domo *remanentia* * vasa

הכלים הנותרים בית יהוה ובית מלך־יהודה

.Ierusalaim &

וירושלם׃

donec consumam — [a] תמם
[g] dicunt
prophetant — ‡ vt longè faciant — * à terra — ‡ eiiciam — [b] נדח
[c] בוא
[d] חיה
vobis
prophetant
* prophetant ‡ mẽdaciter, vt eiicere faciam — ‖ qui vaticinantur — [e] נדח
qui prophetant
reuertentur — [f] שוב
prophetant
[g] חיה
sunt
* orent — ‡ Dominum
‡ quæ remanent — [h] בוא
ad
* ad bases, ‡ ad — † quæ remanent — [i] כון
‡ scilicet — ‖ cùm transmigrare fecit — [k] גלה
* optimates — [l] חור
† ad
* quæ relicta sunt in — [m] כלה

quo visitabo *me visitare* diem ad vsque erunt ibi & ,adducentur Babel In

22 בבלה יובאו ושמה יהיו עד יום פקדי

ea faciam redire & ,ea faciam ascendere & ;DOMINVS dixit ,eos

אתם נאם־יהוה והעליתים והשבתים

.hunc locum ad

אל־המקום הזה׃

CAP. XXVIII. כח

regis Sidchiiah regni principio in ipso anno in fuit Et

1 ויהי בשנה ההיא בראשית ממלכת צדקיה מלך־

me ad dixit ,quinto mense in ,quarto anno in ,Iehudah

יהודה בשנת הרביעית בחדש החמישי אמר אלי

domo in ,Ghibhon de * qui ,propheta Hazur filius Chananiah

חנניה בן־עזור הנביא אשר מגבעון בבית

:dicendo ,populi omnis & ,sacerdotum oculis in ,DOMINI

יהוה לעיני הכהנים וכל־העם לאמר׃

:dicendo ,Israel Deus exercituum DOMINVS dixit Sic

2 כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל לאמר

,dierum *annis duobus adhuc In* .Babel regis iugum Confregi

3 שברתי את־על מלך בבל׃ בעוד שנתים ימים

,DOMINI domus vasa omnia hunc locum ad *conuertens* ego

אני משיב אל־המקום הזה את־כל־כלי בית יהוה

,isto loco de Babel rex Nebuchadnesar tulit quæ

אשר לקח נבוכדנאצר מלך־בבל מן־המקום הזה

regem Iehoiachim filium Iechoniah Et .Babel * ea adduxit &

4 ויבאם בבל׃ ואת־יכניה בן־יהויקים מלך־

,Babel in *ingredientium* ,Iehudah transmigrationem omnem & ,Iehudah

יהודה ואת־כל־גלות יהודה הבאים בבלה

conteram nam :DOMINVS ait ,istum locum ad *conuertens* * ego

אני משיב אל־המקום הזה נאם־יהוה כי אשבר

ad propheta Irmeiahu dixit Et .Babel regis iugum

5 את־על מלך בבל׃ ויאמר ירמיה הנביא אל־

,populi omnis oculis in & ,sacerdotum oculis in ,propheta Chananiah

חנניה הנביא לעיני הכהנים ולעיני כל־העם

: propheta Irmeiah ait Et .DOMINI domo in *stantium*

6 העמדים בבית יהוה׃ ויאמר ירמיה הנביא

,tua verba DOMINVS suscitet :DOMINVS faciat Sic .Amen

אמן כן יעשה יהוה יקם יהוה את־דבריך

omnem & ,DOMINI domus vasa *conuertendum ad* prophetasti quæ

אשר נבאת להשיב כלי בית־יהוה וכל־

.istum locum ad Babel de transmigrationem

הגולה מבבל אל־המקום הזה׃

loquens ego quod ,hoc verbum nunc audi Veruntamen

7 אך־שמע נא הדבר הזה אשר אנכי דבר

qui Prophetæ .populi vniuersi auribus in & ,tuis auribus in

8 באזניך ובאזני כל־העם׃ הנביאים אשר

terras *ad* prophetauerunt & ,seculo à te ante & ,me ante fuerunt

היו לפני ולפניך מן־העולם וינבאו אל־ארצות

,*malo* * & ,prœlio de ,magna regna *super* & ,multas

רבות ועל־ממלכות גדלות למלחמה ולרעה

verbum *veniendo in* ‖ ,pace de *prophetabit* ‡ qui Propheta .peste &

9 ולדבר׃ הנביא אשר ינבא לשלום בבא דבר

.veritate in DOMINVS *eum* misit quem propheta scietur ,prophetæ

הנביא יודע הנביא אשר־שלחו יהוה באמת׃

Irmeiahu collo *desuper* vectem propheta Chananiah tulit Et

10 ויקח חנניה הנביא את־המוטה מעל צואר ירמיה

.eum confregit & ,prophetæ

הנביא וישברהו׃

dixit Sic :dicendo ,populi omnis oculis in Chananiah ait Et

11 ויאמר חנניה לעיני כל־העם לאמר כה אמר

Babel regis Nebuchadnesar iugum confringam Sic :DOMINVS

יהוה ככה אשבר את־על נבכדנאצר מלך־בבל

abiit & :gentium omnium collo *desuper* ‡ dierum *duobus annis adhuc in* ‖

בעוד שנתים ימים מעל צואר כל־הגוים וילך

.suam viam in propheta Irmeiah

ירמיה הנביא לדרכו׃

confringere post ‡ Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Et

12 ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו אחרי שבור

,prophetæ Irmeiah collo *desuper* vectem propheta Chananiah

חנניה הנביא את־המוטה מעל צואר ירמיה הנביא

Sic :dicendo ,Chananiah ad *dices* & ,Vade :dicendo

13 לאמר׃ הלוך ואמרת אל־חנניה לאמר כה

eis pro facies & ,confregisti *ligni* Vectes :DOMINVS dixit

אמר יהוה מוטת עץ שברת ועשית תחתיהן

.*ferri* vectes

מטות ברזל׃

quo visitabo
ea faciam redire — [o] שוב — [n] עלה
[p] שנה — בשנה
[q] — * erat
Tẽpore duorum annorũ
edire faciam
* in
[q] בוא
qui ingressi sunt
[r] גלה
* redire faciã
qui stabant
vt redire faciat
loquor
super
[s] היה
afflictione
[t] רוע
* vaticinatus est
‖ cùm venerit
[u] אמן
de
[x] לקח
‖ infra duos annos
‡ de
[y] ילך
‡ postquam confregit
de
dic
ligneos
ferreos.

exaudiam & :me *ad* orabitis & ,ibitis & ,me inuocabitis Et

12 †וּקְרָאתֶם אֹתִי וַהֲלַכְתֶּם וְהִתְפַּלַּלְתֶּם אֵלָי וְשָׁמַעְתִּי

me quæsieritis cùm ,inuenietis & ,me quæretis Et .vos *ad*

13 אֲלֵיכֶם׃ †וּבִקַּשְׁתֶּם אֹתִי וּמְצָאתֶם כִּי תִדְרְשֻׁנִי

;DOMINVS dixit ,vobis inueniar Et .vestro corde toto in

14 בְּכָל־לְבַבְכֶם׃ †וְנִמְצֵאתִי לָכֶם נְאֻם־יְהוָה

vniuersis de vos congregabo & ,vestram captiuitatem reducam &

וְשַׁבְתִּי אֶת־°שְׁבִיתְכֶם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל־

[o] שָׁבָה — שביתכם

,illuc vos feci expelli *quò* ‡ ,locis cunctis de & ,gentibus

הַגּוֹיִם וּמִכָּל־הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר [p]הִדַּחְתִּי אֶתְכֶם שָׁם

[p] ‡ ad quæ

quò † ,locum ad vos faciam reuerti & :DOMINVS dixit

נְאֻם־יְהוָה [q]וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־

[p] נָדַח † vnde

nobis Suscitauit :dixistis Quia .*inde* vos feci transmigrare

15 [r]הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם מִשָּׁם׃ †כִּי אֲמַרְתֶּם הֵקִים לָנוּ

[q] שׁוּב [r] גָּלָה

.Babel in prophetas DOMINVS

יְהוָה נְבִאִים בָּבֶלָה׃

qui sedet super

solium *ad sedentem* ,regem ad DOMINVS dixit sic Nam

16 †כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה אֶל־הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב אֶל־כִּסֵּא

* qui habitat ‡ scilicet

,vestros‡ fratres ,hac vrbe in *habitantem** populũ omnem ad & ,Dauid

דָוִד וְאֶל־כָּל־הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּעִיר הַזֹּאת אֲחֵיכֶם

.transmigrationem in vobiscum sunt egressi non qui

אֲשֶׁר לֹא־יָצְאוּ אִתְּכֶם בַּגּוֹלָה׃

mitto

eos in *mittens* ego Ecce : exercituum DOMINVS inquit Sic

17 †כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּם

ficus veluti eos dabo & :pestem & ,famem ,gladium

אֶת־הַחֶרֶב אֶת־הָרָעָב וְאֶת־הַדָּבֶר [s]וְנָתַתִּי אוֹתָם כַּתְּאֵנִים

[s] נָתַן

possunt comedi

persequar Et .malitia præ *comedentur* non quæ ,turpes

18 הַשֹּׁעָרִים אֲשֶׁר לֹא־תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ׃ †וְרָדַפְתִּי

commotionem in eos dabo & :peste in & ,fame in ,gladio in eos *post*

אַחֲרֵיהֶם בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר וּנְתַתִּים [t]לִזְוָעָה

[t] לזועת

‡ maledictionem,

,sibilum in & ,stuporem in & ,*execrationem* ‡ in ,terræ regnis vniuersis

לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ לְאָלָה [u]וּלְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה

ad quas eiicere feci eos:

.illuc *eos expuli quò** ,gentibus cunctis in opprobrium in &

וּלְחֶרְפָּה בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִדַּחְתִּים שָׁם׃

,DOMINVS dixit ,mea verba *ad* audierunt non quòd *eo* Pro

19 †תַּחַת אֲשֶׁר־לֹא־שָׁמְעוּ אֶל־דְּבָרַי נְאֻם־יְהוָה

* per

,surgendo manè ,prophetas meos seruos * eos ad misi quæ

אֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֲלֵיהֶם אֶת־עֲבָדַי הַנְּבִאִים הַשְׁכֵּם

.DOMINVS dixit ,audistis non & ;mittendo &

וְשָׁלֹחַ וְלֹא שְׁמַעְתֶּם נְאֻם־יְהוָה׃

transmigratio omnis ,DOMINI verbum audite vos Et

20 †וְאַתֶּם שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה כָּל־הַגּוֹלָה

.Babel in Ierusalaim de misi quam

אֲשֶׁר־שִׁלַּחְתִּי מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה׃

Achab ad Israel Deus exercituum DOMINVS dixit Sic

21 †כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־אַחְאָב

qui prophetant

prophetantes ,Mahaseiah filium Sidchiiahu ad & ,Cholaiah filium

בֶּן־קוֹלָיָה וְאֶל־צִדְקִיָּהוּ בֶן־מַעֲשֵׂיָה הַנִּבְּאִים

† mẽdaciter: ‡ trado

manu in eos *dans* ‡ ego Ecce :*falso* † meo nomine in vobis

לָכֶם בִּשְׁמִי שָׁקֶר הִנְנִי נֹתֵן אֹתָם בְּיַד

.vestris oculis in eos percutiet & ,Babel regis Nebuchadnesar

נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל [x]וְהִכָּם לְעֵינֵיכֶם׃

[x] נָכָה

‡ ab omni transmigratione † est

† quæ ,Iehudah *transmigrationi omni* ‡ maledictio eis ex assumetur Et

22 †וְלֻקַּח מֵהֶם קְלָלָה לְכֹל גָּלוּת יְהוּדָה אֲשֶׁר

,Sidchiiahu sicut DOMINVS te Ponat :dicendo ,Babel in

בְּבָבֶל לֵאמֹר יְשִׂמְךָ יְהוָה כְּצִדְקִיָּהוּ

[y] גָּלָה ‖ combussit

eo Pro .igni in Babel rex *eos torruit*‖ quos ,Achab sicut &

23 וּכְאֶחָב אֲשֶׁר־קָלָם מֶלֶךְ־בָּבֶל בָּאֵשׁ׃ †יַעַן

vxoribus cũ commiserũt adulteriũ & ,Israel in nefas fecerunt quòd

אֲשֶׁר [z]עָשׂוּ נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל וַיְנַאֲפוּ אֶת־נְשֵׁי

[z] עָשָׂה

amicorum ‡ mẽdaciter,

non quod ,*falso*‡ meo nomine in verbum sunt locuti & ,suorũ *sodalium*

רֵעֵיהֶם וַיְדַבְּרוּ דָבָר בִּשְׁמִי שֶׁקֶר אֲשֶׁר לוֹא

* id quod ‡ cognosco & testor,

.DOMINVS dixit ,*testis & cognoscens*‡ ego &* ;eis præcepi

[a]צִוִּיתִם וְאָנֹכִי [b]הַיּוֹדֵעַ וָעֵד נְאֻם־יְהוָה׃

[a] צָוָה [b] עוּד היודע

:dicendo ,dices Nechelamitem Semahiahu ad Et

24 †וְאֶל־שְׁמַעְיָהוּ הַנֶּחֱלָמִי תֹּאמַר לֵאמֹר׃

:dicendo ,Israel Deus exercituum DOMINVS dixit Sic

25 †כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר

,populũ omnẽ ad literas tuo nomine in misisti tu quòd eo Pro

יַעַן אֲשֶׁר אַתָּה שָׁלַחְתָּ בְשִׁמְכָה סְפָרִים אֶל־כָּל־הָעָם

‡ est

,sacerdotem Mahaseiah filium Sephaniah ad & ,Ierusalaim in ‡ qui

אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם וְאֶל־צְפַנְיָה בֶן־מַעֲשֵׂיָה הַכֹּהֵן

te dedit DOMINVS :dicendo ,sacerdotes vniuersos ad &

26 וְאֶל־כָּל־הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר׃ †יְהוָה נְתָנְךָ

‡ vt sitis præfecti in

domo *præfectos existendum ad*‡ ,sacerdote Iehoiadah pro sacerdotem

כֹהֵן תַּחַת יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן [c]לִהְיוֹת פְּקִדִים בֵּית

[c] הָיָה

Iugum :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit sic Quia

14 †כִּי כֹה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹל

seruiendum ad‡ ,istarum gentium cunctarum collum super *dedi ferri* *

בַּרְזֶל נָתַתִּי עַל־צַוַּאר כָּל־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לַעֲבֹד

* ferreũ posui ‡ vt seruiant

feram insuper & ;ei seruiant & ,Babel regi Nebuchadnesar

אֶת־נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וַעֲבָדֻהוּ וְגַם אֶת־[z]חַיַּת

bestias [z] חַיָּה

Chananiah ad propheta Irmeiah dixit Et .ei dedi agri

15 הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ׃ †וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה הַנָּבִיא אֶל־חֲנַנְיָה

,DOMINVS te misit non ,Chananiah nunc Audi :prophetam

הַנָּבִיא שְׁמַע־נָא חֲנַנְיָה לֹא־שְׁלָחֲךָ יְהוָה

.mendacio in istum populum fecisti fidere tu &

וְאַתָּה הִבְטַחְתָּ אֶת־הָעָם הַזֶּה עַל־שָׁקֶר׃

*faciebus desuper** te *mittens* ego Ecce :DOMINVS dixit sic Idcirco

16 †לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי מְשַׁלֵּחֲךָ מֵעַל פְּנֵי

mitto * à facie terræ:

ad ‡ es locutus *defectionem* † quia :*mortuus tu* ‡ anno hoc :*humi*

הָאֲדָמָה הַשָּׁנָה אַתָּה [a]מֵת כִּי־סָרָה דִבַּרְתָּ אֶל־

‡ morieris, † præuaricationem ‡ contra

anno in propheta Chananiah est mortuus Et .DOMINVM

17 יְהוָה׃ †וַיָּמָת חֲנַנְיָה הַנָּבִיא בַּשָּׁנָה

[a] מוּת

.septimo mense in ,ipso

הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי׃

CAP. XXIX. כט

propheta Irmeiah misit *quæ* ,*libri* ‡ verba * hæc Et

1 †וְאֵלֶּה דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׁלַח יִרְמְיָה הַנָּבִיא

* sunt ‡ literarum quas

ad & ,transmigrationis seniorum residuum ad ,Ierusalaim de

מִירוּשָׁלִָם אֶל־יֶתֶר זִקְנֵי הַגּוֹלָה וְאֶל־

quem ,populum omnem ad & ,prophetas ad & ,sacerdotes

הַכֹּהֲנִים וְאֶל־הַנְּבִיאִים וְאֶל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר

.Babel in Ierusalaim de Nebuchadnesar fecerat transmigrare

הֶגְלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה׃

,*eunuchos* ‡ &, *heram* ‡ & ,*regem*‖ Iechoniah *egredi Post* †

2 †אַחֲרֵי [a]צֵאת יְכָנְיָה־הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה וְהַסָּרִיסִים

† Postquam scilicet egressus est ‖ rex ‡ regina, ‡ eunuchi,

.Ierusalaim de *inclusorẽ** & ,*fabrum*‖ & ,Ierusalaim & ,Iehudah principes

[b]שָׂרֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם וְהֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר מִירוּשָׁלִָם׃

[a] יָצָא [b] שׂוּר ‖ artifices, * inclusores

Chilchiiah filij Ghemariah & ,Saphan filij Elhasah manum Per

3 †בְּיַד אֶלְעָשָׂה בֶן־שָׁפָן וּגְמַרְיָה בֶּן־חִלְקִיָּה

regem Nebuchadnesar ad Iehudah rex Sidchiiah misit quos)

אֲשֶׁר שָׁלַח צִדְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ

exercituum DOMINVS dixit Sic .dicendo (Babel in ,Babel

4 בָּבֶל בָּבֶלָה לֵאמֹר׃ †כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

feci transmigrare quam ,transmigrationi omni ,Israel Deus

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל־הַגּוֹלָה אֲשֶׁר־[c]הִגְלֵיתִי

[c] גָּלָה

:habitate & ,domos Aedificate .Babel in Ierusalaim de

5 מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה׃ †בְּנוּ בָתִּים וְשֵׁבוּ

,vxores Accipite .eorum fructus comedite & ,hortos plantate &

6 וְנִטְעוּ גַנּוֹת וְאִכְלוּ אֶת־[d]פִּרְיָן׃ †[e]קְחוּ נָשִׁים

[d] פָּרָה

& ,vxores vestris filiis accipite & ,filias & ,filios generate &

וְהוֹלִידוּ בָּנִים וּבָנוֹת [e]וּקְחוּ לִבְנֵיכֶם נָשִׁים וְאֶת־

[e] לָקַח

vos multiplicate & :filias & ,filios pariant & ,viris date vestras filias

בְּנוֹתֵיכֶם [f]תְּנוּ לַאֲנָשִׁים וְתֵלַדְנָה בָּנִים וּבָנוֹת [g]וּרְבוּ־

[f] נָתַן [g] רָבָה

,ciuitatis pacem quærite Et .vos diminuatis non & ,ibi

7 שָׁם וְאַל־תִּמְעָטוּ׃ †וְדִרְשׁוּ אֶת־שְׁלוֹם הָעִיר

ad ea pro orate & ;*illuc* vos feci transmigrare quam *

אֲשֶׁר הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ בַעֲדָהּ אֶל־

* ad

.pax vobis erit illius pace in quia :DOMINVM

יְהוָה כִּי בִשְׁלוֹמָהּ יִהְיֶה לָכֶם שָׁלוֹם׃

Ne :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit sic Nam

8 †כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַל־

:vestri diuini & ,*vestro interiori in*‡ qui ,vestri prophetæ vobis *imponant*†

[h]יַשִּׁיאוּ לָכֶם נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר־בְּקִרְבְּכֶם וְקֹסְמֵיכֶם

† seductionẽ faciant ‡ sunt in medio vestri,

.*somniantes** vos quæ ,vestra somnia *ad* audiatis ne &

וְאַל־תִּשְׁמְעוּ אֶל־חֲלֹמֹתֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם מַחְלְמִים׃

[h] נָשָׁא * somniatis, ‡ falsum † prophetant

non :meo nomine in vobis *vaticinantes*† ipsi *falsitate in*‡ Quia

9 †כִּי בְשֶׁקֶר הֵם נִבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי לֹא

:DOMINVS dixit sic Nam .DOMINVS dixit ,eos misi

10 שְׁלַחְתִּים נְאֻם־יְהוָה׃ †כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה

,vos visitabo ,anni septuaginta Babel in *implere os ad Quia*‡

כִּי לְפִי [i]מְלֹאת לְבָבֶל שִׁבְעִים שָׁנָה אֶפְקֹד אֶתְכֶם

‡ Postquam impleti fuerint [i] מָלֵא

vos *reducendum ad*‖ ,bonum meum verbum vos super suscitabo &

[k]וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיכֶם אֶת־דְּבָרִי הַטּוֹב [l]לְהָשִׁיב אֶתְכֶם

‖ vt reducam [k] קוּם [l] שׁוּב

,cogitationes noui ego Nam .istum locum ad

11 אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ †כִּי אָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת־הַמַּחֲשָׁבֹת

cogito

cogitationes :DOMINVS dixit ,vos super *cogitans* ego quas

אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב עֲלֵיכֶם נְאֻם־יְהוָה מַחְשְׁבוֹת

* mali, vt dem

.spem & ,nouissimum vobis *dandum ad* ;*malum in** non & ,pacis

שָׁלוֹם וְלֹא [m]לְרָעָה [n]לָתֵת לָכֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה׃

[m] רוּעַ [n] נָתַן

in eum dabis & ,prophetans & ,furioso viro omni DOMINI vt des
יְהוָה לְכָל־אִישׁ מְשֻׁגָּע וּמִתְנַבֵּא וְנָתַתָּה אֹתוֹ אֶל־
increpasti non quid vt ,nunc Et ,neruum in & ,subuersionem
27 הַמַּהְפֶּכֶת וְאֶל־הַצִּינֹק׃ וְעַתָּה לָמָּה לֹא גָעַרְתָּ
:vobis prophetantem Antothitem Irmeiahu in
בְּיִרְמְיָהוּ הָעַנְּתֹתִי הַמִּתְנַבֵּא לָכֶם׃
Longum :dicendo ,Babel nos ad misit propterea Quia
28 כִּי עַל־כֵּן שָׁלַח אֵלֵינוּ בָּבֶל לֵאמֹר אֲרֻכָּה
comedite & ,hortos plantate & ,habitate & ,domos ædificate ipsum
הִיא בְּנוּ בָתִּים וְשֵׁבוּ וְנִטְעוּ גַנּוֹת וְאִכְלוּ
epistolam sacerdos Sephaniah legit Et .eorum fructus
29 אֶת־פְּרִיהֶן׃ וַיִּקְרָא צְפַנְיָה הַכֹּהֵן אֶת־הַסֵּפֶר
.prophetæ Irmeiahu auribus in ,hanc
הַזֶּה בְּאָזְנֵי יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃
:dicendo ,Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Et
30 וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃
dixit Sic :dicendo ,transmigrationem omnem ad Mitte
31 שְׁלַח עַל־כָּל־הַגּוֹלָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר
prophetauit quòd eo Pro :Nechalamitem Semahiah ad DOMINUS
יְהוָה אֶל־שְׁמַעְיָה הַנֶּחֱלָמִי יַעַן אֲשֶׁר נִבָּא
super vos fecit fidere & ,eum misi non ego & ,Semahiahu vobis
לָכֶם שְׁמַעְיָה וַאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּיו וַיַּבְטַח אֶתְכֶם עַל־
super visitans ego Ecce :DOMINUS dixit Sic Idcirco .mendacio
32 שָׁקֶר׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה הִנְנִי פֹקֵד עַל־
vir ei erit non ,eius semen super & ,Nechalamitem Semahiah
שְׁמַעְיָה הַנֶּחֱלָמִי וְעַל־זַרְעוֹ לֹא־יִהְיֶה לוֹ אִישׁ
ego quod ,bono in videbit non & ,huius populi medio in habitans
יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ־הָעָם הַזֶּה וְלֹא־יִרְאֶה בַטּוֹב אֲשֶׁר־אֲנִי
est locutus defectionem quia :DOMINUS dixit ,meo populo faciens
עֹשֶׂה־לְעַמִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי־סָרָה דִבֶּר
.DOMINUM super
עַל־יְהוָה׃

CAP. XXX. ל

:dicendo ,DOMINO à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃
tibi Scribe :dicendo ,Israel Deus DOMINUS dixit Sic
2 כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּתָב־לְךָ
:libro in te ad sum locutus quæ verba omnia
אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ אֶל־סֵפֶר׃
conuertam & ,DOMINUS dixit ,venientes dies ecce Etenim
3 כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְשַׁבְתִּי
:DOMINUS dixit ,Iehudah & ,Israel mei populi captiuitatem
אֶת־שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה אָמַר יְהוָה
,eorum patribus dedi quam ,terram ad eos faciam redire &
וַהֲשִׁבֹתִים אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם
DOMINUS est locutus quæ verba hæc Et .eam possidebunt &
וִירֵשׁוּהָ׃ וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
4 :DOMINUS dixit sic Quoniam .Iehudah ad & ,Israel ad
אֶל־יִשְׂרָאֵל וְאֶל־יְהוּדָה׃ כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה
5 .pax non & ,formido :audiuimus terroris Vocem
קוֹל חֲרָדָה שָׁמָעְנוּ פַּחַד וְאֵין שָׁלוֹם׃
:quare :masculus pariens si ,videte & ,nunc Interrogate
6 שַׁאֲלוּ־נָא וּרְאוּ אִם־יֹלֵד זָכָר מַדּוּעַ
,parturientē tanquā suos lumbos super suas manus virum omnē vidi
רָאִיתִי כָל־גֶּבֶר יָדָיו עַל־חֲלָצָיו כַּיּוֹלֵדָה
dies magna quia ,Væ :pallorem in facies omnes sunt conuersæ &
וְנֶהֶפְכוּ כָל־פָּנִים לְיֵרָקוֹן׃ הוֹי כִּי גָדוֹל הַיּוֹם
7 ,illa non à sicut illa & ,tēpus ipsa angustiæ ipsi Iahacob ab eo seruabitur.
הַהוּא מֵאַיִן כָּמֹהוּ וְעֵת־צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יִוָּשֵׁעַ׃
conteram ,exercituum DOMINUS dixit ,illa die in erit Et
8 וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם ׀ יְהוָה צְבָאוֹת אֶשְׁבֹּר
seruient non & ,rumpam tua vincula & ,tuo collo desuper eius iugum
עֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ וּמוֹסְרוֹתֶיךָ אֲנַתֵּק וְלֹא־יַעַבְדוּ
Dauid & ,suo Deo DOMINO seruient Et .extraneis vltra eo in
9 בוֹ עוֹד זָרִים׃ וְעָבְדוּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד
mi serue timeas ne tu Et .eis suscitabo quem ,suo regi
10 מַלְכָּם אֲשֶׁר אָקִים לָהֶם׃ וְאַתָּה אַל־תִּירָא עַבְדִּי
ego ecce quia :Israel consterneris nec ,DOMINUS dixit ,Iahacob
יַעֲקֹב נְאֻם־יְהוָה וְאַל־תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי
,eorum captiuitatis terra de tuum semen & ,longè à te saluificans
מוֹשִׁיעֲךָ מֵרָחוֹק וְאֶת־זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם
.exterrens non & ,erit pacatus & ,requiescet & ,Iahacob reuertetur &
וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין מַחֲרִיד׃
faciam nam :te saluandum ad ,DOMINUS ait ,ego tecū Quoniā
11 כִּי־אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם־יְהוָה לְהוֹשִׁיעֶךָ כִּי אֶעֱשֶׂה

in quibus veruntamē :illuc te dispersi quo ,gentibus cūctis in consummationē
כָלָה בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֲפִצוֹתִיךָ שָׁם אַךְ
,iudicio in te castigabo & ,consummationem faciam non te
אֹתְךָ לֹא־אֶעֱשֶׂה כָלָה וְיִסַּרְתִּיךָ לַמִּשְׁפָּט
Desperata :DOMINUS dixit sic Nam .te mundabo non mundado
12 וְנַקֵּה לֹא אֲנַקֶּךָּ׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אָנוּשׁ
:medelam ad tuū iudicium indicans Non .tua plaga dolorifica ,tua contritio
13 לְשִׁבְרֵךְ נַחְלָה מַכָּתֵךְ׃ אֵין־דָּן דִּינֵךְ לְמָזוֹר
tui sunt obliti tui amatores Omnes .tibi non curationis medicinæ
14 רְפֻאוֹת תְּעָלָה אֵין לָךְ׃ כָּל־מְאַהֲבַיִךְ שְׁכֵחוּךְ
:crudeli castigatione te percussi inimici plaga quia :quærent non te
אוֹתָךְ לֹא יִדְרֹשׁוּ כִּי מַכַּת אוֹיֵב הִכִּיתִיךְ מוּסַר אַכְזָרִי
Quid .tua peccata inualuerunt tuæ iniquitatis multitudinem propter
15 עַל רֹב עֲוֺנֵךְ עָצְמוּ חַטֹּאתָיִךְ׃ מַה־
multitudinē propter tuus dolorem desperatum ,tua cōtritione super clamabis
תִּזְעַק עַל־שִׁבְרֵךְ אָנוּשׁ מַכְאֹבֵךְ עַל רֹב
Propterea .tibi hæc feci ,tua peccata inualuerunt tuæ iniquitatis
16 עֲוֺנֵךְ עָצְמוּ חַטֹּאתַיִךְ עָשִׂיתִי אֵלֶּה לָךְ׃ לָכֵן
ipsi vniuersi tui hostes vniuersi & ;deuorabuntur ,te deuorantes omnes
כָּל־אֹכְלַיִךְ יֵאָכֵלוּ וְכָל־צָרַיִךְ כֻּלָּם
cunctos & ,direptionem in te diripientes erunt & ;ibunt captiuitatem in
בַּשְּׁבִי יֵלֵכוּ וְהָיוּ שֹׁאסַיִךְ לִמְשִׁסָּה וְכָל־
,tibi emplastrum faciam ascendere Quia .prædam in dabo te prædantes
17 בֹּזְזַיִךְ אֶתֵּן לָבַז׃ כִּי אַעֲלֶה אֲרֻכָה לָךְ
,te vocauerūt expulsam quia :DOMINUS dixit ,te sanabo tuis plagis à &
וּמִמַּכּוֹתַיִךְ אֶרְפָּאֵךְ נְאֻם־יְהוָה כִּי נִדָּחָה קָרְאוּ לָךְ
ego Ecce :DOMINUS dixit Sic .eam non quærens ipsa Sion
18 צִיּוֹן הִיא דֹּרֵשׁ אֵין לָהּ׃ כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה הִנְנִי־
:miserebor eius habitaculorum & ,Iahacob tentoriorum captiuitatem conuertens
שָׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב וּמִשְׁכְּנֹתָיו אֲרַחֵם
eius normam super palatium & ,eius cumulum super ciuitas ædificabitur &
וְנִבְנְתָה עִיר עַל־תִּלָּהּ וְאַרְמוֹן עַל־מִשְׁפָּטוֹ
:ludentium vox & ,confessio eis ex egredietur Et .sedebit
19 יֵשֵׁב׃ וְיָצָא מֵהֶם תּוֹדָה וְקוֹל מְשַׂחֲקִים
non & ,eos honorabo & ;minuentur non & ,eos faciam multiplicare &
וְהִרְבִּתִים וְלֹא יִמְעָטוּ וְהִכְבַּדְתִּים וְלֹא
me coram eius cœtus & ,quondam sicut eius filij erunt Et .viles cent
20 יִצְעָרוּ׃ וְהָיוּ בָנָיו כְּקֶדֶם וַעֲדָתוֹ לְפָנַי
eius præstans erit Et .eum opprimentes omnes super visitabo & ;disponetur
21 תִּכּוֹן וּפָקַדְתִּי עַל כָּל־לֹחֲצָיו׃ וְהָיָה אַדִּירוֹ
,eū appropinquare faciā & ,egredietur ei medio de ei dominator & ,eo ex
מִמֶּנּוּ וּמֹשְׁלוֹ מִקִּרְבּוֹ יֵצֵא וְהִקְרַבְתִּיו
accedendum ad tuum cor eduleauit hic iste quis quia :me ad accedet &
וְנִגַּשׁ אֵלָי כִּי מִי הוּא־זֶה עָרַב אֶת־לִבּוֹ לָגֶשֶׁת
ero ego & ,populum in mihi eritis Et :DOMINUS dixit ,me ad
22 אֵלַי נְאֻם־יְהוָה׃ וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה
,est egressus furore DOMINI turbo Ecce .Deum in vobis
23 לָכֶם לֵאלֹהִים׃ הִנֵּה ׀ סַעֲרַת יְהוָה חֵמָה יָצְאָה
reuertetur Non .residebit impiorum caput super imminens turbo
24 סַעַר מִתְגּוֹרֵר עַל רֹאשׁ רְשָׁעִים יָחוּל׃ לֹא יָשׁוּב
molimina ipsum statuere ad vsque & ,eum facere ad vsque ,DOMINI nasi ira
חֲרוֹן אַף־יְהוָה עַד־עֲשֹׂתוֹ וְעַד־הֲקִימוֹ מְזִמּוֹת
eo in intelligetis dierum nouissimo in :sui cordis
לִבּוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ׃

CAP. XXXI. לא

vniuersis Deum in Ero ,DOMINUS dixit ,illo tempore In
1 בָּעֵת הַהִיא נְאֻם־יְהוָה אֶהְיֶה לֵאלֹהִים לְכֹל
.populum in mihi erunt ipsi & ,Israel familiis
מִשְׁפְּחוֹת יִשְׂרָאֵל וְהֵמָּה יִהְיוּ־לִי לְעָם׃
populus deserto in gratiam Inuenit :DOMINUS dixit Sic
2 כֹּה אָמַר יְהוָה מָצָא חֵן בַּמִּדְבָּר עַם
.Israelem ipsum faciendum quiescere ad eundo ,gladij superstites
שְׂרִידֵי חָרֶב הָלוֹךְ לְהַרְגִּיעוֹ יִשְׂרָאֵל׃
perpetua Charitate :Et .mihi apparuit DOMINUS longinquo A
3 מֵרָחוֹק יְהוָה נִרְאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם
.misericordia te attraxi ideo ,te dilexi
אֲהַבְתִּיךְ עַל־כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד׃
Adhuc .Israel virgo ædificaberis & ,te ædificabo Adhuc
4 עוֹד אֶבְנֵךְ וְנִבְנֵית בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל עוֹד
.ludentium choro in egredieris & ,tuis tympanis ornaberis
תַּעְדִּי תֻפַּיִךְ וְיָצָאת בִּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים׃
plantabunt :Someron montibus in vineas plantabis Adhuc
5 עוֹד תִּטְּעִי כְרָמִים בְּהָרֵי שֹׁמְרוֹן נָטְעוּ
.prophanabunt & ,plantantes
נֹטְעִים וְחִלֵּלוּ׃

Marginalia (right column): Ob id scilicet quod — in — est — בְּנָה — פְּרָה — הָיָה — in — visito — bonum — facio — præuaricatio-nem — סוּר — aduersus — veniunt — בּוֹא — שָׁבָה — est — generat — ergo — רָאָה — habentem — vt non sit similis — afflictionis — est — צוּר de — יָשַׁע — עָלַיִן mei — קוּם — paucas — שָׁבָה — erit qui terreat. — שׁוּב — sum — vt saluum faciam

Marginalia (left column): in quibus — פּוּץ — in — sed — succidendo — succidam — Fortis est — & difficilis est — est qui iudicet — sanitatem, — נָכָה — curatiuæ — sunt — יָסַר — multiplicata sunt — עָוָה — clamas — fortem esse — multiplicata sunt — עָשָׂה — צוּר — curabo sanitatem tuam, — eiectam — ipsi (aiunt) qui requirat non est. — conuerto conuersionē tabernaculorum — iuxta dispositionem eius habitabitur. — הָלַל יָדָה — vox gratiarum actionis, — gaudentium — attenuabuntur. — priùs — qui oppresserunt eos: — fortis — medio — qui ita dilatauit — vt innitatur mihi, — נָגַשׁ יָחַם — in — manens, — manebit. — גּוּר — furoris — donec faciat — & donec statuat cogitationes — עָשָׂה — קוּם זָמַם — illud. — cognationibus — euasores — iuit Deus ante eum, vt faceret — longo tempore (inquit populus), Et DOMINUS ait: — בָּנָה — תָּפַף — נָטָה הַר

huc & illuc te vertens quo Vsque istas tuas ciuitates ad reuertere
שֻׁבִי אֶל־עָרַיִךְ אֵלֶּה׃ עַד־מָתַי תִּתְחַמָּקִין 22
FEMINA, terra in ouum DOMINVS creauit quia refractaria filia
הַבַּת הַשּׁוֹבֵבָה כִּי־בָרָא יְהוָה חֲדָשָׁה בָּאָרֶץ נְקֵבָה
exercituum DOMINVS dixit Sic virum circumdabit
תְּסוֹבֵב גָּבֶר׃ 23 כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
Iehudah terra in istud verbum dicent Adhuc Israel Deus
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד יֹאמְרוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה
tibi benedicat eorum captiuitatem me conuertendo in eius vrbibus in &
וּבְעָרָיו בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתָם יְבָרֶכְךָ
habitabunt Et sanctitatis mons iustitiæ habitaculũ DOMINVS
יְהוָה נְוֵה־צֶדֶק הַר הַקֹּדֶשׁ׃ 24 וְיָשְׁבוּ
proficiscentur & agricolæ simul eius ciuitates omnes & Iehudah ea in
בָהּ יְהוּדָה וְכָל־עָרָיו יַחְדָּו אִכָּרִים וְנָסְעוּ
animam omnem & lassam animam feci inebriare Quia grege in
בַּעֵדֶר׃ 25 כִּי הִרְוֵיתִי נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וְכָל־נֶפֶשׁ
vidi & sum expergefactus hoc Propter impleui dolentem
דָּאֲבָה מִלֵּאתִי׃ 26 עַל־זֹאת הֱקִיצֹתִי וָאֶרְאֶה
dixit venientes dies Ecce mihi fuit dulcis meus somnus &
וּשְׁנָתִי עָרְבָה לִּי׃ 27 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־
Iehudah domum & Israel domum seminabo & DOMINVS
יְהוָה וְזָרַעְתִּי אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בֵּית יְהוּדָה
quemadmodum erit Et animalis semine & hominis semine
זֶרַע אָדָם וְזֶרַע בְּהֵמָה׃ 28 וְהָיָה כַּאֲשֶׁר
destruendum ad & diruendum ad & euellendum ad eos super fui vigil
שָׁקַדְתִּי עֲלֵיהֶם לִנְתוֹשׁ וְלִנְתוֹץ וְלַהֲרֹס
eos super ero peruigil sic malefaciendum ad & perdendum ad &
וּלְהַאֲבִיד וּלְהָרֵעַ כֵּן אֶשְׁקֹד עֲלֵיהֶם
DOMINVS dixit plantandum ad & ædificandum ad
לִבְנוֹת וְלִנְטוֹעַ נְאֻם־יְהוָה׃
comederunt Patres vltra dicent non illis diebus In
29 בַּיָּמִים הָהֵם לֹא־יֹאמְרוּ עוֹד אָבוֹת אָכְלוּ
Quinimo obstupuerunt filiorum dentes & acerbam vuam
בֹסֶר וְשִׁנֵּי בָנִים תִּקְהֶינָה׃ 30 כִּי אִם־
comedentis hominis Omnis morietur iniquitate sua in vnusquisque
אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת כָּל־הָאָדָם הָאֹכֵל
venientes dies Ecce eius dentes obstupescent acerbam vuam
הַבֹּסֶר תִּקְהֶינָה שִׁנָּיו׃ 31 הִנֵּה יָמִים בָּאִים
domo cum & Israel domo cum excidam & DOMINVS dixit
נְאֻם־יְהוָה וְכָרַתִּי אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בֵּית
excidi quod fœdus secundum Non nouum fœdus Iehudah
יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה׃ 32 לֹא כַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי
eos educendum ad eorum manũ in me apprehendere die in eorũ patribus cum
אֶת־אֲבוֹתָם בְּיוֹם הֶחֱזִיקִי בְיָדָם לְהוֹצִיאָם
ego & meum pactum fecerunt irritum ipsi qua Aegypti terra e
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר־הֵמָּה הֵפֵרוּ אֶת־בְּרִיתִי וְאָנֹכִי
fœdus hoc Sed DOMINVS dixit eos in fum dominatus
בָּעַלְתִּי בָם נְאֻם־יְהוָה׃ 33 כִּי זֹאת הַבְּרִית
dixit ipsos dies post Israel domo cum excidam quod
אֲשֶׁר אֶכְרֹת אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם נְאֻם־
eorum corde super & eorũ interiori in meam legem Dabo DOMINVS
יְהוָה נָתַתִּי אֶת־תּוֹרָתִי בְּקִרְבָּם וְעַל־לִבָּם
populum in mihi erunt ipsi & Deum in eis ero & eam scribam
אֶכְתֲּבֶנָּה וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ־לִי לְעָם׃
vnusquisque & suum socium vnusquisque vltra docebunt non Et
34 וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ
ipsi omnes nam DOMINVM Cognoscite dicendo suum fratrem
אֶת־אָחִיו לֵאמֹר דְּעוּ אֶת־יְהוָה כִּי כוּלָּם
DOMINVS dixit eorũ maximũ ad vsque & eorũ minimo à me cognoscet
יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד־גְּדוֹלָם נְאֻם־יְהוָה
amplius memorabor non eorũ peccati & eorũ iniquitati propitiabor quia
כִּי אֶסְלַח לַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכָּר־עוֹד׃
statuta diei lumine in solem dans DOMINVS dixit Sic
35 כֹּה אָמַר יְהוָה נֹתֵן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם חֻקֹּת
eius fluctus sonarũt & mare findens noctis lumine in stellarũ & lunæ
יָרֵחַ וְכוֹכָבִים לְאוֹר לָיְלָה רֹגַע הַיָּם וַיֶּהֱמוּ גַלָּיו
statuta recesserint Si eius nomen exercituum DOMINVS
יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ 36 אִם־יָמֻשׁוּ הַחֻקִּים
cessabunt Israel semen etiam DOMINVS dixit meis faciebus à ista
הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי נְאֻם־יְהוָה גַּם זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ
DOMINVS dixit Sic diebus cunctis meas facies ad gentem esse ab
מִהְיוֹת גּוֹי לְפָנַי כָּל־הַיָּמִים׃ 37 כֹּה אָמַר יְהוָה
terræ fundamenta inuestigentur & sursum de cæli metiantur Si
אִם־יִמַּדּוּ שָׁמַיִם מִלְמַעְלָה וְיֵחָקְרוּ מוֹסְדֵי־אֶרֶץ
omnia super Israel semen omne in reprobabo ego etiam deorsum
לְמָטָּה גַּם־אֲנִי אֶמְאַס בְּכָל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל־כָּל־

rebellis? creabit — cum conuertero שְׁבוּת — sancte — gregatim. — tristem קוּץ veniunt — solicitus — excutiendũ — solicitus רוֹעַ — בָּנָה — Sed — propter iniquitatem suam — qui comederit — veniunt עָוָה קָהָה — feriam — pepigi — qua apprehendi — vt educere יָצָא — eis — erit — feriam פּוּר — medio — in יָרָה — amicum — qui dedit חָקַק — qui rupit — remoueri possunt — facie mea — remoueri poterit, vt nõ sit gens coram me — metiri possunt שָׁבַת — inuestigari מָדַד — abiiciam — propter נָטָה

Surgite Ephraim monte in custodes clamauerunt dies est Quia
6 כִּי יֶשׁ־יוֹם קָרְאוּ נֹצְרִים בְּהַר אֶפְרָיִם קוּמוּ
nostrum Deum DOMINVM ad Sion ascendamus &
וְנַעֲלֶה צִיּוֹן אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃
exultate & lætitia Iahacob in Ouate DOMINVS dixit sic Nam
7 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה וְצַהֲלוּ
DOMINE fac Saluũ dicite & laudate facite auditũ gentium capite in
בְּרֹאשׁ הַגּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ הַלְלוּ וְאִמְרוּ הוֹשַׁע יְהוָה
adducens ego Ecce Israel residuum tuum populum
אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ 8 הִנְנִי מֵבִיא
terræ lateribus de eos congregabo & Aquilonis terra de eos
אוֹתָם מֵאֶרֶץ צָפוֹן וְקִבַּצְתִּים מִיַּרְכְּתֵי־אָרֶץ
magnus cœtus simul pariens & prægnans claudus & cæcus eos inter
בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ הָרָה וְיֹלֶדֶת יַחְדָּו קָהָל גָּדוֹל
misericordius cum & venient fletu Cum huc reuertentur
יָשׁוּבוּ הֵנָּה׃ 9 בִּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים
via in aquarum torrentes ad eos faciam ambulare eos adducere faciam
אוֹבִילֵם אוֹלִיכֵם אֶל־נַחֲלֵי מַיִם בְּדֶרֶךְ
Ephraim & patrem in Israeli ero quia ea in impingent non recta
יָשָׁר לֹא יִכָּשְׁלוּ בָּהּ כִּי־הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאָב וְאֶפְרַיִם
gentes DOMINI verbum Audite ipse meus primogenitus
בְּכֹרִי הוּא׃ 10 שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה גּוֹיִם
Israel Spargens dicite & longe à insulis in annunciate &
וְהַגִּידוּ בָאִיִּים מִמֶּרְחָק וְאִמְרוּ מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל
suum gregem pastor sicut eum custodiet & eum congregabit
יְקַבְּצֶנּוּ וּשְׁמָרוֹ כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ׃
manu de eum redemit & Iahacob DOMINVS redemit Quoniam
11 כִּי־פָדָה יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד
confluent & Sion excelso in onabunt & venient Et eo præ fortis
חָזָק מִמֶּנּוּ׃ 12 וּבָאוּ וְרִנְּנוּ בִמְרוֹם־צִיּוֹן וְנָהֲרוּ
super & mustum super & frumentum super DOMINI bonitatem ad
אֶל־טוּב יְהוָה עַל־דָּגָן וְעַל־תִּירֹשׁ וְעַל־
hortus quasi eorũ anima eritque bouis & pecoris filios super & recens oleũ
יִצְהָר וְעַל־בְּנֵי־צֹאן וּבָקָר וְהָיְתָה נַפְשָׁם כְּגַן
amplius dolendum ad addent non & irriguus
רָוֶה וְלֹא־יוֹסִיפוּ לְדַאֲבָה עוֹד׃
simul senes & iuuenes & choro in virgo lætabitur Tunc
13 אָז תִּשְׂמַח בְּתוּלָה בְּמָחוֹל וּבַחֻרִים וּזְקֵנִים יַחְדָּו
eos lætificabo & eos consolabor & gaudium in eorũ luctũ conuertam &
וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים
pinguedine sacerdotum animam inebriabo Et suo mœrore à
מִיגוֹנָם׃ 14 וְרִוֵּיתִי נֶפֶשׁ הַכֹּהֲנִים דָּשֶׁן
DOMINVS dixit saturabuntur mea bonitate meus populus &
וְעַמִּי אֶת־טוּבִי יִשְׂבָּעוּ נְאֻם־יְהוָה׃
fletus quærimonia est audita excelso in Vox DOMINVS dixit Sic
15 כֹּה אָמַר יְהוָה קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי
super consolari renuit suos filios super plorante Rachel amaritudinum
תַמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל־בָּנֶיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל־
Prohibe DOMINVS dixit Sic ipse non quia suis filiis
בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ׃ 16 כֹּה אָמַר יְהוָה מִנְעִי
merces est quia lachryma à tuos oculos & fletu à tuam vocem
קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר
inimici terra de reuertentur & DOMINVS ait tuo operi
לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב׃
filii reuertentur & DOMINVS ait tuo nouissimo spes est Et
17 וְיֵשׁ־תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים
plangentem Ephraim audiui Audiendo suum terminum ad
לִגְבוּלָם׃ 18 שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוֹדֵד
me fac conuerti doctus non vitulus vt sum castigatus & me Castigasti
יִסַּרְתַּנִי וָאִוָּסֵר כְּעֵגֶל לֹא לֻמָּד הֲשִׁבֵנִי
post Nam meus Deus DOMINVS tu quia conuertar &
וְאָשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהָי׃ 19 כִּי־אַחֲרֵי
femur super percussi mihi esse notum post & me pœnituit me conuerti
שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי הִוָּדְעִי סָפַקְתִּי עַל־יָרֵךְ
mearũ pueritiarũ opprobriũ sustinui quoniã erubui etiam & sum cõfusus
בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת נְעוּרָי׃
deliciarum natus nonne Ephraim mihi preciosus filius Nonne
20 הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשֻׁעִים
adhuc eius recordabor recordando eo cum me loquendi sufficientia ex quia
כִּי־מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד
ait eius miserebor miserendo ei mea viscera sonuerunt ideirco
עַל־כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם־
pone altos cumulos tibi pone titulos tibi Statue DOMINVS
יְהוָה׃ 21 הַצִּיבִי לָךְ צִיֻּנִים שִׂמִי לָךְ תַּמְרוּרִים שִׁתִי
Israel virgo Reuertere ambulasti viam stratam ad tuum cor
לִבֵּךְ לַמְסִלָּה דֶּרֶךְ הָלָכְתִּי שׁוּבִי בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל

erit — in qua clamabunt — in — Exultate רָנַן — יָשַׁע adducam בּוֹא — erunt — בָּכָה — יָבַל יָלַךְ — in qua הָיָה — erit. — quæ procul sunt — Qui dispersit — נָגַר — fortioris — laudabunt — vinum — pecorum & boum — גַּנָּן — vt doleant — שׂוּשׂ dolore — יָגָה רָוָה — colle — ploratus רוּם — sunt. lachrymis: — נָהָה בָּכָה — posteritati tuæ — שׁוּב — & dicetem mihi: — assuetus ferre iugum — es יָסַר — Postquam enim cõuersus sum, peccatorum meorum: — postquam ostensum est — adolescétiæ meæ — est — יָדַע בּוֹשׁ — puer delectabilis? — eo tempore quo locutus sum — בָּנָה הָמָה — propter ea — lapide erectum ad agnoscendum viam — נָצַב שׂוּם — שׁוּת — semitam — per quam

:dicendo ,eorum oculis in Baruch præcepi Et
13 †ואצוה את־ברוך לעיניהם לאמר:

Tolle
Tollendo :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit Sic
14 †כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל לקוח
& ,hunc emptionis librum ,istos libros
את־הספרים האלה את ספר המקנה הזה ואת
†pones *fictili, נתן
,testa * vase in eos dabis†& ,hunc apertum librum & ,signatum
החתום ואת ספר הגלוי הזה ונתתם בכלי־חרש
.multis diebus stent vt
למען יעמדו ימים רבים:

Adhuc :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit sic Quia
15 †כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עוד
possidebūtur קנה
.ista terra in vineæ & ,agri & ,domus ementur
יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת:

postquā dedi נתן filio
emptionis librum me dedisse post ,DOMINVM ad oraui Et
16 †ואתפלל אל־יהוה אחרי תתי את־ספר המקנה
.Deus Domine Ahah :dicendo ,Neriiah filium Baruch ad
17 אל־ברוך בן־נריה לאמר: †אהה אדני יהוה
tua potentia in terram & cælos fecisti tu Ecce
הנה אתה עשית את־השמים ואת־הארץ בכחך
עשה est absconditū à te quicquam.
,magna & in brachio tuo extento : non mirificabitur à te omne verbum.
הגדול ובזרעך הנטויה לא־יפלא ממך כל־דבר:

נטה *Qui facis †reddis pœnā iniquitatis עוה
*Faciens misericordiam in millibus, & †retribuens iniquitatem
18 †עשה חסד לאלפים ומשלם עון
,magnus Deus : eos post eorum filiorum sinum in patrum
אבות אל־חיק בניהם אחריהם האל הגדול
.eius nomen exercituum DOMINVS ,potens
הגבור יהוה צבאות שמו:

†opere: ‡sunt יעץ ‖hominum, vt des *operum
‡aperti tui oculi quia :adinuentione multus & ,consilio Magnus
19 †גדל העצה ורב העליליה אשר־עיניך פקחות
,suas vias secundum vnicuiq; dandum ad ,hominis‖ filiorum vias omnes super
על־כל־דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו
signa posuisti Qui .suorum studiorum* fructum secundum &
20 ובפרי מעלליו: †אשר־שמת אתות
פרה שום אות
:Israel in & ,hanc diem ad vsque ,Aegypti terra in portenta &
ומפתים בארץ־מצרים עד־היום הזה ובישראל
.hanc diem secundum nomen tibi fecisti & :homine in &
ובאדם ותעשה־לך שם כיום הזה:
,Aegypti terra è Israel tuum populum eduxisti Et
21 †ותצא את־עמך את־ישראל מארץ מצרים
,extento brachio in & robusta manu in & portentis in & signis in
באתות ובמופתים וביד חזקה ובאזרוע נטויה
נטה
,hanc terram eis dedisti Et .magno terrore in &
22 ובמורא גדול: †ותתן להם את־הארץ הזאת
*super ‡vt dares
,lacte fluentem terram ,eis dandū ad‡ ,eorum patribus iurasti quam*
אשר־נשבעת לאבותם לתת להם ארץ זבת חלב
audierunt non & ,eam possederunt & ,sunt ingressi Et .melle &
23 ודבש: †ויבאו וירשו אתה ולא־שמעו
בוא ירש voci tuæ. ובתורתך ק
præcepisti quæ omnia : ambulauerunt non tua lege in & ,tua voce in
בקולך ובתרותך לא־הלכו את כל־אשר צויתה
צוה ‖& euenit
malum omne eis fecisti euenire &‖ ;fecerūt non ,faciendum ad* eis
להם לעשות לא עשו ותקרא אתם את כל־הרעה
*vt facerent עשה
,eam capiendum ad ,ciuitatem venerunt tormenta ‡ Ecce .hoc
24 הזאת: †הנה הסללות באו העיר ללכדה
‡arietibus ingrediuntur †qui prœliātur aduersus ‖dabitur ‡propter gladium, & famem, & pestilentiam: ‡erit *cernis
faciebus à‡ ,eam super prœliantium† Chasdim manū in est data‖ vrbs &
והעיר נתנה ביד הכשדים הנלחמים עליה מפני
.videns * tu ecce & ,fuit‡ es locutus quod & : pestis & ,famis & ,gladij
החרב והרעב והדבר ואשר דברת היה והנך ראה:
‡mihi: †Deus,
agrum tibi Eme ,DOMINE† Domine ,me ad‡ dixisti tu Et
25 †ואתה אמרת אלי אדני יהוה קנה־לך השדה
.Chasdim manu in dabitur vrbs & ;testes testificare fac & ,argento in
בכסף והעד עדים והעיר נתנה ביד הכשדים:
עוד
:dicendo ,Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Et
26 †ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו לאמר:
היה †sum *celabitur quicquam?
me à nunquid ,carnis vniuersæ Deus DOMINVS ego† Ecce
27 †הנה אני יהוה אלהי כל־בשר הממני
?verbum omne mirificabitur*
יפלא כל־דבר:
*tradam
ciuitatem dans‡ ego Ecce :DOMINVS dixit sic Propterea
28 †לכן כה אמר יהוה הנני נתן את־העיר
,Babel regis Nebuchadresar manum in & ,Chasdim manū in hanc
הזאת ביד הכשדים וביד נבוכדראצר מלך־בבל
qui prœliantur aduersus
vrbem super prœliantes Chasdim venient Et .eam capiet &
29 ולכדה: †ובאו הכשדים הנלחמים על־העיר
בוא נצת
:eam comburent & ,igni in hanc ciuitatem succendent & ,hanc
הזאת והציתו את־העיר הזאת באש ושרפוה

dixit ,venientes* dies Ecce .DOMINVS dixit ,fecerunt quæ
38 אשר עשו נאם־יהוה: †הנה ימים נאם־
*veniunt, באים ק ולא כתיב
,Chananeel turre à ,DOMINO ciuitas ædificabitur & ,DOMINVS
יהוה ונבנתה העיר ליהוה ממגדל חננאל
עשה ‡filum קו ק
eo coram mensuræ linea‡ vltrà exibit Et .anguli portam ad vsque
39 עד־שער הפנה: †ויצא עוד קוה המדה נגדו
,vallem omnem Et .Ghohath circuibit & ,Ghareb collem super
40 על גבעת גרב ונסב געתה: †וכל־העמק
פנן מדד ק
,Chidron torrentem ad vsque arua omnia & ,†cineris & ,cadauerum
הפגרים והדשן וכל־השרמות עד־נחל קדרון
†locum, vniuersas regiones השדמות ק
:DOMINO sanctitas ,Orientem ad equorum portæ angulum ad vsque
עד־פנת שער הסוסים מזרחה קדש ליהוה
.seculum in vltrà destruetur neque ,euelletur non
לא־ינתש ולא־יהרס עוד לעולם:

CAP. XXXII. לב

anno in ,DOMINO à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 †הדבר אשר־היה אל־ירמיהו מאת יהוה בשנת
*שנה בשנה ק ‡est
octauus annus ‡ ipse ,Iehudah regis Sidchiiahu decimo
העשירית לצדקיהו מלך יהודה היא השנה שמנה־
*exercitus
regis virtus* tunc Et .Nebuchadnesar anni decimus
2 עשרה שנה לנבוכדראצר: †ואז חיל מלך
obsidebat צור *erat in
clausus erat propheta Irmeiahu & :Ierusalaim super coarctantes Babel
בבל צרים על־ירושלם וירמיהו הנביא היה כלוא
נטר
.Iehudah regis domo * quæ ,custodiæ atrio in
בחצר המטרה אשר בית־מלך יהודה:
:dicendo ,Iehudah rex Sidchiiahu eum clauserat Quòd
3 †אשר כלאו צדקיהו מלך־יהודה לאמר
‡vaticinaris †do
dans† ego Ecce :DOMINVS dixit Sic :dicendo vaticinans‡ tu Quare
מדוע אתה נבא לאמר כה אמר יהוה הנני נתן
?eam capiet & ,Babel regis manum in hanc ciuitatem
את־העיר הזאת ביד מלך־בבל ולכדה:
,Chasdim manu de euadet non Iehudah rex Sidchiiahu Et
4 †וצדקיהו מלך יהודה לא ימלט מיד הכשדים
פה
cum eius os loquetur & ,Babel regis manum in tradēdo tradetur sed
כי־הנתן ינתן ביד מלך־בבל ודבר־פיו עם־
Babel in Et .videbunt illius oculos eius oculi & ,illius ore
5 פיו ועיניו את־עיניו תראינה: †ובבל
donec visitem
dixit ,eum me visitare vsque erit ibi & ;Sidchiiahu faciet ire
יוליך את־צדקיהו ושם יהיה עד־פקדי אתו נאם־
Si
.prosperabimini non ,Chasdim cum dimicaueritis Cùm .DOMINVS
יהוה כי תלחמו את־הכשדים לא תצליחו:
:dicendo ,me ad DOMINI verbum Fuit :Irmeiahu dixit Et
6 †ויאמר ירמיהו היה דבר־יהוה אלי לאמר:
venit בוא
:dicendo ,te ad veniens tuus patruelis Sallum filius Chanamel Ecce
7 †הנה חנמאל בן־שלם דדך בא אליך לאמר
*est ‡tuus est
iudicio tibi‡ quia :Hanathoth in * qui ,meum agrum tibi Eme
קנה לך את־שדי אשר בענתות כי לך משפט
vt emas קנה דוד
.emendum ad redemptionis
הגאלה לקנות:
mei patrui filius Chanamel me ad venit Et
8 †ויבא אלי חנמאל בן־דדי
נטר
:me ad ait & ,custodiæ atrium ad ,DOMINI verbum iuxta
כדבר יהוה אל־חצר המטרה ויאמר אלי
*est
terra in * quæ ,Hanatoth in * qui meum agrum quæso Eme
קנה נא את־שדי אשר־בענתות אשר בארץ
*tuus est ‡hereditario, †tua est *esset.
eme :redemptio tibi† & ,hæreditatis‡ iure tibi * quia :Biniamin
בנימין כי־לך משפט הירשה ולך הגאלה קנה־
ידע
emi Et .ipsum* DOMINI verbum quòd cognoui & .tibi
9 לך ואדע כי דבר־יהוה הוא: †ואקנה
‡est
,Hanathoth in‡ qui ,mei patrui filio Chanamel à agrum
את־השדה מאת חנמאל בן־דדי אשר בענתות
†siclos,
decem & ,secalim† septem ,argentum ei appendi &
ואשקלה־לו את־הכסף שבעה שקלים ועשרה
עוד ‡statera.
feci testificari & ,signaui & ,libro in scripsi Et .argenteos
10 הכסף: †ואכתב בספר ואחתם ואעד
לקח
accepi Et .bilancibus‡ in argentum appendi & :testes
11 עדים ואשקל הכסף במאזנים: †ואקח את־
& librum apertum, & librum cōditionum venditionis, secūdum præceptū legis, & consuetudinū in vendendo & emēdo fruct.
& ,intium & præcepti* ,signatum emptionis librum
ספר המקנה את־החתום המצוה והחקים ואת־
filio Baruch emptionis librum dedi Et .patentem
12 הגלוי: †ואתן את־הספר המקנה אל־ברוך בן־
חקק גלה
oculis in & ,mei patrui Chanamel oculis in Machseiah filio Neriiah
נריה בן־מחסיה לעיני חנמאל דדי ולעיני
omnium oculis in ,emptionis libro in scribentium‡ testium
העדים הכתבים בספר המקנה לעיני כל־
‡qui scripti erant †qui manebant
.custodiæ atrio in manentium† ,Iehudæorum
היהודים הישבים בחצר המטרה:

44 Agros argento ement, & scribere in libro, & signare
שדות בכסף יקנו וכתוב בספרי וחתום
& contestari testes in terra Biniamin, & in circuitibus Ierusalaim,
והעד עדים בארץ בנימן ובסביבי ירושלם
& in ciuitatibus Iehudah, & in ciuitatibus montis, & in ciuitatibus planiciei,
ובערי יהודה ובערי ההר ובערי השפלה
& in ciuitatibus Meridiei: quia redire faciam captiuitatem eorum, dixit
ובערי הנגב כי אשיב את שבותם נאם
DOMINVS.
יהוה׃

CAP. XXXIII. לג

1 Et fuit verbum DOMINI ad Irmeiahu secundò, (Et ipse
ויהי דבר יהוה אל ירמיהו שנית והוא
adhuc ipse clausus in atrio custodiæ,) dicendo: Sic dixit
2 עודנו עצור בחצר המטרה לאמר׃ כה אמר
DOMINVS faciens eam, DOMINVS formans illā, ad constabiliendum illā,
יהוה עשה יהוה יוצר אותה להכינה
3 DOMINVS nomen eius. Clama ad me, & respondebo tibi:
יהוה שמו׃ קרא אלי ואענך
& annunciabo tibi grandia & munita, non cognouistis ea.
ואגידה לך גדלות ובצרות לא ידעתם׃
4 Quia sic dixit DOMINVS Deus Israel super domos
כי כה אמר יהוה אלהי ישראל על בתי
vrbis huius, & super domos regum Iehudah diruta ad aggeribus,
העיר הזאת ועל בתי מלכי יהודה הנתצים אל הסללות
5 & in gladio. Venientes ad dimicandum cum Chasdim,
ואל החרב׃ באים להלחם את הכשדים
& ad implendum eas cadaueribus hominum, quos percutere feci
ולמלאם את פגרי האדם אשר הכיתי
in naso meo, & in ira mea, & quod abscondi facies meas à ciuitate hac,
באפי ובחמתי ואשר הסתרתי פני מהעיר הזאת
6 propter omnem malitiam eorum. Ecce ego faciens ascendere ei
על כל רעתם׃ הנני מעלה לה
emplastrum & medicinam, & curabo eos: & reuelabo eis affluentiam
ארכה ומרפא ורפאתם וגליתי להם עתרת
7 pacis & veritatis. Et redire faciam captiuitatem Iehudah,
שלום ואמת׃ והשבתי את שבות יהודה
& captiuitatem Israel: & ædificabo eos sicut in principio.
ואת שבות ישראל ובנתים כבראשנה׃
8 Et emundabo illos ab omni iniquitate sua, qua peccauerunt
וטהרתים מכל עונם אשר חטאו
mihi, & parcam omnibus iniquitatibus eorum, quibus peccauerunt mihi,
לי וסלחתי לכול עונותיהם אשר חטאו לי
9 & quibus præuaricati sunt contra me. Et erit mihi in nomen,
ואשר פשעו בי׃ והיתה לי לשם
gaudium, in laudem, & in gloriam cunctis gentibus terræ, quæ
ששון לתהלה ולתפארת לכל גויי הארץ אשר
audierint omne bonum quod ego faciens eis, & pauebunt,
ישמעו את כל הטובה אשר אנכי עשה אותם ופחדו
& trement super omni bono, & super omni pace quam ego
ורגזו על כל הטובה ועל כל השלום אשר אנכי
10 faciens ei. Sic dixit DOMINVS: Adhuc audietur in loco
עשה לה׃ כה אמר יהוה עוד ישמע במקום
isto, quo vos dicentes: Desertus ipse absque homine,
הזה אשר אתם אמרים חרב הוא מאין אדם
& absque animali, in ciuitatibus Iehudah, & in plateis Ierusalaim
ומאין בהמה בערי יהודה ובחצות ירושלם
desolatis absque homine, & absque habitatore, & absque iumento.
הנשמות מאין אדם ומאין יושב ומאין בהמה׃
11 Vox gaudij & vox lætitiæ, vox sponsi, & vox sponsæ,
קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה
vox dicentium: Confitemini DOMINO exercituum, quoniam bonus
קול אמרים הודו את יהוה צבאות כי טוב
DOMINVS, quoniam in seculum misericordia eius, adducentium
יהוה כי לעולם חסדו מבאים
confessionē domum DOMINI: quia reducere faciam captiuitatem
תודה בית יהוה כי אשיב את שבות
terræ, sicut in principio, dixit DOMINVS.
הארץ כבראשנה אמר יהוה׃
12 Sic dixit DOMINVS exercituum: Adhuc erit in loco
כה אמר יהוה צבאות עוד יהיה במקום
isto deserto absque homine, & vsque ad animal, & in cunctis
הזה החרב מאין אדם ועד בהמה ובכל
ciuitatibus eius, tugurium pastorum, accubare facientium pecus.
עריו נוה רעים מרבצים צאן

& super domos quarum adoleuerunt super tecta earum ipsi Bahal,
ואת הבתים אשר קטרו על גגותיהם לבעל
& libauerunt libamina diis alienis, ad concitādum iram me.
והסכו נסכים לאלהים אחרים למען הכעסני׃
30 Nam fuerunt filij Israel & filij Iehudah profectò facientes
כי היו בני ישראל ובני יהודה אך עשים
malum in oculis meis à pueritiis suis: quia filij Israel profectò
הרע בעיני מנעורתיהם כי בני ישראל אך
irritantes me in opere manuum suarum, dixit DOMINVS.
מכעסים אתי במעשה ידיהם נאם יהוה׃
31 Quia super nasum meum, & super iram meam fuit mihi ciuitas hæc
כי על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת
à die qua ædificauerunt eam, & vsque ad diem hanc:
למן היום אשר בנו אותה ועד היום הזה
ad amouendum eam desuper faciebus meis.
להסירה מעל פני׃
32 Propter omnem malitiam filiorū Israel, & filiorū Iehudah, quam fecerunt ad irritandum me,
על כל רעת בני ישראל ובני יהודה אשר עשו להכעסני
ipsi, reges eorum, principes eorū, sacerdotes eorū, & prophetæ eorum,
המה מלכיהם שריהם כהניהם ונביאיהם
& viri Iehudah, & habitatores Ierusalaim.
ואיש יהודה וישבי ירושלם׃
33 Et verterunt ad me ceruicem, & non facies: & docendo eos
ויפנו אלי ערף ולא פנים ולמד אתם
manè surgendo & docendo, & non ipsi audientes ad capiendum disciplinam.
השכם ולמד ואינם שמעים לקחת מוסר׃
34 Et posuerunt abominationes suas in domo qua inuocatum est
וישימו שקוציהם בבית אשר נקרא
nomen meū super ea, ad polluendam eam.
שמי עליו לטמאו׃
35 Et ædificauerunt excelsa
ויבנו את במות
Bahal, quæ in valle filij Hinnom, ad transire faciendum filios suos
הבעל אשר בגיא בן הנם להעביר את בניהם
& filias suas ipsi Molech, quod non præcepi eis, nec ascendit
ואת בנותיהם למלך אשר לא צויתים ולא עלתה
super cor meum, ad faciendum abominationem hanc, ad peccare faciendum
על לבי לעשות התועבה הזאת למען החטי
36 Iehudah. Et nunc propterea sic dixit DOMINVS Deus
את יהודה׃ ועתה לכן כה אמר יהוה אלהי
Israel, ad ciuitatem hanc, qua vos dicentes: Datur in manu
ישראל אל העיר הזאת אשר אתם אמרים נתנה ביד
regis Babel, in gladio, & in fame, & in peste.
מלך בבל בחרב וברעב ובדבר׃
37 Ecce ego congregans eos de vniuersis terris quò propuli eos
הנני מקבצם מכל הארצות אשר הדחתים
illuc in naso meo, & ira mea, & in iracūdia magna, & redire faciam eos
שם באפי ובחמתי ובקצף גדול והשבתים
ad locum istum, & habitare faciam eos in fiducia.
אל המקום הזה והשבתים לבטח׃
38 Et erunt mihi in populum, & ego ero eis in Deum.
והיו לי לעם ואני אהיה להם לאלהים׃
39 Et dabo eis cor vnum, & viam vnam, ad timendum me
ונתתי להם לב אחד ודרך אחד ליראה אותי
omnibus diebus, in bonum eis, & filiis eorum post eos.
כל הימים לטוב להם ולבניהם אחריהם׃
40 Et excidam eis pactum seculi, quia non reuertar
וכרתי להם ברית עולם אשר לא אשוב
à posterioribus eorū, ad benefaciendum me eis: & timorem meum dabo
מאחריהם להיטיבי אותם ואת יראתי אתן
in corde eorum, pro non recedere desuper me.
בלבבם לבלתי סור מעלי׃
41 Et gaudebo super eos benefaciendo eis: & plantabo eos in terra
וששתי עליהם להטיב אותם ונטעתים בארץ
hac in veritate, in omni corde meo, & in tota anima mea.
הזאת באמת בכל לבי ובכל נפשי׃
42 Quia sic dixit DOMINVS: Sicut adduxi in populum
כי כה אמר יהוה כאשר הבאתי אל העם
istum omne malum grande hoc, sic ego adducens
הזה את כל הרעה הגדולה הזאת כן אנכי מביא
super eos omne bonum, quod ego loquens super eos.
עליהם את כל הטובה אשר אנכי דבר עליהם׃
43 Et possidebitur ager in terra ista, qua vos dicentes:
ונקנה השדה בארץ הזאת אשר אתם אמרים
Deserta ipsa absque homine & animali, data est in manu
שממה היא מאין אדם ובהמה נתנה ביד
Chasdim.
הכשדים׃

* scribet † signabit, † testificari faciet עיד עוד d † circuitu † montanis, * campestribus † quæ sunt ad Austrum: שוב f שבה g שנה h * erat נטר i † qui magnificat Ierusalem, † qui format * vt stabilire faciat * & quæ ענה נגד k * ad † ad quæ destructæ sunt arietibus, * securib⁹. Eò quòd habitatores earum ibant בוא m * domos נכה n † furore * cur * faciem meā * curo Ierusalaim * sanitatem, † multitudinem גלה o בנה p עוה q * contra me, * contra me, שוש הלל r faciam * de dicitis, quòd † est, vt nō sit homo nec animal, * quæ desolatæ sunt, vt nō sit homo, nec habitator, neq; animal. כלל t ידה u בוא x שוב y שבה z * habitaculū † & accubatium pecorū. רעה

* super * vt irasci facerent נסך † faciebant עשה g ‡ ab adolescentia sua: * irasci faciebant ‡ in furore † in יחם h ‡ vt auferre faciam † à facie mea. סור רוע k ‡ vt irasci facerent שור i ‡ viri ‡ à ‡ cùm docerem פנה m † audiebant vt acciperent ‡ in יהר שום o * vt pollueret בנה p ‡ sunt † vt transire facerent צוה q ‡ in * vt facerent ‡ vt † facerent עשה r חטא s הוטיא ‡ de * dicitis: Traditur ‡ congrego † ad quas eieci * furore ‡ ira יחם שוב † confidēter. היה x ‡ vt timeant נתן y * vt bene sit ‡ feriam cum ‡ sempiternū, † tergo ‡ vt benefaciam ישב z * vt non recedant שוש a אמן b בוא c ‡ adducam † loquor ‡ de * dicitis, quòd ‡ est, vt nō sit homo & iumentum,

civitatibus in & ,*depreßionis** civitatibus in ,*montis* ‡ civitatibus In
13 † בערי ההר בערי השפלה ובערי
civitatibus in & ,Ierusalaim *circuitibus*† in & ,Biniamin terra in & ,*Meridiei*‡
הנגב ובארץ בנימן ובסביבי ירושלם ובערי
dixit ,numerantis manus ad *pecus* ‡ transibunt adhuc ,Iehudah
יהודה עד תעברנה הצאן על־ידי מונה אמר
,DOMINVS dixit ,*venientes* * dies Ecce .DOMINVS
14 יהוה׃ † הנה ימים באים נאם־יהוה
domum ad sum locutus quod ,bonum verbum confirmabo &
[b] והקמתי את־הדבר הטוב אשר דברתי אל־בית
,illis diebus In .Iehudah domum *super* ‡ & ,Israel
15 ישראל ועל־בית יהודה׃ [c] † בימים ההם
†,iustitiæ germen Dauid ipsi faciam germinare illo tempore in &
ובעת ההיא אצמיח לדוד צמח צדקה
ipsis diebus In .terra in iustitiam & ,iudicium faciet &
16 ועשה משפט וצדקה בארץ׃ † בימים ההם
qui iste & :*fiducia in* ‡ habitabit Ierusalaim & ,Iehudah seruabitur
[d] תושע יהודה וירושלם תשכון לבטח וזה אשר־
.*nostra iustitia* ‡ DOMINVS * ,eam vocabit
יקרא־לה יהוה צדקנו׃
,vir Dauid ipsi excidetur Non :DOMINVS dixit sic Quia
17 † כי־כה אמר יהוה לא־יכרת לדוד איש
Leuitis sacerdotibus Et .Israel domus solium super sedens
18 ישב על־כסא בית־ישראל׃ † ולכהנים [e] הלוים
adolens & ,*ascensionem faciens ascendere* ,*meis faciebus* à vir excidetur non
לא־יכרת איש מלפני מעלה עולה ומקטיר
.diebus omnibus sacrificium faciens & ,*munus*†
מנחה ועשה זבח כל־הימים׃
:dicendo ,Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Et
19 [f] † ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו לאמור׃
,diei meum pactum *infringatis* Si :DOMINVS dixit Sic
20 † כה אמר יהוה אם־[g] תפרו את־בריתי היום
.suo tẽpore in *noctem & diem esse non ad &* * ,noctis meum pactum &
ואת־בריתי הלילה ולבלתי היות יומם־ולילה בעתם׃
existendo ab † ,meo seruo Dauid cum *dißipabitur* ‡ meum pactũ Etiam
21 † גם־בריתי תפר את־דוד עבדי מהיות־
sacerdotibus Leuitis cum & ,eius thronum super *regnantem filium ei*
לו בן־מלך על־כסאו ואת־הלוים הכהנים
,cælorum exercitus *numerabitur* ‡ non Quia ‖ .meis ministris
22 משרתי׃ † אשר לא־יספר צבא השמים
,mei serui Dauid semen multiplicabo sic :maris arena *mẽsurabitur** nec
[h] ולא ימד חול הים כן ארבה את־זרע דוד עבדי
DOMINI verbum fuit Et .mihi ministrantes Leuitas &
23 ואת־הלוים משרתי אתי׃ † ויהי דבר־יהוה
iste populus quid vidisti Nónne :dicendo ,Irmeiahu ad
24 אל־ירמיהו לאמר׃ † הלוא [i] ראית מה־העם הזה
DOMINVS elegerat quas familias Duas :dicendo ,*sunt locuti*
דברו לאמר [k] שתי המשפחות אשר בחר יהוה
vltrà *existendo ab paruipendent* ‡ meum populum & ,*eas reprobauit &* * ,*eis in*
בהם וימאסם ואת־עמי ינאצון מהיות עוד
‡non Si :DOMINVS dixit Sic .*eorum facies ad gentem* †
25 גוי לפניהם׃ † כה אמר יהוה אם־לא
.posui non terræ & ,cælorum statuta ;nocte & die * meum pactum
בריתי יומם ולילה [l] חקות שמים וארץ לא־[m] שמתי׃
capiendo à ,*reprobabo* ‡ mei serui Dauid & ,Iahacob semen Etiam
26 † גם־זרע יעקוב ודוד עבדי אמאס [n] מקחת
:Iahacob & ,Ischac ,Abraham *semen in* † dominantes eius semine de
מזרעו משלים אל־זרע אברהם ישחק ויעקב
.eorum miserebor & ,eorum captiuitatem reducam nam
כי־אשוב את־[o] שבותם ורחמתים׃

‡ montanis, * campestribus planiciei, ‡ quæ sunt ad Austrum, † circuitu ‡ pecora
* veniunt,
[b] קום ‡ ad
[c] יום † & regnabit rex, & prospe tabitur,
‡ confidenter,
[d] ישע * est ‡ iustus noster.
[e] לוה facie mea, offerens holocaustum, † sacrificium
[f] חיה irritare potestis
[g] פור * quod pepigi cũ Noach, vt nõ sit dies & nox ‡ irritari poterit † vt non sit filius regnãs ‖ Quemadmodum ‡ potest numerari * mensurari potest
[h] מדד
[i] ראה locutus est
[k] שנה * abiecit, ‡ filij eorum despexerunt, vt non sit † gens coram eis.
‡ erit * cum
[l] חקק
[m] שום ‡ abiiciam, vt nõ assumam
[n] לקח † semini,
אשע ק
[o] שבה

CAP. XXXIIII. לד

.DOMINO à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 † הדבר אשר־היה אל־ירמיהו מאת יהוה
regna vniuersaq; ,eius *virtus* omnis & ,Babel rex Nebuchadnesar Et
ונבוכדנאצר מלך־בבל וכל־חילו וכל־ממלכות
,Ierusalaim *super bellantes* populi omnes & ,eius manus potestatis terræ
ארץ ממשלת ידו וכל־העמים נלחמים על־ירושלם
DOMINVS dixit Sic :dicendo ,eius vrbes omnes *super* &
2 ועל־כל־עריה לאמר׃ † כה־אמר יהוה
,Iehudah regem Sidchiiahu ad *dices* & ,Vade :Israel Deus
אלהי ישראל הלך ואמרת אל־צדקיהו מלך יהודה
ciuitatem *dans ego* ‡ Ecce :DOMINVS dixit Sic :eum ad *dices* † &
ואמרת אליו כה אמר יהוה הנני נתן את־העיר
.igni in cam succendet & ,Babel regis manum in hanc
הזאת ביד מלך־בבל ושרפה באש׃

exercitus
bellabant contra
dic
† dic ‡ do

comprehendendo sed ,eius manu de euades non tu Et
3 † ואתה לא תמלט מידו כי תפש
regis oculos tui oculi & :traderis eius manũ in & ,comprehenderis
תתפש ובידו תנתן ועיניך את־עיני מלך־
.introibis Babel & ,alloquetur tuum os eius os & ,videbunt Babel
בבל [p] תראינה ופיהו את־פיך ידבר ובבל תבוא׃
.Iehudah rex Sidchiiahu DOMINI verbum audi Attamen
4 † אך שמע דבר־יהוה צדקיהו מלך יהודה
.gladio in morieris Non ,te ad DOMINVS dixit Sic
כה־אמר יהוה עליך לא תמות בחרב׃
regum tuorũ patrum *combustionibus in* & ,morieris pace In
5 † בשלום תמות ובמשרפות אבותיך המלכים
Domine væ & ,te comburent sic ,te ante fuerunt qui ,priorum
הראשנים אשר־היו לפניך כן ישרפו־לך והוי אדון
.DOMINVS dixit ,sum locutus ego verbum quia ;te plangent
יספדו־לך כי־דבר אני־דברתי נאם־יהוה׃
regem Sidchiiahu ad propheta Irmeiahu est locutus Et
6 † וידבר ירמיהו הנביא אל־צדקיהו מלך
.Ierusalaim in hæc verba vniuersa Iehudah
יהודה את כל־הדברים האלה בירושלם׃
omnes *super* † & ,Ierusalaim *super pugnantes* ‡ Babel regis *virtus* * Et
7 † וחיל מלך־בבל נלחמים על־ירושלם ועל כל־
nam :Hazecah *ad* ‖ & ,Lachis *ad remanentes* ‡ ,Iehudah ciuitates
ערי יהודה [q] הנותרות אל־לכיש ואל־עזקה כי
.*munitionis* ‡ vrbes ,Iehudah ciuitatibus *in* * remanserant istæ
הנה נשארו בערי יהודה ערי מבצר׃
,DOMINO à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
8 † הדבר אשר־היה אל־ירמיהו מאת יהוה
qui populo omni cum fœdus Sidchiiahu *regem excidisse post* †
אחרי כרת המלך צדקיהו ברית את־כל־העם אשר
.libertatem *eis* ‡ prædicando ,Ierusalaim in
בירושלם לקרא להם דרור׃
,suam ancillam *virum* ‡ & ,suum seruum *virum dimittendum Ad* *
9 † לשלח איש את־עבדו ואיש את־שפחתו
Iehudæo *in eis in faciendum* ‡ non *ad* † :liberos ,Hebræam & Hebræum
העברי והעבריה חפשים לבלתי עבד־בם ביהודי
vniuersus & ,principes omnes audierunt Et .*virum* * suo fratre
10 אחיהו איש׃ † וישמעו כל־[r] השרים וכל־
vnumquemque dimittendum ad ‡ ,pactum in venerant qui ,populus
העם אשר־[s] באו בברית לשלח איש את־
*seruiendum** non *ad* ‡ ;liberos ,suam ancillã *vnumquemq;* † & ,suum seruũ
עבדו ואיש את־שפחתו חפשים לבלתי עבד־
sunt conuersi Et .dimiserunt & ,audierunt & :amplius eis *in*
11 בם עוד וישמעו וישלחו׃ † וישובו
quos ,ancillas & ,seruos reduxerunt & ,*postea* ‡
אחרי־כן [t] וישיבו את־העבדים ואת־השפחות אשר
.ancillas in & ,seruos in eos subiugauerunt & :liberos dimiserant
שלחו חפשים ויכבישום לעבדים ולשפחות׃
,DOMINO à Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Et
12 [u] † ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו מאת יהוה
excidi † Ego :Israel Deus DOMINVS dixit Sic :dicendo
13 לאמר׃ † כה־אמר יהוה אלהי ישראל אנכי כרתי
,Aegypti terra è eos *me educere* ‡ die in ,vestris patribus cum fœdus
ברית את־אבותיכם ביום [x] הוצאי אותם מארץ מצרים
*dimitteris annorum septem fine A** :dicendo ,seruorum domo de
14 מבית עבדים לאמר׃ [y] † מקץ שבע שנים תשלחו
tibi seruiet & ,tibi *vendetur* † qui ,Hebræum suum fratrem *vir* ‡
איש את־אחיו העברי אשר־ימכר לך ועבדך
audierunt non & :te *cum* à liberum eum dimittes & ,annis sex
שש שנים ושלחתו חפשי מעמך ולא־שמעו
.suam aurem inclinauerunt nec ,*me ad* vestri patres
אבותיכם אלי ולא [z] הטו את־אזנם׃
,meis oculis in rectum fecistis & ,hodie vos estis cõuersi Et
15 [a] † ותשבו אתם היום [b] ותעשו את־הישר בעיני
pactum *excidistis* ‡ & :suo *socio vir* * libertatem *prædicandum ad* ‡
לקרא דרור איש לרעהו ותכרתו ברית
.*eam super* meum nomen est inuocatum quam † ,domo in *meas facies ad* ‖
לפני בבית אשר־נקרא שמי עליו׃
vnusquisq; reduxistis & ,meum nomen *profanastis*‡ & ,estis reuersi Et
16 † ותשבו ותחללו את־שמי ותשבו איש
eos dimisistis quos ,suam ancillam vnusquisq; & ,suum seruum
את־עבדו ואיש את־שפחתו אשר־שלחתם
vobis *existendum ad* * eos subiugastis & :suam animam in liberos
חפשים לנפשם ותכבשו אתם להיות לכם
.ancillas in & ,seruos in
לעבדים ולשפחות׃

[p] ראה
secundũ combustiones
* exercitus ‡ pugnabat contra † contra ‡ quæ remãserant contra ‖ contra
[q] יתר * de ‡ munitæ.
† postquam percussit rex
‡ seruis & ancillis
vt dimitteret vnusquisque ‡ vnusquisq; † vt ‡ vteretur eis videlicet * vnusquisq;.
[r] שור [s] בוא
‡ vt dimitteret vnusquisque † vnusquisq; ‡ vt * vteretur
‡ deinceps,
[t] שוב
ויכבשום ק
[u] חיה
† percussi
‡ qua eduxi
[x] יצא
* In
[y] קצץ
‡ vnusquisq; † vendidit se
[z] נטה
[a] שוב
[b] עשה
‡ vt prædicaretis
* vnusquisq; amico
‡ iniistis
‖ in cõspectu meo
† super
‡ maculastis
* vt sint

,me ad audiuistis non Vos :DOMINVS dixit sic Propterea
17 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אַתֶּם לֹא־שְׁמַעְתֶּם אֵלַי
:suo socio vnusquisque* &, suo fratri vnusquisque* libertatem prædicandum ad
לִקְרֹא דְּרוֹר אִישׁ לְאָחִיו וְאִישׁ לְרֵעֵהוּ
,gladium ad ,DOMINVS dixit ,libertatem vobis prædicans † ego ecce
הִנְנִי קֹרֵא לָכֶם דְּרוֹר נְאֻם־יְהוָה אֶל־הַחֶרֶב
cunctis commotionem in vos dabo & :famem ad & ,pestem ad
אֶל־הַדֶּבֶר וְאֶל־הָרָעָב וְנָתַתִּי אֶתְכֶם לְזַעֲוָה לְכֹל
transgredientes* viros dabo Et .terræ regnis
18 מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ׃ וְנָתַתִּי אֶת־הָאֲנָשִׁים הָעֹבְרִים
quod fœderis verba statuerunt non qui ,meum pactum
אֶת־בְּרִתִי אֲשֶׁר לֹא־הֵקִימוּ אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית אֲשֶׁר
transierunt &, duo in conciderunt quod vitulum :meas facies ad exciderunt
כָּרְתוּ לְפָנָי הָעֵגֶל אֲשֶׁר כָּרְתוּ לִשְׁנַיִם וַיַּעַבְרוּ
,Ierusalaim principes & ,Iehudah Principes .eius partes † inter
19 בֵּין בְּתָרָיו׃ שָׂרֵי יְהוּדָה וְשָׂרֵי יְרוּשָׁלַ͏ִם
transeuntes*, terræ populum omnem & ,sacerdotes & ,eunuchos
הַסָּרִסִים וְהַכֹּהֲנִים וְכֹל עַם הָאָרֶץ הָעֹבְרִים
,eorum inimicorum manum in eos dabo Et .vituli partes † inter
20 בֵּין בִּתְרֵי הָעֵגֶל׃ וְנָתַתִּי אוֹתָם בְּיַד אֹיְבֵיהֶם
corum morticinium erit & ;eorum animam quærentium manum in &
וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהָיְתָה נִבְלָתָם
.terræ animali* & ,cælorum volatili* escam in
לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ׃
dabo eius principes & ,Iehudah regem Sidchiiahu Et
21 וְאֶת־צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־שָׂרָיו אֶתֵּן
:eorum animam quærentium manum in &, eorũ inimicorum manum in
בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם
,obis desuper ascendentium*,Babel regis virtutis † manum in &
וּבְיַד חֵיל מֶלֶךְ בָּבֶל הָעֹלִים מֵעֲלֵיכֶם׃
ad eos reducam & ,DOMINVS dixit ,præcipiens† ;ego Ecce
22 הִנְנִי מְצַוֶּה נְאֻם־יְהוָה וַהֲשִׁבֹתִים אֶל־
eam incendēt & ,eā capient & ,eam super præliabuntur & ,hanc ciuitatē
הָעִיר הַזֹּאת וְנִלְחֲמוּ עָלֶיהָ וּלְכָדוּהָ וּשְׂרָפֻהָ
.habitatore absque* solitudinem † dabo Iehudah ciuitates & :igni in
בָאֵשׁ וְאֶת־עָרֵי יְהוּדָה אֶתֵּן שְׁמָמָה מֵאֵין יֹשֵׁב׃

CAP. XXXV.

diebus in ,DOMINO cum à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה בִּימֵי
:dicendo ,Iehudah regis Iosiiahu filij Iehoiachim
יְהוֹיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃
eos introduces & ,eos alloqueris & ,Rechabitarũ domũ ad Vade
2 הָלוֹךְ אֶל־בֵּית הָרֵכָבִים וְדִבַּרְתָּ אוֹתָם וַהֲבִאוֹתָם
,vinum eis propinabis & ,cubiculorũ* vnum ad ,DOMINI domũ*
בֵּית יְהוָה אֶל־אַחַת הַלְּשָׁכוֹת וְהִשְׁקִיתָ אוֹתָם יָיִן׃
,Chabassiniah filij Irmeiahu filium Iaazaniah assumpsi Et
3 וָאֶקַּח אֶת־יַאֲזַנְיָה בֶן־יִרְמְיָהוּ בֶּן־חֲבַצִּנְיָה
domum vniuersam & ,eius filios omnes & ,eius fratres &
וְאֶת־אֶחָיו וְאֶת־כָּל־בָּנָיו וְאֵת כָּל־בֵּית
,DOMINI domum † eos introduxi Et .Rechabitarum
4 הָרֵכָבִים׃ וָאָבִא אֹתָם בֵּית יְהוָה
* quod ,Dei viri Igdaliahu filij Chanan filiorum cubiculum ad
אֶל־לִשְׁכַּת בְּנֵי חָנָן בֶּן־יִגְדַּלְיָהוּ אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־
Mahaseiahu cubiculum supra * quod ,principum cubiculum apud
אֵצֶל לִשְׁכַּת הַשָּׂרִים אֲשֶׁר מִמַּעַל לְלִשְׁכַּת מַעֲשֵׂיָהוּ
.liminis custodis Sallum filij
בֶן־שַׁלֻּם שֹׁמֵר הַסַּף׃
plenos scyphos Rechabitarum domus filiorum facies ad dedi Et
5 וָאֶתֵּן לִפְנֵי בְּנֵי בֵית־הָרֵכָבִים גְּבִעִים מְלֵאִים
,vinum Bibite :eos ad dixi & ;calices & ,vino
יַיִן וְכֹסוֹת וָאֹמַר אֲלֵיהֶם שְׁתוּ־יָיִן׃
Rechab filius Ionadab quia ;vinum bibemus Non :dixerunt Et
6 וַיֹּאמְרוּ לֹא נִשְׁתֶּה־יָּיִן כִּי יוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב
,vos vinum bibetis Non :dicendo ,nobis super præcepit noster pater
אָבִינוּ צִוָּה עָלֵינוּ לֵאמֹר לֹא תִשְׁתּוּ־יַיִן אַתֶּם
.seculum in vsque vestri filij &
וּבְנֵיכֶם עַד־עוֹלָם׃
vineam & ,seretis non sementem & ,ædificabitis non domum Et
7 וּבַיִת לֹא־תִבְנוּ וְזֶרַע לֹא־תִזְרָעוּ וְכֶרֶם
cũctis habitabitis tabernaculis in sed :vobis erit nec ,plantabitis non
לֹא־תִטָּעוּ וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם כִּי בָּאֳהָלִים תֵּשְׁבוּ כָּל־
qua ,humi faciebus super multis diebus viuatis vt ,vestris diebus
יְמֵיכֶם לְמַעַן תִּחְיוּ יָמִים רַבִּים עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
.ibi peregrinantes* vos
אַתֶּם גָּרִים שָׁם׃

obediuimus nostri patris Rechab filij Iehonadab voce in audiuimus Et
8 וַנִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב אָבִינוּ
,nostris diebus cũctis vinũ bibendum non ad ,nobis præcepit quæ omnibus in
לְכֹל אֲשֶׁר צִוָּנוּ לְבִלְתִּי שְׁתוֹת־יַיִן כָּל־יָמֵינוּ
,nostræ filiæ &, nostri filij ,nostræ vxores ,nos
אֲנַחְנוּ נָשֵׁינוּ בָּנֵינוּ וּבְנֹתֵינוּ׃
,nobis fuit non sementis & ,ager & ,vinea & ; nostræ sessioni* domos
9 וּלְבִלְתִּי בְּנוֹת בָּתִּים לְשִׁבְתֵּנוּ וְכֶרֶם וְשָׂדֶה וָזֶרַע לֹא יִהְיֶה־לָּנוּ׃
omnia iuxta fecimus & ,obediuimus & ;tentoriis † in habitauimus Et
10 וַנֵּשֶׁב בָּאֳהָלִים וַנִּשְׁמַע וַנַּעַשׂ כְּכֹל
ascendendo in * fuit Et .noster pater Ionadab nobis præcepit quæ
11 אֲשֶׁר־צִוָּנוּ יוֹנָדָב אָבִינוּ׃ וַיְהִי בַּעֲלוֹת
ingrediamur & ,Venite :diximus & ,terram ad Babel rex Nebuchadresar
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶל־הָאָרֶץ וַנֹּאמֶר בֹּאוּ וְנָבוֹא
:Aram virtutis faciebus* à & ,Chasdim virtutis faciebus* à ,Ierusalaim
יְרוּשָׁלַ͏ִם מִפְּנֵי חֵיל הַכַּשְׂדִּים וּמִפְּנֵי חֵיל אֲרָם
ad DOMINI verbum fuit Et .Ierusalaim in mansimus &
12 וַנֵּשֶׁב בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־
Deus exercituum DOMINVS dixit Sic :dicendo ,Irmeiahu
13 יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
:Ierusalaim habitatoribus & ,Iehudah viro dices & ,Vade ;Israel
יִשְׂרָאֵל הָלֹךְ וְאָמַרְתָּ לְאִישׁ יְהוּדָה וּלְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָ͏ִם
;DOMINVS dixit ,mea verba ad audiendum ad disciplina recipietis Nonne
הֲלוֹא תִקְחוּ מוּסָר לִשְׁמֹעַ אֶל־דְּבָרַי נְאֻם־יְהוָה׃
præcepit quæ* ,Rechab filij Iehonadab verba * est Firmatum
14 הוּקַם אֶת־דִּבְרֵי יְהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב אֲשֶׁר־צִוָּה
diem ad vsque biberunt non & ,vinum bibendum non ad ,suis filiis
אֶת־בָּנָיו לְבִלְתִּי שְׁתוֹת־יַיִן וְלֹא שָׁתוּ עַד־הַיּוֹם
sum locutus ego & :sui patris præceptum audiuerũt quia ,hanc
הַזֶּה כִּי שָׁמְעוּ אֵת מִצְוַת אֲבִיהֶם וְאָנֹכִי דִּבַּרְתִּי
.me ad audistis* non & ;loquendo & ,surgendo manè vos ad
אֲלֵיכֶם הַשְׁכֵּים וְדַבֵּר וְלֹא שְׁמַעְתֶּם אֵלָי׃
,surgendo manè prophetas meos seruos omnes vos ad Misique
15 וָאֶשְׁלַח אֲלֵיכֶם אֶת־כָּל־עֲבָדַי הַנְּבִאִים הַשְׁכֵּים
,mala sua via à vnusquisque obsecro Couertimini :dicendũ ad ,mittẽdo &
וְשָׁלֹחַ לֵאמֹר שֻׁבוּ־נָא אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
,alienos Deos post ambuletis ne & ,vestra studia facite bona &
וְהֵיטִיבוּ מַעַלְלֵיכֶם וְאַל־תֵּלְכוּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
,vobis dedi quam humo † in habitate* & ,eis seruiendum ad*
לְעָבְדָם וּשְׁבוּ אֶל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָכֶם
audistis & nec ,vestram aurem inclinastis non & ;vestris patribus &
וְלַאֲבֹתֵיכֶם וְלֹא הִטִּיתֶם אֶת־אָזְנְכֶם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם
Rechab filij Iehonadab filij firmauerunt Quia .me ad
16 אֵלָי׃ כִּי הֵקִימוּ בְּנֵי יְהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב אֶת־
audierunt non iste populus & :eis præcepit quod ,sui patris præceptum
מִצְוַת אֲבִיהֶם אֲשֶׁר צִוָּם וְהָעָם הַזֶּה לֹא שָׁמְעוּ
exercituum Deus DOMINVS dixit sic Idcirco .me ad
17 אֵלָי׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת
habitatores omnes ad* & ,Iehudah ad adducens ego Ecce :Israel Deus
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא אֶל־יְהוּדָה וְאֶל כָּל־יוֹשְׁבֵי
* eo pro ,eis super sum locutus quod ,malum omne Ierusalaim
יְרוּשָׁלַ͏ִם אֵת כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עֲלֵיהֶם יַעַן
non & ,illos vocaui & :audierunt non & ,eos ad sum locutus
דִּבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם וְלֹא שָׁמֵעוּ וָאֶקְרָא לָהֶם וְלֹא
dixit Sic :Irmeiahu dixit Rechabitarum domui Et .responderunt
18 עָנוּ׃ וּלְבֵית הָרֵכָבִים אָמַר יִרְמְיָהוּ כֹּה־אָמַר
audiuistis quòd eo Pro :Israel Deus exercituum DOMINVS
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעַן אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם
omnia custodiuistis & ,vestri patris Iehonadab præcepto super
עַל־מִצְוַת יְהוֹנָדָב אֲבִיכֶם וַתִּשְׁמְרוּ אֶת־כָּל־
Propterea .vobis præcepit quæ omnia iuxta fecistis & ,eius præcepta
19 מִצְוֹתָיו וַתַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה אֶתְכֶם׃ לָכֵן
vir excidetur Non :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit sic
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־יִכָּרֵת אִישׁ
.diebus cunctis meas facies adstans ,Rechab filio Iehonadab ipsi
לְיוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב עֹמֵד לְפָנַי כָּל־הַיָּמִים׃

CAP. XXXVI. לו

Iosiiahu filij Iehoiachim quarto anno in fuit Et
1 וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִת לִיהוֹיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ
à Irmeiahu ad hoc verbum fuit ,Iehudah regis
מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה הַדָּבָר הַזֶּה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת
:dicendo ,DOMINO
יְהוָה לֵאמֹר׃

Marginal notes (right margin): obedistis mihi vt prædicaretis; * vnusquisq; * vnusquisq; amico; רֵעָה prædico; * qui transgressi sunt; קוּם percusserũt in conspectu meo: cum duas partes, diuisiones; עבר * qui transeunt * diuisiones; * volatilibus * animalibus; שׂוּר; * exercitus † qui ascenderunt à; עלה præcipio aduersus; † in † vt non sit habitator; alloquere; בוא † in † in cubiculis; לשכה; † in; † in * erat * erat; posui coram filiis; נתן; כוס שתה; בנה; נטע ישב † in superficie terræ, in; היה * peregrinamini.

Marginal notes (left margin): obediuimus voci; vt non biberemus; צוה שתה; * Neque ædificaremus * pro habitatione nostra; * Sed * tabernaculis; עשה * cum ascenderet; עלה † facie exercitus; dic viris; vt obediatis verbis meis; לקח יסר; * verbum * quod; קום † vt non biberent † paruerunt præcepto * obedistis mihi; dicens; opera; הלך * vt seruiatis * habitabitis terra; ישב * obedistis mihi; נטה קום; obedierunt mihi; צוה; adduco super * super; בוא * quod; ענה obediuistis; עשה † de * in cõspectu meo.

Omnia eo in *scribes* & ,libri volumen tibi Tolle
2 †[k] קח־לך [l]מגלת־ספר וכתבת אליה את כל־
,Iehudah *super* * & ,Israel *super* * te ad sum locutus quæ ,verba
הדברים אשר־דברתי אליך על־ישראל ועל־יהודה
,Iosiiahu diebus à ,te ad sum locutus ‡ die à ,gentes omnes *super*‖ &
ועל־כל־הגוים מיום דברתי אליך מימי יאשיהו
Iehudah domus audiant forte Si . hanc diem ad vsque &
ועד היום הזה׃ 3 †אולי ישמעו בית יהודה
reuertantur vt ,eis facere *cogitans* ego quod malum omne
את כל־[m]הרעה אשר אנכי חשב [n]לעשות להם למען ישובו
.eorum peccato & ,eorum iniquitati ero propitius & ,mala sua via à *vir* *
איש מדרכו הרעה וסלחתי [o]לעונם ולחטאתם׃
scripsit & ; Neriiah filium Baruch Irmeiahu vocauit Et
4 †ויקרא ירמיהו את־ברוך בן־נריה ויכתב
est locutus quæ ,D O M I N I verba omnia Irmeiahu ore ex Baruch
ברוך מפי ירמיהו את כל־דברי יהוה אשר־דבר
.libri volumine *super* eum ad
אליו על־[p]מגלת־ספר׃
non ,*clausus* Ego : dicendo ,Baruch Irmeiahu præcepit Et
5 †ויצוה ירמיהו את־ברוך לאמר אני עצור לא
,tu *introibis* ‡ Et .D O M I N I domum ingredi *potero* ‖
אוכל לבוא בית יהוה׃ 6 †[p]ובאת אתה
D O M I N I verba ,meo ore ex scripsisti quod ,volumine in *leges* † &
וקראת במגלה אשר־כתבת מפי את־דברי יהוה
auribus in etiam & ;ieiunij die in ,D O M I N I domo ‡populi auribus in
באזני העם בית יהוה ביום צום וגם באזני
.ea leges suis ciuitatibus de *venientium* ‖ ,Iehudah omnis
כל־יהודה הבאים מעריהם תקראם׃
reuertantur & ,D O M I N I *facies ad* ‡ corũ *deprecatio* * cadat forte Si
7 †אולי [q]תפל [r]תחנתם לפני יהוה וישבו
quam ,ira & *nasus* ‡ magnus quia : mala sua via à *vir* †
איש מדרכו הרעה כי־גדול האף והחמה אשר־
.hunc populum *ad* * D O M I N V S est locutus
דבר יהוה אל־העם הזה׃
ei præcepit quæ omnia iuxta Neriiah filius Baruch fecit Et
8 †ויעש ברוך בן־נריה ככל אשר־צוהו
domo * D O M I N I verba libro in legendo ,propheta Irmeiahu
ירמיהו הנביא לקרא בספר דברי יהוה בית
filij Iehoiachim quinto anno in fuit Et .D O M I N I
יהוה׃ 9 †ויהי בשנה החמשית ליהויקים בן־
ieiunium prædicauerunt nono mense *in* Iehudah regis Iosiiahu
יאשיהו מלך־יהודה בחדש התשעי קראו צום
populo vniuerso & ,Ierusalaim in populo omni D O M I N I *facies ad*
לפני יהוה כל־העם בירושלם וכל־העם
Baruch Legitque .Ierusalaim in Iehudah vrbibus de *venientibus*
הבאים מערי יהודה בירושלם׃ 10 †ויקרא ברוך
cubiculo in ,D O M I N I domo * Irmeiahu verba libro in
בספר את־דברי ירמיהו בית יהוה בלשכת
portæ ostij superiori atrio in ,scribæ Saphan filij Ghemariahu
גמריהו בן־שפן הספר בחצר [s]העליון פתח שער
.populi omnis auribus in ,nouæ D O M I N I domus
בית־יהוה החדש באזני כל־העם׃
omnia Saphan filij Ghemariahu filius Michaiahu audiuit Et
11 †וישמע מכיהו בן־גמריהו בן־שפן את־כל־
domum † Descenditque .libro *desuper* ‡ D O M I N I verba
דברי יהוה מעל־הספר׃ 12 †[t]וירד בית־
principes omnes ibi ecce & :scribæ cubiculum *super*‖ regis
המלך על־לשכת הספר והנה־שם כל־[u]השרים
Elnathan & ,Semahaiahu filius Delaiahu & ,scriba Elisamah : *sedentes*†
ישבים אלישמע הספר ודליהו בן־שמעיהו ואלנתן
filius Sidchiiahu & ,Saphan filius Ghemariahu & ,Hachbor filius
בן־עכבור וגמריהו בן־שפן וצדקיהו בן־
.principes vniuersi & ,Chananiahu
חנניהו וכל־השרים׃
,audiuit quæ verba omnia Machaiehu eis *indicauit* Et
13 †[x]ויגד להם מיכיהו את כל־הדברים אשר שמע
.populi auribus in libro in Baruch *legendo in*
בקרא ברוך בספר באזני העם׃
filium Iehudi ,Baruch ad principes omnes miserunt Et
14 †וישלחו כל־השרים אל־ברוך את־יהודי בן־
quo * Volumen :*dicendũ ad* ‡ ,Chusi filij Selemiahu filij Nethaniahu
נתניהו בן־שלמיהו בן־כושי לאמר [y]המגלה אשר
tulit & :*abi* ‡ & ,tua manu in *illud* sume ,populi auribus in *eo in* legisti
קראת בה באזני העם קחנה בידך ולך [z]ויקח
.eos ad venit & ,sua manu in volumen Neriiah filius Baruch
ברוך בן־נריהו את־המגלה בידו ויבא אליהם׃

[Margin: scribe; [k] לקח גלל; [l] * aduersum; ‖ aduersus; ‡ qua; cogito; [m] רוע; [n] עשה; * vnusquisq;; [o] עוה; in [p] גלל; sum detentus; ‖ possum ingredere; [p] בוא; † lege; ‡ in; ‖ qui veniunt; * oratio; ‡ in conspectu; [q] נפל [r] חנן; † vnusquisq;; ‡ est furor; * super; in conspectu; qui veniebat; [s] עלה; * in; * in; ‡ ex; † in; [t] ירד; ‖ ad; [u] שור; † sedebant; nunciauit [x] נגד; in legente; ‡ vt diceret; * in [y] גלל; ‡ veni; [z] לקח]

:nostris auribus in illud lege & ,nunc Sede :eum ad dixerunt Et
15 †ויאמרו אליו [a]שב נא וקראנה באזנינו
.eorum auribus in Baruch legit &
ויקרא ברוך באזניהם׃
expauerunt ,* verba omnia *eos audire secundum* ‡ fuit Et
16 †[b]ויהי כשמעם את כל־הדברים פחדו
[b] nunciabimus Nũciando :Baruch ad dixerunt & ,suum *socium* ‡ ad *vir* †
איש אל־רעהו ויאמרו אל־ברוך [c]הגיד נגיד
.hæc verba omnia regi
למלך את כל־הדברים האלה׃
nobis nunc Nuncia :dicendo ,interrogauerunt Baruch Et
17 †ואת־ברוך שאלו לאמר הגד־נא לנו
.eius ore ex hæc verba omnia scripsisti quomodo
איך כתבת את־כל־הדברים האלה מפיו׃
omnia *me ad* legebat suo ore Ex :Baruch eis dixit Et
18 †ויאמר להם ברוך מפיו יקרא אלי את כל־
.atramento *in* libro *super scribens* ego & ,hæc verba
הדברים האלה ואני כתב על־הספר [d]בדיו׃
,tu te absconde ,Vade ,Baruch ad principes dixerunt Et
19 †ויאמרו השרים אל־ברוך [e]לך הסתר אתה
.*vos* ‡ vbi sciat *non vir* † & ,Irmeiahu &
וירמיהו ואיש אל־ידע איפה אתם׃
volumen & . atrium in regem ad sunt ingressi Et
20 †[f]ויבאו אל־המלך חצרה ואת־המגלה
nunciauerunt Et .scribæ Elisamah cubiculo in commendauerunt
הפקדו בלשכת אלישמע הספר ויגידו
.* verba omnia regis auribus in
באזני המלך את כל־הדברים׃
illud tulit & .volumen *capiendum ad*‖ Iehudi rex misit Et
21 †וישלח המלך את־יהודי לקחת את־[g]המגלה [h]ויקחה
auribus in Iehudi *illud* * legit & ;scribæ Elisamah cubiculo de
מלשכת אלישמע הספר ויקראה יהודי באזני
.regem *desuper stantium* ‡ ,principum omnium auribus in & ,regis
המלך ובאזני כל־השרים העמדים מעל המלך׃
& ,nono mense in ,*hyemis* ‡ domo *sedens* † rex Et
22 †והמלך ישב בית החרף בחדש התשיעי ואת־
Iehudi *legere secundum* ‡ fuit Et .*accensus eius facies ad rogus* *
האח לפניו מבערת׃ 23 †ויהי כקרא יהודי
proijcere ‡ & ,scribæ *scalpello in* † illud scidit ,quatuor & ,pagellas tres
שלש דלתות וארבעה יקרעה בתער הספר והשלך
super volumen omne *consumi ad vsque* ,*rogo* ‡ in * qui ,ignem in
אל־האש אשר אל־האח עד־תם כל־המגלה על־
sciderunt nec ,timuerunt non Et *rogum super* † qui ,ignem
24 האש אשר על־האח׃ †ולא פחדו ולא קרעו
omnia *audientes* ‡ ,eius serui omnes & ,rex ,sua vestimenta
את־בגדיהם המלך וכל־עבדיו השמעים את כל־
,Delaiahu & ,Elnathan etiam Et .ista verba
25 הדברים האלה׃ †וגם אלנתן ודליהו
:volumen *comburendũ non ad* ‡ ,regẽ *apud intercesserunt* * Ghemariahu &
וגמריהו הפגעו במלך לבלתי שרף את־המגלה
Ierachmeel rex præcepit Et .eos *ad* audiuit non &
26 ולא שמע אליהם׃ †ויצוה המלך את־ירחמאל
filio Selemiahu & ,Hazriel filio Seraiahu & ,Melech † filio
בן־המלך ואת־שריהו בן־עזריאל ואת־שלמיהו בן־
.prophetam Irmeiahu & ,scribam Baruch *capiendum ad* * ,Habdeel
עבדאל [k]לקחת את־ברוך הספר ואת ירמיהו הנביא
.D O M I N V S eos abscondit &
ויסתרם יהוה׃
combussisse post ‡ ,Irmeiahu ad D O M I N I verbum fuit Et
27 †[l]ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו אחרי שרף
ore ex Baruch scripserat quæ verba & ,volumen *regem*
המלך את־המגלה ואת־הדברים אשר כתב ברוך מפי
:dicendo Irmeiahu
ירמיהו לאמר׃
omnia eo *super* scribe & ,alterum volumen tibi tolle ,Reuertere
28 †שוב קח־לך מגלה אחרת וכתב עליה את כל־
,priori volumine *super* erant quæ ,priora verba
הדברים הראשנים אשר היו על־המגלה הראשנה
.Iehudah rex Iehoiachim combussit quod
אשר שרף יהויקים מלך־יהודה׃
dixit Sic :dices Iehudah regem Iehoiachim *super* Et
29 †ועל־יהויקים מלך־יהודה תאמר כה אמר
Quare :dicendo ,istud volumen combussisti Tu :D O M I N V S
יהוה אתה שרפת את־המגלה הזאת לאמר מדוע
corrumpet ‡ & ,Babel rex veniet Veniendo :dicendo eo *super* * scripsisti
כתבת עליה לאמר [m]בא־יבוא מלך־בבל והשחית

[Margin: [a] ישב; ‖ cum audissent; * Dei,; [b] היה; † vnusquisq;; ‡ amicum; [c] נגד; mihi; scribebam in; [d] דיה; [e] הלך; † nemo; ‡ sitis.; [f] בוא; * hæc.; ‖ vt caperet; [g] גלל [h] לקח; * in ipso; ‡ qui stabant iuxta; † sedebat in hyemali; * arula coram eo ardebat.; ‡ cum legisset; † nouacula; ‡ proiecit; * erat; † arula, donec consumeretur; [i] תמם; * erat in arula.; ‡ qui audiebant; * deprecati sunt; ‡ ne combureret; † Regis,; * vt tollerent; [k] לקח; ‡ postquam combusserat rex; [l] היה; in; in; ad; * in vastare faciet; [m] בוא]

.animal & hominem ea ex faciet cessare & ,hanc terram
את־הארץ הזאת והשבית ממנה אדם ובהמה׃
:Iehudah regem Iehoiachim *super* DOMINVS dixit sic Propterea
30 † לכן כה־אמר יהוה על־יהויקים מלך יהודה
proiectum erit eius cadauer & :Dauid solio super sedens ei erit Non
לא־יהיה־לו יושב על־כסא דוד ונבלתו תהיה משלכת
.nocte in gelu ad & ,die in æstum ad
לחרב ביום ולקרח בלילה׃
,eius seruos *super* & ,eius semen *super* & ,eum super visitabo Et
31 † ופקדתי עליו ועל־זרעו ועל־עבדיו
,Ierusalaim habitatores super & ,eos super adducam & :eorū iniquitatem
את־עונם והבאתי עליהם ועל־ישבי ירושלם
:eos ad sum locutus quod ,malum omne Iehudah *virum ad* &
ואל־איש יהודה את כל־הרעה אשר־דברתי אליהם
,alterum volumen tulit Irmeiahu Et .audierunt non &
32 ולא שמעו׃ † וירמיהו לקח מגלה אחרת
eo *super* ‡ scripsit & ,*scribam*ǁ Neriiahu *filium* * Baruch *ad* illud dedit &
ויתנה אל־ברוך בן־נריהו הספר ויכתב עליה
Iehoiachim combusserat quem ,libri verba omnia Irmeiahu ore ex
מפי ירמיהו את כל־דברי הספר אשר שרף יהויקים
verba ea super *est additum* ‡ adhuc & :igni *in* ,Iehudah rex
מלך־יהודה באש ועוד נוסף עליהם דברים
.*illa sicut*ǁ multa
רבים כהמה׃

homines & animalia. — ad — עוה בוא in viros — גלל — * filio ǁ scribæ, ‡ in — פה — ‡ addita sunt — יסף ǁ similia. — רבב

CAP. XXXVII. לז

Choniahu pro Iosiiahu filius Sidchiiahu rex regnauit Et
1 † וימלך־מלך צדקיהו בן־יאשיהו תחת כניהו
Babel rex Nebuchadresar constituit regem quem ,Iehoiachim filio
בן־יהויקים אשר המליך נבוכדראצר מלך־בבל
populus & ,eius serui & ,ipse obediuit non Et .Iehudah terra in
2 בארץ יהודה׃ † ולא שמע הוא ועבדיו ועם
Irmeiahu *manu in* ‡ est locutus quæ ,DOMINI *verba ad* * ,terræ
הארץ אל־דברי יהוה אשר דבר ביד ירמיהו
filium Iehuchal Sidchiiahu rex misit Et .*prophetæ*
3 הנביא׃ † וישלח המלך צדקיהו את־יהוכל בן־
Irmeiahu ad sacerdotē Mahaseiah filium Sephaniahu &,Selemiah
שלמיה ואת־צפניהו בן־מעשיה הכהן אל־ירמיהו
DOMINVM ad nobis pro quæso Ora *:dicendum ad* ,prophetam
הנביא לאמר התפלל־נא בעדנו אל־יהוה
medium in *egrediens* ‡ & ,venit Irmeiahu Et .nostrum Deum
4 אלהינו׃ † וירמיהו בא ויצא בתוך
.carceris domum ‡ eum *dederunt* * non & :populi
העם ולא־נתנו אתו בית הכליא׃
,Chasdim audierūt & ,Aegypto de est *egressa* ‡ Parhoh *virtus* ǁ Et
5 † וחיל פרעה יצא ממצרים וישמעו הכשדים
desuper ‡ ascenderunt & ,eorum auditum Ierusalaim *super coarctantes* †
הצרים על־ירושלם את־שמעם ויעלו מעל
.Ierusalaim
ירושלם׃
:dicendo ,prophetam Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Et
6 † ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו הנביא לאמר׃
ad dicetis Sic ,Israel Deus DOMINVS dixit Sic
7 † כה־אמר יהוה אלהי ישראל כה תאמרו אל־
virtus Ecce :me *quærendum ad* ‡ ,me ad vos *mittentem* * ,Iehudah regem
מלך יהודה השלח אתכם אלי לדרשני הנה חיל
.Aegyptum ‡ suam terrā in est *reuersa* ǁ ,auxilium in vobis *exiens* † Parhoh
פרעה היצא לכם לעזרה שב לארצו מצרים׃
;hanc ciuitatem *super* ‡ bellabunt & ,Chasdim redibunt Et
8 † ושבו הכשדים ונלחמו על־העיר הזאת
.igni in eam succendent & ,eam capient &
ולכדה ושרפה באש׃
:dicendo ,vestras animas decipiatis Ne :DOMINVS dixit Sic
9 † כה אמר יהוה אל־תשאו נפשתיכם לאמר
.ibunt non quia ,Chasdim nobis *desuper* * ibunt Eundo
הלך ילכו מעלינו הכשדים כי־לא ילכו׃
pugnantium ‡ ,Chasdim *virtutem* ǁ omnem *percussissetis si Quia* *
10 † כי אם־הכיתם כל־חיל כשדים הנלחמים
vnusquisque ,transfixi viri eis *in* ‡ remaneant & ,vobiscum
אתכם ונשארו־בם אנשים מדקרים איש
.igni in hanc ciuitatem incendent & ,consurgent ,suo tentorio *in* ǁ
באהלו יקומו ושרפו את־העיר הזאת באש׃
,Ierusalaim *desuper* ‡ Chasdim *virtutem* *ascendendo in* * fuit Et
11 † והיה בהעלות חיל הכשדים מעל ירושלם

* verbis ‡ per — prophetam; — vt dicerent: — ‡ egressus est — יצא — * posuerunt ‡ in — הכלוא ק — ǁ exercitus ‡ egressus † qui obsidebant ‡ ab — צור עלה — * qui misit ‡ vt inquiratis ǁ exercitus † qui egressus est ǁ reuersus ‡ in — שוב — * contra — נשא — * à — ילך — * Quinimo si percuteretis ǁ exercitum ‡ qui prœliantur — נכה — ‡ ex ǁ è * cùm ascendisset exercitus ‡ ab — עלה

.Parhoh *virtutis faciebus à* †
12 מפני חיל פרעה׃ † ויצא ירמיהו מירושלם
.populi medio in ǁ ,inde seipsum *lubrificandū ad* * ,Biniamin terram *eundum ad* ‡
ללכת ארץ בנימן לחלק משם בתוך העם׃
,*præfecturarum dominus* ‡ ibi & ,Biniamin porta in ipse fuit Et
13 † ויהי־הוא בשער בנימן ושם בעל פקדת
apprehendit & :Chananiah filij Selemiah filius ,Iriiah eius nomen &
ושמו יראיה בן־שלמיה בן־חנניה ויתפש
.*dilabens* † tu Chasdim Ad :dicendo ,prophetam Irmeiahu
את־ירמיהו הנביא לאמר אל־הכשדים אתה נפל׃
.Chasdim *super dilabens* ‡ ego non ,‡ Falsum :Irmeiahu Dixitque
14 † ויאמר ירמיהו שקר אינני נפל על־הכשדים
eū adduxit & ,Irmeiahu *in* Iriiah cōprehendit & ǁ ,eum *ad* audiuit non &
ולא שמע אליו ויתפש יראיה בירמיהו ויבאהו
,Irmeiahu *super* principes sunt irati Et .principes ad
15 אל־השרים׃ † ויקצפו השרים על־ירמיהו
Iehonathan domū ,*ligationis* ‡ domū ǁ eum *dederūt* * & :eū fecerūt percutere &
והכו אתו ונתנו אותו בית האסור בית יהונתן
.carceris domum *in* fecerunt ipsam nam ,scribæ
הספר כי־אתו עשו לבית הכלא׃
,*hospitiola ad* ‡ & ,laci domum *ad* † Irmeiahu esset ingressus Cùm
16 † כי בא ירמיהו אל־בית הבור ואל־החניות
.multis diebus Irmeiahu ibi mansit &
וישב־שם ירמיהו ימים רבים׃
rex eum interrogauit & ,eum tulit & ,Sidchiiahu rex misit Et
17 † וישלח המלך צדקיהו ויקחהו וישאלהו המלך
* abscondite, dixit Et ?DOMINO *cum* à verbū est Nū :dixit & ,*abscōdito in* * sua domo in
בביתו בסתר ויאמר היש דבר מאת יהוה ויאמר
.traderis Babel regis manum In :dixit Et .Est :Irmeiahu
ירמיהו יש ויאמר ביד־מלך בבל תנתן׃
,tibi peccaui Quid :Sidchiiahu regem ad Irmeiahu dixit Et
18 † ויאמר ירמיהו אל־המלך צדקיהו מה חטאתי לך
?carceris domū *ad* † me *dedistis* ‡ quia ,huic populo & ,tuis seruis &
ולעבדיך ולעם הזה כי־נתתם אותי אל־בית הכלא׃
Non :dicendo ,vobis prophetabant qui ,vestri prophetæ ‡ vbi Et
19 † ואיו נביאיכם אשר־נבאו לכם לאמר לא־
?hanc terram *super* * & ,vos *super* * Babel rex veniet
יבא מלך־בבל עליכם ועל הארץ הזאת׃
obsecro Cadat :rex mi domine obsecro audi nunc Et
20 † ועתה שמע־נא אדני המלך תפל־נא
Ionathan domum † me facias redire ne & ,*tuas facies ad* ‡ mea deprecatio
תחנתי לפניך ואל־תשבני בית יהונתן
.ibi moriar *non* & ǁ scribæ
הספר ולא אמות שם׃
Irmeiahu commendauerunt & ,Sidchiiahu rex præcepit Et
21 † ויצוה המלך צדקיהו ויפקדו את־ירמיהו
,pistorum platea de *diem in* ‡ panis tortam ei *dare* † & ,custodiæ atrio in
בחצר המטרה ונתן לו ככר־לחם ליום מחוץ האפים
Irmeiahu mansit & :ciuitate de *panem omnem consummare ad vsque* *
עד־תם כל־הלחם מן־העיר וישב ירמיהו
.custodiæ atrio in
בחצר המטרה׃

propter exercitum — יצא — ‡ vt iret in * vt diuideret ǁ quia erat ‡ erat præpositus, — היה — † dilaberis. — ‡ est ‡ dilabor ad ǁ sed — בוא — contra — שור — * posuerunt ǁ in ‡ carceris, in — עשה — † in ‡ locum vbi manebant detenti, — חנה — לקח — * abscondite, — * posuistis † in — ‡ sunt — ואיה ק — * contra — נפל — ‡ in conspectu tuo, † in — חנן שוב — ǁ ne — † dedit ‡ per diem, — נשר אפה — * donec consumeretur omnis panis — תמם

CAP. XXXVIII. לח

filius Ghedaliahu & ,Matthan filius Sephatiah audiuit Et
1 † וישמע שפטיה בן־מתן וגדליהו בן־
,Malchiiah filius Paschur & ,Selemiahu filius Iuchal & ,Paschur
פשחור ויוכל בן־שלמיהו ופשחור בן־מלכיה
:dicendo ,populum omnem ad *loquens* Irmeiahu quæ verba
את־הדברים אשר ירמיהו מדבר אל־כל־העם לאמר׃
morietur ,ista ciuitate in *Manens* :DOMINVS dixit Sic
2 † כה אמר יהוה הישב בעיר הזאת ימות
,viuet & ,Chasdim ad *egrediens* & :peste *in* & ,fame *in* ,gladio *in*
בחרב ברעב ובדבר והיצא אל־הכשדים יחיה
.viuet & ,spolium in eius anima ei erit &
והיתה־לו נפשו לשלל וחי׃
hæc ciuitas tradetur Tradendo :DOMINVS dixit Sic
3 † כה אמר יהוה הנתן תנתן העיר הזאת
.eam capiet & ,Babel regis *virtutis* manum in
ביד חיל מלך־בבל ולכדה׃
vir *nunc* Moriatur :regem ad principes dixerunt Et
4 † ויאמרו השרים אל־המלך יומת נא את־האיש
,belli virorum manus *debilitans* ipse *sic* * *super* nam ,iste
הזה כי־על־כן הוא מרפא את־ידי אנשי המלחמה

loquebatur — Qui mãserit — qui autem exierit — וחיה ק — חיה — exercitus — quæsumus — שור — ǁ vt quid ‡ debilitat

DOMINVS dixit Sic : Sidchiiahu ad Irmeiahu dixit Et
17 † ויאמר ירמיהו אל־צדקיהו כה־אמר יהוה
principes ad exieris exeundo Si :Israel Deus exercituum Deus
אלהי צבאות אלהי ישראל אם־יצא [u]תצא אל־שרי
succendetur non hæc ciuitas & ,tua anima viuet & ,Babel regis
מלך־בבל וחיתה נפשך והעיר הזאת לא תשרף
.tua domus & ,tu viues & :igni in
באש וחיתה אתה וביתך׃
tradetur & ,Babel regis principes ad exieris non si Et
18 † ואם לא־[x]תצא אל־שרי מלך בבל ונתנה
tu & ;igni in eam succendet & ,Chasdim manum in hæc ciuitas
העיר הזאת ביד הכשדים ושרפוה באש ואתה
.eorum manu de euades non
לא־תמלט מידם׃
verens Ego :Irmeiahu ad Sidchiiahu rex dixit Et
19 † ויאמר המלך צדקיהו אל־ירמיהו אני דאג
me dent fortè ne ;Chasdim ad sunt delapsi * qui ,Iehudæos *
את־היהודים אשר נפלו אל־הכשדים פן־[a]יתנו אתי
.me in † illudant & ,eorum manum in
בידם והתעללו־בי׃
,DOMINI voce in ‖ ,quæso ,Audi .tradent Non :Irmeiahu dixit Et
20 † ויאמר ירמיהו לא יתנו שמע־נא בקול יהוה
.tua anima viuet & ,tibi erit bene &,te ad loquens ego qua
לאשר אני דבר אליך וייטב לך [b]ותחי נפשך׃
mihi ostendit quod ,verbum * hoc ,exire tu renuens si Et ‡
21 † ואם־מאן אתה [c]לצאת זה הדבר אשר הראני
remanserunt quæ ,mulieres omnes ecce Et .DOMINVS
22 יהוה׃ † והנה כל־הנשים אשר נשארו
ipsæ & ;Babel regis principes ad educta * ,Iehudah regis domo in
בבית מלך־יהודה מוצאות אל־שרי מלך בבל והנה
sunt immersi ‖ ,tuæ pacis viri tibi præualuerunt & ,te incitauerunt : dicentes *
אמרות הסיתוך ויכלו לך אנשי שלמך הטבעו
.retrorsum sunt conuersi ,tuus pes cœno in
בבץ רגלך נסגו אחור׃
,Chasdim ad educentes ‖ tuos filios & ,tuas vxores omnes Et
23 † ואת־כל־נשיך ואת־בניך מוצאים אל־הכשדים
Babel regis manu in sed ,eorum manu de euades non tu &
ואתה לא־תמלט מידם כי ביד מלך־בבל
.igni in cremabis hanc ciuitatem & ,capieris
תתפש ואת־העיר הזאת תשרף באש׃
verba tu sciat non Vir :Irmeiahu ad Sidchiiahu dixit Et
24 † ויאמר צדקיהו אל־ירמיהו איש אל־ידע בדברים־
quòd ,principes audierint cum Et ‡ .morieris non & ,ista
25 האלה ולא תמות׃ † וכי־ישמעו [d]השרים כי־
Indica ,te ad ‖ dixerint & ,te ad venerint & ,tecum sum locutus
דברתי אתך [e]ובאו אליך ואמרו אליך [f]הגידה־
,nobis à celes ne ,regem ad es locutus quid nobis nunc
נא לנו מה־דברת אל־המלך אל־תכחד ממנו
?rex te ad est locutus quid & ,te interficiemus non &
ולא [g]נמיתך ומה־דבר אליך המלך׃
facies ad ‡ meam deprecationē ego faciens * Cadere :eos ad dices Et
26 † ואמרת אליהם [h]מפיל־אני [i]תחנתי לפני
.ibi moriendum ad ‡ ,Ionathan domum † me reducendum non ad ,regis
המלך לבלתי [k]השיבני בית יהונתן למות שם׃
interrogauerunt & ,Irmeiahu ad principes omnes Veneruntque
27 † ויבאו כל־השרים אל־ירמיהו וישאלו
præcepit quæ ,hæc verba omnia iuxta eis nunciauit & ,eum
אתו ויגד להם ככל־הדברים האלה אשר צוה
.verbum est auditum non quia ,eo ab tacuerunt & :rex
המלך ויחרשו ממנו כי לא־נשמע הדבר׃
quo diem ad vsque ,custodiæ atrio in Irmeiahu mansit Et
28 † [l]וישב ירמיהו בחצר [m]המטרה עד־יום אשר־
.Ierusalaim caperetur vt est factum & :Ierusalaim est capta
נלכדה ירושלם והיה כאשר נלכדה ירושלם׃

[u] יצא
[x] שור
familia
effugies
timeo
* propter transfugerunt
[a] נתן
† mihi.
vocem
loquor
[b] חיה
* Si autē remaneris
* est
[c] יצא
* educuntur
* dicūt: Suaserunt tibi,
‖ infixi pedes tui,
educent
facies comburere
Nemo
* Si autem
[d] שור
‖ tibi
[e] בוא [f] נגד
[g] מות
* feci coram rege,
‡ ne reduceret
[h] נפל [i] חנן
† in
‡ ne moriar
[k] שוב
[l] ישב
[m] נטר

CAP. XXXIX.

mense in ,Iehudah regis Sidchiiahu nono anno In
1 † בשנה התשעית לצדקיהו מלך־יהודה בחדש
ad * eius virtus ‡ omnis & ,Babel rex Nebuchadresar venit ,decimo
העשירי [n]בא נבוכדראצר מלך־בבל וכל־חילו אל־
.eam super obsederunt & ,Ierusalaim
ירושלם [o]ויצרו עליה׃

‡ exercitus
* in
[n] בוא
[o] צור

loquendo ,populi vniuersi manus & ,hac ciuitate in residuorum
הנשארים בעיר הזאת ואת ידי כל־העם לדבר
quærens ipse non iste vir quia :hæc verba secundum eos ad
אליהם כדברים האלה כי האיש הזה איננו דרש
.malum in quinimo ,huic populo pacem ad
לשלום לעם הזה כי אם־[b]לרעה׃
quia :vestra manu in ipse * Ecce :Sidchiiahu rex dixit Et
5 † ויאמר המלך צדקיהו הנה־הוא בידכם כי־
.verbum vobiscum poterit † rex ‡ non
אין המלך יוכל אתכם דבר׃
cisternam in eum fecerunt proiicere & ,Irmeiahu tulerunt Et
6 † [c]ויקחו את־ירמיהו וישלכו אתו אל־הבור
submiserunt & ,custodiæ atrio in * qui ,Melech ‖ filij Malchiiahu
מלכיהו בן־המלך אשר בחצר [d]המטרה וישלחו את־
,lutum quinimo † ,aqua ‡ non cisterna in & :funibus in Irmeiahu
ירמיהו בחבלים ובבור אין־מים כי אם־טיט
.cœnum in Irmeiahu est defixus &
ויטבע ירמיהו בטיט׃
* ipse &) eunuchus vir Aethiops Melech-Hebed ‡ audiuit Et
7 † וישמע עבד־מלך הכושי איש סריס והוא
rex & :cisternam ad ‖ Irmeiahu dedissent ‡ quòd (regis domo in
בבית המלך כי־נתנו את־ירמיהו אל־הבור והמלך
domo de Melech-Hebed est egressus Et .Biniamin porta in sedens †
8 יושב בשער בנימן׃ † [e]ויצא עבד־מלך מבית
:dicendo ,regem ad est locutus & ,regis
המלך וידבר אל־המלך לאמר׃
quæ omnia isti viri malefecerunt ,rex mi Domine
9 † אדני המלך הרעו האנשים האלה את כל־אשר
fecerunt proiicere quem ,prophetam Irmeiahu in fecerunt
עשו [f]לירמיהו הנביא את אשר־השליכו
panis * non quia :famis faciebus à se sub ‡ morietur & :cisternam in
אל־הבור [g]וימת תחתיו מפני הרעב כי אין הלחם
,Aethiopi Melech-Hebed rex præcepit Et .ciuitate in vltrà
10 עוד בעיר׃ † ויצוה המלך את עבד־מלך הכושי
facies * ascendere & ,viros triginta hinc tua manu in Tolle :dicendo
לאמר קח בידך מזה שלשים אנשים [h]והעלית
.moriatur antequam ,cisterna de prophetam Irmeiahu
את־ירמיהו הנביא מן־הבור בטרם ימות׃
est ingressus & ,sua manu in viros Melech-Hebed assumpsit Et
11 † ויקח עבד־מלך את־האנשים בידו [i]ויבא
,tractionum vetera † inde tulit & ,thesaurum sub ad regis domum
בית־המלך אל־תחת האוצר ויקח משם [k]בלויי הסחבות
cisternam ad * Irmeiahu ad ea ‖ misit & ,corruptionum vetera &
ובלויי מלחים וישלחם אל־ירמיהו אל־הבור
:Irmeiahu ad Aethiops Melech-Hebed dixit Et .funibus in ‡
12 בחבלים׃ † ויאמר עבד־מלך הכושי אל־ירמיהו
tuarū manuū axillis sub corruptionum & ,tractionum vetera † nunc Pone
[l]שים נא בלואי הסחבות והמלחים תחת אצלות ידיך
.sic Irmeiahu fecit & :funes desubter
מתחת לחבלים [m]ויעש ירמיהו כן׃
fecerunt ascendere & ,funibus in Irmeiahu extraxerunt Et
13 † וימשכו את־ירמיהו בחבלים [n]ויעלו
.custodiæ atrio in Irmeiahu mansit & :cisterna è eum
אתו מן־הבור וישב ירמיהו בחצר [o]המטרה׃
prophetam Irmeiahu tulit & ,Sidchiiahu rex misit Et
14 † וישלח המלך צדקיהו [p]ויקח את־ירמיהו הנביא
dixit & :DOMINI domo in * qui ,tertium introitum ad se ad
אליו אל־מבוא השלישי אשר בבית יהוה ויאמר
celes † ne ,verbum te ego Interrogans ‡ :Irmeiahu ad rex
המלך אל־ירמיהו שאל אני אתך דבר אל־תכחד
.verbum ‡ me à
ממני דבר׃
,tibi annunciauero Cùm * :Sidchiiahu ad Irmeiahu dixit Et
15 † ויאמר ירמיהו אל־צדקיהו כי [q]אגיד לך
non ,tibi consuluero cùm ‡ Et ? me facies mori faciendo mori nónne
הלוא [r]המת תמיתני וכי [s]איעצך לא
Irmeiahu ad ‡ Sidchiiahu rex iurauit Et .me ad audies †
16 תשמע אלי׃ † וישבע המלך צדקיהו אל־ירמיהו
nobis fecit qui ,DOMINVS Viuens ‖ :dicendo ,abscondito in *
בסתר לאמר [t]חי־יהוה את אשר עשה־לנו את־
virorum manum in te tradidero si & ,te occidero si ,hanc animam
הנפש הזאת אם־אמיתך ואם־אתנך ביד האנשים
.tuam animam quærentes ‡ qui ,istorum
האלה אשר מבקשים את־נפשך׃

qui remanserunt
quærit
sed
רוע
* est in manibus vestris:
‡ est consentaneum vt
† possit facere aliquid contra vos.
[c] לקח
‖ Regis
* erat
[d] נטר
‡ erat
† sed
‡ seruus regis.
* erat
‡ posuissent
‖ in
† sedebat
[e] יצא
[f] עשה
‡ in loco ipso propter famem:
* est
[g] מות
* fac
[h] עלה
qui erant in potestate
[i] בוא
† veteres pannos, & antiquos deuastatos,
יתיר ה
[k] בלה
‖ eos * in
‡ per funes.
† veteres pannos deuastatos,
[l] שום
[m] עשה
[n] עלה
[o] נטר
[p] לקח
* erat
‡ Interrogo
† abscondas
‡ quicquam.
* Si
[q] נגד
‡ si
[r] מות [s] יעץ
† parebis mihi.
‡ ipsi
* clàm,
‖ Viuit
[t] חיה
כתיב ולא קרי
‡ quærunt

,quarto mense in Sidchiiahu anno vndecimo In

2 † בעשתי־עשרה שנה לצדקיהו בחדש הרביעי

.ciuitas est diffisa ,mensis nona in

בתשעה לחדש הבקעה העיר׃

porta in sederunt & ,Babel regis principes omnes sunt ingressi Et

3 † ויבאו כל שרי מלך־בבל וישבו בשער

,Saris-Rab ,Sarsechim ,Nebu-Samghar ,Sareser-Nerghal,media

התוך נרגל שראצר סמגר־נבו שרסכים רב־סריס

.Babel regis principes ,reliquum omne & ,Mag-Rab , Sareser-Nerghal

נרגל שראצר רב־מג וכל־שארית שרי מלך־בבל׃

omnes & ,Iehudah rex Sidchiiahu eos vidisset cum fuit Et

4 † ויהי כאשר ראם צדקיהו מלך־יהודה וכל

ciuitate de nocte sunt egressi & ,fugerunt & belli viri

אנשי המלחמה ויברחו ויצאו לילה מן־העיר

via † est egressus & :muros duos inter * portam per ,regis horti via *

דרך גן המלך בשער בין החמתים ויצא דרך

cöprehenderüt & ,eos post Chasdim exercitus sunt persecuti * Et .deserti

הערבה׃ 5 † וירדפו חיל־כשדים אחריהם וישגו

eü fecerüt ascendere & ,eü tulerunt & ,Ierecho capestribus ‖ in Sidchiiahu

את־צדקיהו בערבות ירחו ויקחו אתו ויעלהו

:Chamath terra in * , Riblah in Babel regem Nebuchadnesar ad

אל־נבוכדנאצר מלך־בבל רבלתה בארץ חמת

Babel rex iugulauit Et .iudicia eo cum est locutus &

וידבר אתו משפטים׃ 6 † וישחט מלך בבל

heroes omnes & ,eius oculis in Riblah in Sidchiiahu filios

את־בני צדקיהו ברבלה לעיניו ואת כל־חרי

.Babel rex iugulauit Iehudah

יהודה שחט מלך בבל׃

,compedibus in eum vinxit & ;cæcauit Sidchiiahu oculos Et

7 † ואת־עיני צדקיהו עור ויאסרהו בנחשתים

domum * & ,regis Domumque .Babel in eum adducendum ad*

לביא אתו בבלה׃ 8 † ואת־בית המלך ואת־בית

Ierusalaim muros & ;igni in Chasdim succenderunt populi

העם שרפו הכשדים באש ואת־חומת ירושלם

,ciuitate in remanentium † populi residuum Et .diruerunt

נתצו׃ 9 † ואת יתר העם הנשארים בעיר

,residuorum* ,populi residuum &,eum super sunt dilapsi qui dilabentes * &

ואת־הנפלים אשר נפלו עליו ואת יתר העם הנשארים

.Babel * laniorum magister Nebuzaradan transtulit

הגלה נבוזראדן רב־טבחים בבל׃

fecit remanere ,quicquam eis * non quibus ,tenues † plebe de Et

10 † ומן־העם הדלים אשר אין־להם מאומה השאיר

eis dedit & :Iehudah terra in laniorum magister Nebuzaradan

נבוזראדן רב־טבחים בארץ יהודה ויתן להם

.illa die in agros & ,vineas

כרמים ויגבים ביום ההוא׃

,Irmeiahu super Babel rex resar-Nebuchad præceperat Et

11 † ויצו נבוכדראצר מלך־בבל על־ירמיהו

:dicendo ,laniorum magistri Nebuzaradan manu in*

ביד נבוזראדן רב־טבחים לאמר׃

ei facias ne & ,illum super pone tuos oculos & ,illum Tolle

12 † קחנו ועיניך שים עליו ואל־תעש לו

.eo cum facias sic ,te ad loquetur quod secundü sed ,mali quicquam

מאומה רע כי אם כאשר ידבר אליך כן עשה עמו׃

Nebuzazban & , laniorum magister Nebuzaradan Misitque

13 † וישלח נבוזראדן רב־טבחים ונבושזבן

regis magistri omnes & ;Magh-Rab ,Sareser Nerghal & ,Saris-Rab

רב־סריס ונרגל שראצר רב־מג וכל רבי מלך־

atrio de Irmeiahu tulerunt & ,miserunt Et .Babel

בבל׃ 14 † וישלחו ויקחו את־ירמיהו מחצר

filij Ahicham filium * Ghedaliahu ad eum tradiderunt & ,custodiæ

המטרה ויתנו אתו אל־גדליהו בן־אחיקם בן־

.populi medio in habitauit * & :domum ad eum educendum ad ‖ ,Saphan

שפן להוצאהו אל־הבית וישב בתוך העם׃

clausum ipsum existëdo in*,DOMINI verbum fuerat Irmeiahu ad Et

15 † ואל־ירמיהו היה דבר־יהוה בהיתו עצור

:dicendo ,custodiæ atrio in

בחצר המטרה לאמר׃

Sic :dicendo ,Aethiopem Melech Hebed ad dices † & ,Vade

16 † הלוך ואמרת לעבד־מלך הכושי לאמר כה־

adducens * ego Ecce :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit

אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני מבי את־

erunt & :bonum in non & ,malum in hanc ciuitatem ad* mea verba

דברי אל־העיר הזאת לרעה ולא לטובה והיו

.illa die in tuas facies ad

לפניך ביום ההוא׃

confracta
[p] ישב
omnes reliqui
[q] שור
[r] היה
bellatores
[s] יצא
* per viam
* quæ erat
† per viam
[t] גנן
* persecutus est
‖ desertis
[u] נשג
[x] עלה
* quæ est
nobiles
[y] חור
* vt adduceret
* domos
† qui remanserat
* transfugas, qui transfugerant ad
* qui remanserant
* in
[z] רבב
† pauperum,
* erat
[a] דלל
[b] צוה
* per manum
[c] לקח
[d] עשה
[e] רוע
כתיב ולא קרי
ג נון זעירין
[f] רבב
* filio
[g] נטר
‖ vt educeret
* habitaret
[h] יצא ישב
* cum esset clausus
[k] היה
† dic
* adduco
מביא ק
* super
[l] בוא [m] היה
in conspectu tuo

traderis non & ;DOMINVS dixit ,illa die in te liberabo Et

17 † והצלתיך ביום־ההוא נאם־יהוה ולא תנתן

.eorum faciebus à timens * tu quorum*,virorum manum in

ביד האנשים אשר־אתה יגור מפניהם׃

tibi erit & :cades non gladio in & ,te eruam eruendo Sed

18 † כי מלט אמלטך ובחרב לא תפל והיתה לך

.DOMINVS ait ,me in fidisti quia ,spolium in tua anima

נפשך לשלל כי־בטחת בי נאם־יהוה׃

[n] נצל
* à
* formidas conspectu.
mihi

CAP. XL. מ

postquam ,DOMINO cum à Irmeiahu ad fuit quod Verbum

1 † הדבר אשר־היה אל־ירמיהו מאת יהוה אחר

quando tulit ipso capiendo in ,Ramah de laniorum magister Nebuzaradan eum dimisit

שלח אתו נבוזראדן רב־טבחים מן־הרמה בקחתו

transmigrationis omnis medio in , catenis in vinctus * ipse & ,eum

אתו והוא־אסור באזקים בתוך כל־גלות

.Babel in translatorum * ,Iehudah & ,Ierusalaim

ירושלם ויהודה המגלים בבלה׃

:eum ad dixit & ;,Irmeiahu laniorum magister tulit Et

2 † ויקח רב־טבחים לירמיהו ויאמר אליו

locum ad † hoc malum est locutus tuus Deus DOMINVS

יהוה אלהיך דבר את־הרעה הזאת אל־המקום

quemadmodum DOMINVS fecit & ,adduxit Et .istum

הזה׃ 3 † ויבא ויעש יהוה כאשר

,eius voce in audiuistis * non & ,DOMINO peccastis quia ;est locutus

דבר כי־חטאתם ליהוה ולא־שמעתם בקולו

te solui ecce nunc Et .hoc verbum vobis fuit* &

והיה לכם דבר הזה׃ 4 † ועתה הנה פתחתיך

,tuis oculis in bonum † Si .tua manu super * quæ ,catenis à hodie

היום מן־האזקים אשר על־ידך אם־טוב בעיניך

:te super meum oculum ponam & ,veni ,Babel * mecum veniendum ad*

לבוא אתי בבל בא ואשים את־עיני עליך

,vide :cessa ‖ ,Babel * mecum veniendum ad † ,tuis oculis in malum * si &

ואם־רע בעיניך לבוא־אתי בבל חדל ראה

,tuis oculis in rectum ad & bonum * ad ,tuas facies ad* terra omnis

כל־הארץ לפניך אל־טוב ואל־הישר בעיניך

,* reuertere & ,redibit non ipse * adhuc Et .vade ,illuc eundum ad†

5 ללכת שמה לך † ועודנו לא־ישוב ושבה

rex præposuit quem ,Saphan filij Ahicham filium Ghedaliahu ad

אל־גדליה בן־אחיקם בן־שפן אשר הפקיד מלך־

vel :populi medio in eo cum habita & ,Iehudah ciuitatibus in Babel

בבל בערי יהודה ושב אתו בתוך העם או

magister ei dedit Et .vade ,eundum ad* ,tuis oculis in rectum * omnem ad

אל־כל־הישר בעיניך ללכת לך ויתן־לו רב־

.eum dimisit & ,munus & ,viaticum † laniorum

טבחים ארחה ומשאת וישלחהו׃

:Mispah in Ahicham filium Ghedaliahu ad Irmeiahu venit Et

6 † ויבא ירמיהו אל־גדליה בן־אחיקם המצפתה

.terra in residuorum * populi medio in eo cum habitauit &

וישב אתו בתוך העם הנשארים בארץ׃

,ipsi agro in * qui ,virtutum * principes omnes audierunt Et

7 † וישמעו כל־שרי החילים אשר בשדה המה

filium Ghedaliahu Babel rex præfecisset quod ,eorum viri &

ואנשיהם כי־הפקיד מלך־בבל את־גדליהו בן־

,mulieres & viros eo cum * commendasset quodque ;terra in † Achicham

אחיקם בארץ וכי הפקיד אתו אנשים ונשים

.Babel in fuerant translati non qui ijs de * , terræ tenuitate de & ,pubem * &

וטף ומדלת הארץ מאשר לא־הגלו בבלה׃

filius Ismahel & ;Mispah in Ghedaliah ad venerunt Et

8 † ויבאו אל־גדליה המצפתה וישמעאל בן־

filius Seraiah & ,Chareach filij Ionathan & ,Iochanan & ,Nethaniahu

נתניהו ויוחנן ויונתן בני־קרח ושריה בן־

filius Iezaniahu & ,Nethophatites Hephai filij & ,Tanchumeth

תנחמת ובני עופי הנטפתי ויזניהו בן־

.eorum viri & ,ipsi ,Mahachati

המעכתי המה ואנשיהם׃

filij Achicham filius Ghedaliahu eis iurauit Et

9 † וישבע להם גדליהו בן־אחיקם בן־

:Chasdim seruiendo à timeatis Ne :dicendo ,eorum viris & ,Saphan

שפן ולאנשיהם לאמר אל־תיראו מעבוד הכשדים

.vobis erit bene & ,Babel regi seruite & ,terra in habitate

שבו בארץ ועבדו את־מלך בבל וייטב לכם׃

[o] לקח
* erat
[p] גלה
* qui trāsmigrabantur
† contra
[q] בוא [r] עשה
* paruistis voci
* accidit
הדבר ק
* sunt in manibus tuis,
† placet
* vt venias
* in
* displicet
† vt venias
* in ‖ reside
* in conspectu tuo est,
* locum qui bonus & rectus est
† vt vadas
* eo quoquā non reuertente,
* ait,
[s] ילך [t] ישב
‖ locum qui rectus est,
* vt vadas,
† portionem,
[v] נשא
[x] בוא
* qui remanserant
* exercituū,
* per regionē erant,
[y] שור
† terræ,
* ei
* paruulos, & pauperes
* & eos
[z] טפף
עיפי ק
seruire
[a] ירא
[b] ישב

cùm occurisset

occurrere circa fuit Et ,flens & eundo vadẽs Mispah de eorũ occursum in
לקראתם מן המצפה הלך הלך ובכה ויהי כפגש
Ahicam filium Ghedaliahu ad Venite :eos ad dixit & ,eis
אתם ויאמר אליהם באו אל גדליהו בן אחיקם׃

cum venissent

7 eos iugulauit & ,ciuitatis medium ad eos venire secundũ fuit Et
ויהי כבואם אל תוך העיר וישחטם
qui viri & ,ipse ,cisternæ mediũ ad Nethaniah filius Ismahel
ישמעאל בן נתניה אל תוך הבור הוא והאנשים אשר
*erant — dixerunt & ,eos inter sunt reperti viri decem Et .eo cum
אתו׃ ועשרה אנשים נמצאו בם ויאמרו

8 agro in absconditi thesauri nobis sunt quia ,nos occidas Ne :Ismahel ad
אל ישמעאל אל תמתנו כי יש לנו מטמנים בשדה — מות
eos interfecit non & ,cessauit & :mellis & ,olei & ,ordeorũ & ,frumentorũ
חטים ושערים ושמן ודבש ויחדל ולא המיתם — חנט
*in quam — illuc fecerat proiicere quod cisterna Et .eorum fratrum medio in
בתוך אחיהם׃ והבור אשר השליך שם

9 *propter — manu in percussit quos ,virorum cadauera omnia Ismahel
ישמעאל את כל פגרי האנשים אשר הכה ביד — נכה
*est *propter regem — regis Bahasa faciebus à Asa rex fecit quam ipsa ,Ghedaliahu
גדליהו הוא אשר עשה המלך אסא מפני בעשא מלך
.occisis Nethaniahu filius Ismahel repleuit ipsam
ישראל אתו מלא ישמעאל בן נתניהו חללים׃

10 qui ,populi residuum omne Ismahel duxit captiuum Et
וישב ישמעאל את כל שארית העם אשר — שבה
*erat *qui remanserant — residuos ,populum omnem & ,regis filias ,Mispah in
במצפה את בנות המלך ואת כל העם הנשארים
laniorum magister Nebuzaradan commendauerat quos ,Mispah in
במצפה אשר הפקיד נבוזראדן רב טבחים — בנה
filius Ismahel eos duxit captiuos & ;Ahicam filio Ghedaliahu
את גדליהו בן אחיקם וישבם ישמעאל בן
vt transiret — .Hammon filios ad transeundum ad abiit & ,Nethaniah
נתניה וילך לעבר אל בני עמון׃ — ילך

11 exercituum — virtutum principes omnes & ,Chareach filius Iochanan audiuit Et
וישמע יוחנן בן קרח וכל שרי החילים — שור
*erant — .Nethaniah filius Ismahel fecerat quod malum omne ,eo cum qui
אשר אתו את כל הרעה אשר עשה ישמעאל בן נתניה׃

12 vt pugnarent — pugnandum ad abierunt & ,viros omnes assumpserunt Et
ויקחו את כל האנשים וילכו להלחם — לקח
,multas aquas ad eum inuenerunt & :Nethaniah filio Ismahel cum
עם ישמעאל בן נתניה וימצאו אתו אל מים רבים
*sunt — .Ghibhon in quæ
אשר בגבעון׃

13 *cum vidisset omnis populus — ,Ismahel cum qui ,populum omnem videre secundum ,fuit Et
ויהי כראות כל העם אשר את ישמעאל
*qui — virtutum principes vniuersos & ,Chareach filium Iochanan
*exercituum *erant — את יוחנן בן קרח ואת כל שרי החילים אשר
,populus omnis se verterunt Et .sunt lætati & ,eo cum
אתו וישמחו׃ — ראה

14 ויסבו כל העם — סבב
sunt reuersi & :Mispah de Ismahel duxerat captiuum quem
אשר שבה ישמעאל מן המצפה וישבו — שוב
.Chareach filium Iochanan ad iuerunt &
וילכו אל יוחנן בן קרח׃

15 facie — faciebus à viris octo cum euasit Nethaniah filius Ismahel Et
וישמעאל בן נתניה נמלט בשמנה אנשים מפני
.Hammon filios ad abiit & :Iochanan
יוחנן וילך אל בני עמון׃

16 ,exercituum principes omnes & ,Chareach filius Iochanan tulit Et
ויקח יוחנן בן קרח וכל שרי החילים — לקח
*erant — ab reduxerat quem ,populi residuum omne ,eo cum qui
אשר אתו את כל שארית העם אשר השיב מאת — שוב
percussit postquam ,Mispah de Nethaniah filio Ismahel
ישמעאל בן נתניה מן המצפה אחר הכה את — נכה
scilicet bellatores, paruulos — ,mulieres & ,belli homines viros ,Ahicam filium Ghedaliah
גדליה בן אחיקם גברים אנשי המלחמה ונשים — טפף
*est — Ghibhon de reduxerat quos ,eunuchos & ,familiam &
וטף וסרסים אשר השיב מגבעון׃

17 *quæ ,Chimham peregrinatione in habitauerunt & ,abierunt Et
וילכו וישבו בגרות כמוהם אשר — ישב
*vt pergeret & ingrederentur — .Aegyptum ingrediendum ad eundum ad ,lechem-Beth iuxta
אצל בית לחם ללכת לבוא מצרים׃ — ילך

18 quia :eorum faciebus à timuerunt nam :Chasdim faciebus A
מפני הכשדים כי יראו מפניהם כי
†facie nempe *facie — ,Ahicam filium Ghedaliahu Nethaniah filius Ismahel percusserat
הכה ישמעאל בן נתניה את גדליהו בן אחיקם — ראה
*terræ — terra in Babel rex præposuerat quem
אשר הפקיד מלך בבל בארץ׃

---

10 ,Chasdim facies ad standum ad ,Mispah in habitans ego ecce ,ego Et — *habito vt stem coram
ואני הנני ישב במצפה לעמד לפני הכשדים
,fructum æstiuum & ,vinum colligite vos & ;nos ad venient qui
אשר יבאו אלינו ואתם אספו יין וקיץ — בוא
quas ,vestris vrbibus in manete & ,vestris vasis in ponite & ,oleum &
ושמן ושמו בכליכם ושבו בעריכם אשר — שום
.Moab in qui ,Iehudæi omnes etiam Et .apprehendistis — *erant
תפשתם׃

11 וגם כל היהודים אשר במואב
,terris vniuersis in qui & ,Edom in & ,Hammon filios inter & — *erant
ובבני עמון ובאדום ואשר בכל הארצות
quòd & ;Iehudah in residuum Babel rex dedisset quòd audierunt
שמעו כי נתן מלך בבל שארית ליהודה וכי
,Saphan filij Ahicam filium Ghedaliahu eos super præposuisset
הפקיד עליהם את גדליהו בן אחיקם בן שפן׃

12 quo ,locis vniuersis de Iehudæi omnes sunt reuersi Et — ad quæ
וישבו כל היהודים מכל המקמות אשר — שוב
Ghedaliahu ad Iehudah terram venerunt & ;illuc fuerant expulsi — *in
נדחו שם ויבאו ארץ יהודה אל גדליהו
.valde multum fructum æstiuum & ,vinum collegerunt & :Mispah in — fruges multas
המצפתה ויאספו יין וקיץ הרבה מאד׃

13 virtutum principes omnes & ,Chareach filius Iochanan Et — *exercituum
ויוחנן בן קרח וכל שרי החילים — שור
.Mispah in Ghedaliahu ad venerunt ;agro in qui — *erant per regionem
אשר בשדה באו אל גדליהו המצפתה׃

14 quòd ,cognosces cognoscendo Nónne :eum ad dixerunt Et
ויאמרו אליו הידע תדע כי — ידע
,Nethaniah filium Ismahel misit ,Hammon filiorũ rex Bahalis
בעליס מלך בני עמון שלח את ישמעאל בן נתניה — *vt faciat percutere
filius Ghedaliahu eis credidit non Et ?anima te percutiendum ad — *in
להכתך נפש ולא האמין להם גדליהו בן — נכה
Ghedaliahu ad dixit Chareach filius Iochanan Et .Ahicam
אחיקם׃

15 ויוחנן בן קרח אמר אל גדליהו — clàm
percutiam & ,nunc Ibo :dicendo ,Mispah in absconditio in
בסתר במצפה לאמר אלכה נא ואכה את
te percutiet Quare .sciet non vir & ,Nethaniah filium Ismahel — nemo
ישמעאל בן נתניה ואיש לא ידע למה יככה — נכה
peribit & ,te ad congregati Iehudah omnis dispergetur & ,anima — *in omnes Iehudæi, *sunt
נפש ונפצו כל יהודה הנקבצים אליך ואבדה — פוץ
Ahicam filius Ghedaliahu dixit Et ?Iehudah residuum
שארית יהודה׃

16 ויאמר גדליהו בן אחיקם
nam :hoc verbum facias Ne :Chareach filium Iochanan ad
אל יוחנן בן קרח אל תעש את הדבר הזה כי — עשה
.Ismahel ad loquens tu falsum — *loqueris do
שקר אתה דבר אל ישמעאל׃

CAP. XLI. מא

1 Nethaniah filius Ismahel venit ,septimo mense in fuit Et
ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן נתניה — חיה
decem & ,regis magnates & ,regni semine de Elisamah filij — regio, & optimates
בן אלישמע מזרע המלוכה ורבי המלך ועשרה — רבב
,Mispah in Ahicam filium Ghedaliahu ad ,eo cum viri
אנשים אתו אל גדליהו בן אחיקם המצפתה
.Mispah in simul panem ibi comederunt &
ויאכלו שם לחם יחדו במצפה׃

2 viri decem & ,Nethaniah filius Ismahel surrexit Et
ויקם ישמעאל בן נתניה ועשרת האנשים — קום
Ahicam filium Ghedaliahu percusserunt & ;eo cum erant qui
אשר היו אתו ויכו את גדליהו בן אחיקם
Babel rex præfecerat quem ,eum interfecit & ,gladio in Saphan filij
בן שפן בחרב וימת אתו אשר הפקיד מלך בבל — מות
.terra in — *terræ

3 בארץ׃ ואת כל היהודים אשר היו אתו את
cum eo erant qui ,Iehudæos omnes Et
;ibi sunt inuenti qui Chasdim & ,Mispah in Ghedaliahu
גדליהו במצפה ואת הכשדים אשר נמצאו שם
.Ismahel percussit belli viros — bellatores
את אנשי המלחמה הכה ישמעאל׃

4 ,Ghedaliahu facere mori ,secunda die in fuit Et — *qua occidit nemo id
ויהי ביום השני להמית את גדליהו ואיש לא
.nouerat
ידע׃ — שנה

5 Silo de ,Sechem de viri Veneruntque
ויבאו אנשים משכם משלו
,vestibus scissi & ,barbam rasi ,viri octoginta Someron de &
ומשמרון שמנים איש מגלחי זקן וקרעי בגדים — lacerati, & munera
domum adducendum ad ,eorum manu in thus & ,munus & incisi &
ומתגדדים ומנחה ולבונה בידם להביא בית — *erant vt adducerent in
.DOMINI
יהוה׃

6 Nethaniah filius Ismahel exit egressus Et
ויצא ישמעאל בן נתניה — בוא

CAP. XLII. מב

1 filius Iochanan &, exercituum principes omnes accesserunt Et
ויגשו כל שרי החילים ויוחנן בן
paruo à populus omnis &, Hosahaiah filius Iezaniah &, Chareach
קרח ויזניה בן הושעיה וכל העם מקטן
:prophetam Irmeiahu ad dixerunt Et, magnum ad vsque &
ועד גדול׃ 2 ויאמרו אל ירמיהו הנביא
nobis pro ora &, suas facies ad nostra deprecatio nunc Cadat
תפל נא תחנתנו לפניך והתפלל בעדנו
quia :isto residuo omni pro tuum Deum DOMINVM ad
אל יהוה אלהיך בעד כל השארית הזאת כי
.nos videntes tui oculi sicut, multo de paruum remansimus
נשארנו מעט מהרבה כאשר עיניך ראות אתנו׃
3 viam tuus Deus DOMINVS nobis annunciet Et
ויגד לנו יהוה אלהיך את הדרך אשר
.faciamus quod verbum &, ea in pergamus
נלך בה ואת הדבר אשר נעשה׃
4 ego ecce, Audiui :propheta Irmeiahu eos ad dixit Et
ויאמר אליהם ירמיהו הנביא שמעתי הנני
erit &: vestra verba secundū vestrum Deum DOMINVM ad orans
מתפלל אל יהוה אלהיכם כדבריכם והיה
:vobis indicabo, vobis DOMINVS responderit quod verbum omne
כל הדבר אשר יענה יהוה אתכם אגיד לכם
ad dixerunt ipsi Et .verbum vobis à prohibebo non
לא אמנע מכם דבר׃ 5 והמה אמרו אל
:fidelis &, veritatis testem in nobis in DOMINVS Sit :Irmeiahu
ירמיהו יהי יהוה בנו לעד אמת ונאמן
tuus Deus DOMINVS te miserit quo, verbum omne iuxta nisi
אם לא ככל הדבר אשר ישלחך יהוה אלהיך
.faciamus sic, nos ad
אלינו כן נעשה׃
6 voce in, malum siue, bonum Siue
אם טוב ואם רע בקול
:audiemus, eum ad te mittentes nos quem, nostri Dei DOMINI
יהוה אלהינו אשר אנו שלחים אתך אליו נשמע
.nostri Dei DOMINI voce in audierimus cum, nobis sit bene vt
למען אשר ייטב לנו כי נשמע בקול יהוה אלהינו׃
7 ad DOMINI verbum fuit &, dierum decem fine à fuit Et
ויהי מקץ עשרת ימים ויהי דבר יהוה אל
.Irmeiahu
ירמיהו׃
8 ad &, Chareach filium Iochanan ad Vocauitque
ויקרא אל יוחנן בן קרח ואל
populum vniuersum ad &: eo cum qui exercituum principes omnes
כל שרי החילים אשר אתו ולכל העם
dixit Sic :eos ad dixit Et .magnum ad vsque & paruo à
למקטן ועד גדול׃ 9 ויאמר אליהם כה אמר
eum ad me misistis quem, Israel Deus DOMINVS
יהוה אלהי ישראל אשר שלחתם אתי אליו
eius facies ad nostram deprecationem faciendum cadere ad
להפיל תחנתכם לפניו׃
10 vos ædificabo &, hac terra in manseritis manendo Si
אם שוב תשבו בארץ הזאת ובניתי אתכם
me pœnitet quia :euellam non &, vos plantabo &: destruam non &
ולא אהרס ונטעתי אתכם ולא אתוש כי נחמתי
faciebus à timeatis Ne .vobis feci quod malum ad
אל הרעה אשר עשיתי לכם׃ 11 אל תיראו מפני
eo ab timeatis ne :eius faciebus à timentes vos cuius, Babel regis
מלך בבל אשר אתם יראים מפניו אל תיראו ממנו
vos saluandum ad ego vobiscum quia :DOMINVS dixit
נאם יהוה כי אתכם אני להושיע אתכם
.eius manu de vos liberandum ad &
ולהציל אתכם מידו׃
12 :vestri miserebitur &, misericordias vobis dabo Et
ואתן לכם רחמים ורחם אתכם
vos dicentes si Et .vestram humum in vos faciet redire &
והשיב אתכם אל אדמתכם׃ 13 ואם אמרים אתם
DOMINI voce in audiendum non ad, hac terra in habitabimus Nō
לא נשב בארץ הזאת לבלתי שמע בקול יהוה
Aegypti terram sed, Nequaquam :Dicendo .vestri Dei
אלהיכם׃ 14 לאמר לא כי ארץ מצרים
audiemus non tubæ vocem &, bellum videbimus non quā, ingrediemur
נבוא אשר לא נראה מלחמה וקול שופר לא נשמע
.habitabimus ibi &, esuriemus non pane &
וללחם לא נרעב ושם נשב׃
15 Iehudah residuum DOMINI verbum audite idcirco nunc Et
ועתה לכן שמעו דבר יהוה שארית יהודה
vos Si :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit sic
כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל אם אתם

ponendo posueritis facies vestras ad ingrediendum Aegyptum &, intraueritis
שום תשמון פניכם לבא מצרים ובאתם
ad peregrinandum ibi., eris gladius, quo vos timentes
לגור שם׃ 16 והיתה החרב אשר אתם יראים
ab eo ibi, terra Aegypti &, famem comprehendet vos in
ממנה שם תשיג אתכם בארץ מצרים והרעב
qua vos verentes ab ea, ibi adhærebit vos post Aegypto
אשר אתם דאגים ממנו שם ידבק אחריכם מצרים
& ibi moriemini. Et erunt omnes viri, qui posuerunt
ושם תמתו׃ 17 ויהיו כל האנשים אשר שמו
facies suas ad intrandū Aegyptum, ad peregrinandum ibi, morientur
את פניהם לבוא מצרים לגור שם ימותו
in gladio, in fame &, in peste: & non erit eis superstes &, euasor
בחרב ברעב ובדבר ולא יהיה להם שריד ופליט
à faciebus mali, quod ego super adducens eos.
מפני הרעה אשר אני מביא עליהם׃
18 Nam sic dixit DOMINVS exercituum Deus Israel: Sicut
כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל כאשר
effusus est nasus meus &, ira mea super habitatores Ierusalem: sic
נתך אפי וחמתי על ישבי ירושלם כן
effundetur ira mea super vos, in intrando vos Aegyptum &: eritis
תתך חמתי עליכם בבאכם מצרים והייתם
in execrationem &, in stuporem &, in maledictionem &, in opprobrium:
לאלה ולשמה ולקללה ולחרפה
& non videbitis vltra locum istum.
ולא תראו עוד את המקום הזה׃
19 Locutus est DOMINVS super vos residuum Iehudah Ne
דבר יהוה עליכם שארית יהודה אל
intretis Aegyptum. sciendo sciatis quòd contestatus sum in vos hodie.
תבאו מצרים ידע תדעו כי העידתי בכם היום׃
20 Quia errare fecistis animas vestras, nam vos misistis me
כי התעתים בנפשותיכם כי אתם שלחתם אתי
ad DOMINVM Deum vestrum, dicendo: Ora pro nobis ad
אל יהוה אלהיכם לאמר התפלל בעדנו אל
DOMINVM Deum nostrum: & iuxta omnia quae dixerit DOMINVS
יהוה אלהינו וככל אשר יאמר יהוה
Deus noster sic annuncia nobis, & faciemus.
אלהינו כן הגד לנו ועשינו׃
21 Et annunciaui vobis hodie, & non audiuistis in voce DOMINI
ואגד לכם היום ולא שמעתם בקול יהוה
Dei vestri, & vniuersis quibus misit me ad vos.
אלהיכם ולכל אשר שלחני אליכם׃
22 Et nunc sciendo sciatis, quòd in gladio, in fame &, in peste
ועתה ידע תדעו כי בחרב ברעב ובדבר
moriemini in loco quem voluistis ad intrare ad peregrinandum ibi.
תמותו במקום אשר חפצתם לבוא לגור שם׃

CAP. XLIII. מג

1 Et fuit secundum consummare Irmeiahu ad loqui ad omnem populū,
ויהי ככלות ירמיהו לדבר אל כל העם
vniuersa verba DOMINI Dei eorum, quibus miserat eum
את כל דברי יהוה אלהיהם אשר שלחו
DOMINVS Deus eorum ad eos, omnia verba ista.
יהוה אלהיהם אליהם את כל הדברים האלה׃
2 Et dixit Hazariah filius Hosahaiah, & Iochanan filius Chareach,
ויאמר עזריה בן הושעיה ויוחנן בן קרח
& omnes viri superbi, dicentes ad Irmeiahu: Mendacium
וכל האנשים הזדים אמרים אל ירמיהו שקר
tu loquens, non misit te DOMINVS Deus noster, dicendo:
אתה מדבר לא שלחך יהוה אלהינו לאמר
Non ingrediamini Aegyptum ad peregrinandum ibi.
לא תבאו מצרים לגור שם׃
3 Sed Baruch filius Neriiah incitans te in nos, ad
כי ברוך בן נריה מסית אתך בנו למען
dandum nos in manum Chasdim, ad faciendum mori nos,
תת אתנו ביד הכשדים להמית אתנו
& ad transportandum nos Babel.
ולהגלות אתנו בבל׃
4 Et non audiuit Iochanan filius Chareach, & omnes principes
ולא שמע יוחנן בן קרח וכל שרי
virtutum, & vniuersus populus in voce DOMINI, ad habitandum
החילים וכל העם בקול יהוה לשבת
in terra Iehudah.
בארץ יהודה׃

שום * formidatis נשג † à timeris * vobis in מות vt ingredian-tur * facie * adduco furor חמה seum ingressi fueritis נתך † infusurandū שמם ראה monui ידע עוד † Et העידתי עשה * obaudistis voci * pro * in vultis כלה * pro זוד loqueris בוא * incitat vt tradat vt interfice-re faciat מות † migrare fa-ciat גלה † paruit שור * exercituum * voci vt remanerent ישב

נגש * quæsumus oratio in conspe-ctu tuo, נפל † pauci ex multis, intuentur ראה * per quam ora * inter nos testis fidei אמן † sit, voci * ad * mittimus * obediemus † si obedie-rimus voci † post finem קצץ * erant * ad † vt facerem pre-ces vestras in cōspectu ei, נפל חנן ישב בנה * mali * facie עשה à timetis fa-cie * sum vt sal-uos faciam ישע * eruam * habitare terra vestra. * diceritis * vt obediatis voci † in sonum

se auertendum ad suam aurem inclinauerunt nec ,*audierunt** non Et

5 †ולא שמעו ולא־ ᵇהטו את־אזנם לשוב

.alienis Diis *suffiendum non ad*† ,sua malitia à

ᶜמרעתם לבלתי קטר לאלהים אחרים:

ciuitatibus in est succensa & ,meus *nasus* * & ,mea ira est effusa Et

6 †ᵈותתך ᵉחמתי ואפי ותבער בערי

vastitatem ,solitudinem in fuerunt & :Ierusalaim plateis in & ,Iehudah

יהודה ובחצות ירושלם ותהיינה לחרבה לשממה

Deus DOMINVS dixit sic nunc Et .hanc diem secundum

7 כיום הזה: †ועתה כה־אמר יהוה אלהי

grande malum *facientes* vos quid Ad :Israel Deus exercituum

צבאות אלהי ישראל למה אתם עשים רעה גדולה

,mulierem & virum vobis faciendum excidere ad ,vestras animas ad

אל־נפשתיכם להכרית לכם איש־ואשה

vobis *faciendũ remanere non ad* * ,Iehudah medio de *sugentem & ,paruulum* *

עולל ויונק מתוך יהודה לבלתי ᶠהותיר לכם

,vestrarum manuum *factis* * in me *irritandum Ad*† .residuum

8 שארית: †להכעסני במעשי ידיכם

vos quam * ,Aegypti terra in alienis Diis suffiendo

לקטר לאלהים אחרים בארץ מצרים אשר־אתם

ad * & ,vos *succidendum ad*† ,ibi *peregrinandum ad ingredientes* *

באים לגור שם למען הכרית לכם ולמען

gentibus cunctis in ,opprobrium in & ,maledictionem in *vos existendos*

ᵍהיותכם לקללה ולחרפה בכל גויי

,vestrorum patrum malorum estis obliti Nunquid .terræ

9 הארץ: †השכחתם את־רעות אבותיכם

& ,*eius* * vxorum malorum & ,Iehudah regum malorum &

ואת־רעות מלכי יהודה ואת רעות נשיו ואת

fecerunt quæ ,vestrarum vxorum malorum & ,vestrorum malorum

רעתכם ואת רעת נשיכם אשר עשו

:Ierusalaim plateis in & ,Iehudah terra in

בארץ יהודה ובחצות ירושלם:

nec ,timuerunt non & ,hanc diem ad vsque sunt *attriti* Non

10 †לא דכאו עד היום הזה ולא יראו ולא־

,*vestras facies ad* * dedi quæ ,meis *statutis* * in & ,mea lege in ambularunt

הלכו ʰבתורתי ובחקתי אשר־נתתי לפניכם

.*vestrorum patrum facies ad &*

ולפני אבותיכם:

ego Ecce :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit sic Ideo

11 †לכן כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני

omnem *succidendum* * ad & ,malum in vos *in meas facies ponens*†

ⁱשם פני בכם לרעה ולהכרית את־כל־

posuerunt qui ,Iehudah residuum tollam Et .Iehudah

12 יהודה: †ולקחתי את־שארית יהודה אשר־שמו

,ibi *peregrinandum* * ad ,Aegypti terram *ingrediendum ad* * suas facies

פניהם לבוא ארץ־מצרים לגור שם

fame *in*† gladio *in* ,cadent ,Aegypti terra in omnes consumentur &

ᵏותמו כל בארץ מצרים ˡיפלו בחרב ברעב

:morientur fame *in* & gladio *in* ,magnum ad vsq; & paruo à ,consumentur

יתמו מקטן ועד־גדול בחרב וברעב ᵐימתו

.opprobrium in & ,maledictione in & ,stupore in ,*execrationem** in erunt &

והיו לאלה ⁿלשמה ולקללה ולחרפה:

quemadmodum ,Aegypti terra in habitantes *super* visitabo Et

13 †ופקדתי על היושבים בארץ מצרים כאשר

.peste *in* & ,fame *in* ,gladio *in* ,Ierusalaim super visitaui

פקדתי על־ירושלם בחרב ברעב ובדבר:

ingredientibus ,Iehudah residuo superstes & euasor erit non Et

14 †ולא יהיה פליט ושריד לשארית יהודה ᵒהבאים

terram * *reuertendum ad &* * ,Aegypti terra in ibi peregrinandum ad

לגור־שם בארץ מצרים ולשוב ארץ

reuertendum ad * ,suam animam *eleuantes*† ipsi quam * ,Iehudah

יהודה אשר־המה מנשאים את־נפשם לשוב

.euasores nisi reuertentur non quia :ibi habitandum ad

ᵖלשבת שם כי לא־ישובו כי אם־פלטים:

quod *scientes* * ,viri omnes Irmeiahu ipsi responderunt Et

15 ᵠויענו את־ירמיהו כל־האנשים הידעים כי־

mulieres vniuersæ & ,alienis Diis eorum vxores *suffientes*†

מקטרות נשיהם לאלהים אחרים וכל־הנשים

terra in *habitantes* * populus omnis & ,magno cœtu *stantes* *

העמדות קהל גדול וכל־העם הישבים בארץ־

:dicendo ,Pathros in Aegypti

מצרים בפתרוס לאמר:

,DOMINI nomine in nos ad es locutus quod Verbo *

16 †הדבר אשר־דברת אלינו בשם יהוה

.te ad *audientes nos* non

איננו שמעים אליך:

*obtemperauerunt
* vt conuerterentur
ᵇ נטה רוע
† vt non suffirent
* furor
ᵈ נתך יתם
facitis
* paruulos, & lactentes,
* vt non remaneat
ᶠ יתר
† vt irasci faciatis
* opere
* ad
* ingredimini vt habitetis
† vt exterminare faciat
* vt sitis
ᵍ היה
* cuiusque,
humiliati
* præceptis
* coram vobis, & coram patribus vestris.
ʰ ירה
† pono faciẽ meam cõtra
* exterminãdum
ⁱ שום
* vt ingrediantur
* habitandũ
† &
ᵏ תמם
ˡ נפל
ᵐ מות
* iusiurandũ,
ⁿ שמם
qui ingrediuntur
ᵒ בוא
* nempe
* in
* ad
† eleuant
* vt reuertantur
ᵖ ישב
* qui sciebant
ᵠ ענה
† suffirent
* quæ stabãt
* qui habitabat
* In
paremus tibi.

,exercituũ principes omnes & ,Chareach filius Iochanan tulit Et

5 †ויקח יוחנן בן־קרח וכל־שרי החילים

,gentibus cunctis de fuerant reuersi qui ,Iehudah residuum omne

את כל־שארית יהודה אשר־ʰשבו מכל־הגוים

.Iehudah terra in *peregrinandũ* * ad *illuc* fuerant expulsi *quo* *

אשר נדחו־שם לגור בארץ יהודה:

filias & ,*pubem* * & ,mulieres & ,* Viros

6 †את־הגברים ואת־הנשים ואת־ⁱהטף ואת־בנות

magister Nebuzaradan dimiserat quam animam omnem & ,regis

המלך ואת כל־הנפש אשר ᵏהניח נבוזראדן רב־

& ,Saphan filio Achicham filio Ghedaliahu cum ,laniorum

טבחים את־גדליהו בן־אחיקם בן־שפן ואת

.Neriiahu filio Baruch & ,propheta Irmeiahu

ירמיהו הנביא ואת־ברוך בן־נריהו:

voce in audierunt non quia :Aegypti terram sunt ingressi Et

7 †ˡויבאו ארץ מצרים כי לא שמעו בקול

.Tachpanches ad vsque venerunt & :DOMINI

יהוה ויבאו עד־תחפנחס:

,Tachpanches in Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Et

8 †ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו בתחפנחס

eos *abscondes* & ,grandes lapides tua manu in Sume :dicendo

9 לאמר: †ᵐקח בידך אבנים גדלות וטמנתם

,Tachpanches in ,Parhoh domus *ostio* † in * quæ ,*lateraria in intrito in* *

במלט במלבן אשר בפתח בית־פרעה בתחפנחס

:eos ad dices Et .Iehudæorum virorum oculis in

10 לעיני אנשים יהודים: †ואמרת אליהם

,*mittens* * ego Ecce :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit Sic

כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני שלח

ponam & ,meum seruum Babel regem Nebuchadresar assumam &

ולקחתי את־נבוכדראצר מלך־בבל עבדי ⁿושמתי

tendet & :abscondi quos ,istos lapides supra eius thronum

כסאו ממעל לאבנים האלה אשר טמנתי ונטה

percutiet & ,veniet Et .eos super suum *elegans* tentorium

11 את־שפרירו עליהם: †ובאה ᵒוהכה

,captiuitatẽ ad quos & :mortẽ ad ,mortem ad quos :Aegypti terram

את־ארץ מצרים אשר למות למות ואשר ᵖלשבי

.gladium ad ,gladium ad quos & :captiuitatem ad

לשבי לשבי ואשר לחרב לחרב:

,eas comburet & ,Aegypti deorum domibus in ignẽ succendã Et

12 †ᵠוהצתי אש בבתי אלהי מצרים ושרפם

quemadmodum ,Aegypti terram *inuoluet* * & :eos captiuos ducet &

ושבם ועטה את־ארץ מצרים כאשר־

.pace in inde egredietur & ,suo *indumento* * pastor se *inuoluerit* *

יעטה הרעה את־בגדו ויצא משם בשלום:

:Aegypti terra in ‖ quæ ,*Solis domus* † statuas conteret Et

13 †ושבר את־ʳמצבות בית שמש אשר בארץ מצרים

.igni in comburet Aegypti deorum domos &

ואת־בתי אלהי־מצרים ישרף באש:

CAP. XLIIII. מד

,Iehudæos omnes erga Irmeiahu ad fuit quod Verbum

1 †הדבר אשר־היה אל־ירמיהו אל כל־היהודים

,Tachpanches in & ,Migdol in *habitantes* * ,Aegypti terra in *habitantes* *

הישבים בארץ מצרים הישבים במגדל ובתחפנחס

DOMINVS dixit Sic :dicendo ,Pathros terra in & ,Noph in &

2 ובנף ובארץ פתרוס לאמר: †כה־אמר יהוה

quod malum omne vidistis Vos :Israel Deus exercituum

צבאות אלהי ישראל אתם ˢראיתם את כל־הרעה אשר

ipsæ ecce & ,Iehudah vrbes omnes super & ,Ierusalaim super adduxi

ᵗהבאתי על־ירושלם ועל כל־ערי יהודה והנם

.habitator eis in * non & ,hac die *desolatio* *

חרבה היום הזה ואין בהם יושב:

,*me irritandum ad*† fecerunt quam ,eorum *malitiæ faciebus A* *

3 †מפני רעתם אשר ᵘעשו להכעסני

eos sciebãt nec quos ,*alienis Dijs seruiendum ad suffitum eundum ad*

ללכת לקטר לעבד לאלהים אחרים אשר לא ידעום

.vestri patres & * ,vos * ,ipsi

המה אתם ואבתיכם:

,surgẽdo manè ,prophetas meos seruos omnes vos ad misi Et

4 †ואשלח אליכם את־כל־עבדי הנביאים השכים

abominationis verbum faciatis quæso Ne :dicendo * ,mittendo &

ושלח לאמר אל־נא ˣתעשו את דבר־התעבה

.odi quam ,huius

הזאת אשר שנאתי:

ʰ שוב
* ad quas
* habitãdum
* scilicet,
* paruulos
ⁱ טפף
ᵏ ינח
obedierunt voci
ˡ בוא
abscondc
ᵐ לקח
* luto in fornace laterum
* est
† porta
* mitto,
ⁿ שום
שפרירו
ᵒ נכה ובא
ᵖ שבה
ᵠ נצת
induet
* induit
* pallio
† Bethsemes,
* est
ʳ נצב
* qui habitabant
ˢ ראה
ᵗ בוא
* sunt desolatæ
* est
* Propter malitiam
† irasci me faciendo, vt irent ad suffiendum, ad colendum deos alienos.
ᵘ עשה
* nec
* atque
ˣ עשה

17 est egressum quod ,verbum omne faciemus faciendo Sed
כִּי עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת־כָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־יָצָא
,libamina ei libando & ,cælorum reginæ suffiendo ,nostro ore de
מִפִּינוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּיךְ־לָהּ נְסָכִים
nostri principes & ,nostri reges ,nostri patres & ,nos fecimus sicut
כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ אֲנַחְנוּ וַאֲבֹתֵינוּ מְלָכֵינוּ וְשָׂרֵינוּ
,pane sumus saturati & :Ierusalaim plateis in & ,Iehudah vrbibus in
בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלָ͏ִם וַנִּשְׂבַּע־לֶחֶם
,vidimus non malum & ,boni fuimus &
וַנִּהְיֶה טוֹבִים וְרָעָה לֹא רָאִינוּ׃
ei libare & ,cælorum reginæ suffire cessauimus tunc ex Et
18 וּמִן־אָז חָדַלְנוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וְהַסֵּךְ־לָהּ
,sumus cōsumpti fame in & ,gladio in & :omnibus caruimus ,libamina
נְסָכִים חָסַרְנוּ כֹל וּבַחֶרֶב וּבָרָעָב תָּמְנוּ׃
libando & ,cælorum opificio suffientes nos cùm Et
19 וְכִי־אֲנַחְנוּ מְקַטְּרִים לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וּלְהַסֵּךְ
,effigies ei fecimus nostros viros præter nunquid ,libamina ei
לָהּ נְסָכִים הֲמִבַּלְעֲדֵי אֲנָשֵׁינוּ עָשִׂינוּ לָהּ כַּוָּנִים
:libamina ei libandum & ,eam effingendum ad
לְהַעֲצִבָה וְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים׃
super &,viros super ,populum omnem ad Irmeiahu dixit Et
20 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל־כָּל־הָעָם עַל־הַגְּבָרִים וְעַל־
:dicendo ,verbum ei respondentes ,populum omnem super & ,mulieres
הַנָּשִׁים וְעַל־כָּל־הָעָם הָעֹנִים אֹתוֹ דָּבָר לֵאמֹר׃
,Iehudah ciuitatibus in suffiuistis quem suffitus Nonne
21 הֲלוֹא אֶת־הַקִּטֵּר אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם בְּעָרֵי יְהוּדָה
,vestri reges ,vestri patres & ,vos ,Ierusalaim plateis in &
וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם מַלְכֵיכֶם
,DOMINVS est recordatus ipsorū ,terræ populus & ,vestri principes &
וְשָׂרֵיכֶם וְעַם הָאָרֶץ אֹתָם זָכַר יְהוָה
vltra DOMINVS poterat non Et :eius cor super ascendit &
וַתַּעֲלֶה עַל־לִבּוֹ׃ 22 וְלֹא־יוּכַל יְהוָה עוֹד
,abominationum faciebus à ,vestrorum actorum malitia faciebus à ferre
לָשֵׂאת מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם מִפְּנֵי הַתּוֹעֵבֹת
,stuporem in & ,desolationem in vestra terra fuit & :fecistis quas
אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם וַתְּהִי אַרְצְכֶם לְחָרְבָּה וּלְשַׁמָּה
.hanc diem secundum habitatore absque ,maledictionem in &
וְלִקְלָלָה מֵאֵין יוֹשֵׁב כְּהַיּוֹם הַזֶּה׃
,DOMINO peccaueritis quòd & ,suffiueritis quòd Propterea
23 מִפְּנֵי אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם וַאֲשֶׁר חֲטָאתֶם לַיהוָה
,eius statutis in & ,eius lege in & ,DOMINI voce in audieritis non &
וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל יְהוָה וּבְתֹרָתוֹ וּבְחֻקֹּתָיו
vobis euenit idcirco :ambulaueritis non eius testimoniis in &
וּבְעֵדְוֹתָיו לֹא הֲלַכְתֶּם עַל־כֵּן קָרָאת אֶתְכֶם
Irmeiahu dixit Et .hanc diem secundum hoc malum
הָרָעָה הַזֹּאת כַּיּוֹם הַזֶּה׃ 24 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ
verbum Audite :mulieres vniuersas ad & ,populum omnem ad
אֶל־כָּל־הָעָם וְאֶל כָּל־הַנָּשִׁים שִׁמְעוּ דְּבַר
.Aegypti terra in qui ,Iehudah omnis DOMINI
יְהוָה כָּל־יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
:dicendo ,Israel Deus exercituum DOMINVS dixit Sic
25 כֹּה־אָמַר יְהוָה־צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
vestris manibus in & ,vestro ore in estis locutæ & ,vestræ vxores & ,Vos
אַתֶּם וּנְשֵׁיכֶם וַתְּדַבֵּרְנָה בְּפִיכֶם וּבִידֵיכֶם
vouimus quæ ,nostra vota faciemus Faciendo :dicendo ,implestis
מִלֵּאתֶם לֵאמֹר עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת־נְדָרֵינוּ אֲשֶׁר נָדַרְנוּ
confirmādo :libamina ei libandum ad & ,cælorum opificio suffiendum ad
לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וּלְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים הָקֵים
.vestra vota fecistis faciendo & ,vestra vota confirmastis
תָּקִימְנָה אֶת־נִדְרֵיכֶם וְעָשֹׂה תַעֲשֶׂינָה אֶת־נִדְרֵיכֶם׃
habitatores Iehudah omnis DOMINI verbum audite Ideo
26 לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה כָּל־יְהוּדָה הַיֹּשְׁבִים
dixit ,magno meo nomine in iuraui ego Ecce :Aegypti terra in
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם הִנְנִי נִשְׁבַּעְתִּי בִּשְׁמִי הַגָּדוֹל אָמַר
omnis ore in vocatum meum nomen vltra erit si ,DOMINVS
יְהוָה אִם־יִהְיֶה עוֹד שְׁמִי נִקְרָא בְּפִי כָּל־
terra omni in DEVS Dominus Viuens :dicentis ,Iehuda viri
אִישׁ יְהוּדָה אֹמֵר חַי־אֲדֹנָי יְהוִה בְּכָל־אֶרֶץ
.Aegypti
מִצְרָיִם׃
:bonum in non & ,malum in eos super vigilans ego Ecce
27 הִנְנִי שֹׁקֵד עֲלֵיהֶם לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה
,gladio in Aegypti terra in qui ,Iehudah vir omnis consumentur &
וְתַמּוּ כָל־אִישׁ יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּחֶרֶב
.eos consumendum ad vsque ,fame in &
וּבָרָעָב עַד־כְּלוֹתָם׃

Margin: פָּה נָסַךְ stellæ — שׁוּב — bene — רָאָה — eo tempore quo — stellæ — נָסַךְ — si — suffimus — stellæ — libamus — sine viris nostris — placētas, ad lætificandum — עָשָׂה כּוּן — נָסַךְ — ad ad ad — qui respondebant — עָנָה — sacrificiorū quæ sacrificastis — שׂוּר — ascenderunt — propter malitiam operū — propter abominationes — רֹעַ הָיָה — שָׁמַם — vt non sit habitator — paruerītis voci — præceptis — יָרָה — חָקַק — עוּד — testis — locuti — פֶּה — vt suffiamus stellæ — libemus — קוּם — qui habitatis — Viuit — חָיָה — festino — omnes viri — sunt — תָּמַם — donec consumantur.

28 terram Aegypti terra è reuertentur gladij euasores Et
וּפְלִיטֵי חֶרֶב יְשֻׁבוּן מִן־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרֶץ
ingredientes ,Iehudah residuum omne scient Et ,numeri viri Iehudah
יְהוּדָה מְתֵי מִסְפָּר וְיָדְעוּ כָּל־שְׁאֵרִית יְהוּדָה הַבָּאִים
,stabit cuius verbum ,ibi peregrinandum ad ,Aegypti terram in
לְאֶרֶץ־מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם דְּבַר־מִי יָקוּם
quod ,DOMINVS ait ,signum vobis hoc Et ,ipsis ab & mea
29 מִמֶּנִּי וּמֵהֶם׃ וְזֹאת־לָכֶם הָאוֹת נְאֻם־יְהוָה כִּי־
confirmando quia ,sciatis vt :isto loco in vos super ego visitans
פֹקֵד אֲנִי עֲלֵיכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה לְמַעַן תֵּדְעוּ כִּי קוֹם
.malum in vos super mea verba confirmabuntur
יָקוּמוּ דְבָרַי עֲלֵיכֶם לְרָעָה׃
Chophrah Parhoh dans ego Ecce :DOMINVS dixit Sic
30 כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת־פַּרְעֹה חָפְרַע
quærentium manū in & ,eius inimicorum manum in ,Aegypti regem
מֶלֶךְ־מִצְרַיִם בְּיַד אֹיְבָיו וּבְיַד מְבַקְשֵׁי
manum in Iehudah regem Sidchiiahu tradidi sicut ,eius animam
נַפְשׁוֹ כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת־צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּיַד
.eius animam quæren tis & ,tui inimici Babel regis Nebuchadresar
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל אֹיְבוֹ וּמְבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ׃

Margin: in — שׁוּב — viri pauci numero. — omnes residui — qui ingrediuntur — מָתָה בּוֹא — stabiliatur mei, aut ipsorū. — visitem — יָדַע — trado

CAP. XLV.

Baruch ad propheta Irmeiahu est locutus quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־בָּרוּךְ
ore ex libro super hæc verba ipso scribendo in ,Neriiah filium
בֶּן־נֵרִיָּה בְּכָתְבוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה עַל־סֵפֶר מִפִּי
regis Iosiiahu filij Iehoiachim quarto anno in Irmeiahu
יִרְמְיָהוּ בַּשָּׁנָה הָרְבִעִית לִיהוֹיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ
,Israel Deus DOMINVS dixit Sic :dicendo ,Iehudah
2 יְהוּדָה לֵאמֹר׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
addidit quoniam ,mihi nunc Væ :Dixisti .Baruch te Ad
3 עָלֶיךָ בָּרוּךְ׃ אָמַרְתָּ אוֹי־נָא לִי כִּי־יָסַף
,meo gemitu in laboraui ,meum dolorem super mærorem DOMINVS
יְהוָה יָגוֹן עַל־מַכְאֹבִי יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי
.inueni non requiem &
וּמְנוּחָה לֹא מָצָאתִי׃
quos Ecce :DOMINVS dixit Sic :eum ad dices Sic
4 כֹּה תֹּאמַר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲשֶׁר־
& :euellens ego ,plantaui quos & :destruens ego ,ædificaui
בָּנִיתִי אֲנִי הֹרֵס וְאֵת אֲשֶׁר־נָטַעְתִּי אֲנִי נֹתֵשׁ וְאֶת־
Ne :grandia tibi quæris tu Et .ipsam terram vniuersam
5 כָּל־הָאָרֶץ הִיא׃ וְאַתָּה תְּבַקֶּשׁ־לְךָ גְדֹלוֹת אַל־
ait ,carnem omnem super malum adducens ego ecce quia :quæras
תְּבַקֵּשׁ כִּי הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל־כָּל־בָּשָׂר נְאֻם־
omnibus super ,spolium in tuam animam tibi dabo & ,DOMINVS
יְהוָה וְנָתַתִּי לְךָ אֶת־נַפְשְׁךָ לְשָׁלָל עַל כָּל־
.illuc iueris quò locis
הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר תֵּלֶךְ־שָׁם׃

Margin: cùm scripsisset — in — tristitiam — יָגָה — destruo — euello — vniuersa terra mea est. — quæris — adducam — בּוֹא — in — נָתַן — ad quæ perrexeris. — יָלַךְ

CAP. XLVI. מו

prophetam Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Quod
1 אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא
Necho Parhoh virtutem super Aegyptum Ad .gentes super
2 עַל־הַגּוֹיִם׃ לְמִצְרַיִם עַל־חֵיל פַּרְעֹה נְכוֹ
:Carchemis in Perath flumen super erat qui ,Aegypti regis
מֶלֶךְ מִצְרַיִם אֲשֶׁר־הָיָה עַל־נְהַר־פְּרָת בְּכַרְכְּמִשׁ
quarto anno in Babel rex Nebuchadresar percussit quem
אֲשֶׁר הִכָּה נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת הָרְבִיעִית
.Iehudah regis Iosiiahu filij Iehoiachim
לִיהוֹיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
.bellum ad accedite & ,peltam & ,scutum Ordinate
3 עִרְכוּ מָגֵן וְצִנָּה וּגְשׁוּ לַמִּלְחָמָה׃
consistite & ,equites ascendite & ,equos Ligate
4 אִסְרוּ הַסּוּסִים וַעֲלוּ הַפָּרָשִׁים וְהִתְיַצְּבוּ
.loricas vos induite ,lanceas tergite ,galeis in
בְּכוֹבָעִים מִרְקוּ הָרְמָחִים לִבְשׁוּ הַסִּרְיֹנֹת׃
,retrorsum se conuertentes ,consternati ipsi vidi Quare
5 מַדּוּעַ רָאִיתִי הֵמָּה חַתִּים נְסֹגִים אָחוֹר
:respexerunt non & ,fugerunt fugam & ,sunt contriti eorum fortes &
וְגִבּוֹרֵיהֶם יֻכַּתּוּ וּמָנוֹס נָסוּ וְלֹא הִפְנוּ
.DOMINVS dixit ,vndique ab terror
מָגוֹר מִסָּבִיב נְאֻם־יְהוָה׃

Margin: contra — aduersus exercitum — iuxta — נָכָה — Præparate clypeum, — גָּנַן צִנֵּן — נָגַשׁ — Sternite — state — עָלָה — polite — סוּג — Quomodo eos pauidos — כָּתַת

manum super ‡ aquilonem ad :fortis euadet non & ,leuis fugiet Non
6 † אל-ינוס הקל ואל-ימלט הגבור צפונה על-יד
† iste Quis .ceciderunt & ,impegerunt Perath fluminis
7 † מי-זה נהר-פרת כשלו ונפלו:
?eius aquæ commouebuntur flumina veluti :ascendet fluuius tanquam
כיאר יעלה כנהרות יתגעשו מימיו:
mouebuntur flumina veluti & ,ascendet fluuius tanquam Aegyptus
8 † מצרים כיאר יעלה וכנהרות יתגעשו
habitantes & ,ciuitatē perdam ,terram operiam ,Ascēdam :dixit & .aquæ
מים ויאמר אעלה אכסה-ארץ אבידה עיר וישבי
egrediantur & ,currus insanite & ,equos Ascendite .ea in
9 בה: † עלו הסוסים והתהוללו הרכב ויצאו
,apprehēdentes Ludim & ,scutū apprehendentes Put & ,Chus :fortes
הגברים כוש ופוט תפשי מגן ולודים תפשי
DOMINI ‖ Domini ipsa dies Et .arcum tendentes †
10 דרכי קשת: † והיום ההוא לאדני יהוה
deuorabit & ;suis hostibus de se vlciscendum ad ‡ vltionis dies ,exercituum
צבאות יום נקמה להנקם מצריו ואכלה
Domini victima nā :eorū sanguine de inebriabit & ,saturabitur & ,gladius
חרב ושבעה ורותה מדמם כי זבח לאדני
.Perath flumen ad aquilonis terra in exercituum DOMINI †
יהוה צבאות בארץ צפון אל-נהר-פרת:
vanum in * :Aegypti filia virgo resinam ‡ tolle & ,Ghilhad Ascende
11 † עלי גלעד וקחי צרי בתולת בת-מצרים לשוא
Audierunt .tibi ‖ non curatio † ,medicamina multiplicauisti
12 הרביתי רפאות תעלה אין לך: † שמעו
fortis quia :terram repleuit tuus clamor & ,tuam ignominiam gentes
גוים קלונך וצוחתך מלאה הארץ כי-גבור
.ipsi ambo ceciderunt pariter ,impegerunt fortem in
בגבור כשלו יחדיו נפלו שניהם:
:prophetam Irmeiahu ad DOMINVS est locutus quod Verbum
13 † הדבר אשר דבר יהוה אל-ירמיהו הנביא
.Aegypti terram percutiendū ad Babel regem Nebuchadnesar veniendo ‡
לבוא נבוכדראצר מלך בבל להכות את-ארץ מצרים:
facite auditū & ,Mighdol in facite auditum & ,Aegypto in Annunciate
14 † הגידו במצרים והשמיעו במגדול והשמיעו
quia ,te præpara & ,Sta :dicite .Tachpanches in & ,Noph in
בנף ובתחפנחס אמרו התיצב והכן לך כי-
? tui fortes est prostratus ‡ Quare .tuos circuitus * gladius deuorabit
15 אכלה חרב סביביך: † מדוע נסחף אביריך
Multiplicauit .cum impulit DOMINVS quoniam ,subsistit non
16 לא עמד כי יהוה הדפו: † הרבה
reuertamur & ,surge :dixerunt & ,suum socium ad vir ‖ cecidit etiā :ruentem
כושל גם-נפל איש אל-רעהו ויאמרו קומה ונשבה
gladij faciebus ‡ à nostræ natiuitatis terram ad & ,nostrum populum ad
אל-עמנו ואל-ארץ מולדתנו מפני חרב
,tumultum ,Aegypti regem Parhoh ,ibi Vocauerunt .depopulatoris ‖
17 היונה: † קראו שם פרעה מלך-מצרים שאון
† rex inquit ,ego Viuens ‡ .statutum tempus fecit transire
18 העביר המועד: † חי-אני נאם-המלך
,montibus in Thabor sicut quoniam :eius nomen exercituū DOMINVS
יהוה צבאות שמו כי כתבור בהרים
,tibi fac transmigrationis Vasa .veniet ,mari in Charmel sicut &
19 וככרמל בים יבוא: † כלי גולה עשי לך
,desolabitur & ,erit solitudinem in Noph quia :Aegypti filia habitatrix
יושבת בת-מצרים כי-נף לשמה תהיה ונצתה
aquilone ab excidium † :Aegyptus formosa Vitula .habitatore absque
20 מאין יושב: † עגלה יפה-פיה מצרים קרץ מצפון
vituli veluti eius interiori in eius mercenarij ‡ Etiam .veniens ,veniens ‡
21 בא בא: † גם-שכריה בקרבה כעגלי
:substiterunt non * ,simul fugerunt ,se verterunt ipsi etiam quia ,sagina ‖
מרבק כי-גם-המה הפנו נסו יחדיו לא עמדו
.eorum visitationis tempus ,eos super veniens † eorum exitij ‡ dies quia
כי יום אידם בא עליהם עת פקדתם:
securibus in ‡ & ,ibunt virtute in * quoniam ,ibit ‖ serpentis quasi eius Vox
22 † קולה כנחש ילך כי-בחיל ילכו ובקרדמות
.lignorum cæsores tanquam ei venerunt
באו לה כחטבי עצים:
:inuestigabitur non quia ,DOMINVS ait ,eius syluam Exscindent ‖
23 † כרתו יערה נאם-יהוה כי לא יחקר
.numerus eis † non & ,locusta præ ‡ sunt multiplicati nam
כי רבו מארבה ואין להם מספר:
.aquilonis populi manū in est tradita :Aegypti filia est affecta Pudore
24 † הבישה בת-מצרים נתנה ביד עם-צפון:
visitans * ego Ecce :Israel Deus exercituum DOMINVS Dixit
25 † אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני פוקד

‡ iuxta ripam. קלל † qui est. עלה ‡ Dei. ‡ vt vlciscatur. צור רוה † Dei. ‡ theriacam * frustra. לקח † sanitas ‖ erit. רבה קלה ‡ cō quod veniret rex. נכה כון * circuitum tuum. ‡ propulsatus est fortis tu'? ‖ vnusquisq; cū socio suo, & dicēt: Surgite, ‡ facie. שוב ילד ‖ opprimētis. ינה ‡ Viuo † ille. חיה כלה vt non sit habitator. † succisio. יפה ‡ venit, venit inquam. ‡ milites eius mercede cōducti in medio ‖ saginati * &. פנה נוס ‡ cōtritionis † venit ‖ incedet, * cum exercitu pergent, ‡ cum. ילך בוא ‖ Succidite ‡ magis quā locustæ † est. רבב בוש בנה * visito.

,eius deos super & ,Aegyptum super & ,Parhoh super & ,No de Amon ad
אל-אמון מנא ועל-פרעה ועל-מצרים ועל-אלהיה
.eum in ‡ fidentes super & ,* Parhoh super & :eius reges super &
ועל-מלכיה ועל-פרעה ועל הבטחים בו:
manum in & ,eorum animam quærentium manū in eos dabo Et
26 † ונתתים ביד מבקשי נפשם וביד
hæc post & :eius seruorum manum in & ,Babel regis Nebuchadnesar
נבוכדראצר מלך-בבל וביד עבדיו ואחרי-כן
tu Et .DOMINVS dixit ,quondam ‡ dies secundum habitabitur
27 תשכן כימי-קדם נאם-יהוה: † ואתה
ego ecce quia ,Israel consterneris ‡ ne & ,Iahacob mi serue timeas ne
אל-תירא עבדי יעקב ואל-תחת ישראל כי הנני
:eorum captiuitatis terra de tuum semen & ,longinquo de te seruans *
מושעך מרחוק ואת-זרעך מארץ שבים
.exterrens † non & ,erit pacatus ‡ & ,requiescet & ,Iahacob reuertetur &
ושב יעקוב ושקט ושאנן ואין מחריד:
tecum quia ,DOMINVS ait ,Iahacob mi serue timeas ne Tu
28 † אתה אל-תירא עבדי יעקב נאם-יהוה כי אתך
te propuli * quas ‖ ,gentibus cunctis in cōsummationem faciam nā :ego †
אני כי אעשה כלה בכל-הגוים אשר הדחתיך
,iudicio in te castigabo & ‡ ,consummationem faciam non te ‡ & ,illuc
שמה ואתך לא-אעשה כלה ויסרתיך למשפט
.te liberabo non liberando * &
ונקה לא אנקך:

CAP. XLVII. מז

ad ‡ prophetam Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Quod
1 † אשר היה דבר-יהוה אל-ירמיהו הנביא אל-
dixit Sic .Hazzah Parhoh percuteret antequam ,Pelistim
2 פלשתים בטרם יכה פרעה את-עזה: † כה אמר
torrentem in ‡ erunt & ,aquilone ab ascendentes ‖ aquæ Ecce :DOMINVS
יהוה הנה-מים עלים מצפון והיו לנחל
habitantes & ,vrbem ;eius plenitudinē & ,terram inundabunt & ,inundantem
שוטף וישטפו ארץ ומלואה עיר וישבי
.terræ habitator omnis vlulabit & ,homo ‡ clamabunt & :ea in
בה וזעקו האדם והילל כל יושב הארץ:
,eius currus strepitu * à ,eius fortium ‖ vngularum καλῶς voce ‡ A
3 † מקול שעטת פרסות אביריו מרעש לרכבו
remissione à † filios ad patres respexerunt non :eius rotarum tumultu ‖
המון גלגליו לא-הפנו אבות אל-בנים מרפיון
omnes vastandum ad venientem diem Super ‡ .manuum
4 ידים: † על-היום הבא לשדוד את-כל-
:auxiliatorē superstitem omnem Sidon & ,Sor succidendū ad ,Pelistim
פלשתים להכרית לצר ולצידון כל שריד עזר
.Caphtor insulæ residuum ,Pelistim DOMINVS vastans ‡ nam
כי-שדד יהוה את-פלשתים שארית אי כפתור:
residuum Aschelon est succisa ,Hazzah ad caluitium Venit
5 † באה קרחה אל-עזה נדמתה אשקלון שארית
DOMINI gladie Heu ‡ ?te incides quo vsque :earum vallis
6 עמקם עד-מתי תתגודדי: † הוי חרב ליהוה
.sile & ,quiesce ;tuam vaginam ad te collige ?quiesces non quo vsque
עד-אנה לא תשקטי האספי אל-תערך הרגעי ודמי:
,Aschelon ad :ei præcepit * DOMINVS & ,quiesces † Quomodo
7 † איך תשקטי ויהוה צוה-לה אל-אשקלון
.eum constituit ‡ ibi maris portum * ad &
ואל-חוף הים שם יעדה:

CAP. XLVIII. מח

Væ :Israel Deus exercituum DOMINVS dixit sic Moab Ad
1 † למואב כה-אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הוי
:Chiriathaim est capta ,est affecta pudore ,est vastata quoniā ,Nebo ad
אל-נבו כי שדדה הבישה נלכדה קריתים
,Moab laus vltra ‡ Non .est consternata & ,Misghab † est affecta pudore
2 הבישה המשגב וחתה: † אין עוד תהלת מואב
eam disperdamus & ,venite ,malum eam super cogitauerunt ,Chesbon in ‖
בחשבון חשבו עליה רעה לכו ונכריתנה
.gladius ibit te post ‡ ,silebis ‡ Madmen † etiam :gente de
מגוי גם-מדמן תדמי אחריך תלך חרב:
.magna contritio & ,vastitas :Choronaim de clamoris Vox
3 † קול צעקה מחרונים שד ושבר גדול:
.eius paruulorum clamorem facite audire :Moab est Contrita
4 † נשברה מואב השמיעו זעקה צעוריה:
descensu in quoniam :fletus † ascendet fletu in Luchith ascensu ‡ Quia
5 † כי מעלה הלחות בבכי יעלה-בכי כי במורד
.audierunt contritionis clamorem hostes Choronaim
חרונים צרי צעקת-שבר שמעו:

‡ regem. * inquā ‡ ei. ‡ antiquos, יום ‡ paucas חתת * saluū facio ישע שבה ‡ felix † erit qui exterreat. ‡ sum: ‖ ad * eieci נדח ‡ in ‡ sed * excidendo non excîdam נקה ‡ super נכה ‖ ascendunt ‡ vt torrens עלה inundans, ‡ homines, ‡ sonitu quippe incessus ‖ equorum * commotione curruum ‖ multitudineque † propter debilitatē ‡ Propter המה פנה רפה ‡ vastat דמה ‡ O mucro in † quiescet cū * præceperit * littus ‡ cōtestatus est יעד יבש † ciuitas in excelso sita, & expauit. ‡ est חתת ‖ contra † tu ‡ succideris, ‡ & דמם צעיריה ק ‡ per ascensum † in fletu הלוחית ק בכה צור

superbiam Audiuimus .foueæ oris transitibus in nidificabit * columba veluti
29 כַּיּוֹנָה תְּקַנֵּן בְּעֶבְרֵי פִי־פָחַת׃ † שָׁמַעְנוּ גְאוֹן־
,ci° extollētiā & ,eius superbiā & ,eius elationē :valde est superbus ,Moab
מוֹאָב גֵּאֶה מְאֹד גָּבְהוֹ וּגְאוֹנוֹ וְגַאֲוָתוֹ
.DOMINVS ait ,noui Ego .eius cordis exaltationem &
30 וְרֻם לִבּוֹ׃ † אֲנִי יָדַעְתִּי נְאֻם־יְהוָה
Ideo .fecerunt sic non ,eius nugæ :firmitudo † nō &, ci° iracūdiā †
31 עֶבְרָתוֹ וְלֹא־כֵן בַּדָּיו לֹא־כֵן עָשׂוּ׃ † עַל־כֵּן
ad † :clamabo ipsam vniuersam Moab ad † & ,eiulabo Moab super
עַל־מוֹאָב אֲיֵלִיל וּלְמוֹאָב כֻּלֹּה אֶזְעָק אֶל־אַנְשֵׁי
vitis tibi † flebo Iahazer fletu A .gemet * Cheres-Chir
32 קִיר־חֶרֶשׂ יֶהְגֶּה׃ † מִבְּכִי יַעְזֵר אֶבְכֶּה־לָּךְ הַגֶּפֶן
:peruenerūt Iahazer mare ad vsq; ,mare trāsierunt tuæ propagines, Sibmah
שִׂבְמָה נְטִישֹׁתַיִךְ עָבְרוּ יָם עַד יָם יַעְזֵר נָגָעוּ
.cecidit vastans † tuam vindemiam super & ,tuam æstatem * super *
עַל־קֵיצֵךְ וְעַל־בְּצִירֵךְ שֹׁדֵד נָפָל׃
vinū & :Moab terra de & ,Charmel † de exultatio & ,lætitia cōtrahetur * Et
33 וְנֶאֶסְפָה שִׂמְחָה וָגִיל מִכַּרְמֶל וּמֵאֶרֶץ מוֹאָב וְיַיִן
non celeusma ,celeusmate * calcabit Non .faciam cessare torcularibus de
מִיקָבִים הִשְׁבַּתִּי לֹא־יִדְרֹךְ הֵידָד הֵידָד לֹא
Iahas ad vsque Elhaleh ad vsque Chesbon clamore A .celeusma †
34 הֵידָד׃ † מִזַּעֲקַת חֶשְׁבּוֹן עַד־אֶלְעָלֵה עַד־יַהַץ
:triennem vitulam Choronaim ad vsque Sohar à ,suam vocem dederunt
נָתְנוּ קוֹלָם מִצֹּעַר עַד־חֹרֹנַיִם עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה
faciam cessare Et .erunt desolationes in Nimrim aquæ etiam quia
35 כִּי גַּם־מֵי נִמְרִים לִמְשַׁמּוֹת יִהְיוּ׃ † וְהִשְׁבַּתִּי
suffitentem & ,excelso facientē ascendere * ;DOMINVS ait ,Moab ipsi †
לְמוֹאָב נְאֻם־יְהוָה מַעֲלֶה בָמָה וּמַקְטִיר
,perstrepet * tibiæ veluti Moab ad meum cor Propterea .eius diis
36 לֵאלֹהָיו׃ † עַל־כֵּן לִבִּי לְמוֹאָב כַּחֲלִלִים יֶהֱמֶה
idcirco :perstrepet † tibiæ tanquam ,cheres-Chir viros ad meum cor &
וְלִבִּי אֶל־אַנְשֵׁי קִיר־חֶרֶשׂ כַּחֲלִילִים יֶהֱמֶה עַל־כֵּן
,caluitium † caput omne * Quia .perierunt ,fecit augmentum *
37 יִתְרַת עָשָׂה אָבָדוּ׃ † כִּי כָל־רֹאשׁ קָרְחָה
† super & ,incisiones manus omnes super : diminuta † barba omnis &
וְכָל־זָקָן גְּרֻעָה עַל כָּל־יָדַיִם גְּדֻדֹת וְעַל־
eius plateis in & ,Moab tecta omnia Super .saccus lumbos
38 מָתְנַיִם שָׂק׃ † עַל כָּל־גַּגּוֹת מוֹאָב וּבִרְחֹבֹתֶיהָ
,eo in voluntas † non * ,vas sicut Moab contriui qm: plāctus ipsæ omnis
כֻּלֹּה מִסְפֵּד כִּי־שָׁבַרְתִּי אֶת־מוֹאָב כִּכְלִי אֵין־חֵפֶץ בּוֹ
quomodo : vlulauerunt :est consternatus † Quomodo .DOMINVS dixit
39 נְאֻם־יְהוָה׃ † אֵיךְ חַתָּה הֵילִילוּ אֵיךְ
,derisum in Moab eritque :est affectus pudore, Moab ceruicem vertit
הִפְנָה־עֹרֶף מוֹאָב בּוֹשׁ וְהָיָה מוֹאָב לִשְׂחֹק
dixit sic Quia .eius circuitibus * omnibus contritionem † in &
40 וְלִמְחִתָּה לְכָל־סְבִיבָיו׃ † כִּי־כֹה אָמַר
.ad suas alas extendet & :volabit aquila tanquam Ecce : DOMINVS
יְהוָה הִנֵּה כַנֶּשֶׁר יִדְאֶה וּפָרַשׂ כְּנָפָיו אֶל־
erit & :est apprehensa † munitiones & ,ciuitates est Capta * .Moab
41 מוֹאָב׃ † נִלְכְּדָה הַקְּרִיּוֹת וְהַמְּצָדוֹת נִתְפָּשָׂה וְהָיָה
.misera * mulieris cor sicut illa die in Moab fortium cor
לֵב גִּבּוֹרֵי מוֹאָב בַּיּוֹם הַהוּא כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה׃
* magnificauit DOMINVM super † :populo à † Moab disperdetur Et
42 וְנִשְׁמַד מוֹאָב מֵעָם כִּי עַל־יְהוָה הִגְדִּיל׃
.DOMINVS dicit ,Moab habitator te super † laqueus & ,fouea & ,Pauor
43 פַּחַד וָפַחַת וָפָח עָלֶיךָ יוֹשֵׁב מוֹאָב נְאֻם־יְהוָה׃
de ascendens † & :foueam in cadet ,pauoris faciebus à Fugiens †
44 הַנִּיס מִפְּנֵי הַפַּחַד יִפֹּל אֶל־הַפַּחַת וְהָעֹלֶה מִן־
annum Moab ad eam ad adducam nam :laqueo in capietur ,fouea
הַפַּחַת יִלָּכֵד בַּפָּח כִּי־אָבִיא אֵלֶיהָ אֶל־מוֹאָב שְׁנַת
steterunt Chesbon vmbra In .DOMINVS ait ,eorum visitationis
45 פְּקֻדָּתָם נְאֻם־יְהוָה׃ † בְּצֵל חֶשְׁבּוֹן עָמְדוּ
inter ex flamma & ,Chesbon de est egressus ignis quia :fugientes vi à †
מִכֹּחַ נָסִים כִּי־אֵשׁ יָצָא מֵחֶשְׁבּוֹן וְלֶהָבָה מִבֵּין
,Sichon † filiorum verticem & ,Moab angulum deuorauit & ,Sichon
סִיחוֹן וַתֹּאכַל פְּאַת מוֹאָב וְקָדְקֹד בְּנֵי שָׁאוֹן׃
sunt comprehensi quia : Chemos populus periit, Moab tibi Væ
46 אוֹי־לְךָ מוֹאָב אָבַד עַם־כְּמוֹשׁ כִּי־לֻקְּחוּ
conuertam Et .captiuitatem * in tuæ filiæ & ,captiuitatem in tui filij
47 בָנֶיךָ בַּשֶּׁבִי וּבְנֹתֶיךָ בַּשִּׁבְיָה׃ † וְשַׁבְתִּי
vsque : DOMINVS ait ,dierum nouissimo in Moab captiuitatem
שְׁבוּת־מוֹאָב בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נְאֻם־יְהוָה עַד־
.Moab iudicium huc
הֵנָּה מִשְׁפַּט מוֹאָב׃

* quæ nidificatur in laterib. — פְּאָה [a] — * ira est stabilita : filij — ut putabāt. — *super * vrbis — רוּם — † garriet. — † propter te — * quia fructus tuos æstiuos, † prędo irruit — קַיִץ [b] — * deficiet — † locis cultis, * calcans cū — † erit — שַׁמָּה [c] — * de offerentem in — † sonabit — † sonabit: — * quia residuę diuitiæ quas — *super † erit — † erit † omnes — שַׂק [d] — * in quo † est complacētia, — † expauit? — חָתַת [e] — † formidinē — * qui sunt in — * Captæ sunt — † captæ sunt: — † afflictæ. — צוּר [f] — * vt non sit populus: — * contra — * os suum. — † erit — פּוּח [g] — * Qui fugerit à facie — * qui ascenderit — נוּס [h] — צֵל — † propter vim — כּוֹחַ — † tumultuantium. — פֵּאָה קָדְקֹד [i] — * transmigrationem. — שִׁבְיָה — שׁוּב

.deserto in iuniperus * veluti eritis & ; vestram animam eruite ,Fugite
6 נֻסוּ מַלְּטוּ נַפְשְׁכֶם וְתִהְיֶינָה כַּעֲרוֹעֵר בַּמִּדְבָּר׃
tu etiam ,tuis thesauris in & ,tuis operibus in tua fiducia † quod eo Quia *
7 † כִּי יַעַן בִּטְחֵךְ בְּמַעֲשַׂיִךְ וּבְאוֹצְרוֹתַיִךְ גַּם־אַתְּ
,eius sacerdotes ,transmigrationem in Chemos egredietur & : capieris
תִּלָּכֵדִי וְיָצָא כְמוֹשׁ בַּגּוֹלָה כֹּהֲנָיו
vrbs & ,vrbem omnem ad vastator veniet Et .simul eius principes &
8 וְשָׂרָיו יַחַד׃ † וְיָבֹא שֹׁדֵד אֶל־כָּל־עִיר וְעִיר
dixit quod † :planicies disperdetur * & ,vallis peribit & ;euadet non
לֹא תִמָּלֵט וְאָבַד הָעֵמֶק וְנִשְׁמַד הַמִּישֹׁר אֲשֶׁר אָמַר
ci° ciuitates & :volabit volādo quia ,Moab alam † Date .DOMINVS
9 יְהוָה׃ † תְּנוּ־צִיץ לְמוֹאָב כִּי נָצֹא תֵּצֵא וְעָרֶיהָ
.eis in habitatore † non à † erunt desolationem in
לְשַׁמָּה תִהְיֶינָה מֵאֵין יוֹשֵׁב בָּהֵן׃
prohibens execratus & :fraude * DOMINI opus faciens Execratus *
10 † אָרוּר עֹשֶׂה מְלֶאכֶת יְהוָה רְמִיָּה וְאָרוּר מֹנֵעַ
,suis pueritiis à † Moab fuit Pacatus † .sanguine à suum gladium
11 חַרְבּוֹ מִדָּם׃ † שַׁאֲנַן מוֹאָב מִנְּעוּרָיו
,vas ad * vase de fuit euacuatus non & ,suis fecibus in ipse quiescens &
וְשֹׁקֵט הוּא אֶל־שְׁמָרָיו וְלֹא־הוּרַק מִכְּלִי אֶל־כֶּלִי
,eo in eius gustus stetit idcirco : iuit non transmigrationem in &
וּבַגּוֹלָה לֹא הָלָךְ עַל־כֵּן עָמַד טַעְמוֹ בּוֹ
.venientes † dies ecce Propterea .est mutatus non eius odor &
12 וְרֵיחוֹ לֹא נָמָר׃ † לָכֵן הִנֵּה־יָמִים בָּאִים
:eū faciet trāsmigrare & ,trāsmigratores ei mittam & ,DOMINVS dixit
נְאֻם־יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי־לוֹ צֹעִים וְצֵעֻהוּ
.contement sparsim * eorum vteres & ,exinanient eius vasa &
וְכֵלָיו יָרִיקוּ וְנִבְלֵיהֶם יְנַפֵּצוּ׃
sunt affecti pudore sicut : Chemos à Moab afficietur pudore Et
13 וּבֹשׁ מוֹאָב מִכְּמוֹשׁ כַּאֲשֶׁר־בֹּשׁוּ
,dicetis * Quomodo .eorum fiducia el--Beth à Israel domus
14 בֵּית יִשְׂרָאֵל מִבֵּית אֵל מִבְטֶחָם׃ † אֵיךְ תֹּאמְרוּ
,Moab est Vastatus .bellum ad virtutis † viri & :nos * Fortes
15 גִּבּוֹרִים אֲנָחְנוּ וְאַנְשֵׁי־חַיִל לַמִּלְחָמָה׃ † שֻׁדַּד מוֹאָב
:iugulatione ad descenderunt eius iuuenum electio & ,conscendit eius ciuitates † &
וְעָרֶיהָ עָלָה וּמִבְחַר בַּחוּרָיו יָרְדוּ לַטָּבַח
* Propinqua .eius nomen exercituum DOMINVS ,rex ait
16 נְאֻם־הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ † קָרוֹב
.valde festinauit eius malum & ,veniendum ad † Moab contritio
אֵיד־מוֹאָב לָבוֹא וְרָעָתוֹ מִהֲרָה מְאֹד׃
.eius nomen scientes † vniuersi & ,eius circuitus * omnes ei Commoueamini †
17 נֻדוּ לוֹ כָּל־סְבִיבָיו וְכֹל יֹדְעֵי שְׁמוֹ
.decoris † baculus ,fortitudinis † virga est cōfracta Quomodo :dicite
אִמְרוּ אֵיכָה נִשְׁבַּר מַטֵּה־עֹז מַקֵּל תִּפְאָרָה׃
quoniam :Dibon filia habitatrix ,siti in sede & ,gloria de Descende
18 † רְדִי מִכָּבוֹד וּשְׁבִי בַצָּמָא יֹשֶׁבֶת בַּת־דִּיבוֹן כִּי־
.tuas munitiones corrupit * ;te in * ascendit Moab vastator
שֹׁדֵד מוֹאָב עָלָה בָךְ שִׁחֵת מִבְצָרָיִךְ׃
fugientē interroga :Haroher habitatrix prospice & ,sta viam Ad *
19 אֶל־דֶּרֶךְ עִמְדִי וְצַפִּי יוֹשֶׁבֶת עֲרוֹעֵר שַׁאֲלִי־נָס
,Moab est affectus Pudore :est factum quid ,dic : euasam † &
20 וְנִמְלָטָה אִמְרִי מַה־נִּהְיָתָה׃ † הֹבִישׁ מוֹאָב
quod ,Arnon in annunciate :clamate & ,vlulate ;est confractū † quoniam
כִּי־חַתָּה הֵילִילוּ וּזְעָקוּ הַגִּידוּ בְאַרְנוֹן כִּי
: planitiei † terram ad † venit iudicium Et .Moab est vastatus
21 שֻׁדַּד מוֹאָב׃ † וּמִשְׁפָּט בָּא אֶל־אֶרֶץ הַמִּישֹׁר
† Dibon super Et .Mephahath super & ,Iehasah ad & ,Cholon ad
22 אֶל־חֹלוֹן וְאֶל־יַהְצָה וְעַל־מוֹפָעַת׃ † וְעַל־דִּיבוֹן
,Chiriathaim super Et .Diblathaim domum super & ,Nebo super &
23 וְעַל־נְבוֹ וְעַל־בֵּית דִּבְלָתָיִם׃ † וְעַל קִרְיָתַיִם
super & ,Cheriōth super Et .Mehon-Beth super & ,ghamul-Beth super &
24 וְעַל־בֵּית גָּמוּל וְעַל־בֵּית מְעוֹן׃ † וְעַל־קְרִיּוֹת וְעַל־
.propinquas & ,longinquas ,Moab terræ ciuitates omnes super & : Bosrah
בָּצְרָה וְעַל כָּל־עָרֵי אֶרֶץ מוֹאָב הָרְחֹקוֹת וְהַקְּרֹבוֹת׃
dixit :est contritum eius brachium & ,Moab cornu est Abscissum
25 † נִגְדְּעָה קֶרֶן מוֹאָב וּזְרֹעוֹ נִשְׁבָּרָה נְאֻם־
:magnificauit DOMINVM super † quoniā ,eum Inebriate .DOMINVS
26 יְהוָה׃ † הַשְׁכִּירֻהוּ כִּי עַל־יְהוָה הִגְדִּיל
,ipse etiam derisum in etit & ,suo vomitu in Moab se volutabit † &
וְסָפַק מוֹאָב בְּקִיאוֹ וְהָיָה לִשְׂחֹק גַּם־הוּא׃
† est inuentus furibus in si * † Israel tibi fuit derisui non si * Et
27 † וְאִם לוֹא הַשְּׂחֹק הָיָה לְךָ יִשְׂרָאֵל אִם־בְּגַנָּבִים נִמְצָאָה
.commouebis te eo in tuorum verborum sufficientia a° quia
כִּי־מִדֵּי דְבָרֶיךָ בּוֹ תִּתְנוֹדָד׃
estote & : Moab habitatores ,petra in habitate & ,ciuitates Relinquite
28 † עִזְבוּ עָרִים וְשִׁכְנוּ בַּסֶּלַע יֹשְׁבֵי מוֹאָב וִהְיוּ

† mysticæ — נוּס [a] — הָיָה — * Pro habuisti fiduciam — כְּמוֹשׁ — שׁוּר [b] בּוֹא — יָחַד — * dissipabitur † quēadmodum — alas — נָתַן [c] נָצָא — † Yt — † sic habitator — שָׁמַם — * Maledictus qui facit † fraudulenter, & maledictꝰ qui prohibet — † Requieuit ab adolescētia sua, & requieuit — כֶּלִי [d] — † veniunt — בּוֹא [e] — צָעָה — exhaurient, * collident. — בּוֹשׁ — * dicitis — * fumus: † robusti — † ciuitatum eius facta est sublatio: & electi iuuenes † est — † vt veniat — † Condolete † qui estis in circuitu * qui scitis fortis † gloriæ! — נָטָה — יָרַד [f] — * contra — † dissipauit — * In via — צָפָה נוּס [g] — * illam quæ euasit — † contritus — הָלַל — זָעַק — * super — † campestrem: — נָגַד [h] בּוֹא — † super — * quoque — * contra os suum: † vertet se de latere ad lat° — קִיא [i] — * nonne in derisum — nū inter fures — * ex eo tēpore quo aliocut es eā, condoluisti

CAP. XLIX. מט

non filij Nunquid : DOMINUS dixit Sic , Hammon filios Ad

1 †לִבְנֵי עַמּוֹן כֹּה אָמַר יְהוָה הֲבָנִים אַיִן

eorum rex accepit hæreditate cur † ei † non hæres an : Israel

לְיִשְׂרָאֵל אִם־יוֹרֵשׁ אֵין לוֹ מַדּוּעַ יָרַשׁ מַלְכָּם

dies ecce Ideo : habitauit eius vrbibus in eius populus & , Ghad

אֶת־גָּד וְעַמּוֹ בְּעָרָיו יָשָׁב : לָכֵן הִנֵּה יָמִים

2 filiorum Rabbath in faciam audire & , DOMINUS dixit , venientes

בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְהִשְׁמַעְתִּי אֶל־רַבַּת בְּנֵי־

eius filiæ & , desolationis tumulū in erit & , prælij clamorē Hammon

עַמּוֹן תְּרוּעַת מִלְחָמָה וְהָיְתָה לְתֵל שְׁמָמָה וּבְנֹתֶיהָ

dixit , eos hæreditantes : Israel accipiet hæreditate & : succēdentur igni in

בָּאֵשׁ תִּצַּתְנָה וְיָרַשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת־יֹרְשָׁיו אָמַר

filiæ : clamate ; Hai est vastata quia , Chesbon Vlula . DOMINUS

יְהוָה : הֵילִילִי חֶשְׁבּוֹן כִּי שֻׁדְּדָה־עַי צְעַקְנָה בְּנוֹת

3 : maceriis in oberrate & , plangite , saccis vos accingite : Rabbah

רַבָּה חֲגֹרְנָה שַׂקִּים סְפֹדְנָה וְהִתְשׁוֹטַטְנָה בַּגְּדֵרוֹת

eius principes & , eius sacerdotes , abit transmigrationem in eorū rex quia

כִּי מַלְכָּם בַּגּוֹלָה יֵלֵךְ כֹּהֲנָיו וְשָׂרָיו

filia tua vallis fluxit ? vallibus in gloriaberis † Quid . simul

יַחְדָּו : מַה־תִּתְהַלְלִי בָּעֲמָקִים זָב עִמְקֵךְ הַבַּת

4 ego Ecce : me ad veniet quis , suis thesauris in fidens , refractaria

הַשּׁוֹבֵבָה הַבֹּטְחָה בְּאֹצְרֹתֶיהָ מִי יָבוֹא אֵלָי : הִנְנִי

5 exercituum DOMINUS Dominus ait , pauorem † te super adducens

מֵבִיא עָלַיִךְ פַּחַד נְאֻם־אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת

non & , suas facies ad vir † eritis expulsi & : tuis circuitibus omnibus ab

מִכָּל־סְבִיבָיִךְ וְנִדַּחְתֶּם אִישׁ לְפָנָיו וְאֵין

captiuitatem faciam reuerti hæc post Et : vagantem congregans

מְקַבֵּץ לַנֹּדֵד : וְאַחֲרֵי־כֵן אָשִׁיב אֶת־שְׁבוּת

6 dixit sic Edom Ad . DOMINUS dixit , Hammon filiorum

בְּנֵי־עַמּוֹן נְאֻם־יְהוָה : לֶאֱדוֹם כֹּה אָמַר

7 periit ? Teman in sapientia vltra Estne : exercituum DOMINUS

יְהוָה צְבָאוֹת הַאֵין עוֹד חָכְמָה בְּתֵימָן אָבְדָה

, sunt versi , Fugite . eorum sapientia est corrupta , filijs à consilium

עֵצָה מִבָּנִים נִסְרְחָה חָכְמָתָם : נֻסוּ הָפְנוּ

8 Hesau exitium † quoniam : Dedan habitatores habitandum ad profundauerunt

הֶעְמִיקוּ לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי דְּדָן כִּי אֵיד עֵשָׂו

vindemiatores Si . eum visitabo † tempus , eum super adduxi

הֵבֵאתִי עָלָיו עֵת פְּקַדְתִּיו : אִם־בֹּצְרִים

9 corrumpent † nocte in fures si : racemos relinquet non , tibi venerint

בָּאוּ לָךְ לֹא יַשְׁאִרוּ עוֹלֵלוֹת אִם־גַּנָּבִים בַּלַּיְלָה הִשְׁחִיתוּ

reuelaui , Hesau discooperui ego Quia . suam sufficientiam

10 דַּיָּם : כִּי־אֲנִי חָשַׂפְתִּי אֶת־עֵשָׂו גִּלֵּיתִי אֶת־

, eius semen est vastatum : poterit non se abscondens & , eius absconditam

מִסְתָּרָיו וְנֶחְבָּה לֹא יוּכָל שֻׁדַּד זַרְעוֹ

, tuos pupillos Relinque . ipse † non & , eius vicini & , eius fratres &

11 וְאֶחָיו וּשְׁכֵנָיו וְאֵינֶנּוּ : עָזְבָה יְתֹמֶיךָ

sperabunt me super † tuæ viduæ & : viuificabo ego

אֲנִי אֲחַיֶּה וְאַלְמְנוֹתֶיךָ עָלַי תִּבְטָחוּ :

, eorum iudicium † non quorum Ecce : DOMINUS dixit sic Quia

12 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה הִנֵּה אֲשֶׁר־אֵין מִשְׁפָּטָם

† liberaberis liberando ipse † tu & : bibent bibendo , calicem bibendum ad

לִשְׁתּוֹת הַכּוֹס שָׁתוֹ יִשְׁתּוּ וְאַתָּה הוּא נָקֹה תִּנָּקֶה

, iuraui me in * Quia . bibes bibendo sed , liberaberis † non

13 לֹא תִנָּקֶה כִּי שָׁתֹה תִּשְׁתֶּה : כִּי בִי נִשְׁבַּעְתִּי

, desertum in , opprobrium in , solitudinem in quod , DOMINUS dixit

נְאֻם־יְהוָה כִּי־לְשַׁמָּה לְחֶרְפָּה לְחֹרֶב

erunt eius ciuitates omnes & : Bosrah erit maledictionem in &

וְלִקְלָלָה תִּהְיֶה בָצְרָה וְכָל־עָרֶיהָ תִּהְיֶינָה

, DOMINO à audiui Auditum . seculi † desolationes in

14 לְחָרְבוֹת עוֹלָם : שְׁמוּעָה שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה

, eam super † venite & , vos Congregate : missus gentes in legatus &

וְצִיר בַּגּוֹיִם שָׁלוּחַ הִתְקַבְּצוּ וּבֹאוּ עָלֶיהָ

prælium in consurgite &

וְקוּמוּ לַמִּלְחָמָה :

. hominis inter contemptum : gentes inter te dabo paruum † ecce Nam

15 כִּי־הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי בָּאָדָם :

, rupis foraminib' in habitās , tui cordis superbia , te decepit tuus Terror

16 תִּפְלַצְתְּךָ הִשִּׁיא אֹתָךְ זְדוֹן לִבֶּךָ שֹׁכְנִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע

tuum nidum aquila veluti exaltaueris cum : collis altitudinē apprehendens

תֹּפְשִׂי מְרוֹם גִּבְעָה כִּי־תַגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר קִנֶּךָ

. DOMINUS dixit , te faciam descendere inde

מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם־יְהוָה :

, stupebit , eam super transiens † omnis : solitudinem in Edom erit Et

17 וְהָיְתָה אֱדוֹם לְשַׁמָּה כֹּל עֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם

Marginalia: בָּנָה † sunt ipsi † est — בּוֹא * veniunt * villæ — † eos qui eū hæreditate acceperūt, † villæ — נָצַת יָלַל † extēdite vos per macerias — שָׂקַק הָלַךְ † gloriaris — בָּנָה * rebellis quę fidit † quę dicit in corde suo, † adduco terrorem, † vnusquisque ante faciem suam, † erit qui cōgreget — שׁוּב — יָעַץ נוּס פָּנָה * in profundū iuerunt † contritione * visitationis eius. † vastabunt quod opus est eis. — גָּלָה † abscondere — * erit. † in † erat — † vt biberent immunis ex istendo immunis erit * eris immunis * per — שָׁתָה — הָיָה * in seculum. — * est dicens: contra בּוֹא * abiectum — בָּזָה * Simulacrū tuum † qui habitas † turribus ędificatis super petrā, q. apprehēdis — נָשָׂא זוּד חָנָה קָנַן † qui transierit per — שָׁמַם

: subuersionem Secundum . eius plagas omnes super sibilabit &

18 וְיִשְׁרֹק עַל־כָּל־מַכּוֹתֶהָ : כְּמַהְפֵּכַת

habitabit non : DOMINUS ait , eius vicinas & , Hamorah & , Sedom

סְדֹם וַעֲמֹרָה וּשְׁכֵנֶיהָ אָמַר יְהוָה לֹא־יֵשֵׁב

. hominis filius ea in hospitabitur * non & , vir † ibi

שָׁם אִישׁ וְלֹא־יָגוּר בָּהּ בֶּן־אָדָם :

habitaculū ad Iarden eleuatione de ascendet leo tanquam Ecce

19 הִנֵּה כְּאַרְיֵה יַעֲלֶה מִגְּאוֹן הַיַּרְדֵּן אֶל־נְוֵה

quisquis & , ea ab eum faciam accurrere , faciam quiescere quia : robusti

אֵיתָן כִּי־אַרְגִּיעָה אֲרִיצֶנּוּ מֵעָלֶיהָ וּמִי

quis & , ego sicut quis nam : præficiam eam ad , * electus

בָחוּר אֵלֶיהָ אֶפְקֹד כִּי מִי כָמוֹנִי וּמִי

meas facies ad † stet qui pastor iste * quis & : tempus mihi præscribet

יֹעִידֶנִּי וּמִי־זֶה רֹעֶה אֲשֶׁר יַעֲמֹד לְפָנָי :

, Edom ad consultauit quod , DOMINI consiliū audite Propterea

20 לָכֵן שִׁמְעוּ עֲצַת־יְהוָה אֲשֶׁר יָעַץ אֶל־אֱדוֹם

non si : Teman habitatores ad † cogitauit quas cogitationes &

וּמַחְשְׁבוֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל־יֹשְׁבֵי תֵימָן אִם־לֹא

. eorū habitacula eis super desolauerit non si , pecoris † paruuli eos traxerint

יִסְחָבוּם צְעִירֵי הַצֹּאן אִם־לֹא יַשִּׁים עֲלֵיהֶם נְוֵהֶם :

Suph † mari in clamor : terra est commota eorum cadere * voce A

21 מִקּוֹל נִפְלָם רָעֲשָׁה הָאָרֶץ צְעָקָה בְּיַם־סוּף

volabit & , ascendet aquila tanquam Ecce . eorum vox est audita †

22 נִשְׁמַע קוֹלָהּ : הִנֵּה כַנֶּשֶׁר יַעֲלֶה וְיִדְאֶה

die in Edom fortium cor erit & : Bosrah super suas alas expandet &

וְיִפְרֹשׂ כְּנָפָיו עַל־בָּצְרָה וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי אֱדוֹם בַּיּוֹם

. misera mulieris cor sicut illa

הַהוּא כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה :

quoniam , Arphad & , Chamath est affecta Pudore : Dammesec Ad

23 לְדַמֶּשֶׂק בֹּשָׁה חֲמָת וְאַרְפָּד כִּי־

quiescere , solicitudo † mari in † sunt dissoluti † audierunt malum auditum

שְׁמֻעָה רָעָה שָׁמְעוּ נָמֹגוּ בַּיָּם דְּאָגָה הַשְׁקֵט

fugiendum ad se vertit , Dammesec est Debilitata . poterit non

24 לֹא יוּכָל : רָפְתָה דַמֶּשֶׂק הִפְנְתָה לָנוּס

parturientis tanquam tenuit funes † & angustia ; apprehendit tremor &

וְרֶטֶט הֶחֱזִיקָה צָרָה וַחֲבָלִים אֲחָזַתָּה כַּיּוֹלֵדָה :

mei gaudij vrbs , laudis ciuitas est derelicta non Quomodo

25 אֵיךְ לֹא־עֻזְּבָה עִיר תְּהִלָּה קִרְיַת מְשׂוֹשִׂי :

belli † viri omnes & , eius plateis in eius iuuenes cadent Ideo

26 לָכֵן יִפְּלוּ בַחוּרֶיהָ בִּרְחֹבֹתֶיהָ וְכָל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה

. exercituum DOMINUS ait , illa die in conticescent †

יִדַּמּוּ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת :

ædes consumet & : Dammesec muro in ignem faciam succendere Et

27 וְהִצַּתִּי אֵשׁ בְּחוֹמַת דַּמֶּשֶׂק וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת

percussit quæ Chasor regnis & , Chedar Ad . hadad-Ben

28 בֶּן־הֲדָד : לְקֵדָר וּלְמַמְלְכוֹת חָצוֹר אֲשֶׁר הִכָּה

Surgite : DOMINUS dixit sic , Babel rex resar--Nebuchad

נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל כֹּה אָמַר יְהוָה קוּמוּ

. Chedem † filios vastate & , Chedar ad ascendite

עֲלוּ אֶל־קֵדָר וְשָׁדְדוּ אֶת־בְּנֵי־קֶדֶם :

omnia & , eorum cortinas , capient eorum pecus † & , eorum Tentoria

29 אָהֳלֵיהֶם וְצֹאנָם יִקָּחוּ יְרִיעוֹתֵיהֶם וְכָל־

eos super vocabunt & : sibi tollent eorum camelos & , eorum vasa

כְּלֵיהֶם וּגְמַלֵּיהֶם יִשְׂאוּ לָהֶם וְקָרְאוּ עֲלֵיהֶם

. vndique formidinem

מָגוֹר מִסָּבִיב :

habitatores habitādum ad profundarūt , vehementer euagamini , Fugite

30 נֻסוּ נֻּדוּ מְאֹד הֶעְמִיקוּ לָשֶׁבֶת יֹשְׁבֵי

Nebuchadnesar vos super † consultauit quia : DOMINUS dixit , Chasor

חָצוֹר נְאֻם־יְהוָה כִּי־יָעַץ עֲלֵיכֶם נְבוּכַדְרֶאצַּר

. cogitationem vos super * cogitauit & , consilium Babel rex

מֶלֶךְ־בָּבֶל עֵצָה וְחָשַׁב עֲלֵיהֶם מַחֲשָׁבָה :

ait , fiducia in habitantem pacificam gentem ad ascendite , Surgite

31 קוּמוּ עֲלוּ אֶל־גּוֹי שְׁלֵיו יוֹשֵׁב לָבֶטַח נְאֻם־

. habitabunt solum † ei † vectis nec , fores † non : DOMINUS

יְהוָה לֹא־דְלָתַיִם וְלֹא־בְרִיחַ לוֹ בָּדָד יִשְׁכֹּנוּ :

eorum pecudum turba & , direptionem in eorum cameli erunt Et

32 וְהָיוּ גְמַלֵּיהֶם לָבַז וַהֲמוֹן מִקְנֵיהֶם

omnibus ex & ; anguli extremificatos ventū omnē in eos dispergam & ; spolium in

לְשָׁלָל וְזֵרִתִים לְכָל־רוּחַ קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל־

. DOMINUS dixit , eorum interitum adducam eius lateribus

עֲבָרָיו אָבִיא אֶת־אֵידָם נְאֻם־יְהוָה :

seculum in vsque solitudo , draconū habitaculum in Chasor erit Et

33 וְהָיְתָה חָצוֹר לִמְעוֹן תַּנִּים שְׁמָמָה עַד־עוֹלָם

. hominis filius ea in hospitabitur † nec , vir † ibi manebit non

לֹא־יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא־יָגוּר בָּהּ בֶּן־אָדָם :

Marginalia: נָכָה — * quisquam, † incolet eam — גָּאָה † robustum: — רוּץ * erit, ci † est — * est † coram me? — † decreuit sup — יָעַץ † super — * gregis, * cum — שָׁמֵם * qua ceciderunt † rubro * auditus est vocis — angustiis affectæ. — צוּר — † & qui formidat, quietus esse † Dissoluta — מוּג רָפָה פָּנָה * eam † dolores tenuerunt — הָלַל † præliatores † excidentur — דָּמַם — נָצַת — נָכָה — יְזוּר † orientis. — עָלָה † Tabernacula † pecora — לָקַח — נָשָׂא — * & elongate * in profunda pergite — נוּס נוּד † contra * aduersus — יָעַץ — confidenter. — † ostia, † sunt soli habitāt — † multitudo — הָמָה קָנָה † spolia, omne latus in angulos terræ: — זָרָה — * quisquam, † incolet eam

exultastis & , *geminis* † vitula sicut *incrementum sumpsistis* ‡ quoniam
כי תפושי כעגלה דשה ותצהלי
erubuit , valde vestra mater est affecta pudore .*fortes* ‡ sicut
12 כאברים: † בושה אמכם מאד חפרה
.solitudo & , *vastitas* * desertum ‖ gentium *nouissimum* † ecce : vestra genitrix
יולדתכם הנה אחרית גוים מדבר ציה וערבה:
: *ipsa* tota solitudo erit & , habitabitur non DOMINI iram Propter
13 † מקצף יהוה לא תשב והיתה שממה כלה
.eius plagis vniuersis super sibilabit & , stupebit Babel *super transiens* ‡ omnis
כל עבר על־בבל ישם וישרק על־כל־מכותיה:
, eam *ad* † iacite , arcum *tendentes* ‡ omnes *circuitu* ‡ Babel *super aciem* Struite †
14 † ערכו על־בבל סביב כל־דרכי קשת ידו אליה
.peccauit DOMINVM contra quia : *sagitta in* ‖ parcatis ne
אל־תחמלו אל־חץ כי ליהוה חטאה:
ceciderunt , suam manum dedit , *vndique eam super* ‡ Clamate
15 † הריעו עליה סביב נתנה ידה נפלו
, *ipsa* ‡ DOMINI vltio quia : eius muri sunt destructi , eius fundamenta
אשויתיה נהרסו חומותיה כי נקמת יהוה היא
.ei facite , fecit sicut : eam *in* † vlciscamini
הנקמו בה כאשר עשתה עשו־לה:
: messis tempore in falcem tenētē & , Babel de satorem Succidite
16 † כרתו זורע מבבל ותפש מגל בעת קציר
vir & , *respicient* ‡ suum populum ad *vir depopulatoris* † gladij *faciebus à* ‡
מפני חרב היונה איש אל־עמו יפנו ואיש
leones † , Israel * dispersum pecus .*fugient* ‖ suam terram ad
17 לארצו ינוסו: † שה פזורה ישראל אריות
nouissimus iste & , Assur rex eum deuorauit Primus .*expulerunt* ‡
הדיחו הראשון אכלו מלך אשור וזה האחרון
.Babel rex Nebuchadresar *eum exossauit* †
עצמו נבוכדראצר מלך בבל:
ego Ecce : Israel Deus exercituum DOMINVS dixit sic Propterea
18 † לכן כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני
regem *ad* visitaui sicut : suam terram *ad* & , Babel regem *ad visitans* ‡
פקד אל־מלך בבל ואל־ארצו כאשר פקדתי אל־מלך
pascetur & , suum habitaculum ad Israel reducam Et . Assur
19 אשור: † ושבבתי את־ישראל אל־נוהו ורעה
.ei⁹ anima saturabitur Ghilhad & , Ephraim mōte in & : Basan & , Charmel
הכרמל והבשן ובהר אפרים והגלעד תשבע נפשו:
quæretur , DOMINVS ait , illo tempore in & , illis diebus In
20 † בימים ההם ובעת ההיא נאם־יהוה יבקש
: *inuenientur* † non & , Iehudah *peccata &* , *ipsa* ‡ non & , Israel iniquitas
את־עון ישראל ואיננו ואת־חטאת יהודה ולא תמצאינה
rebellantium terram *Super* .*faciam reliquum quem* * ei parcam quoniam
21 כי אסלח לאשר אשאיר: † על־הארץ מרתים
, eos post *anathematiza et* , *desola* : *visita* ‡ habitatores *ad &* , *eam super* † ascende
עלה עליה ואל־יושבי פקוד חרב והחרם אחריהם
.tibi præcepi quæ omnia iuxta fac & . DOMINVS dixit
נאם־יהוה ועשה ככל אשר צויתיך:
.magna contritio & : terra in belli Vox ‡
22 † קול מלחמה בארץ ושבר גדול:
? terræ vniuersæ * malleus est contritus & , est abscissus Quomodo
23 † איך נגדע וישבר פטיש כל־הארץ
? gentibus in Babel *desolationem* ‖ in fuit Quomodo
איך היתה לשמה בבל בגוים:
, es inuenta : nouisti non tu & , Babel es capta etiam & , te Illaqueaui
24 † יקשתי לך וגם־נלכדת בבל ואת לא ידעת נמצאת
.*litem miscuisti* * DOMINVM *in* ‡ quoniam , es comprehensa etiam &
וגם־נתפשת כי ביהוה התגרית:
: suæ *indignationis* † vasa protulit & , suū thesaurū DOMINVS Aperuit
25 † פתח יהוה את־אוצרו ויוצא את־כלי זעמו
terra in exercituum DOMINI * Domini ‡ hoc opus quoniam
כי־מלאכה היא לאדני יהוה צבאות בארץ
.Chasdim
כשדים:
, *aceruos* † sicut eam ‡ calcate , eius *horrea* † aperite , *fine à ei* ‖ Venite
26 † באו־לה מקץ פתחו מאבסיה סלוה כמו־ערמים
.residuum ei sit ne : eam *excidione delete &*
והחרימוה אל־תהי־לה שארית:
, eis *super* væ : occisionē ad descendent , eius vitulos vniuersos Occidite
27 † חרבו כל־פריה ירדו לטבח הוי עליהם
.eorum visitationis tempus , eorum dies venit quia
כי־בא יומם עת פקדתם:
Siion in *annunciandum ad* ‡ : Babel terra de *euasorum &* , *fugientium* † Vox
28 † קול נסים ופלטים מארץ בבל להגיד בציון
.eius templi vltionem , nostri Dei DOMINI vltionem
את־נקמת יהוה אלהינו נקמת היכלו:

ad ‡ prophetam Irmeiahu ad DOMINI verbum fuit Quod
34 † אשר היה דבר־יהוה אל־ירמיהו הנביא אל־
: *dicendum ad* † Iehudah regis Sidchiiah regni principio in : Helam
עילם בראשית מלכות צדקיה מלך־יהודה לאמר:
arcum *confringens* ‡ *ego* Ecce : exercituum DOMINVS dixit Sic
35 † כה אמר יהוה צבאות הנני שבר את־קשת
ad adducam Et .eorum fortitudinis principium ‡ : Helam
36 עילם ראשית גבורתם: † והבאתי אל־
eos *spargam* * & , cælorum extremitatibus quatuor à ventos quatuor Helam
עילם ארבע רוחות מארבע קצות השמים וזרתים
illuc veniat ‖ non *quò* † gens erit non & . istos ventos omnes in
לכל הרחות האלה ולא־יהיה הגוי אשר לא־יבוא שם
, *suorum inimicorum facies ad* † Helam *consternabo* ‡ Et .Helam *expulsi*
37 נדחי עולם: † והחתתי את־עילם לפני איביהם
, malum eos super adducam & , eorum animam *quærentium facies ad* ‖ &
ולפני מבקשי נפשם והבאתי עליהם רעה את־
gladium eos post mittam Et . DOMINVS dixit , mei *nasi* † iram
חרון אפי נאם־יהוה ושלחתי אחריהם את־החרב
: Helam in meum solium ponam Et .eos *me consumere ad vsque* ‖
38 עד כלותי אותם: † ושמתי כסאי בעילם
.DOMINVS dixit , principes & , regem inde perdam &
והאבדתי משם מלך ושרים נאם־יהוה:
, Helam captiuitatem faciam reuerti , dierum nouissimo in erit Et
39 † והיה באחרית הימים אשוב את־שבית עילם
.DOMINVS dixit
נאם־יהוה:

CAP. L. נ

terram *ad* ‡ , Babel *ad* † DOMINVS est locutus quod Verbum
1 † הדבר אשר דבר יהוה אל־בבל אל־ארץ
gentibus in Annunciare .prophetæ Irmeiahu *manu in* ‡ : Chasdim
2 כשדים ביד ירמיהו הנביא: † הגידו בגוים
: dicite : celetis ne , facite audire , *vexillum* * leuate & , facite audire &
והשמיעו ושאו־נס השמיעו אל־תכחדו אמרו
sunt *pudefacti* ‖ , Merodach est fractus , Bel est affectus pudore , Babel est Capta
נלכדה בבל הביש בל חת מרדך הבישו
eam *super* ‡ ascendit Quoniam .eius idola sunt fracta , eius *dolores* ‡
3 עצביה חתו גלוליה: † כי עלה עליה
erit nō & , solitudinem in eius terram ponet ipsa , aquilone ab gens
גוי מצפון הוא־ישית את־ארצה לשמה ולא־יהיה
.abierunt , sunt moti animal ad vsque & homine ab : ea in *habitans* *
יושב בה מאדם ועד־בהמה נדו הלכו:
venient , DOMINVS ait , illo tempore in & , illis diebus In
4 † בימים ההמה ובעת ההיא נאם־יהוה יבאו
, ibunt flendo & Ambulando .simul Iehudah filij & , ipsi Israel filij
בני־ישראל המה ובני־יהודה יחדו הלוך ובכו ילכו
interrogabunt Siion .quærent suum Deum DOMINVM &
5 ואת־יהוה אלהיהם יבקשו: † ציון ישאלו
fœdere DOMINVM *ad* † vos copulate & , venite : eorū facies huc *viam* ‡
דרך הנה פניהם באו ונלוו אל־יהוה ברית
fuerunt perditæ oues * .tradetur obliuioni non , *seculi* ‡
6 עולם לא תשכח: † צאן אבדות היה
: *eas abegerunt* † mōtibus ‡ , eas fecerunt errare earum pastores , meus populus
עמי רעיהם התעום הרים שובבים
.sui accubitus sunt oblitæ , abierunt collem ad monte de
מהר אל־גבעה הלכו שכחו רבצם:
: dixerunt earum hostes & , eas comederunt , eas *inuenientes* ‡ Omnes
7 † כל־מוצאיהם אכלום וצריהם אמרו
habitaculo DOMINO peccauerunt quòd eo pro : deliquimus Non
לא נאשם תחת אשר חטאו ליהוה נוה־
.DOMINO eorum patrum expectationi & , iustitiæ
צדק ומקוה אבותיהם יהוה:
.estote & : egredimini Chasdim terra de & , Babel medio de *Auolate* ‡
8 † נדו מתוך בבל ומארץ כשדים יצאו והיו
, *suscitans* † *ego* ecce Quoniam .*pecoris facies ad* ‖ hirci tanquam
9 כעתודים לפני־צאן: † כי הנה אנכי מעיר
terra de magnarum gentium *cætum* † Babel *super faciens* ‡ ascendere &
ומעלה על־בבל קהל־גוים גדלים מארץ
fortis tanquam eius *sagittæ* * : capietur inde ; *ei disponent* ‖ & , aquilonis
צפון וערכו לה משם תלכד חציו כגבור
Chasdim ‖ erit Et .*vacuè* ‡ reuertetur non , *prosperantis* †
10 משכיל לא ישוב ריקם: † והיתה כשדים
.DOMINVS dixit , saturabuntur eam *spoliantes* * omnes : *spolium* ‖ in
לשלל כל־שלליה ישבעו נאם־יהוה:
: meam hæreditatē diripientes exultastis quoniam , fuistis lęti Quoniam
11 † כי תשמחי כי תעלזי שסי נחלתי

‡ multiplicastis pinguedinem † quæ pascit germina, שי הלו ק ק ‡ tauri habita victoria. Idcirco † nouissima ‖ erit * terra arida, ‡ qui transierit per שמם † Præparate bellū contra ‡ per circuitū ‡ qui tenditis † contra ידה חצץ ‖ iaculo: ‡ aduersus eā per circuitū, רוע ‡ est, אשיותיה ק † contra עשה ‡ à facie † opprimētis vnusquisque ‡ reuertetur, & quilibet פנה נדח ‖ fugiet. Vt * fuit † reges vt ‡ eiecerūt eos. † qui ossa eius fregit fuit ‡ visito שוב נוה ‡ erit; & peccatum † inuenietur: * qui remanserit. Aduersus Babel † Cyre, & cōtra ‡ visitando ascende: dissipa, & interfice עשה צוה ‡ Sonitus * grandis סא נגדע ‖ desertum שמם ‡ contra * litigasti גרה † iræ כלה ‡ est * Dei ‖ aduersus eā cùm venerit finis eius † penora ‡ super † calcauit triturātes super manipulos, & perdite סלל היה פרה † euadentiū, & liberatorū ‡ vt annūciēt נוס נגד

‡ super † vt diceret: ‡ confringo ‡ qui est בוא * ventilabo † ad quam ‖ venient profugi ‡ pauere faciam † coram inimicis suis, עילם חתת ק ‖ coram quærentibus † furoris חרה ‖ donec consumam כלה שום שור אשיב שבות ק ק שבה † super ‡ & super ‡ per manum נגד * signum ‖ pudore affecta בוש ‡ sculptilia ‡ contra שות * qui habitet נדד בוא ‡ de via † Domino לוה ‡ sempiterno, quod * Vt היו ק ‡ in † vagari fecerunt eas: תעה שבב בנום ק ‡ qui inuenerunt מצא ‡ Recedite יתיר ‖ ante gregē, † suscito, עור ‡ facio in † congregationem ‖ præparabūt se cōtra eam * sagitta חצץ † orbantis, ‡ vacua. ‖ terra ‖ spolia * qui prędabuntur מחו דוו ק ק

castrametamini, arcum tendentes omnes *multos* † Babel *ad facite* Audire
29 † השמיעו אל־בבל ‎g‎ רבים כל־דרכי קשת ‎h‎ חנו
,suum opus secundum ei reddite :*euasio* * ei sit ne ,*vndique eam super* ‡
עליה סביב אל־יהי־ פליטה שלמו־לה כפעלה
DOMINVM *ad* * quia : illi facite ,fecit quæ omnia iuxta
ככל אשר ‎i‎ עשתה עשו־לה כי אל־יהוה
eius iuuenes cadent Idcirco .Israel sanctum *ad fecit temerè* *
30 ‎k‎ זדה אל־קדוש ישראל׃ † לכן יפלו בחוריה
,illa die in succidentur eius *belli* † viri omnes & : eius plateis in
ברחבתיה וכל־אנשי מלחמתה ‎l‎ ידמו ביום ההוא
Dominus dixit ,*superbe* † te ad ego Ecce .DOMINVS ait
31 נאם־יהוה׃ † הנני אליך זדון נאם־אדני
.te visitem † tempus ,tuus dies venit quia :exercituum DOMINVS ‡
יהוה צבאות כי בא יומך עת פקדתיך׃
succendam & :*suscitans* * ei ‖ non & ,cadet & superbus impinget Et
32 † וכשל זדון ונפל ואין לו ‎m‎ מקים ‎n‎ והצתי
dixit Sic .eius *circuitus omnes* † consumet & ,eius vrbibus in ignem
33 אש בעריו ואכלה כל־סביבתיו׃ † כה אמר
Iehudah filij & ,Israel filij * Oppressi : exercituum DOMINVS
יהוה צבאות עשוקים בני־ישראל ובני־יהודה
.eos dimittere renuerũt ‡ ,eos *in apprehenderunt eos captiuãtes* ‡ omnes & :simul
יחדו וכל־ ‎o‎ שביהם החזיקו בם מאנו שלחם׃
lite † ,eius nomen exercituum DOMINVS fortis eorum Redemptor
34 † גאלם חזק יהוה צבאות שמו ‎p‎ ריב
faciat commouere & ,terram faciat quiescere vt :eorum *litem litigabit*
יריב את־ריבם למען הרגיע את־הארץ והרגיז
:DOMINVS dixit ,Chasdim *super* ‡ Gladius .Babel habitatores
35 לישבי בבל׃ † חרב על־כשדים נאם־יהוה
.eius sapientes ad & ,eius principes ad & ,Babel habitatores ad &
ואל־ישבי בבל ואל־ ‎q‎ שריה ואל־חכמיה׃
,eius fortes ad gladius : insanient & ,*nugatores* † ad Gladius
36 † חרב אל־ ‎r‎ הבדים ונאלו חרב אל־גבוריה
,eius *currum* * ad & ,eius equos ad Gladius .*consternabuntur* ‡ &
37 ‎s‎ וחתו׃ † חרב אל־סוסיו ואל־רכבו
:mulieres *in* ‖ erunt & ,eius medio in † quod vulgus *permiscuum* omne ad &
ואל־כל־הערב אשר בתוכה ‎t‎ והיו לנשים
,eius aquas ad Siccitas .diripientur & ,eius thesauros ad gladius
38 חרב אל־אוצרתיה ובזזו׃ † חרב אל־ ‎v‎ מימיה
.insanient *Emim* * in & , *ipsa* † sculptilium terra quia :arescent &
‎x‎ ויבשו כי ארץ פסלים היא ובאימים יתהללו׃
filiæ ea in habitabunt & ,*iim* *cum ziim* ‡ habitabunt Propterea
39 † לכן ישבו ‎y‎ ציים את־ ‎z‎ איים וישבו בה בנות
ad vsque habitabitur nec ,*æternum* ‡ in vltra habitabitur non & : *vlulæ* ‖
יענה ולא־ ‎a‎ תשב עוד לנצח ולא תשכון עד־
Dei subuersionem Iuxta .generationem & ,generationem
40 דור ודר׃ † כמהפכת אלהים את־
non : DOMINVS ait ,eius vicinas & , Hamorah & ,Sedom
סדם ואת־עמרה ואת־שכניה נאם־יהוה לא־
.hominis filius ea in habitabit nec ,*vir* * ibi habitabit
ישב שם איש ולא־יגור בה בן־אדם׃
multi reges & ,magna gens & :aquilone ab *veniens* † populus Ecce
41 † הנה עם בא מצפון וגוי גדול ומלכים רבים
,apprehendent *hastile* ‖ & Arcum .terræ lateribus à suscitabuntur
42 ‎b‎ יערו מירכתי־ארץ׃ † קשת וכידן יחזיקו
,*tumultuabit* * mare sicut eorum *vox* ‡ :miserebuntur non & , *ipsi crudelis* †
אכזרי המה ולא ירחמו קולם כים יהמה
te *super* ‡ prælium ad *vir* † tanquam *ordinatus* ‖ :equitabunt equos super &
ועל־סוסים ירכבו ערוך כאיש למלחמה עליך
,eorum famam Babel rex Audiuit .Babel filia
43 בת־בבל׃ † שמע מלך־בבל את־שמעם
tormen † ,eum apprehendit angustia :eius manus se debilitauerunt &
‎c‎ ורפו ידיו צרה החזיקתהו חיל
Iarden eleuatione de ascendet leo tanquam Ecce .parturientis tanquam
44 כיולדה׃ † הנה כאריה יעלה ‎d‎ מגאון הירדן
eos faciam currere , faciam quiescere quia , robustum habitaculum ad
אל־נוה איתן כי־ארגיעה ‎e‎ ארוצם
,ego sicut ‖ quis nam :*recensebo eam ad* † electus ‡ qui * & :ea *desuper* ‡
מעליה ומי בחור אליה אפקד כי מי כמוני
?*meas facies ad* † stet qui ,pastor iste ‡ quis & ,mihi tẽpus cõstituet quis &
ומי ‎f‎ יועדני ומי־זה רעה אשר יעמד לפני׃
,Babel *ad* ‡ consuluit quod ,DOMINI consilium audite Propterea
45 † לכן שמעו ‎g‎ עצת־יהוה אשר יעץ אל־בבל
nisi : Chasdim *terram ad* * cogitauit quas eius cogitationes &
ומחשבותיו אשר חשב אל־ארץ כשדים אם־לא
.*tugurium* eis *super* ‖ fecerit desolari nisi , *pecoris* † paruuli eos traxerint
יסחבום צעירי הצאן אם־לא ‎h‎ ישים עליהם נוה׃

Congregare facite contra † iaculatores,
‎g‎ רבב ‎h‎ חנה
‡ aduersus eã per circuitũ,
‡ euasor:
להקרי ולא כתיב
* contra
* ꝓcaciter egit aduersum
‎k‎ עשה ‎i‎ זוד
† bellatores
‎l‎ דמם
‡ proterue
* Deus
† quo
‖ erit
* qui suscitet
‎m‎ קום ‎n‎ נצת
† omnia quæ sunt in circuitu
* fuerunt
‡ qui captiuos duxerũt eos tenuerũt
‡ &
‎o‎ שבה ‎p‎ רוב
† iudicio iudicabit iudicium
‡ ad
‎q‎ שור
† diuinos mendaces,
‎r‎ בד
‡ timebunt.
* currus
† est
‖ vt
‎s‎ חתת ‎t‎ היה
‎v‎ מים
† est,
* simulachris
‎x‎ יבש
* bestiç syluestres cũ vlulis,
‎y‎ ציה ‎z‎ איה
‖ struthionis,
‡ seculum,
‎a‎ ישב
Quemadmodum subuertit Deus
* quisquam,
† venit
‖ scutum
‎b‎ עור
† crudeles erunt,
‡ sonitus
* sonabit,
‖ paratierunt:
† viri ‡ cõtra
† dolor
‎c‎ רפה
‎d‎ גאה
‎e‎ רוץ ארצם
‡ ab * eum
‡ fuerit † ei præponam:
‖ est ‡ est
† coram me?
‎f‎ יעד ‎g‎ יעץ
‡ contra
* super habitatores terræ
† gregis ‖ cũ habitaculũ.
‎h‎ שמם

† qua gentibus in clamor & : terra est commota ,Babel est capta † voce A
46 † מקול נתפשה בבל נרעשה הארץ וזעקה בגוים
.est auditus
נשמע׃

CAP. LI. נא

ad † & ,Babel super *suscitans* ‡ ego Ecce :DOMINVS dixit Sic
1 † כה אמר יהוה הנני ‎i‎ מעיר על־בבל ואל־
mittam Et .corrumpentem ventum ,*me in surgentium cor* ,*habitatores*
2 ישבי לב ‎k‎ קמי רוח משחית׃ † ושלחתי
:eius terram euacuabunt & , eam ventilabunt & , ventilatores Babel in
לבבל ‎l‎ זרים וזרוה ויבקקו את־ארצה
.mala die in vndique *ab* eam *super* ‡ erunt quoniam
כי־ ‎m‎ היו עליה מסביב ביום רעה׃
:sua *lorica* ‡ in se *attollet* † ad & ,suũ arcum *tendentem tendet* * Ad
3 † אל־ידרך ידרך הדרך קשתו ואל־יתעל בסרינו
.eius exercitũ omnem *excidione delete* † ,ei⁹ iuuenibus *super* parcatis ne & ‖
ואל־תחמלו אל־בחריה החרימו כל־צבאה׃
.eius plateis in confossi & :Chasdim terra in interfecti cadent Et
4 † ונפלו חללים בארץ כשדים ומדקרים בחוצותיה׃
DOMINO à ,suo Deo à Iehudah & ,Israel *viduus* * non Quoniam
5 † כי לא־אלמן ישראל ויהודה מאלהיו מיהוה
.Israel *sancto à* ‡ delicto est repleta *eorum* terra quia :exercituum
צבאות כי ארצם מלאה אשם מקדוש ישראל׃
ne ,suam animam *vir* ‡ eruite & , Babel medio de Fugite
6 † ‎n‎ נסו מתוך בבל ומלטו איש נפשו אל־
illud † vltionis tempus quoniam : eius iniquitatẽ propter disperdamini
‎o‎ תדמו ‎p‎ בעונה כי עת נקמה היא
.ei *reddens ipse* ‡ retributionem:DOMINO
ליהוה גמול הוא משלם לה׃
:terram omnem inebrians DOMINI manu in Babel ‡ auri * calix ‖
7 † כוס־זהב בבל ביד־יהוה משכרת כל־הארץ
.gentes insanient ideo ,gentes biberunt eius vino de
מיינה ‎p‎ שתו גוים על־כן יתהללו גוים׃
tollite : eam super vlulate :est contrita & ,Babel cecidit Subitò
8 † פתאם נפלה בבל ותשבר הילילו עליה ‎r‎ קחו
,Babel Curauimus .sanetur fortè si ,eius dolorem ad *resinam* *
9 צרי למכאובה אולי תרפא׃ † רפאנו את־בבל
: *suam* † terram in *vir* ‡ eamus & , eam derelinquite : est curata non &
ולא נרפתה עזבוה ‎s‎ ונלך איש לארצו
ad vsque est eleuatum & ,eius iudicium cælos ad *pertigit* * quoniam
כי־נגע אל־השמים משפטה ונשא עד־
, venite :nostras iustitias DOMINVS Eduxit .*æthera* ‡
10 שחקים׃ † ‎t‎ הוציא יהוה את־צדקתינו באו
.nostri Dei DOMINI opus Siion in narremus &
ונספרה בציון את־מעשה יהוה אלהינו׃
DOMINVS suscitauit : scuta congregate , sagittas *Exacuite* †
11 † ‎u‎ הברו ‎x‎ החצים מלאו השלטים העיר יהוה
,eius cogitatio Babel *super* ‡ quia , Madai regum spiritum
את־רוח מלכי מדי כי על־בבל ‎y‎ מזמתו
.sui templi vltio , *ipsa* * DOMINI vltio quoniam :eam *corrumpendum ad*
‎z‎ להשחיתה כי־נקמת יהוה היא נקמת היכלו׃
statuite ,custodiam *roborate* ,*vexillum* † leuate Babel muros Ad †
12 † אל־חומת בבל שאו־ ‎a‎ נס החזיקו המשמר ‎b‎ הקימו
,DOMINVS *est molitus* ‡ etiam quoniã :*insidiatores* ‡ facite preparare ,custodes
שמרים ‎c‎ הכינו הארבים כי גם־זמם יהוה
.Babel habitatores *ad* * est locutus quæ fecit etiam
גם־עשה את אשר־דבר אל־ישבי בבל׃
,tuus finis venit :thesaurorum *multa* ‡ ,multas aquas *super tu* Habitans
13 † שכנתי על־מים ‎d‎ רבים רבת אוצרת בא ‎e‎ קצך
:*sua anima in* † exercituũ DOMINVS Iurauit .*tuæ appetentiæ cubitus*
14 אמת בצעך׃ † נשבע יהוה צבאות בנפשו
.celeusma te super *concinent & ,brucho* ‡ velut ,*homine* ‡ te repleuero Nisi
כי אם־מלאתיך אדם כילק ‎f‎ וענו עליך הידד׃
:sua sapientia in orbem *firmans* ‖ ,sua fortitudine in terram *Faciens* ‡
15 † עשה ארץ ‎g‎ בכחו מכין תבל בחכמתו
tumultum ipsum dare ‡ vocem Ad .cælos extendit sua prudentia in &
16 ‎h‎ ובתבונתו נטה שמים׃ † לקול ‎i‎ תתו המון
fulgura : terræ extremo ab *vapores* * faciet ascẽdere & , cælis in aquarũ
מים בשמים ויעל נשאים מקצה־ארץ ברקים
est effectus *Brutus* ‖ .suis thesauris de ventum eduxit & ,fecit pluuiã in
17 למטר עשה ויוצא רוח מאצרתיו׃ † נבער
quia : *sculptili* ‡ à aurifex omnis est affectus pudore: scientia à homo omnis
כל־אדם ‎k‎ מדעת הביש כל־צורף מפסל כי־
. eis in spiritus † non & ,eius conflatio ‡ mendacium
שקר נסכו ולא־רוח בם׃

† qua
‡ suscito
† super cor inimicorũ meorum qui inhabitant terram Chasdim,
‎i‎ עור ‎k‎ קום
‎l‎ זרה ‎m‎ היה
‡ aduersus
* eũ qui tendendo tendit
† eum qui attollit
‡ armatura
כתיב ולא קרי
‖ sic ait Dñs
† interficite
* vt vidua est
Chasdim
‡ propter ea quç fecit cõtra sanctum
‡ vnusquisq;
‎n‎ נוס
† eius est
‎o‎ דמם ‎p‎ עוה
‡ reddet
‖ Vt * vini puri instar
‡ est
‎q‎ שתה
‎r‎ לקח
* theriacam
‡ vnusquisq;
† nostram:
‎s‎ ילך
* peruenit
‡ nubes.
‎t‎ יצא
† Tergite
‎u‎ ברר ‎x‎ חצץ
‡ contra
‎y‎ זמם
vt perdat
* est
‎z‎ שחת
† Super † signum, tenete
‎a‎ נסס ‎b‎ קום
‡ insidias
‡ cogitauit
‎c‎ כון
* super
Quç habitas
‡ locuples
‎d‎ רבב ‎e‎ קצץ
‖ eò quòd brachio opprimebas alios.
† per animam suam:
‡ hominibus
‡ bruchis, & cantabunt
‡ Qui fecit
‖ qui firmauit
‡ qua dederit multitudinẽ
* nubes
‖ Vt belua
‎f‎ ענה ‎g‎ כוח
‎h‎ בין ‎i‎ המה
‡ sculptilibus
‎k‎ ידע
‡ est † est

sunt ,ipsi Vanitas opus :errorum tempore in visitationis eorum

18 † הבל המה מעשה תעתעים בעת פקדתם

.peribunt Non sicut hæc * pars Iahacob, quia plasmator omnium

19 יאבדו׃ † לא־כאלה חלק יעקוב כי־יוצר הכל

† ipse, & sceptrū hæreditatis eius: DOMINVS exercituum nomen eius.

הוא ושבט נחלתו יהוה צבאות שמו׃

Malleus ‡ spargens tu, mihi instrumenta * belli: & conteram ‡ dispersione

20 † מפץ־אתה לי כלי מלחמה ונפצתי

† in te gentes, & † corrumpam te in regna. Et ‖ spargam contritum in te

21 בך גוים והשחתי בך ממלכות׃ † ונפצתי בך

equum, & * equitantem eius: & conteram ‡ in te currum, & ‡ equitantem eius.

סוס ורכבו ונפצתי בך רכב ורכבו׃

Et ‖ spargam contritum in te virum, & mulierem; & conteram ‖ in te senem

22 † ונפצתי בך איש ואשה ונפצתי בך זקן

& puerum: & conteram † in te iuuenem, & virginem. Et conteram

23 ונער ונפצתי בך בחור ובתולה׃ † ונפצתי

* in te pastorem, & eius gregem, & ‡ contritum spargam in te agricolam

בך רעה ועדרו ונפצתי בך אכר

& iugale eius: & conteram ‡ in te duces, & † magistratus.

וצמדו ונפצתי בך פחות וסגנים׃

Et reddam ipsi Babel, & cunctis habitatoribus Chasdim omne

24 † ושלמתי לבבל ולכל יושבי כשדים את כל־

malum corū quod fecerunt in Siion in oculis vestris, dixit DOMINVS.

רעתם אשר־עשו בציון לעיניכם נאם יהוה׃

Ecce ego ad te mons ‡ corruptor, dixit DOMINVS † corrumpens

25 † הנני אליך הר המשחית נאם־יהוה המשחית

omnem terram: & extendam manum meam super te, & euoluam te

את־כל־הארץ ונטיתי את־ידי עליך וגלגלתיך

de petris, & ‡ dabo te in montem combustionis.

מן־הסלעים ונתתיך להר שרפה׃

Et non tollent de te lapidem * angulo, & lapidem ‡ fundamentis:

26 † ולא־יקחו ממך אבן לפנה ואבן למוסדות

sed ‖ desolationes † seculi eris, dixit DOMINVS.

כי־שממות עולם תהיה נאם־יהוה׃

Leuate ‡ vexillum in terra, clangite buccina in gentibus, † consecrate

27 † שאו־נס בארץ תקעו שופר בגוים קדשו

super * eam gentes, ‡ promulgate super illam regna Ararat, Minni,

עליה גוים השמיעו עליה ממלכות אררט מני

& Aschenaz: preficite ‡ super ea principē, facite ascēdere † equum sicut bruchum

ואשכנז פקדו עליה טפסר העלו־סוס כילק

horripilantem. Sanctificate super eam gentes reges Madai, duces eius,

28 סמר׃ † קדשו עליה גוים את־מלכי מדי את־פחותיה

& vniuersos † magistratus eius, cunctamque terram potestatis eius.

ואת־כל־סגניה ואת כל־ארץ ממשלתו׃

Et contremiscet terra, & dolebit: quia firmata est ‡ super Babel

29 † ותרעש הארץ ותחל כי קמה על־בבל

‡ cogitationes DOMINI † ad ponendum terram Babel in solitudinem,

מחשבות יהוה לשום את־ארץ בבל לשמה

* absque habitatore. Cessauerunt fortes Babel pugnare,

30 מאין יושב׃ † חדלו גבורי בבל להלחם

sederunt in munitionibus, ‡ defecit fortitudo corū, fuerunt † in mulieres:

ישבו במצדות נשתה גבורתם היו לנשים

incenderunt habitacula eius, contriti sunt vectes eius.

הציתו משכנתיה נשברו בריחיה׃

Cursor in occursum cursoris curret, & nuncius in occursum nuncij:

31 † רץ לקראת־רץ ירוץ ומגיד לקראת מגיד

ad nunciandum regi Babel, quòd capta sit ciuitas eius ‡ à fine.

להגיד למלך בבל כי־נלכדה עירו מקצה׃

Et vada comprehensa sunt, & ‡ arundines combusserunt in igni:

32 † והמעברות נתפשו ואת־האגמים שרפו באש

& viri * belli territi fuerunt. Quia sic dixit DOMINVS

33 ואנשי המלחמה נבהלו׃ † כי כה אמר יהוה

exercituū Deus Israel, filia Babel † tanquā area; tempus ‖ calcare eam:

צבאות אלהי ישראל בת־בבל כגרן עת הדריכה

adhuc paululum, & veniet tempus messis ei. Comedit me,

34 עוד מעט ובאה עת־הקציר לה׃ † אכלנו

* cōtriuit me Nebuchadnesar rex Babel, statuit me † vas inane, absorbuit me

הממנו נבוכדראצר מלך בבל הציגנו כלי ריק בלענו

veluti draco, repleuit ventrem suum deliciis meis: ‡ expulit me.

כתנין מלא כרשו מעדני הדיחנו׃

‡ Rapina mei, & caro mea, super Babel, dicat habitatrix Siiō: & sanguis me

35 † חמסי ושארי על־בבל תאמר ישבת ציון ודמי

* ad habitatores Chasdim, dicat Ierusalaim. Propterea sic dixit

36 אל־יושבי כשדים תאמר ירושלם׃ † לכן כה אמר

DOMINVS: Ecce ego † litigans litem tuā, & vlciscar vltionem tuam:

יהוה הנני־רב את־ריבך ונקמתי את־נקמתך

תעה * est. — † est, — ‡ es * bellica ‡ cum — נפץ — שחת † per † disperdam per ‖ conterā per * ascensorem ‡ per ‡ ascensorem ‖ conterā per ‖ per † per * per ‡ conteram per ‡ per † principes. — עשה ‡ perditionis † qui corrupisti — נטה ‡ ponam — * pro ‡ pro פנן יסר ‖ in † sempiternas ‡ signum † Præparate — נשא נסס * contra ‡ congregate contra * contra eam † tanquā bruchos horripilantes. Præparate cōtra † principes — ‡ contra — קום ‡ omnis cogitatio † vt ponat — שמם * vt non sit habitator. ‡ elanguit † v — נצת — רוץ נגד ‡ cum venit finis. — ‡ arbores quæ sunt iuxta paludes * bellatores — † est ‖ est calcandi — אכלני — כ — * cōsūpsit † v — הממני — כ — עני חני — כ כ — יצג דוח ‡ eiecit ‡ Quæ mihi rapuit, & carnes eorū qui vulnerati sūt in me sint * super † iudico causam — ריב

Et faciam siccare mare eius, & faciam arescere venam eius.

והחרבתי את־ימה והובשתי את־מקורה׃

Et erit Babel in tumulos, habitatio draconum, stupor, & sibilus,

37 † והיתה בבל לגלים מעון־תנים שמה ושרקה

* absque habitatore. Simul vt leones rugient: † fremuere vt catuli

38 מאין יושב׃ † יחדו ככפרים ישאגו נערו כגורי

‡ leanarum. In calore eorum ponam conuiuia eorum,

39 אריות׃ † בחמם אשית את־משתיהם

& inebriare faciam eos, vt exultent, & dormiant somnum ‖ seculi,

והשכרתים למען יעלזו וישנו שנת־עולם

& non euigilent, dixit DOMINVS. Descendere faciam eos

40 ולא יקיצו נאם יהוה׃ † אורידם

veluti agnos ad iugulandum, tanquam arietes cum hircis.

ככרים לטבוח כאילים עם־עתודים׃

Quomodo capta est Sesach, & comprehensa est laus omnis terræ?

41 † איך נלכדה ששך ותתפש תהלת כל־הארץ

quomodo fuit in stuporem Babel † in gentibus!

איך היתה לשמה בבל בגוים׃

Ascendit super Babel mare: in ‡ tempestate fluctuum eius operta est.

42 † עלה על־בבל הים בהמון גליו נכסתה׃

Fuerunt ciuitates eius in stuporem, terra ‖ siccitatis, & desolationis: terra

43 † היו עריה לשמה ארץ ציה וערבה ארץ

* non habitabit in eis ‡ omnis vir, nec transibit † in eas filius hominis.

לא־ישב בהן כל־איש ולא־יעבר בהן בן־אדם׃

Et visitabo super Bel in Babel, & educam ‡ deglutitionē eius de ore eius,

44 † ופקדתי על־בל בבבל והצאתי את־בלעו מפיו

& non confluent ad eum vltrà gentes. etiam murus Babel corruit.

ולא־ינהרו אליו עוד גוים גם־חומת בבל נפלה׃

Egredimini de medio eius popule mi, & eruite † vir ‡ animam suam,

45 † צאו מתוכה עמי ומלטו איש את־נפשו

ab ira ‡ nasi DOMINI. Et ne forte mollescat cor vestrum,

46 מחרון אף־יהוה׃ † ופן־ירך לבבכם

& timeatis in auditu * audito in terra. Et veniet in anno auditus,

ותיראו בשמועה הנשמעת בארץ ובא בשנה השמועה

& post eum in anno auditio, & rapacitas in terra, ‖ dominator super

ואחריו בשנה השמועה וחמס בארץ ומשל על־

dominatorem. Propterea ecce dies ‡ venientes, & visitabo

47 משל׃ † לכן הנה ימים באים ופקדתי

super sculptilia Babel, & omnis terra eius pudore afficietur: & vniuersi

על־פסילי בבל וכל־ארצה תבוש וכל־

interfecti eius cadent in medio eius. Et ‡ præconia dicent super Babel

48 חלליה יפלו בתוכה׃ † ורננו על־בבל

cæli, & terra, & omnia quæ in eis: quia ab aquilone † veniet ei

שמים וארץ וכל אשר־בהם כי מצפון יבוא־לה

vastatores, ait DOMINVS. Etiam Babel ‖ ad cadendum vulneratos

49 השודדים נאם־יהוה׃ † גם־בבל לנפל חללי

Israel: etiam * ad Babel ceciderunt occisi vniuersæ terræ.

ישראל גם־לבבל נפלו חללי כל־הארץ׃

Euasores à gladio venite, ne stetis: recordamini à longè

50 † פלטים מחרב הלכו אל־תעמדו זכרו מרחוק את־

DOMINI, & Ierusalaim ascendat super cor vestrum.

יהוה וירושלם תעלה על־לבבכם׃

Pudore affecti sumus, quoniam audiuimus opprobrium, operuit

51 † בשנו כי־שמענו חרפה כסתה

ignominia facies nostras: quia venerūt alieni super † sanctuaria domus

כלמה פנינו כי באו זרים על־מקדשי בית

DOMINI. Propterea ecce dies ‡ venientes, dixit DOMINVS,

52 יהוה׃ † לכן הנה־ימים באים נאם־יהוה

& visitabo super sculptilia eius: & in omni terra eius gemet † saucius.

ופקדתי על־פסיליה ובכל־ארצה יאנק חלל׃

‖ Cùm ascenderit Babel * cælos, & cùm ‡ munierit excelso robur suum:

53 † כי־תעלה בבל השמים וכי תבצר מרום עזה

à me venient prædatores ei, dixit DOMINVS.

מאתי יבאו שדדים לה נאם־יהוה׃

Vox clamoris de Babel: & contritio magna de terra Chasdim.

54 † קול זעקה מבבל ושבר גדול מארץ כשדים׃

Quoniam vastat DOMINVS Babel, & perdidit ex ea vocem

55 † כי־שדד יהוה את־בבל ואבד ממנה קול

magnam: & ‡ tumultuabunt fluctus eorum tanquam aquæ multæ: * datus est

גדול והמו גליהם כמים רבים נתן

‡ sonitus vocis eorum. Quia venit super eā super Babel vastator,

56 שאון קולם׃ † כי בא עליה על־בבל שודד

& apprehensi sunt fortes eius, confractus est arcus eorum: quia Deus

ונלכדו גבוריה חתתה קשתותם כי אל

retributionum DOMINVS reddendo reddet.

גמלות יהוה שלם ישלם׃

* vt non sit habitator. † rugierunt ‡ leonum. — חמם שות — ‖ sempiternū, — קוץ ירד — הלל † inter gentes. ‡ multitudine — המה כסה ‖ arida & desertum: * in qua ‡ quisquam † per eam ‡ quod deglutiuit — יצא — ‡ vnusquisque ‡ vestram — ‡ furoris — חרה רכך — * qui audietur ‖ & — ‡ veniunt, — ‡ laudes — נפל — ‡ sunt: † venient ‖ fuit causa, vt caderent interfecti * propter — בוש כסה † sanctificationem — זור ‡ veniunt † qui occidetur. ‖ Si * in ‡ in — ‡ sonabunt * dedit — ‡ sonitū vox — המה — חתת

,eius duces † ,eius sapientes & , eius principes faciam inebriare Et
57 † והשכרתי ^x שריה וחכמיה פחותיה
non & , *seculi* ‡ somnum dormient & ,eius fortes & ;eius *magistratus* ‡ &
וסגניה וגבוריה וישנו שנת־עולם ולא
.eius nomen exercituum DOMINVS rex ait ; expergiscentur
יקיצו נאם־המלך יהוה צבאות שמו׃
latus Babel *Muri* * : exercituum DOMINVS dixit Sic
58 † כה־אמר יהוה צבאות חמות בבל הרחבה
:comburentur igne *in* excelsæ eius portæ & , confringetur cõfringendo
ערער תתערער ושעריה הגבהים באש ^y יצתו
.lassabūtur &,‡ igni *in nationes & ,vanum in* † populi laborabunt &
ויגעו עמים בדי־ריק ולאמים בדי־אש ^z ויעפו׃
filio Seraiah propheta Irmeiahu præcepit quod Verbum
59 † הדבר אשר־צוה ירמיהו הנביא את־שריה בן־
rege Sidchiiahu cum *ipsum eundo in* † Machaseiah filio Neriiah
נריה בן־מחסיה ^a בלכתו את־צדקיהו מלך־
princeps ‖Seraiah & :*eū regnando in* ‡ quarto anno in , Babel * Iehudah
יהודה בבל ^b בשנת הרביעית למלכו ושריה ^c שר־
quod , malum omne Irmeiahu scripsit Et .*quietis* ‡
מנוחה׃ 60 † ויכתב ירמיהו את כל־הרעה אשר־
verba ‖ omnia : vno libro in Babel *ad* † erat venturum
תבוא אל־בבל אל־ספר אחד את כל־הדברים
ad Irmeiahu dixit Et .Babel *ad* ‡ scripta * hæc
האלה הכתבים אל־בבל׃ 61 † ויאמר ירמיהו אל־
verba omnia leges & ,videbis & ,Babel *te venire Secundum* :Seraiah
שריה כבאך בבל וראית וקראת את כל־הדברים
ad ‡ es locutus tu DOMINE , dices Et .hæc
האלה׃ 62 † ואמרת יהוה אתה דברת אל־
habitatorem ‖eo in *existendum non ad* * , eum *succidendum ad* † istum locum
המקום הזה להכריתו ^d לבלתי היות־בו ^e יושב
.erit *seculi* † solitudines *quia* ‡ :animal ad vsque & homine ab
למאדם ועד־בהמה כי־שממות עולם תהיה׃
ligabis : hunc librum legere *te complere secundum* ‡ , erit Et
63 † והיה ^f ככלתך לקרא את־הספר הזה תקשר
.Perath medium in *eum* proiicies & ,lapidem eum super
עליו אבן והשלכתו אל־תוך פרת׃
faciebus à * consurget non & , Babel *infigetur* * Sic : dices Et
64 † ואמרת ככה תשקע בבל ולא־תקום מפני
Hucusque . lassabuntur & ,eam super *adducens* ‖ ego quod ,mali
הרעה אשר אנכי ^g מביא עליה ויעפו עד־הנה
. Irmeiahu verba
דברי ירמיהו׃

CAP. LII. נב

,*ipsum regnando in* † , Sidchiiahu ‡ anni vnius & viginti Filius
1 † בן־עשרים ואחת שנה צדקיהו במלכו
eius matris nomen & : Ierusalaim in regnauit annis decim--vn &
ואחת־עשרה שנה מלך בירושלם ושם אמו
malum Fecitque .Libnah de Irmeiahu filia Chamutal
חמוטל בת־ירמיהו מלבנה׃ 2 ^h † ויעש הרע
.Iehoiachim fecit quæ omnia iuxta :DOMINI oculis in
בעיני יהוה ככל אשר־עשה יהויקים׃
,Iehudah & ,Ierusalaim *in fuit* DOMINI * furore *super* ‡ Quia
3 † כי על־אף יהוה היתה בירושלם ויהודה
Sidchiiahu rebellauitque :*suis faciebus desuper ipsos eum proiiciendum ad* ‖ vsq;
עד־השליכו אותם מעל פניו וימרד צדקיהו
,*ipsum regnando* ‖ nono anno in ,fuit Et .Babel regem *in* ‡
במלך בבל׃ 4 † ויהי בשנה התשעית למלכו
rex resar-Nebuchad venit mensis decima in decimo mense in
בחדש העשירי בעשור לחדש בא נבוכדראצר מלך־
sunt castrametati & ,Ierusalaim *super* † eius *virtus* ‡ omnis & , ipse Babel
בבל הוא וכל־חילו על־ירושלם ויחנו
.vndique *ligneam turrim* ‡ eam *super* * ædificauerunt & :eam *super* ‖
עליה ^i ויבנו עליה דיק סביב׃
annum vndecimum ad vsque , obsidionem in ciuitas venit Et
5 ^k † ותבא העיר במצור עד עשתי עשרה שנה
mensis nona *in* quarto mense In .Sidchiiahu regis
למלך צדקיהו׃ 6 † בחדש הרביעי בתשעה לחדש
.terræ populo panis erat non & ,ciuitate in fames inualuit &
ויחזק הרעב בעיר ולא־היה לחם לעם הארץ׃
exieruntque , fugerunt *belli* † viri omnes & ,ciuitas est dirupta Et
7 † ותבקע העיר וכל־אנשי המלחמה יברחו ^l ויצאו
hortum *super* * quæ ,muros duos inter † portæ *via* ‡ nocte ciuitate de
מהעיר לילה דרך שער בין־החמתים אשר על־גן
.solitudinis *via* † abierunt & :*vndique* ‡ ciuitatem *super* ‡ Chasdim & ,regis
המלך וכשדים על־העיר סביב וילכו דרך הערבה׃

attigerunt & , regem *post* Chasdim *virtus* sunt persecuti Et
8 † וירדפו חיל־כשדים אחרי המלך ^m וישיגו את־
.eo *desuper sunt dispersi eius virtus* † omnis & :Ierecho desertis in Sidchiiahu
צדקיהו בערבת ירחו וכל־חילו נפצו מעליו׃
regem ad eum fecerunt ascendere & ,regem comprehenderunt Et
9 † ויתפשו את־המלך ^n ויעלו אתו אל־מלך
.iudicia eo cum est locutus & :Chamath terram in Riblah in Babel
בבל רבלתה בארץ חמת וידבר אתו משפטים׃
etiam & :eius oculis in Sidchiiahu filios Babel rex iugulauit Et
10 † וישחט מלך־בבל את־בני צדקיהו לעיניו וגם
.Riblah in iugulauit Iehudah principes omnes
את־כל־ ^o שרי יהודה שחט ברבלתה׃
,compedibus in eum vinxit & ,cæcauit Sidchiiahu oculos Et
11 † ואת־עיני צדקיהו עור ויאסרהו בנחשתים
domo in eum *dedit* † & , Babel in Babel rex eum fecit adducere &
ויבאהו מלך־בבל בבלה ויתנהו בבית־
.*eum mori* * diem ad vsque *præfecturarum* ‡
הפקדת עד־יום מותו׃
nonus annus ‖ ipse ,mensis decima *in* quinto mense *in* Et
12 † ובחדש החמישי בעשור לחדש היא שנת תשע־
Nebuzaradan venit ,Babel regis Nebuchadnesar regis annus decimus
עשרה שנה למלך נבוכדראצר מלך־בבל בא נבוזראדן
.Ierusalaim in Babel *regis facies ad* † stabat laniorū princeps
רב־טבחים עמד לפני מלך־בבל בירושלם׃
omnes & : regis domum & ,DOMINI domum incendit Et
13 † וישרף את־בית־יהוה ואת־בית המלך ואת כל־
. igni *in* combussit magnam domum omnem & ,Ierusalaim domos
בתי ירושלם ואת־כל־בית הגדול שרף באש׃
virtus * omnis destruxerunt :vndique Ierusalaim muros omnes Et
14 † ואת־כל־חומת ירושלם סביב נתצו כל־חיל
.laniorum magistro cum † qui , Chasdim
כשדים אשר את־ ^p רב־טבחים׃
,ciuitate in *relictis* ‡ populi residuo & , populi *tenuitatibus* * de Et
15 † ^q ומדלות העם ואת־יתר העם הנשארים בעיר
residuo & ,Babel regem ad *incubuerunt* ‡ qui ,*incumbentibus* ‖ &
ואת־הנפלים אשר נפלו אל־מלך בבל ואת יתר
.laniorum magister Nebuzaradan fecit transmigrare : *turba* †
האמון הגלה נבוזראדן רב־טבחים׃
:laniorum magister Nebuzaradan fecit remanere , terræ *tenuitatibus* ‖ de Et
16 † ומדלות הארץ השאיר נבוזראדן רב־טבחים
quæ *æris* ‡ columnas Et .agricolas *in* & ,vinitores *in*
לכרמים וליגבים׃ 17 † ואת־עמודי הנחשת אשר
quod , æreum mare & ,bases & ,DOMINI domo *
לבית־יהוה ואת־המכנות ואת־ים הנחשת אשר
omne detulerunt & :Chasdim confregerunt ,DOMINI domo in ‖
בבית־יהוה שברו כשדים ^s וישאו את־כל־
& , scopas & , lebetes Et .Babel in eorum æs
נחשתם בבלה׃ 18 † ואת־הסירות ואת־היעים ואת־
vasa omnia & , cochlearia & , pelues & , psalteria
המזמרות ואת־המזרקת ואת־ ^t הכפות ואת כל־כלי
, *hydrias* † Et .tulerunt *eis in* ministrabāt quibus ,*æris* *
הנחשת אשר־ישרתו בהם לקחו׃ 19 † ואת־ ^v הספים
,*lucernas* † & , ollas & , pelues & , thuribula &
ואת־ ^x המחתות ואת־המזרקות ואת־הסירות ואת־המנרות
:*argentū argentū* † quæ & ,*aurū aurū* ‡ quæ *purificatoria & ,cochlearia* * &
ואת־הכפות ואת־ ^y המנקיות אשר זהב זהב ואשר־כסף כסף
,vnum mare duas Columnas .laniorum magister tulit
לקח רב טבחים׃ 20 † העמודים שנים הים אחד
quos , basibus sub ‖ qui , *æris* ‡ decim---duo boues &
והבקר שנים־עשר נחשת אשר־תחת ^z המכנות אשר
pondus erat non ,DOMINI domo in Selomoh rex fecerat
עשה המלך שלמה לבית יהוה לא־היה משקל
.istorum vasorum omnium æris
לנחשתם כל־הכלים האלה׃
columnæ *statura* † cubitorum decem ‡ octo ‡ columnas Et
21 † והעמודים שמנה עשרה אמה קומה העמד
eius ‡ crassitudo & :eā circuibat * cubitorum decim-duo filum & ,vnius
האחד וחוט ^a שתים־עשרה אמה ^b יסבנו ועביו
,eam super *coronamentum* † Et .concaua ‖ digitorum quatuor
ארבע אצבעות נבוב׃ 22 † וכתרת עליו
,retiaculum & : ‡ cubitorum quinque vnius *coronamenti statura & ,æs* *
נחשת וקומת הכתרת האחת חמש אמות ושבכה
colūna in hęc ‡ sicut & : *æs omne ,circum coronamentū* ‡ super malogranata &
ורמונים על־הכותרת סביב הכל נחשת וכאלה לעמוד
.malogranata & ,secunda
השני ורמונים׃

Margin (right): † & — ‡ principes — ‡ sempiternū, — שור — * Murus — ^y נצת — † inaniter, & ea in quibus laborauerunt populi † cōburentur, — ^z יעף — † cùm pergeret ille — ^a הלך — * in ‡ quo regnauit ‡ erat — ^b שנת — ^c שור — ‡ cū rex esset quietus. — † sup ‖ scilicet — * quæ ‡ sunt super — Cùm veneris in — ‡ contra — † vt succideres * vt nō sit ‖ habitator — ^d היה — ^e ישב — ‡ sed in † perpetuas ‡ cùm compleueris — ^f כלה — * submergetur * à facie — ‖ adduco — ^g בוא — ‡ erat † quando regnauit, — חמוטל — ^h עשה — ‡ in * cōmotus est Dominus cōtra ‖ quo proiiceret eos à facie sua: ‡ contra ‖ quo regnauit — ‡ exercitus † aduersus — ‖ contra * contra ‡ munitionē — ^i בנה — ^k בוא — † bellatores — ^l יצא — ‡ per viam † quæ erat * est iuxta ‡ erant iuxta ‡ per circuitū † per viam

Margin (left): exercitus — ^m נשג — † exercit⁹ dispersus est ab — ^n עלה — ^o שור — † posuit — בית — ^p — † carceris * quo mortuus est. ‡ est — * qui † coram rege — * exercitus — † erat — ^p רבב — * pauperibus ‡ qui remanserant — ^p דלל — † de trāsfugis ‡ trāsfugerāt ‖ multitudinis: ‖ pauperibus — * æreas — * erant in — † erat — ^s נשא — ^t כפף — * ærea, † crateres, — ^v ספף — ‡ candelabra, — ^x חתה — * mortariola, & cyathos ‡ aurea aurea, † argentea argentea — ^y נקה — ‡ æreos ‡ erant — ^z כון — * quarum ‡ & † altitudo — קומה — ^a שנה — ^b סבב — * quod ‡ erat ‡ & erat ‡ capitellum quod erat * æreū, & altitudo capitelli ‡ erat ‡ capitellum per circuitū omnia ærea * erant

malogranata omnia :ventū ad‡ ,sex & nonaginta malogranata fuerunt Et
23 ויהיו הרמנים תשעים וששה רוחה כל־הרמונים †[c]
laniorum magister tulit Et .vndique† retiaculum super centum
24 מאה על־השבכה סביב׃ †[d]ויקח רב־טבחים את־
tres & :secundum sacerdotē Sephaniah & ,caput † sacerdotē Seraiah
שריה כהן הראש ואת־צפניה כהן המשנה ואת־שלשת
erat qui ,vnum eunuchum tulit ciuitate de Et .liminis custodes
25 שמרי הסף׃ †ומן־העיר לקח סריס אחד אשר־היה
facies videntibus ‖ ex viros septem & ,belli ‡ viros super præpositus
פקיד על־אנשי המלחמה ושבעה אנשים [e]מראי פני־
,militiæ principem scribam & ,ciuitate in sunt inuenti qui ,regis
המלך אשר־נמצאו בעיר ואת ספר [f]שר הצבא
,terræ populo de viros sexaginta & :terræ populum exercentem *
המצבא את־עם הארץ וששים איש מעם הארץ
magister Nebuzaradan eos tulit Et .ciuitatis medio in inuentis ‡
26 הנמצאים בתוך העיר׃ †ויקח אותם נבוזראדן רב־
.Riblah in Babel regem ad eos fecit ire & :laniorum
טבחים [g]וילך אותם אל־מלך בבל רבלתה׃
,Riblah in eos interfecit & ,Babel rex eos fecit percutere Et
27 †[h]ויכה אותם מלך בבל וימיתם ברבלה
.sua humo desuper ‡ Iehudah est translatus & :Chamath terra in
בארץ חמת [i]ויגל יהודה מעל אדמתו׃
septimo anno in :Nebuchadnesar fecit migrare‖quem ,populus‡ Iste
28 †זה העם אשר הגלה נבוכדראצר בשנת־שבע
.tres & ,viginti & ,millia tria Iehudæos
יהודים שלשת אלפים ועשרים ושלשה׃
;Nebuchadnesar decimo octauo anno In
29 †בשנת שמונה עשרה לנבוכדראצר

‡per singulū latus: [c] היה †per circuitum. [d] לקח †primum, ‡bellatores, ‖iis qui videbant faciem [e] ראה [f] שור *qui militare faciebat ‡qui inuenti sunt [g] ילך [h] נכה *de terra [i] גלה ‡est ‖transferre *transferre fecit הגלה

anno In :duas & ,triginta ,octingentas animas Ierusalaim de
30 מירושלם נפש שמנה מאות שלשים ושנים׃ [f]בשנת
magister Nebuzaradan fecit migrare‡ Nebuchadnesar vigesimo & ,tertio
שלש ועשרים לנבוכדראצר הגלה נבוזראדן רב־
:quinque & quadraginta ,septingentas animas Iehudæorum laniorum
טבחים יהודים נפש שבע מאות ארבעים וחמשה
.sexcentæ & ,millia quatuor animæ omnes
כל־נפש ארבעת אלפים ושש[g]מאות׃
regis Iehoiachim trāsmigrationis anno septimo & trigesimo in fuit Et
31 †ויהי בשלשים ושבע שנה לגלות יהויכין מלך־
eleuauit ;mensis quinta & vigesima in mense duodecimo in Iehudah
יהודה בשנים עשר חדש בעשרים וחמשה לחדש נשא
regis Iehoiachin caput ,sui regni anno in Babel rex Merodach Euil
אויל מרדך מלך בבל בשנת מלכתו את־ראש יהויכין מלך־
.carceris domo de eum eduxit & ,Iehudah
יהודה [h]ויצא אתו מבית הכליא׃
thronum desuper‖ eius thronum dedit‡ & :bona eo cum est locutus Et
32 †וידבר אתו טבות [i]ויתן את־כסאו ממעל לכסא
:eius carceris* vestimenta mutauit Et .Babel in secum † qui regum
33 המלכים אשר אתו בבבל׃ †ושנה את בגדי כלאו
.suarum vitarum‖ diebus omnibus semper eius facies ad‡ panem comedit &
ואכל לחם לפניו תמיד כל־ימי [l]חיו׃
verbum ‡ Babel rege cum à ei dabatur iuge viaticum† eius viaticum*Et
34 †וארחתו ארחת תמיד נתנה־לו מאת מלך־בבל דבר־
.eius vitarum‡ diebus omnibus ,suæ mortis‖ diem ad vsque ,suo die in diei
יום ביומו עד־יום מותו כל ימי חיו׃

‡transferre [g] מאת [h] יצא הכלוא ק ‡posuit ‖super [i] נתן †erant *carceralia המלכים ק coram eo ‖vitæ suæ. [l] חיה *portio †portio quotidiana ‡per singulos dies eius, ‖quo mortuus est ‡vitæ

Finis libri Ieremiæ.

תם ספר ירמיהו

ספר קינות

LIBER CINOTH, ID EST,

THRENORVM, QVI APVD HEBRAEOS ETIAM איכה, ID EST, QVOMODO, DICITVR: APVD LATINOS AVTEM, LAMENTATIONES IEREMIAE.

CAP. I. א

,populo multa † ,ciuitas sola sedit ‡ Quomodo
1 איכה ישבה בדד העיר [a]רבתי עם
,gentibus in multa † :vidua veluti est facta
היתה כאלמנה רבתי בגוים
.tributum in‖ est facta prouinciis in princeps*
[b]שרתי [c]במדינות היתה [d]למס׃
eius lachrymæ &,nocte in plorabit Plorando
2 †[e]בכו תבכה בלילה ודמעתה
omnes :eius amatoribus omnibus ex cōsolator ei‡non :eius maxillis super†
על לחיה אין־לה מנחם מכל־אהביה כל־
.inimicos in ei fuerunt ,eam in sunt præuaricati‡ eius socij‖
[f]רעיה בגדו בה היו לה לאיבים׃
:seruitutis multitudine præ &,afflictione præ Iehudah Transmigrauit
3 †[g]גלתה יהודה [h]מעני ומרב עבדה
eius persecutores omnes :requiem inuenit nec ,gentes inter habitauit ipsa
היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח כל־רדפיה
venientibus non à ,lugentes ‡ Siion Viæ .angustias* inter eā apprehenderūt
4 [i]השיגוה בין המצרים׃ †דרכי ציון אבלות מבלי [k]באי
:suspirantes eius sacerdotes ,desolatæ eius portæ omnes ,solemnitatem
[l]מועד כל־שעריה שוממין כהניה נאנחים
,capite in eius hostes Fuerunt .ei amaritudo ipsa‡ &,afflictæ eius virgines
5 בתולתיה [m]נוגות והיא [n]מר־לה׃ †היו צריה לראש

‡sedet solitaria [a] רבב †copiosa *domina ‖tributaria. [b] שרה [c] דון [d] מסס [e] בכה †in ‖est ‖amici ‡spreuerunt [f] רעה [g] גלה [h] ענה *angustias macerias, ‡lugent, eo quod nō sint venientes ad [i] נשג [k] בוא [l] יעד [m] יגה ‖ipsi est [n] מרר

multitudinē super* eā anxiauit† DOMINVS quia ,fuere securi‡ eius inimici
איביה [o]שלו כי־יהוה הוגה על־רב־
.angustiatoris facies ad‡ captiuitatē* abierūt eius paruuli :eius præuaricationū
פשעיה עולליה הלכו [p]שבי לפני־[q]צר׃
eius principes fuerunt :eius decor omnis Siion filia à est egressus Et
6 †ויצא מן־בת־ציון כל־הדרה היו שריה
ante fortitudine absque abierunt & ,pascuum† inuenerunt non‡ cerui veluti
כאילים לא־מצאו מרעה וילכו בלא־[r]כח לפני
,suarū rebellionū‡ & ,suæ afflictionis‖dierū Ierusalaim est Recordata.psecutorē
7 רודף׃ †זכרה ירושלם ימי עניה ומרודיה
eius populū cadendo in ,quondā* diebus à fuerūt quę ,suorū desiderabiliū omniū
כל מחמדיה אשר היו מימי קדם בנפל עמה
super riserunt † ,hostes eam viderunt :ei auxiliator‡ non & ,hostis manu in
ביד־צר ואין עוזר לה [s]ראוה צרים שחקו על־
commotionem‖ in propterea,Ierusalaim peccauit Peccatum .eius sabbatha
8 משבתה׃ †חטא חטאה ירושלם על־כן [t]לנידה
etiam :eius nuditatē* viderūt quia ,eam vilifecerunt† eā glorificantes‡omnes :fuit
היתה כל־מכבדיה [v]הזילוה כי־ראו [x]ערותה גם־
,eius fimbriis in eius Immunditia‖ .retrorsum est conuersa & ,suspirauit ipsa
9 היא נאנחה ותשב אחור׃ †טמאתה בשוליה
:ei consolator‡non ,mirabilibus*descendit & ,sui nouissimi est recordata non
לא זכרה אחריתה [y]ותרד פלאים אין מנחם לה
.inimicus‖ magnificauit quoniam ,meam afflictionem DOMINE vide
ראה יהוה את־עניי כי הגדיל אויב׃

‡prosperati sunt, †dolore affecit *propter [o] שלה ‡in*ante hostem. [p] שבה [q] צור מנת ק ‡qui †pascua, [r] כוח [s] ראה ‖paupertatis *indigentiarum *antiquis, dū caderet populus ‡esset †deriserunt ‖derisionem [t] נוד [v] זלל ‡qui glorificabant †spreuerunt *turpitudinē [x] ערה [y] ירד ‖Sordes ‡mirabiliter, ‡est‖se hostis.

vidit quia ;eius desiderabilia omnia super *oppressor* extendit suã Manum
10 †ידו פרש צר על כל־־מחמדיה כי־ראתה
intrabunt non ,præcepisti quo‡ ,eius sanctuarium sunt ingressæ,gentes
גוים באו מקדשה אשר [y]צויתה לא־־יבאו
:panem quærentes ,suspirantes eius populus Omnis .*tibi* Ecclesiam in
11 בקהל לך׃ †כל־־עמה נאנחים מבקשים לחם
,DOMINE vide :animam *reducendum ad* ,*cibo in** sua desiderabilia dederunt
נתנו מחמודיהם באכל [a]להשיב נפש ראה יהוה
transeuntes† omnes ,*vos ad* Haud‡ .vilis fui quia ,aspice &
12 [b]והביטה כי הייתי זוללה׃ †לוא אליכם כל־־עברי
est factus qui,meus dolor sicut dolor sit an,videte & ,aspicite ,viam
דרך הביטו [c]וראו אם־יש מכאוב כמכאבי אשר עולל
.sui *nasi*‖ iræ die in DOMINVS‡ affecit *mœstitia** quoniam :mihi
לי אשר [d]הוגה יהוה ביום [e]חרון אפו׃
expandit :*ei*† est dominatus & ,mea ossa in ignem misit excelso De
13 †ממרום שלח־אש בעצמתי [f]וירדנה פרש
die tota ,desolatam me *dedit*‡ :retrorsum me fecit redire,meis pedibus rete
רשת לרגלי השיבני אחור נתנני שממה כל־היום
eius *manu in*‡ ,mearum *prævaricationũ*‖ iugum est Ligatum .mœrentem
14 [g]דוה׃ †נשקד על פשעי בידו
:*meam vim** fecit *corruere*† ;meum collum super ascenderunt ,sunt perplexæ
ישתרגו עלו על־־צוארי הכשיל [h]כחי
.surgere potero non ,‡manus in Dominus me dedit
נתנני אדני בידי לא־אוכל קום׃
vocauit ;*meo interiori*‖ in Dominus meos validos omnes *Prostrauit*‡
15 †[i]סלה כל־־אבירי אדני בקרבי קרא
Domin⁹ calcauit torcular :meos electos conterendũ ad ,*conuentũ** me *super*†
עלי [k]מועד לשבר בחורי גת דרך אדני
meus oculus ,*meus oculus* ,*flens*‡ ego hæc *Super*‖ .Iehudah filiæ virgini
16 לבתולת בת־יהודה׃ †על־אלה אני [l]בוכיה עיני עיני
:meã animam *reducens*‡ consolator me à est elongatus quia ,*aquas descendens*
ירדה מים כי־־רחק ממני מנחם משיב נפשי
.inimicus præualuit quia ,desolati mei filij fuerunt
היו בני שוממים כי גבר אויב׃
DOMINVS præcepit ;ei consolator† non ,*suis manibus in*‡ Siion Expandit‖
17 †פרשה ציון בידיה אין מנחם לה צוה יהוה
.eos inter *elongationẽ*‡ in Ierusalaim fuit :ei⁹ hostes eius *circuitus*‡ ,Iahacob‖
ליעקב סביביו [m]צריו היתה ירושלם לנדה ביניהם׃
omnes *nunc*† audite :rebellaui eius ori quia ,DOMINVS *ipse*‡ Iustus
18 †צדיק הוא יהוה כי־־פיהו [n]מריתי שמעו־־נא כל־
abierunt mei iuuenes &,meæ virgines:meum dolorem videte & ,populi
[o]עמים וראו מכאבי בתולתי ובחורי הלכו
,mei sacerdotes,me deceperũt ipsi,meos amicos *ad* Clamaui‡ .captiuitatẽ in
19 [o]בשבי׃ †קראתי למאהבי המה [p]רמוני כהני
reducerent &‖ ,sibi cibum quæsierũt quoniã ;obierũt vrbe in mei senes &
וזקני בעיר גועו כי־־בקשו אכל למו וישיבו
mea viscera ,mihi‡ tribulatio quia DOMINE Vide .suam animam
20 את־נפשם׃ †ראה יהוה כי־־צר־־לי מעי
:rebellaui rebellando quia ,*meo interiori in** meum cor se vertit :*sunt constipata*‡
[q]חמרמרו נהפך לבי בקרבי כי מרו מריתי
.mors tanquam *domo in*‖ ,gladius orbauit foris
מחוץ שכלה־חרב בבית כמות׃
mei inimici omnes ;mihi cõsolator‡ non ,*ego suspirans*† quòd Audierunt
21 †שמעו כי נאנחה אני אין מנחם לי כל־־איבי
diem adduxisti :fecisti tu quia,sunt gauisi ,meum malum audierunt
שמעו רעתי [r]ששו כי אתה עשית [s]הבאת יום־
,† ego sicut erunt & ,vocasti‡
קראת ויהיו כמוני׃
quemadmodũ eis *causa sis*‖ & ,*tuas facies ad*‡ eorũ malũ omne Ingrediatur
22 †[t]תבא כל־רעתם לפניך ועולל למו כאשר
,mea suspiria* multa quia ;meas *prævaricationes*† omnes *super*‡ mihi *fuisti causa*‖
עוללת לי על כל־־־פשעי כי־רבות אנחתי
.mœrens meum cor &
ולבי [v]דוי׃

CAP. II. ב

fecit proiicere ,Siion filiam Dominus suo *naso*‖ in *obnubilauit*‡ Quomodo
1 †איכה [a]יעיב באפו אדני את־בת־ציון השליך
suorũ pedũ scabelli est recordatus nõ & :Israel decorem terram* cælis de
משמים ארץ תפארת ישראל ולא־־זכר הדם־רגליו
?sui *nasi*† die in
ביום אפו׃
destruxit ,Iahacob tabernacula omnia pepercit nõ &,Dominus A*bsorbuit*‖
2 †בלע אדני [a]לא חמל את כל [b]נאות יעקב הרס
polluit ,terram fecit pertingere ,Iehudah filiæ munitiones suo furore in
בעברתו מבצרי [c]בת־יהודה [d]הגיע לארץ חלל

,Israel cornu omne *nasi*‡ ira in Concidit .eius principes & ,regnum
3 ממלכה [e]ושריה׃ †גדע בחרי־אף כל קרן ישראל
est accensus & ;inimici *faciebus*‖ à suam dexteram retrorsum fecit redire
[f]השיב אחור ימינו מפני אויב ויבער
.*vndique** consumpsit flamma ,ignis veluti Iahacob in
ביעקב כאש להבה אכלה סביב׃
,hostis tanquã eius dextera stetit ;inimicus veluti suũ arcũ Tetendit
4 †דרך קשתו כאויב נצב ימינו [g]כצר
effudit ,Siion filiæ *tentorio*‖ in ;oculi desiderabilia omnia occidit &
ויהרג כל מחמדי־־עין באהל בת־־ציון שפך
.suam *excandescentiam*‡ ignem tanquam
כאש [h]חמתו׃
omnia *absorbuit** ,Israel *absorbuit** ,inimicus veluti Dominus Fuit
5 †היה אדני כאויב בלע ישראל בלע כל־
Iehudah filia in multiplicauit & ;eius munitiones *corrupit*† ,eius palatia
ארמנותיה שחת מבצריו [i]וירב בבת־יהודה
corrupit‡ ,suum *tegmen hortum vt dissipauit*‖ Et .*querelam & ,planctum**
6 תאניה ואניה׃ †ויחמס [k]כגן [l]שכו שחת
,sabbathũ & ,solemnitatẽ Siion in DOMINVS fecit obliuisci :*suum conuentũ*
[m]מעדו שכח יהוה בציון מועד ושבת
.sacerdotem & ,regem sui furoris ira in spreuit &
וינאץ בזעם־־אפו מלך וכהן׃
,suum sanctuarium corde è proiecit ,suum altare Dominus Elongauit
7 †זנח אדני מזבחו נאר מקדשו
domo in dederunt vocẽ :eius palatiorũ muros inimici manu in fecit *claudi*‡
הסגיר ביד־אויב חומת ארמנותיה קול נתנו בבית־
DOMINVS Cogitauit .solemnitatis die† sicut ,DOMINI
8 יהוה כיום מועד׃ †חשב יהוה
suam manũ fecit redire non ,*lineam** extendit ;Siion filiæ murum *corrumpere*†
להשחית חומת בת־ציון נטה [n]קו לא־־השיב ידו
.sunt *infirmati*‡ pariter *murus** & ,antemurale desolauit & :*absorbendo ab*†
מבלע ויאבל־־חל וחומה יחדו אמללו׃
:eius vectes contriuit & ,perdidit ;eius portæ terra in sunt Demersæ
9 †טבעו בארץ שעריה אבד ושבר בריחיה
eius prophetæ etiam ,lex † non ,gentibus in eius principes & ,eius regẽ
מלכה ושריה בגוים אין [o]תורה גם־־נביאיה
.DOMINO à visionem inuenerunt non
לא־־מצאו [a]חזון מיהוה׃
fecerunt ascendere ,Siion filiæ senes conticuerunt ,terra in Sederunt
10 †ישבו לארץ [b]ידמו זקני בת־ציון [c]העלו
terram in deposuerunt ; saccis se accinxerunt ;suum caput super puluerem
עפר על־־ראשם חגרו [d]שקים הורידו לארץ
,mei oculi *lachrymis in*‡ Defecerunt .Ierusalaim filiæ suum caput
11 ראשן בתולת ירושלם׃ †[e]כלו בדמעות עיני
propter meum iecur terra in est effusum ; mea viscera *sunt constipata**
חמרמרו מעי נשפך לארץ כבדי על־
plateis in *sugentem & paruulũ animo delinqui in*† ,mei populi filiæ contritionẽ
שבר בת־־עמי בעטף עולל ויונק ברחבות
eos animo delinqui in‡ ?vinũ & ,triticum* Vbi ,*dicent*‖ suis Matribus .ciuitatis
12 קריה׃ †לאמתם יאמרו איה דגן ויין בהתעטפם
sinum in eorum *animam se effundendo in*‡ ,ciuitatis plateis in *saucium tanquam*
כחלל ברחבות עיר בהשתפך נפשם אל־־חיק
.suarum matrum
אמתם׃
?Ierusalaim filia ô tibi assimilabo quid ,tibi faciam testificari Quid
13 †מה־־־[f]אעודך מה אדמה־לך הבת ירושלם
mare velut‖ magna nã ?Siion filia virgo te cõsolabor & ,tibi æquabo quid
מה אשוה־לך ואנחמך בתולת בת־ציון כי־גדול כים
tibi viderunt tui Prophetæ ?tibi medebitur quis :tua contritio
14 שברך מי ירפא־לך׃ †נביאיך חזו לך
,tuam iniquitatem super reuelauerunt non & :insulsum & ,*mendacium*‡
שוא ותפל ולא־־[g]גלו על־־עונך
,*mendacij onera*‡ tibi viderunt & :tuam *captiuitatem conuertendum ad*†
[h]להשיב שביתך ויחזו לך [i]משאות שוא
,viam* transeuntes omnes *volu*‡ te super Plauserunt .*expulsiones*‖ &
15 ומדוחים׃ †ספקו עליך [k]כפים כל־־עברי דרך
‡hæc num :Ierusalaim filiam super suum caput mouerunt & ,sibilauerunt
שרקו [l]ויניעו ראשם על־בת ירושלם הזאת
?terræ vniuersæ gaudium ,*pulchritudine absolutam** dicebant quam ciuitas
העיר שיאמרו כלילת [m]יפי משוש לכל־הארץ׃
*frenduerunt** &,sibilauerũt ;tui inimici omnes suũ os te super *Patefecerunt*†
16 †[n]פצו עליך פיהם כל־־איביך שרקו ויחרקו־
;*eam* expectabamus quam dies‡ hæc equidem :*Absorbuimus*‖,dixerunt ,dente
שן אמרו בלענו אך זה היום [o]שקוינהו
.vidimus ,inuenimus
מצאנו ראינו׃

‡furoris [e]שור ‡facie [f]שוב *in circuitu. [g]צור ‡tabernaculo ‡indignationem [h]יחם *perdidit †dissipauit [i]רבה [k]גנן ‡luctum, & luctum. ‡transtulit velut in horto tentorium ‡subuertit cõgregationem suam. [l]שכך [m]עד ‡tradi ‡in †dissipare *regulam [n]קוה ‡à perdendo: *muri *desolati [o]ט ‡est [a]חזה [b]דמם עלה [d]שקק *propter lachrymas [e]כלה *intumuerũt ‡cum deficeret paruulus, & lactens ‖dixerunt, *est ‡cum deficerent tanquã occisus *cum effunderetur anima [f]עוד ‡est *vanum, [g]גלה שוב †vt conuerterent auersionem *prophetias vanas, [i]נשא [k]כפף ‡quæ te expellebant à me *manibus *per ‡est [l]נוע יפה *perfecti esse decoris in ‡Aperuerunt *fremuerunt [n]פצה קוה †Perdamus ‡est

hostis ‡de צוה *propter cibum, vt refocillarent שוב נבט ‡Non sit vobis graue, †qui transitis per ראה יגה *dolore *me ‖furoris חרה דוה †Ipse ignis: ‡posuit ‡iniquitatum ‡manus יוה כוח †infirmari *vires meas: ‡eorũ, à quibus ‡Calcauit ‖medio mei, סלה יעד †aduersum *congregationem, ‖Propter ‡defleo ex oculo meo, ex oculo meo descendit aqua, בכה ‡quiescere faciens ‖Fregit ‡manus suas, †est ‡contra ‡vt essent in circuitu ‡abominationem צור מרה ‡est †quæso ‡Vocaui שבה רמה ‖vt refocillarent ‡est ‡intumuerunt: *medio mei, חמר ‖domi erat †suspiro, & ‡est שוש בוא ‡quem sum. coram te, ‖fac ‖fecisti ‡propter †iniquitates *sunt דוה *tenebrescere fecit ‖furore עוב *in †furoris ‖Perdidit נוה נגע

defecerũt nõ quia, cõsumpti sumus nõ quòd, ‡DOMINI Misericordiæ
22 † חסדי יהוה כי לא־תמנו כי לא־כלו
.tua* fides multa ,matutinis ‡ Nouæ ,eius misericordiæ
23 רחמיו׃ † חדשים לבקרים רבה אמונתך׃
.eum expectabo propterea ,mea anima dixit ,DOMINVS mea Pars
24 † חלקי יהוה אמרה נפשי על־כן אוחיל לו׃
.eum quæsierit† animæ ,eum expectantibus DOMINVS ‡ Bonus
25 † טוב יהוה לקוו לנפש תדרשנו׃
.DOMINI salute in silens * & ,†expectet & ‡ Bonum
26 † טוב ויחיל ודומם לתשועת יהוה׃
!.suis pueritiis ‖ in iugum portauerit cùm ,viro ‡ Bonum
27 † טוב לגבר כי־ישא על בנעוריו׃
.* se super portauit quia ,silebit † & ,solitarius Manebit
28 † ישב בדד וידם כי נטל עליו׃
se percutienti Dabit .præstolatio ‖ sit fortè si, suum os puluere in Dabit‡
29 † יתן בעפר פיהו אולי יש תקוה׃ † יתן למכהו
seculum in elongabit non Quia .probro in saturabitur ,maxillam
30 לחי ישבע בחרפה׃ † כי לא יזנח לעולם
multitudinẽ secundũ miserebitur & ,affecit mœrore* si Quia .Dominus
31 32 אדני׃ † כי אם־הוגה ורחם כרב
affecit mœrore & ‡,suo corde de afflixit non Nam .suarũ misericordiarũ
33 חסדיו׃ † כי לא ענה מלבו ויגה
.terræ vinctos omnes suis pedibus sub conterendum Ad‖ .viri filios
34 בני־איש׃ † לדכא תחת רגליו כל אסירי ארץ׃
.altissimi faciebus‡ coram viri iudicium faciendum* declinare Ad†
35 † להטות משפט־גבר נגד פני עליון׃
.vidit non Dominus ,sua rixa‡ in hominem peruertendum Ad‖
36 † לעות אדם בריבו אדני לא ראה׃
altissimi ore De ?præcepit non Dominus ,‡fuit Et, dixit ille* Quis
37 † מי זה אמר ותהי אדני לא צוה׃ † מפי עליון
,viuens homo se affligabit † Cur ?bonum‡ & ,mala egredietur ‖ non
38 39 לא תצא הרעות והטוב׃ † מה־יתאונן אדם חי
,inquiramus & ,nostras vias Scrutemur ?suo peccato super vir
40 גבר על־חטאו׃ † נחפשה דרכינו ונחקרה
ad volas ad nostra corda Leuemus .DOMINVM ad reuertamur &
41 ונשובה עד־יהוה׃ † נשא לבבנו אל־כפים אל־
non tu ,fuimus rebelles & ,sumus præuaricati Nos .cælis in Deum
42 אל בשמים׃ † נחנו פשענו ומרינו אתה לא
non ,occidisti ;nos es persecutus & ,furore in Operuisti † .pepercisti
43 סלחת׃ † סכתה באף ותרדפנו הרגת לא
.orationem transeundo à ,te nube in Operuisti‡ .pepercisti
44 חמלת׃ † סכתה בענן לך מעבור תפלה׃
.populorum interiori ‖ in nos posuisti abiectionem & ,Nauseam †
45 † סחי ומאוס תשימנו בקרב העמים׃
fouea & ,Formido .nostri inimici omnes suũ os nos super Patefecerunt‡
46 † פצו עלינו פיהם כל־איבינו׃ † פחד ופחת
,meus oculus descendet* aquarum Riuis† .contritio & ,vastatio ,nobis fuit
47 48 היה לנו השאת והשבר׃ † פלגי־מים תרד עיני
,tacuit non & ,defluxit meus Oculus .mei populi filiæ contritionẽ super
49 על־שבר בת־עמי׃ † עיני נגרה ולא תדמה
.cælis de DOMINVS videret & ,aspiceret Donec .intermissionibus non à‡
50 מאין הפגות׃ † עד־ישקיף וירא יהוה משמים׃
.meæ vrbis filiabus omnibus ab meæ animæ fuit causa‖ meus Oculus
51 † עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי׃
.gratis mei inimici ,auem veluti ,me sunt venati Venando
52 † צוד צדוני כצפור איבי חנם׃
.me in‡ lapidem proiecerunt & ,meas vitas lacu in Succiderunt*
53 † צמתו בבור חיי וידו־אבן בי׃
.sum Excisus ,dixi :meum caput super aquæ Supernatarunt†
54 † צפו־מים על־ראשי אמרתי נגזרתי׃
,audisti meam Vocem .inferorum lacu‡ è DOMINE tuũ nomẽ Inuocaui
55 † קראתי שמך יהוה מבור תחתיות׃ † קולי שמעת
.meum clamorem ad meam respirationem ad† tuam aurem abscondas ne
56 אל־תעלם אזנך לרוחתי לשועתי׃
.timeas Ne ,dixisti :te inuocaui ‡ die in Appropinquasti
57 † קרבת ביום אקראך אמרת אל־תירא׃
.meas vitas ‖ redemisti ,meæ animæ rixas* Domine es Rixatus‡
58 † רבת אדני ריבי נפשי גאלת חיי׃
.meum iudicium iudica ,meam peruersitatem DOMINE Vidisti
59 † ראיתה יהוה עותתי שפטה משפטי׃
.mihi† eorum cogitationes omnes ,eorum vltionem omnem Vidisti
60 † ראיתה כל־נקמתם כל־מחשבתם לי׃
.me super‡ eorũ cogitationes omnes ,DOMINE eorũ opprobriũ Audisti
61 † שמעת חרפתם יהוה כל־מחשבתם עלי׃
.die tota me super‖ eorum meditationẽ & ,me in surgentium Labia
62 † שפתי קמי והגיונם עלי כל־היום׃

*sunt, תמם כלה ‡sunt quolibet manè misericordiæ, magna est *quæ est de te. *est ‡quæ קוה ישע ‡est quòd ‡homo, *sit ‡est ‡adolescentia sua. ‡expectabit, *iugum. ישב דום ‡Ponet ‡spes. *dolore affecerit, יגה ‡nec dolore ‡Vt cõtereret ‡Vt *faceret ‡vultu נטה ‡Vt peruertere ‡iudicio suo, *est qui hoc, היה עלה ‡egredientur ‡bona? ‡dolet יצא חיה cũ manibus כפף ‡Opposuisti furorem, סכך פלל ‡Opposuisti nubem tibi, ne transiret oratio. ‡Abrasionẽ ‡medio סחה פצה ‡Aperuerunt פוח ירד ‡Riui ‡descenderũt ex oculo meo ‡quòd non esset requies. פוג בנה ‡dolore affecit animum meũ propter cunctas filias חנן ירד *Strinxerunt in carcere vitam meam, ‡contra ‡Inundauerunt צוף ‡carcere infimo. ‡propter ‡qua ‡Iudicasti ‡iudicium ‡vitam meã. רוב חיה ‡contra me. ‡aduersum ‡contra שפה הגה

quem ,suũ sermonẽ compleuit, est machinatus ‡ quæ DOMINVS Fecit
17 † עשה יהוה אשר זמם בצע אמרתו אשר
fecit lætificari & ;pepercit non & ,destruxit :quondam † diebus à præceperat
צוה מימי־קדם הרס ולא חמל וישמח
eorum cor Clamauit .tuorũ hostium cornu exaltauit ,inimicũ te super
18 עליך אויב הרים קרן צריך׃ † צעק לבם
torrentem veluti fac descendere Siion filiæ Mure* ,Dominum ad
אל־אדני חומת בת־ציון הורידי כנחל
.tui oculi filia‡ taceat non ,tibi sedationẽ ‖ des non :noctu & ,interdiu ‡ lachrymã
דמעה יומם ולילה אל־תתני פוגת לך אל־תדם בת־עינך׃
aquam sicut effunde ;custodiarum capite † in nocte in prædica* ,Surge
19 † קומי רני בליל לראש אשמרות שפכי כמים
anima super ‡ tuas volas ‖ eum ad leua :Domini faciebus coram * tuum cor
לבך נכח פני אדני שאי אליו כפיך על־נפש
.platearum omniũ capite in fame in patientiũ animi deliquiũ ‡ tuorũ paruulorũ
עולליך העטופים ברעב בראש כל־חוצות׃
comedent an † :sic causasti ‡ quem ‖ ad aspice & ,DOMINE Vide
20 † ראה יהוה והביטה למי עוללת כה אם־תאכלנה
sanctuario in occidetur an ?educationum ‡ paruulos ,suum fructum mulieres
נשים פרים עללי טפחים אם־יהרג במקדש
,puer plateis * ,terra in Iacuerunt ?propheta & ,sacerdos Domini
21 אדני כהן ונביא׃ † שכבו לארץ חוצות נער
interfecisti :gladio in ceciderunt mei iuuenes & ,meæ virgines ;senex &
וזקן בתולתי ובחורי נפלו בחרב הרגת
.pepercisti non ,iugulasti ;tui furoris die in
ביום אפך טבחת לא חמלת׃
non &,circuitu de meos timores solemnitatis † diem ‡ tanquam Vocasti
22 † תקרא כיום מועד מגורי מסביב ולא
,obuinxi palmis ‡ quos :superstes & ,euasor DOMINI nasi ‖ die in fuit
היה ביום אף־יהוה פליט ושריד אשר־טפחתי
.eos consumpsit meus inimicus ;auxi &
ורביתי איבי כלם׃

CAP. III. ג

.eius indignationis virga in afflictionem vidit ‖ vir Ego
1 † אני הגבר ראה עני בשבט עברתו׃
.lucem ‡ non & ,tenebrositatem* fecit ire & ,duxit Me
2 † אותי נהג וילך חשך ולא־אור׃
.die tota suam manum vertit ,est conuersus me in† Profectò
3 † אך בי ישב יהפך ידו כל־היום׃
.mea ossa confregit ,meam pellem & ,meam carnẽ reddidit Vetustam‡
4 † בלה בשרי ועורי שבר עצמותי׃
.fatigatione ‖ & ,felle circundedit & ,me super‡ Aedificauit
5 † בנה עלי ויקף ראש ותלאה׃
.seculi* mortuos veluti me fecit manere locis tenebrosis In
6 † במחשכים הושיבני כמתי עולם׃
.meũ compedẽ fecit aggrauari ;egrediar non & ,me pro struxit Maceriam
7 † גדר בעדי ולא אצא הכביד נחשתי׃
.meam orationem obstruxit † ,vociferabar & ,clamabã quando Etiam
8 † גם כי אזעק ואשוע שתם תפלתי׃
.peruertit meas semitas ;lapide exciso in meas vias Circumsepsit
9 † גדר דרכי בגזית נתיבתי עוה׃
.absconditis in leo † ,mihi ipse ‡ insidians Vrsus ‡
10 † דב ארב הוא לי אריה במסתרים׃
.desolatam me posuit ,me minutim ‖ concîdit & ,fecit diuertere‡ meas Vias
11 † דרכי סורר ויפשחני שמני שמם׃
.sagittam ad scopum* tanquam me statuit & ,suum arcum Tetendit
12 † דרך קשתו ויציבני כמטרא לחץ׃
.suæ pharetræ filios † meos renes in fecit Ingredi
13 † הביא בכליותי בני אשפתו׃
.die tota eorum canticum ,meo populo omni risus Fui
14 † הייתי שחק לכל־עמי נגינתם כל־היום׃
.absynthio me fecit inebriare ,amaritudinibus in me fecit Saturari
15 † השביעני במרורים הרוני לענה׃
.puluere in me immersit‡ ,meos dentes lapillo in fecit confringere Et
16 † ויגרס בחצץ שני הכפישני באפר׃
.boni sum oblitus ,mea anima pace à se elongauit Et
17 † ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה׃
.DOMINO à mea spes & ,mea duratio ‖ Periit ,dixi Et
18 † ואמר אבד נצחי ותוחלתי מיהוה׃
.fellis & ,absynthij ,meæ rebellionis ‡ & ,meæ afflictionis Recordare
19 † זכר־עניי ומרודי לענה וראש׃
.mea anima me super incuruabitur ‖ & ,recordabitur Recordando
20 † זכור תזכור ותשיח עלי נפשי׃
.expectabo idcirco ,meum cor ad faciam redire Hoc
21 † זאת אשיב אל־לבי על־כן אוחיל׃

‡cogitauit; ‡antiquis: רום *ô ירד ‡per diem, & noctem: ‡requiem ‡pupilla *clama ‡principio vigiliarum; רנן כפף *ante conspectum manus ‡pro ‡deficientiũ propter famẽ ‡eum ‡fecisti ‡Num comedunt נבט פרה ‡qui educantur? num occiditur *in ‡ad ‡solemnem יעד ‡furoris ‡educaui, ‡qui vidi ענה ילך *in tenebras, *in ‡contra ‡Consumpsit ‡aduersum ‡labore. נקף ישב *in seculum. Murum fecit מות יצא ‡clausit פלל ‡Vt ‡fuit ‡Vt ארי ‡peruertit, ‡me in frusta, שום ‡signum נצב נטר חצץ ‡sagittas ‡operire fecit me שנן נשה ‡fortitudo יחל ‡planctus mei, ‡humiliabitur in שוח ושוח

.eorum modulamen* ego ;aspice eorum resurrectionẽ &, eorũ Sessionem
63 שִׁבְתָּם וְקִימָתָם הַבִּיטָה אֲנִי מַנְגִּינָתָם׃
.eorum manuũ opus secundũ DOMINE retributionem eis Reddes
64 תָּשִׁיב לָהֶם גְּמוּל יְהוָה כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם׃
.eis tuam imprecationem*, cordis tegumentum* eis Dabis
65 תִּתֵּן לָהֶם מְגִנַּת־לֵב תַּאֲלָתְךָ לָהֶם׃
.DOMINE, cælis sub à eos disperdes* &, furore in Persequeris
66 תִּרְדֹּף בְּאַף וְתַשְׁמִידֵם מִתַּחַת שְׁמֵי יְהוָה׃

CAP. IIII. ד

fuerũt proiecti ;bona auri massa mutabitur*, aurũ obducetur rubigine* Quomodo
1 אֵיכָה יוּעַם זָהָב יִשְׁנֶא הַכֶּתֶם הַטּוֹב תִּשְׁתַּפֵּכְנָה
preciosi Sion Filij platearum omniũ capite in sanctitatis lapides
2 אַבְנֵי־קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת׃ בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים
opus ,testæ lagenas in* sunt reputati quomodo : puro auro in æquiparati
הַמְסֻלָּאִים בַּפָּז אֵיכָה נֶחְשְׁבוּ לְנִבְלֵי־חֶרֶשׂ מַעֲשֵׂה
lactauerunt ,mammam soluerunt dracõ* Etiam figuli manuum
3 יְדֵי יוֹצֵר׃ גַּם־תַּנִּין חָלְצוּ שַׁד הֵינִיקוּ
.deserto in vlulæ† veluti crudelem in† mei populi filia :suos catulos
גּוּרֵיהֶן בַּת־עַמִּי לְאַכְזָר כַּיְעֵנִים בַּמִּדְבָּר׃
petierunt paruuli : siti in† eius palatum ad lactentis lingua Adhæsit
4 דָּבַק לְשׁוֹן יוֹנֵק אֶל־חִכּוֹ בַּצָּמָא עוֹלָלִים שָׁאֲלוּ
sunt desolati ,delicias ad Vescentes* .eis * non frangens †, panem
5 לֶחֶם פֹּרֵשׂ אֵין לָהֶם׃ הָאֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים נָשַׁמּוּ
.stercora sunt amplexati ,coccinum super nutriti : plateis in
בַּחוּצוֹת הָאֱמֻנִים עֲלֵי תוֹלָע חִבְּקוּ אַשְׁפַּתּוֹת׃
subuersæ† ,Sedom peccato præ mei populi filiæ iniquitas† fuit ingens* Et
6 וַיִּגְדַּל עֲוֹן בַּת־עַמִּי מֵחַטַּאת סְדֹם הַהֲפוּכָה
eius Nazaræi fuerunt Mundi manus ea in resederunt non &, repẽte quasi
כְמוֹ־רָגַע וְלֹא־חָלוּ בָהּ יָדָיִם׃ 7 זַכּוּ נְזִירֶיהָ
.eorũ excisio Sapphir, margaritis præ corpore rubuere† :lacte præ canduerunt†, niue præ
מִשֶּׁלֶג צַחוּ מֵחָלָב אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים סַפִּיר גִּזְרָתָם׃
:plateis in sunt agniti non ,eorum forma nigredine præ est Obscurata
8 חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרָם לֹא נִכְּרוּ בַּחוּצוֹת
.lignum tanquam fuit ,aruit ;eorum ossa super† eorum pellis se agglutinauit*
צָפַד עוֹרָם עַל־עַצְמָם יָבֵשׁ הָיָה כָעֵץ׃
fluxerunt isti quia ;fame interfectis præ gladio interfecti fuerunt Felices*
9 טוֹבִים הָיוּ חַלְלֵי־חֶרֶב מֵחַלְלֵי רָעָב שֶׁהֵם יָזוּבוּ
misericordium mulierum Manus .agrorum frugibus à† perfossi
מְדֻקָּרִים מִתְּנוּבֹת שָׂדָי׃ 10 יְדֵי נָשִׁים רַחֲמָנִיּוֹת
.mei populi filię cõtritione in eis comedendũ ad fuerũt :suos natos coxerũt
בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן הָיוּ לְבָרוֹת לָמוֹ בְּשֶׁבֶר בַּת־עַמִּי׃
succendit &; sui furoris iram effudit ,suã iram DOMINVS Compleuit
11 כִּלָּה יְהוָה אֶת־חֲמָתוֹ שָׁפַךְ חֲרוֹן אַפּוֹ וַיַּצֶּת־
reges crediderunt Non .eius fundamenta exedit† & ,Sion in ignem
אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַתֹּאכַל יְסוֹדֹתֶיהָ׃ 12 לֹא הֶאֱמִינוּ מַלְכֵי־
inimicus & ,hostis ingrederetur quòd ,orbis habitatores vniuersi &, terræ
אֶרֶץ וְכֹל יֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי יָבֹא צַר וְאוֹיֵב
iniquitates ,eius prophetarum peccata Propter .Ierusalem portas per
בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלָ‍ִם׃ 13 מֵחַטֹּאת נְבִיאֶיהָ עֲוֹנוֹת
.iustorum sanguinem eius interiori in effundentium† ;eius sacerdotum
כֹּהֲנֶיהָ הַשֹּׁפְכִים בְּקִרְבָּהּ דַּם צַדִּיקִים׃
poterunt non in† , sanguine in se polluerunt ,plateis in cæci se Mouerunt
14 נָעוּ עִוְרִים בַּחוּצוֹת נְגֹאֲלוּ בַּדָּם בְּלֹא יוּכְלוּ
: eos ad clamauerunt ,immunde* Recedite .eorum vestimenta in tangent
יִגְּעוּ בִּלְבֻשֵׁיהֶם׃ 15 סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ
dixerunt:sunt commoti etiã ,auolarũt quippe :tangatis ne ,recedite ,recedite
סוּרוּ סוּרוּ אַל־תִּגָּעוּ כִּי נָצוּ גַּם־נָעוּ אָמְרוּ
.hospitari† addent Non ,gentibus in
בַּגּוֹיִם לֹא יוֹסִפוּ לָגוּר׃
sacerdotum facies† ;eos aspicere non addet non ,eos diuisit DOMINI Facies
16 פְּנֵי יְהוָה חִלְּקָם לֹא יוֹסִיף לְהַבִּיטָם פְּנֵי כֹהֲנִים
defecerunt nobis Adhuc † .sunt miserti non senum susceperunt* non
לֹא נָשָׂאוּ זְקֵנִים לֹא חָנָנוּ׃ 17 עוֹדֵינוּ תִּכְלֶינָה
speculati sumus† nostra speculatione* in ,vanitate* nostrum auxilium ad nostri oculi
עֵינֵינוּ אֶל־עֶזְרָתֵנוּ הָבֶל בְּצִפִּיָּתֵנוּ צִפִּינוּ
eundo ab †, nostros gressus sunt Venati .saluabit* non† gentem ad
אֶל־גּוֹי לֹא יוֹשִׁעַ׃ 18 צָדוּ צְעָדֵינוּ מִלֶּכֶת

,nostri dies sunt completi ,noster finis appropinquauit :nostras plateas per
בִּרְחֹבֹתֵינוּ קָרַב קִצֵּנוּ מָלְאוּ יָמֵינוּ
aquilis præ nostri persecutores fuerunt Leues* .noster finis venit quia
19 כִּי־בָא קִצֵּנוּ׃ קַלִּים הָיוּ רֹדְפֵינוּ מִנִּשְׁרֵי
.nobis sunt insidiati deserto in ,nos sunt persecuti montes super ;cælorum
שָׁמָיִם עַל־הֶהָרִים דְּלָקֻנוּ בַּמִּדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ׃
:eorũ foueis in est captus DOMINI vnctus* nostrarũ nariũ Spiritus
20 רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ יְהוָה נִלְכַּד בִּשְׁחִיתוֹתָם
.gentes inter viuemus eius vmbra in diximus cuius*
אֲשֶׁר אָמַרְנוּ בְּצִלּוֹ נִחְיֶה בַגּוֹיִם׃
te super etiam ;Hus terra in habitans† ,Edom filia lætare &, Gaude
21 שִׂישִׂי וְשִׂמְחִי בַּת־אֱדוֹם יוֹשֶׁבֶת בְּאֶרֶץ עוּץ גַּם־עָלַיִךְ
tua iniquitas est Consumpta .te denudabis* & ,inebriaberis ,calix transibit
22 תַּעֲבָר־כּוֹס תִּשְׁכְּרִי וְתִתְעָרִי׃ תַּם־עֲוֹנֵךְ
filia tuam iniquitatem visitauit :te deportandum ad† addet non ,Sion filia
בַּת־צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ פָּקַד עֲוֹנֵךְ בַּת־
.tua peccata super discooperuit , Edom
אֱדוֹם גִּלָּה עַל־חַטֹּאתָיִךְ׃

CAP. V. ה

.nostrũ opprobriũ vide &, aspice nobis fuerit quid DOMINE Recordare
1 זְכֹר יְהוָה מֶה־הָיָה לָנוּ הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת־חֶרְפָּתֵנוּ׃
.alienigenas ad nostræ domus ,extraneos ad est versa nostra Hæreditas
2 נַחֲלָתֵנוּ נֶהֶפְכָה לְזָרִים בָּתֵּינוּ לְנָכְרִים׃
.viduæ veluti nostræ matres ,patre absque fuimus Pupilli
3 יְתוֹמִים הָיִינוּ אֵין אָב אִמֹּתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת׃
.venerunt precio in nostra ligna ,bibimus argento in nostras Aquas*
4 מֵימֵינוּ בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ עֵצֵינוּ בִּמְחִיר יָבֹאוּ׃
non ,laborauimus ;sumus passi persecutionem nostra colla Super
5 עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ יָגַעְנוּ וְלֹא
saturari ad† Assyrio ,manũ dedimus Aegypto .nobis dabatur requies
6 הוּנַח־לָנוּ׃ מִצְרַיִם נָתַנּוּ יָד אַשּׁוּר לִשְׂבֹּעַ
eorum iniquitates* nos & ;ipsi* non ,peccauerunt nostri Patres .pane
7 לָחֶם׃ אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ אֵינָם אֲנַחְנוּ עֲוֹנֹתֵיהֶם
.eorum manu è non liberans :nos in† sunt dominati Serui portauimus
8 סָבָלְנוּ׃ עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם׃
.deserti gladij faciebus à† nostrum panem afferebamus nostra anima In
9 בְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא לַחְמֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַמִּדְבָּר׃
.famis horrorum faciebus à incaluerunt* clibanus tanquam nostra Pellis*
10 עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמָרוּ מִפְּנֵי זַלְעֲפוֹת רָעָב׃
.Iehudah ciuitatibus in virgines ,compresserunt* Sion in Mulieres
11 נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ בְּתֻלֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה׃
.sunt honoratæ† non senum facies ,fuerũt suspensi eorũ manu in Principes
12 שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ פְּנֵי זְקֵנִים לֹא נֶהְדָּרוּ׃
.impegerunt lignum in pueri & ,tulerunt molitum* Iuuenes
13 בַּחוּרִים טְחוֹן נָשָׂאוּ וּנְעָרִים בָּעֵץ כָּשָׁלוּ׃
.sua modulatione* à iuuenes ;cessauerunt porta de Senes
14 זְקֵנִים מִשַּׁעַר שָׁבָתוּ בַּחוּרִים מִנְּגִינָתָם׃
.noster chorus luctum in est versus ,nostri cordis gaudium Cessauit
15 שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְחֹלֵנוּ׃
.peccauimus quia ,nobis nunc væ ,nostri capitis corona Cecidit
16 נָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ אוֹי־נָא לָנוּ כִּי חָטָאנוּ׃
sunt obtenebrati ista propter ,nostrum cor mœstum fuit hoc Propter
17 עַל־זֶה הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ עַל־אֵלֶּה חָשְׁכוּ
vulpes ;est desolatus quia ,Sion montem Propter .nostri oculi
18 עֵינֵינוּ׃ עַל הַר־צִיּוֹן שֶׁשָּׁמֵם שׁוּעָלִים
tuũ soliũ ,permanebis seculum in DOMINE Tu .eo in ambulauerũt
19 הִלְּכוּ־בוֹ׃ אַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ
,nostri obliuisceris perpetuum in quid Vt .generatione & generatione in
20 לְדֹר וָדוֹר׃ לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ
DOMINE nos Conuerte .dierum longitudinem in nos derelinques
21 תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים׃ הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה
.quondam† sicut nostros dies innoua :conuertemur &, te ad
אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃
.valde vsque* nos cõtra es iratus ,nos reprobasti reprobãdo Quinimo*
22 כִּי אִם־מָאֹס מְאַסְתָּנוּ קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד־מְאֹד׃

Finis libri Lamentationum.

תם ספר קינות

*canticum נבט x *dolorem *maledictionem גנן y *conteres †ne sint †obscuratum est *mutauit se aurum optimum? עמם פזז a *æstimati †vt lagenæ testaceæ, *dracones eduxerunt ינק חיך d *crudelis †sunt structiones palato *ppter sitim †qui frangeret *fuit *Qui vescebantur delicatis cibis, perierunt שמם עוה e *qui alebatur *maior *pœna iniquitatis †quæ subuersa est †castrametantur cõtra eam castra. Mundiores חול זכך h †nitidiores fuerunt †rubicundiores fuerunt aspectu quã gemmæ, è Sapphiro est צחת ברה i *adhæsit †ossibus *Meliores *propter defectũ fructuũ חרה יצת l *consumpsit עוה נוע n †qui effuderũt *medio †vt non possent qui voluissent contingere *immundi inquinati erant. נגע נצה †vt inhabitent *Ira †vt aspiciat *faciebus נבט צפה q *pepercerũt, †Hucusque *vanum: *expectatione *qua expectauim† †quę poterat nos seruare *ne ambularem*

קצץ y *Leuiores *Christus שוח z *in צלל שוש †quæ habitas *eris vomẽs. Completa est pœna iniquitatis tuæ ערה תמם b †vt transmigrare faciat גלה נבט זור e היה שתה f *Aqua nostrã pecunia †vt saturaremur נוח ענה h *sunt pœnas iniquitatum *nobis: qui liberaret non fuit *Cum discrimine vitæ nostræ *propter gladium כמר שור k *Pelles nostrę denigratæ sunt propter exustiones *afflixerunt, †glorificauerunt. †ad molendũ *cantico suo. ישב m שוב n †ab initio. *Sed *vehementissime.

ספר יחזקאל

LIBER IECHEZCHEL.

CAP. I. א

*quinta *in* ,*quarto *in* ,anno trigesimo *in* fuit Et
1 ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה
super * transmigrationis medio in *ego* *& ,mensis
לחדש ואני בתוך־הגולה על־
vidi & ,cæli sunt aperti :Chebar fluuium
נהר כבר נפתחו השמים [a] ואראה
,mensis quinta In .Dei visiones
2 מראות [a] אלהים׃ † בחמשה לחדש
(.Ioiachin regis transmigrationis quintus annus † ipse)
היא השנה החמישית [b] לגלות המלך יויכין׃
sacerdotē ,Buzi filium ,Iechezchel ad DOMINI verbū fuit Essendo
3 † היה היה דבר־יהוה אל־יחזקאל בן־בוזי הכהן
manus * ibi eum super fuit & :Chebar flumen *super* † ,Chasdim terra in
בארץ כשדים על־נהר־כבר [c] ותהי עליו שם יד־
,Aquilone ab *veniens* * turbinis ventus ecce & ,vidi Et .DOMINI
4 יהוה׃ † וארא והנה רוח סערה באה מן־הצפון
ei⁹ medio de & :*vndique* *ei *splēdor & ,*sese reciprocans* †ignis & ,magna nubes
ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה
.ignis medio de *flammæ crepitantis oculus* * veluti
כעין החשמל מתוך האש׃
,corū aspectus hic & :animalium quatuor similitudo eius medio de Et
5 † ומתוכה דמות ארבע [d] חיות וזה מראיהן
quatuor & :vni facies quatuor Et .eis † hominis similitudo
[e] דמות אדם להנה׃ † וארבעה פנים לאחת וארבע 6
planta & :*rectus pes* * eorum pedes Et .*eis* vnicuique alæ
7 כנפים לאחת להם׃ † ורגליהם רגל ישרה [f] וכף
æris *oculus* *tanquam scintillantes & ,vituli pedis planta veluti eorū *pedum* *
רגליהם ככף רגל עגל ונצצים כעין נחשת
:*eorū quadrilateris* †quatuor *super* *eorū alis *desubter* *hominis manus Et .politi
8 קלל׃ † וידו אדם מתחת כנפיהם על ארבעת רבעיהם
.ipsis quatuor in eorum alæ & ,eorum facies &
ופניהם וכנפיהם לארבעתם׃
reuertebantur non :eorum alæ *suam sororem* * ad *femina* † Iunctæ
9 † חברת אשה אל־אחותה כנפיהם לא־[g] יסבו
.*ibant suarum facierum* * latus ad *vir* ,*ipsa eundo in* *
בלכתן איש אל־עבר פניו ילכו׃
ad ,leonis facies & ,hominis facies eorum facierum similitudo Et
10 † ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל־
facies & :ipsis quatuor sinistra à bouis facies & ;ipsorū quatuor dexteram
הימין לארבעתם ופני־שור מהשמאול לארבעתן ופני־
,desuper *disiunctæ* * eorum alæ & ,eorū facies Et .ipsis quatuor aquilæ
11 נשר לארבעתן׃ † ופניהם וכנפיהם פרדות מלמעלה
.eorum corpora *tegentes* † duæ & ,vniuscuiusq; *iunctæ duæ :vnicuique
לאיש [h] שתים חוברות איש ושתים [i] מכסות את [k] גויתיהנה׃
illuc erat quò :*ibant suarum facierum latus* ad † vnumquodque Et
12 † ואיש אל־עבר פניו ילכו אל אשר יהיה־שמה
.*illa ambulando in* * reuertebantur non :ambulabant ,ambulandi *animus* *
הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן׃
,ardentiū ignis prunarum veluti eorū aspectus animaliū *similitudo Et
13 † ודמות החיות מראיהם כגחלי־אש בערות
splendor & :animalia inter *perambulans* * ipsa ,lampadarum aspectus tanquā
כמראה הלפדים היא מתהלכת בין [l] החיות ונגה
;*redire &* ,*currere* * animalia Et .fulgur *egrediens* † igne de & ,igni *
14 לאש ומן־האש יוצא ברק׃ † והחיות רצוא ושוב
rota ecce & ;animalia vidi Et .*coruscationis* * aspectum secundum
15 כמראה הבזק׃ † וארא החיות והנה אופן
.eius facies quatuor ad animalia iuxta terra in vna
אחד בארץ אצל החיות לארבעת פניו׃
similitudo & ,Tarsis *oculus* *tanquā earum opus & ,rotarū Aspectus
16 † מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש ודמות
rota esset si ac earum opus & ,earū aspectus & :ipsis quatuor vna
אחד לארבעתן ומראיהם ומעשיהם כאשר יהיה האופן
:ibant ,*ipsa eundo in* † ,sua *quadrilatera* * quatuor Ad .rotæ medio in
17 בתוך האופן׃ † על־ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו
,eis * altitudo & ,*eorum canthi* * Et .*ipsa eundo in* * reuertebantur non
18 לא [m] יסבו בלכתן׃ † וגביהן וגבה להם

*mense
*die
*erat
*iuxta
[a] ראה
†est
[b] גלה
†secus
*prophetia
[a] היה
*veniebat
†in medio nubis inuoluēs se, *erat
*per circuitum:
*color electri
[d] חיה [e] דמה
†erat
*pedes recti:
[f] כפף
*pedis
*color
*sub *in
†partibus
ידי
קרי
†erant vnaquæque
*alteram
[g] סבב
*quando ambulabant, vnūquodque
*faciei suæ gradiebatur.
*extentæ
*erant
†tegebant
[h] שנה [i] כסה
[k] גוה
†è regione faciei suæ ambulabat:
*voluntas
*cùm ambularent.
*oculorum
* discurrebat
[l] חיה
*erat similis
†egrediebatur
*currebāt, & recurrebant
*fulguris.
*color lapidis
*latera
†dum irent
*quando ambulabant.
*dorsa erant eis, *erat
[m] סבב

& pauor * propter eas: & dorsa eorū plena * oculis † vndique quatuor ipsis.
וְיִרְאָה להם וגבתם מלאת עינים סביב לארבעתן׃
Et * *in eundo* animalia, ambulabant rotæ iuxta ea: & * *in extollendo* se
19 † ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא
animalia * *desuper* terram, eleuabant se rotæ.
החיות מעל הארץ ינשאו האופנים׃
Ad * quod erat * illuc animus ad *eundum*, ibant, † illuc animus
20 † על אשר יהיה־שם הרוח ללכת ילכו שמה הרוח
ad *eundū*: & rotæ eleuabāt se cōtra ea, nam * *spiritus* animalis * in rotis.
ללכת והאופנים ינשאו לעמתם כי רוח החיה באופנים׃
In * *ambulando ipsa*, ibant, & * *in stando ipsa*, stabant: & † *in eleuando* se
21 † [n] בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם
† *desuper* terra, eleuabant se rotæ contra ea, quia * *spiritus* animalis
מעל הארץ ינשאו האופנים לעמתם כי רוח החיה
* in rotis. Et similitudo super capita * animalis, * *expansio*, *ut oculus*
22 באופנים׃ † [o] ודמות על־ראשי החיה רקיע כעין
gelu terribilis, extenta * super capita eorum desuper.
הקרח הנורא [p] נטוי על־ראשיהם מלמעלה׃
Et sub * *expansione* alæ eorum * rectæ vnaquæque ad † *sororem suam*:
23 † ותחת הרקיע כנפיהם ישרות אשה אל־אחותה
vnicuique duæ * tegentes se, & vnicuique duæ * tegentes *sibi*
לאיש [q] שתים מכסות להנה ולאיש שתים מכסות להנה
corpora sua. Et audiui * *vocem* alarum eorum, tanquam * *vocem*
24 את־גויתיהם׃ † ואשמע את־קול כנפיהם כקול
aquarum multarum, tanquam vocem † *Saddai*, *in eundo ipsa*, vocem loquelæ
מים רבים כקול־שדי בלכתם קול [s] המלה
tanquam vocem † *turmæ*: *in stando ipsa*, dimittebant alas suas.
כקול מחנה בעמדם [t] תרפינה כנפיהן׃
Et erat vox * *desuper* firmamēto quod * super caput eorum: * *in stando ipsa*
25 † ויהי־קול מעל לרקיע אשר על־ראשם בעמדם
dimittebant alas suas.
תרפינה כנפיהן׃
Et † *desuper* firmamentum quod * super caput eorum tanquam aspectus
26 † וממעל לרקיע אשר על־ראשם כמראה
lapidis Sapphiri, similitudo throni: & super similitudinē throni similitudo
אבן־ספיר דמות כסא ועל דמות הכסא דמות
tanquam aspectus hominis super eum desuper.
כמראה אדם עליו מלמעלה׃
Et vidi * *ut oculum crepitantis flammæ*, tanquam aspectū ignis * *domus* ipsi
27 † [v] וארא כעין חשמל כמראה־אש בית־לה
* *circum* ab aspectu lumborum eius, & supra: & ab aspectu lumborum eius,
סביב ממראה מתניו ולמעלה וממראה מתניו
& infra, vidi tanquam aspectum ignis, & splendorem ei * *circum*.
[x] ולמטה ראיתי כמראה־אש ונגה לו סביב׃
Velut aspectum arcus cùm fuerit in nube, in die pluuiæ, sic †
28 † כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן
aspectus splendoris * *circum*. Hæc visio similitudinis gloriæ DOMINI:
מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד־יהוה
& vidi, & cecidi super * *facies meas*, & audiui vocem loquentis.
ואראה [y] ואפל על־פני ואשמע קול מדבר׃

CAP. II. ב

Et dixit ad me, Fili hominis, sta super pedes tuos, & loquar
1 † ויאמר אלי בן־אדם עמד על־רגליך ואדבר
tecum. Et ingressus est in me spiritus, quando locutus est ad me,
2 אתך׃ † [z] ותבא בי רוח כאשר דבר אלי
& statuit me super pedes meos; & audiui dictum ad me.
ותעמדני על־רגלי ואשמע את מדבר אלי׃
Et dixit ad me, Fili hominis, * *Mittens* ego te ad filios Israel,
3 † ויאמר אלי בן־אדם שולח אני אותך אל־בני ישראל
ad gentes rebelles, quæ rebellauerūt contra me: ipsi & patres eorū
אל־גוים המורדים אשר מרדו־בי המה ואבותם
præuaricati sunt in me vsque ad * *corpus diei* istius.
פשעו בי עד־עצם היום הזה׃
Et filij duri † *faciebus*, & duri * corde, ego *mittens* te *ad illos*:
4 † והבנים [a] קשי פנים וחזקי־לב אני שולח אותך אליהם
& dices ad eos, Sic dixit Dominus Deus.
ואמרת אליהם כה אמר אדני יהוה׃

*erat *erant
†per circuitū
*quando ambulabant
*quando eleuabant
*super
*Quò *voluntas eundi,
†animalia, quò voluntas erat eūdi:
*voluntas
*erat
*Cùm ambularent
*cùm stabant
*cū eleuabāt
[n] ילך
†à *voluntas
*erat *vniuscuiusque
*erat instar firmamenti, tāquam color crystalli *erat
[o] דמה [p] נטה
*firmamento
*erant †alteram *erant
[q] שנה [r] גנה
*sonum
†Omnipotētis, quando ambulabant,
[s] מלל [t] רפה
†castrorum, quando stabant *è
*erat
*quando stabant
†super
*erat
*tanquā colorem electri,
*intrinsecus
[v] ראה
*per circuitū
*per circuitū.
[x] נטה
†erat
*per circuitū.
*faciem meā,
[y] נפל
[z] בוא
*mitto
*hunc ipsum diem.
†facie,
*sunt, ad quos mitto
[a] קשה

,ipsi rebellionis‡domus quia ,cessauerint si & , audierint si ipsi Et
5 והמה אם ישמעו ואם יחדלו כי בית מרי המה
,hominis fili tu Et .eorum medio in fuit propheta quòd scient &
6 וידעו כי נביא היה בתוכם׃ ואתה בן אדם
,retractantes quoniam ,metuas ne eorum verbis à & , eis ab timeas ne
אל תירא מהם ומדבריהם אל תירא כי סרבים
ne eorum verbis A :habitans tu scorpionibus†cum &,*tecum spinæ &
וסלונים אותך ואל עקרבים אתה יושב מדבריהם אל
.ipsi rebellionis* domus quia , consterneris‡ne eorum faciebus‡à & ,timeas
תירא ומפניהם אל תחת כי בית מרי המה׃
:cessent si & ,audiant si :eos ad mea verba Loquerisque
7 ודברת את דברי אליהם אם ישמעו ואם יחדלו
.ipsi rebellio quoniam
כי מרי המה׃
sis Ne :te ad dicens ego quæ audi hominis fili tu Et
8 ואתה בן אדם שמע את אשר אני מדבר אליך אל תהי
ego‡ quæ comede & ,tuum os Aperi .rebellionis†domus sicut ,rebellis
מרי כבית המרי פצה פיך ואכל את אשר אני
ea in ecce & :me ad missa manus ecce & ,vidi Et . te ad dans
9 נתן אליך׃ ואראה והנה יד שלוחה אלי והנה בו
ipsum*& ,meas facies ad‡ illud expandit Et .libri volumen†
10 מגלת ספר׃ ויפרש אותה לפני והיא
,gemitus & ,lamentationes eo in scriptum†& :retro & ,antè scriptum
כתובה פנים ואחור וכתוב אליה קינים והגה
.væ &
והי׃

‡rebellis est, [b] מרה
rebelles, [c] ירא
*sunt, †tribulis habitas. ‡facie ‡formides, *rebellis est.
[d] חתת
rebelles sunt.
loquor [e] היה
†rebellis est. ‡do tibi.
†erat ‡coram me, *erat
[f] גלל
†scripta erant
[g] קין

CAP. III. ג

:comede ,inueneris quod ,hominis Fili :me ad dixit Et
1 ויאמר אלי בן אדם את אשר תמצא אכול
. Israel domum ad loquere,vade & ,istud volumen comede
אכול את המגלה הזאת ולך דבר אל בית ישראל׃
.illud volumen me fecit comedere & :meum os aperui Et
2 ואפתח את פי ויאכלני את המגלה הזאת׃
tua viscera & ,cibabis tuum ventrem ,hominis Fili : me ad dixit Et
3 ויאמר אלי בן אדם בטנך תאכל ומעיך
fuit & ,†comedi Et . te ad dans*ego quod , isto volumine replebis
תמלא את המגלה הזאת אשר אני נתן אליך ואכלה ותהי
. dulcedine in‡mel sicut meo ore in
בפי כדבש למתוק׃
,Israel domum ad ingredere ,vade,hominis Fili:me ad dixit Et
4 ויאמר אלי בן אדם לך בא אל בית ישראל
profundos†populum ad non Nam :eos ad meis verbis in loqueris &
5 ודברת בדברי אליהם׃ כי לא אל עם עמקי
.Israel domum ad : missus tu lingua graues & ,labio
שפה וכבדי לשון אתה שלוח אל בית ישראל׃
quorum ,lingua graues & , labio profundos‡multos populos ad Non
6 לא אל עמים רבים עמקי שפה וכבדי לשון אשר
audient ‡ ipsi , te misero† eos ad non si *:eorum verba audias‡non
לא תשמע דבריהם אם לא אליהם שלחתיך המה ישמעו
cupientes ipsi non*quia ,te ad audire cupient non‡ Israel domus Et . te ad
7 אליך׃ ובית ישראל לא יאבו לשמע אליך כי אינם אבים
corde duri‡& ,fronte rigidi † Israel domus omnis nam .me ad audire
לשמע אלי כי כל בית ישראל חזקי מצח וקשי לב
;eorum facies contra fortes tuas facies* dedi Ecce . ipsi ‡
8 המה׃ הנה נתתי את פניך חזקים לעמת פניהם
& .eorum frontem contra fortem tuam frontem
ואת מצחך חזק לעמת מצחם׃
timeas ne :tuam frontem dedi petra præ fortem† adamantem Vt
9 כשמיר חזק מצר נתתי מצחך לא תירא
.ipsi rebellionis‡ domus quia ,eorum faciebus†à consterneris‡neque ,eos
אותם ולא תחת מפניהם כי בית מרי המה׃
loquar quæ mea verba omnia ,hominis Fili :me ad dixit Et
10 ויאמר אלי בן אדם את כל דברי אשר אדבר
.audi tuis auribus in & , tuo corde in assume ,te ad
אליך קח בלבבך ובאזניך שמע׃
,tui populi filios ad ,transmigrationem ad ingredere , vade Et
11 ולך בא אל הגולה אל בני עמך
Si : Deus Dominus dixit Sic : eos ad dices‡ & ,eos ad loqueris† &
ודברת אליהם ואמרת אליהם כה אמר אדני יהוה אם
.cessauerint si & ,audierint
ישמעו ואם יחדלו׃
: magni fragoris‡ vocem me post audiui & , spiritus me assumpsit Et
12 ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול

filios [h] ילך
[i] גלל
comedere fac, imple *do tibi. †illud,
[k] היה
‡præ
[l] בוא
loquere in verbo meo † multiplicis linguæ, & difficilis linguę mitteris: ‡ multiplicis lingue, & difficilis linguę, ‡ intelligas *profectò si † mitterem ‡audirent ‡ nolunt *nolunt
[m] אבה
†dura ‡duro ‡est *faciem tuā fortem
[n] נתן
† fortiorem silice
[o] ירא
‡metuas ‡facie ‡ rebellis est.
[p] חתת [q] מרה
[r] לקח
[s] ילך
†loquere ‡dic eis:
‡commotionis magnæ dicentem:
[t] נשא

. suo loco de‡ DOMINI gloria Benedicta
ברוך כבוד יהוה ממקומו׃
,suam sororem ad vnaquæq; contingentium†,animalium alarum vocem* Et
13 וקול כנפי החיות משיקות אשה אל אחותה
. magni fragoris‡vocem & ,ea contra rotarum vocem &
וקול האופנים לעמתם וקול רעש גדול׃
ira in amarus abij & : me assumpsit & ,me eleuauit spiritus Et
14 ורוח נשאתני ותקחני ואלך מר בחמת
.fortis me super DOMINI manus & ,mei spiritus
רוחי ויד יהוה עלי חזקה׃
flumen ad† habitantium Abib--Tel *transmigratione ad veni Et
15 ואבוא אל הגולה תל אביב הישבים אל נהר
diebus septem ibi sedi & :ibi sedentibus ipsis sedi & ,Chebar
כבר ואשר המה יושבים שם ואשב שם שבעת ימים
.eorum medio in stupefactus ‡
משמים בתוכם׃
DOMINI verbum fuit Et .dierum septem fine à†fuit Et
16 ויהי מקצה שבעת ימים ויהי דבר יהוה
domui te dedi speculatorem ,hominis Fili : dicendo me ad
17 אלי לאמר׃ בן אדם צפה נתתיך לבית
. me à‡ eos admonebis & ,verbum me ore de audies & :Israel
ישראל ושמעת מפי דבר והזהרת אותם ממני׃
,eum admonueris non & ,morieris moriendo ,impio me dicendo In
18 באמרי לרשע מות תמות ולא הזהרתו
,eum viuificandū ad‡ impia sua via à * impiū monēdū ad‡ ,fueris locutus nec
ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הרשעה לחיתו
eius sanguinem & , morietur sua iniquitate in ‡ impius ipse
הוא רשע בעונו ימות ודמו
. requiram tua manu de
מידך אבקש׃
,sua impietate ab cōuersus fuerit non & ,impiū admonueris cùm † tu Et
19 ואתה כי הזהרת רשע ולא שב מרשעו
tu sed , morietur sua iniquitate in ‡ ipse :impia sua via à &
ומדרכו הרשעה הוא בעונו ימות ואתה את
,sua iustitia à iustum se auertendo in Et .liberasti tuam animam
20 נפשך הצלת׃ ובשוב צדיק מצדקו
:morietur ipse :eius facies ad† offendiculū dabo & ,iniquitatem fecerit &
ועשה עול ונתתי מכשול לפניו הוא ימות
memorabūtur non & ,morietur suo peccato in‡ ,eum admonuisti non quia
כי לא הזהרתו בחטאתו ימות ולא תזכרן
.requiram tua manu de eius sanguinem & : fecit quas ,eius iustitiæ
צדקתו אשר עשה ודמו מידך אבקש׃
,iustum peccandum non ad* , iustum eum admonueris cùm ‡ tu Et
21 ואתה כי הזהרתו צדיק לבלתי חטא צדיק
tu & ,est admonitus quia ,viuet viuendo :peccauerit non ipse &
והוא לא חטא חיו יחיה כי נזהר ואתה
. liberasti tuam animam
את נפשך הצלת׃
,Surge :me ad dixit & : DOMINI manus ibi me super fuit Et
22 ותהי עלי שם יד יהוה ויאמר אלי קום
,surrexi Et .tecum loquar ibi & , campum in egredere
23 צא אל הבקעה ושם אדבר אותך׃ ואקום
stans , DOMINI gloria ibi ecce & . campum in sum egressus &
ואצא אל הבקעה והנה שם כבוד יהוה עמד
.meas facies in cecidi Et .Chebar fluuium iuxta vidi quam ,gloria sicut
ככבוד אשר ראיתי על נהר כבר ואפל על פני׃
:meos pedes super me statuit & , spiritus me in est ingressus Et
24 ותבא בי רוח ותעמדני על רגלי
medio in te include ‡, Ingredere :me ad dixit & , me est allocutus &
וידבר אתי ויאמר אלי בא הסגר בתוך
,funes te super dabunt ecce ,hominis fili tu Et . tuæ domus
25 ביתך׃ ואתה בן אדם הנה נתנו עליך עבותים
.eorum medium in egredieris non & :eis in te ligabunt &
ואסרוך בהם ולא תצא בתוכם׃
,mutus eris & ,tuum palatum ad faciam adhærere tuam linguam Et
26 ולשונך אדביק אל חכך ונאלמת
. ipsi rebellionis†domus quia :arguentem virum in eis eris non &
ולא תהיה להם לאיש מוכיח כי בית מרי המה׃
Sic : eos ad dices & ,tuum os aperiam ,tibi me loquendo in‡Et
27 ובדברי אותך אפתח את פיך ואמרת אליהם כה
domus quia ,cesset cessans*& ,audiat Audiens ‡ :Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה השמע ישמע והחדל יחדל כי בית
. ipsi rebellionis†
מרי המה׃

‡cū recesserit
*audiui sonitum †adhærentiū altera alteri,
[v] חיה [x] נשק
‡commotionis magnæ.
[a] לקח [b] מרר
*ad aceruū nouarum frugum †iuxta
[c] תלל
ואשב [d] ישב
‡admirans
[e] שמם
†in
[f] קצה
‡nomine meo. Quū dixero
‡ vt moneas *vt recedat †vt viuat,
[g] חיה
‡ propter iniquitatē suam
†si
[h] שוב
‡propter iniquitatē suam
[i] עוה
cùm auersus fuerit iustus
[k] נצל
†coram eo: ‡propter peccatum suum
‡ si *vt non peccet iustus,
prophetia
stabat [l] יצא
faciē meam.
[m] ראה [n] נפל [o] בוא
‡ &
ponent
[p] יצא
palato tuo,
[q] חיך
vt vir obiurgans, † rebellis est.
[r] יכח [s] מרה
‡quando loquar ‡ Qui audit *qui cessat † rebellis est.

CAP. IIII. ד

tuas facies ad eum dabis & ,laterem tibi sume ,hominis fili tu Et

1 וְאַתָּה בֶן־אָדָם קַח־לְךָ לְבֵנָה וְנָתַתָּה אוֹתָהּ לְפָנֶיךָ

eā aduersum dabis Et . Ierusalaim ciuitatem eum super exarabis &

וְחַקּוֹתָ עָלֶיהָ עִיר אֶת־יְרוּשָׁלָםִ׃ 2 וְנָתַתָּה עָלֶיהָ

eam contra fundes & ,ligneam turrim eam contra ædificabis & ,obsidionem

מָצוֹר וּבָנִיתָ עָלֶיהָ דָּיֵק וְשָׁפַכְתָּ עָלֶיהָ

arietes eam aduersus pone & ,castra eam super dabis & : aggerem

סֹלְלָה וְנָתַתָּה עָלֶיהָ מַחֲנוֹת וְשִׂים־עָלֶיהָ כָּרִים

eam dabis & ,ferri sartaginem tibi sume tu Et . vndique

סָבִיב׃ 3 וְאַתָּה קַח־לְךָ מַחֲבַת בַּרְזֶל וְנָתַתָּה אוֹתָהּ

tuas facies obfirmabis & : ciuitatem inter & ,te inter ferreum parietem

קִיר בַּרְזֶל בֵּינְךָ וּבֵין הָעִיר וַהֲכִינֹתָה אֶת־פָּנֶיךָ

ipsum signum ,eam contra coarctabis & ,obsidionem in erit & ,eam ad

אֵלֶיהָ וְהָיְתָה בַמָּצוֹר וְצַרְתָּ עָלֶיהָ אוֹת הִיא

pones & ,sinistrum tuum latus super iace tu Et . Israel domui

לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ 4 וְאַתָּה שְׁכַב עַל־צִדְּךָ הַשְּׂמָאלִי וְשַׂמְתָּ

quibus ,dierum numerum ,illud super Israel domus iniquitatem

אֶת־עֲוֺן בֵּית־יִשְׂרָאֵל עָלָיו מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר

tibi dedi ego Et . eorū iniquitatem portabis ,illud super iacueris

תִּשְׁכַּב עָלָיו תִּשָּׂא אֶת־עֲוֺנָם׃ 5 וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ

trecentos ,dierum numerum ad eorum iniquitatis annos

אֶת־שְׁנֵי עֲוֺנָם לְמִסְפַּר יָמִים שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת

. Israel domus iniquitatem portabis & :dies nonaginta &

וְתִשְׁעִים יוֹם וְנָשָׂאתָ עֲוֺן בֵּית־יִשְׂרָאֵל׃

dexterum tuum latus super iacebis & ,hæc consummabis Et

6 וְכִלִּיתָ אֶת־אֵלֶּה וְשָׁכַבְתָּ עַל־צִדְּךָ הַיְמָנִי

.diebus quadraginta ,Iehudah domus iniquitatem portabis & ,secundò

שֵׁנִית וְנָשָׂאתָ אֶת־עֲוֺן בֵּית־יְהוּדָה אַרְבָּעִים יוֹם

Ierusalaim obsidionē ad Et . tibi illud dedi annū in diem ,annū in Diem

יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה נְתַתִּיו לָךְ׃ 7 וְאֶל־מְצוֹר יְרוּשָׁלַםִ

prophetabis & : discoopertum tuum brachium & ,tuas facies obfirmabis

תָּכִין פָּנֶיךָ וּזְרֹעֲךָ חֲשׂוּפָה וְנִבֵּאתָ

te vertes non & :funes te super dedi ecce Et . eam aduersus

עָלֶיהָ׃ 8 וְהִנֵּה נָתַתִּי עָלֶיךָ עֲבוֹתִים וְלֹא־תֵהָפֵךְ

tuæ obsidionis dies te consummandum ad ,tuum latus ad tuo latere à

מִצִּדְּךָ אֶל־צִדֶּךָ עַד־כַּלּוֹתְךָ יְמֵי מְצוּרֶךָ׃

,milium & ,lentes & ,fabam & ,hordea & ,frumenta tibi cape tu Et

9 וְאַתָּה קַח־לְךָ חִטִּין וּשְׂעֹרִים וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְדֹחַן

panem in tibi eis facies & ,vno vase in ea dabis & ,spelthas &

וְכֻסְּמִים וְנָתַתָּה אוֹתָם בִּכְלִי אֶחָד וְעָשִׂיתָ אוֹתָם לְךָ לְלָחֶם

- tre ,tuum latus super dormies tu quibus dierum numerum

מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר־אַתָּה שׁוֹכֵב עַל־צִדְּךָ שְׁלֹשׁ־

. illum comedes diebus nonaginta & centis

מֵאוֹת וְתִשְׁעִים יוֹם תֹּאכְלֶנּוּ׃

. die in sicli viginti pondere in ,eo vesceris quo tuus cibus Et

10 וּמַאֲכָלְךָ אֲשֶׁר תֹּאכְלֶנּוּ בְּמִשְׁקוֹל עֶשְׂרִים שֶׁקֶל לַיּוֹם

mensura in aquam Et . illum comedes tempus ad vsq; tempore A

מֵעֵת עַד־עֵת תֹּאכְלֶנּוּ׃ 11 וּמַיִם בִּמְשׂוּרָה

. bibes tempus ad vsque tempore A . hin sextum bibes

תִשְׁתֶּה שִׁשִּׁית הַהִין מֵעֵת עַד־עֵת תִּשְׁתֶּה׃

egestionis stercoribus in ipsum & ,illum comedes hordeorum libum Et

12 וְעֻגַת שְׂעֹרִים תֹּאכְלֶנָּה וְהִיא בְּגֶלְלֵי צֵאַת

Sic: DOMINUS dixit Et . eorum oculis in illum coques hominis

הָאָדָם תְּעֻגֶנָה לְעֵינֵיהֶם׃ 13 וַיֹּאמֶר יְהוָה כָּכָה

quò gentes inter ,pollutum suum panem Israel filij comedent

יֹאכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־לַחְמָם טָמֵא בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר

mea anima Ecce ;Deus Domine Ahah :dixi Et . illuc eos propellam

אַדִּיחֵם שָׁם׃ 14 וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה נַפְשִׁי

meis pueritijs ab comedi non raptum & ,morticinium & : polluta non

לֹא מְטֻמָּאָה וּנְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא־אָכַלְתִּי מִנְּעוּרַי

. putida rei caro meum os in est ingressa non & : nunc ad vsque &

וְעַד־עַתָּה וְלֹא־בָא בְּפִי בְּשַׂר פִּגּוּל׃

stercoribus pro bouis stercora tibi dedi ,Vide :me ad dixit Et

15 וַיֹּאמֶר אֵלַי רְאֵה נָתַתִּי לְךָ אֶת־צְפִיעֵי הַבָּקָר תַּחַת גֶּלְלֵי

,hominis Fili :me ad dixit Et . eis super tuū panem facies & :hominis

הָאָדָם וְעָשִׂיתָ אֶת־לַחְמְךָ עֲלֵיהֶם׃ 16 וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם

panem comedent & ,Ierusalaim in panis baculum frangens ego Ecce

הִנְנִי שֹׁבֵר מַטֵּה־לֶחֶם בִּירוּשָׁלַםִ וְאָכְלוּ־לֶחֶם

. bibent stupore in & mensura in aquam & ,solicitudine & ,pondere in

בְּמִשְׁקָל וּבִדְאָגָה וּמַיִם בִּמְשׂוּרָה וּבְשִׁמָּמוֹן יִשְׁתּוּ׃

, eius frater & vnusquisq; obstupescent Et ,aqua & ,pane careant Vt

17 לְמַעַן יַחְסְרוּ לֶחֶם וָמַיִם וְנָשַׁמּוּ אִישׁ וְאָחִיו

. sua iniquitate in liquescent &

וְנָמַקּוּ בַּעֲוֺנָם׃

CAP. V. ה

tonsorum nouaculâ,acutum gladium tibi tolle hominis fili tu Et

1 וְאַתָּה בֶן־אָדָם קַח־לְךָ חֶרֶב חַדָּה תַּעַר הַגַּלָּבִים תִּקָּחֶנָּה

:tuam barbam super & ,tuum caput super facies transire & ,tibi eam capies

לָּךְ וְהַעֲבַרְתָּ עַל־רֹאשְׁךָ וְעַל־זְקָנֶךָ

. eos diuides & ,ponderis bilances tibi capies &

וְלָקַחְתָּ לְךָ מֹאזְנֵי מִשְׁקָל וְחִלַּקְתָּם׃

complere secundum ,ciuitatis medio in incendes igni in partem Tertiam

2 שְׁלִשִׁית בָּאוּר תַּבְעִיר בְּתוֹךְ הָעִיר כִּמְלֹאת

gladio in percuties ,partem tertiam capies Et . obsidionis dies

יְמֵי הַמָּצוֹר וְלָקַחְתָּ אֶת־הַשְּׁלִשִׁית תַּכֶּה בַחֶרֶב

gladium & ,ventum in disperges partem tertiam & ,eius circuitibus

סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַשְּׁלִשִׁית תִּזְרֶה לָרוּחַ וְחֶרֶב

stringes & :numero in paucum inde capies Et . eos post euacuabo

אָרִיק אַחֲרֵיהֶם׃ 3 וְלָקַחְתָּ מִשָּׁם מְעַט בְּמִסְפָּר וְצַרְתָּ

in eos proijcies & ,capies rursus eis ex Et . tuis alis in eos

אוֹתָם בִּכְנָפֶיךָ׃ 4 וּמֵהֶם עוֹד תִּקָּח וְהִשְׁלַכְתָּ אוֹתָם אֶל־

in ignis egredietur eo ex :igni in eos combures & ,ignis medium

תּוֹךְ הָאֵשׁ וְשָׂרַפְתָּ אֹתָם בָּאֵשׁ מִמֶּנּוּ תֵצֵא־אֵשׁ אֶל־

Ista :Deus Dominus dixit Sic . Israel domum omnem

כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ 5 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה זֹאת

. terras eius circuitibus & :eam posui gentium medio in ,Ierusalaim

יְרוּשָׁלַםִ בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שַׂמְתִּיהָ וּסְבִיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת׃

& ,gentibus præ impietatem in mea iudicia mutauit Et

6 וַתֶּמֶר אֶת־מִשְׁפָּטַי לְרִשְׁעָה מִן־הַגּוֹיִם וְאֶת־

reprobauerūt mea iudicia in quia :ei circuitibus quæ terris præ mea statuta

חֻקּוֹתַי מִן־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ כִּי בְמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ

. eis in ambulauerunt non meis statutis &

וְחֻקּוֹתַי לֹא־הָלְכוּ בָהֶם׃

,gentibus de vos multiplicare Propter :De Dominus dixit sic Idcirco

7 לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הֲמָנְכֶם מִן־הַגּוֹיִם

mea iudicia & ,ambulastis non meis statutis in ,vestris circuitibus quæ

אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם בְּחֻקּוֹתַי לֹא הֲלַכְתֶּם וְאֶת־מִשְׁפָּטַי

non vestris circuitibus quæ ,gentium iudicia iuxta & ; fecistis non

לֹא עֲשִׂיתֶם וּכְמִשְׁפְּטֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם לֹא

etiam ,te ad ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Ideo . fecistis

עֲשִׂיתֶם׃ 8 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ גַּם־

. gentium oculis in iudicia tui medio in faciam & :ego

אָנִי וְעָשִׂיתִי בְתוֹכֵךְ מִשְׁפָּטִים לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃

sum facturus non quòd & ,feci non quod te in faciam Et

9 וְעָשִׂיתִי בָךְ אֵת אֲשֶׁר לֹא־עָשִׂיתִי וְאֵת אֲשֶׁר־לֹא־אֶעֱשֶׂה

. tuas abominationes omnes propter ,vltrà illud sicut

כָמֹהוּ עוֹד יַעַן כָּל־תּוֹעֲבֹתָיִךְ׃

comedent filij & ,tui medio in filios comedent patres Ideo

10 לָכֵן אָבוֹת יֹאכְלוּ בָנִים בְּתוֹכֵךְ וּבָנִים יֹאכְלוּ

tuū residuū omne ventilabo & ,iudicia te in faciam Et . suos patres

אֲבוֹתָם וְעָשִׂיתִי בָךְ שְׁפָטִים וְזֵרִיתִי אֶת־כָּל־שְׁאֵרִיתֵךְ

. ventum omnem in

לְכָל־רוּחַ׃

quòd eo pro nisi ,Deus Dominus dixit ,ego viuens Idcirco

11 לָכֵן חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם־לֹא יַעַן אֶת־

cunctis in & ,tuis cōtaminationibus omnib in polluisti meum sanctuarium

מִקְדָּשִׁי טִמֵּאת בְּכָל־שִׁקּוּצַיִךְ וּבְכָל־

parcet non & ,diminuam ego etiam & ; tuis abominationibus

תּוֹעֲבֹתָיִךְ וְגַם־אֲנִי אֶגְרַע וְלֹא־תָחוֹס

. miserebor non ego etiam & ,meus oculus

עֵינִי וְגַם־אֲנִי לֹא אֶחְמוֹל׃

consummabuntur fame in & ,morientur peste in tui tertia Pars

12 שְׁלִשִׁתַיִךְ בַּדֶּבֶר יָמוּתוּ וּבָרָעָב יִכְלוּ

partē tertiam & :tuis circuitibus cadent gladio in tertia pars & ,tui medio in

בְתוֹכֵךְ וְהַשְּׁלִשִׁית בַּחֶרֶב יִפְּלוּ סְבִיבוֹתָיִךְ וְהַשְּׁלִישִׁית

. eos post euacuabo gladium & ,dispergam ventum omnem in

לְכָל־רוּחַ אֱזָרֶה וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם׃

meam excandescentiam faciam requiescere & ,meus furor consummabitur Et

13 וְכָלָה אַפִּי וַהֲנִחוֹתִי חֲמָתִי

sum locutus DOMINUS ego quòd scient & : ero consolatus & ,eis in

בָּם וְהִנֶּחָמְתִּי וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי

. eis in meam indignationem me consummando in ,meo zelo in

בְּקִנְאָתִי בְּכַלּוֹתִי חֲמָתִי בָּם׃

quæ ,gentibus in opprobrium in & ,desertum in te dabo Et

14 וְאֶתְּנֵךְ לְחָרְבָּה וּלְחֶרְפָּה בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר

. transeuntis omnis oculis in tuis circuitibus

סְבִיבוֹתַיִךְ לְעֵינֵי כָּל־עוֹבֵר׃

15 gentibus stupor &, castigatio, conuicium & opprobrium erit Et
וְהָיְתָה חֶרְפָּה וּגְדוּפָה מוּסָר וּמְשַׁמָּה לַגּוֹיִם
ira in &, furore in iudicia te in me faciendo in, tuis circuitibus quae
אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָיִךְ בַּעֲשׂוֹתִי בָךְ שְׁפָטִים בְּאַף וּבְחֵמָה
sum locutus DOMINUS Ego . irae increpationibus in &
וּבְתֹכְחוֹת חֵמָה אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי

16 corruptioni in erunt quae, eis in malas famis sagittas me mittendo In
בְּשַׁלְּחִי אֶת־חִצֵּי הָרָעָב הָרָעִים בָּהֶם אֲשֶׁר הָיוּ לְמַשְׁחִית
vos super colligam famem &: vos corrumpendum ad, eas mittam quas
אֲשֶׁר־אֲשַׁלַּח אוֹתָם לְשַׁחֶתְכֶם וְרָעָב אֹסֵף עֲלֵיכֶם
. panis baculum vobis conteram &
וְשָׁבַרְתִּי לָכֶם מַטֵּה־לָחֶם

17 famem vos super mittam Et, malam feram &
וְשִׁלַּחְתִּי עֲלֵיכֶם רָעָב וְחַיָּה רָעָה וְשִׁכְּלֻךְ
te per transibit sanguis &, pestilentia & ; te orbabunt &
וְדֶבֶר וָדָם יַעֲבָר־בָּךְ
. sum locutus DOMINUS Ego . te super inducam gladium &
וְחֶרֶב אָבִיא עָלַיִךְ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי

Marginalia: contemptus, à disciplina, in circuitu tuo sunt, cum fecero. Quando mittam, destructionem, חצץ, vt disperdam, congregabo in, נטה, bestias malas, בוא

CAP. VI. ו

1 : dicendo, me ad DOMINI verbum fuit Et
וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר

2 propheta &, Israel montes ad tuas facies pone, hominis Fili
בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל וְהִנָּבֵא אֲלֵיהֶם

3 . Dei Domini verbum audite, Israel Montes : dices Et . eos ad
וְאָמַרְתָּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ דְּבַר־אֲדֹנָי יֱהוִה
torrentibus, collibus & montibus Deus DOMINUS dixit Sic
כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת לָאֲפִיקִים
perdam &, gladium vos super adducens ego ego Ecce : vallibus &
וְלַגֵּאָיוֹת הִנְנִי אֲנִי מֵבִיא עֲלֵיכֶם חֶרֶב וְאִבַּדְתִּי
. vestra excelsa
בָּמוֹתֵיכֶם

4 confringentur Et . vestrae arae desolabuntur Et
וְנָשַׁמּוּ מִזְבְּחוֹתֵיכֶם וְנִשְׁבְּרוּ
facies ad vestros vulneratos faciam cadere & : vestra aprica
חַמָּנֵיכֶם וְהִפַּלְתִּי חַלְלֵיכֶם לִפְנֵי
. vestrorum idolorum

5 facies ad Israel filiorum cadauera dabo Et
גִּלּוּלֵיכֶם וְנָתַתִּי אֶת־פִּגְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי
. vestrorum altarium circuitibus vestra ossa dispergam &: eorum idolorum
גִּלּוּלֵיהֶם וְזֵרִיתִי אֶת־עַצְמוֹתֵיכֶם סְבִיבוֹת מִזְבְּחוֹתֵיכֶם

6 excelsa &, erunt desertae ciuitates vestris habitationibus omnibus In
בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם הֶעָרִים תֶּחֱרַבְנָה וְהַבָּמוֹת
confringentur & : vestrae arae deuastentur &, desolentur vt : deuastabuntur
תִּישָׁמְנָה לְמַעַן יֶחֶרְבוּ וְיֶאְשְׁמוּ מִזְבְּחוֹתֵיכֶם וְנִשְׁבְּרוּ
delebuntur &, vestra aprica succidentur &, vestra idola cessabunt &
וְנִשְׁבְּתוּ גִּלּוּלֵיכֶם וְנִגְדְּעוּ חַמָּנֵיכֶם וְנִמְחוּ
. vestra opera
מַעֲשֵׂיכֶם

7 . DOMINUS ego quod scietis & : vestri medio in saucius cadet Et
וְנָפַל חָלָל בְּתוֹכְכֶם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה

8 gentibus in gladij euasores vobis existendo in, faciam remanere Et
וְהוֹתַרְתִּי בִּהְיוֹת לָכֶם פְּלִיטֵי חֶרֶב בַּגּוֹיִם
. terras in vos dispergi in
בְּהִזָּרוֹתֵיכֶם בָּאֲרָצוֹת

9 vestri euasores recordabuntur Et
וְזָכְרוּ פְלִיטֵיכֶם
cum fuerim fractus quia, ibi erunt captiui cum gentes inter mei
אוֹתִי בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ־שָׁם אֲשֶׁר נִשְׁבַּרְתִּי אֶת־
eorum oculis cum & me despiciet declinauit quod fornicante eorum corde
לִבָּם הַזּוֹנֶה אֲשֶׁר־סָר מֵעָלַי וְאֵת עֵינֵיהֶם
mala ad suis faciebus in ingemiscent Et . sua idola post fornicantibus
הַזֹּנוֹת אַחֲרֵי גִּלּוּלֵיהֶם וְנָקֹטּוּ בִּפְנֵיהֶם אֶל־הָרָעוֹת
. suis abominationibus omnibus in fecerunt quae
אֲשֶׁר עָשׂוּ לְכֹל תּוֹעֲבֹתֵיהֶם

10 sum locutus gratis ad Non . DOMINUS ego quod scient Et
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה לֹא אֶל־חִנָּם דִּבַּרְתִּי
. hoc malum eis faciendo ad
לַעֲשׂוֹת לָהֶם הָרָעָה הַזֹּאת

11 Percute : Deus Dominus dixit Sic
כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הַכֵּה
abominationes omnes ad Heu dic &, tuo pede in extende &, tua vola in
בְכַפְּךָ וּרְקַע בְּרַגְלְךָ וֶאֱמָר־אָח אֶל כָּל־תּוֹעֲבוֹת
fuerunt ruituri peste in & fame in, gladio in quia : Israel domus malorum
רָעוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר יִפֹּלוּ

12 gladio in propinquum &, morietur peste in Longinquum
הָרָחוֹק בַּדֶּבֶר יָמוּת וְהַקָּרוֹב בַּחֶרֶב
complebo & : morietur fame in seruatum &, relictus & ; corruet
יִפּוֹל וְהַנִּשְׁאָר וְהַנָּצוּר בָּרָעָב יָמוּת וְכִלֵּיתִי
. eis in meam indignationem
חֲמָתִי בָּם

13 eorum vulneratos existendo in, DOMINUS ego quod scietis Et
וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה בִּהְיוֹת חַלְלֵיהֶם

Marginalia: faciem tuam שום, dic: adduco, לגאיות, בוא, שמם, simulachra vestra, interfectos ante idola vestra, נפל, ponam ante idola circum aras vestras, זרה, ישב, demolietur, desertae fiant, simulachra vestra, מחה, interfectus, sum, vt sint ex his a gladio, יתר, cum dispersi fueritis inter quas, propter cor, שבר, fornicas se propter oculos, סור, זנה, fornicantes, succidentur a facie eorum propter, קטט, עשה חנן, sum, frustra, vt facerem, manu, super, כפף נפל, Qui longe est, qui prope, qui fuerit obsessus, כלה ימם, sum cum fuerint interfecti, היה

CAP. VII. (Ezech. VI. 13–14 continued)

in circuitu colle omni in, eorum ararum circuitibus, eorum idolorum medio in
בְּתוֹךְ גִּלּוּלֵיהֶם סְבִיבוֹת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם אֶל כָּל־גִּבְעָה
summitatibus viride lignum omne subtus &, montium capitibus cunctis in, excelso
רָמָה בְּכֹל רָאשֵׁי הֶהָרִים וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן
ibi dederunt quod locum, implicatam quercum omnem subtus &
וְתַחַת כָּל־אֵלָה עֲבֻתָּה מְקוֹם אֲשֶׁר נָתְנוּ־שָׁם
meam manum extendam Et . suis idolis vniuersis quietis odorem
רֵיחַ נִיחֹחַ לְכֹל גִּלּוּלֵיהֶם

14 Diblathah deserto a desertam &, desolatam terram dabo &, eos super
וְנָטִיתִי אֶת־יָדִי עֲלֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה מִמִּדְבַּר דִּבְלָתָה
. DOMINUS ego quod scient & : eorum habitationibus cunctis in
בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה

Marginalia: in circuitu, summitatibus, רום, frondosam in, עבת, suauissimum, נטה, sum, ישב

CAP. VII. ז

1 : dicendo, me ad DOMINI verbum fuit Et
וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר

2 Israel Humo, Deus Dominus dixit Sic : hominis fili tu Et
וְאַתָּה בֶן־אָדָם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל
. terrae alas quatuor super finis venit : finis
קֵץ בָּא הַקֵּץ עַל־אַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ

3 te iudicabo &, te in meum nasum mittam &, te super finis Nunc
עַתָּה הַקֵּץ עָלַיִךְ וְשִׁלַּחְתִּי אַפִּי בָךְ וּשְׁפַטְתִּיךְ
. tuas abominationes omnes te super dabo & : tuas vias iuxta
כִּדְרָכָיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֵת כָּל־תּוֹעֲבוֹתָיִךְ

4 tuas vias nam : indulgebo nec, te super meus oculus parcet non Et
וְלֹא־תָחוֹס עֵינִי עָלַיִךְ וְלֹא אֶחְמוֹל כִּי דְרָכַיִךְ
scietis & ; erunt tui medio in tuae abominationes &, dabo te super
עָלַיִךְ אֶתֵּן וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיןָ וִידַעְתֶּם
. DOMINUS ego quod

5 vnum Malum : Deus dominus dixit Sic
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה רָעָה אַחַת
te aduersum euigilauit, finis venit, venit Finis . venit ecce malum
רָעָה הִנֵּה בָאָה

6 venit . terrae habitator te ad matutina cidaris Venit . venit ecce
קֵץ בָּא בָּא הַקֵּץ הֵקִיץ אֵלָיִךְ הִנֵּה בָּאָה

7 montium repercussio non &, tumultus dies propinqua, tempus
בָּאָה הַצְּפִירָה אֵלֶיךָ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ בָּא
הָעֵת קָרוֹב הַיּוֹם מְהוּמָה וְלֹא־הֵד הָרִים

8 complebo &, te super meam iram effundam propinquo de Nunc
עַתָּה מִקָּרוֹב אֶשְׁפּוֹךְ חֲמָתִי עָלַיִךְ וְכִלֵּיתִי
te super dabo & : tuas vias secundum te iudicabo &, te in meum nasum
אַפִּי בָּךְ וּשְׁפַטְתִּיךְ כִּדְרָכָיִךְ וְנָתַתִּי עָלַיִךְ אֵת
. tuas abominationes omnes
כָּל־תּוֹעֲבוֹתָיִךְ

9 te super tuas vias iuxta : indulgebo nec, meus oculus parcet non Et
וְלֹא־תָחוֹס עֵינִי וְלֹא אֶחְמוֹל כִּדְרָכַיִךְ עָלַיִךְ
ego quod scietis & : erunt tui medio in tuae abominationes &, dabo
אֶתֵּן וְתוֹעֲבוֹתַיִךְ בְּתוֹכֵךְ תִּהְיֶיןָ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
. percutiens DOMINUS
יְהוָה מַכֶּה

10 est egressa : venit ecce, dies Ecce
הִנֵּה הַיּוֹם הִנֵּה בָאָה יָצְאָה
Violentia . superbia germinauit, virga floruit, matutina cidaris
הַצְּפִרָה צָץ הַמַּטֶּה פָּרַח הַזָּדוֹן

11 eorum multitudine a neque, eis ex neque, impietatis virgam in surrexit
הֶחָמָס קָם לְמַטֵּה־רֶשַׁע לֹא־מֵהֶם וְלֹא מֵהֲמוֹנָם
tempus Venit . eis in lamentum non &, tumultu ex neque
וְלֹא מֶהֱמֵהֶם וְלֹא־נֹהַּ בָּהֶם

12 ira quia : lugeat ne, vendens & ; laetetur ne, Emens . dies attigit
בָּא הָעֵת הִגִּיעַ הַיּוֹם הַקּוֹנֶה אַל־יִשְׂמָח וְהַמּוֹכֵר אַל־יִתְאַבָּל כִּי חָרוֹן
venditionem ad vendens Quoniam . eius turbam omnem ad
אֶל־כָּל־הֲמוֹנָהּ

13 ad visio Quia . eorum vita viuentibus in etiam Et . reuertetur non
כִּי הַמּוֹכֵר אֶל־הַמִּמְכָּר לֹא יָשׁוּב וְעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתָם כִּי־חָזוֹן אֶל־
non sua vita sua iniquitate in vnusquisque &, reuertetur non eius turbam omne
כָּל־הֲמוֹנָהּ לֹא יָשׁוּב וְאִישׁ בַּעֲוֹנוֹ חַיָּתוֹ לֹא
vadens non &, omnia praeparare &, tuba in Clanxerunt . confortabunt se
יִתְחַזָּקוּ

14 . eius turbam vniuersam ad mea ira nam, praelium ad
תָּקְעוּ בַתָּקוֹעַ וְהָכִין הַכֹּל וְאֵין הֹלֵךְ
לַמִּלְחָמָה כִּי חֲרוֹנִי אֶל־כָּל־הֲמוֹנָהּ

15 gladio in Qui domo a fames & pestis &, foris Gladius
הַחֶרֶב בַּחוּץ וְהַדֶּבֶר וְהָרָעָב מִבָּיִת אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב
eum perdet pestis &, fames, ciuitate in qui & ; morietur
יָמוּת וַאֲשֶׁר בָּעִיר רָעָב וָדֶבֶר יֹאכְלֶנּוּ

16 columbae veluti montes super erunt &, eorum euasores euadent Et
וּפָלְטוּ פְּלִיטֵיהֶם וְהָיוּ אֶל־הֶהָרִים כְּיוֹנֵי
. sua iniquitate in vnusquisque, gementes ipsi vniuersi vallium
הַגֵּאָיוֹת כֻּלָּם הֹמוֹת אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ

Marginalia: היה, terrae, angulos, קצץ, ארבע, furorem, ponam, tibi, miserebor, sed ponam, נתן, sum, קוץ, sententia tibi, prope est occisionis, echo, היום הידד, furorem, ponam, miserebor, sum, היה, qui percutio, sententia, germinauit, Iniquitas, נטה זוד, remanebit, ex diuitiis, המה, ex femine, erit, החמס, המה נהה, adest, Qui emit, qui vendit, נגע חרה, venit super populum, vita existere anima, חיה חזה, non reuertetur, multitudine, vnusquisque vita propter iniquitatem sua, non confortabitur. Clangite, עוה המה, praeparate, est quiuadat, super vniuersum populum, intrinsecus, fuerit, eum, fuerit, consumet, propter iniquitatem suam.

ibunt genua omnia & ; debilitabuntur manus Omnes
17 כל־הידים ת רפינה וכל־ברכים תלכנה †
ad‡ & :formido eos operiet & , saccis se accingent Et .aquæ‡
18 מים : † וחגרו שקים וכסתה אותם פלצות ואל
.caluicium eorum capitibus omnibus in & , pudor facies omnes
כל־פנים בושה ובכל־ראשיהם קרחה :
elongatione in‖eorum aurum & , proiicient plateas in suum Argentum
19 † כספם בחוצות ישליכו וזהבם לנדה
die in eos liberare valebit non eorum aurum & , eorum Argentum .erit
יהיה כספם וזהבם לא־יוכל להצילם ביום
non sua viscera † & , saturabunt non suam animam ; DOMINI indignationis furoris
עברת יהוה נפשם לא ישבעו ומעיהם לא
eius ornamenti decor * Et .fuit eorũ iniquitatis offendiculum‡ quia : implebũt
20 ימלאו כי־מכשול עונם היה : † וצבי עדיו
suarum spurcitiarum‖, suarũ abominationũ imagines & , cum posuit excellentiam in
לגאון שמהו וצלמי תועבתם שקוציהם
.elongationem in ipsis illud‖dedi hoc propter : eo in fecerunt
עשו בו על־כן נתתיו להם לנדה :
terræ impiis & , diripiendum ad alienorum manum in illud dabo Et
21 † ונתתיו ביד־הזרים לבז ולרשעי הארץ
, eis ab meas facies auertam Et .illud contaminabunt & : spolium‡in
22 לשלל וחללוה : † והסבותי פני מהם
.illud polluẽt & , effractores* illud in introibunt & : meũ absconditum‡ violabũt &
וחללו את־צפוני ובאו־בה פריצים וחללוה :
, sanguinum iudicio est plena terra quoniam : catenam Fac
23 † עשה הרתוק כי הארץ מלאה משפט דמים
, gentium pessimos adducam Et .extorsione‖est plena ciuitas &
24 והעיר מלאה חמס : † והבאתי רעי גוים
, fortium superbiam faciam cessare & : eorum domos possidebunt &
וירשו את־בתיהם והשבתי גאון עזים
, pacem quærent & : venit Præcisio .eorum sanctuaria polluentur &
25 ונחלו מקדשיהם : † קפדה בא ובקשו שלום
ad‡ auditus & , veniet contritionem super Contritio .‖non &
26 ואין : † הוה על־הוה תבוא ושמעה אל־
, sacerdote à peribit lex & , propheta à visionẽ quærent & : erit auditum
שמועה תהיה ובקשו חזון מנביא ותורה תאבד מכהן
induetur princeps & , lugebit Rex .senioribus à consilium &
27 ועצה מזקנים : † המלך יתאבל ונשיא ילבש
faciam eorum via à : terrebuntur terræ populi manus & , desolatione secundũ viã
שממה וידי עם־הארץ תבהלנה מדרכם אעשה
.DOMINUS ego quòd scient & , eos iudicabo eorũ iudiciis in & , eis sum
אותם ובמשפטיהם אשפטם וידעו כי־אני יהוה :

Marginalia: רפה tanquam; שקק; כסה; ‖ omni facie; ‖ elõgabitur. נצל furoris; † vetres suos; ‡ ruina hæc propter iniquitatem; * templũ quod erat gloria ornamenti eius in magnificentiam posuit, ‖ idolorum suorum; צבה גאה; שום עשה; ‖ eam; נתן נדד; ‡ spolia:; סבב; ‡ adytum; * latrones, ‖ iniquitate.; בוא רוע; גאה עזז; ‖ erit. ‡ super; חזה; secundũ viã; sum

CAP. VIII. ח

ego , mensis ‡ quinta in , † sexto in , sexto anno in fuit Et
1 † ויהי בשנה הששית בששי בחמשה לחדש אני
cecidit & : meas facies ad sedentes * Iehudah seniores & , mea domo in sedens‡
יושב בביתי וזקני יהודה יושבים לפני ותפל
. Dei Domini manus ibi † me super
עלי שם יד אדני יהוה :
aspectu ab , ignis aspectus tanquam similitudo ecce & , vidi Et
2 † ואראה והנה דמות כמראה־אש ממראה
aspectus tanquã , supra & , eius lumbis à & : ignis ‡ infrà & , eius lumborũ
מתניו ולמטה אש וממתניו ולמעלה כמראה־
, manus instar † misit Et .flammæ crepitantis oculus tanquam , splẽdoris
3 זהר כעין החשמלה : † וישלח תבנית יד
terram inter spiritus me eleuauit & : mei capitis cincinno in me tulit &
ויקחני בציצת ראשי ותשא אתי רוח בין־הארץ
, Dei visionibus in , Ierusalaim in me adduxit & , cælos inter &
ובין־השמים ותבא אתי ירושלמה במראות אלהים
ibi quo ‡ , aquilonem ad respicientis † , interioris * portæ ostium ad
אל־פתח שער הפנימית הפונה צפונה אשר־שם
.* facientis zelare zeli imaginis ‡ habitatio
מושב סמל הקנאה המקנה :
quam visionem secundum : Israel Dei gloria ‖ ibi ecce Et
4 † והנה־שם כבוד אלהי ישראל כמראה אשר
nunc leua , hominis Fili : me ad dixit Et .campo in vidi
5 ראיתי בבקעה : † ויאמר אלי בן־אדם שא־נא
viam ‡ meos oculos leuaui & : aquilonem ad viam † , tuos oculos
עיניך דרך צפונה ואשא עיני דרך
zeli similitudo , altaris portam ad , aquilone ab ecce & , aquilonẽ ad
צפונה והנה מצפון לשער המזבח סמל הקנאה
. introitu in hæc
הזה בבאה :

Marginalia: ‡ mense, ‡ dic; היה; ‡ sedebam * sedebant coram me:; נפל; † prophetia spiritus; דמה; ‡ erat visio electri. ‡ similitudinẽ; בנה; צוץ נשא; * atrij † quod respiciebat ‡ vbi erat ‡ idoli * Deum.; ישב; ‖ erat; ראה; נשא; ‡ ad ‡ ad idolum; hoc; בוא

:facientes‡ isti quid tu videns nonne , hominis Fili : me ad dixit Et
6 † ויאמר אלי בן־אדם הראה אתה מהם עשים
fieri longè ad* , hîc facientes‡ Israel domus quas , magnas abominationes
תועבות גדלות אשר בית־ישראל עשים פה לרחקה
.magnas abominationes videbis conuerteris † adhuc & ? meo sanctuario desuper
מעל מקדשי ועוד תשוב תראה תועבות גדלות :
vnum foramen ecce & , vidi & : atrij ostium ad me adduxit Et
7 † ויבא אתי אל־פתח החצר ואראה והנה חר־אחד
: parietem in nunc fode hominis Fili , me ad dixit Et .pariete in
8 בקיר : † ויאמר אלי בן־אדם חתר־נא בקיר
, Ingredere : me ad dixit Et .vnum ostium ecce & , pariete in fodi &
9 ואחתר בקיר והנה פתח אחד : † ויאמר אלי בא
.hîc facientes isti quas , malas abominationes vide &
וראה את־התועבות הרעות אשר הם עשים פה :
, reptilis similitudo omnis ecce & , vidi & , sum ingressus Et
10 † ואבוא ואראה והנה כל־תבנית רמש
exaratum : Israel domus idola vniuersa & , abominatio , animalis &
ובהמה שקץ וכל־גלולי בית ישראל מחקה
senioribus de viri septuaginta Et .circum circum‖pariete super
11 על־הקיר סביב סביב : † ושבעים איש מזקני
, stantium eorũ medio in stans ‡ , Saphan filius Iazaniahu & , Israel domus
בית־ישראל ויאזניהו בן־שפן עמד בתוכם עמדים
suffimenti nebulæ vapor & : sua manu in suũ thuribulũ vir & , eorũ facies ad
לפניהם ואיש מקטרתו בידו ועתר ענן־הקטרת
seniores quæ , hominis fili vidisti Nonne : me ad dixit Et .ascendens
12 עלה : † ויאמר אלי הראית בן־אדם אשר זקני
? suæ prospecturæ conclauibus in vir , obscuritate in facientes , Israel domus
בית־ישראל עשים בחשך איש בחדרי משכיתו
DOMINUS dereliquit , nos videns* DOMINUS Non : dicentes‡ quia
כי אמרים אין יהוה ראה אתנו עזב יהוה את־
abominationes videbis , conuerteris † Adhuc : me ad dixit Et .terram
13 הארץ : † ויאמר אלי עוד תשוב תראה תועבות
ostium ad me adduxit Et .facientes‡ isti quas magnas
14 גדלות אשר־המה עשים : † ויבא אתי אל־פתח
ibi ecce & : aquilonem ad quod , DOMINI domus portæ
שער בית־יהוה אשר אל־הצפונה והנה־שם
.Tammuz flentes sedentes mulieres
הנשים ישבות מבכות את־התמוז :
videbis conuerteris* Adhuc ? hominis fili vidisti Nonne : me ad dixit Et
15 † ויאמר אלי הראית בן־אדם עוד תשוב תראה
atrium ad me adduxit Et .his præ magnas † abominationes
16 תועבות גדלות מאלה : † ויבא אתי אל־חצר
inter DOMINI templi ostio ‡ ecce & , interius DOMINI domus
בית־יהוה הפנימית והנה־פתח היכל יהוה בין
: viri quinque & viginti circiter ‡ altare inter & , vestibulum
האולם ובין המזבח כעשרים וחמשה איש
, orientem ad eorũ facies & , DOMINI templum ad‖eorum posteriora*
אחריהם אל־היכל יהוה ופניהם קדמה
vidisti Nonne : me ad dixit Et .solis ortum ad se incuruantes ipsi &
17 והמה משתחויתם קדמה לשמש : † ויאמר אלי הראית
abominationes faciendo à ‡ Iehudah domui est leue Nunquid ? hominis fili
בן־אדם הנקל לבית יהודה מעשות את־התועבות
sunt cõuersi & , iniquitate terram repleuerunt quia : hîc fecerunt quas
אשר עשו־פה כי־מלאו את־הארץ חמס וישבו
? suum nasum ad ramum mittentes † ipsi ecce & , me irritandum ad
להכעיסני והנם שלחים את־הזמורה אל־אפם :
nec , meus oculus parcet non .excandescentia in faciam ego etiam Et
18 † וגם־אני אעשה בחמה לא־תחוס עיני ולא
exaudiam non & , magna voce meis auribus in clamabunt & : miserebor
אחמול וקראו באזני קול גדול ולא אשמע
.eos
אותם :

Marginalia: vides ‡ faciunt: מה הם; עשה ‡ faciunt * vt procul recedam à † conuersus; faciunt; depicta erant in חקה ‖ per circuitũ.; ‡ stabat; ante ea, & vnusquisque; ascendebat.; faciunt in tenebris, vnusquisq; in cubiculis picturæ; שכה ‡ dicunt: * videt † conuersus, ‡ faciunt.; עשה ‡ est; sedebãt plangentes; בכה * conuersus; ראה † maiores; בוא ‡ in ‡ erant * quorum ‖ erant; incuruabant שחה ‡ quòd faciat; קלל; שוב † mittunt fœtorem ad nares suas? furore.

CAP. IX. ט

Appropinquauerũt : dicendo , magna voce meis auribus in clamauit Et
1 † ויקרא באזני קול גדול לאמר קרבו
.sua manu in suæ perditionis ‖ instrumentum vir‡ & : ciuitatis visitationes†
פקדות העיר ואיש כלי משחתו בידו :
quæ* , superioris portæ via de venientes‡ viri sex ecce Et
2 † והנה ששה אנשים באים מדרך־שער העליון אשר
vnus vir & , sua manu in suæ dissipationis vas vir † & , aquilonẽ ad respiciens
מפנה צפונה ואיש כלי מפצו בידו ואיש־אחד
, sunt ingressi & : ei⁹ renibus in‡ scribæ tabella‡ & , lineis vestitus eorũ medio in‖
בתוכם לבוש בדים וקסת הספר במתניו ויבאו
.æreum altare iuxta steterunt &
ויעמדו אצל מזבח הנחשת :

Marginalia: † præfecti ‡ vnusquisq; ‖ suum ad perdendum; כלה ‡ veniebant * versæ † vnusquisq; habebat instrumentum suum ad perdendum, ‖ erat; נפץ ‡ atramentarium ‡ erat ad renes

est egressus & vidi Et ,eorum alas Cherubim in apparuit Et subtus hominis manus exemplar

8 וַיֵּרָא לַכְּרֻבִים תַּבְנִית יַד־אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם׃

9 וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אַרְבָּעָה אוֹפַנִּים אֵצֶל הַכְּרוּבִים אוֹפַן אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב אֶחָד וְאוֹפַן אֶחָד אֵצֶל הַכְּרוּב אֶחָד וּמַרְאֵה הָאוֹפַנִּים כְּעֵין אֶבֶן תַּרְשִׁישׁ׃

10 וּמַרְאֵיהֶם דְּמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפַן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן׃

11 בְּלֶכְתָּם אֶל־אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶם יֵלֵכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּם כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִפְנֶה הָרֹאשׁ אַחֲרָיו יֵלֵכוּ לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּם׃

12 וְכָל־בְּשָׂרָם וְגַבֵּהֶם וִידֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם וְהָאוֹפַנִּים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּם אוֹפַנֵּיהֶם׃

13 לָאוֹפַנִּים לָהֶם קוֹרָא הַגַּלְגַּל בְּאָזְנָי׃

14 וְאַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב וּפְנֵי הַשֵּׁנִי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי אַרְיֵה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי־נָשֶׁר׃

15 וַיֵּרֹמּוּ הַכְּרוּבִים הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי בִּנְהַר־כְּבָר׃

16 וּבְלֶכֶת הַכְּרוּבִים יֵלְכוּ הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּבִשְׂאֵת הַכְּרוּבִים אֶת־כַּנְפֵיהֶם לָרוּם מֵעַל הָאָרֶץ לֹא־יִסַּבּוּ הָאוֹפַנִּים גַּם־הֵם מֵאֶצְלָם׃

17 בְּעָמְדָם יַעֲמֹדוּ וּבְרוֹמָם יֵרוֹמּוּ אוֹתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּהֶם׃

18 וַיֵּצֵא כְּבוֹד יְהוָה מֵעַל מִפְתַּן הַבָּיִת וַיַּעֲמֹד עַל־הַכְּרוּבִים׃

19 וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת־כַּנְפֵיהֶם וַיֵּרוֹמּוּ מִן־הָאָרֶץ לְעֵינַי בְּצֵאתָם וְהָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם וַיַּעֲמֹד פֶּתַח שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הַקַּדְמוֹנִי וּכְבוֹד אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה׃

20 הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בִּנְהַר־כְּבָר וָאֵדַע כִּי כְרוּבִים הֵמָּה׃

21 אַרְבָּעָה אַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָד וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאֶחָד וּדְמוּת יְדֵי אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם׃

22 וּדְמוּת פְּנֵיהֶם הֵמָּה הַפָּנִים אֲשֶׁר רָאִיתִי עַל־נְהַר־כְּבָר מַרְאֵיהֶם וְאוֹתָם אִישׁ אֶל־עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ׃

CAP. XI. יא

1 וַתִּשָּׂא אֹתִי רוּחַ וַתָּבֵא אֹתִי אֶל־שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הַקַּדְמוֹנִי הַפּוֹנֶה קָדִימָה וְהִנֵּה בְּפֶתַח הַשַּׁעַר עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ וָאֶרְאֶה בְתוֹכָם אֶת־יַאֲזַנְיָה בֶן־עַזֻּר וְאֶת־פְּלַטְיָהוּ בֶן־בְּנָיָהוּ שָׂרֵי הָעָם׃

2 וַיֹּאמֶר אֵלָי בֶּן־אָדָם אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים הַחֹשְׁבִים אָוֶן וְהַיֹּעֲצִים עֲצַת־רָע בָּעִיר הַזֹּאת׃

3 הָאֹמְרִים לֹא בְקָרוֹב בְּנוֹת בָּתִּים הִיא הַסִּיר וַאֲנַחְנוּ הַבָּשָׂר׃

4 לָכֵן הִנָּבֵא עֲלֵיהֶם הִנָּבֵא בֶּן־אָדָם׃

5 וַתִּפֹּל עָלַי רוּחַ יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלַי אֱמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה כֵּן אֲמַרְתֶּם

(CAP. IX)

3 וּכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲלָה מֵעַל הַכְּרוּב אֲשֶׁר הָיָה עָלָיו אֶל מִפְתַּן הַבָּיִת וַיִּקְרָא אֶל־הָאִישׁ הַלָּבֻשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר קֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו׃

4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָו עֲבֹר בְּתוֹךְ הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלָ͏ִם וְהִתְוִיתָ תָּו עַל־מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱנָחִים וְהַנֶּאֱנָקִים עַל כָּל־הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בְּתוֹכָהּ׃

5 וּלְאֵלֶּה אָמַר בְּאָזְנַי עִבְרוּ בָעִיר אַחֲרָיו וְהַכּוּ עַל־תָּחֹס עֵינְכֶם וְאַל־תַּחְמֹלוּ׃

6 זָקֵן בָּחוּר וּבְתוּלָה וְטַף וְנָשִׁים תַּהַרְגוּ לְמַשְׁחִית וְעַל־כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־עָלָיו הַתָּו אַל־תִּגַּשׁוּ וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלּוּ וַיָּחֵלּוּ בָּאֲנָשִׁים הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר לִפְנֵי הַבָּיִת׃

7 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם טַמְּאוּ אֶת־הַבַּיִת וּמַלְאוּ אֶת־הַחֲצֵרוֹת חֲלָלִים צֵאוּ וְיָצְאוּ וְהִכּוּ בָעִיר׃

8 וַיְהִי כְּהַכּוֹתָם וְנֵאשֲׁאַר אָנִי וָאֶפְּלָה עַל־פָּנַי וָאֶזְעַק וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הֲמַשְׁחִית אַתָּה אֵת כָּל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל בְּשָׁפְכְּךָ אֶת־חֲמָתְךָ עַל־יְרוּשָׁלָ͏ִם׃

9 וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲוֺן בֵּית־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה גָּדוֹל בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ דָּמִים וְהָעִיר מָלְאָה מֻטֶּה כִּי אָמְרוּ עָזַב יְהוָה אֶת־הָאָרֶץ וְאֵין יְהוָה רֹאֶה׃

10 וְגַם־אֲנִי לֹא־תָחוֹס עֵינִי וְלֹא אֶחְמֹל דַּרְכָּם בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי׃

11 וְהִנֵּה הָאִישׁ לְבֻשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר הַקֶּסֶת בְּמָתְנָיו מֵשִׁיב דָּבָר לֵאמֹר עָשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָנִי׃

CAP. X. יוד

1 וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אֶל־הָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הַכְּרֻבִים כְּאֶבֶן סַפִּיר כְּמַרְאֵה דְּמוּת כִּסֵּא נִרְאָה עֲלֵיהֶם׃

2 וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִישׁ לְבֻשׁ הַבַּדִּים וַיֹּאמֶר בֹּא אֶל־בֵּינוֹת לַגַּלְגַּל אֶל־תַּחַת לַכְּרוּב וּמַלֵּא חָפְנֶיךָ גַחֲלֵי־אֵשׁ מִבֵּינוֹת לַכְּרֻבִים וּזְרֹק עַל־הָעִיר וַיָּבֹא לְעֵינָי׃

3 וְהַכְּרֻבִים עֹמְדִים מִימִין לַבַּיִת בְּבֹאוֹ הָאִישׁ וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת־הֶחָצֵר הַפְּנִימִית׃

4 וַיָּרָם כְּבוֹד־יְהוָה מֵעַל הַכְּרוּב עַל מִפְתַּן הַבָּיִת וַיִּמָּלֵא הַבַּיִת אֶת־הֶעָנָן וְהֶחָצֵר מָלְאָה אֶת־נֹגַהּ כְּבוֹד יְהוָה׃

5 וְקוֹל כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים נִשְׁמַע עַד־הֶחָצֵר הַחִיצֹנָה כְּקוֹל אֵל־שַׁדַּי בְּדַבְּרוֹ׃

6 וַיְהִי בְּצַוֺּתוֹ אֶת־הָאִישׁ לְבֻשׁ־הַבַּדִּים לֵאמֹר קַח אֵשׁ מִבֵּינוֹת לַגַּלְגַּל מִבֵּינוֹת לַכְּרוּבִים וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד אֵצֶל הָאוֹפָן׃

7 וַיִּשְׁלַח הַכְּרוּב אֶת־יָדוֹ מִבֵּינוֹת לַכְּרוּבִים אֶל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר בֵּינוֹת הַכְּרֻבִים וַיִּשָּׂא וַיִּתֵּן אֶל־חָפְנֵי לְבֻשׁ הַבַּדִּים וַיִּקַּח

illud noui ego vestri spiritus ascensiones & : Israel domus
בֵּית יִשְׂרָאֵל וּמַעֲלוֹת רוּחֲכֶם אֲנִי יְדַעְתִּיהָ׃
implestis & :hac vrbe in vestros interfectos fecistis Multiplicare
6 הִרְבֵּיתֶם חַלְלֵיכֶם בָּעִיר הַזֹּאת וּמִלֵּאתֶם
:Deus DOMINVS dixit sic Propterea .occisis vrbis plateas
חוּצוֹתֶיהָ חָלָל׃ 7 לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה
ipsa & , caro ipsi ,eius medio in posuistis quos vestri Interfecti
חַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר שַׂמְתֶּם בְּתוֹכָהּ הֵמָּה הַבָּשָׂר וְהִיא
gladiū & ;metuistis Gladium .eius medio de eduxit vos Et lebes
הַסִּיר וְאֶתְכֶם הוֹצִיא מִתּוֹכָהּ׃ 8 חֶרֶב יְרֵאתֶם וְחֶרֶב
vos educam Et .Deus DOMINVS dixit ,vos super inducam
אָבִיא עֲלֵיכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה׃ 9 וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
vobis in faciam & ,alienorum manu in vos daboque ,eius medio de
מִתּוֹכָהּ וְנָתַתִּי אֶתְכֶם בְּיַד־זָרִים וְעָשִׂיתִי בָכֶם
:vos iudicabo Israel termino in ;cadetis gladio In .iudicia
שְׁפָטִים׃ 10 בַּחֶרֶב תִּפֹּלוּ עַל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם
,lebetem in vobis erit non Hæc .DOMINVS ego quod scietis &
וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ 11 הִיא לֹא־תִהְיֶה לָכֶם לְסִיר
.vos iudicabo Israel termino in :carne in ei medio in eritis vos &
וְאַתֶּם תִּהְיוּ בְתוֹכָהּ לְבָשָׂר אֶל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפֹּט אֶתְכֶם׃
non meis statutis in quia DOMINVS ego quod scietis Et
12 וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר בְּחֻקַּי לֹא
,gentium iudicia iuxta sed :fecistis non mea iudicia & ,ambulastis
הֲלַכְתֶּם וּמִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם וּכְמִשְׁפְּטֵי הַגּוֹיִם
,me prophetare iuxta , fuit Et . fecistis ,vestris circuitibus quæ
אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם עֲשִׂיתֶם׃ 13 וַיְהִי כְּהִנָּבְאִי
,meas facies super cecidi & :est mortuus Benaiah filius Pelatiahu &
וּפְלַטְיָהוּ בֶן־בְּנָיָה מֵת וָאֶפֹּל עַל־פָּנַי
consummationē ,Deus Domine Ahah :dixi & ,magna voce clamaui &
וָאֶזְעַק קוֹל־גָּדוֹל וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יֱהוִה כָּלָה
,me ad DOMINI verbum fuit Et . Israel residui faciens tu
אַתָּה עֹשֶׂה אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ 14 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי
,tuæ redemptionis viri tui fratres ,tui fratres ,hominis Fili :dicendo
לֵאמֹר׃ 15 בֶּן־אָדָם אַחֶיךָ אַחֶיךָ אַנְשֵׁי גְאֻלָּתֶךָ
habitatores eis dixerunt quibus ,ipsa tota Israel domus omnis &
וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה אֲשֶׁר אָמְרוּ לָהֶם יֹשְׁבֵי
terra est data ipsa nobis ,DOMINO desuper vos Elōgate :Ierusalaim
יְרוּשָׁלַםִ רַחֲקוּ מֵעַל יְהוָה לָנוּ הִיא נִתְּנָה הָאָרֶץ
Quia :Deus Dominus dixit sic :dic Propterea . possessionem in
לְמוֹרָשָׁה׃ 16 לָכֵן אֱמֹר כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה כִּי
eis fui & ,terras in eos dispergere feci quia & ,gentes in eos elōgare feci
הִרְחַקְתִּים בַּגּוֹיִם וְכִי הֲפִיצוֹתִים בָּאֲרָצוֹת וָאֱהִי לָהֶם
illuc venerunt quo terris in ,paruum sanctuarium in
לְמִקְדָּשׁ מְעַט בָּאֲרָצוֹת אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁם׃
vos congregabo Et :Deus Dominus dixit Sic :dic Propterea
17 לָכֵן אֱמֹר כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם
estis dispersi quibus ,terris de vos colligam & ,populis de
מִן־הָעַמִּים וְאָסַפְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפֹצוֹתֶם
. Israel humum vobis dabo & :eis in
בָּהֶם וְנָתַתִּי לָכֶם אֶת־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃
,eius contaminationes omnes remouebunt & ,illuc ingredientur Et
18 וּבָאוּ שָׁמָּה וְהֵסִירוּ אֶת־כָּל־שִׁקּוּצֶיהָ
cor eis dabo Et .illa de eius abominationes cunctasque
וְאֶת־כָּל־תּוֹעֲבוֹתֶיהָ מִמֶּנָּה׃ 19 וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב
cor remouebo & ;eorum interiori in dabo nouum spiritum & ,vnum
אֶחָד וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִרֹתִי לֵב
.carnis cor eis dabo & ,eorum carne de lapidis
הָאֶבֶן מִבְּשָׂרָם וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב בָּשָׂר׃
,custodiant mea iudicia & ,ambulent meis statutis in Vt
20 לְמַעַן בְּחֻקֹּתַי יֵלֵכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַי יִשְׁמְרוּ
.Deum in eis sim ego & ,populū in mihi sint & :ea faciant &
וְעָשׂוּ אֹתָם וְהָיוּ־לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃
suarum abominationum & ,suarum contaminationū cor ad Et
21 וְאֶל־לֵב שִׁקּוּצֵיהֶם וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם
Dominus dixit ,dabo eorum caput in eorum viam :vadens cor
לִבָּם הֹלֵךְ דַּרְכָּם בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי
rotæ & , suas alas Cherubim eleuauerunt Et . Deus
יֱהוִה׃ 22 וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת־כַּנְפֵיהֶם וְהָאוֹפַנִּים
. desuper eos super Israel Dei gloria & :eos contra
לְעֻמָּתָם וּכְבוֹד אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה׃
super stetitque ,ciuitatis medio desuper DOMINI gloria ascendit Et
23 וַיַּעַל כְּבוֹד יְהוָה מֵעַל תּוֹךְ הָעִיר וַיַּעֲמֹד עַל־
me adduxitq; ,me eleuauit spiritus Et .vrbis oriente ab qui ,montem
הָהָר אֲשֶׁר מִקֶּדֶם לָעִיר׃ 24 וְרוּחַ נְשָׂאַתְנִי וַתְּבִיאֵנִי
ascendit & :Dei spiritu in visione in transmigrationē ad Chaſdim in
כַּשְׂדִּימָה אֶל־הַגּוֹלָה בַּמַּרְאֶה בְּרוּחַ אֱלֹהִים וַיַּעַל

transmigrationē ad sum locutus Et . vidi quam visio me desuper
מֵעָלַי הַמַּרְאֶה אֲשֶׁר רָאִיתִי׃ 25 וָאֲדַבֵּר אֶל־הַגּוֹלָה
.mihi ostenderat quæ ,DOMINI verba omnia
אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר הִרְאָנִי׃

CAP. XII. יב

:dicendo me ad DOMINI verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
oculi quibus :sedens tu rebellionis domus medio in hominis Fili
2 בֶּן־אָדָם בְּתוֹךְ בֵּית־הַמֶּרִי אַתָּה יֹשֵׁב אֲשֶׁר עֵינַיִם
non & ,audiendum ad eis aures :viderunt non & ,videndum ad eis
לָהֶם לִרְאוֹת וְלֹא רָאוּ אָזְנַיִם לָהֶם לִשְׁמֹעַ וְלֹא
Fac hominis fili tu Et . ipsi rebellionis domus quia ,audierunt
שָׁמֵעוּ כִּי בֵּית מְרִי הֵם׃ 3 וְאַתָּה בֶן־אָדָם עֲשֵׂה
trāsmigrabis Et.eorū oculis in interdiu trāsmigra &,trāsmigrationis vasa tibi
לְךָ כְּלֵי גוֹלָה וּגְלֵה יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם וְגָלִיתָ
quia ,aspiciant forte si ,eorum oculis in alterum locum ad tuo loco de
מִמְּקוֹמְךָ אֶל־מָקוֹם אַחֵר לְעֵינֵיהֶם אוּלַי יִרְאוּ כִּי
transmigrationis vasa tanquā tua vasa educes Et . ipsi rebellionis domus
בֵּית מְרִי הֵמָּה׃ 4 וְהוֹצֵאתָ כֵלֶיךָ כִּכְלֵי גוֹלָה
eorum oculis in vespera in egredieris tu Et .eorum oculis in interdiu
יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם וְאַתָּה תֵּצֵא בָעֶרֶב לְעֵינֵיהֶם
tibi perfode eorum oculis In . transmigrationis exitus secundum
כְּמוֹצָאֵי גּוֹלָה׃ 5 לְעֵינֵיהֶם חֲתָר־לְךָ
portabis humerum super eorum oculis In. eu per exire facies & ,pariete in
בַקִּיר וְהוֹצֵאתָ בּוֹ׃ 6 לְעֵינֵיהֶם עַל־כָּתֵף תִּשָּׂא
quia :terram videbis non & ,velabis tuas facies : efferes caligine in
בָּעֲלָטָה תוֹצִיא פָּנֶיךָ תְכַסֶּה וְלֹא תִרְאֶה אֶת־הָאָרֶץ כִּי־
. sum iussus quemadmodū ,sic feci Et . Israel domui te dedi portentū
מוֹפֵת נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ 7 וָאַעַשׂ כֵּן כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי
vespera in & ,interdiu transmigrationis vasa tanquam protuli mea Vasa
כֵּלַי הוֹצֵאתִי כִּכְלֵי גוֹלָה יוֹמָם וּבָעֶרֶב
humerum super protuli caligine In .manu in parietem in mihi perfodi
חָתַרְתִּי־לִי בַקִּיר בְּיָד בָּעֲלָטָה הוֹצֵאתִי עַל־כָּתֵף
,mane in me ad DOMINI verbum fuit Et . eorū oculis in portaui
נָשָׂאתִי לְעֵינֵיהֶם׃ 8 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי בַּבֹּקֶר
domus ,Israel domus te ad dixerant nonne ,hominis Fili :dicendo
לֵאמֹר׃ 9 בֶּן־אָדָם הֲלֹא אָמְרוּ אֵלֶיךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בֵּית
Dominus dixit Sic :eos ad Dic faciens tu quid ,rebellionis
הַמֶּרִי מָה אַתָּה עֹשֶׂה׃ 10 אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
,Israel domui omni & ,Ierusalaim in hoc onus Prælato :Deus
יֱהוִה הַנָּשִׂיא הַמַּשָּׂא הַזֶּה בִּירוּשָׁלַםִ וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל
Sicut .vestrum portentum Ego ,Dic .eorum medio in ipsi quæ
אֲשֶׁר־הֵמָּה בְתוֹכָם׃ 11 אֱמֹר אֲנִי מוֹפֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר
. ibunt captiuitatem in ,transmigrationem In .eis fiet sic ,feci
עָשִׂיתִי כֵּן יֵעָשֶׂה לָהֶם בַּגּוֹלָה בַשְּׁבִי יֵלֵכוּ׃
,caligine in portabit humerū ad ,eorum medio in qui prælatus Et
12 וְהַנָּשִׂיא אֲשֶׁר־בְּתוֹכָם אֶל־כָּתֵף יִשָּׂא בָּעֲלָטָה
suas facies :ipsum per educendum ad ,perfodient ,parietem per egredietur &
וְיֵצֵא בַּקִּיר יַחְתְּרוּ לְהוֹצִיא בוֹ פָּנָיו
. terram ipse oculo in videat non quod propter ,operiet
יְכַסֶּה יַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאֶה לַעַיִן הוּא אֶת־הָאָרֶץ׃
:mea sagena in prehendetur & ,eum super meum rete extendam Et
13 וּפָרַשְׂתִּי אֶת־רִשְׁתִּי עָלָיו וְנִתְפַּשׂ בִּמְצוּדָתִי
ibi & ,videbit non ipsam & ,Chaſdim terrā ,Babel in eū adducam &
וְהֵבֵאתִי אֹתוֹ בָבֶלָה אֶרֶץ כַּשְׂדִּים וְאוֹתָהּ לֹא־יִרְאֶה וְשָׁם
omnes & ,eius auxilium eius circuitibus qui omnes Et . morietur
יָמוּת׃ 14 וְכֹל אֲשֶׁר סְבִיבֹתָיו עֶזְרֹה וְכָל־
. eos post euacuabo gladiū & :ventum omnē in dispergā eius militum alas
אֲגַפָּיו אֱזָרֶה לְכָל־רוּחַ וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם׃
,gentes in eos me spargendo in ,DOMINVS ego quod scient Et
15 וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּהֲפִיצִי אוֹתָם בַּגּוֹיִם
viros eis ex relinquam Et . terras in eos ventilauero &
וְזֵרִיתִי אוֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃ 16 וְהוֹתַרְתִּי מֵהֶם אַנְשֵׁי
omnes narrent vt ; peste à & ,fame à ,gladio à ,numeri
מִסְפָּר מֵחֶרֶב מֵרָעָב וּמִדָּבֶר לְמַעַן יְסַפְּרוּ אֶת־כָּל־
quod scient & ,illuc ingredientur quo ,gentibus in suas abominationes
תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁם וְיָדְעוּ כִּי־
: dicendo me ad DOMINI verbum fuit Et . DOMINVS ego
אֲנִי יְהוָה׃ 17 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
tuas aquas & ,comedes tremore in tuum panem ,hominis Fili
18 בֶּן־אָדָם לַחְמְךָ בְּרַעַשׁ תֹּאכֵל וּמֵימֶיךָ
Sic : terræ populum ad dices Et . bibes solicitudine & comotione in
בְּרָגְזָה וּבִדְאָגָה תִּשְׁתֶּה׃ 19 וְאָמַרְתָּ אֶל־עַם הָאָרֶץ כֹּה־
: Israel humum ad ,Ierusalaim habitatoribus Deus DOMINVS dixit
אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַםִ אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל

Marginalia (right margin): quæ ascendūt in spiritu vestro עָלָה — רָבָה multiplicare — posuisti, sunt — שׂוּם — est educere faciam יָצָא — עָשָׂה — sum, vt lebes, vt caro: nec — הָיָה sum — חָקַק — עָשָׂה — sunt in circuitu vestro, cum prophetarem, — הָיָה מוּת — faciē meā, נָפַל facis — propinqui tui, — à — quia — Licet — יָרַשׁ terram, fui tamen — פּוּץ — ad quas — בּוֹא adunabo in — omnia idola — סוּר — tribuam — visceribus — lapideum — carneum. — חָקַק — secundum ambulat: — נָשָׂא — erat — recessit — עָלָה — est — terram recessit

Marginalia (left margin): הָיָה מָרָה rebellis habitas, sunt — vt videant, sunt — rebellis est. — per diem כָּלָה גָּלָה — rebellis est. efferes — per diem יָצָא — exi — נָשָׂא — tenebris, exibis: faciē tuam — præceptum est mihi. — per diem, vesperi — צָוָה הָיָה — exiui, — rebellis, facis? — מָרָה — Super ducem est prophetia hæc — super omnē domum — נָשָׂא — est — עָשָׂה — שָׁבָה — dux est — super — farciunlas suas — quem — vt educant — faciem suā — capietur — בּוֹא — in circuitu — sunt ad omnia agmina — euaginabo — sum — cùm dispersero — פּוּץ — זָרָה יָתַר paucos numero — ad quas — sum — comede, — & tremore bibe. — dic — super habitatores — super terrā

:bibent desolatione in suas aquas &,comedent solicitudine in suum Panem cum timore

יִשְׁתּוּ לַחְמָם בִּדְאָגָה יֹאכֵלוּ וּמֵימֵיהֶם בְּשִׁמָּמוֹן

omnium iniquitate propter ,sua plenitudine à eius terra desoletur vt

לְמַעַן תֵּשַׁם אַרְצָהּ מִמְּלֹאָהּ מֵחֲמַס כָּל־

terra & ,desolabuntur habitatæ ciuitates Et .ea in habitantium

20 הַיֹּשְׁבִים בָּהּ׃ וְהֶעָרִים הַנּוֹשָׁבוֹת תֶּחֱרַבְנָה וְהָאָרֶץ

DOMINVS ego quòd scietis & :erit deserta

שְׁמָמָה תִהְיֶה וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

:dicendo me ad DOMINI verbum fuit Et

21 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

,Israel humo super vobis istud prouerbium quod hominis Fili

22 בֶּן־אָדָם מָה־הַמָּשָׁל הַזֶּה לָכֶם עַל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל

visio omnis peribit & ,dies Prolongabuntur :dicendo

לֵאמֹר יַאַרְכוּ הַיָּמִים וְאָבַד כָּל־חָזוֹן׃

feci Cessare :Deus Dominus dixit Sic :eos ad dic Ideo

23 לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִשְׁבַּתִּי אֶת־

:Israel in vltrà illud prouerbium dicent non & ,istud prouerbiū

הַמָּשָׁל הַזֶּה וְלֹא־יִמְשְׁלוּ אֹתוֹ עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כִּי אִם־

visionis omnis verbum & ,dies Appropinquauerūt :eos ad loquere

דַּבֵּר אֲלֵיהֶם קָרְבוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן׃

medio in lenitū diuinatio & ,frustrà visio oīs vltrà erit non Quia

24 כִּי לֹא יִהְיֶה עוֹד כָּל־חֲזוֹן שָׁוְא וּמִקְסַם חָלָק בְּתוֹךְ

loquar quod ,loquar DOMINVS ego Quia .Israel domus

25 בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כִּי אֲנִי יְהוָה אֲדַבֵּר אֵת אֲשֶׁר אֲדַבֵּר

domus ,vestris diebus in sed :amplius protrahetur nec ,fiet & ,verbum

דָּבָר וְיֵעָשֶׂה לֹא תִמָּשֵׁךְ עוֹד כִּי בִימֵיכֶם בֵּית

.Deus Dominus dixit ,illud faciam & ,verbum loquar ,rebellionis

הַמֶּרִי אֲדַבֵּר דָּבָר וַעֲשִׂיתִיו נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

ecce ,hominis Fili :dicendo me ad DOMINI verbum fuit Et

26 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן־אָדָם הִנֵּה

27 ,multos dies ad videns hic quam Visio :dicentes Israel domus

בֵית־יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים הֶחָזוֹן אֲשֶׁר־הוּא חֹזֶה לְיָמִים רַבִּים

:eos ad dic Propterea .prophetans ipse longa tempora in &

וּלְעִתִּים רְחוֹקוֹת הוּא נִבָּא׃ לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם

28 .mea verba omnia vltrà protrahetur Non :Deus Dominus dixit Sic

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֹא־תִמָּשֵׁךְ עוֹד כָּל־דְּבָרָי

.Deus Dominus dixit ,fiet & ,verbum loquar Quod

אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דָּבָר וְיֵעָשֶׂה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

CAP. XIII. יג

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

dices & ,vaticinantes ,Israel prophetas ad vaticinare hominis Fili

2 בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא אֶל־נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבָּאִים וְאָמַרְתָּ

:DOMINI verbum Audite :suo corde de prophetantibus

לִנְבִיאֵי מִלִּבָּם שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה׃

qui ,caducis prophetis super Væ :Deus Dominus dixit Sic

3 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוֹי עַל־הַנְּבִיאִים הַנְּבָלִים אֲשֶׁר

vulpes Tanquam .viderunt nihil & ,suum spiritum post ambulantes ambulant

הֹלְכִים אַחַר רוּחָם וּלְבִלְתִּי רָאוּ׃ כְּשֻׁעָלִים

4 ascendistis Non .fuerunt Israel tui prophetæ ,desertis in

בָּחֳרָבוֹת נְבִיאֶיךָ יִשְׂרָאֵל הָיוּ׃ לֹא עֲלִיתֶם

5 prælio in standum ad ,Israel domū super sepem sepiuistis & ,fracturas in

בַּפְּרָצוֹת וַתִּגְדְּרוּ גָדֵר עַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד בַּמִּלְחָמָה

,mendacij diuinationem & ,vanum Viderunt .DOMINI die in

6 בְּיוֹם יְהוָה׃ חָזוּ שָׁוְא וְקֶסֶם כָּזָב

:eos misit non DOMINVS Et .DOMINVS Dixit :dicentes

הָאֹמְרִים נְאֻם־יְהוָה וַיהוָה לֹא שְׁלָחָם

vanitatis visionem Nonne .verbum firmandum ad sperare fecerunt &

וְיִחֲלוּ לְקַיֵּם דָּבָר׃ הֲלוֹא מַחֲזֵה־שָׁוְא

7 ,DOMINVS Dixit ,dicentes & :dixistis mendacij diuinatione & ,vidistis

חֲזִיתֶם וּמִקְסַם כָּזָב אֲמַרְתֶּם וְאֹמְרִים נְאֻם־יְהוָה

Propter :Deus Dominus dixit sic Propterea .sum locutus non ego &

8 וַאֲנִי לֹא דִבַּרְתִּי׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן

dixit ,vos ad ego ecce ideo ,mendacium vidistis & ,vanum vos loqui

דַּבֶּרְכֶם שָׁוְא וַחֲזִיתֶם כָּזָב לָכֵן הִנְנִי אֲלֵיכֶם נְאֻם

,vanum videntes prophetas ad mea manus erit Et .Deus Dominus

9 אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהָיְתָה יָדִי אֶל־הַנְּבִיאִים הַחֹזִים שָׁוְא

scriptura in & ,erunt non mei populi secreto In :mendaciū diuinantes

וְהַקֹּסְמִים כָּזָב בְּסוֹד עַמִּי לֹא־יִהְיוּ וּבִכְתָב

ingredientur non Israel humum ad & ,scribentur non Israel domus

בֵּית־יִשְׂרָאֵל לֹא יִכָּתֵבוּ וְאֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ

fecerūt errare ꝙ eo pro & ,eo Pro .Deus Dominus ego quòd scietis &

10 וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃ יַעַן וּבְיַעַן הִטְעוּ אֶת־

,parietem ædificans ipse & ; pax non & ,pax :dicendo meū populum

עַמִּי לֵאמֹר שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם וְהוּא בֹּנֶה חַיִץ

:insulso complanantes ad Dic .insulso eum oblinentes ipsi ecce &

11 וְהִנָּם טָחִים אֹתוֹ תָפֵל׃ אֱמֹר אֶל־טָחֵי תָפֵל

,cadetis Elgabis lapidibus vos & :inundans imber fuit ,est casurus Et

וְיִפֹּל הָיָה גֶּשֶׁם שׁוֹטֵף וְאַתֵּנָה אַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ תִּפֹּלְנָה

dicetur nonne :paries cecidit ecce Et .scindet turbinum ventus &

12 וְרוּחַ סְעָרוֹת תְּבַקֵּעַ׃ וְהִנֵּה נָפַל הַקִּיר הֲלוֹא יֵאָמֵר

Dominus dixit sic Propterea ? linisti quam ,litura Vbi ,vos ad

13 אֲלֵיכֶם אַיֵּה הַטִּיחַ אֲשֶׁר טַחְתֶּם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי

imber & ,mea ira in turbinum spiritum faciam scindere Et :Deus

יְהוִה וּבִקַּעְתִּי רוּחַ־סְעָרוֹת בַּחֲמָתִי וְגֶשֶׁם

consumptionem ad ira in Elgabis lapides & ,erit meo naso in inundans

שֹׁטֵף בְּאַפִּי יִהְיֶה וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ בְּחֵמָה לְכָלָה׃

eū faciā pertingere & ,insulso linistis quem parietem diruam Et

14 וְהָרַסְתִּי אֶת־הַקִּיר אֲשֶׁר־טַחְתֶּם תָּפֵל וְהִגַּעְתִּיהוּ

,cadet & :eius fundamentum discooperietur & ,terram ad

אֶל־הָאָרֶץ וְנִגְלָה יְסֹדוֹ וְנָפְלָה

.DOMINVS ego quòd scietis & ,eius medio in cōsumemini &

וּכְלִיתֶם בְּתוֹכָהּ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

.insulso eum linentibus in & ,pariete in meum furorem complebo Et

15 וְכִלֵּיתִי אֶת־חֲמָתִי בַּקִּיר וּבַטָּחִים אֹתוֹ תָּפֵל

. eum complanantes non & ,paries Non :vobis Dicamque

וְאֹמַר לָכֶם אֵין הַקִּיר וְאֵין הַטָּחִים אֹתוֹ׃

ei videntes & ,Ierusalaim ad vaticinantes Israel Prophetæ

16 נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים אֶל־יְרוּשָׁלִַם וְהַחֹזִים לָהּ חֲזוֹן

.Deus Dominus dixit ,pax non & ,pacis visionem

שָׁלֹם וְאֵין שָׁלֹם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

,tui populi filias ad tuas facies pone ,hominis fili tu Et

17 וְאַתָּה בֶן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל־בְּנוֹת עַמְּךָ

. eas super vaticinare & ,suo corde de vaticinantes

הַמִּתְנַבְּאוֹת מִלִּבְּהֶן וְהִנָּבֵא עֲלֵיהֶן׃

super puluinaria consuentibus Væ :Deus Dominus dixit Sic : dices Et

18 וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוֹי לִמְתַפְּרוֹת כְּסָתוֹת עַל

omnis caput super velamina facientibus & ,meaū manuū axillis omnibus

כָּל־אַצִּילֵי יָדַי וְעֹשׂוֹת הַמִּסְפָּחוֹת עַל־רֹאשׁ כָּל־

,mei populi venabimini animas Nūquid .animas venandum ad staturæ

קוֹמָה לְצוֹדֵד נְפָשׁוֹת הַנְּפָשׁוֹת תְּצוֹדֵדְנָה לְעַמִּי

meo populo in me prophanastis Et ? viuificabitis vobis animas &

19 וּנְפָשׁוֹת לָכֶנָה תְחַיֶּינָה׃ וַתְּחַלֶּלְנָה אֹתִי אֶל־עַמִּי

interficiendum ad ,panis buccellis in & ,hordei pugillos propter

בְּשַׁעֲלֵי שְׂעֹרִים וּבִפְתוֹתֵי לֶחֶם לְהָמִית

non quæ ,animas viuificandum ad & ,morientur non quæ animas

נְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא־תְמוּתֶנָה וּלְחַיּוֹת נְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא־

.mendacium audientibus meo populo vos mentiendo in ,viuent

תִחְיֶינָה בְּכַזֶּבְכֶם לְעַמִּי שֹׁמְעֵי כָזָב׃

vestra ceruicalia ad ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Propterea

20 לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל־כִּסְּתוֹתֵיכֶנָה

dirumpam Et .euolandum ad animas ibi venantes vos quibus

אֲשֶׁר אַתֵּנָה מְצֹדְדוֹת שָׁם אֶת־הַנְּפָשׁוֹת לְפֹרְחוֹת וְקָרַעְתִּי

vos quas animas dimittam & ,vestris brachiis desuper ea

אֹתָם מֵעַל זְרוֹעֹתֵיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי אֶת־הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר אַתֶּם

.auolantes in animas venantes

מְצֹדְדוֹת אֶת־נְפָשִׁים לְפֹרְחֹת׃

meum populum liberabo & ,vestra velamina dirumpam Et

21 וְקָרַעְתִּי אֶת־מִסְפְּחֹתֵיכֶם וְהִצַּלְתִּי אֶת־עַמִּי

.venationem in vestra manu in vltra erunt non & ,vestra manu de

מִיֶּדְכֶן וְלֹא־יִהְיוּ עוֹד בְּיֶדְכֶן לִמְצוּדָה

iusti cor contere Pro .DOMINVS ego quòd scietis &

22 וִידַעְתֶּן כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ יַעַן הַכְאוֹת לֵב־צַדִּיק

impij manus confortando & :illud affeci dolore non ego & ,mendaciter

שֶׁקֶר וַאֲנִי לֹא הִכְאַבְתִּיו וּלְחַזֵּק יְדֵי רָשָׁע

.eum viuificando ,mala sua via à redeundum non &

לְבִלְתִּי־שׁוּב מִדַּרְכּוֹ הָרָע לְהַחֲיֹתוֹ׃

diuinabitis non diuinationem & ,videbitis non vanum Propterea

23 לָכֵן שָׁוְא לֹא תֶחֱזֶינָה וְקֶסֶם לֹא־תִקְסַמְנָה

quòd scietis & :vestra manu de meum populum eruam & : amplius

עוֹד וְהִצַּלְתִּי אֶת־עַמִּי מִיֶּדְכֶן וִידַעְתֶּן כִּי־

.DOMINVS ego

אֲנִי יְהוָה׃

CAP. XIIII. יד

.meas facies ad sederūt & ,Israel senioribus de viri me ad venit Et

1 וַיָּבוֹא אֵלַי אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי׃

viri ,hominis Fili :dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

2 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ 3 בֶּן־אָדָם הָאֲנָשִׁים

offendiculum & ,suum cor super sua idola fecerunt ascendere isti
האלה העלו גלוליהם על לבם ומכשול
?eis requirat requirendo* nũquid :suas facies ‡ contra dederunt suæ iniquitatis
עונם נתנו נכח פניהם האדרש אדרש להם׃
Dominus dixit Sic :eos ad dices†& ,eos alloquere Propterea
4 לכן דבר אותם ואמרת אליהם כה אמר אדני
in sua idola fecerit ascendere qui Israel domo de vir Vir‡: Deus
יהוה איש איש מבית ישראל אשר יעלה את גלוליו אל
,suas facies‡ contra posuerit suæ iniquitatis offendiculum & , suum cor
לבו ומכשול עונו ישים נכח פניו
venienti ipsi respondebo DOMINUS Ego :Prophetam ad venerit &
ובא אל הנביא אני יהוה נעניתי לו בה
Israel domum capiendum Ad* .suorum idolorum multitudine in
5 ברב גלוליו׃ למען תפש את בית ישראל
.ipsi vniuersi suis idolis in me desuper‡ se alienauerunt† quòd ,suo corde in
בלבם אשר נזרו מעלי בגלוליהם כלם׃
:Deus Dominus dixit Sic: Israel domum ad dic Propterea
6 לכן אמר אל בית ישראל כה אמר אדני יהוה
vniuersis desuper†& ,vestris idolis desuper*conuerti facite & ,Conuertimini
שובו והשיבו מעל גלוליכם ומעל כל
. vestras facies facite conuerti, vestris abominationibus
תועבתיכם השיבו פניכם׃
peregrinabitur† qui ,peregrino*de & ,Israel domo de vir vir Cùm
7 כי איש איש מבית ישראל ומהגר אשר יגור
in sua idola fecerit ascendere & ,me post à‡ se separauerit & ,Israel in
בישראל וינזר מאחרי ויעל גלוליו אל
,suas facies‡ contra posuerit suæ iniquitatis offendiculum & ,suum cor
לבו ומכשול עונו ישים נכח פניו
DOMINUS Ego :me pro eum inquirendum ad ,prophetam ad venerit &
ובא אל הנביא לדרש לו בי אני יהוה
, ipsum virum in meas facies† dabo Et . me in* ei respõdebitur
8 נענה לו בי׃ ונתתי פני באיש ההוא
eum faciam succidere & ,prouerbia in & ,signum in eum vastabo ‡ &
והשמתיהו לאות ולמשלים והכרתיו
.DOMINUS ego ‡ quòd scietis & :mei populi medio è
מתוך עמי וידעתם כי אני יהוה׃
ego ,verbum fuerit locutus & ,fuerit seductus cùm propheta Et
9 והנביא כי יפתה ודבר דבר אני
meam manũ extendam & :illum prophetam seduxi DOMINUS
יהוה פתיתי את הנביא ההוא ונטיתי את ידי
. Israel mei populi medio è eum faciam delere & ,eum super
עליו והשמדתיו מתוך עמי ישראל׃
prophetę iniquitas‡sic ,quærentis iniquitas† Sicut .suam iniquitatẽ ferent*Et
10 ונשאו עונם כעון הדרש כעון הנביא
non & ,me post à‡ ,Israel domus vltrà errent non Vt . erit
11 יהיה׃ למען לא יתעו עוד בית ישראל מאחרי ולא
,populũ in mihi erunt Et .suis præuaricationib⁹ vniuersis in vltrà polluãtur
יטמאו עוד בכל פשעיהם והיו לי לעם
.Deus Dominus dixit ,Deum in eis ero ego &
ואני אהיה להם לאלהים נאם אדני יהוה׃
: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
12 ויהי דבר יהוה אלי לאמר׃
,præuaricationẽ præuaricãdo, mihi peccauerit cũ terra ,hominis Fili
13 בן אדם ארץ כי תחטא לי למעל מעל
: panis virgam ei conteram & ,eam super meam manum extendam &
ונטיתי ידי עליה ושברתי לה מטה לחם
.iumentum†& ,hominem ea ex succidere faciã & ,famem eam in mittam &
והשלחתי בה רעב והכרתי ממנה אדם ובהמה׃
,Daniel ,Noach ,eius medio in isti viri tres fuerint*Et
14 והיו שלשת האנשים האלה בתוכה נח דנאל
DOMINUS dixit ,suam animam liberabunt sua iustitia in ipsi ;Iiob &
ואיוב המה בצדקתם ינצלו נפשם נאם אדני
,eam orbauerit & ,terram in fecero transire malam bestiam Si . Deus
15 יהוה׃ לו חיה רעה אעביר בארץ ושכלתה
. bestiæ faciebus à transeunte absque desolata fuerit &
והיתה שממה מבלי עובר מפני החיה׃
Dominus dixit ,ego viuens† ,eius medio in* isti viri tres ‡
16 שלשת האנשים האלה בתוכה חי אני נאם אדני
,liberabuntur ipsi soli ipsi : liberabunt filias si & ‡ ,filios si ,Deus
יהוה אם בנים ואם בנות יצילו המה לבדם ינצלו
terram super induxero gladium*Vel . desolata erit terra &
17 והארץ תהיה שממה׃ או חרב אביא על הארץ
ea ex fecero succidere & ,terram per transeas ,gladie† dixero & ,ipsam
ההיא ואמרתי חרב תעבר בארץ והכרתי ממנה
viuens†,eius medio in * isti viri tres Et .iumentum & ,hominem‡
18 אדם ובהמה׃ ושלשת האנשים האלה בתוכה חי

עלה * posuerunt ‡ faciẽ suam: *interrogatus respondebo
עוה x † dic ‡ Quicunque ‡ faciẽ suam,
שום y
ענה z בא קם
*Vt capiam †separauerũt ‡ à
*alios ab †ab
Si quispiam *peregrinis, †peregrinantur
גור a ‡ ne eat ‡ faciẽ suam, vt inquirat
respondebo *pro †faciem meã contra ‡ponere faciã
‡ sum
* luent pœnã iniquitatis suæ. † est pœna iniquitatis ‡ pœna iniquitatis
נשא b עוה c ‡ non euntes.
תעה d
נטה e homines, †iumenta.
* si
propter bestiam.
‡Et *fuerint † viuo ‡neq; ‡ neq;
חיה f נצל g * si
בוא h †gladio, ‡homines, & iumenta. ‡ fuerint † viuo

ipsi quia ,filias & ,filios liberabunt non ,Deus Dominus dixit :ego
אני נאם אדני יהוה לא יצילו בנים ובנות כי הם
,istam terram ad*immisero pestilentiam Vel .liberabuntur ipsi soli
19 לבדם ינצלו׃ או דבר אשלח אל הארץ ההיא
ea ex succidendum ad ,sanguine in eam super meam iram effudero &
ושפכתי חמתי עליה בדם להכרית ממנה
viuẽs†:eius medio in Iiob &,Daniel ,Noach Et .iumentum & ,hominem
20 אדם ובהמה׃ ונח דנאל ואיוב בתוכה חי
ipsi :liberabunt filiam si ,filium si , Deus Dominus dixit ,ego
אני נאם אדני יהוה אם בן אם בת יצילו המה
Dominus dixit sic Nam .suam animam liberabunt sua iustitia in
21 בצדקתם יצילו נפשם׃ כי כה אמר אדני
,famem & ,gladium ,mala mea iudicia quatuor quòd etiam ‡:Deus
יהוה אף כי ארבעת שפטי הרעים חרב ורעב
succidendũ ad ,Ierusalaim ad misi pestilẽtiam & ,malam bestiam &
וחיה רעה ודבר שלחתי אל ירושלם להכרית
euasio ea in remanebit ecce Et . iumentum† & ,hominem ea ex
22 ממנה אדם ובהמה׃ והנה נותרה בה פלטה
videbitis & ,vos ad egredientes† ipsi ecce .filiæ & filij eductorum
המוצאים בנים ובנות הנם יוצאים אליכם וראיתם את
induxi quod malo super consolabimini & :eorũ actiones‡ & ,eorũ viam
דרכם ואת עלילותם ונחמתם על הרעה אשר הבאתי
.eam super induxi quæ omnibus cum ,Ierusalaim super
על ירושלם את כל אשר הבאתי עליה׃
:eorũ conatus† & ,eorũ viam videritis cùm ,vos cõsolabuntur Et
23 ונחמו אתכם כי תראו את דרכם ואת עלילותם
dixit ,ea in feci quæ omnia feci gratis non quòd ,scietis &
וידעתם כי לא חנם עשיתי את כל אשר עשיתי בה נאם
. Deus Dominus
אדני יהוה׃

CAP. XV. טו

: dicendo me ad DOMINI verbum fuit Et
1 ויהי דבר יהוה אלי לאמר׃
qui palmite ?ligno omni præ vitis lignum erit quid ,hominis Fili
2 בן אדם מה יהיה עץ הגפן מכל עץ הזמורה אשר
faciendũ ad lignum eo ex tolletur Nunquid ?syluæ ligna inter fuit
3 היה בעצי היער׃ היקח ממנו עץ לעשות
? vas omne illo in dependendum ad‡,paxillum eo ex tollent Si† ? opus
למלאכה אם יקחו ממנו יתד לתלות עליו כל כלי׃
comedit*eius extremitates‡Duas .consumendũ ad est datum igni Ecce
4 הנה לאש נתן לאכלה את שני קצותיו אכלה
? opus ad prosperabitur nunquid .est exustum‡eius medium†& ,ignis
האש ותוכו נחר היצלח למלאכה׃
ignis quia etiam† ,operi fiebat* non ,integrum ipsũ essendo in‡ Ecce
5 הנה בהיותו תמים לא יעשה למלאכה אף כי אש
? operi adhuc fiet &‡ ,sit combustum & ,illud comederit‡
אכלתהו ויחר ונעשה עוד למלאכה׃
vitis lignum Quemadmodũ :Deus Dominus dixit sic Propterea
6 לכן כה אמר אדני יהוה כאשר עץ הגפן
tradidi sic ,consumendum ad igni illud dedi quod syluæ ligno in*
בעץ היער אשר נתתיו לאש לאכלה כן נתתי את
igne De . eos in meas facies† dabo Et . Ierusalaim habitatores
7 ישבי ירושלם׃ ונתתי את פני בהם מהאש
,DOMINUS ego‡ quòd scietis Et .eos comedet ‡ ignis & ,sunt egressi
יצאו והאש תאכלם וידעתם כי אני יהוה
,desolatam terram dabo Et .eos contra meas facies me ponendo in*
8 בשומי את פני בהם׃ ונתתי את הארץ שממה
. Deus Dominus dixit ,præuaricationem sunt præuaricati quòd eo
יען מעלו מעל נאם אדני יהוה׃

CAP. XVI. יו

:dicendo me ad DOMINI verbum fuit Et
1 ויהי דבר יהוה אלי לאמר׃
.suas abominationes Ierusalaim fac notas hominis Fili
2 בן אדם הודע את ירושלם את תועבתיה׃
,tuæ Mansiones† :Ierusalaim * Deus Dominus dixit Sic :dices‡Et
3 ואמרת כה אמר אדני יהוה לירושלם מכרתיך
tua mater & ,Emoræus tuus pater :Chenahanæa terra de tui natales &
ומלדתיך מארץ הכנעני אביך האמרי ואמך
fuisset præcisus non ,te nasci‡ die in‡tuæ natiuitates Et .Chittæa
4 חתית׃ ומולדותיך ביום הולדת אתך לא כרת
non saliendo†& :lenimen * ad fuisses lota non aquis in & ,tuus vmbilicus
שרך ובמים לא רחצת למשעי והמלח לא
.fores fasciata‡ non inuoluendo & ,fuisses salita
המלחת והחתל לא חתלת׃

נצל i *super
vt succidere faciam
homines, & iumenta: †viuo
†profecto
homines, †iumenta.
יתר k †egredientur
יצא l
ראה m ‡opera
†opera
frustra
עשה n
magis quàm aliud quoduis lignum? labrusca scilicet, quæ
לקח o
† Num ‡ vt dependeat
תלה p ‡summitates * consumpsit
קצה q חרר r
† media pars ‡exusta ‡ cum esset * erat aptum †quanto magis cum ‡deuorauerit ‡ non erit aptum vltrà *inter ligna
† faciẽ meam contra
‡consumet ‡ sum
* cũ posuero faciem meã
נתן s
היה t
ידע v
‡dic: *super † Opera tua sunt ac si habitationes tuæ, & natiuitates tuæ fuissent
כור x ילד y
‡ ac si ‡ qua natus es, *nitorem, † sale ‡inuoluta

Dominus dixit, tibi væ tibi væ: tuam malitiam omnem post fuit Et
23 וַיְהִי אַחֲרֵי כָּל־רָעָתֵךְ אוֹי אוֹי לָךְ נְאֻם אֲדֹנָי
omni in excelsum tibi fecisti & : fornicem tibi ædificasti Et .Deus
24 יֱהוִה׃ וַתִּבְנִי־לָךְ גָּב וַתַּעֲשִׂי־לָךְ רָמָה בְּכָל־
es abominata &, tuũ excelsum ædificasti viæ caput omne Ad .platea
25 רְחוֹב׃ אֶל־כָּל־רֹאשׁ דֶּרֶךְ בָּנִית רָמָתֵךְ וַתְּתַעֲבִי
: transeunti omni tuos pedes dinaricasti & , tuum decorem
אֶת־יָפְיֵךְ וַתְּפַשְּׂקִי אֶת־רַגְלַיִךְ לְכָל־עוֹבֵר
.tuas fornicationes multiplicasti &
וַתַּרְבִּי אֶת־תַּזְנוּתָיִךְ׃
: carne magnos tuos vicinos Aegypti filios ad es fornicata Et
26 וַתִּזְנִי אֶל־בְּנֵי־מִצְרַיִם שְׁכֵנַיִךְ גִּדְלֵי בָשָׂר
.me irritandum ad tuam fornicationem multiplicasti &
וַתַּרְבִּי אֶת־תַּזְנֻתֵךְ לְהַכְעִיסֵנִי׃
: tuum statutum diminui &, te super meam manum extendi ecce Et
27 וְהִנֵּה נָטִיתִי יָדִי עָלַיִךְ וָאֶגְרַע חֻקֵּךְ
confusarum, Pelistim filiarum te habentium odio animam in te dedi &
וָאֶתְּנֵךְ בְּנֶפֶשׁ שֹׂנְאוֹתַיִךְ בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים הַנִּכְלָמוֹת
: tua saturitate absque, Assur filios ad es fornicata Et . sceleris tua via de
28 מִדַּרְכֵּךְ זִמָּה׃ וַתִּזְנִי אֶל־בְּנֵי אַשּׁוּר מִבִּלְתִּי שָׂבְעָתֵךְ
.saturata eras non etiã &, eis es fornicata &
וַתִּזְנִים וְגַם לֹא שָׂבָעַתְּ׃
, Chenahan terra in tuam fornicationem multiplicasti &
29 וַתַּרְבִּי אֶת־תַּזְנוּתֵךְ אֶל־אֶרֶץ כְּנַעַן
.es satiata non hoc in etiam & : Chasdim in
כַּשְׂדִּימָה וְגַם־בְּזֹאת לֹא שָׂבָעַתְּ׃
te faciendo in : Deus Dominus dixit, tuum cor est infirmatum Quàm
30 מָה אֲמֻלָה לִבָּתֵךְ נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה בַּעֲשׂוֹתֵךְ
.imperiosæ meretricis mulieris opus ista omnia
אֶת־כָּל־אֵלֶּה מַעֲשֵׂה אִשָּׁה־זוֹנָה שַׁלָּטֶת׃
tuum excelsum &, viæ omnis capite in tuũ excelsum te ædificando In
31 בִּבְנוֹתַיִךְ גַּבֵּךְ בְּרֹאשׁ כָּל־דֶּרֶךְ וְרָמָתֵךְ
spernendo meretrix tanquam fuisti non & : platea omni in fecisti
עָשִׂיתִי בְּכָל־רְחוֹב וְלֹא־הָיִיתי כַּזּוֹנָה לְקַלֵּס
.alienos suscipiet suo viro pro adultera Mulier .mercedem
32 אֶתְנָן׃ הָאִשָּׁה הַמְּנָאָפֶת תַּחַת אִישָׁהּ תִּקַּח אֶת־זָרִים׃
tua præmia dedisti tu & : donum dabunt meretricibus Omnibus
33 לְכָל־זֹנוֹת יִתְּנוּ־נֵדֶה וְאַתְּ נָתַתְּ אֶת־נְדָנַיִךְ
te ad intrandum ad , illos remunerabas & , tuis amatoribus cunctis
לְכָל־מְאַהֲבַיִךְ וַתִּשְׁחֳדִי אוֹתָם לָבוֹא אֵלַיִךְ
mulieribus à oppositum te in fuit Et .tuis fornicationibus in vndique
34 מִסָּבִיב בְּתַזְנוּתָיִךְ׃ וַיְהִי־בָךְ הֵפֶךְ מִן־הַנָּשִׁים
, mercedem te dando in & : fuit fornicatũ non te post & , tuis fornicationib' in
בְּתַזְנוּתַיִךְ וְאַחֲרַיִךְ לֹא זוּנָּה וּבְתִתֵּךְ אֶתְנַן
.oppositum in fuisti & , tibi data fit non merces &
וְאֶתְנַן לֹא נִתַּן־לָךְ וַתְּהִי לְהֶפֶךְ׃
. DOMINI verbum audi meretrix Propterea
35 לָכֵן זוֹנָה שִׁמְעִי דְּבַר־יְהוָה׃
est reuelata & , tuum æs effundi Pro : Deus Dominus dixit Sic
36 כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה יַעַן הִשָּׁפֵךְ נְחֻשְׁתֵּךְ וַתִּגָּלֶה
omnia super & : tuos amatores super tuis fornicationibus in tua nuditas
עֶרְוָתֵךְ בְּתַזְנוּתַיִךְ עַל־מְאַהֲבָיִךְ וְעַל כָּל־
quos tuorum filiorum sanguines iuxta &, tuarum abominationum idola
גִּלּוּלֵי תוֹעֲבוֹתַיִךְ וְכִדְמֵי בָנַיִךְ אֲשֶׁר
tuos amatores omnes congregans ego ecce Ideo .eis dedisti
37 נָתַתְּ לָהֶם׃ לָכֵן הִנְנִי מְקַבֵּץ אֶת־כָּל־מְאַהֲבַיִךְ
quos vniuersis super & dilexisti quos omnes &, eis super dulcuisti quibus
אֲשֶׁר עָרַבְתְּ עֲלֵיהֶם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר אָהַבְתְּ עַל כָּל־אֲשֶׁר
reuelabo & , vndique te aduersus eos congregabo & : habebas odio
שָׂנֵאת וְקִבַּצְתִּי אֹתָם עָלַיִךְ מִסָּבִיב וְגִלֵּיתִי
.tuam nuditatem omnem videbunt & , eos ad tuam nuditatẽ
עֶרְוָתֵךְ אֲלֵהֶם וְרָאוּ אֶת־כָּל־עֶרְוָתֵךְ׃
: sanguinem effundentium &, adulterarum iudiciis te iudicabo Et
38 וּשְׁפַטְתִּיךְ מִשְׁפְּטֵי נֹאֲפוֹת וְשֹׁפְכֹת דָּם
.zeli & iræ sanguinem te dabo &
וּנְתַתִּיךְ דַּם חֵמָה וְקִנְאָה׃
demolientur &, tuũ excelsum destruent &, eorũ manum in te dabo Et
39 וְנָתַתִּי אוֹתָךְ בְּיָדָם וְהָרְסוּ גַבֵּךְ וְנִתְּצוּ
: tuæ gloriæ vasa capient &, tuis vestimentis te exspoliabunt &, tua excelsa
רָמֹתַיִךְ וְהִפְשִׁיטוּ אוֹתָךְ בְּגָדַיִךְ וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ
.discoopertam & , nudam te dimittent &
וְהִנִּיחוּךְ עֵירֹם וְעֶרְיָה׃
te prodient &: lapide in te obruent &, concione te super faciẽt ascẽdere Et
40 וְהֶעֱלוּ עָלַיִךְ קָהָל וְרָגְמוּ אוֹתָךְ בָּאָבֶן וּבִתְּקוּךְ
.suis gladiis in
בְּחַרְבוֹתָם׃

excelsum: גַּבָּה — aperuisti פָּשָׂה — רָבָה זוֹנָה — tum filiis vicinis tuis magnorum membrorũ: cibum tibi, נִדָּה חֹק — secundum voluntatem — quæ erubescunt, turpi. — cum filiis — eo quòd nõ esset tibi saturitas: זִמָּה — cum leo φ — terræ — assimilata: — cum facias — dominũ sui habentis! Cũ ædificaueris עָשָׂה — à fornicatẽ sibi datam. — fornicantes — mercedem — dona נָתַן — vt intrarent mulierum — cùm dederis — aliis cõtraria. — eo quòd effusa est turpitudo tua, — fœditas עֶרְוָה — sanguinem — congrego נָתַן — cum quibus iocũdata es, — cum גָּלָה — fœditatem — eis, turpitudinem עֶרְוָה — in — confringent — nudare faciẽt — auferent — cœtum, & lapidabunt עָלָה

, his ex vnum tibi faciendum ad , oculus te super pepercit Non
5 לֹא־חָסָה עָלַיִךְ עַיִן לַעֲשׂוֹת לָךְ אַחַת מֵאֵלֶּה
abiectione in , agri facies ad es proiecta & : te super indulgendum ad
לְחֻמְלָה עָלָיִךְ וַתֻּשְׁלְכִי אֶל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּגֹעַל
.te nasci die in , tuæ animæ
נַפְשֵׁךְ בְּיוֹם הֻלֶּדֶת אֹתָךְ׃
dixi & : tuis sanguinibus in conculcatam te vidi &, te iuxta transiui Et
6 וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ וָאֹמַר
.viue tuis sanguinibus In : tibi dixi & .viue tuis sanguinibus In , tibi
לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי׃
, es multiplicata & , te dedi agri germen veluti millia Decem
7 רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ וַתִּרְבִּי
vbera : ornamentorum ornamento in es ingressa & , es magnificata &
וַתִּגְדְּלִי וַתָּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים שָׁדַיִם
.discooperta & , nuda tu & , germinauit tuus pilus & , sunt facta firma
נָכֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה׃
, amorum tempus tuũ tempus ecce & , te vidi &, te iuxta transiui Et
8 וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ וְהִנֵּה עִתֵּךְ עֵת דֹּדִים
, tibi iuraui & : tuam nuditatem operui &, te super meam alam expandi &
וָאֶפְרֹשׂ כְּנָפִי עָלַיִךְ וָאֲכַסֶּה עֶרְוָתֵךְ וָאֶשָּׁבַע לָךְ
.mihi fuisti & , Deus Dominus ait , tecum pactum in sum ingressus &
וָאָבוֹא בִבְרִית אֹתָךְ נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה וַתִּהְיִי לִי׃
te vnxi & : te desuper tuos sanguines inundaui & , aquis in te laui Et
9 וָאֶרְחָצֵךְ בַּמַּיִם וָאֶשְׁטֹף דָּמַיִךְ מֵעָלָיִךְ וָאֲסֻכֵךְ
te stravi & : taxo te calceaui & , acupicto te vestiui Et .oleo in
10 בַּשָּׁמֶן׃ וָאַלְבִּישֵׁךְ רִקְמָה וָאֶנְעֲלֵךְ תָּחַשׁ וָאֶחְבְּשֵׁךְ
dedi & : ornamento te ornaui Et .serico te operui &, bysso in
בַּשֵּׁשׁ וַאֲכַסֵּךְ מֶשִׁי׃ וָאֶעְדֵּךְ עֶדִי וָאֶתְּנָה
11
.tuo gutture super torquem & , tuis manibus super armillas
צְמִידִים עַל־יָדַיִךְ וְרָבִיד עַל־גְּרוֹנֵךְ׃
coronam & : tuis auribus super circulos & , tua nare super inaurem dedi Et
12 וָאֶתֵּן נֶזֶם עַל־אַפֵּךְ וַעֲגִילִים עַל־אָזְנָיִךְ וַעֲטֶרֶת
.tuo capite in gloriæ
תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשֵׁךְ׃
, sericum & , byssus tua vestis & , argento & auro es ornata Et
13 וַתַּעְדִּי זָהָב וָכֶסֶף וּמַלְבּוּשֵׁךְ שֵׁשׁ וָמֶשִׁי
es facta decora & : comedisti oleum & , mel & , similam polymitum &
וְרִקְמָה סֹלֶת וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן אָכַלְתְּ וַתִּיפִי
.regnum in es prosperata & , valde vehementia in
בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּצְלְחִי לִמְלוּכָה׃
quia : tuam speciem propter gentes in nomen tibi est egressum Et
14 וַיֵּצֵא לָךְ שֵׁם בַּגּוֹיִם בְּיָפְיֵךְ כִּי
Dominus dixit , te super posueram quem , meo decore in ipsa perfecta
כָּלִיל הוּא בַּהֲדָרִי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי עָלַיִךְ נְאֻם אֲדֹנָי
propter es fornicata & , tua pulchritudine in fidisti Et .Deus
15 יֱהוִה׃ וַתִּבְטְחִי בְיָפְיֵךְ וַתִּזְנִי עַל־
.transeuntem omnem super tuas fornicationes effudisti & : tuum nomen
שְׁמֵךְ וַתִּשְׁפְּכִי אֶת־תַּזְנוּתַיִךְ עַל־כָּל־עוֹבֵר
tibi fecisti & , tuis vestimentis de sumpsisti Et . erat eum erga
16 לוֹ־יֶהִי׃ וַתִּקְחִי מִבְּגָדַיִךְ וַתַּעֲשִׂי־לָךְ
, erit non &, ventura non eis super es fornicata & , maculosa excelsa
בָּמוֹת טְלֻאוֹת וַתִּזְנִי עֲלֵיהֶם לֹא בָאוֹת וְלֹא יִהְיֶה׃
quæ , meo argento de &, meo auro de tuæ gloriæ vasa tulisti Et
17 וַתִּקְחִי כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ מִזְּהָבִי וּמִכַּסְפִּי אֲשֶׁר
. eis in es fornicata & : masculi imagines tibi fecisti & , tibi dedi
נָתַתִּי לָךְ וַתַּעֲשִׂי־לָךְ צַלְמֵי זָכָר וַתִּזְנִי־בָם׃
: eas operuisti & , tua recamationis vestimenta sumpsisti Et
18 וַתִּקְחִי אֶת־בִּגְדֵי רִקְמָתֵךְ וַתְּכַסִּים
.earum facies ad dedisti meum suffimentum & , meum oleum &
וְשַׁמְנִי וּקְטָרְתִּי נָתַתְּ לִפְנֵיהֶם׃
, mel & , oleum & , similam , tibi dedi quem meum panem Et
19 וְלַחְמִי אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָךְ סֹלֶת וָשֶׁמֶן וּדְבַשׁ
, fuit & , quietis odorem in , earũ facies ad illud dedisti & , te comedere feci
הֶאֱכַלְתִּיךְ וּנְתַתִּיהוּ לִפְנֵיהֶם לְרֵיחַ נִיחֹחַ וַיֶּהִי
tuas filias & , tuos filios tulisti Et .Deus Dominus ait
20 נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה׃ וַתִּקְחִי אֶת־בָּנַיִךְ וְאֶת־בְּנוֹתַיִךְ
parũ Nunquid : comedendum ad eis eos immolasti &, mihi generasti quos
אֲשֶׁר יָלַדְתְּ לִי וַתִּזְבָּחִים לָהֶם לֶאֱכוֹל הַמְעַט
, eos dedisti & : meos filios immolasti Et .tuis fornicationibus de
21 מִתַּזְנוּתָךְ׃ וַתִּשְׁחֲטִי אֶת־בָּנַי וַתִּתְּנִים
, tuis abominationibus omnibus cum Et . illis eos faciẽdo transire in
22 בְּהַעֲבִיר אוֹתָם לָהֶם׃ וְאֵת כָּל־תּוֹעֲבֹתַיִךְ
: tuarum pueritiarum dierum es recordata non tuis fornicationibus &
וְתַזְנֻתַיִךְ לֹא זָכַרְתְּ אֶת־יְמֵי נְעוּרָיִךְ
.fuisti tuo sanguine in conculcatam , discoopertam &, nudam te existendo in
בִּהְיוֹתֵךְ עֵירֹם וְעֶרְיָה מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמֵךְ הָיִית׃

tibi — vt faceret עָשָׂה — vt misereatur tui: — super faciẽ — qua nata es. — sanguine tuo: רָאָה — sanguine tuo viues. — sanguine tuo viues. חָיָה — bo עָדָה — intumuerunt, — eras — amictũ meũ — ignominiã — mea. — aqua, — laui sanguinẽ tuum qui erant in סוּךְ — discolorib', — hyacinthino: & cinxi — gutturi — circulum naribus tuis, & inaures נָתַן — capiti tuo. — fuit עָדָה יָפָה — vehementer nimis, יָצָא — erat שׂוּם — pulchritudini tuæ, זָנָה — desiderium tuum. הָיָה לָקַח — multicoloria, — in futura sunt similia, — populus qui talia facit. — masculinas: עָשָׂה — discoloria, — cum — posuisti coram eis. נָתַן — quæ — posuisti coram eis, lita, נוּחַ — cõsumendũ. — est tibi — vt transire faceres — per ignem — adolescentiæ tuæ: quando nuda, discooperta, & cõculcata עָרָה

oculis in iudicia te in facient & ,igni in tuas domos comburent Et

41 † ושרפו בתיך באש [b] ועשו בך שפטים לעיני

mercedem etiam & ,meretrice à te faciã cessare & :plurimarum mulierum

נשים רבות והשבתיך מזונה וגם אתנן

recedet & ,te in meam iram faciam requiescere Et .vltra dabis non

42 לא תתני עוד : † [c] והנחתי חמתי בך [d] וסרה

.amplius irascar non & ,quiescam & :te à meus zelus

קנאתי ממך ושקטתי ולא אכעס עוד :

,tuarum pueritiarum dierum fueris recordata non quòd eo Pro

43 † יען אשר לא זכרתי את ימי נעוריך

caput in tuã viam ecce ego etiam & :his omnib⁹ in me prouocaueris &

ותרגזי לי בכל אלה וגם אני הא דרכך בראש

super cogitationem fecisti non Et .Deus Dominus dixit ,dedi

נתתי נאם אדני יהוה ולא עשיתי את הזמה על

,te super parabolizans omnis Ecce .tuis abominationibus omnibus

44 כל תועבתיך : † הנה כל המשל עליך

:eius filia‡,mater Sicut :dicendo ,parabolizabit

ימשל לאמר כאמה [e] בתה :

soror & :suos filios & ,suum virum respuens † ,tu*tuæ matris Filia

45 † [c] בת אמך את געלת אישה ובניה ואחות

vestra Mater .suos filios & ,suos viros sunt abominatę quæ ,tu‡tuę sororis

אחותך את אשר געלו אנשיהן ובניהן אמכן

Someron magna‡ tua soror Et .Emoræus vester pater & ,Chittæa

46 חתית ואביכן אמרי : † ואחותך הגדולה שמרון

parua † tua soror Et .tuam sinistram super habitans* ,eius filiæ & ,‡ipsa

היא ובנותיה [f] היושבת על שמאולך ואחותך הקטנה

.eius filiæ‡& ,Sedom ,tuis dexteris à habitans‡ ,te præ

ממך היושבת מימינך סדם ובנותיה :

earum abominationes secundũ & ‖,ambulasti earum viis in non Et

47 † ולא בדרכיהן הלכת וכתועבותיהן

omnibus in illis præ es corrupta & ,pauxillum‡ paululum velut :fecisti

[g] עשיתי כמעט קט ותשחתי מהן בכל

Sedom fecit Si :Deus Dominus dixit ,ego Viuens‡ .tuis viis

48 דרכיך : † חי אני נאם אדני יהוה אם עשתה סדם

.tuæ filiæ†& ,tu fecisti sicut ,eius filiæ*& ,ipsa tua soror

אחותך היא ובנותיה כאשר עשית את ובנותיך :

,panis saturitas ,superbia :tuę sororis Sedom iniquitas fuit ista Ecce

49 † הנה זה היה [h] עון סדם אחותך [i] גאון שבעת לחם

mendici‡& ,egeni manũ & ;eius filiabus†& ,ei fuit* :otij abundantia &

[k] ושלות השקט היה לה ולבנותיה ויד [l] עני [m] ואביון

abominationem fecerunt & ,sunt eleuatæ Et .firmauit ‖ non

50 לא החזיקה : † ותגבהינה ותעשינה תועבה

.vidi sicut eas feci remouere & :meas facies ad‡

לפני ואסיר אתהן כאשר [n] ראיתי :

:peccauit non tuorum peccatorum dimidium secundum Someron Et

51 † ושמרון [o] כחצי חטאתיך לא חטאה

tuas sorores iustificasti & ;illis præ tuas abominationes multiplicasti &

ותרבי את תועבותיך מהנה ותצדקי את אחותיך

.fecisti quas tuis abominationibus omnibus in

בכל תועבתיך אשר עשיתי :

tuæ sorori iudicium pronunciasti quæ tuum pudorem porta tu Etiam

52 † גם את [p] שאי כלמתך אשר פללת לאחותך

erunt‡ iustificatæ ,eis præ fecisti abominationes quibus ,tuis peccatis in

בחטאתיך אשר התעבת מהן תצדקנה

te iustificando in*,tuam ignominiam porta & ,erubesce tu etiam Et .te præ

ממך וגם את בושי ושאי כלמתך בצדקתך

,Sedom captiuitatem ,earum captiuitatẽ conuertã Et .tuas sorores

53 אחיותך : † [q] ושבתי את שבותהן את שבית סדם

captiuitatẽ & :eius filiarum*& ,Someron captiuitatem & ,eius filiarum*&

ובנותיה ואת שבית שמרון ובנותיה ושבית

,tuam ignominiam portes Vt .earum medio in tuarũ captiuitatum

54 שביתיך בתוכהנה : † למען תשאי כלמתך

.eas te consolando in :fecisti quæ omnibus de erubescas &

ונכלמת מכל אשר עשית בנחמך אתן :

.suam antiquitatem ad reuertentur eius filiæ‖& ,Sedom ,tuę sorores Et

55 † ואחותיך סדם ובנותיה תשבן לקדמתן

tuæ filiæ & tu & :suam *antiquitatẽ ad reuertentur eius filiæ &,Someron Et

ושמרון ובנותיה תשבן לקדמתן ואת ובנותיך

tua soror Sedom fuit non Et .vestrã antiquitatẽ ad reuertemini

56 תשבינה לקדמתכן : † ולוא היתה סדם אחותך

.tuarum superbiarum die in tuo ore in auditu in

לשמועה בפיך ביום גאוניך :

,Aram filiarum probrij tẽpore sicut ,tua malitia reuelaretur Antequam

57 † בטרם תגלה רעתך כמו עת חרפת בנות ארם

.vndique te spernentium* ,Pelistim filiarum eius circuituum omnium‡&

וכל סביבותיה בנות פלשתים [r] השאטות אותך מסביב :

[b] עשה ne sis meretrix, [c] נוח [d] סור adolescentiæ tuæ, qui componit parabolas componet parabolas, ‡sic [e] בנה *es †quę abominabatur ‡es ‡maior ‡est,& villæ *quę habitat ad †minor [f] ישב ‡quæ habitat ‡villæ ‖nec ‡pauxillu-luq; foret,sed [g] עשה ‡Viuo *villæ †villæ [h] עוה [i] גאה *hoc †villis ‡pauperis [k] שלה [l] ענה ‖tenuit. [m] אבה ‡coram me: [n] ראה [o] חצה iudicasti sororem tuam [p] נשא יהיו ‡sunt ‡cùm iustificaueris שביתהן ס שבית [q] שוב *villarum cùm consolata fueris ‖villæ villæ villæ villarum ‡cunctarum villarum quæ sunt in circuitu *quæ spernũt [r] שאט

†Turpitudinẽ tuam &, ,tuum Scelus .Dominus dixit ,eà portasti tu tuas abominationes

58 † את [r] זמתך ואת תועבותיך את נשאתים נאם יהוה :

;fecisti sicut tecum faciam Et :Deus Dominus dixit sic Quia

59 † כי כה אמר אדני יהוה [s] ועשיתי אותך כאשר עשית

.pactum infringendum ad‡ ,iuramentum contempsisti quæ

אשר בזית אלה [t] להפר ברית :

:tuarum pueritiarum†diebus in tecum*mei pacti ego recordabor Et

60 † וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעוריך

,tuarum viarum recordaberis Et .seculi‡ pactũ tibi cõfirmabo &

61 [u] והקימותי לך ברית עולם : † וזכרת את דרכיך

.te præ paruas ad† ,te præ magnas*tuas sorores te capiendo in‡ ,erubesces &

ונכלמת [x] בקחתך את אחותיך הגדלות ממך אל הקטנות ממך

.tuo pacto ex non & ,filias in tibi eas dabo Et

ונתתי אתהן לך לבנות ולא מבריתך :

.DOMINVS ego‡quòd scies & :tecũ meũ pactũ ego confirmabo Et

62 † והקימותי אני את בריתי אתך וידעת כי אני יהוה :

apertio‡ vltrà tibi sit non & ,afficiaris pudore & ,recorderis Vt

63 † למען תזכרי [y] ובשת ולא יהיה לך עוד פתחון

dixit ,fecisti quę omnibus in tibi me propiciando in ,tui pudoris faciebus à ,oris

פה מפני כלמתך בכפרי לך לכל אשר עשית נאם

.Deus DOMINVS

אדני יהוה :

עשיתי ק [r] עשה [s] [t] פור ‡vt irritum faceres *quod pepigi †adolescentiæ tuæ, ‡sempiternũ. [u] קום ‡cùm susceperis *maiores †cum minoribus [x] לקח ‡sum ‡excusatio propter pudorem tuũ, cùm placatus fuero [y] בוש

CAP. XVII. יז

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

1 † [z] ויהי דבר יהוה אלי לאמר :

loquere parabolicè & ,ænigma loquere Ænigmaticè ,hominis Fili

2 † בן אדם חוד חידה ומשל

:Deus Dominus dixit Sic :dices Et .Israel domum ad parabolam

3 משל אל בית ישראל : † ואמרת כה אמר אדני יהוה

ei‡ quibus ,pluma † plena ,penna longa ,alis magna* ,grandis Aquila

הנשר הגדול גדול הכנפים ארך האבר מלא הנוצה אשר לו

.cedri summitatem tulit & ,Lebanon ad venit ;variegatio

הרקמה בא אל הלבנון ויקח את צמרת הארז :

terram ad illud † adduxit & :auulsit eius ramorum tenerorum Caput‖

4 † את ראש יניקותיו קטף [a] ויביאהו אל ארץ

semine de tulit Et .illud† posuit negotiatorum vrbe in .Chenahan

5 כנען בעיר רכלים שמו : † ויקח מזרע

,multas aquas iuxta* Tulit .seminis agro in illud dedit‡ & ,terræ

הארץ [b] ויתנהו בשדה זרע [c] קח על מים רבים

,luxuriantem vitem in fuit‡& ,germinauit Et .illud posuit salicem†

6 צפצפה שמו : † ויצמח ויהי לגפן סרחת

ea sub eius radices & ,eam ad eius ramos respiciendum ad‡ ,statura humilem

שפלת קומה [c] לפנות [d] דליותיו אליו ושרשיו תחתיו

.ornamenta†emisit & ,palmites fecit & ,vitem in fuit*Et .sint

[e] יהיו ויהי לגפן [f] ותעש בדים ותשלח פארות :

ecce Et .pluma multa‡& ,alis magna‡ grandis vna aquila fuit Et

7 † ויהי נשר אחד גדול גדל כנפים [g] ורב נוצה והנה

,eam ad emittebat†suos ramos & ,eam ad suas radices inflectebat* hæc vitis

הגפן הזאת כפנה שרשיה עליו ודליותיו שלחה לו

bono agro In .suæ plantationis ‡ lineis de eam irrigandum ad‡

8 [h] להשקות אותה מערגות [i] מטעה : † אל שדה טוב

,fructũ ferendum ad & ,frondem faciendum ad ,†plantata ipsa multas aquas ad*

אל מים רבים היא שתולה [k] לעשות ענף [l] ולשאת פרי

:Deus Dominus dixit Sic :Dic .magnificam vitem in existendum ad‡

9 להיות לגפן אדרת : † אמר כה אמר אדני יהוה

eius fructum & ,euellet eius radices Nonne ?prosperabitur‡

תצלח הלא את שרשיה ינתק ואת פריה

non & ,arescet † eius germinis frondes omnes ,arescet‖ & ,excidet

יקוסס ויבש כל טרפי צמחה תיבש ולא

?suis radicib⁹ à eam tollendũ†ad ,multo populo in & ,grandi brachio in*

בזרוע גדולה ובעם רב [m] למשאות אותה משרשיה :

eam in tangere iuxta‡ Nonne ?prosperabitur nunquid‡plantata ecce Et

10 † והנה שתולה התצלח הלא [n] כגעת בה

.arescet sui germinis lineis In ?siccando siccabitur ,orientalis ventus

רוח הקדים תיבש יבש על ערגת צמחה תיבש :

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

11 † ויהי דבר יהוה אלי לאמר :

?†hæc quid cognouistis Nonne :rebellionis*domum ad nunc Dic

12 † אמר נא לבית המרי הלא ידעתם מה אלה

& ,eius regem cepit‡& ,Ierusalaim Babel rex venit Ecce :Dic

אמר הנה בא מלך בבל ירושלם [o] ויקח את מלכה ואת

.Babel in se ad eos adduxit & ;eius principes

שריה [p] ויבא אותם אליו בבלה :

induxit & :fœdus eo cum excidit & ,regni semine de tulit Et

13 † ויקח מזרע המלוכה ויכרת אתו ברית ויבא

[z] היה dic: *grandium alarum, longis alis, †plumis ‡erat varietas, ‖Summitatẽ nouellarum plãtationum †illam†illam [a] בוא ‡posuit *illud [b] נתן [c] לקח †veluti ponitur salix ‡effectum est vitis luxurias humilis ‡vt respiciant rami [c] פנה [d] דלה *effecta est ‖ vitis †propagines. [e] היה [f] עשה ‡magnarum alarum, ‡multarum plumarum. [g] רבב *aggregabat [h] שקה †extendebat ‡et irrigaret ‡sulcorum [i] נטע [k] עשה *iuxta ‡est, vt faciat frondes, & ferat [l] פרה ‡& efficiatur vitis grandis. ‡Num ‖siccabit †siccabit, ‡erit opus †euellendum [m] נשא ‡est. ‡cũ tetigerit [n] נגע *rebellem: †sunt? [o] לקח [p] בוא ‡tulit ‡percussit

existendum Ad .regni* terræ arietes &,iusiurandum in eum
14 אתו ׃ לִהְיוֹת מַמְלָכָה שְׁפָלָה לְבִלְתִּי הִתְנַשֵּׂא לִשְׁמֹר אֶת־בְּרִיתוֹ
,eius pactum custodiendum ad ,se eleuare non pro ,humile regnum
לְעָמְדָהּ ׃ 15 וַיִּמְרָד־בּוֹ לִשְׁלֹחַ מַלְאָכָיו מִצְרַיִם
,Aegyptu fuos nuncios mittendo ,eu contra rebellauit Et .ei astandum ad*
לָתֶת־לוֹ סוּסִים וְעַם־רָב הֲיִצְלָח
?prosperabitur nunquid : multum populum & ,equos sibi dandum ad
הֲיִמָּלֵט הָעֹשֵׂה אֵלֶּה וְהֵפֵר בְּרִית וְנִמְלָט ׃
? effugiet & ,pactum irritauit & hæc faciens euadet nunquid
16 חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה אִם־לֹא בִּמְקוֹם הַמֶּלֶךְ
,regis loco in nisi ,Deus Dominus dixit ,ego Viuens
הַמַּמְלִיךְ אֹתוֹ אֲשֶׁר בָּזָה אֶת־אָלָתוֹ וַאֲשֶׁר הֵפֵר אֶת־
irritauit cuius & ,eius iuramentum spreuit cuius eu facientis regnare*
בְּרִיתוֹ אִתּוֹ בְתוֹךְ־בָּבֶל יָמוּת ׃ 17 וְלֹא בְחַיִל
exercitu in non Et .morietur Babel medio in eo cum ,eius pactum
גָּדוֹל וּבְקָהָל רָב יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ פַרְעֹה בַמִּלְחָמָה בִּשְׁפֹּךְ
effundendo in ,prælio in Parhoh eo cum faciet multo cœtu in & ,grandi
סֹלְלָה וּבִבְנוֹת דָּיֵק לְהַכְרִית נְפָשׁוֹת רַבּוֹת ׃
.multas animas succidendum ad ;ligneam turrim ædificando in & ,aggerem
18 וּבָזָה אָלָה לְהָפֵר בְּרִית וְהִנֵּה נָתַן יָדוֹ
,suam manu dedit ecce & ;pactum irritandum ad ,iuramentu spreuit Et
וְכָל־אֵלֶּה עָשָׂה לֹא יִמָּלֵט ׃ 19 לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
Dominus dixit sic Propterea ? euadet non ,fecit hæc omnia &
יֱהוִה חַי־אָנִי אִם־לֹא אָלָתִי אֲשֶׁר בָּזָה וּבְרִיתִי
meum fœdus & ,spreuit quod meu iuramentu nisi ,ego Viuens :Deus
אֲשֶׁר הֵפִיר וּנְתַתִּיו בְּרֹאשׁוֹ ׃ 20 וּפָרַשְׂתִּי עָלָיו
eum super expandam Et .eius caput in illud dedero & irritauit quod
רִשְׁתִּי וְנִתְפַּשׂ בִּמְצוּדָתִי וַהֲבִיאוֹתִיהוּ
eum faciam adducere & : mea sagena in comprehendetur & ,meum rete
בָבֶלָה וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ שָׁם מַעֲלוֹ אֲשֶׁר מָעַל־
est præuaricatus qua ,eius præuaricatione ,ibi eo cum iudicabor & ,Babel in
בִּי ׃ 21 וְאֵת כָּל־מִבְרָחָו בְּכָל־אֲגַפָּיו בַּחֶרֶב
gladio in suis alis omnibus cum ,eius profugi omnes Et .me contra
יִפֹּלוּ וְהַנִּשְׁאָרִים לְכָל־רוּחַ יִפָּרֵשׂוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
ego quòd scietis & ;expādentur ventum omnē in residui & ,cadent
יְהוָה דִּבַּרְתִּי ׃ 22 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה וְלָקַחְתִּי
sumam Et :Deus Dominus dixit Sic .sum locutus DOMINUS
אָנִי מִצַּמֶּרֶת הָאֶרֶז הָרָמָה וְנָתַתִּי מֵרֹאשׁ יֹנְקוֹתָיו
,eius teneoriu ramoru capite de dabo & ,sublimis cedri summitate de ego
רַךְ אֶקְטֹף וְשָׁתַלְתִּי אָנִי עַל הַר־גָּבֹהַּ וְתָלוּל ׃
.eleuatū & ,excelsum montem super ego plantabo & ,excindam tenerū
23 בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל אֶשְׁתֳּלֶנּוּ וְנָשָׂא עָנָף וְעָשָׂה
facietq & ramū eleuabit & ,illud plantabo Israel sublimi monte In
פֶרִי וְהָיָה לְאֶרֶז אַדִּיר וְשָׁכְנוּ תַחְתָּיו כֹּל צִפּוֹר
,auis omnis eo sub habitabunt Et .illustrem cedrum in eris & ,fructum
כָּל־כָּנָף בְּצֵל דָּלִיּוֹתָיו תִּשְׁכֹּנָּה ׃ 24 וְיָדְעוּ כָּל־
omnia scient Et .habitabunt eius ramorum umbra in ala omnis
עֲצֵי הַשָּׂדֶה כִּי אֲנִי יְהוָה הִשְׁפַּלְתִּי עֵץ גָּבֹהַּ
,sublime lignum feci humiliare DOMINUS ego quòd ,agri ligna
הִגְבַּהְתִּי עֵץ שָׁפָל הוֹבַשְׁתִּי עֵץ לָח וְהִפְרַחְתִּי
feci florere & ,uiride lignum feci siccare ,humile lignum feci sublimare
עֵץ יָבֵשׁ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי ׃
.feci & ,sum locutus DOMINUS Ego .aridum lignum

CAP. XVIII. יח

:dicendum ad ,me ad DOMINI verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר ׃
humo super istam parabolam parabolizantes vos vobis Quid
2 מַה־לָּכֶם אַתֶּם מֹשְׁלִים אֶת־הַמָּשָׁל הַזֶּה עַל־אַדְמַת
filiorum dentes & ,acerbam vuam comedent Patres : dicendo ,Israel
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אָבוֹת יֹאכְלוּ בֹסֶר וְשִׁנֵּי הַבָּנִים
vobis erit si :Deus Dominus dixit ,ego Viuens ? obstupescent
תִּקְהֶינָה ׃ 3 חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה אִם־יִהְיֶה לָכֶם
animæ omnes En .Israel in istam parabolam parabolizare vltra
4 עוֹד מְשֹׁל הַמָּשָׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל ׃ הֵן כָּל־הַנְּפָשׁוֹת
: ipsæ mihi ? fili anima sic & ,patris anima Sicut ,ipsæ mihi
לִי הֵנָּה כְּנֶפֶשׁ הָאָב וּכְנֶפֶשׁ הַבֵּן לִי־הֵנָּה הַנֶּפֶשׁ
fuerit & ,iustus fuerit cum vir Et .morietur ipsa ,peccans
הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת ׃ 5 וְאִישׁ כִּי־יִהְיֶה צַדִּיק וְעָשָׂה
no suos oculos & ,comederit no montes Ad .iustitiam & ,iudicium
6 מִשְׁפָּט וּצְדָקָה ׃ אֶל־הֶהָרִים לֹא אָכָל וְעֵינָיו לֹא
,violauerit non sui socij vxorem & :Israel domus idola ad leuauerit
נָשָׂא אֶל־גִּלּוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טִמֵּא
. accesserit non elongatam mulierem ad &
וְאֶל־אִשָּׁה נִדָּה לֹא יִקְרָב ׃

raptum ,reddiderit debitori suū pignus ,depopularit non quempiam Et
7 וְאִישׁ לֹא יוֹנֶה חֲבֹלָתוֹ חוֹב יָשִׁיב גְּזֵלָה
,vestimēto operuerit nudum & ,dederit esurienti suū panem ;rapuerit non
לֹא יִגְזֹל לַחְמוֹ לְרָעֵב יִתֵּן וְעֵירֹם יְכַסֶּה־בָּגֶד ׃
iniquitate ab .acceperit non amplius & ,dederit non vsura Cum
8 בַּנֶּשֶׁךְ לֹא־יִתֵּן וְתַרְבִּית לֹא יִקָּח מֵעָוֶל
.virum ad virum inter fecerit veritatis iudicium :suam manū auerterit
יָשִׁיב יָדוֹ מִשְׁפַּט אֱמֶת יַעֲשֶׂה בֵּין אִישׁ לְאִישׁ ׃
faciendum ad ,custodierit mea iudicia & ,ambulauerit meis statutis In
9 בְּחֻקּוֹתַי יְהַלֵּךְ וּמִשְׁפָּטַי שָׁמַר לַעֲשׂוֹת
.Deus Dominus dixit ,viuet viuendo ,ipse iustus :veritatem
אֱמֶת צַדִּיק הוּא חָיֹה יִחְיֶה נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה ׃
fratrem fecerit & :sanguine effundentē ,effractorem filium genuerit Et
10 וְהוֹלִיד בֵּן־פָּרִיץ שֹׁפֵךְ דָּם וְעָשָׂה אָח
ad etiam sed :fecerit non hæc omnia ipse Et . istis ex vno ab
11 מֵאַחַד מֵאֵלֶּה ׃ וְהוּא אֶת־כָּל־אֵלֶּה לֹא עָשָׂה כִּי גַם אֶל־
,Egenum . profanauerit sui socij vxorem & ,comederit montes
12 הֶהָרִים אָכַל וְאֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּא ׃ עָנִי
ad & :reddiderit nō pignus ,rapuerit rapinas ,oppresserit pauperem &
וְאֶבְיוֹן הוֹנָה גְּזֵלוֹת גָּזָל חֲבֹל לֹא יָשִׁיב וְאֶל־
vsura Cum .fecerit abominationem ,suos oculos leuauerit idola
13 הַגִּלּוּלִים נָשָׂא עֵינָיו תּוֹעֵבָה עָשָׂה ׃ בַּנֶּשֶׁךְ
abominatiōes Oēs . viuet Non ? viuet & ,acceperit augmentū & ,dederit
נָתַן וְתַרְבִּית לָקַח וָחָי לֹא יִחְיֶה אֵת כָּל־הַתּוֹעֵבוֹת
ecce Et . erit ipso in ei Sanguines .morietur moriendo ,fecit istas
14 הָאֵלֶּה עָשָׂה מוֹת יוּמָת דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה ׃ וְהִנֵּה
,fecit quæ sui patris peccata omnia viderit & ,filium genuerit
הוֹלִיד בֵּן וַיַּרְא אֶת־כָּל־חַטֹּאת אָבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה
,comederit non montes Super .illa sicut fecerit non & ,timuerit &
15 וַיִּרְאֶה וְלֹא יַעֲשֶׂה כָּהֵן ׃ עַל־הֶהָרִים לֹא אָכָל
non sui socij vxorem ;Israel domus idola ad leuauerit nō suos oculos &
וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל־גִּלּוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא
pignori acceperit nō pignus, oppresserit non quenquam Et . profanauerit
16 טִמֵּא ׃ וְאִישׁ לֹא הוֹנָה חֲבֹל לֹא חָבָל
operuerit nudum & ,dederit esurienti suum panem ;rapuerit non raptum &
וּגְזֵלָה לֹא גָזָל לַחְמוֹ לְרָעֵב נָתָן וְעֵירוֹם כִּסָּה־
non augmentum & ,vsuram ;suam manū conuerterit afflicto Ab . vestimento
17 בָגֶד ׃ מֵעָנִי הֵשִׁיב יָדוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לֹא
non ipse :ambulauerit meis statutis in ,fecerit mea iudicia ,acceperit
לָקָח מִשְׁפָּטַי עָשָׂה בְּחֻקּוֹתַי הָלָךְ הוּא לֹא
quia ,eius Pater . viuet viuendo ,sui patris iniquitate in morietur
18 יָמוּת בַּעֲוֺן אָבִיו חָיֹה יִחְיֶה ׃ אָבִיו כִּי־
fecit bonum non quod & ,fratris rapinam rapuit ,oppressionē oppressit
עָשַׁק עֹשֶׁק גָּזַל גֵּזֶל אָח וַאֲשֶׁר לֹא־טוֹב עָשָׂה
Cur : dixistis Et .sua iniquitate in est mortu ecce & :sui populi medio in
19 בְּתוֹךְ עַמָּיו וְהִנֵּה־מֵת בַּעֲוֺנוֹ ׃ וַאֲמַרְתֶּם מַדֻּעַ
,fecit iustitiā & iudicium Filius Et ? patris iniquitate in Filius portabit non
לֹא־נָשָׂא הַבֵּן בַּעֲוֺן הָאָב וְהַבֵּן מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עָשָׂה
. viuet viuendo ;ea fecit & ,custodiuit mea statuta Omnia
אֵת כָּל־חֻקּוֹתַי שָׁמַר וַיַּעֲשֶׂה אֹתָם חָיֹה יִחְיֶה ׃
,patris iniquitate in portabit non Filius .morietur ipsa peccans Anima
20 הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת בֵּן לֹא־יִשָּׂא בַּעֲוֺן הָאָב
,erit eū super Iusti Iustitia ,filij iniquitate in portabit non pater &
וְאָב לֹא יִשָּׂא בַּעֲוֺן הַבֵּן צִדְקַת הַצַּדִּיק עָלָיו תִּהְיֶה
fuerit auersus cum impius At . erit eum super impij impietas &
21 וְרִשְׁעַת רָשָׁע עָלָיו תִּהְיֶה ׃ וְהָרָשָׁע כִּי יָשׁוּב
,mea statuta omnia custodierit & ,fecit quæ suis peccatis omnibus ab
מִכָּל־חַטֹּאתָו אֲשֶׁר עָשָׂה וְשָׁמַר אֶת־כָּל־חֻקּוֹתַי
. morietur non ,viuet viuendo ;iustitiam & ,iudicium fecerit &
וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה חָיֹה יִחְיֶה לֹא יָמוּת ׃
:ei memorabuntur non ,fecit quas eius præuaricationes Omnes
22 כָּל־פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזָּכְרוּ לוֹ
volam volendo Nunquid . viuet ,fecit quam ,sua iustitia in
23 בְּצִדְקָתוֹ אֲשֶׁר־עָשָׂה יִחְיֶה ׃ הֶחָפֹץ אֶחְפֹּץ
suis viis à se auertendo in Nonne ? Deus Dominus dixit , impij mortem
מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה הֲלוֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו
,iniquitatem fecerit & ,sua iustitia à iustum se auertendo in Et ? viuet &
24 וְחָיָה ׃ וּבְשׁוּב צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל
? viuet & ,fecerit & ,impius fecit quas abominationes omnes secundum
כְּכֹל הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה הָרָשָׁע יַעֲשֶׂה וָחָי
sua præuaricatione in :memorabūtur non ,fecit quas eius iustitiæ Omnes
כָּל־צִדְקֹתָו אֲשֶׁר־עָשָׂה לֹא תִזָּכַרְנָה בְּמַעֲלוֹ
. morietur eis in ,peccauit quod suō peccatū & ,est præuaricatus quam
אֲשֶׁר־מָעַל וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא בָּם יָמוּת ׃
:Israel domus nunc Audite .Domini via dirigetur non ,dixistis Et
25 וַאֲמַרְתֶּם לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי שִׁמְעוּ־נָא בֵּית יִשְׂרָאֵל

Margin (right): fortes; sustulit. Vt sit; vt custodiat se; vt stet in eo.; ad; vt det; נתן qui facit; פור; Viuo; חיה; qui; facit; פור; cùm effuderint; extruxerint vallum, vt succidant; vt irritaret; Viuo; חיה; בוא; propter præuaricationē suam; exercitibus; מברחו; disperguntur: נפל; ponam de vertice nouellarū plantationum; instar cumuli; רכך; efficietur cedrus magna.; oēs aues, omne alatū habitabit.; הלה; יבש לוח; עשה; vt diceretur:; vt parabolicè loquamini; terram; שנן; Viuo; קהה; vt parabolicè loquamini; Ecce; meæ sunt.; meæ sunt:; quæ peccauerit; scilicet; Super; proximi; רעה; menstruatam

Margin (left): oppresserit; aliena; רבה; לקח אמן; redire fecerit; verum; & præceptis; vt faciat; חקק; עשה; grassatore, vnum aliquod; ילד; super; proximi sui violauerit.; & aliena; ינה; amplius; nunquid; חיה; Sanguis; similia.; ירא; proximi violauerit.; in pignus,; ינה; aliena; A paupere retraxerit; amplius; שוב חקק; præceptis; propter iniquitatem; sed; à fratre; propter iniquitatē sua.; מות עוה; pœnam; præcepta; נשא; quæ peccauerit; pœnam; pœnam; הרשע; præcepta; propter iustitiam suam; volo vt moriatur impius; si auersus fuerit; si autem fuerit auersus; iustus; num; propter præuaricationē suam; חיה; est æqua

stirmabuntur non vestræ viæ Nonne *dirigetur* non mea via Nunquid

הַדְּרָכַי לֹא יִתָּכֵן הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא יִתָּכֵנוּ׃

moriétur &, iniquitatem fecerit &, sua iustitia à *iustum se auertendo* In

26 בְּשׁוּב־צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל וּמֵת

. morietur, fecit quam *sua iniquitate* in : ea *super*

עֲלֵיהֶם בְּעַוְלוֹ אֲשֶׁר־עָשָׂה יָמוּת׃

fecerit &, fecit quam sua impietate ab *impium se auertendo* in Et

27 וּבְשׁוּב רָשָׁע מֵרִשְׁעָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיַּעַשׂ

vidit Et, viuificabit suam animam ipse ; iustitiam &, iudicium

מִשְׁפָּט וּצְדָקָה הוּא אֶת־נַפְשׁוֹ יְחַיֶּה׃ 28 וַיִּרְאֶה

viuendo : fecit quas suis præuaricationibus omnibus ab est auersus &

וַיָּשׁוֹב מִכָּל־פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה

via *dirigetur* Non : Israel domus dixerunt Et . morietur non, viuet

חָיוֹ יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃ 29 וְאָמְרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ

vestræ viæ Nonne : Israel domus *dirigetur* non meæ viæ Nunquid, Domini

אֲדֹנָי הַדְּרָכַי לֹא יִתָּכְנוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלֹא דַרְכֵיכֶם

vos iudicabo suas vias iuxta vnumquemque ; Idcirco *dirigetur* non

לֹא יִתָּכֵן׃ 30 לָכֵן אִישׁ כִּדְרָכָיו אֶשְׁפֹּט אֶתְכֶם

facite conuerti &, Conuertimini . Deus Dominus dixit, Israel domus

בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה שׁוּבוּ וְהָשִׁיבוּ

. iniquitas offendiculū in vobis erit nō &, vestris *præuaricationibus* omnibus ab

מִכָּל־פִּשְׁעֵיכֶם וְלֹא־יִהְיֶה לָכֶם לְמִכְשׁוֹל עָוֹן׃

quibus vestras *præuaricationes* omnes vobis *desuper* Proiicite

31 הַשְׁלִיכוּ מֵעֲלֵיכֶם אֶת־כָּל־פִּשְׁעֵיכֶם אֲשֶׁר

: nouum spiritum &, nouum cor vobis facite &, *eis in* estis præuaricati

פְּשַׁעְתֶּם בָּם וַעֲשׂוּ לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה

morte in volam non Quia : Israel domus moriemini quid ut &

וְלָמָּה תָמֻתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ 32 כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת

. viuetis &, facite reuerti & : Deus Dominus dixit, mortui

הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ׃

CAP. XIX. יט

. Israel *prælatos* super planctum *tolle* tu Et

1 וְאַתָּה שָׂא קִינָה אֶל־נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל׃

medio In ? cubauit leones inter leæna tua mater *Quid* : dices Et

2 וְאָמַרְתָּ מָה אִמְּךָ לְבִיָּא בֵּין אֲרָיוֹת רָבָצָה בְּתוֹךְ

vnum fecit ascendere Et . suos catulos multiplicauit leunculorum

כְּפִרִים רִבְּתָה גוּרֶיהָ׃ 3 וַתַּעַל אֶחָד

. *comedit hominem*, *prædam* rapere didicit & : fuit leunculus, suis catulis de

מִגֻּרֶיהָ כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרָף־טֶרֶף אָדָם אָכָל׃

eū adduxerunt & : est captus eorū *scrobe* in, gentes eum ad audierunt Et

4 וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו גּוֹיִם בְּשַׁחְתָּם נִתְפָּשׂ וַיְבִאֻהוּ

perierit, *expectata quia vidit* Et . Aegypti terram ad *hamis* in

בַחַחִים אֶל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ 5 וַתֵּרֶא כִּי נוֹחֲלָה אָבְדָה

. eum posuit leunculum, suis catulis de vnum tulit & : sua expectatio

תִּקְוָתָהּ וַתִּקַּח אֶחָד מִגֻּרֶיהָ כְּפִיר שָׂמָתְהוּ׃

rapere didicit & : fuit leunculus, leonum medio in *ambulabat* Et

6 וַיִּתְהַלֵּךְ בְּתוֹךְ־אֲרָיוֹת כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרָף־

. *comedit hominem*, rapinam

טֶרֶף אָדָם אָכָל׃

est desolata & : fecit desolare eorū ciuitates &, ei viduas cognouit Et

7 וַיֵּדַע אַלְמְנוֹתָיו וְעָרֵיהֶם הֶחֱרִיב וַתֵּשַׁם

eum *super dederunt* Et . eius rugitus voce à eius plenitudo &, terra

אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ מִקּוֹל שַׁאֲגָתוֹ׃ 8 וַיִּתְּנוּ עָלָיו

earū *scrobe* in, suum rete eū super expāderūt & : prouinciis de *circum* gentes

גּוֹיִם סָבִיב מִמְּדִינוֹת וַיִּפְרְשׂוּ עָלָיו רִשְׁתָּם בְּשַׁחְתָּם

eū adduxerunt &, *hamis* in *claustris* in eum *dederunt* Et . est captus

נִתְפָּשׂ׃ 9 וַיִּתְּנֻהוּ בַסּוּגַר בַּחַחִים וַיְבִאֻהוּ

audiretur non ut, munitiones in eum adduxerunt : Babel regem ad

אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל יְבִאֻהוּ בַּמְּצֹדוֹת לְמַעַן לֹא־יִשָּׁמַע

vitis tanquam tua Mater . Israel montes *ad* vltra eius vox

קוֹלוֹ עוֹד אֶל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ 10 אִמְּךָ כַגֶּפֶן

fuit *frondescens* &, fructificans : plantata aquas iuxta *tuo sanguine in*

בְּדָמְךָ עַל־מַיִם שְׁתוּלָה פֹּרִיָּה וַעֲנֵפָה הָיְתָה

sceptra ad fortitudinis virgæ ei fuerunt Et . multas aquas propter

מִמַּיִם רַבִּים׃ 11 וַיִּהְיוּ־לָהּ מַטּוֹת עֹז אֶל־שִׁבְטֵי

est cōspecta & : *perplexitates* inter *supra* eius statura est exaltata Et . dominātiū

מֹשְׁלִים וַתִּגְבַּהּ קוֹמָתוֹ עַל־בֵּין עֲבֹתִים וַיֵּרָא

. suorum ramorum multitudine in, sua altitudine in

בְגָבְהוֹ בְּרֹב דָּלִיֹּתָיו׃

orientalis ventus &, est proiecta terram in, ira in est euulsa Et

12 וַתֻּתַּשׁ בְּחֵמָה לָאָרֶץ הֻשְׁלָכָה וְרוּחַ הַקָּדִים

eius roboris virgam, aruerunt &, sunt cōfracti : eius fructum fecit siccare

הוֹבִישׁ פִּרְיָהּ הִתְפָּרְקוּ וָיָבֵשׁוּ מַטֵּה עֻזָּהּ

. *sitis & ariditatis* terra in ; deserto in plātata nūc Et . eā cōsumpsit ignis

אֵשׁ אֲכָלָתְהוּ׃ 13 וְעַתָּה שְׁתוּלָה בַמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצָמָא׃

---

est æqua? | est æqua? Cùm auersus fuerit iustus | מוּת | propter ea: Propter iniquitatem suā | cùm auersus fuerit impius | עָשָׂה | חָיוֹ | est æqua | sunt æquæ | sunt æquæ. | שׁוּב | iniquitatibus | à | iniquitates | עָשָׂה | nolo mortē

assume | principes | קִין | dic: Cur | rapinam, homines comedens. | reti | בּוֹא | catenis | videns illa esse diu expectatum, & q | רָאָה יָחַל | לָקַח שׂוּם | & | incedebat | homines comedens. | constituerūt se in | נָתַן | per circuitū | reti | שָׁחַת | posuerunt | carcere | catenis | ad | super | בּוֹא | fuit | in similitudinem tui, faciens ramos | פָּרָה נָטָה | fortes pro sceptris | ramos: | עֹז רָאָה | נָתַשׁ | rami eius, | יָבֵשׁ | est | arida, & sitibunda.

---

ramorum, *comedit* eius fructum, eius *membrorum* virga de ignis est egressus Et

14 וַתֵּצֵא אֵשׁ מִמַּטֵּה בַדֶּיהָ פִּרְיָהּ אָכָלָה

ipsa planctus : dominandum ad sceptrum, *roboris* virga *ea in fuit non &*

וְלֹא־הָיָה בָהּ מַטֵּה־עֹז שֵׁבֶט לִמְשׁוֹל קִינָה הִיא

. planctum in erit &

וַתְּהִי לְקִינָה׃

CAP. XX. כ

venerunt, mensis decima in, quinto in, septimo anno in fuit Et

1 וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית בַּחֲמִשִׁי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּאוּ

sederunt & : DOMINVM inquirendū ad, Israel senioribus de viri

אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ

: *dicendum ad*, me ad DOMINI verbum fuit Et . *meas facies ad*

לְפָנָי׃ 2 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

dixit Sic : eos ad *dices* &, Israel seniores alloquere, hominis Fili

3 בֶּן־אָדָם דַּבֵּר אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר

requirar si ego *viuo* ? *venîtes* vos me inquirēdū ad Nūquid : Deus Dns

אֲדֹנָי יֱהוִה הֲלִדְרֹשׁ אֹתִי אַתֶּם בָּאִים חַי־אָנִי אִם־אִדָּרֵשׁ

iudicabis nūquid ? eos iudicabis Nūquid . Deus Dominus dixit, vobis

לָכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה׃ 4 הֲתִשְׁפֹּט אֹתָם הֲתִשְׁפּוֹט

. eos scire fac eorum patrum Abominationes ? hominis fili

בֶּן־אָדָם אֶת־תּוֹעֲבֹת אֲבוֹתָם הוֹדִיעֵם׃

me eligendi die In : Deus Dominus dixit Sic : eos ad *dices* Et

5 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה בְּיוֹם בָּחֳרִי

sum cognitus &, Iahacob dom femine pro meū manū leuaui &, Israel in

בְיִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא יָדִי לְזֶרַע בֵּית יַעֲקֹב וָאִוָּדַע

Ego : dicendo, eis meam manum leuaui & : Aegypti terra in eis

לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וָאֶשָּׂא יָדִי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי

eis meam manum leuaui illa die In . vester Deus Dominus

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ 6 בַּיּוֹם הַהוּא נָשָׂאתִי יָדִי לָהֶם

fluētem, eis *exploraui* quam terram ad, Aegypti terra de eos *educendum ad*

לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֶל־אֶרֶץ אֲשֶׁר־תַּרְתִּי לָהֶם זָבַת

. terris omnibus in *ipsa ornamentum* ; melle & lacte

חָלָב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל־הָאֲרָצוֹת׃

, proiicite *suorū* oculorū abominationes Vnusquisq; : eos ad dixi Et

7 וָאֹמַר אֲלֵהֶם אִישׁ שִׁקּוּצֵי עֵינָיו הַשְׁלִיכוּ

. vester Deus DOMINVS Ego . vos polluatis ne Aegypti idolis in &

וּבְגִלּוּלֵי מִצְרַיִם אַל־תִּטַּמָּאוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

vnusquisq; . *me ad audire cupierunt non &*, me contra rebellauerunt Et

8 וַיַּמְרוּ־בִי וְלֹא אָבוּ לִשְׁמֹעַ אֵלַי אִישׁ

Aegypti idola &, proiecerunt non suorū oculorum abominationes

אֶת־שִׁקּוּצֵי עֵינֵיהֶם לֹא הִשְׁלִיכוּ וְאֶת־גִּלּוּלֵי מִצְרַיִם

meū nasum implendū ad ; eos super meā irā *effundēdū ad* dixi Et . reliquerūt non

לֹא עָזָבוּ וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי

. Aegypti terræ medio in eis in

בָּהֶם בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

, gentium oculis in *polluī* non *prō*, meum nomen propter feci Et

9 וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם

eos *educendū ad*, eorū oculis in eos ad innotui quorū : *eorū medio in ipsi quæ*

אֲשֶׁר־הֵמָּה בְתוֹכָם אֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאָם

eos adduxi & : Aegypti terra ē eos eduxi Et . Aegypti terra à

מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ 10 וָאוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וָאֲבִאֵם

feci scire mea iudicia &, mea *statuta* eis dedi Et . desertum in

אֶל־הַמִּדְבָּר׃ 11 וָאֶתֵּן לָהֶם אֶת־חֻקּוֹתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי הוֹדַעְתִּי

. *eis in* viuet &, homo ea faciet *qui* : eos

אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם׃

, me inter signū in *existendum ad*, eis dedi mea sabbatha insuper Et

12 וְגַם אֶת־שַׁבְּתוֹתַי נָתַתִּי לָהֶם לִהְיוֹת לְאוֹת בֵּינִי

. eos *sanctificans* DOMINVS *ego* quòd *sciendum ad* : eos inter &

וּבֵינֵיהֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם׃

meis *statutis* in ; deserto in Israel domus me contra rebellauerunt Et

13 וַיַּמְרוּ־בִי בֵית־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בְּחֻקּוֹתַי

, homo ea faciet *qui* ; *reprobauerūt* mea iudicia & ambulauerūt non

לֹא־הָלָכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם

dixi Et : vehementer violauerunt mea sabbatha & . *eis in* viuet &

וָחַי בָּהֶם וְאֶת־שַׁבְּתֹתַי חִלְּלוּ מְאֹד וָאֹמַר

. eos *consumendum ad*, deserto in eos super meam iram *effundendum ad*

לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר לְכַלּוֹתָם׃

, gentium oculis in *polluī* non *prō*, meum nomen propter feci Et

14 וָאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם

meam manū leuaui ego etiam Et . *earum* oculis in eos eduxi quarum

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים לְעֵינֵיהֶם׃ 15 וְגַם־אֲנִי נָשָׂאתִי יָדִי

, dedi quam terram in eos *inducendum* non *ad*, deserto in eis

לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְבִלְתִּי הָבִיא אוֹתָם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי

. terris omnibus in *ipsa ornamentum* ; melle & lacte fluentem

זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל־הָאֲרָצוֹת׃

---

ramorum | consumpsit; vt in ea non superfit | יָצָא קוֹן | fortis, | est, | mense, | die | coram me. | vt dicerem: | הָיָה | dic | venistis? viuo | respondero | חָיָה | יָדַע | dic | qua elegi | נָשָׂא | pro | pro | vt educerem | prospexi | יָצָא תּוּר | desiderabilis est | צָבָה | vestrorum | noluerunt parere mihi. | מָרָה | אָבָה | vt effunderē | vt implerem iram meam | vt | violaretur | עָשָׂה | חָלַל | in quarum erant medio: | vt educerē | præcepta | נָתַן חָקַק | quę si faciat | propter ea. | חָיָה | vt essent | הָיָה | vt scirent | sum | qui sanctifico | præceptis | abiecerunt: | quę si faciat | propter ea. | חָיָה | vt | vt cōsumerē | כָּלָה | vt | violaretur | חָלַל | יָצָא | vt inducerem | בּוֹא זוּב | quæ desiderabilis est

ambulauerūt non meis statutis &, abiecerūt mea iudicia In quo eo Pro

16 יַעַן בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת־חֻקּוֹתַי לֹא־הָלְכוּ

vadens corū cor sua idola post quia, polluerunt mea sabbatha & eis in

בָהֶם וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ כִּי אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם לִבָּם הֹלֵךְ׃

eis cum feci non & :eos corrūpendo à eis super meus oculus pepercit Et

17 וַתָּחָס עֵינִי עֲלֵיהֶם מִשַּׁחֲתָם וְלֹא־עָשִׂיתִי אוֹתָם

deserto in corū filios ad dixi Et . deserto in consummationem

כָּלָה בַּמִּדְבָּר׃ 18 וָאֹמַר אֶל־בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר

custodiatis ne eorum iudicia &, incedatis ne vestrorum patrū statutis In

בְּחוּקֵּי אֲבוֹתֵיכֶם אַל־תֵּלֵכוּ וְאֶת־מִשְׁפְּטֵיהֶם אַל־תִּשְׁמֹרוּ

vester Deus Dominus Ego . vos polluatis ne eorum idolis in &

וּבְגִלּוּלֵיהֶם אַל־תִּטַּמָּאוּ׃ 19 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

ea facite & ,custodite mea iudicia &, ambulate meis statutis In

בְּחֻקּוֹתַי לֵכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַי שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ אוֹתָם׃

vos inter & me inter signum in erunt & ,sanctificate mea sabbatha Et

20 וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי קַדֵּשׁוּ וְהָיוּ לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם

vester Deus DOMINUS ego quòd sciendum ad

לָדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

ambulauerunt non meis statutis In, filij me contra rebellauerunt Et

21 וַיַּמְרוּ־בִי הַבָּנִים בְּחֻקּוֹתַי לֹא־הָלָכוּ

faciet quod ea ,custodierunt non mea iudicia &

וְאֶת־מִשְׁפָּטַי לֹא־שָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה

dixi & :polluerunt mea Sabbatha & . eis in viuet &, homo eä

אוֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם אֶת־שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ וָאֹמַר

eis in meum nasum complendum ad ,eos super meam iram effundendum ad

לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּם

meum nomen propter feci & ,meā manum auerti Et . deserto in

בַּמִּדְבָּר׃ 22 וַהֲשִׁבֹתִי אֶת־יָדִי וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי

earum oculis eos eduxi quarum gentium oculis in polluendum non ad

לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אוֹתָם לְעֵינֵיהֶם׃

dispergendum ad : deserto in eis meam manum leuaui ego Etiam

23 גַּם־אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְהָפִיץ

mea iudicia quòd Eo . terras in eos ventilandum ad &, gentes in eos

אֹתָם בַּגּוֹיִם וּלְזָרוֹת אוֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃ 24 יַעַן מִשְׁפָּטַי

violauerunt mea sabbatha &, abiecerunt mea statuta &, fecerunt non

לֹא־עָשׂוּ וְחֻקּוֹתַי מָאָסוּ וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ

eorum oculi fuerunt suorum patrum idola post &

וְאַחֲרֵי גִּלּוּלֵי אֲבוֹתָם הָיוּ עֵינֵיהֶם׃

non iudicia &, bona non statuta eis dedi ego etiam Et

25 וְגַם־אֲנִי נָתַתִּי לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים לֹא

faciendo transire in, suis muneribus in eos pollui Et . eis in viuent

יִחְיוּ בָּהֶם׃ 26 וָאֲטַמֵּא אוֹתָם בְּמַתְּנוֹתָם בְּהַעֲבִיר

quod scirent quod propter, eos facere desolare vt : vuluæ apertionem omnem

כָּל־פֶּטֶר רָחַם לְמַעַן אֲשִׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יֵדְעוּ אֲשֶׁר

fili ,Israel domum ad loquere Quamobrem . DOMINUS ego

אֲנִי יְהוָה׃ 27 לָכֵן דַּבֵּר אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל בֶּן־

hoc Adhuc : Deus Dominus dixit Sic : eis dices &, hominis

אָדָם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת

præuaricatione me in ipsos præuaricando in ,vestri patres me affecerūt probris

גִּדְּפוּ אוֹתִי אֲבוֹתֵיכֶם בְּמַעֲלָם בִּי מָעַל׃

dandum ad, meam manum leuaui quam terram in eos induxi Et

28 וָאֲבִיאֵם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָתֵת

lignum omne &, excelsum collem omnem viderunt & : illis eam

אוֹתָהּ לָהֶם וַיִּרְאוּ כָל־גִּבְעָה רָמָה וְכָל־עֵץ

iram ibi dederunt &, sua sacrificia ibi sacrificabunt &, perplexum

עָבוֹת וַיִּזְבְּחוּ־שָׁם אֶת־זִבְחֵיהֶם וַיִּתְּנוּ־שָׁם כַּעַס

libauerunt &, suaui quietum odorem ibi posuerunt &. suæ appropinquationis

קָרְבָּנָם וַיָּשִׂימוּ שָׁם רֵיחַ נִיחוֹחֵיהֶם וַיַּסִּיכוּ

quod, excelsum Quid : eos ad dixi Et . sua libamina ibi

שָׁם אֶת־נִסְכֵּיהֶם׃ 29 וָאֹמַר אֲלֵהֶם מָה הַבָּמָה אֲשֶׁר־

ad vsque Bamah eius nomen est vocatum Et ? illuc ingredientes vos

אַתֶּם הַבָּאִים שָׁם וַיִּקָּרֵא שְׁמָהּ בָּמָה עַד

hanc diem

הַיּוֹם הַזֶּה׃

via in Nūquid : Deus Dñs dixit Sic : Israel domū ad dic Propterea

30 לָכֵן אֱמֹר אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַבְּדֶרֶךְ

vos eorum spurcitias post & polluti vos vestrorum patrum

אֲבוֹתֵיכֶם אַתֶּם נִטְמְאִים וְאַחֲרֵי שִׁקּוּצֵיהֶם אַתֶּם

vestros filios faciendo transire in, vestra dona eleuando in Et fornicantes

זֹנִים׃ 31 וּבִשְׂאֵת מַתְּנֹתֵיכֶם בְּהַעֲבִיר בְּנֵיכֶם

ego &, hodie vsque vestris idolis omnibus in polluti vos ignem per

בָּאֵשׁ אַתֶּם נִטְמְאִים לְכָל־גִּלּוּלֵיכֶם עַד־הַיּוֹם וַאֲנִי

si, Deus Dominus dixit, ego Viuens : Israel domus vobis requirar

אִדָּרֵשׁ לָכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם־

vobis requirar

אִדָּרֵשׁ לָכֶם׃

vos quia : erit non essendo vestrum spiritum super ascendens Et

32 וְהָעֹלָה עַל־רוּחֲכֶם הָיוֹ לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם

ligno ministrādo ad, terrarum cognatiões sicut, gētes sicut Erimus, dicentes

אֹמְרִים נִהְיֶה כַגּוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲרָצוֹת לְשָׁרֵת עֵץ

manu in non si : Deus Dominus dixit, ego Viuens . lapidi &

וָאָבֶן׃ 33 חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם־לֹא בְּיָד

regnauero ,effuso furore in &, extento brachio in &, forti

חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה אֶמְלוֹךְ

vos congregabo &, populis de vos educam Et . vos super

עֲלֵיכֶם׃ 34 וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם

brachio in &, valida manu in ,eas in estis dispersi quas, terris de

מִן־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפוֹצֹתֶם בָּם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ

effuso furore in &, extento

נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה׃

me iudicabo & : populorum desertum ad vos adducam Et

35 וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־מִדְבַּר הָעַמִּים וְנִשְׁפַּטְתִּי

cum me iudicaui Sicut . facies ad faciebus ibi vobiscum

אִתְּכֶם שָׁם פָּנִים אֶל־פָּנִים׃ 36 כַּאֲשֶׁר נִשְׁפַּטְתִּי אֶת־

vobiscum me iudicabo sic : Aegypti terræ deserto in vestris patribus

אֲבוֹתֵיכֶם בְּמִדְבַּר אֶרֶץ מִצְרָיִם כֵּן אִשָּׁפֵט אִתְּכֶם

. Deus Dominus dixit

נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

vos adducam & : virga sub vos faciam transire Et

37 וְהַעֲבַרְתִּי אֶתְכֶם תַּחַת הַשָּׁבֶט וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם

præuaricantes &, rebelles vobis ex repurgabo Et . fœderis vinculo in

בְּמָסֹרֶת הַבְּרִית׃ 38 וּבָרוֹתִי מִכֶּם הַמֹּרְדִים וְהַפּוֹשְׁעִים

humum ad &, eos educam suarum peregrinationum terra è, me in

בִּי מֵאֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם אוֹצִיא אוֹתָם וְאֶל־אַדְמַת

DOMINUS ego quòd scietis & : veniet non Israel

יִשְׂרָאֵל לֹא יָבוֹא וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

sua idola Vir : Deus Domin dixit sic, Israel domus vos Et

39 וְאַתֶּם בֵּית־יִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אִישׁ גִּלּוּלָיו

nomen & : me ad audientes vos non si post &, seruite, ambulate

לְכוּ עֲבֹדוּ וְאַחַר אִם־אֵינְכֶם שֹׁמְעִים אֵלָי וְאֶת־שֵׁם

vestris idolis in &, vestris donis in adhuc polluetis non meæ sanctitatis

קָדְשִׁי לֹא תְחַלְּלוּ־עוֹד בְּמַתְּנוֹתֵיכֶם וּבְגִלּוּלֵיכֶם׃

dixit, Israel altitudinis monte in, meæ sanctitatis monte in Quia

40 כִּי בְהַר־קָדְשִׁי בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל נְאֻם

ipsa tota, Israel domus omnis, mihi seruient ibi, Deus Dominus

אֲדֹנָי יְהוִה שָׁם יַעַבְדֻנִי כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה

&, vestras oblationes requiram ibi &, eos volam ibi : terra in

בָּאָרֶץ שָׁם אֶרְצֵם וְשָׁם אֶדְרוֹשׁ אֶת־תְּרוּמֹתֵיכֶם וְאֶת־

vestris sanctificationibus omnibus in vestrarum eleuationum initium

רֵאשִׁית מַשְׂאוֹתֵיכֶם בְּכָל־קָדְשֵׁיכֶם׃

de vos me educendo in, vos volam quietis odorem In

41 בְּרֵיחַ נִיחֹחַ אֶרְצֶה אֶתְכֶם בְּהוֹצִיאִי אֶתְכֶם מִן־

eas in estis dispersi quas, terris de vos cōgregauero &, populis

הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפֹצֹתֶם בָּם

gentium oculis in vobis in me sanctificabo &

וְנִקְדַּשְׁתִּי בָכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם׃

humum in vos me inducendo in, DOMINUS ego quòd scietis Et

42 וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּהֲבִיאִי אֶתְכֶם אֶל־אַדְמַת

eam dandum ad, meam manum leuaui qua terram in, Israel

יִשְׂרָאֵל אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָתֵת אוֹתָהּ

vestris patribus

לַאֲבוֹתֵיכֶם׃

vestrorū operum omnium &, vestrarum viarū ibi recordabimini Et

43 וּזְכַרְתֶּם־שָׁם אֶת־דַּרְכֵיכֶם וְאֵת כָּל־עֲלִילוֹתֵיכֶם

omnia ob, vestris faciebus in vos fastidietis &: eis in vos polluistis quibus

אֲשֶׁר נִטְמֵאתֶם בָּם וּנְקֹטֹתֶם בִּפְנֵיכֶם בְּכָל־

fecistis quæ vestra mala

רָעוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃

propter vobiscum me faciendo in, DOMINUS ego quòd scietis Et

44 וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתִי אִתְּכֶם לְמַעַן

vestra studia secundū &, malas vestras vias secundū non, meum nomen

שְׁמִי לֹא כְדַרְכֵיכֶם הָרָעִים וְכַעֲלִילוֹתֵיכֶם

. Deus Dominus dixit, Israel domus corrupta

הַנִּשְׁחָתוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

: dicendo me ad DOMINI verbum fuit Et

45 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

ad stilla &, austrum ad viam tuas facies pone, hominis Fili

46 בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ דֶּרֶךְ תֵּימָנָה וְהַטֵּף אֶל־

sylvæ dices Et . meridiei agri syluam ad propheta &, austrum

דָּרוֹם וְהִנָּבֵא אֶל־יַעַר הַשָּׂדֶה נֶגֶב׃ 47 וְאָמַרְתָּ לְיַעַר

: Deus Dominus dixit Sic : DOMINI verbum Audi, meridiei

הַנֶּגֶב שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה

Solus esto in aliquo loco, *pone te ad dexteram, pone te ad aquilonē, pone te ad sinistram,
שום יעד
†tua constituit. ‡manū ‡vt veniat gladius
‖locū *caput
† vt veniat gladius ad ‡ad ‡in biuio
שנה חצץ
*sagittas, interrogauit imagines, † vt ponat duces, vt aperiat ‡ vt eleuet ‡contra
רום בנה
*vt fundat † & ædificet munitionē. ‡cùm diuinauerint frustra ‡ac si iurassēt * recordari facit iniquitatis vt capiatur.
עוה גלה
‡Pro eo quòd recordati estis ‡discoopertis preuaricationibus vestris, cōspectis peccatis vestris *operibus †Pro eo quòd recordati estis, manu
כפף עוה
‡opportuno ‖cōsummatę. * tolle coronam:
קצץ רום
†est ‡superbum ‡ Subuersionem, subuersionem, subuersionem *ei ad coronam, donec veniretis †est ‡dic:
כול חוה
‡euaginatus * limatus vt consumat, ob idque fulget. Quando videbant † quando diuinabant ‡ vt darent ‡ cum collo
בוא שוב
* propter quā venit †Num redire faciam in ‡ in ‡peregrinationum
כור פוח
‖iram ‡in *ad destructionem.

quò :te sinistrā* , pone ,te dextera te Vni .iugulationem ad

16 לטבח׃ התאחדי הימיני השימי השמילי אנה

ad meam *volam* * percutiam ego etiam Et .*parata tua*† facies

17 פניך מעדות׃ וגם־אני אכה כפי אל־

DOMINVS ego :meam iram faciam requiescere & ,meam manum

כפי והנחתי חמתי אני יהוה

: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et :sum locutus

18 דברתי׃ ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃

gladium veniendum ad‡ ,vias duas tibi pone ,hominis fili tu Et

19 ואתה בן־אדם שים־לך שנים דרכים לבוא חרב

*capite in**, elige *manū*‖& :ipsæ ambæ egrediātur vna terra E :Babel regis

מלך־בבל מארץ אחד יצאו שניהם ויד ברא בראש

Rabbath ,*gladium veniendum ad*† ,pones Viam .elige ciuitatis viæ

20 דרך־עיר ברא׃ דרך תשים לבוא חרב את רבת

.munita Ierusalaim in Iehudah ‡ & : Hammon filiorum

בני־עמון ואת־יהודה בירושלם בצורה׃

,viarum duarū capite in ,viæ *matrem ad*‡Babel rex stetit Nam

21 כי עמד מלך־בבל אל־אם הדרך בראש שני הדרכים

,*Teraphim in petijt* ,*sagittis in** tersit : diuinationem diuinandum ad

לקסם־קסם קלקל בחצים שאל בתרפים

.iecore in respexit

ראה בכבד׃

,*arietes ponendum ad*† , Ierusalaim diuinatio fuit eius dextera In

22 בימינו היה הקסם ירושלם לשום כרים

ponendū ad :vociferatione in vocē *eleuandum ad*‡,cædem ad os *aperiendum ad*

לפתח פה ברצח להרים קול בתרועה לשום

.*ligneam turrim ædificandum ad*† ,aggerem *fundendum ad** ,portas *super*‡ arietes

כרים על־שערים לשפך סללה לבנות דיק׃

iurantes‡,eorum oculis in *mendacium diuinare secundum*‡ eis erit Et

23 והיה להם כקסום־שוא בעיניהם שבעי

.*prehendi ad* ,*iniquitatem commemorans** hoc & :eis iuramenta

שבעות להם והוא־מזכיר עון להתפש׃

,vestræ iniquitatis *vos recordari* Pro‡ :Deus Dominus dixit sic Idcirco

24 לכן כה־אמר אדני יהוה יען הזכרכם עונכם

omnibus in *vestra peccata videri ad* , *vestras preuaricationes detegi in*‡

בהגלות פשעיכם להראות חטאותיכם בכל

.capiemini *vola in* ,*vos recordari pro* † : vestris *studiis**

עלילותיכם יען הזכרכם בכף תתפשו׃

,*eius* dies venit cuius :Israel dux ,impie prophane tu Et

25 ואתה חלל רשע נשיא ישראל אשר־בא יומו

.*finis*‖ iniquitatis tempore‡in

בעת עון קץ׃

:*diadema leua** & , cidarim Remoue :Deus Dominus dixit Sic

26 כה אמר אדני יהוה הסיר המצנפת והרים העטרה

.humiliando *altum*‡ & ,subleuando humilem :hæc † non hæc

זאת לא־זאת השפלה הגבה והגבה השפיל׃

non hoc Etiam .eam ponam *peruersam* ,*peruersam* ,*Peruersam*‡

27 עוה עוה אשימנה גם־זאת לא

,eam tradam & ,iudicium *ei* † cui *venire vsque** fuit

היה עד־בא אשר־לו המשפט ונתתיו׃

Deus Dominus dixit Sic :*dices*‡& ,propheta hominis fili tu Et

28 ואתה בן־אדם הנבא ואמרת כה אמר אדני יהוה

mucro ,Mucro : *dices*‡ & ,eorum opprobriū ad & ,Hammon filios ad

אל־בני עמון ואל־חרפתם ואמרת חרב חרב

.*fulgur propter* ,*sustinendum ad tersus** ,iugulationem ad *solutus*‡

פתוחה לטבח מרוטה להכיל למען ברק׃

dandum ad‡ ,mendacium tibi *diuinando in*† , vanum tibi *videndo In*‡

29 בחזות לך שוא בקסם־לך כזב לתת

eorum dies venit quorum , impiorum vulneratorum *colla ad*‡ te

אותך אל־צוארי חללי רשעים אשר־בא יומם

.finis * iniquitatis tempore in

בעת עון קץ׃

,es creatus quo‡ loco In ? suam vaginam *ad* Reducendum †

30 השב אל־תערה במקום אשר־נבראת

te super effundam Et .te iudicabo tuarum *mansionum*‡ terra in

31 בארץ מכרותיך אשפט אתך׃ ושפכתי עליך

te dabo Et .te *super*‡ faciam sufflare mei furoris ignem Per .meā *indignationē*‖

זעמי באש עברתי אפיח עליך ונתתיך

.*corruptionis** artificum insipientium virorum manum in

ביד אנשים בערים חרשי משחית׃

: terræ medio in erit tuus sanguis ,deuorandum ad eris Igni

32 לאש תהיה לאכלה דמך יהיה בתוך הארץ

.sum locutus DOMINVS ego quia ,memoraberis non

לא תזכרי כי אני יהוה דברתי׃

---

succendo ‡ consumet
נצת לוח
ab austro †videbit
ראה
*dicunt ‖parabolicè loquitur

,viride lignum omne te in *comedet*‡ & ,ignem te in *succendens* ego Ecce

הנני מצית־בך אש ואכלה בך כל־עץ־לח

cōburentur & ,*flamma* flamma extinguetur non aridum lignum omne &

וכל־עץ יבש לא־תכבה להבת שלהבת ונצרבו־

, caro omnis *videbunt*† Et .aquilonem ad *meridie à* facies omnes ea in

48 בה כל־פנים מנגב צפונה׃ וראו כל־בשר

.extinguetur nec ;eam succendi Dominus ego quòd

כי אני יהוה בערתיה לא תכבה׃

parabolizans‖ Nonne :mihi *dicentes** Ipsi :Deus Domine Ahah :dixi Et

49 ואמר אהה אדני יהוה המה אמרים לי הלא ממשל

? iste parabolas

משלים הוא׃

CAP. XXI. כא

faciem tuam ‡super *super terrā † dic terræ ‡ venio
יצא
†autem
†ab austro
sciet
†ingemisce
† ingemisce
*gemis? ‡propter ‡debilitabuntur ‡ angustiis afficietur
מסס רפה
*tanquam
היה
† dic: ‡limatus. Vt iugulet ‡ splendor vt fulguri, limatus * Quomodo † de hoc gladio tribū filiorum Israel abiiciente, &
שוש נתן
‡ limandum, ‡ manu: * limatus
ילל נשא
†ducibus ‡gladij ‖super ‡ad ꝓbationē eductus est. *erit, ‡tribum non abiecerit,
נכה
‡manum ad manum: ‡ est *occisorū magnorum qui percutiet, & † eorum. ‡Vt liquefaciat ‡ multiplicet † est ‡ amictus est
נתן

: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃

:sanctuaria *ad*‡stilla & ,Ierusalaim ad *tuas facies* pone hominis Fili

2 בן־אדם שים פניך אל־ירושלם והטף אל־מקדשים

dixit Sic :Israel *humo dices*† Et . Israel *humum ad** propheta &

3 והנבא אל־אדמת ישראל׃ ואמרת לאדמת ישראל כה אמר

:sua vagina de meū gladium educam & ,te ad ‡ ego Ecce :DOMINVS

יהוה הנני אליך והוצאתי חרבי מתערה

. impium & ,iustum te ex faciam succidere &

והכרתי ממך צדיק ורשע׃

idcirco : impium & ,iustum te ex feci succidere quòd† eo Pro

4 יען אשר־הכרתי ממך צדיק ורשע לכן

meridie à † carnem omnem ad sua vagina de meus gladius egredietur

תצא חרבי מתערה אל־כל־בשר מנגב

eduxi DOMINVS ego quòd ,caro omnis *scient* Et .aquilonem ad

5 צפון׃ וידעו כל־בשר כי אני יהוה הוצאתי

. vltrà reuertetur non :sua vagina de meum gladium

חרבי מתערה לא תשוב עוד׃

,lumborum contritione in *suspira*† , hominis fili tu Et

6 ואתה בן־אדם האנח בשברון מתנים

dixerint cùm erit Et .eorum oculis in *ingemisces*† amaritudine in &

7 ובמרירות תאנח לעיניהם׃ והיה כי־יאמרו

,venit quia : auditum *ad*‡ , dices & ?*suspirans** tu quid propter ,te ad

אליך על־מה אתה נאנח ואמרת אל־שמועה כי־באה

omnis *rugabitur*‡ & ,manus vniuersæ *remittentur*‡& ,cor omne liquefiet &

ונמס כל־לב ורפו כל־ידים וכהתה כל־

dixit ,fiet & , venit Ecce .aquæ* ibunt genua omnia & ,spiritus

רוח וכל־ברכים תלכנה מים הנה באה ונהיתה נאם

. Deus Dominus

אדני יהוה׃

: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

8 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃

,Gladius ,Dic :Dominus dixit Sic :*dices*†& ,propheta hominis Fili

9 בן־אדם הנבא ואמרת כה אמר יהוה אמר חרב

iugulationem *iugulandum* Ad .*extersus*‡ etiam & ,est exacutus gladius

10 חרב הוחדה וגם־מרוטה׃ למען טבח טבח

virga† gaudebimus *Vel** .est *tersus* ,*fulgor*‡ ei sit vt ,est exacutus

הוחדה למען היה־לה ברק מרטה או נשיש שבט

,*tergendum*‡ ad eum dedit Et ? lignum omne *spernente mei filij*

11 בני מאסת כל־עץ׃ ויתן אתה למרטה

dandū ad ,est *tersus**hic & ,gladius est exacutus hic :*vola*‡in tenendum ad

לתפש בכף היא הוחדה חרב והיא מרטה לתת

quia ,hominis fili vlula & ,Clama .interficientis manu in eum

12 אותה ביד־הורג׃ זעק והילל בן־אדם כי־

Timores :Israel *prælatis*† cunctis in iste ,meo populo in fuit iste

היא היתה בעמי היא בכל־נשיאי ישראל מגורי

.femur *ad*‖ percute idcirco ,meo populo fuerunt *gladium ob*‡

אל־חרב היו את־עמי לכן ספק אל־ירך׃

dixit :*fuerit non spernens tribum*† etiam si ,*quid Et .*probatio*‡Quia

13 כי בחן ומה אם־גם־שבט מאסת לא יהיה נאם

percute & , propheta hominis fili tu Et . Deus Dominus

14 אדני יהוה׃ ואתה בן־אדם הנבא והך

.interfectorū gladius , tertiò gladius duplicetur & :*volam ad volam*‡

כף אל־כף ותכפל חרב שלישתה חרב חללים

.*eos ad*† cubiculis in *penetrans magni occisi** gladius ‡ Hic

היא חרב חלל הגדול החדרת להם׃

omnibus in ,offendicula *multiplicare*‡ & ,cor *liquefieri ad Propter*‡

15 למען למוג לב והרבה המכשלים על כל־

inuolutus‡ ,fulgorem ad † factus heu : gladij terrorem dedi eorum portis

שעריהם נתתי אבחת־חרב אח עשויה לברק מעטה

CAP. XXII. כב

: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
ciuitatem iudicabis nonne ,iudicabis nonne ,hominis fili tu Et
2 ואתה בן־אדם התשפט התשפט את־עיר
? eius abominationes omnes eam facies scire & :sanguinum
הדמים והודעתה את כל־תועבותיה׃
sanguinem effundens Ciuitas :Deus Dominus dixit Sic :dices Et
3 ואמרת כה אמר אדני יהוה עיר שפכת דם
seipsam contra idola fecit & :eius tempus veniendum ad ,tui medio in
בתוכה לבוא עתה ועשתה גלולים עליה
:deliquisti ,effudisti quem tuo sanguine In .se polluendum ad
4 לטמאה׃ בדמך אשר־שפכת אשמת
,tuos dies fecisti appropinquare & ,te polluisti ,fecisti quæ tuis idolis in &
ובגלוליך אשר־עשית טמאת ותקריבי ימיך
,gentibus in opprobrium te dedi propterea :tuos annos ad vsq; venisti &
ותבוא עד־שנותיך על־כן נתתיך חרפה לגוים
subsannabunt‡ ,te à longinquæ & ,Propinquæ .terris omnibus irrisionē &
5 וקלסה לכל־הארצות׃ הקרבות והרחקות ממך יתקלסו־
,Israel prælati † Ecce .contritionis multę ,nomine polluta :te in
6 בך טמאת השם רבת המהומה׃ הנה נשיאי ישראל
.sanguinem effundendum ad‡ :te in fuerunt suū brachium secundū vnusquisq;
איש לזרעו היו בך למען שפך־דם׃
oppressione in† fecerunt peregrino‡ ,te in spreuerunt matrem & Patrem
7 אב ואם הקלו בך לגר עשו בעשק
mea Sanctuaria .te in oppresserunt viduam & pupillum :tui medio in
8 בתוכך יתום ואלמנה הונו בך׃ קדשי
,te in fuerunt dilationis * Viri .polluisti mea sabbatha & ,spreuisti
9 בזית ואת־שבתתי חללת׃ אנשי רכיל היו בך
scelus † :te in comederunt montes ad* & .sanguinem effundendum ad‡
למען שפך־דם ואל־ההרים אכלו בך זמה
immundam :te in reuelauit* patris Nuditatem‡ .tui medio in fecerunt
10 עשו בתוכך׃ ערות־אב גלה־בך טמאת
fecit sui socij‡ vxore cum vnusquisq; Et .te in compresserūt elongatione†
11 הנדה ענו־בך׃ ואיש את־אשת רעהו עשה
vnusquisq; & :scelere in‡ polluit suam nurū vnusquisq; & ,abominationem
תועבה ואיש את־כלתו טמא בזמה ואיש
,te in acceperunt Munus† .te in compressit* sui patris filiam suam sororem
12 את־אחתו בת־אביו ענה־בך׃ שחד לקחו־בך
appetebas‡ & ,accepisti superabundantiā & Vsurā .sanguinē effundendū ad‡
למען שפך־דם נשך ותרבית לקחת ותבצעי
.Deus Dominus dixit ,es oblita mei & :oppressione in* tuos socios
רעיך בעשק ואותי שכחת נאם אדני יהוה׃
:fecisti quam tuam auaritiam ad‡ meam volam † percussi ecce Et
13 והנה הכיתי כפי אל־בצעך אשר עשית
stabit Nunquid .tui medio in fuerunt‡ qui ,tuum sanguinem super &
14 ועל־דמך אשר היו בתוכך׃ היעמד
? tecum faciens ego‡ quos diebus in tuæ manus præualebunt Num ?tuū cor
לבך אם־תחזקנה ידיך לימים אשר אני עשה אותך
te faciam dispergere Et .faciam & ,sum locutus DOMINUS Ego
15 אני יהוה דברתי ועשיתי׃ והפיצותי אותך
.te à tuā immunditiā faciā deficere & ;terras in te vētilabo & ,gentes in
בגוים וזריתיך בארצות והתמתי טמאתך ממך׃
.DOMINUS ego† quòd scies & :gentiū oculis in te in hæreditabis* Et
16 ונחלת בך לעיני גוים וידעת כי־אני יהוה׃
: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
17 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
,æs * isti Omnes .scoriam in Israel domus mihi fuerunt ,hominis Fili
18 בן־אדם היו־לי בית־ישראל לסוג כלם נחשת
argenti scoriæ ‡ ,fornacis medio in plumbum & ,ferrum & ,stannum &
ובדיל וברזל ועופרת בתוך כור סגים כסף
vos omnes fuisse† Pro :Deus Dominus dixit sic Propterea .fuerunt
19 היו׃ לכן כה אמר אדני יהוה יען היות כלכם
.Ierusalaim medium in vos congregans ego† ecce propterea :scorias in*
לסגים לכן הנני קבץ אתכם אל־תוך ירושלם׃
mediū ad stanni & ,plumbi & ,ferri & ,æris & ,argēti Cōgregatione
20 קבצת כסף ונחשת וברזל ועופרת ובדיל אל־תוך
congregabo sic :fundendum ad ,ignem ea super‡ sufflandum ad ,fornacis
כור לפחת־עליו אש להנתיך כן אקבץ
.vos fundere faciā & ,faciam requiescere & ,mea ira in & ,meo naso‡ in
באפי ובחמתי והנחתי והתכתי אתכם׃
:mei furoris igne in ,vobis super sufflabo & ,vos congregabo Et
21 וכנסתי אתכם ונפחתי עליכם באש עברתי
,fornacis medio in argentum fundi Secundū‡ .eius medio in eritis fusi &
22 ונתכתם בתוכה׃ כהתוך כסף בתוך כור

היה
effundentem sanguinem innoxium:
ידע ‡ dic: *vt veniat
עשה
עשה
נתן Quæ prope sunt, & quæ longe sunt ‡ ridebunt de te: sordida † duces
נשא ‡ vt effunderent ‡aduenæ † quicquid fecerunt cum
קלל ינה * fraudulenti
בזה ‡ vt effundāt * super † fœda
זמם ‡ Turpitudinem * reuelauerunt
ערה ענה † menstruo afflixerunt
רעה ‡proximi ‡turpiter: *humiliauit †Munera ‡ vt effunderent ‡fraudabas proximos * cum †manum ‡super
נכה ‡ fuit ‡ facio
פוץ
זרה * eris capiens hæreditatem † sum
היה vt scoria. *vt
היה סיג ‡ vt † eo quòd fuistis *vt scoriæ: † congrego
‡ in
נפח ‡ furore
ינח ‡ in
נתך ‡ Vt funditur

effudi DOMINUS ego quòd scietis & :eius medio in eritis fusi sic
כן תתכו בתוכה וידעתם כי־אני יהוה שפכתי
: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et .vos super meā iram
23 חמתי עליכם׃ ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
eius pluuia† nec :ipsa mundata* non‡ terra Tu :ei dic hominis Fili
24 בן־אדם אמר־לה את ארץ לא מטהרה היא לא גשמה
leo sicut .eius medio in eius prophetarū Coniuratio .indignationis‡ die in
25 ביום זעם׃ קשר נביאיה בתוכה כארי
,acceperunt gloriā & robur* ,comederūt animā :rapinam rapiens ,rugiens
שואג טרף טרף נפש אכלו חסן ויקר יקחו
violauerunt eius Sacerdotes .eius medio in multiplicauerunt eius viduas
26 אלמנותיה הרבו בתוכה׃ כהניה חמסו
prophanum ad† sanctum inter ;mea sanctuaria polluerunt & ,meam legem
תורתי ויחללו קדשי בין־קדש לחל
.scire fecerunt non mundum ad* immundum inter & ; discreuerunt non
לא הבדילו ובין־הטמא לטהור לא הודיעו
coinquinabar & ,suos oculos occultauerunt meis sabbathis à &
ומשבתותי העלימו עיניהם ואחל
,rapinā rapientes lupi tanquā ,ei⁹ interiori in ei⁹ Principes .eorū medio in
27 בתוכם׃ שריה בקרבה כזאבים טרפי טרף
.concupiscentiam appetēdum ad ,animas perdendū ad ,sanguinē effundendū ad
לשפך־דם לאבד נפשות למען בצע בצע׃
diuinantes & ,vanum videntes ,insulso† eos linebant* eius prophetæ Et
28 ונביאיה טחו להם תפל חזים שוא וקסמים
DOMINUS & ,Deus Dominus dixit Sic :dicentes :mendaciū eis
להם כזב אמרים כה אמר אדני יהוה ויהוה
rapiebāt & ,oppressione opprimebāt terræ Populum .est locutus non
29 לא דבר׃ עם הארץ עשקו עשק וגזלו
opprimebant aduenam & ,populabantur egenum & afflictum & :rapinam
גזל ועני ואביון הונו ואת־הגר עשקו
stantem & ,sepem sepientē virum eis ex quæsiui Et .iudicio absque
30 בלא משפט׃ ואבקש מהם איש גדר־גדר ועמד
.inueni non & : eā corrumpendum non ad* terra pro meas facies ad‡ fractura in
בפרץ לפני בעד הארץ לבלתי שחתה ולא מצאתי׃
: eos consumpsi meæ iræ igne in meā indignationem eos super effudi Et
31 ואשפך עליהם זעמי באש עברתי כליתים
.Deus Dominus dixit ,dedi eorum caput in eorum viam
דרכם בראשם נתתי נאם אדני יהוה׃

CAP. XXIII. כג

: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
.fuerunt vnius matris filiæ mulieres Duæ :hominis Fili
2 בן־אדם שתים נשים בנות אם־אחת היו׃
ibi .sunt fornicatæ suis pueritiis in ,Aegypto in sunt fornicatæ Et
3 ותזנינה במצרים בנעוריהן זנו שמה
.earū virginitatis mammas compresserunt† ibi & ,earum vbera sunt compressa
מעכו שדיהן ושם עשו דדי בתוליהן׃
fuerunt & ,eius soror Aholibah & ,maior Aholah earū noīa Et
4 ושמותן אהלה הגדולה ואהליבה אחותה ותהיין
,Aholah Someron earum nomina & :filias & ,filios pepererunt & ,mihi‡
לי ותלדנה בנים ובנות ושמותן שמרון אהלה
adamauit & :me sub Aholah est fornicata Et .Aholibah Ierusalaim &
5 וירושלם אהליבה׃ ותזן אהלה תחתי ותעגב
,hyacintho Indutos .propinquos Assur ad ,suos amatores super
6 על־מאהביה אל־אשור קרובים׃ לבשי תכלת
equitantes equites ,ipsos vniuersos desiderij electos ,magistratus† & ,duces
פחות וסגנים בחורי חמד כלם פרשים רכבי
Assur filiorum electione‡ ,eis super* suas fornicationes dedit Et .equos
7 סוסים׃ ותתן תזנותיה עליהם מבחר בני־אשור
eorum idolis cunctis in ,adamauit quos omnibus in Et .ipsorum omnium‡
כלם ובכל אשר־עגבה בכל־גלוליהם
.dereliquit non ,Aegypto ab* suas fornicationes Et .se polluit
8 נטמאה׃ ואת־תזנותיה ממצרים לא עזבה
vbera compresserunt ipsi & ,suis pueritiis in concubuerunt ei quia†
כי אותה שכבו בנעוריה והמה עשו דדי
.eam super suam fornicationem effuderunt & :eius virginitatū‡
בתוליה וישפכו תזנותם עליה׃
filiorū manum in ,suorum amatorū manum in eam tradidi Propterea
9 לכן נתתיה ביד־מאהביה ביד בני
,eius nuditatem‡ discooperuerunt Ipsi .ipsos super adamauit quos Assur
10 אשור אשר עגבה עליהם׃ המה גלו ערותה
fuit & :occiderunt gladio in ipsam & ,tulerunt eius filias & ,eius filios
בניה ובנותיה לקחו ואותה בחרב הרגו ותהי־
. ea in fecerunt iudicia & ,mulieribus nomen
שם לנשים ושפוטים עשו בה׃

‡quæ *munda es: †compluta ‡furoris.
*opes לקח contēpserunt רבה † &
* & fecerunt distinguere, ידע חלל medio
שור vt auarè sectentur auaritiam. * cōplanabāt †luto absque infirmitate. טוח חזה
egenum, & pauperem ענה אבה ינה גור ‡coram me * ne dissiparē iram
היה שנה adolescentia sua זנה † contuderūt עשה ‡meæ, ילד זנה
† principes magnos, iuuenes desiderabiles * cum ‡ electis filijs נתן ‡vniuersis ipsis. ‡oēs *quas didicit † Num cū ea dormierūt in adolescentia sua, ‡virginitatis ‡ignominiā גלה ערה עשה

nuditas * reuelabitur & :nudam ‡ & , nudam te dimittent & , tuum laborem
יְגִיעֵךְ וַעֲזָבוּךְ עֵירֹם וְעֶרְיָה וְנִגְלָה עֶרְוַת
. tuæ fornicationes & , tua fœditas & , tuarum fornicationum
זְנוּנַיִךְ וְזִמָּתֵךְ וְתַזְנוּתָיִךְ׃
quibus super ‖ , gentes post te fornicando in ‡ : tibi ista † Faciendo
30 עָשֹׂה אֵלֶּה לָךְ בִּזְנוֹתֵךְ אַחֲרֵי גוֹיִם עַל אֲשֶׁר
dabo & :ambulasti tuæ sororis via In . earum idolis in te polluisti
31 נִטְמֵאת בְּגִלּוּלֵיהֶם׃ בְּדֶרֶךְ אֲחוֹתֵךְ הָלָכְתְּ וְנָתַתִּי
Calicem :Deus Dominus dixit Sic . tua manu in eius calicem
32 כוֹסָהּ בְּיָדֵךְ׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה כּוֹס
, subsannandũ ad es , ridendũ ad eris † :latum & , profundum bibes tuæ sororis
אֲחוֹתֵךְ תִּשְׁתִּי הָעֲמֻקָּה וְהָרְחָבָה תִּהְיֶה לִצְחֹק וּלְלַעַג
, stuporis * calice :repleberis dolore & , Ebrietate . continendũ ad magnus
33 מִרְבָּה לְהָכִיל׃ שִׁכָּרוֹן וְיָגוֹן תִּמָּלֵאִי כּוֹס שַׁמָּה
exprimes ‡ & , illũ bibes Et . Someron tuæ sororis calice , desolationis &
34 וּשְׁמָמָה כּוֹס אֲחוֹתֵךְ שֹׁמְרוֹן׃ וְשָׁתִית אוֹתָהּ וּמָצִית
dixit , sum locutus ego quia :euelles tua vbera & , cõfringes eius testas &
וְאֶת חֲרָשֶׂיהָ תְּגָרֵמִי וְשָׁדַיִךְ תְּנַתֵּקִי כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם
quòd eo Pro :Deus Dominus dixit sic Propterea . Deus Dominus
35 אֲדֹנָי יֱהוִה׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה יַעַן
porta tu etiam & : tuũ corp⁹ post me proiecisti & , mei es oblita
שָׁכַחַתְּ אוֹתִי וַתַּשְׁלִיכִי אוֹתִי אַחֲרֵי גַוֵּךְ וְגַם אַתְּ שְׂאִי
Fili :me ad Dominus dixit Et . tuas fornicationes & , tuum scelus
36 זִמָּתֵךְ וְאֶת תַּזְנוּתָיִךְ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי בֶּן
eis nuncia Et ? Aholibah & , Aholah iudicabis nonne hominis
אָדָם הֲתִשְׁפּוֹט אֶת אָהֳלָה וְאֶת אָהֳלִיבָה וְהַגֵּד לָהֶן אֵת
, earũ manibus in ‡ sanguis & , sunt adulteratę Quia . earũ abominationes
37 תּוֹעֲבוֹתֵיהֶן׃ כִּי נִאֵפוּ וְדָם בִּידֵיהֶן
genuerunt quos , suos filios etiam & :sunt fornicatæ suis idolis cum &
וְאֶת גִּלּוּלֵיהֶן נִאֵפוּ וְגַם אֶת בְּנֵיהֶן אֲשֶׁר יָלְדוּ
fecerunt hoc Amplius . comedendum ad eis fecerunt transire , mihi
38 לִי הֶעֱבִירוּ לָהֶם לְאָכְלָה׃ עוֹד זֹאת עָשׂוּ
mea sabbatha & , illa die in meum sanctuarium polluerunt :mihi
לִי טִמְּאוּ אֶת מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם הַהוּא וְאֶת שַׁבְּתוֹתַי
, suis idolis suos filios eos immolando in Et . prophanarunt
39 חִלֵּלוּ׃ וּבְשַׁחֲטָם אֶת בְּנֵיהֶם לְגִלּוּלֵיהֶם
:illud polluendum ad ‡ , illa die in meum sanctuarium ad ingrediebantur &
וַיָּבֹאוּ אֶל מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם הַהוּא לְחַלְּלוֹ
miserunt quia etiam Et . meæ domus medio in fecerunt sic ecce &
40 וְהִנֵּה כֹה עָשׂוּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי׃ וְאַף כִּי תִשְׁלַחְנָה
ecce & , eos ad ‡ missus nuncius quos † , longè à venientes viros ad
לַאֲנָשִׁים בָּאִים מִמֶּרְחָק אֲשֶׁר מַלְאָךְ שָׁלוּחַ אֲלֵיהֶם וְהִנֵּה
. ornamẽto te ornasti & , tuos oculos colorasti * , te lauisti quos ad ‡ , venerũt ‡
בָאוּ לַאֲשֶׁר רָחַצְתְּ כָּחַלְתְּ עֵינַיִךְ וְעָדִית עֶדִי׃
. eius facies ad disposita ‡ mensa & , honorabilem lectum super sedisti Et
41 וְיָשַׁבְתְּ עַל מִטָּה כְבוּדָה וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְפָנֶיהָ
vox Et . eam super posuisti , meum vnguentum & , meũ thymiama &
42 וּקְטָרְתִּי וְשַׁמְנִי שַׂמְתְּ עָלֶיהָ׃ וְקוֹל
adducti , hominem multiplicãdo à , viros ad ‡ & , ea in ‖ pacificę multitudinis
הָמוֹן שָׁלֵו בָהּ וְאֶל אֲנָשִׁים מֵרֹב אָדָם מוּבָאִים
coronam & , earũ manus ad † armillas dederunt * Et . deserto è , Sabæi ‡
סוֹבָאִים מִמִּדְבָּר וַיִּתְּנוּ צְמִידִים אֶל יְדֵיהֶן וַעֲטֶרֶת
nunc : adulteriis ‡ inueteratæ dixi Et . earum capita super gloriæ
43 תִּפְאֶרֶת עַל רָאשֵׁיהֶן׃ וָאֹמַר לַבָּלָה נִאוּפִים עַתָּ
ingredi secundum ‡ :eam ad venit † Et . ipsa & * eius fornicationes exibunt ‡
44 יִזְנֶה תַזְנוּתֶהָ וָהִיא׃ וַיָּבוֹא אֵלֶיהָ כְּבוֹא
Aholibah ad & , Aholah ad sunt ingressi sic , meretricem mulierem ad
אֶל אִשָּׁה זוֹנָה כֵּן בָּאוּ אֶל אָהֳלָה וְאֶל אָהֳלִיבָה
iudicio eas iudicabunt ipsi iusti viri Et . sceleris ‡ mulieres
45 אִשֹּׁת הַזִּמָּה׃ וַאֲנָשִׁים צַדִּיקִם הֵמָּה יִשְׁפְּטוּ אוֹתְהֶם מִשְׁפַּט
, ipsæ * adulteræ quia :sanguinem effundentium iudicio & , adulterarum
נֹאֲפוֹת וּמִשְׁפַּט שֹׁפְכוֹת דָּם כִּי נֹאֲפֹת הֵנָּה
. earum manibus in † sanguis &
וְדָם בִּידֵיהֶן׃
, cœtum eas super facere ‡ Ascendere :Deus Dominus dixit sic Quia
46 כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הַעֲלֵה עֲלֵיהֶם קָהָל
eas super obruent * Et . rapinam in & , commotionem in eas dare ‡ &
47 וְנָתֹן אֶתְהֶן לְזַעֲוָה וְלָבַז׃ וְרָגְמוּ עֲלֵיהֶן
, earum filios :suis gladiis in eas succîdent & , cœtus † lapide
אֶבֶן קָהָל וּבָרֵא אוֹתְהֶן בְּחַרְבוֹתָם בְּנֵיהֶם
. comburent igni in earum domos & , interficient earum filias &
וּבְנוֹתֵיהֶם יַהֲרֹגוּ וּבָתֵּיהֶן בָּאֵשׁ יִשְׂרֹפוּ׃
omnes erudientur & : terra è fœditatem faciam cessare Et
48 וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּה מִן הָאָרֶץ וְנִוַּסְּרוּ כָּל
. vestram fœditatem secundum facient non & , mulieres
הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשֶׂינָה כְּזִמַּתְכֶנָה׃

‡ discoopertã, *turpitudo [e] עָרָה [f] זָמַם † faciam ‡ eo quòd fornicata es ‖ cũ † eris vt derideant, & subsannẽt te gentes, eo ꝙ sit calix magn⁹, & multum capiat vini. * solitudinis, [g] שָׁתָה [h] כּוּל [i] יָגָה [l] שָׁתָה ‡ exhauries, fœditatem tuam, [m] זָמַם [n] זָנָה ‡ est cõsumendũ. cùm immolarent ‡ vt pollueret [o] בּוֹא vtiq; [p] עָשָׂה † ad ‡ est ‡ illi ‡ propter * decorasti stibio [q] עָדָה ‡ parata est ante lectum ipsum. [r] שׂוּם ‖ audita est ‡ cum viris, vt multiplicarẽt homines, [s] שָׁלָה [t] רָבַב ‡ sunt * posuerunt † super [v] נָתַן ‡ in עַתָּה ק ‡ desinent * cum ea. † ingressi sunt ‡ Sicut ingreditur quispiã ‡ fœdas. [x] זָמַם * sunt, † est ‡ faciam ad ‡ dabo * lapidabunt [y] זוּעַ [z] בָּזַז † multitudo, [a] יָסַר [b] עָשָׂה

:illa præ suum amorem corrupit & , Aholibah eius soror vidit Et
11 וַתֵּרֶא אֲחוֹתָהּ אָהֳלִיבָה וַתַּשְׁחֵת עַגְבָתָהּ מִמֶּנָּה
. suæ sororis fornicationibus præ suas præuaricationes &
וְאֶת תַּזְנוּתֶיהָ מִזְּנוּנֵי אֲחוֹתָהּ׃
indutos , propinquos , magistratus ‡ & , duces , adamauit Assur filios Ad
12 אֶל בְּנֵי אַשּׁוּר עָגָבָה פַּחוֹת וּסְגָנִים קְרֹבִים לְבֻשֵׁי
desiderij electos ‡ : equos † equitantes equites ; vestitu absoluto *
מִכְלוֹל פָּרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים בַּחוּרֵי חֶמֶד
. ipsis ambabus vna via esset polluta ‡ quòd vidi Et . ipsos vniuersos
13 כֻּלָּם׃ וָאֵרֶא כִּי נִטְמָאָה דֶּרֶךְ אֶחָד לִשְׁתֵּיהֶן׃
in depictum † viros vidit & : suas fornicationes ad * addidit Et
14 וַתּוֹסֶף אֶל תַּזְנוּתֶיהָ וַתֵּרֶא אַנְשֵׁי מְחֻקֶּה עַל
. minio in descriptas ‡ Chasdim imagines , pariete
הַקִּיר צַלְמֵי כַשְׂדִּיים חֲקֻקִים בַּשָּׁשַׁר׃
, eorum capitibus in tinctas tiaras , suis lumbis in cingulo ‡ Accinctos
15 חֲגוֹרֵי אֵזוֹר בְּמָתְנֵיהֶם סְרוּחֵי טְבוּלִים בְּרָאשֵׁיהֶם
Chasdim † , Babel filiorum similitudinem ; ipsi vniuersi triariorum aspectu *
מַרְאֵה שָׁלִשִׁים כֻּלָּם דְּמוּת בְּנֵי בָבֶל כַּשְׂדִּים
aspectum ad eos super adamauit Et . eorum natiuitatis terræ ‡
16 אֶרֶץ מוֹלַדְתָּם׃ וַתַּעְגֹּב עֲלֵיהֶם לְמַרְאֵה
. Chasdim ‡ in eos ad nuntios misit & :suorum oculorum
עֵינֶיהָ וַתִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֲלֵיהֶם כַּשְׂדִּימָה׃
polluerunt & , amorum cubile ad Babel filij eam ad venerunt Et
17 וַיָּבֹאוּ אֵלֶיהָ בְנֵי בָבֶל לְמִשְׁכַּב דֹּדִים וַיְטַמְּאוּ
eius anima est emota * & , eis cum se polluit & :sua fornicatione in eam
אוֹתָהּ בְּתַזְנוּתָם וַתִּטְמָא בָם וַתֵּקַע נַפְשָׁהּ
: suam nuditatem detexit ‡ & , suas fornicationes detexit † Et . eis ab
18 מֵהֶם׃ וַתְּגַל תַּזְנוּתֶיהָ וַתְּגַל אֶת עֶרְוָתָהּ
mea anima se dimouerat † quemadmodũ , ea desuper * mea anima est remota ‡ &
וַתֵּקַע נַפְשִׁי מֵעָלֶיהָ כַּאֲשֶׁר נָקְעָה נַפְשִׁי
cõmemorandũ ad ‖ :suas fornicationes multiplicauit Et . eius sorore desuper ‡
19 מֵעַל אֲחוֹתָהּ׃ וַתַּרְבֶּה אֶת תַּזְנוּתֶיהָ לִזְכֹּר אֶת
. Aegypti terra in est fornicata quibus , suarum pueritiarum ‡ dies
יְמֵי נְעוּרֶיהָ אֲשֶׁר זָנְתָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
; eorum caro ‡ asinorum caro † quorum , eorum pellices super * adamauit Et
20 וַתַּעְגְּבָה עַל פִּלַגְשֵׁיהֶם אֲשֶׁר בְּשַׂר חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם
:tuarũ pueritiarum scelus visitasti ‡ Et . eorũ fluxus , equorum fluxus &
21 וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם׃ וַתִּפְקְדִי אֵת זִמַּת נְעוּרָיִךְ
. tuarum pueritiarum vbera † propter tua vbera Aegypto ab comprimendo in
בַּעְשׂוֹת מִמִּצְרַיִם דַּדַּיִךְ לְמַעַן שְׁדֵי נְעוּרָיִךְ׃
suscitans ‡ ego Ecce :Deus Dominus dixit sic , Aholibah Propterea
22 לָכֵן אָהֳלִיבָה כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנְנִי מֵעִיר אֶת
eos faciã venire & : eis ab tua anima est emota * quibus ‡ , te super ‖ tuos amatores
מְאַהֲבַיִךְ עָלַיִךְ אֵת אֲשֶׁר נָקְעָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם וַהֲבֵאתִים
. vndique te aduersum
עָלַיִךְ מִסָּבִיב׃
omnes , Choah & , Schoah & , Pechod † , Chasdim omnes & , Babel Filios
23 בְּנֵי בָבֶל וְכָל כַּשְׂדִּים פְּקוֹד וְשׁוֹעַ וְקוֹעַ כָּל
, ipsos vniuersos , magistratus ‡ & , duces , desiderij electos , eos ‡ Assur filios
בְּנֵי אַשּׁוּר אוֹתָם בַּחוּרֵי חֶמֶד פַּחוֹת וּסְגָנִים כֻּלָּם
. ipsos omnes equorum ascensores , inuitatos & triarios *
שָׁלִשִׁים וּקְרוּאִים רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם׃
populorum cœtu in & , rota & , currus , rheda † te super venient Et
24 וּבָאוּ עָלַיִךְ הֹצֶן רֶכֶב וְגַלְגַּל וּבִקְהַל עַמִּים
eorũ facies ad ‡ dabo & :vndique te contra ponent galeã & , clypeũ & , scutũ
צִנָּה וּמָגֵן וְקוֹבַע יָשִׂימוּ עָלַיִךְ סָבִיב וְנָתַתִּי לִפְנֵיהֶם
meum zelum dabo Et . suis iudiciis in te iudicabunt & , iudicium
25 מִשְׁפָּט וּשְׁפָטוּךְ בְּמִשְׁפְּטֵיהֶם׃ וְנָתַתִּי קִנְאָתִי
, remouebunt tuas aures & , tuũ nasum :furore in tecum facient & , te in ‖
בָּךְ וְעָשׂוּ אוֹתָךְ בְּחֵמָה אַפֵּךְ וְאָזְנַיִךְ יָסִירוּ
, capient tuas filias & , tuos filios Ipsi . cadet gladio in tuũ nouissimũ &
וְאַחֲרִיתֵךְ בַּחֶרֶב תִּפּוֹל הֵמָּה בָּנַיִךְ וּבְנוֹתַיִךְ יִקָּחוּ
. igni in deuorabitur tuum nouissimum &
וְאַחֲרִיתֵךְ תֵּאָכֵל בָּאֵשׁ׃
. tuæ gloriæ vasa tollent & :tuis vestimentis te facient exuere Et
26 וְהִפְשִׁיטוּךְ אֶת בְּגָדָיִךְ וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ׃
tuam fornicationem & , te à tuam fœditatem faciam cessare Et
27 וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּתֵךְ מִמֵּךְ וְאֶת זְנוּתֵךְ
non Aegypti & , eos ad tuos oculos leuabis non & :Aegypti terra de
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וְלֹא תִשְׂאִי עֵינַיִךְ אֲלֵיהֶם וּמִצְרַיִם לֹא
ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Quia . amplius recordaberis
28 תִזְכְּרִי עוֹד׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנְנִי
est remota ‡ quibus † , manum in :odisti quos * manum in te dans ‡
נֹתְנָךְ בְּיַד אֲשֶׁר שָׂנֵאת בְּיַד אֲשֶׁר נָקְעָה
omnem tollent & , odio in ‖ tecum agent Et . eis ab tua anima
29 נַפְשֵׁךְ מֵהֶם׃ וְעָשׂוּ אוֹתָךְ בְּשִׂנְאָה וְלָקְחוּ כָּל

se amore suo [k] רָאָה [l] זָנָה ‡ principes magnos, * omni genere pulchrarũ vestium, † super ‡ adolescẽtes desiderabiles ‡ pollueràt se eodem modo ambæ. * super † depictos [m] יָסַף ‡ depictos sinopide. ‡ baltheo lũbos suos, * aspectũ habẽtes ducum † hoc est, [n] דָּמָה [o] יָלַד וַתַּעְגְּבָה ק ‡ secundũ morem ‡ terram [p] בּוֹא [q] דּוֹד * recessit [r] יָקַע [s] גָּלָה † denudauit ‡ discooperuit ignominiam [t] עָרָה ‡ recessit * ab † recesserat ‡ à ‡ vt commemoret ‡ adolescentiæ suæ, * seruos † membra ‡ sunt, ‡ recordata es fœditatis adolescentiæ tuæ: quãdo compresserunt in [v] זָמַם † compressionem vberum tuorum. ‡ suscito ‖ contra ‡ à * recessit [x] בּוֹא † præfectũ, & principem, & ducem, ‡ cum eis, iuuenes desiderabiles, ‡ principes, * principes, & maiores, † in rhedis, curribus, & rotis, ‡ coram eis [y] שׂוּם [z] נָתַן ‖ contra [a] עָשָׂה [b] סוּר [c] נָפַל [d] נָשָׂא ‡ trado * eorum ‡ recessit ‖ cum † à

vestrorum idolorum peccata ‖ & , vos super vestrum scelus dabunt Et
49 † ונתנו זמתכנה עליכן וחטאי גלוליכן
.Deus Dominus ego ‡ quòd scietis & : portabitis
תשאינה וידעתם כי אני אדני יהוה׃

CAP. XXIIII. כד

mense in , nono anno in me ad DOMINI verbum fuit Et
1 † ויהי דבר־יהוה אלי בשנה התשיעית בחדש
: dicendo , mensis * decima in , decimo
העשירי בעשור לחדש לאמר׃
diei corpus , diei nomen tibi scribe, hominis Fili
2 † בן־אדם כתוב־לך את־שם היום את־עצם היום
.istius diei corpore in ‡ , Ierusalaim ad Babel rex se adiunxit ;istius
הזה סמך מלך־בבל אל־ירושלם בעצם היום הזה׃
: eos ad dices † & , parabolā rebellionis domū ad loquere parabolicè Et
3 † ומשל אל־בית־המרי משל ואמרת אליהם
.aquas eā in funde etiā & , instrue † ollam instrue : Deus Dominus dixit Sic
כה אמר אדני יהוה שפת הסיר שפת וגם־יצק בו מים׃
: humerū & femur , bonū frustum omne , eam in eius frusta Congere
4 † אסף נתחיה אליה כל־נתח טוב ירך וכתף
incende etiā & , assume pecoris Electionem † . imple ossium electione
5 מבחר עצמים מלא׃ † מבחר הצאן לקוח וגם דור
eius ossa coquantur etiam , eius bullitiones ebullire fac : ea sub ossa
העצמים תחתיה רתח רתחיה גם־בשלו עצמיה
ciuitati Væ : Deus Dominus dixit sic Propterea .eius medio in
6 בתוכה׃ † לכן כה־אמר אדני יהוה אוי עיר
: ea ex exiuit non eius spuma & , ea in eius * spuma cuius ollæ sanguinum
הדמים סיר אשר חלאתה בה וחלאתה לא יצאה ממנה
.sors illam super cadat non , eam educ eius frusta in eius frusta in
לנתחיה לנתחיה הוציאה לא־נפל עליה גורל׃
: eū posuit petræ læue fastigiū ‖ super , fuit eius medio in eius sanguis Quia
7 † כי דמה בתוכה היה על־צחיח סלע שמתהו
.puluere illum super operiendum ad terram super illum effudit non
לא שפכתהו על־הארץ לכסות עליו עפר׃
eius sanguinē dedi ‡ ; vltionem vlciscendū ad iram faciendū ascendere Ad
8 † להעלות חמה לנקם נקם נתתי את־דמה
dixit sic Propterea . operiri non ad : petræ læue fastigium ‡ super
9 על־צחיח סלע לבלתי הכסות׃ † לכן כה אמר
grandem faciam ego etiam : sanguinum ciuitati Væ , Deus Dominus
אדני יהוה אוי עיר הדמים גם־אני אגדיל
: carnem consume , ignem succende , ligna Multiplica .pyram
10 המדורה׃ † הרבה העצים הדלק האש התם הבשר
.comburantur ossa & , aromatibus condimentum condi &
והרקח המרקחה והעצמות יחרו׃
cōburatur & , incalescat vt : vacuam eius prunas super eam statue Et
11 † והעמידה על־גחליה רקה למען תחם וחרה
consumetur , eius inquinamentum eius medio in fundetur & , eius æs †
נחשתה ונתכה בתוכה טמאתה תתם
multa ea de exiuit non & , se afflictauit Iniuriis .eius spuma
12 חלאתה׃ † תאנים הלאת ולא־תצא ממנה רבת
: fœditas * tua immunditia In .eius spuma ‡ igni in , eius spuma
13 חלאתה באש חלאתה׃ † בטמאתך זמה
non tua immunditia ab ; te mundasti non & , te mundaui † quod eo pro
יען טהרתיך ולא טהרת מטמאתך לא
.te in meam iram me faciendum quiescere ad vsque ‡ , amplius te mundabis
תטהרי־עוד עד־הניחי את־חמתי בך׃
non & , retractabo ‖ non . feci & ‡ Venit , sum locutus DOMINVS Ego
14 † אני יהוה דברתי באה ועשיתי לא־אפרע ולא־
tua studia iuxta * & , tuas vias iuxta : ducar pœnitentia ‡ non & , parcam
אחוס ולא אנחם כדרכיך וכעלילותיך
.Deus Dominus dixit , te iudicabunt
שפטוך נאם אדני יהוה׃
: dicendo , me ad DOMINI verbum fuit Et
15 † ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
, tuorū oculorum desiderium † te à capiens ego ecce hominis Fili
16 † בן־אדם הנני לקח ממך את־מחמד עיניך
.tua lachryma veniat neque , plores nec , plangas nec : percussione in
במגפה ולא תספד ולא תבכה ולוא תבוא דמעתך׃
tuam tiaram ; facias ne luctum mortuorum , tace clamando ‡
17 † האנק דם מתים אבל לא־תעשה פארך
inuoluas ‖ ne & : tuis pedibus in pones tua calceamenta & , te super liga
חבוש עליך ונעליך תשים ברגליך ולא תעטה
.comedas ne * hominum panem & , mystacem super
על־שפם ולחם אנשים לא תאכל׃

ponent fœditatem vestrā ‖ pœnas propter idola vestra luetis: ‡ sum
נשא [c]
היה [d] *dic
ipsummet diem, quo appropinquauit ‡ ipsomet die hoc.
† dic
מרה [e] pone † pone,
electis ossib⁹ † Electū pec⁹
coquite
* est
frustatim, frustatim
יצא [f] ‖ eminentem petram
שום [g]
Vt ascendere faceret ‡ posui
עלה [h] ‡ eminentem petram, ne operiretur.
כסה [i]
תמם [k]
חרר [k]
† fundum
יחם [l]
Mendacia faciendo laborare fecit seipsam,
און [m] יצא [n] ‡ consumetur * est, quæ est † iussi vt mundares ‡ donec quiescere faciam
נוח [o] עשה [p] ‡ quod decreui ‖ retrocedam, ‡ pœnitebit me: * opera
היה [q] tollo † vxorem quę est
‡ A
מות [r] pone ‖ operias labrū superius, * lugentium

mea vxor est mortua & , mane in populum ad sum locutus Et
18 † ואדבר אל־העם בבקר ותמת אשתי
me ad dixerunt † Et .sum iussus ‡ sicut mane in fecique : vespera in
19 בערב ואעש בבקר כאשר צויתי׃ † ויאמרו אלי
.faciens ‡ tu quia ‖ nobis ‖ ista quid nobis indicabis Nonne : populus
העם הלא־תגיד לנו מה־אלה לנו כי אתה עשה׃
: dicendo , me ad fuit DOMINI Verbum : eos ad dixi Et
20 † ואמר אליהם דבר־יהוה היה אלי לאמר׃
ego Ecce , Deus DOMINVS dixit Sic : Israel domui Dic
21 † אמר לבית ישראל כה־אמר אדני יהוה הנני
desiderium * , vestræ fortitudinis superbiam , meum sanctuarium polluens
מחלל את־מקדשי גאון עזכם מחמד
, vestri filij & : vestræ animæ indulgentiam & , vestrorum oculorum
עיניכם ומחמל נפשכם ובניכם
facietis Et .cadent gladio in , reliquistis quas vestræ filiæ &
22 ובנותיכם אשר עזבתם בחרב יפלו׃ † ועשיתם
hominum panem & , obuoluetis † non mystacem super : feci quemadmodum
כאשר עשיתי על־שפם לא תעטו ולחם אנשים
, vestra capita super vestrū ornamētum ‡ Et . comedetis non
23 לא תאכלו׃ † ופארכם על־ראשיכם
: flebitis neque , plangetis non ; vestris pedibus in vestra calceamenta &
ונעליכם ברגליכם לא תספדו ולא תבכו
.suū fratrem ad vir † gemetis & , vestras iniquitates propter tabescetis &
ונמקתם בעונתיכם ונהמתם איש אל־אחיו׃
fecit quæ omnia iuxta : portentum in vobis Iechezchel Eritque
24 † והיה יחזקאל לכם למופת ככל אשר־עשה
.Deus Dominus ego * quòd scietis & , istud veniendo in : facietis
תעשו בבאה וידעתם כי אני אדני יהוה׃
eis ab me capere die in nonne , hominis fili tu Et
25 † ואתה בן־אדם הלוא ביום קחתי מהם את־
, eorū oculorum desiderium : eorum glorię gaudium , eorū fortitudinem
מעזם משוש תפארתם את־מחמד עיניהם
? eorum filias & , eorum filios eorum animæ eleuationem &
ואת־משא נפשם בניהם ובנותיהם׃
.aurium ‡ auditum ad , te ad euasor veniet ipsa die In
26 † ביום ההוא יבוא הפליט אליך להשמעות אזנים׃
non & , loqueris & , euasore cum tuum os aperietur illa die In
27 † ביום ההוא יפתח פיך את־הפליט ותדבר ולא
.DOMINVS ego ‡ quòd scient & , portentū in eis eris & : vltra eris mutus
תאלם עוד והיית להם למופת וידעו כי־אני יהוה׃

CAP. XXV. כה

: dicendo , me ad DOMINI verbum fuit Et
1 † ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
.eos super propheta & : Hāmon filios ad tuas facies pone hominis Fili
2 † בן־אדם שים פניך אל־בני עמון והנבא עליהם׃
Sic : Dei Domini verbum Audite : Hammon filiis dices * Et
3 † ואמרת לבני עמון שמעו דבר־אדני יהוה כה־
quia , meum sanctuarium ad * euge , te dicere Pro : Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה יען אמרך האח אל־מקדשי כי־
domum ad ‡ & , est desolata quia , Israel humum ad & , est pollutum
נחל ואל־אדמת ישראל כי נשמה ואל־בית
.captiuitatem in abierunt quoniam , Iehudah
יהודה כי הלכו בגולה׃
faciēt inhabitare & , hæreditatē in orietis filiis te dans ego ecce Idcirco
4 † לכן הנני נתנך לבני־קדם למורשה וישבו
, tuū fructū † comedent ipsi : sua habitacula te in dabunt * & , te in suas ædes ‡
טירותיהם בך ונתנו בך משכניהם המה יאכלו פריך
habitaculum in Rabbah dabo Et .tuum lac bibent ipsi &
5 והמה ישתו חלבך׃ † ונתתי את־רבה לנוה
ego ‡ quòd scietis & : pecorū † cubile in Hammon filios & , camelorum
גמלים ואת־בני עמון למרבץ־צאן וידעתם כי־אני
te plaudere Pro : Deus Dominus dixit sic Quia .DOMINVS
6 יהוה׃ † כי כה אמר אדני יהוה יען מחאך
animo in tuo cōtemptu omni in ‖ es gauisa & : pede in te dilatare & , manu
יד ורקעך ברגל ותשמח בכל־שאטך בנפש
meam manum extendi ego ecce Idcirco .Israel humum ad
7 אל־אדמת ישראל׃ † לכן הנני נטיתי את־ידי
, populis è te faciam succidere & , gentibus cibum in te dabo & , te super
עליך ונתתיך לבג לגוים והכרתיך מן־העמים
ego ‡ quòd scies & , te faciam delere † : terris de te faciam perdere &
והאבדתיך מן־הארצות אשמידך וידעת כי־אני
, Sehir & , Moab dicere ‖ Pro : Deus Dominus dixit Sic .DOMINVS
8 יהוה׃ † כה אמר אדני יהוה יען אמר מואב ושעיר
.Iehudah domus gentes omnes sicut Ecce
הנה ככל־הגוים בית יהודה׃

מות [s]
vesperi, ‡ iussum fuit mihi. † dixit
צוה [t] ‖ portendant ‡ facis illa.
נגד [v]
polluo * desiderabile
עזז [x]
נפל [y] labrum superius † operietis,
עטה [z] ‡ tiaræ vestræ erunt
בכה [a] † alter cum fratre suo.
מקק [b]
cùm venerit * sum
qua tollam
לקח [c]
appropinquabit ‡ auris.
‡ sum
faciem tuam super
שום [d] * dic
eò quod dixisti, * super
super terram ‡ super
do
ירש [e] ‡ habitatiões * ponent † fruges tuas,
פרה [f]
שחה [g] ‡ pecorum: ‡ sum
eo quod plausisti
percussisti ‖ cum
super terram
נטה [h] tradam te in direptionem
לבז [i]
ק
† conterere ‡ sum ‖ eo quod dixit

eius vrbibus ab vrbibus ab‡ ,Moab humerum aperiens ego ecce Idcirco
9 †לכן הנני פתח את־כתף מואב מהערים מעריו
,mehon--Bahal ; haiesimoth--Beth terræ decorem* ,eius extremo ab
[i]מקצהו צבי ארץ בית הישימות בעל מעון
,Hammon filios contra† orientis filios Ad . Chiriathaimah &
10 וקריתמה׃ †לבני־קדם על־בני עמון
Hammon filiorum memoria sit ‡ non vt :hæreditatem in eam dabo &
ונתתיה למורשה למען לא־תזכר בני־עמון
ego‡quòd scient & :iudicia faciam Moab in Et .gentes inter
11 בגוים׃ †ובמואב אעשה שפטים וידעו כי־אני
,Edom facere* Pro :Deus Dominus dixit Sic .DOMINVS
12 יהוה׃ †כה אמר אדני יהוה יען עשות אדום
,delinquẽdo deliquerunt & :Iehudah domum cõtra vltionem vlciscẽdo in†
בנקם נקם לבית יהודה ויאשמו אשום
extendam Et :Deus Dominus dixit sic Idcirco .eis in† sunt vlti &
13 ונקמו בהם׃ †לכן כה אמר אדני יהוה ונטתי
:animal & hominem ea ex succidam & , Edom super meam manum
ידי על־אדום והכרתי ממנה אדם ובהמה
.cadent gladio in Dedan & Teman à ,desolationẽ†eam dabo &
ונתתיה חרבה מתימן ודדנה בחרב [k]יפלו׃
,Israel mei populi manum per Edom in meam vltionem dabo Et
14 †ונתתי את־נקמתי באדום ביד עמי ישראל
scient & :meam iram iuxta & ,meum nasum iuxta Edom in facient &
[l]ועשו באדום כאפי וכחמתי וידעו
.Deus Dominus dixit ,meam vindictam
את־נקמתי נאם אדני יהוה׃
,vltione in† Pelistim facere * Pro :Deus Dominus dixit Sic
15 †כה אמר אדני יהוה יען עשות פלשתים בנקמה
inimicitia corruptionem‡ad animo in contemptu cum vltionem sunt vlti &
וינקמו נקם בשאט בנפש למשחית איבת
extendens‡ ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Propterea .seculi
16 עולם׃ †לכן כה אמר אדני יהוה הנני נוטה
, Cherethæos faciam succidere & , Pelistim super meam manum
ידי על־פלשתים והכרתי את־כרתים
eis in Faciamque .maris portus residuum faciam disperdere &
17 והאבדתי את־שארית חוף הים׃ †ועשיתי בם
ego† quòd scient Et . iræ increpationibus in‡ magnas vltiones
נקמות גדלות בתוכחות חמה וידעו כי־אני
. eis in meam vindictam me dando in ,Dominus
יהוה [m]בתתי את־נקמתי בם׃

aperio latus
‡latus ciuitatum eius quę sunt in
* desiderabiles terras
[i]קצה
†vocabo vt veniant
וקריתימה קְ
‡ memorentur filij
‡sum
* eo quòd fecit
†quando vltà est
†de
homines & iumenta:
ponam †in
[k]נפל
furorem
[l]עשה
*eo quòd fecerunt
†propter vindictam,
‡vastationem inimicitiis perpetuis.
‡extendo
‡ cum † sum
cùm dedero
[m]נתן

CAP. XXVI. כו

verbum fuit ,mensis vna in , anno vndecimo in fuit Et
1 †[n]ויהי בעשתי־עשרה שנה באחד לחדש היה דבר־
dixit quòd eo Pro :hominis Fili :dicendo ,me ad DOMINI
2 יהוה אלי לאמר׃ †בן־אדם יען אשר־אמרה
se cõuertit ,populorum fores est confracta ,euge ,Ierusalaim super Sor
צר על־ירושלם האח נשברה דלתות העמים [o]נסבה
:Deus Dominus dixit sic Propterea .est deserta ,me replebo ,me ad
3 אלי אמלאה החרבה׃ †לכן כה אמר אדני יהוה
,multas gentes te contra faciam ascendere & :Sor te super‡ ego Ecce
הנני עליך צר [p]והעליתי עליך גוים רבים
,Sor muros dissipabunt Et .suis fluctibus mare ascendere iuxta
4 כהעלות הים לגליו׃ †ושחתו חמות צר
eam dabo†& :ea ex eius puluerẽ detraham & ,eius turres destruẽt &
והרסו מגדליה וסחיתי עפרה ממנה ונתתי אתה
;maris medio in erit sagenarum Extensio .petræ læue cacumen in
5 לצחיח סלע׃ †משטח חרמים תהיה בתוך הים
direptionem in erit & :Deus Dominus dixit ,sum locutus ego quia
כי אני דברתי נאם אדני יהוה והיתה לבז
scient & :occidentur gladio in ,agro in† quæ eius filiæ Et .gentibus
6 לגוים׃ †ובנותיה אשר בשדה בחרב תהרגנה וידעו
.DOMINVS ego* quòd
כי־אני יהוה׃
Sor aduersum adducens‡ ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Quia
7 †כי כה אמר אדני יהוה הנני [q]מביא אל־צר
,equo in* ,regum regem ,aquilone ab Babel regem Nebuchadresar
נבוכדראצר מלך־בבל מצפון מלך מלכים בסוס
. multo populoque ,cœtu & ,equitibus in & ,curru in‡ &
וברכב ובפרשים וקהל ועם־רב׃
.ligneã turrim‡te cõtra dabit†& :interficiet gladio in ,agro in tuas Filias‖
8 †בנותיך בשדה בחרב יהרג ונתן עליך דיק
.scutum te contra faciet consurgere & ,aggerem te contra effundet &
ושפך עליך סללה [r]והקים עליך צנה׃
destruet tuas turres & ;tuos muros contra dabit suæ catapultæ ictum‡ Et
9 †[s]ומחי קבלו יתן בחומתיך ומגדלתיך [t]יתץ

[n]היה
porta
[o]סבב
‡venio cõtra
[p]עלה
sicut ascẽdit
†ponam
vt est summitas
habitatores villarum
† sunt
* sum
‡adduco
[q]בוא
* cum equis,
‡curribus,
‖Habitatores villarũ tuarũ quæ sunt
† ponet
‡ munitionẽ
[r]קום
‡ balistas contra eã ponet
[s]מחה [t]נתץ

voce* A .eorũ puluis te operiet eius equorum copia Præ‡ . suis gladijs in
10 בחרבותיו׃ †משפעת סוסיו [u]יכסך אבקם מקול
illo ingrediendo in ‡ , tui muri mouebuntur currus †,& , rotæ & ,equitis
פרש וגלגל ורכב תרעשנה חומותיך בבואו
vngulis In . dirupta ‡ ciuitatis introitus tanquam ,tuas portas in
11 בשעריך כמבואי עיר מבקעה׃ †בפרסות
gladio in tuũ populum :tuas plateas omnes conculcabit suorum equorũ
סוסיו ירמס את־כל־חוצותיך עמך בחרב
prædabuntur Et .descendet* terram in tuæ fortitudinis statuæ & ,occidet
12 יהרג ומצבות [x]עזך לארץ [y]תרד׃ †ושללו
,tuos muros destruent & ,tuam negotiationem diripient & ,tuam facultatem
חילך ובזזו רכלתך והרסו חומותיך
tuũ puluerẽ & ,tua ligna & ,tuos lapides & ;demolientur tui desiderij domos &
ובתי חמדתך יתצו ואבניך ועציך ועפרך
:tuorũ canticorũ turbam‡ faciam cessare Et .ponent aquarum medio in
13 בתוך מים [z]ישימו׃ †והשבתי המון שיריך
leue cacumẽ in‡ te dabo†Et .amplius audietur non tuarũ cithararum vox &
14 וקול כנוריך לא ישמע עוד׃ †ונתתיך לצחיח
ego quia :vltrà ædificaberis nec ,eris sagenarum expansio ,petræ
סלע משטח חרמים תהיה לא תבנה עוד כי אני
Dominus dixit Sic .Deus Dominus dixit ,sum locutus DOMINVS
15 יהוה דברתי נאם אדני יהוה׃ †כה אמר אדני
occisione occidi in ;occisum clamãdo in‖,tuę ruinæ voce‡à Nõne :Sor ipsi Deus
יהוה לצור הלא מקול מפלתך באנק חלל בהרג הרג
suis soliis desuper*descendent Et ?insulæ cõmouebuntur ,tui medio in
16 בתוכך ירעשו האיים׃ †וירדו מעל כסאותם
vestimenta & ,sua pallia remouebunt & ,maris prælati† omnes
כל נשיאי הים [a]והסירו את־מעיליהם ואת־בגדי
trement‡& ,sedebũt terram super ,induẽtur tremoribus‖ :exuẽt suæ recamaturæ‡
רקמתם יפשטו חרדות ילבשו על־הארץ ישבו וחרדו
,lamentum te super assument Et .te super admirabũtur & ,momenta ad
17 לרגעים ושממו עליך׃ †ונשאו עליך קינה
? laudata ‡ vrbs ,maribus à† habitata peristi Quomodo : tibi * dicent &
ואמרו לך איך [b]אבדת נושבת מימים העיר ההללה
suũ terrorẽ dabãt qui,‡ei° habitatores & ipsa ,mari in fortis fuit‖ Quæ
אשר היתה חזקה בים היא וישביה אשר־[c]נתנו חתיתם
:tuæ ruinæ die insulæ* pauebunt Nunc .eius habitatoribus omnibus
18 לכל־יושביה׃ †עתה [d]יחרדו האין יום מפלתך
dixit sic Quia .te egrediendo ab‖mari in quæ insulæ† terrebuntur &
19 ונבהלו האיים אשר־בים [e]מצאתך׃ †כי כה אמר
ciuitates sicut ,desolatam vrbem te me ponendo In‡ : Deus Dominus
אדני יהוה [f]בתתי אתך עיר נחרבת כערים
, voraginem te super faciendo ascendere in* : habitantur non quæ
אשר לא־נושבו [g]בהעלות עליך את־תהום
descendẽtibus cum te fecero descẽdere Et .multæ aquæ te operuerint &
20 [h]וכסוך המים הרבים׃ †[i]והורדתיך את־יורדי
,inferorum‡ terra in te fecero collocare & ,seculi populum ad ,lacum†
בור אל־עם עולם [k]והושבתיך בארץ תחתיות
:habiteris non vt ,lacum‡ descendentibus cum seculo à solitudinibus in
כחרבות מעולם את־יורדי בור למען לא תשבי
.tu‡nõ &,te dabo Terrores† .viuentium terra in decorem* dedero &
21 ונתתי צבי בארץ חיים׃ †בלהות אתנך ואינך
.Deus Dominus dixit ,seculum in vltrà inuenieris non & ,requireris‡ &
ותבקשי ולא־תמצאי עוד לעולם נאם אדני יהוה׃

CAP. XXVII. כז

:dicendo me ad DOMINI verbum fuit Et
1 †[l]ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
.lamentum Sor super tolle* hominis fili tu Et
2 †ואתה בן־אדם [m]שא על־צר [n]קינה׃
negociatrici ,maris ingressibus super habitanti‡ ,Sor ipsi dices† Et
3 †ואמרת לצור הישבתי על־מבואת ים רכלת
tu ,Sor :Deus Dominus dixit Sic .multas insulas ad populorum
העמים אל־איים רבים כה אמר אדני יהוה צור את
.tui termini‡marium corde†In .pulchritudine absoluta* Ego :dixisti
4 אמרת אני כלילת [o]יפי׃ †בלב ימים גבוליך
Senir*de abietibus‡ .tuum decorem perfecerunt tui Aedificatores
5 [p]בניך כללו יפיך׃ †ברושים משניר
,tulerunt Lebanon de cedrum‡ :tabulis omnibus cum†tibi ædificauerunt
בנו לך את כל־לחתים ארז מלבנון לקחו
:tuos remos fecerunt Basan de Alnis .te super‡malum faciendum ad
6 [q]לעשות תרן עליך׃ †אלונים מבשן עשו משוטיך
.Chitthim insulis de ,Assurim filia ,dente† fecerunt tuum asserem*
קרשך עשו־שן בת־אשרים מאיי כתיים׃
tibi existendum ad ,tuum velum* fuit Aegypto de recamatione in‡ bysso‡
7 †שש ברקמה ממצרים היה מפרשך להיות לך

malleis
‡Propter multitudinem
*sonitu equitũ,& rotarũ
[v]כסה
†curruum
‡cùm ingressus fuerit
‡dissipatæ.
*descendent.
[x]עזז [y]ירד
opes tuas,
desiderabiles tuas destruẽt,
‡multitudinẽ
[z]שום
sonitus
† ponam
‡vt summitatem
‡sonitu
‡cùm clamauerit vulneratus, cũ occisus fuerit
* de
†principes
[a]סור
‡discoloria sua
‖ stuporibus
‡obstupescẽt
*super te:
† à negotiatoribus venientibus
‡ quæ laudabaris? ‖fuisti
[b]ישב [c]חתת
‡fortes erant,
* insulares in
[d]אי [e]יצא
†insulares qui sunt ‖in exitu tuo.
‡Cũ posuero
[f]נתן [g]עלה
*cum ascendere fecero
[h]כסה [i]ירד
†in sepulchrum,
‡inferiori, sicut solitudines quæ fuerunt
[k]ישב
‡ in sepulchrum,
*gloriam
†Consummatione ponam
‡ eris.
‡ si requisita fueris,
[l]היה [m]נשא
*assume
[n]קין
† dic
‡quæ habitat in ostiis
* perfecti decoris sum.
†medio ‡sunt
[o]יפה [p]בנה
‡Cũ *monte
†naues
‡cedros
‡tibi. E pinis
[q]עשה
*tabulatum
† eburneum, congregatio
‡E ‡ opere phrygionico texta
*cortina tua, vt esset

.tuū operimentū fuit Elisah insulis de purpura & ,hyacintho .vexillū‡in
28 לנס תכלת וארגמן מאיי אלישה היה מכסך׃
,Sortui Sapientes .tibi remiges fuerunt Aruad & ,Sidon Habitatores
29 8 ישבי צידון וארוד היו שטים לך חכמיך צור
eius sapientes & ,Ghebal Senes .tui gubernatores‡ ipsi te in fuerunt
30 9 היו בך המה חבליך׃ זקני גבל וחכמיה
earū nautæ‡& ,maris naues Omnes .tuam scissuram roborantes† te in fuerunt*
היו בך מחזיקי בדקך כל־אניות הים ומלחיהם
,Put & ,Lud & ,Paras .tuam fideiussionem fideiubendum‡ ad te in fuerunt
31 10 היו בך לערב מערבך׃ פרס ולוד ופוט
suspenderunt galeam & ,Scutum† .tui belli * viri tuo exercitu in fuerunt
היו בחילך אנשי מלחמתך מגן וכובע תלו־
tua virtus & ‡ Aruad Filij .tuum decorem dederunt Ipsi .te in
32 11 בך המה נתנו הדרך׃ בני ארוד וחילך
.fuerunt tuis turribus in Pygmæi & ,vndique ‡ tuos muros super
33 על־חומותיך סביב וגמדים במגדלותיך היו
perfecerunt ipsi .vndique ‖ tuos muros super suspenderunt sua Scuta
שלטיהם תלו על־חומותיך סביב המה כללו
omnis multitudine à ,tuus negociator Tarsis .tuam pulchritudinem
34 12 יפיך׃ תרשיש סחרתך מרב כל־
.tuis subsidiis†dederunt plumbo & ,stanno ,ferro ,argento in ,affluētia
הון בכסף ברזל בדיל ועופרת נתנו עזבוניך׃
,hominis anima‡in ,tui institores ipsi ,Mesech & ,Tubal ,Iauan
35 13 יון תבל ומשך המה רכליך בנפש אדם
Togharmah domo De .tuo mercatu* dederunt æris ‡ vasa &
36 14 וכלי נחשת נתנו מערבך׃ מבית תוגרמה
.tuis subsidiis†dederunt mulos & ,equites & ,equos
סוסים ופרשים ופרדים נתנו עזבוניך׃
:tuæ manus negociatio multæ insulæ ,tui negociatores Dedan Filij
15 בני דדן רכליך איים רבים סחרת ידך
.tuum honorarium* reddiderunt hebena‡ & ,dentis‡ Cornua
1 קרנות שן והובנים השיבו אשכרך׃
carbunculo cū ,tuū operū multitudinē propter tua negociatrix Aram
2 16 ארם סחרתך מרב מעשיך בנפך
dederunt rubinum ‡ & ,coralliis & ,bysso & ,acupictura† & ,purpura
ארגמן ורקמה ובוץ וראמת וכדכד נתנו
:tui institores ipsi ,Israel terra & ,Iehudah .tuis nundinis in
17 בעזבוניך׃ יהודה וארץ ישראל המה רכליך
dederūt resinam*& ,oleum & ,mel & ,Pannag & ,Minnith‡frumentis cum
3 בחטי מנית ופנג ודבש ושמן וצרי נתנו
,tuorum operū multitudine in tua negociatrix Dammesec .tuo mercatu†
4 18 מערבך׃ דמשק סחרתך ברב מעשיך
.alba lana & ,Chelbō‡vino in ,quæstus omnis‡multitudinem propter
מרב כל־הון ביין חלבון וצמר צחר׃
:nitidum†ferrum dederūt tuis nundinis in Meuzal* ,Iauan & ,Dan Et
5 19 ודן ויון מאוזל בעזבוניך נתנו ברזל עשות
vestimentis‡in tua negociatrix Dedan .fuit tuo foro in ‡ calamus & ,Casia
6 20 קדה וקנה במערבך היה׃ דדן רכלתך בבגדי־
ipsi ,Chedar principes vniuersi & ,Harab .currum ad ingenuitatis
21 חפש לרכבה׃ ערב וכל־נשיאי קדר המה
eis in hircis & ,arietibus & ,agnis cum tuæ manus negociatores
7 סחרי ידך בכרים ואילים ועתודים בם
ipsi ,Rahamah & ,Seba * Negociatores .tui negociatores
22 סחריך׃ רכלי שבא ורעמה המה
auro & ,precioso lapide omni in & ,aromatis omnis capite In†.tui negociatores
8 רכליך בראש כל־בשם ובכל־אבן יקרה וזהב
negociatores Heden & ,Channeh & ,Charan .tuis subsidiis‡ dederunt
9 23 נתנו עזבוניך׃ חרן וכנה ועדן רכלי
tui negociatores Ipsi .tua negociatrix Chilmad ,Assur ,Sceba‡
24 שבא אשור כלמד רכלתך׃ המה רכליך
‡pciosarū vestiū capsis in & ,recamationis & ,hyacinthi inuolucris in ,vniuersitatib⁹*‡
10 במכללים בגלומי תכלת ורקמה ובגנזי ברמים
Tarsis Naues .tua mercatura in cedri & ,ligatarum † funibus in
25 בחבלים חבשים וארזים במרכלתך׃ אניות תרשיש
corde‡ in valde es glorificata & ,es repleta & :tua negociatione tuæ principes‡
11 שרותיך מערבך ותמלאי ותכבדי מאד בלב
Ventus .te agentes remis * te adduxerunt multas aquas In .marium
12 26 ימים׃ במים רבים הביאוך השטים אתך רוח
,tua subsidia & ,tuus Quæstus‡ .marium corde†in te contriuit orientalis
27 הקדים שברך בלב ימים׃ הונך ועזבוניך
,tuæ rupturæ fortificatores‡ ,tui gubernatores & ,tui nautici ,tua fideiussio
מערבך מלחיך וחבליך מחזיקי בדקך
omni in‖& ,te in†qui ,tui belli * viri omnes & ,tuæ fideiussionis fideiussores &
13 וערבי מערבך וכל־אנשי מלחמתך אשר־בך ובכל־
.tuæ ruinæ die in ,marium corde‡ in cadent ,tui medio in‡ qui ,tuo cœtu
קהלך אשר בתוכך יפלו בלב ימים ביום מפלתך׃

Ex velum. נסס שוט ‡nautæ * instaurauerunt † rimas tuas. ‡remiges ‡negociandū negotiationē היה גנן * bellatores †Scuta, & galeas תלה ‡ cū exercitu tuo ‡per circuitū ‖per circuitū. ob multitudinē cūctarum diuitiarum, יפה רבב † in nundinis tuis. ‡animabus ‡ ærea * in negociatione tua. †in foro tuo. ‡eburnea, ‡ pauones *in donum שוב † vestibus diuersorum colorum, ‡vniones ‡terræ numerosis & balsamo, *theriacam חנט †in negociatione tua. ‡ vniuersarū opum ‡loci * vagabundus †purum: ‡ aromaticus in negociatione tua ‡ pannis preciosis pro curribus. * Harabicæ † Præcipua inter vniuersa aromata, & omnē lapidē preciosū, & aurum ‡ in negociationibus ‡ Harabicæ *omnibus generib⁹, in palliis hyacinthinis, & polymitis, †iunctarū, & torquibus in negociatione ‡ præ cunctis ad te in ‡ medio שרה בוא *remiges tui. †medio ‡Diuitię tuę, nūdinæ tuæ, negociatio שוט נפל ‡ instauratores fissurarū tuarū, & negociatores negociorum tuorum, * bellatores † erant ‖cum ‡est ‡medio

.suburbana contremiscent tuorum rectorum clamoris sonitum Ad
28 לקול זעקת חבליך ירעשו מגרשות׃
omnes ,nautici ,remum tenentes omnes suis nauibus de descēdent Et
29 וירדו מאניותיהם כל תפשי משוט מלחים כל
te super facient audire Et .stabunt terram ad‡ maris gubernatores
30 חבלי הים אל־הארץ יעמדו׃ והשמיעו עליך
super puluerem facient ascendere & :amarè clamabunt & ,sua voce in*
בקולם ויזעקו מרה ויעלו עפר על־
,caluicium te ad‡ decaluabunt Et .se conspergent† cinere in ,sua capita
31 ראשיהם באפר יתפלשו׃ והקריחו אליך קרחה
planctu* ,animæ amaritudine in ,te in flebunt‡& :saccis se accingent &
וחגרו שקים ובכו אליך במר־נפש מספד
lamentabuntur‡& ,lamentum ,suis querimoniis in te ad tollent†Et .amaro
32 מר׃ ונשאו אליך בניהם קינה וקוננו
egrediendo In* ?maris medio in succisa sic ,Sor sicut ‡ Quæ :te super
33 עליך מי כצור כדמה בתוך הים׃ בצאת
,tui lucri†multitudine in :multos populos saturabas ,maribus de tua subsidia
עזבוניך מימים השבעת עמים רבים ברב הוניך
,maribus à cōtrita‡Tempore .terræ reges ditasti tuorum emporiorum &
34 ומערביך העשרת מלכי־ארץ׃ עת נשברת מימים
.cadent tui medio in tuus cœtus oīs & ,tuum emporiū‡ ,aquarū profundis in
במעמקי־מים מערבך וכל־קהלך בתוכך נפלו׃
earum reges & ,te super obstupuerunt ,insularū habitatores Vniuersi
35 כל ישבי האיים שממו עליך ומלכיהם
populis in Negociatores .faciebus sunt turbati ,crine horripilauerunt*
36 שערו שער רעמו פנים׃ סחרים בעמים
.seculum in vsque tu‡non & ,fuisti Terrores† .te super sibilauerunt
שרקו עליך בלהות היית ואינך עד־עולם׃

CAP. XXVIII. כח

: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
ꝙ eo Pro :Deus Dominus dixit Sic :Sor duci ‡ Dic ,hominis Fili
2 בן־אדם אמר לנגיד צר כה־אמר אדני יהוה יען
,sedi Dei cathedra ,*ego Deus ,dixisti & ,tuum cor est eleuatum
גבה לבך ותאמר אל אני מושב אלהים ישבתי
tuum cor dedisti ‡ & ,Deus non & ,homo † tu & : marium medio in
בלב ימים ואתה אדם ולא־אל ותתן לבך
absconditū Omne ?Daniele præ tu sapiens‡Ecce .Dei cor tanquam
3 כלב אלהים׃ הנה חכם אתה מדנאל כל־סתום
tibi fecisti‡ tua intelligētia in & ,tua sapientia In .te latuerunt † non
4 לא עממוך׃ בחכמתך ובתבונתך עשית לך
.tuis thesauris in argentum & aurum fecisti*& :facultatem‡
חיל ותעש זהב וכסף באוצרותיך׃
:tuā facultatē†multiplicasti tua negotiatione in ,tuæ sapiētiæ multitudine In
5 ברב חכמתך ברכלתך הרבית חילך
Dominus dixit sic Propterea .tua facultate in‖ tuum cor est eleuatum &
6 ויגבה לבבך בחילך׃ לכן כה אמר אדני
. Dei cor sicut tuum cor te dare‡ Pro :Deus
יהוה יען תתך את־לבבך כלב אלהים׃
:gentium robustos ,alienos te super adducens† ego ecce Idcirco
7 לכן הנני מביא עליך זרים עריצי גוים
polluent & ,tuæ sapientię pulchritudinē super suos gladios euaginabunt &
והריקו חרבותם על־יפי חכמתך וחללו
morieris & ,te facient descendere foueam Ad .tuum splendorem
8 יפעתך׃ לשחת יורדוך ומתה
,dices dicendo Nunquid .marium corde‡in occisi † mortibus
9 ממותי חלל בלב ימים׃ האמר תאמר
manu in ,Deus non & ,†homo tu Et ?te occidētis facies ad ,*ego Deus
אלהים אני לפני הרגך ואתה אדם ולא־אל ביד
.alienorum manu in morieris incircuncisorum Mortibus† .te saucianti s*
10 מחלליך׃ מותי ערלים תמות ביד זרים
.Deus Dominus ait ,sum locutus ego Quid
כי אני דברתי נאם אדני יהוה׃
: dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
11 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
Sic :ei dices* & :Sor regem super lamentum Tolle‡ :hominis Fili
12 בן־אדם שא קינה על־מלך צור ואמרת לו כה
,sapientia plenus dispositionem sigillans† Tu :Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה אתה חותם תכנית מלא חכמה
.decore perfectus &
וכליל יפי׃
,tuū operimentū preciosus lapis omnis ,fuisti Dei horti Heden In
13 בעדן גן־אלהים היית כל־אבן יקרה מסכתך
,carbunculus ,sapphirus ,iaspis†& ,onyx ,hyacinthus ,adamas‖& ,smaragd⁹ ,rubinus‡
אדם פטדה ויהלם תרשיש שהם וישפה ספיר נפך

nautarum ‡super *vocē suam, עלה † inuoluent ‡super ‡plangent super *ploratu שקק בכה מרר † assumēt super te in lamentationibus suis, ‡plangent ‡fuit * Quando egrediebantur negociationes tuæ נהה יצא † diuitiarum tuarū, & negociationum tuarum ‡quo eris ‡erit negociatio tua, איה * formidauerunt formidine, indignati sunt vultu. †Terror ‡eris היה ‡principi *sum, †es ‡posuisti נתן ‡ sapiētior es † est absconditum à ‡ congregasti עשה ‡ opes: *acquisisti †opes tuas: רבה propter opes tuas. *eo quòd posuisti נתן †adduco יפע מות † occisorum ‡medio *sum, coram occidentes, †es, * interficiētis †Morte ‡Leua *dic נשא קון †sigillas summam, יפה סכך ‡sardius, topasius, ‖iaspis, chrysolithus, †beryllus,

tuorum foraminum & ,tuorũ tympanorum opus :aurum & ,smaragdus & tibiarũ tuarũ
וּבָרְקַת וְזָהָב מְלֶאכֶת תֻּפֶּיךָ וּנְקָבֶיךָ
vnctus Cherub Tu .fuerunt præparata te creari die in te in
14 אַתְּ־כְּרוּב מִמְשַׁח בָּךְ בְּיוֹם הִבָּרַאֲךָ כּוֹנָנוּ׃
medio in ,fuisti Dei sanctitatis monte In .te dedi & : protegens
הַסּוֹכֵךְ וּנְתַתִּיךָ בְּהַר קֹדֶשׁ אֱלֹהִים הָיִיתָ בְּתוֹךְ
die à ,tuis viis in tu Perfectus .ambulasti ignis lapidum
15 אַבְנֵי־אֵשׁ הִתְהַלָּכְתָּ׃ תָּמִים אַתָּה בִּדְרָכֶיךָ מִיּוֹם
multitudine In .te in iniquitas est inuenta donec :te creari
16 הִבָּרְאָךְ עַד־נִמְצָא עַוְלָתָה בָּךְ׃ בְּרֹב
: peccasti & ,iniquitate tui medium repleuerunt tuæ negociationis
רְכֻלָּתְךָ מָלוּ תוֹכְךָ חָמָס וַתֶּחֱטָא
,protector Cherub te perdam & ,Dei monte de te prophanabo &
וָאֲחַלֶּלְךָ מֵהַר אֱלֹהִים וָאַבֶּדְךָ כְּרוּב הַסֹּכֵךְ
.tua pulchritudine in tuum cor est Eleuatum .ignis lapidum medio de
17 מִתּוֹךְ אַבְנֵי־אֵשׁ׃ גָּבַהּ לִבְּךָ בְּיָפְיֶךָ
terram super : tuum splendorem super tuam sapientiam perdidisti
שִׁחַתָּ חָכְמָתְךָ עַל־יִפְעָתֶךָ עַל־אֶרֶץ
.te in aspiciendum ad te dabo regum facies ad te proiiciam
הִשְׁלַכְתִּיךָ לִפְנֵי מְלָכִים נְתַתִּיךָ לְרַאֲוָה בָךְ׃
polluisti tuæ negociationis iniquitate in ,tuarũ iniquitatũ multitudine Præ
18 מֵרֹב עֲוֹנֶיךָ בְּעֶוֶל רְכֻלָּתְךָ חִלַּלְתָּ
te dabo & ;te comedet ipse ,tui medio de ignem producam & :tua sanctuaria
מִקְדָּשֶׁיךָ וָאוֹצִא־אֵשׁ מִתּוֹכְךָ הִיא אֲכָלַתְךָ וָאֶתֶּנְךָ
te scientes Omnes .te videntiũ omniũ oculis in terram super cinerem in
19 לְאֵפֶר עַל־הָאָרֶץ לְעֵינֵי כָּל־רֹאֶיךָ׃ כָּל־יוֹדְעֶיךָ
.seculum in vsque tu non &, fuisti terrores :te super obstupescẽt populis in
בָּעַמִּים שָׁמְמוּ עָלֶיךָ בַּלָּהוֹת הָיִיתָ וְאֵינְךָ עַד־עוֹלָם׃
:dicendo me ad DOMINI verbum fuit Et
20 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
.eam super propheta & :Sidon ad tuas facies pone hominis Fili
21 בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל־צִידוֹן וְהִנָּבֵא עָלֶיהָ׃
,Sidon te super * ego Ecce .Deus Dominus dixit Sic ,dices Et
22 וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ צִידוֹן
me faciendo in DOMINVS ego quod scient & :tui medio in me glorificabo &
וְנִכְבַּדְתִּי בְּתוֹכֵךְ וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּעֲשׂוֹתִי
eam in mittam Et .ea in me sanctificauero & ,iudicia ea in
23 בָהּ שְׁפָטִים וְנִקְדַּשְׁתִּי בָהּ׃ וְשִׁלַּחְתִּי־בָהּ
eius medio in vulneratus cadet & ,eius plateis in sanguinem & ,pestilentiã
דֶּבֶר וָדָם בְּחוּצוֹתֶיהָ וְנִפְלַל חָלָל בְּתוֹכָהּ
.DOMINVS ego quod scient & :vndique eam super gladio in
בְּחֶרֶב עָלֶיהָ מִסָּבִיב וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
inferẽs dolorẽ spina & ,pungens spina Israel domui vltrà erit non Et
24 וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל סִלּוֹן מַמְאִיר וְקוֹץ מַכְאִב
ego quod scient & : eos spernentium eorum circuitibus omnibus ex
מִכֹּל סְבִיבֹתָם הַשָּׁאטִים אוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי
domum me congregando In :Deus Dominus dixit Sic .Deus Dominus
25 אֲדֹנָי יְהוִה׃ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּקַבְּצִי אֶת־בֵּית
eis in me sanctificabo & ,eos in sunt dispersi quos ,populis de Israel
יִשְׂרָאֵל מִן־הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפֹצוּ בָם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם
meo seruo dedi quam ,suã terram super habitabunt & :gentiũ oculis in
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם וְיָשְׁבוּ עַל־אַדְמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי
,domos ædificabunt & ,fiducia in eam super habitabunt Et .Iahacob
26 לְיַעֲקֹב׃ וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ לָבֶטַח וּבָנוּ בָתִּים
iudicia me faciendo in ,fiducia in habitabunt & ,vineas plantabunt &
וְנָטְעוּ כְרָמִים וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח בַּעֲשׂוֹתִי שְׁפָטִים
ego quod scient & :eorum circuitibus à eos spernentibus omnibus in
בְּכֹל הַשָּׁאטִים אֹתָם מִסְּבִיבוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי
.eorum Deus DOMINVS
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃

Margin: חָפַף; qua creatus fuisti; posui; * in tali dignitate.; ‡ sancto; נָתַן; †ignitorum; ‡fuisti; ‖qua creatus es:; ‡cor tuũ; מָלֵא; ‡ ô; ignitorum,; †propter decorem tuũ.; יָפָה; ‡propter ‖in; † ante reges ponam te, vt videant; רָאָה; ‖iniquitatis tuæ; עָוָה; ‡sanctificatione tuam:; † qui consumat ‡ponam; יָצָא; ‖qui videbũt; ‡terror *eris; הָיָה; faciem tuam super; †dic,; *venio ad; ‡sum; ‡cùm fecero; עָשָׂה; corruẽt interfecti; † sum; qui spernunt; ‡sum; Quando cõgregabo; † in; נָתַן; ‡confidenter,; יָשַׁב בָּנָה; confidenter, cùm fecero; עָשָׂה; ‡ qui spernũt; *in † sum

CAP. XXIX. כט

fuit :mensis duodecimo in ,decimo in ,decimo anno In
1 בַּשָּׁנָה הָעֲשִׂרִית בָּעֲשִׂרִי בִּשְׁנֵים עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָיָה
tuas facies pone ,hominis Fili :dicendo ,me ad DOMINI verbum
2 דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ
Aegyptum super & ,eum super propheta & :Aegypti regem Parhoh super
עַל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם וְהִנָּבֵא עָלָיו וְעַל־מִצְרַיִם
ego Ecce :Deus Dominus dixit Sic : dices & ,Loquere .totam
3 כֻּלָּהּ׃ דַּבֵּר וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
medio in cubans ,magnus draco ,Aegypti rex Parhoh te super
עָלֶיךָ פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגָּדוֹל הָרֹבֵץ בְּתוֹךְ
.me feci ego & ,meus fluuius Mihi ,dixit qui :suorum fluminum
יְאֹרָיו אֲשֶׁר אָמַר לִי יְאֹרִי וַאֲנִי עֲשִׂיתִנִי׃
tuorũ fluminũ piscem faciã adhærere & ,tuis maxillis in hamos dabo Et
4 וְנָתַתִּי חַחִיִּים בִּלְחָיֶיךָ וְהִדְבַּקְתִּי דְגַת־יְאֹרֶיךָ

Margin: *mense; †die; faciem tuam contra; שׂוּם; dic:; †venio ad; ‡qui cubat; ‡meus est; עָשָׂה; * hamum; †agglutinare; ‡pisces; חחים ק

,tuorum fluminum medio de te faciam ascendere & : tuis squamis in
בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ מִתּוֹךְ יְאֹרֶיךָ
.adhærebit tuis squamis in tuorum fluminum piscis omnis &
וְאֵת כָּל־דְּגַת יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ תִּדְבָּק׃
,tuorum fluminũ piscem omnem & te ,deserto in te derelinquã Et
5 וּנְטַשְׁתִּיךָ הַמִּדְבָּרָה אוֹתְךָ וְאֵת כָּל־דְּגַת יְאֹרֶיךָ
feræ : congregaberis nec ,colligeris non ,cades agri faciebus super
עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל לֹא תֵאָסֵף וְלֹא תִקָּבֵץ לְחַיַּת
omnes scient Et .cibum in te dedi cœlorum volatili & ,terræ
6 הָאָרֶץ וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם נְתַתִּיךָ לְאָכְלָה׃ וְיָדְעוּ כָּל־
fulcrum eos fuisse pro .DOMINVS ego quod ,Aegypti habitatores
יֹשְׁבֵי מִצְרַיִם כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן הֱיוֹתָם מִשְׁעֶנֶת
,confringeris vola in te in eos prehendendo In * .Israel domui cannæ
7 קָנֶה לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃ בְּתָפְשָׂם בְּךָ בַכַּף תֵּרוֹץ
,contereris ,te super eos innitendo in & :humerum omnem eis findes &
וּבָקַעְתָּ לָהֶם כָּל־כָּתֵף וּבְהִשָּׁעֲנָם עָלֶיךָ תִּשָּׁבֵר
Dominus dixit sic Propterea .lumbos omnes eis * facies stare &
8 וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל־מָתְנָיִם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
te de faciam succidere & : gladium te super adducens ego Ecce : Deus
יְהוִה הִנְנִי מֵבִיא עָלַיִךְ חָרֶב וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ
,solitudinem & desertum in Aegypti terra erit Et .animal & ,hominem
9 אָדָם וּבְהֵמָה׃ וְהָיְתָה אֶרֶץ־מִצְרַיִם לִשְׁמָמָה וְחָרְבָּה
ego & ,mihi fluuius ,dixit quòd eo pro .DOMINVS ego quòd scient &
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה יַעַן אָמַר יְאֹר לִי וַאֲנִי
terram daboque :tuum fluuium ad & ,te ad ego ecce Idcirco .feci
10 עָשִׂיתִי׃ לָכֵן הִנְנִי אֵלֶיךָ וְאֶל־יְאֹרֶיךָ וְנָתַתִּי אֶת־אֶרֶץ
ad vsq; & Seueneh turre à desolationis solitudinis solitudines in Aegypti
מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת חֹרֶב שְׁמָמָה מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה וְעַד־
pes & ,hominis pes eam per transibit Non .Chus terminum
11 גְּבוּל כּוּשׁ׃ לֹא תַעֲבָר־בָּהּ רֶגֶל אָדָם וְרֶגֶל
.annis quadraginta habitabitur neque :eam per transibit non .animalis
בְּהֵמָה לֹא תַעֲבָר־בָּהּ וְלֹא תֵשֵׁב אַרְבָּעִים שָׁנָה׃
,desolatarũ terrarũ medio in desolationem Aegypti terram Daboq;
12 וְנָתַתִּי אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת
desolationem erunt destructarum ciuitatum medio in eius ciuitates &
וְעָרֶיהָ בְּתוֹךְ עָרִים מָחֳרָבוֹת תִּהְיֶיןָ שְׁמָמָה
eos ventilabo & ,gentes in Aegyptios faciã dispgere & :annis quadraginta
אַרְבָּעִים שָׁנָה וַהֲפִצֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִים
quadraginta fine A* :Deus Dominus dixit sic Quia .terra in
13 בָּאֲרָצוֹת׃ כִּי כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה מִקֵּץ אַרְבָּעִים
fuerunt dispersi quò populis de Aegyptios congregabo annorum
שָׁנָה אֲקַבֵּץ אֶת־מִצְרַיִם מִן־הָעַמִּים אֲשֶׁר־נָפֹצוּ
faciam reducere & ,Aegyptiorum captiuitatem reducam Et .illuc
14 שָׁמָּה׃ וְשַׁבְתִּי אֶת־שְׁבוּת מִצְרַיִם וַהֲשִׁבֹתִי
ibi erunt & : eorum residentiæ terram super ,Pathros terram eos
אֹתָם אֶרֶץ פַּתְרוֹס עַל־אֶרֶץ מְכוּרָתָם וְהָיוּ שָׁם
non & ,humile erit regnis Præ .humile regnum
15 מַמְלָכָה שְׁפָלָה׃ מִן־הַמַּמְלָכוֹת תִּהְיֶה שְׁפָלָה וְלֹא־
non ad ,eos faciam imminuere & :gentes super vltrà eleuabitur
תִתְנַשֵּׂא עוֹד עַל־הַגּוֹיִם וְהִמְעַטְתִּים לְבִלְתִּי
Israel domui vltrà erit non Et .gentibus in dominandum
16 רְדוֹת בַּגּוֹיִם׃ וְלֹא יִהְיֶה־עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל
:eos post eos respiciendo in ,iniquitatis commonefactor confidentiam in
לְמִבְטָח מַזְכִּיר עָוֹן בִּפְנוֹתָם אַחֲרֵיהֶם
.Deus Dominus ego quòd scient &
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃
:mensis vna in ,primo in ,anno septimo & vigesimo in ,fuit Et
17 וַיְהִי בְּעֶשְׂרִים וָשֶׁבַע שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
,hominis Fili :dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit
18 הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן־אָדָם
magna seruitute suam virtutem fecit seruire Babel rex Nebuchadresar
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל הֶעֱבִיד אֶת־חֵילוֹ עֲבֹדָה גְדֹלָה
, depilatus humerus omnis & ,decaluatũ caput Omne :Sor aduersus
אֶל־צֹר כָּל־רֹאשׁ מֻקְרָח וְכָל־כָּתֵף מְרוּטָה
quam seruitutem super Sor de eius virtuti & ,ei fuit non merces &
וְשָׂכָר לֹא־הָיָה לוֹ וּלְחֵילוֹ מִצֹּר עַל־הָעֲבֹדָה אֲשֶׁר־
.eam aduersus seruiuit
עָבַד עָלֶיהָ׃
Nebuchadresar dans ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Propterea
19 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי נֹתֵן לִנְבוּכַדְרֶאצַּר
spoliabit & ,eius multitudinem tollet & :Aegypti terram Babel regi
מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם וְנָשָׂא הֲמֹנָהּ וְשָׁלַל
.eius virtuti merces erit & ,eius prædam prædabitur ,eius spolium
שְׁלָלָהּ וּבָזַז בִּזָּהּ וְהָיְתָה שָׂכָר לְחֵילוֹ׃
,Aegypti terram ei dedi ,eo in seruiuit quo eius opus
20 פְּעֻלָּתוֹ אֲשֶׁר־עָבַד בָּהּ נָתַתִּי לוֹ אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם

Margin: עָלָה; õēs pisces; ‡ adhærebũt.; oẽs pisces; דָּגָה; in superficie; ‡bestiis; נָפַל; *volatilibus; †pro esca.; ‡sum; ‡eo q fuerũt baculus arundineus; *Cum apprehenderint; †manu; כַּפַּף רָצַץ; בכף ק; ‡lacerabis; ‡dum innixi fuerint tibi,; *eos super; †adduco; בּוֹא; ‡homines & iumenta.; ‡sum; †meus est,; ‡venio; ‖flumina tua,; עָשָׂה; iumenti; יָשַׁב; ‖in; נָתַן; †in; הָיָה; פּוּץ זָרָה; *In; קֵצָץ; ‡in quos; שׁוּב; † in habitationis; *illud, vt dominetur; רָדָה; cùm respexerint; עָוָה פָּנָה; † sum; †mense,; ‖prima die; ‡exercitum suum; †est,; *exercitui; †propter; * do; ‡accipiet; spolia; †exercitui; ‡Propter; נָתַן

illa die In . Deus Dominus dicit ,*mihi* fecerunt quod*

21 † בַּיּוֹם הַהוּא אֲשֶׁר [u] עָשׂוּ לִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

oris apertionem dabo tibi & ,Israel domus cornu faciam germinare

אַצְמִיחַ קֶרֶן לְבֵית יִשְׂרָאֵל וּלְךָ אֶתֵּן פִּתְחוֹן־פֶּה

.Dominus *ego* † quod scient & :eorum medio in

בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

*propter malum *contra me, [u] עָשָׂה †sum

CAP. XXX. ל

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

1 † [x] וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

:Deus Dominus dixit Sic :*dices* & ,propheta hominis Fili

2 † בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה

:DOMINI dies *propinqua*† & ,dies *propinqua* Quia . diei væ ,Vlulate

3 [y] הֵילִילוּ הָהּ לַיּוֹם׃ † כִּי־קָרוֹב יוֹם וְקָרוֹב יוֹם לַיהוָה

,Aegyptum in gladius veniet Et .erit gentium tempus ,nubis dies

4 יוֹם עָנָן עֵת גּוֹיִם יִהְיֶה׃ † וּבָאָה חֶרֶב בְּמִצְרַיִם

tollent & : Aegypto in *occisum cadendo in* † Chus in *vacillatio* erit &

וְהָיְתָה חַלְחָלָה בְּכוּשׁ בִּנְפֹל חָלָל בְּמִצְרָיִם וְלָקְחוּ

,Lud & ,Put & ,Chus . eius fundamenta destruentur & ,eius *turbam*‖

5 הֲמוֹנָהּ וְנֶהֶרְסוּ יְסוֹדוֹתֶיהָ׃ † כּוּשׁ וּפוּט וְלוּד

.cadent gladio *in* eis cū :fœderis terræ filij & ,Chub & ,vulgus omne &

וְכָל־הָעֶרֶב וְכוּב וּבְנֵי אֶרֶץ הַבְּרִית אִתָּם בַּחֶרֶב [z] יִפֹּלוּ׃

descendet & ,Aegyptum fulcientes cadent Et ,Dominus dixit Sic

6 † כֹּה אָמַר יְהוָה וְנָפְלוּ סֹמְכֵי מִצְרַיִם וְיָרַד

dixit ,ea in cadent gladio in Seueneh turre à : eius fortitudinis superbia

[a] גְּאוֹן עֻזָּהּ מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה בַּחֶרֶב יִפְּלוּ־בָהּ נְאֻם

:desolatarum terrarum medio in desolabuntur Et . Deus Dominus

7 אֲדֹנָי יְהוִה׃ † וְנָשַׁמּוּ בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת

scient Et . erunt desertarum vrbium medio in eius vrbes &

8 וְעָרָיו בְּתוֹךְ־עָרִים נַחֲרָבוֹת תִּהְיֶינָה׃ † וְיָדְעוּ

attriti fuerint & ,Aegypto in ignem *me dando in* † ,Dominus *ego* † quod

כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי־[b] אֵשׁ בְּמִצְרַיִם וְנִשְׁבְּרוּ

meis faciebus† à nuncij egredientur illa die In . eius auxiliatores omnes

9 כָּל־עֹזְרֶיהָ׃ † בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מַלְאָכִים מִלְּפָנַי

eis in *vacillatio* † erit & :confidenter * Chus terrendum ad nauibus in

[c] בַּצִּים לְהַחֲרִיד אֶת־כּוּשׁ בֶּטַח וְהָיְתָה חַלְחָלָה בָהֶם

:Deus Dominus dixit Sic . † venit ecce quia ,Aegypti *diem secundum*†

10 כְּיוֹם מִצְרַיִם כִּי הִנֵּה בָּאָה׃ † כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה

regis Nebuchadresar manum per Aegypti *turbam* faciam cessare Et

וְהִשְׁבַּתִּי אֶת־הֲמוֹן מִצְרַיִם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־

adducti † gentium fortes eo cum eius populus & ,Ipse . Babel

11 בָּבֶל׃ † הוּא וְעַמּוֹ אִתּוֹ עָרִיצֵי גוֹיִם [d] מוּבָאִים

,Aegyptum super suos gladios euaginabunt & :terram disperdendum ad

לְשַׁחֵת הָאָרֶץ וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל־מִצְרַיִם

vendam & ,siccitatem† flumina dabo Et .*occiso*† terram implebunt &

12 וּמָלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ חָלָל׃ † וְנָתַתִּי יְאֹרִים חָרָבָה וּמָכַרְתִּי

eius plenitudinem & ,terram *desolabo*† & :malorum manu in terram

אֶת־הָאָרֶץ בְּיַד־[e] רָעִים [f] וַהֲשִׁמֹּתִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ

. sum locutus DOMINVS Ego .alienorum manu in

בְּיַד־זָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃

faciam cessare & ,simulachra faciam perdere Et :Deus Dñs dixit Sic

13 † כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהַאֲבַדְתִּי גִלּוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי

dabo & ;vltrà erit non Aegypti terra de *prælatus* & ,Noph de idola

אֱלִילִים מִנֹּף וְנָשִׂיא מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם לֹא יִהְיֶה־עוֹד וְנָתַתִּי

. Aegypti terra in timorem

יִרְאָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

faciam & : Sohan in ignem dabo & ,Pathros faciam desolare Et

14 † וַהֲשִׁמֹּתִי אֶת־פַּתְרוֹס וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּצֹעַן [g] וְעָשִׂיתִי

: Aegypti robur Sin super meam iram effundam Et .No in iudicia

15 שְׁפָטִים בְּנֹא׃ † וְשָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עַל־סִין מָעוֹז מִצְרָיִם

dolendo ,Aegypto in ignem dabo Et . No *turbam* succidam &

16 וְהִכְרַתִּי אֶת־הֲמוֹן נֹא׃ † וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּמִצְרַיִם חוּל

. *interdiu tormina*† Noph ipsi & :*scindi ad* † erit No & ,Sin dolebit

תָּחִיל סִין וְנֹא תִּהְיֶה לְהִבָּקֵעַ וְנֹף [h] צָרֵי יוֹמָם׃

captiuitatē in *ipsæ*† & :cadent gladio in beseth--Pi & ,Auen Iuuenes

17 † בַּחוּרֵי אָוֶן וּפִי־בֶסֶת בַּחֶרֶב [i] יִפֹּלוּ וְהֵנָּה [k] בַּשְּׁבִי

ibi *me frangendo in* ,*dies prohibuit Techaphnehes in Et . ibunt

18 תֵּלַכְנָה׃ † וּבִתְחַפְנְחֵס חָשַׂךְ הַיּוֹם [k] בְּשִׁבְרִי־שָׁם

ipsam : eius fortitudinis superbia ea in cessabit & ,Aegypti vectes

אֶת־מֹטוֹת מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת־בָּהּ גְּאוֹן עֻזָּהּ הִיא

. ibunt captiuitatem in eius *filiæ* & ,*eam* operiet nubes

עָנָן [l] יְכַסֶּנָּה וּבְנוֹתֶיהָ בַּשְּׁבִי תֵלַכְנָה׃

.DOMINVS *ego* † quod scient & :Aegypto in iudicia faciam Et

19 † וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּמִצְרָיִם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

[Margin: dic: [x] הָיָה; iuxta est †iuxta est [y] יָלַל; dolor †cùm ceciderint vulnerati ‖multitudinē; [z] נָפַל; [a] גָּאָה; † sum †cùm dedero [b] נָתַן †facie mea; *habitātem † dolor [c] צִיָּה; †in die † tēpus corū. multitudinē; †adducuntur [d] בּוֹא; †interfectis. †in; †dissipabo [e] רוּעַ [f] שָׁמֵם; dux; [g] עָשָׂה; multitudinē חוּל; † vt scindatur: †veniēt angustiæ per diē. [h] צוּר [i] נָפַל; †vxores eorū *lucē suam, cùm contriuero; [k] שָׁבָה habitatores; [l] כָּסָה †sum]

fuit :mensis † septima in ,*primo in ,anno vndecimo in fuit Et

20 † [m] וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה

brachium ,hominis Fili :dicendo ,me ad DOMINI verbum

21 דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ † בֶּן־אָדָם אֶת־זְרוֹעַ

ponendū ad ,alligatum est non ecce & ,confregi Aegypti regis Parhoh

פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם שָׁבַרְתִּי וְהִנֵּה לֹא־חֻבְּשָׁה לָתֵת

,illud roborandū ad ,illud alligādū ad ,fasciam ponendum ad ,medicamina

רְפֻאוֹת לָשׂוּם חִתּוּל לְחָבְשָׁהּ לְחָזְקָהּ

ad *ego* † Ecce :Deus Dominus dixit sic Propterea . gladiū *intenendū* ad

22 לִתְפֹּשׂ בֶּחָרֶב׃ † לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל־

,fortitudinem † eius brachia conteram & ,Aegypti regem Parhoh

פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְשָׁבַרְתִּי אֶת־זְרֹעֹתָיו אֶת־הַחֲזָקָה

. eius manu de gladium faciam cadere & :confractum * &

וְאֶת־הַנִּשְׁבָּרֶת [n] וְהִפַּלְתִּי אֶת־הַחֶרֶב מִיָּדוֹ׃

.terras in eos ventilabo & :gentes in Aegyptios faciam dispergere Et

23 † [o] וַהֲפִצוֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם [p] וְזֵרִיתִם בָּאֲרָצוֹת׃

meum gladium daboque ,Babel regis brachia confortabo Et

24 † וְחִזַּקְתִּי אֶת־זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל וְנָתַתִּי אֶת־חַרְבִּי

clamoribus clamabit & ,Parhoh brachia confringam & :eius manu in

בְּיָדוֹ וְשָׁבַרְתִּי אֶת־זְרֹעוֹת פַּרְעֹה וְנָאַק נַאֲקוֹת

,Babel regis brachia confortabo Et . *eius facies ad* interfectus

25 חָלָל לְפָנָיו׃ † וְהַחֲזַקְתִּי אֶת־זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל

me dando in† ,Dominus *ego* † quod scient Et .concident Parhoh brachia &

וּזְרֹעוֹת פַּרְעֹה תִּפֹּלְנָה וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה [q] בְּתִתִּי

terram *ad** eum extenderit & , Babel regis manu in meum gladium

חַרְבִּי בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל וְנָטָה אוֹתָהּ אֶל־אֶרֶץ

ventilabo & ,gentes in Aegyptios faciam dispergere Et . Aegypti

26 מִצְרָיִם׃ † וַהֲפִצוֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִי

.DOMINVS *ego** quod scient & :terras in eos

אוֹתָם בָּאֲרָצוֹת וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

[Margin: *mense, †die [m] הָיָה; †venio; *ac; *erit [n] נָפַל; [o] פּוּץ [p] זָרָה; coram eo.; †sum †cùm dedero [q] נָתַן; *super; *sum]

CAP. XXXI. לא

fuit :mensis *vna*†in ,*tertio in ,anno vndecimo in ,fuit Et

1 † וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בַּשְּׁלִישִׁי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה

ad dic hominis Fili :dicendo ,me ad DOMINI verbum

2 דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ † בֶּן־אָדָם אֱמֹר אֶל־

es similis *quem* Ad* : eius *turbam*‖ ad & , Aegypti regem Parhoh

פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְאֶל־הֲמוֹנוֹ אֶל־מִי [r] דָּמִיתָ

,*fronde*† pulchra ,Libano in cedrus † Assur Ecce ?tua magnitudine in

3 בְגָדְלֶךָ׃ † הִנֵּה אַשּׁוּר אֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יְפֵה עָנָף

fuit *implicata* * inter & : altitudine excelsa & , inumbrans *sylua cædua*† &

וְחֹרֶשׁ [s] מֵצַל וּגְבַהּ קוֹמָה וּבֵין עֲבֹתִים הָיְתָה

:illam exaltauit vorago ,eam fecerunt crescere Aquæ . eius cacumen

4 צַמַּרְתּוֹ׃ † מַיִם גִּדְּלוּהוּ תְּהוֹם רֹמְמָתְהוּ

suos *aquæductus* † & ,eius plantationis circuitus *vadens* eius flumina

אֶת־נַהֲרֹתֶיהָ הֹלֵךְ סְבִיבוֹת [t] מַטָּעָהּ וְאֶת־תְּעָלֹתֶיהָ

eius altitudo est eleuata Propterea . agri ligna vniuersa ad misit

5 שִׁלְחָה אֶל כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה׃ † עַל־כֵּן [v] גָּבְהָא [u] קֹמָתוֹ

, eius rami sunt multiplicati Et . agri lignis omnibus præ

מִכֹּל עֲצֵי הַשָּׂדֶה [x] וַתִּרְבֶּינָה סַרְעַפֹּתָיו

.*eam mittendo in* multas aquas propter ,eius rami sunt prolongati &

וַתֶּאֱרַכְנָה פֹארֹתָו מִמַּיִם רַבִּים בְּשַׁלְּחוֹ׃

eius ramis sub & ,cœlorū *volatile omne*† nidificauerunt eius ramis In

6 † בִּסְעַפֹּתָיו קִנְנוּ כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְתַחַת פֹּארֹתָיו

omnes habitauerunt illius vmbra in & : agri *fera omnis* † genuerunt

יָלְדוּ כֹּל [y] חַיַּת הַשָּׂדֶה וּבְצִלּוֹ יֵשְׁבוּ כֹּל

longitudine in ,sua magnitudine in pulchruit Et . multæ gentes

7 גּוֹיִם רַבִּים׃ † [z] וַיְּיִף בְּגָדְלוֹ בְּאֹרֶךְ

. multas aquas *ad*† eius radix fuit quia :suorum ramorum

[a] דָּלִיּוֹתָיו כִּי־הָיָה שָׁרְשׁוֹ אֶל־מַיִם רַבִּים׃

non abietes ,Dei horto in eam obscurauerunt non Cedri

8 † אֲרָזִים לֹא־עֲמָמֻהוּ בְּגַן־אֱלֹהִים בְּרוֹשִׁים לֹא

.eius rami sicut fuerunt non castaneæ & , eius *ramos ad* similes fuerunt

[b] דָמוּ אֶל־סְעַפֹּתָיו וְעַרְמֹנִים לֹא־הָיוּ כְּפֹארֹתָיו

.sua pulchritudine in *eum ad* similis fuit non Dei horto in arbor Omnis

כָּל־עֵץ [c] בְּגַן־אֱלֹהִים לֹא־דָמָה אֵלָיו בְּיָפְיוֹ׃

eum sunt æmulatæ & : eius ramorū multitudine in eum feci Pulchrū

9 † יָפֶה עֲשִׂיתִיו בְּרֹב דָּלִיּוֹתָיו וַיְקַנְאֻהוּ

dixit sic Propterea . Dei horto in † quæ , Heden arbores omnes

10 כָּל־עֲצֵי־עֵדֶן אֲשֶׁר בְּגַן הָאֱלֹהִים׃ † לָכֵן כֹּה אָמַר

dedit & : *statura in* † es sublimatus quòd eo Pro : Deus Dominus

אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲשֶׁר גָּבַהְתָּ בְּקוֹמָה וַיִּתֵּן

.sua celsitudine in eius cor est eleuatū & ,*implicata* inter *ad* suā summitatē

צַמַּרְתּוֹ אֶל־בֵּין עֲבוֹתִים [d] וְרָם לְבָבוֹ בְּגָבְהוֹ׃

[Margin: *mense, *prima die; ‖multitudinē *cui [r] דָּמָה; †fuit excelsus vt †ramis, †ramis dēsis *condensa [s] צָלַל; vadunt per †riuulos [t] נָטַע; [u] קוּם; [x] רָבָה; cūm emiserit ipsa.; † omnia volatilia; omnes bestię [y] חָיָה; [z] יָפָה; †iuxta [a] דָּלָה; ramis [b] דָּמָה; ei [c] גָּנַן; †erant; † in altitudine:; condensa, [d] רוּם]

cũ extinxero :eorũ stellas faciã nigrescere &, cœlos, te *extinguendo in* ,operiam Et

7 וְכִסֵּיתִי בְכַבּוֹתְךָ שָׁמַיִם וְהִקְדַּרְתִּי אֶת־כֹּכְבֵיהֶם

.suum lumen faciet lucescere non luna &, *eum* tegam nube in Solem

שֶׁמֶשׁ בֶּעָנָן אֲכַסֶּנּוּ וְיָרֵחַ לֹא־יָאִיר אוֹרוֹ׃

dabo & :te super faciam *nigrescere cœli* in lucis luminaria Omnia

8 כָּל־מְאוֹרֵי אוֹר בַּשָּׁמַיִם אַקְדִּירֵם עָלֶיךָ וְנָתַתִּי

faciam irasci Et . Deus Dominus dixit ,tuam terrã super *tenebrositatem*

9 חֹשֶׁךְ עַל־אַרְצְךָ נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה׃ וְהִכְעַסְתִּי

gentibus in tuam contritionẽ *me inducendo in* ,multorum populorum cor

לֵב עַמִּים רַבִּים בַּהֲבִיאִי שִׁבְרְךָ בַּגּוֹיִם

populos te super faciam stupescere Et .*eas* nosti non quas terras super

10 עַל־אֲרָצוֹת אֲשֶׁר לֹא־יְדַעְתָּם׃ וַהֲשִׁמּוֹתִי עָלֶיךָ עַמִּים

me vibrando in ,formidine te super formidabunt eorum reges &, multos

רַבִּים וּמַלְכֵיהֶם יִשְׂעֲרוּ עָלֶיךָ שַׂעַר בְּעוֹפְפִי

vir momenta ad exterrebuntur & :eorum facies super meum gladium

חַרְבִּי עַל־פְּנֵיהֶם וְחָרְדוּ לִרְגָעִים אִישׁ

Gladius :Deus Dñs dixit sic Quia .tuæ ruinæ die in ,suo animo in

11 לְנַפְשׁוֹ בְּיוֹם מַפַּלְתֶּךָ׃ כִּי כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה חֶרֶב

,tuã *turbam* faciam cadere fortium gladiis In . tibi veniet Babel regis

12 מֶלֶךְ־בָּבֶל תְּבוֹאֶךָ׃ בְּחַרְבוֹת גִּבּוֹרִים אַפִּיל הֲמוֹנֶךָ

, Aegypti superbiam vastabunt & :ipsi omnes gentium fortes

עָרִיצֵי גוֹיִם כֻּלָּם וְשָׁדְדוּ אֶת־גְּאוֹן מִצְרַיִם

,eius *iumentum omne* faciam perdere Et .*eius turba omnis* disperdetur &

13 וְנִשְׁמַד כָּל־הֲמוֹנָהּ׃ וְהַאֲבַדְתִּי אֶת־כָּל־בְּהֶמְתָּהּ

vngulæ &, vltra hominis pes eas calcabit non & :multas aquas *desuper*

מֵעַל מַיִם רַבִּים וְלֹא תִדְלָחֵם רֶגֶל־אָדָם עוֹד וּפַרְסוֹת

,eorum aquas faciã mergere Tunc .eas *calcabit* non *animalis*

14 בְּהֵמָה לֹא תִדְלָחֵם׃ אָז אַשְׁקִיעַ מֵימֵיהֶם

.Deus Dominus dixit ;faciam ire oleum veluti eorum flumina &

וְנַהֲרוֹתָם כַּשֶּׁמֶן אוֹלִיךְ נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה׃

terra desolabitur &, desolationem Aegypti terram *me dando In*

15 בְּתִתִּי אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה וּנְשַׁמָּה אֶרֶץ

fcient & :ea in habitantes omnes *me percutiendo in* ,sua plenitudine à

מִמְּלֹאָהּ בְּהַכּוֹתִי אֶת־כָּל־יוֹשְׁבֵי בָהּ וְיָדְעוּ

filiæ ,eam *deplorate* &, *ipsa* Lamentum . DOMINVS *ego* quòd

16 כִּי־אֲנִי יְהֹוָה׃ קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנוֹת

eius turbam omnẽ super &, Aegyptum super :eam *deplorabunt* gentium

הַגּוֹיִם תְּקוֹנֵנָּה אוֹתָהּ עַל־מִצְרַיִם וְעַל־כָּל־הֲמוֹנָהּ

. Deus Dominus dixit ,*eam deflebunt*

תְּקוֹנֵנָּה אוֹתָהּ נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה׃

fuit ,mensis decima quinta in ,anno vndecimo in fuit Et

17 וַיְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָיָה

super conquerere ,hominis Fili :dicendo ,me ad DOMINI verbum

18 דְבַר־יְהֹוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן־אָדָם נְהֵה עַל־

ad illustrium gentiũ *filias* & ipsam ,*illam descẽdere fac* &, Aegypti *turbam*

הֲמוֹן מִצְרַיִם וְהוֹרִדֵהוּ אוֹתָהּ וּבְנוֹת גּוֹיִם אַדִּרִם אֶל־

.*lacum* descendentibus cum ,inferiorum terram

אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר׃

præputiatis cum *iace* &, Deicende *fuisti iucunda quo* Ex

19 מִמִּי נָעָמְתְּ רְדָה וְהָשְׁכְּבָה אֶת־עֲרֵלִים׃

trahite ,est data Gladio .cadent gladio interfectorum medio In

20 בְּתוֹךְ חַלְלֵי־חֶרֶב יִפֹּלוּ חֶרֶב נִתָּנָה מָשְׁכוּ

potentium fortes ei Loquentur . *eius turbas omnes* &, eam

21 אוֹתָהּ וְכָל־הֲמוֹנֶיהָ׃ יְדַבְּרוּ־לוֹ אֵלֵי גִבּוֹרִים

iacuerunt descenderunt :suis auxiliatoribus cum ,inferni medio de

מִתּוֹךְ שְׁאוֹל אֶת־עֹזְרָיו יָרְדוּ שָׁכְבוּ

,eius cœtus omnis &, Assur Ibi . gladio interfecti incircuncisi

22 הָעֲרֵלִים חַלְלֵי־חָרֶב׃ שָׁם אַשּׁוּר וְכָל־קְהָלָהּ

.gladio in *cadentes* interfecti ipsi omnes :eius sepulchra *ei* circuitibus

סְבִיבוֹתָיו קִבְרֹתָיו כֻּלָּם חֲלָלִים הַנֹּפְלִים בֶּחָרֶב׃

eius cœtus fuit & ,*lacus* lateribus in *eius* sepulchra sunt posita Cuius

23 אֲשֶׁר נִתְּנוּ קִבְרֹתֶיהָ בְּיַרְכְּתֵי־בוֹר וַיְהִי קְהָלָהּ

qui ,gladio in *cadentes* interfecti ipsi omnes :eius sepulchri circuitus

סְבִיבוֹת קְבֻרָתָהּ כֻּלָּם חֲלָלִים נֹפְלִים בַּחֶרֶב אֲשֶׁר־

. viuentium terra in formidinem dederunt

נָתְנוּ חִתִּית בְּאֶרֶץ חַיִּים׃

hi omnes :eius sepulchri circuitus *eius turba* omnis &, Helam Ibi

24 שָׁם עֵילָם וְכָל־הֲמוֹנָהּ סְבִיבוֹת קְבֻרָתָהּ כֻּלָּם

terram ad *præputiati* descenderunt qui ,gladio in *cadentes* interfecti

חֲלָלִים הַנֹּפְלִים בַּחֶרֶב אֲשֶׁר־יָרְדוּ עֲרֵלִים אֶל־אֶרֶץ

portauerũt & ,viuentiũ terra in suum terrorem dederunt qui ,inferiorum

תַּחְתִּיּוֹת אֲשֶׁר נָתְנוּ חִתִּיתָם בְּאֶרֶץ חַיִּים וַיִּשְׂאוּ

.*lacum* descendentibus cum ,suam ignominiam

כְלִמָּתָם אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר׃

eius *turba vniuersa* in ,ei cubile posuerunt *occisorum* medio In

25 בְּתוֹךְ חֲלָלִים נָתְנוּ מִשְׁכָּב לָהּ בְּכָל־הֲמוֹנָהּ

Marginalia (left): cũ extinxero — כַּבּוֹת; אוֹר — cœlo tenebrescere; tenebras; cũ induxero — בוֹא; שְׁמָם — cũm coruscare fecero; vnusquisq;; נָפַל — multitudinẽ; נָפַל; גָּאָה — cum omni multitudine sua; omnia iumenta; vt non sint iuxta; iumentorũ; calcabunt; Cũ dedero — נָתַן; in; quando percutere faciã; נָכָה; Ipsum; est lamentatio; super; lamentabuntur super; multitudinẽ; lamentabuntur; שָׁנָה; die; lamentare multitudine; villas; robustarum; יָרַד; in sepulchrum. Quo tu pulchrior es; dormi; incircũcisis; populos ad inferiora; qui dormierunt cum; & in; sunt; ceciderunt; sepulchri; חַיָּה; per; ceciderunt; חִיָּה; multitudo; per; ceciderunt; cum incircuncisis; נָשָׂא; in sepulchrum; interfectorum; vniuersiq; populo.

11 ea faciet Faciendo .gentium *Dei* manum in eum tradidi Et

וְאֶתְּנֵהוּ בְּיַד אֵיל גּוֹיִם עָשׂוֹ יַעֲשֶׂה לוֹ

,gentiũ fortes ,alieni eum succiderunt Et . eum eieci eius *impietate in*

12 כְּרִשְׁעוֹ גֵּרַשְׁתִּהוּ׃ וַיִּכְרְתֻהוּ זָרִים עָרִיצֵי גוֹיִם

corruerunt vallibus cunctis in &, montes ad cum dimiserunt &

וַיִּטְּשֻׁהוּ אֶל־הֶהָרִים וּבְכָל־גֵּאָיוֹת נָפְלוּ

.terræ *amnibus* vniuersis in eius rami sunt confracti & ,eius rami

דָּלִיּוֹתָיו וַתִּשָּׁבַרְנָה פֹרֹאתָיו בְּכֹל אֲפִיקֵי הָאָרֶץ

.eum reliquerunt &, terræ populi omnes eius vmbra ab descenderunt &

וַיֵּרְדוּ מִצִּלּוֹ כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ וַיִּטְּשֻׁהוּ׃

eius ramos *ad* & :cœlorũ *volatile omne* habitabant eius ruinam Super

13 עַל־מַפַּלְתּוֹ יִשְׁכְּנוּ כָּל־עוֹף הַשָּׁמָיִם וְאֶל־פֹּרֹאתָיו

sua proceritate in eleuabũtur non Quamobrem . agri *fera omnis* erant

14 הָיוּ כֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה׃ לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִגְבְּהוּ בְקוֹמָתָם

implicata inter ad *suum cacumen* dabunt nec ,aquarum ligna omnia

כָּל־עֲצֵי־מַיִם וְלֹא־יִתְּנוּ אֶת־צַמַּרְתָּם אֶל־בֵּין עֲבֹתִים

:aquarum potatores omnes ,sua sublimitate in eorum vlni stabunt neque

וְלֹא־יַעַמְדוּ אֵלֵיהֶם בְּגָבְהָם כָּל־שֹׁתֵי מָיִם

filiorum medio in *inferiorem terram ad* ,morti sunt traditi ipsi omnes quia

כִּי כֻלָּם נִתְּנוּ לַמָּוֶת אֶל־אֶרֶץ תַּחְתִּית בְּתוֹךְ בְּנֵי

die In : Deus Dominus dixit Sic . *lacum descendentes ad hominis*

15 אָדָם אֶל־יוֹרְדֵי בוֹר׃ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה בְּיוֹם

eum super feci operire lugere feci infernum ad *eum descendere*

רִדְתּוֹ שְׁאוֹלָה הֶאֱבַלְתִּי כִּסֵּתִי עָלָיו אֶת־

:multæ aquæ sunt *occlusæ* & ,eius flumina prohibui & , voraginem

תְּהוֹם וָאֶמְנַע נַהֲרוֹתֶיהָ וַיִּכָּלְאוּ מַיִם רַבִּים

eum super agri ligna omnia & ,Lebanon eum super feci *denigrare*

וָאַקְדִּר עָלָיו לְבָנוֹן וְכָל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה עָלָיו

, gentes feci commouere eius ruinæ *voce* A . *animi deliquium passum*

16 עֻלְפֶּה׃ מִקּוֹל מַפַּלְתּוֹ הִרְעַשְׁתִּי גוֹיִם

sunt cõsolata & :*lacum* descendentibus cum infernũ ad eum *me deuittere in*

בְּהוֹרִדִי אֹתוֹ שְׁאוֹלָה אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר וַיִּנָּחֲמוּ

omnes ,Libani bonum & ,*electio* ,Heden ligna omnia infima terra in

בְּאֶרֶץ תַּחְתִּית כָּל־עֲצֵי־עֵדֶן מִבְחַר וְטוֹב־לְבָנוֹן כָּל־

ad ,infernum ad descenderunt eo cum ipsi Etiam . aquas bibentes

17 שֹׁתֵי מָיִם׃ גַּם־הֵם אִתּוֹ יָרְדוּ שְׁאוֹלָה אֶל־

medio in eius vmbra in sederunt ,eius brachium & :gladio interfectos

חַלְלֵי־חָרֶב וּזְרֹעוֹ יָשְׁבוּ בְצִלּוֹ בְּתוֹךְ

magnitudine in & ,gloria in sic es assimilatus *quem Ad* . gentium

18 גּוֹיִם׃ אֶל־מִי דָמִיתָ כָּכָה בְּכָבוֹד וּבְגֹדֶל

terram ad Heden lignis cum es factus descendere & :Heden ligna inter

בַּעֲצֵי־עֵדֶן וְהוּרַדְתָּ אֶת־עֲצֵי־עֵדֶן אֶל־אֶרֶץ

. gladio interfectis cum dormies incircuncisorum medio in ,infimam

תַּחְתִּית בְּתוֹךְ עֲרֵלִים תִּשְׁכַּב אֶת־חַלְלֵי־חֶרֶב

. Deus Dominus dixit ,eius *turba* omnis & , Pathoh Hic

הוּא פַרְעֹה וְכָל־הֲמוֹנֹה נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה׃

Marginalia (right): fortis; in iuxta impietatem; super; נָטַשׁ — torrentibus; צֵל — oẽs bestiæ; omnia volatilia; super; נָפַל — multitudine; sublimitatẽ suam; condensa; נָתַן שָׁחָה — terræ inferioris; hominũ cum descendentibus in sepulchrum; qua descendit; abyssum; יָרַד כָּסָה — sacco; prohibitæ; tenebrescere; fessa sunt; sonitu; נָפַל — dum deiceni dere feci in sepulchrum; electa; & qui; צֵל — Cui; דָּמָה; est multitudo.

CAP. XXXII. לב

vna in ,mense duodecimo in , anno duodecimo in ,fuit Et

1 וַיְהִי בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בִּשְׁנֵי־עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד

: dicendo me ad DOMINI verbum fuit ,mensis

לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהֹוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

dices & ,Aegypti regem Pharoh super lamentũ leua ,hominis Fili

2 בֶּן־אָדָם שָׂא קִינָה עַל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְאָמַרְתָּ

,maribus in cetus sicut tu & :es assimilatus gentium Catulo :eũ ad

אֵלָיו כְּפִיר גּוֹיִם נִדְמֵיתָ וְאַתָּה כַּתַּנִּים בַּיַּמִּים

conculcabas &, tuis pedib in aquas turbabas & ,tua flumina in educebas &

וַתָּגַח בְּנַהֲרוֹתֶיךָ וַתִּדְלַח־מַיִם בְּרַגְלֶיךָ וַתִּרְפֹּס

te super expandam Et :Deus Dominus dixit Sic .eorum flumina

3 נַהֲרוֹתָם׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה וּפָרַשְׂתִּי עָלֶיךָ אֶת־

te faciam ascendere & : multorum populorum cœtu in meum rete

רִשְׁתִּי בִּקְהַל עַמִּים רַבִּים וְהֶעֱלוּךָ

agri *facies super* , terra in te dimittam Et . mea sagena in

4 בְּחֶרְמִי׃ וּנְטַשְׁתִּיךָ בָאָרֶץ עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה

,cœlorum *volatile omne* te super faciam habitare Et . te faciam proiicere

אֲטִילֶךָ וְהִשְׁכַּנְתִּי עָלֶיךָ כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם

. terræ vniuersæ *feram* te de faciã faturare &

וְהִשְׂבַּעְתִּי מִמְּךָ חַיַּת כָּל־הָאָרֶץ׃

valles impleho & : montes super tuam carnem dabo Et

5 וְנָתַתִּי אֶת־בְּשָׂרְךָ עַל־הֶהָרִים וּמִלֵּאתִי הַגֵּאָיוֹת

tuo sanguine de *tua natationis* terram faciã irrigare Et .tua celsitudine

6 רָמוּתֶךָ׃ וְהִשְׁקֵיתִי אֶרֶץ צָפָתְךָ מִדָּמְךָ

.te de implebuntur torrentes & : montes ad

אֶל־הֶהָרִים וַאֲפִקִים יִמָּלְאוּן מִמֶּךָּ׃

Marginalia: primadie — שָׁנָה; dic; נָשָׂא קִין — leonis; גּוּחַ; עָלָה — in superficie; omnia volatilia; טוּל; bestias — חַיָּה; גַּיְא — inundantem; tuam; רוּם שָׁקָה.

,gladio interfecti ,incircuncisi hi omnes :eius sepulchra eius circuitus ‡
סביבותיו קברתה כלם ערלים חללי־חרב
portauerunt & ,vitarum † terra in eorum terror est datus quia
כי־נתן חתיתם בארץ [q]חיים [r]וישאו
.est datus interfectorũ medio in ,lacum descendẽtibus cum ,suã ignominiã
כלמתם את־יורדי בור בתוך חללים נתן׃
:eius sepulchra ,ei circuitibus‡,eius turba† oĩs & ,Tubal ,Mesech Ibi
26 שם משך תבל וכל־המונה סביבותיו קברותיה
suam formidinem dederunt quia ,gladio interfecti incircuncisi hi omnes
כלם ערלים מחללי חרב כי־נתנו חתיתם
cadentibus ‡ ,fortibus cum accumbent non Et .vitarum † terra in
27 בארץ חיים׃ † ולא ישכבו את־גבורים נפלים
dederũt‡& ,sui belli vasis†cum infernum descẽderunt qui :incircũcisis de
מערלים אשר ירדו־שאול בכלי־מלחמתם ויתנו
,eorũ ossibus in eorũ iniquitates fuit‡ & ,suis capitibus sub suos gladios
את־חרבותם תחת ראשיהם ותהי [s]עונותם על־עצמותם
. viuentium terra in fortium terror * quia
כי־חתית גבורים בארץ חיים׃
interfectis cum iacebis†& ,contereris incircuncisorũ medio in tu Et
28 † ואתה בתוך ערלים תשבר ותשכב את־חללי־
sunt dati † qui ,eius prælati*omnes & ,eius reges ‡ ,Edom Ibi .gladio
29 חרב׃ † שמה אדום מלכיה וכל־נשיאיה אשר־נתנו
incircuncisis cum Ipsi .gladio interfectis cum sua fortitudine cum
בגבורתם את־חללי־חרב המה את־ערלים
aquilonis principes Ibi .lacum† descendentibus cum & ,accubabunt*
30 ישכבו ואת־יורדי בור׃ † שמה נסיכי צפון
,suo terrore in interfectis cum descenderunt qui ,Sidonius omnis‡& ,ipsi oẽs
כלם וכל־צדני אשר־ירדו את־חללים בחתיתם
interfectis cum incircuncisi iacebunt * & ,erubescentes ‡ sua fortitudine à
מגבורתם בושים וישכבו ערלים את־חללי־
. lacum descendentibus cum ,suum pudorem portauerunt & ,gladio
חרב וישאו כלמתם את־יורדי בור׃
interfectis‡, sua turba†omni super cõsolabitur & ,Parhoh videbit Eos
31 † אותם יראה פרעה ונחם על־כל־המונה חללי־
.Deus Dominus dixit ,eius virtus omnis & ,Parhoh ,gladio
חרב פרעה וכל־חילו נאם אדני יהוה׃
est iacere†factus & :viuentium terra in meam contritionem* dedi Quia
32 † כי־נתתי את־חתיתו בארץ חיים והשכב
omnis & ,Parhoh ,gladio interfectis cum incircuncisorum medio in
בתוך ערלים את־חללי־חרב פרעה וכל־
. Deus Dominus dixit ,eius turba†
המונה נאם אדני יהוה׃

‡per
† viuentium,
[q] חיה [r] נשא
in sepulchrũ,
‡positus
†multitudo
‡ in
† viuentium.
‡dormient
‡qui ceciderunt
* ad
†armis bellicis,
‡ posuerunt
‡fuerũt pœnæ
[s] עוה
*fuerunt
† dormies
‡ & * duces
†positi
* dormient,
† in sepulchrum.
‡vniuersi Sidonij,
‡ pudore affecti,
* dormierunt in sepulchrũ.
†multitudine
‡interfecta exercitus
*terrorẽ meũ
†dormire
חתיתי ק
†multitudo

CAP. XXXIII. לג

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
1 † [t]ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
Terram ,eos ad dices‡& ,tui populi filios ad loquere ,hominis Fili
2 † בן־אדם דבר אל־בני־עמך ואמרת אליהם ארץ
virum terræ populus tulerint & :gladium eam*super induxero Quum
כי־[v]אביא עליה חרב ולקחו עם־הארץ איש
. speculatorem in sibi eum dederint & ,suis nouissimis de vnum
אחד [x]מקציהם ונתנו אתו להם לצפה׃
buccina in clanxerit & :terram super venientẽ gladium viderit Et
3 † וראה את־החרב באה על־הארץ ותקע בשופר
vocem audiens audierit Et .populum præmonuerit &
4 והזהיר את־העם׃ † ושמע השמע את־קול
eius sanguis ;eum tulerit & ,gladius veneritque ,cauerit‡non & ,buccinæ
השופר ולא נזהר ותבוא חרב ותקחהו דמו
. cauit ‡ non & ,audiuit buccinæ Vocem † .erit eius caput in
5 בראשו יהיה׃ † את קול השופר שמע ולא נזהר
.erit suam animam ,cauit ‡ ipse & : erit ipsum in eius Sanguis
דמו בו יהיה והוא נזהר נפשו מלט׃
clanxerit non & ,venientem gladium viderit cum*speculator Et
6 † והצפה כי־יראה את־החרב באה ולא־תקע
eis de tulerit & , gladius venerit & ,cauerit non populus & ,buccina in
בשופר והעם לא־נזהר ותבוא חרב ותקח מהם
manu de eius sanguinem & ,est captus sua iniquitate in ‡ ipse ; animam
נפש הוא [y]בעונו נלקח ודמו מיד־
. requiram speculatoris
הצפה אדרש׃
audies & :Israel domui te dedi speculatorem ,hominis fili tu Et
7 † ואתה בן־אדם צפה נתתיך לבית ישראל ושמעת
. me ex eos præmonebis & ,verbum meo ore de
[z]מפי דבר והזהרת אתם ממני׃

[t] היה
‡dic
* terram
[v] בוא
posuerint
[x] קצה
sonitum
‡ obseruauerit se,
† Sonitum
‡se obseruauit.
‡ qui obseruauerit se,
* si
obseruauerit se,
‡ propter iniquitatẽ suam
[y] עוה
[z] פה

In me dicendo ,impio Impie moriẽdo morieris: & non locutus fueris, Cùm dixero
8 † באמרי לרשע רשע מות תמות ולא דברת
ad cauendum sibi impium à via sua: ipse impius in*sua iniquitate morietur,
להזהיר רשע מדרכו הוא רשע בעונו ימות
& sanguinẽ eius de manu tua requiram. Et tu *cum præmonueris
9 ודמו מידך אבקש׃ † ואתה כי־הזהרת
impium de via sua, ad se auertendũ ab ea, & non fuerit auersus à via sua:
רשע מדרכו לשוב ממנה ולא־[a]שב מדרכו
ipse in† sua iniquitate morietur, & tu animam tuam liberasti.
הוא בעונו ימות ואתה נפשך הצלת׃
Et tu fili hominis, dic ad domum Israel: †Recte dixistis
10 † ואתה בן־אדם אמר אל־בית ישראל כן אמרתם
dicendo: quia prævaricationes nostræ, & peccata nostra† super nos, & ppter ipsa
לאמר כי־פשעינו וחטאתינו עלינו ובם
nos †tabefacti, & quomodo viuemus ?
אנחנו נמקים ואיך נחיה׃
Dic ad eos: Viuens ego, dixit Dominus Deus, si volam in morte
11 † אמר אליהם חי־אני נאם אדני יהוה אם־אחפץ במות
impij, †quinimo in auertendo se impium à via sua, & viuet. Conuertimini,
הרשע כי אם־בשוב רשע מדרכו וחיה שובו
conuertimini à viis vestris malis, & †ad quid moriemini domus
שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית
Israel ? Et tu fili hominis, Dic ad filios populi tui:
12 ישראל׃ † ואתה בן־אדם אמר אל־בני־עמך
Iustitia iusti non eruet eum in die † prævaricationis eius, & impietate
צדקת הצדיק לא [b]תצילנו ביום פשעו ורשעת
impij non corruet in ea, in die *conuertere se ab impietate sua: & iustus
הרשע לא־יכשל בה ביום שובו מרשעו וצדיק
non poterit viuere propter eam, in die ‡ peccare eum.
לא יוכל [c]לחיות בה ביום חטאתו׃
In* dicendo me iusto, viuendo viuet, &‡ ipse confidit super iustitia sua,
13 † באמרי לצדיק חיה יחיה והוא־בטח על־צדקתו
& fecerit iniquitatẽ: oẽs iustitiæ eius non memorabũtur, &† in iniquitate sua
ועשה עול כל־צדקתו לא תזכרנה ובעולו
quam fecit in eam, morietur. Et* in dicendo me* impio, moriendo
14 אשר־עשה בו ימות׃ † ובאמרי לרשע מות
morieris: & auersus fuerit à peccato suo, & fecerit iudicium, & iustitiam.
תמות [d]ושב מחטאתו ועשה משפט וצדקה׃
Pignus restituerit impius, ‡ raptum reddiderit, in ‡statutis vitarum
15 † חבל ישיב רשע גזלה ישלם [e]בחקות החיים
ambulauerit, †ad non *faciendum iniquitatẽ: viuendo viuet, non morietur.
הלך לבלתי [f]עשות עול חיו יחיה לא ימות׃
Omnia peccata eius quæ peccauit, non memorabũtur ei: iudicium
16 † כל־חטאתו אשר חטא לא תזכרנה לו משפט
& iustitiam fecit, viuendo viuet. Et dixerunt filij populi tui:
17 וצדקה עשה חיו יחיה׃ † ואמרו בני עמך
non ‡dirigetur via Domini: * & ipsorum via ipsorum non †dirigetur.
לא יתכן דרך אדני והמה דרכם לא־יתכן׃
In ‡ auertendo se iustum à iustitia sua, & fecerit iniquitatem, & morietur
18 † בשוב־צדיק מצדקתו ועשה עול [g]ומת
in ‡ eis. Et *auertendo se impium ab impietate sua, & fecerit iudicium,
19 בהם׃ † ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט
& iustitiam: propter ipsa ipse viuet.
וצדקה עליהם הוא יחיה׃
Et dixistis, Non † dirigetur via Domini. ‖ Vnum iuxta ‡vias suas
20 † ואמרתם לא יתכן דרך אדני איש כדרכיו
iudicabo vos domus Israel. Et fuit in duodecimo anno,
21 אשפוט אתכם בית ישראל׃ † [h]ויהי בשתי עשרה שנה
in † decimo, in quinta * mensis transmigrationis nostræ, venit ad me
בעשרי בחמשה לחדש [i]לגלותינו בא־אלי
euasor de Ierusalaim, dicendo: Percussa est ciuitas.
הפליט מירושלם לאמר [k]הכתה העיר׃
Et manus DOMINI fuit ad me † in vespera, ante venire euasorem,
22 † ויד־יהוה היתה אלי בערב לפני בוא הפליט
aperuitque os meum, ‡ vsque venire ad me in mane: & se aperuit
ויפתח את־פי עד־בוא אלי בבקר ויפתח
os meum, & non † obmutui amplius.
פי ולא נאלמתי עוד׃
Et fuit verbum DOMINI ad me, dicendo:
23 † ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
Fili hominis, habitatores solitudinum isti super humum Israel
24 † בן־אדם ישבי החרבות האלה על־אדמת ישראל
*dicentes dicendo: Vnus erat Abraham, & possedit terram:
אמרים לאמר אחד היה אברהם ויירש את־הארץ
& nos multi, nobis data est terra in possessionem.
ואנחנו [l]רבים לנו נתנה הארץ למורשה׃

Cùm dixero
vt se custodiat impius
*propter iniquitatẽ suam
* si
vt auertatur
[a] שוב
†propter iniquitatẽ suam
† Sic
scelera nostra †sunt
†tabescimus,
Viuo
* volo mortẽ
† sed cùm auersus fuerit impius
† vt
†qua prævaricatus fuerit, & propter impietatem impius non impinget,
[b] נצל
*qua conuersus fuerit
‡ qua peccauerit.
[c] חיה
* Cũ dixero
‡fisus iustitiæ suæ,
†propter iniquitatẽ suam
* cùm dixero
[d] שוב
‡quod rapuit
‡mãdatis vitæ
[e] חקק
†vt *faciat
[f] עשה
‡ est æqua
* cùm tamen
†sit æqua.
‡ Cùm auersus fuerit iust*
[g] מות
‡ propter eã.
*cùm auersus fuerit impius
†est æqua
‖Vnũquemq;
‡viam suam
[h] היה
†mense * die
[i] גלה
[k] נכה
†vesperi, antequã veniret euasor,
‡donec veniret
† silui
* dicunt
[l] רבב

sanguine Super :Deus Dominus dixit Sic :eos ad dic Idcirco
25 † לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה עַל־הַדָּם
sanguinem & , vestra idola ad leuabitis‡ vestros oculos & , comedetis
תֹּאכֵלוּ וְעֵינֵכֶם [m]תִּשְׂאוּ אֶל־גִּלּוּלֵיכֶם וְדָם
,vestro gladio super† Stetistis ?possidebitis terram & :fundetis
26 תִּשְׁפֹּכוּ וְהָאָרֶץ תִּירָשׁוּ׃ †עֲמַדְתֶּם עַל־חַרְבְּכֶם
:polluistis sui socij vxorem vnusquisque & ,abominationem fecistis
[n]עֲשִׂיתֶן תּוֹעֵבָה וְאִישׁ אֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּאתֶם
Dominus dixit Sic :eos ad dices Sic ?possidebitis terram &
27 וְהָאָרֶץ תִּירָשׁוּ׃ †כֹּה־תֹאמַר אֲלֵהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
,ceciderint gladio in ,‖solitudinibus in qui non si* ,ego Viuens :Deus
יֱהֹוִה חַי־אָנִי אִם־לֹא אֲשֶׁר בֶּחֳרָבוֹת בַּחֶרֶב [o]יִפֹּלוּ
qui & .illum comededum‡ad ,illum tradidi bestiæ agri faciebus super ‡qui† &
וַאֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה לַחַיָּה נְתַתִּיו לְאָכְלוֹ וַאֲשֶׁר
.morientur peste in ,‖speluncis in & munitionibus* in
בַּמְּצָדוֹת וּבַמְּעָרוֹת בַּדֶּבֶר יָמוּתוּ׃
superbia cessabit & ,solitudinem & desolationem † terram dabo Et
28 †וְנָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ שְׁמָמָה וּמְשַׁמָּה וְנִשְׁבַּת [p]גְּאוֹן
.transeunte‡ non à‡ , Israel montes desolabuntur & :eius fortitudinis
עֻזָּהּ וְשָׁמְמוּ הָרֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵין עוֹבֵר׃
,solitudinem‡ terram me dando in† :DOMINVS ego* quòd scient Et
29 †וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֶת־הָאָרֶץ שְׁמָמָה
.fecerunt quas ,suas abominationes vniuersas propter ,desertum &
וּמְשַׁמָּה עַל־כָּל־תּוֹעֲבֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ׃
, parietes iuxta te in obloquentes‡ ,tui populi filij ,hominis fili tu Et
30 †וְאַתָּה בֶן־אָדָם בְּנֵי עַמְּךָ הַנִּדְבָּרִים בְּךָ אֵצֶל הַקִּירוֹת
cum vnusquisque ,vno† cum vnus locutus est* & : domorum ostiis in &
וּבְפִתְחֵי הַבָּתִּים וְדִבֶּר־חַד אֶת־אַחַד אִישׁ אֶת־
cum à egrediens‡ verbum quod audite & ,nunc Venite :dicendo suo fratre
אָחִיו לֵאמֹר [q]בֹּאוּ־נָא וְשִׁמְעוּ מָה הַדָּבָר הַיּוֹצֵא מֵאֵת
sedebunt & ,populi ingressum secundum te ad venient Et .DOMINO
31 יְהוָה׃ †וְיָבוֹאוּ אֵלֶיךָ כִּמְבוֹא־עָם וְיֵשְׁבוּ
:facient non ea & ,tua verba audient & ,meus populus tuas facies ad
לְפָנֶיךָ עַמִּי וְשָׁמְעוּ אֶת־דְּבָרֶיךָ וְאוֹתָם לֹא [r]יַעֲשׂוּ
suam appetitionem‡ post , facientes ipsi† suo ore in subsannationes quia
כִּי־עֲגָבִים בְּפִיהֶם הֵמָּה עֹשִׂים אַחֲרֵי בִּצְעָם
amantium† canticum sicut eis* tu ecce Et . ambulans‡ eorum cor
32 לִבָּם הֹלֵךְ׃ †וְהִנְּךָ לָהֶם כְּשִׁיר עֲגָבִים
facientes &† ,tua verba audient & :pulsare‡ scientis bene & ,vocis pulchrę
יְפֵה קוֹל [s]וּמֵטִב נַגֵּן וְשָׁמְעוּ אֶת־דְּבָרֶיךָ וְעֹשִׂים
propheta quòd scient & veniens† ecce :illud veniendo in* Et . ea ipsi non
33 אֵינָם אוֹתָם׃ †וּבְבֹאָהּ הִנֵּה בָאָה וְיָדְעוּ כִּי נָבִיא
.eorum medio in fuit
הָיָה בְתוֹכָם׃

Cum comedistis, ‡leuatis [m] נָשָׂא · fundistis: †in proximi [n] עָשָׂה · Viuo *nisi ‖sunt, [o] נָפַל · †eum ‡in superficie ‡deuorandū, *præsidiis, ‖sunt, †in solitudinem, & desertum, [p] גָּאָה · ‡vt ‡sit qui transeat. *sum †cùm dedero ‡in · ‡qui obloquuntur de *loquitur alter †altero, ‡egredietur [q] בּוֹא · corā te quasi [r] עָשָׂה · †faciunt, ‡auaritiam ‡ambulat. *es †subsannatorum ‡canere: †sed nō faciēt [s] יָטַב · *cùm venerit †venient

CAP. XXXIIII. לד

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
1 †וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
dices‡ & ,propheta :Israel pastores super propheta ,hominis Fili
2 †בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא עַל־רוֹעֵי יִשְׂרָאֵל הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ
,Israel pastoribus Væ :Deus Dominus dixit Sic :pastores ad eos ad
אֲלֵיהֶם לָרֹעִים כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה הוֹי רֹעֵי־יִשְׂרָאֵל
?pastores pascent pecus† nonne :semetipsos pascentes fuerunt* qui
אֲשֶׁר הָיוּ רֹעִים אוֹתָם הֲלוֹא הַצֹּאן [u]יִרְעוּ הָרֹעִים׃
:sacrificabitis* crassum ,induetis‡ lanam & ,comedetis Adipem‡
3 †אֶת־הַחֵלֶב תֹּאכֵלוּ וְאֶת־הַצֶּמֶר תִּלְבָּשׁוּ הַבְּרִיאָה תִּזְבָּחוּ
& , roborastis non Languentes .pascetis† non pecus
4 הַצֹּאן לֹא תִרְעוּ׃ †אֶת־הַנַּחְלוֹת לֹא חִזַּקְתֶּם וְאֶת־
expulsam‡ & ,alligastis non confractam & , sanastis non infirmam
הַחוֹלָה לֹא־רִפֵּאתֶם וְלַנִּשְׁבֶּרֶת לֹא חֲבַשְׁתֶּם וְאֶת־הַנִּדַּחַת
estis dominati robore in‡ & : quæsistis non perditam & ,reduxistis non
לֹא [x]הֲשֵׁבֹתֶם וְאֶת־הָאֹבֶדֶת לֹא בִקַּשְׁתֶּם וּבְחָזְקָה [y]רְדִיתֶם
.ferocia in* & ,eis
אֹתָם וּבְפָרֶךְ׃
feræ‡ omni cibum† in fuerunt & :pastore absque sunt dispersæ Et
5 †וַתְּפוּצֶינָה מִבְּלִי רֹעֶה וַתִּהְיֶינָה לְאָכְלָה לְכָל־חַיַּת
cunctis in meum pecus‖ Errauerunt .sunt dispersæ & , agri
6 הַשָּׂדֶה וַתְּפוּצֶינָה׃ †[z]יִשְׁגּוּ צֹאנִי בְּכָל־
terræ facies omnes‡ super & :excelsum collem omnem super & ,montibus
הֶהָרִים וְעַל כָּל־גִּבְעָה רָמָה וְעַל כָּל־פְּנֵי הָאָרֶץ
.requirens non & quærens† non & ,mea pecus* sunt dispersæ
נָפֹצוּ צֹאנִי וְאֵין דּוֹרֵשׁ וְאֵין מְבַקֵּשׁ׃
.DOMINI verbum audite pastores Propterea
7 †לָכֵן רֹעִים שִׁמְעוּ אֶת־דְּבַר יְהוָה׃

[t] הָיָה ‡dic · *pauerunt †gregē pascēt [u] רָעָה · ‡Lac comedistis, ‡induistis, *iugulastis: pecudes autē †pauistis. ‡abiectam ‡durè [x] שׁוּב [y] רָדָה *tyrannicè. · †deuoratione ‡bestiæ ‖pecudes meę [z] שָׁגָה ‡omnem superficiem *pecudes meæ, †fuit qui quęreret, neque requireret.

meum pecus esse‡ pro non si ,Deus Dominus dixit ,ego Viuens
8 †[a]חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה אִם־לֹא יַעַן הֱיוֹת־צֹאנִי
agri bestiæ omni deuorationem in meum pecus‖ fuerunt & ,direptionē in
[b]לָבַז וַתִּהְיֶינָה צֹאנִי לְאָכְלָה לְכָל־חַיַּת הַשָּׂדֶה
pauerunt sed :meum pecus† mei pastores quæsierunt nō & ,pastore absque
מֵאֵין רֹעֶה וְלֹא־דָרְשׁוּ רֹעַי אֶת־צֹאנִי וַיִּרְעוּ
.pauerunt non meum pecus‡ & ,semetipsos pastores
הָרֹעִים אוֹתָם וְאֶת־צֹאנִי לֹא [c]רָעוּ׃
.DOMINI verbum audite pastores Propterea
9 †לָכֵן הָרֹעִים שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה׃
. requiram & , pastores ad ego* Ecce :Deus Dominus dixit Sic
10 †כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה הִנְנִי אֶל־הָרֹעִים וְדָרַשְׁתִּי
non & ,pecus pascendo à† ,eos faciam cessare & ,eorum manu de meum pecus
אֶת־צֹאנִי מִיָּדָם וְהִשְׁבַּתִּים מֵרְעוֹת צֹאן וְלֹא־
,eorum ore de meum pecus‡ eruam & :semetipsos pastores amplius pascent
יִרְעוּ עוֹד הָרֹעִים אוֹתָם [d]וְהִצַּלְתִּי צֹאנִי מִפִּיהֶם
:Deus Dominus dixit sic Quia .escam in eis erunt non &
11 וְלֹא־[e]תִהְיֶיןָ לָהֶם לְאָכְלָה׃ †כִּי כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה
. eas quæram & ,meum pecus requiram & ego ,ego Ecce
הִנְנִי־אָנִי וְדָרַשְׁתִּי אֶת־צֹאנִי וּבִקַּרְתִּים׃
sue pecudis‡ medio in eum esse† die in sui gregis pastoris disquisitio Sicut*
12 †כְּבַקָּרַת רֹעֶה עֶדְרוֹ בְּיוֹם הֱיוֹתוֹ בְתוֹךְ־צֹאנוֹ
omnibus de eas eruam & :meum pecus‡ requiram sic ,dispersarum
נִפְרָשׁוֹת כֵּן אֲבַקֵּר אֶת־צֹאנִי וְהִצַּלְתִּי אֶתְהֶם מִכָּל־
.caliginis & ,nubis die in illuc fuerant dispersæ quo ‖ locis
הַמְּקוֹמֹת אֲשֶׁר נָפֹצוּ שָׁם בְּיוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל׃
eas inducā & ,terris è eas congregabo & ,populis è eas educā Et
13 †[f]וְהוֹצֵאתִים מִן־הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּים מִן־הָאֲרָצוֹת [g]וַהֲבִיאוֹתִים
cunctis in & , riuis in ,Israel montibus in eas pascam & :suā humū* in
אֶל־אַדְמָתָם וּרְעִיתִים אֶל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל בָּאֲפִיקִים וּבְכֹל
montibus in & ,eas pascam bona pascua* In . terræ habitationibus
14 [h]מוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ †בְּמִרְעֶה־טּוֹב אֶרְעֶה אֹתָם וּבְהָרֵי
,bona pascua‡ in accubabunt ibi :earum pascua erit Israel celsitudinis†
מְרוֹם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה נְוֵהֶם שָׁם תִּרְבַּצְנָה בְּנָוֶה טּוֹב
.Israel montes ad‡ pascent pingue pascuum &
וּמִרְעֶה שָׁמֵן תִּרְעֶינָה אֶל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃
.Deus Domin⁹ dixit ,eas faciā accubare ego & ,meum pecus‖ pascam Ego
15 †אֲנִי אֶרְעֶה צֹאנִי וַאֲנִי אַרְבִּיצֵם נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה׃
,alligabo confractā & ,reducam expulsam* & ,requiram Perditam
16 †אֶת־הָאֹבֶדֶת אֲבַקֵּשׁ וְאֶת־הַנִּדַּחַת אָשִׁיב וְלַנִּשְׁבֶּרֶת אֶחֱבֹשׁ
,disperdam† fortem & ,pinguem & :roborabo languidam &
וְאֶת־הַחוֹלָה אֲחַזֵּק וְאֶת־הַשְּׁמֵנָה וְאֶת־הַחֲזָקָה אַשְׁמִיד
dixit sic meum pecus* vos Et .iudicio in illam‖ pascam
17 אֶרְעֶנָּה בְמִשְׁפָּט׃ †וְאַתֵּנָה צֹאנִי כֹּה אָמַר
, arietes ,pecus ad‡ ,pecus inter iudicans ego Ecce : Deus Dominus
אֲדֹנָי יֱהֹוִה הִנְנִי שֹׁפֵט בֵּין־שֶׂה לָשֶׂה לָאֵילִים
,paueritis bonum pascuum† vobis à parum Nunquid .hircos &
18 וְלָעַתּוּדִים׃ †הַמְעַט מִכֶּם הַמִּרְעֶה הַטּוֹב תִּרְעוּ
fundum & ;vestris pedibus in cōculcaueritis vestrarū pascuarum residuū &
וְיֶתֶר מִרְעֵיכֶם תִּרְמְסוּ בְּרַגְלֵיכֶם וּמִשְׁקַע־
? conculcaueritis vestris pedibus in residuas & ;biberitis aquarum
מַיִם [i]תִּשְׁתּוּ וְאֵת הַנּוֹתָרִים בְּרַגְלֵיכֶם תִּרְפֹּשׂוּן׃
calcationem† & ,pauerunt vestrorū pedum conculcationē ,meum pecus‡ Et
19 †וְצֹאנִי מִרְמַס רַגְלֵיכֶם תִּרְעֶינָה וּמִרְפַּשׂ
.biberunt vestrorum pedum
רַגְלֵיכֶם תִּשְׁתֶּינָה׃
,ego , ego Ecce :eos ad Deus Dominus dixit sic Propterea
20 †לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה אֲלֵיהֶם הִנְנִי־אָנִי
.macilentum pecus inter & ,pingue pecus inter iudicabo &
וְשָׁפַטְתִּי בֵּין־שֶׂה בִרְיָה וּבֵין שֶׂה רָזָה׃
vestris cornibus in & ,vos impelletis humero in & latere in quòd eo Pro
21 †יַעַן [k]בְּצַד וּבְכָתֵף תֶּהְדֹּפוּ וּבְקַרְנֵיכֶם
?extra ad† eas dispergeretis donec :languidas‡ oēs cornupetistis
תְּנַגְּחוּ כָּל־[l]הַנַּחְלוֹת עַד אֲשֶׁר [m]הֲפִיצוֹתֶם אוֹתָנָה אֶל־הַחוּצָה׃
iudicabo & :rapinam in vltrà erunt non & ,meo pecori faciam salutē Et
22 †[n]וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא־תִהְיֶינָה עוֹד [o]לָבַז וְשָׁפַטְתִּי
,vnum pastorem eas super suscitabo Et .agnum ad ,agnum† inter
23 בֵּין שֶׂה לָשֶׂה׃ †[p]וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעֶה אֶחָד
erit ipse & ,eas pascet Ipse .Dauid meus seruus eas pascet &
וְרָעָה אֶתְהֶן אֵת עַבְדִּי דָוִיד הוּא יִרְעֶה אֹתָם וְהוּא־יִהְיֶה
.pastorem in eis
לָהֶן לְרֹעֶה׃
,Dauid meus seruus & ,Deum in eis ero Dominus ego Et
24 †וַאֲנִי יְהוָה אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים וְעַבְדִּי דָוִד
.sum locutus Dominus Ego :eorum medio in prælatus‡
נָשִׂיא בְתוֹכָם אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃

Viuo ‡eo q̄ fuerūt pecudes meæ [a] הָיָה ‖pecudes meę [b] בָּזַז †pecudes meas: ‡pecudes meas [c] רָעָה · *venio · pecudes meas †ne pascant pecudes, pecudes meas [d] נָצַל · [e] הָיָה pecudes meas, · *Queādmodum inquirit pastor gregem suum †qua est ‡ouiū suarū ‡pecudes meas: ‖in quæ · [f] יָצָא [g] בּוֹא *terram · *pascuis bonis [h] יָשַׁב †excelsis ‡pascuis bonis, & pascua pinguia ‡super ‖pecudes meas, *abiectam · †quæ alias opprimit ‖illas *pecudes meæ · iudico ‡& · †est quòd pascua bona · profundas aquas · [i] שָׁתָה ‡oues meæ, quę fuerūt in †quę fuerunt in conculcationem · impulistis [k] צָדַד ‡infirmas: †foras? [l] חָלָה [m] פּוּץ ‖ego seruabo pecudes meas [n] יָשַׁע [o] בָּזַז †pecus, & pecus. [p] קוּם · ‡princeps

malam bestiam ‖ faciam cessare & ,pacis pactum eis exscindam‡ Et

25 † וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה־רָעָה

.siluis in dormient & ,fiducia in* deserto in habitabunt & :terra de

מִן־הָאָרֶץ וְיָשְׁבוּ בַמִּדְבָּר לָבֶטַח וְיָשְׁנוּ בַּיְּעוֹרִים׃

faciã descẽdere & :benedictionẽ mei collis circuitus† & ,eas dabo‡ Et

26 † וְנָתַתִּי אוֹתָם וּסְבִיבוֹת גִּבְעָתִי בְּרָכָה ˢ וְהוֹרַדְתִּי

.erunt benedictionis pluuiæ :suo tempore in pluuiam

הַגֶּשֶׁם בְּעִתּוֹ גִּשְׁמֵי בְרָכָה יִהְיוּ׃

,suum fructum dabit terra & ,suum fructum agri lignum‖ dabit Et

27 † וְנָתַן עֵץ הַשָּׂדֶה אֶת־ᵗ פִּרְיוֹ וְהָאָרֶץ תִּתֵּן יְבוּלָהּ

,DOMINUS ego‡ quòd scient & :fiducia in‖ suam humum* super erunt &

וְהָיוּ עַל־אַדְמָתָם לָבֶטַח וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה

† facientium manu de eos eruero & ,eorum iugi vectes me frangendo in‖

בְּשִׁבְרִי אֶת־מֹטוֹת עֻלָּם ᵛ וְהִצַּלְתִּים מִיַּד הָעֹבְדִים

non terræ bestia‡ & ,gentibus præda* vltrà erunt non Et .eis in

28 בָּהֶם׃ † וְלֹא־יִהְיוּ עוֹד בַּז לַגּוֹיִם וְחַיַּת הָאָרֶץ לֹא

.exterrens † non & ,fiducia in‡ habitabunt & : eas comedet‖

תֹאכְלֵם וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח וְאֵין מַחֲרִיד׃

consumpti vltrà erunt non & :nomen in plantationẽ eis suscitabo Et

29 † וַהֲקִמֹתִי לָהֶם ˣ מַטָּע לְשֵׁם וְלֹא־יִהְיוּ עוֹד אֲסֻפֵי

.gentium ignominiam vltrà portabunt nec ,terra in fame

רָעָב בָּאָרֶץ וְלֹא־ʸ יִשְׂאוּ עוֹד כְּלִמַּת הַגּוֹיִם׃

meus populus ipsi & ;eis cum eorũ Deus DOMINUS ego‡ quòd‖ scient Et

30 † וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אִתָּם וְהֵמָּה עַמִּי

.Deus Dominus dixit ,Israel domus

בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

,vester Deus ego ;vos homo‡ meæ pascuæ pecus ,meum pecus* vos Et

31 † וְאַתֵּן צֹאנִי צֹאן ᶻ מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם אֲנִי אֱלֹהֵיכֶם

.Deus Dominus dixit

נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

CAP. XXXV. לה

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

1 † ᵃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

propheta & , Sehir montem super tuas facies † pone hominis Fili

2 † בֶּן־אָדָם ᵇ שִׂים פָּנֶיךָ עַל־הַר שֵׂעִיר וְהִנָּבֵא

te ad ego ‡ Ecce ,Deus Dominus dixit Sic ,ei dices‖ Et .eum super

3 עָלָיו׃ † וְאָמַרְתָּ לּוֹ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ

,desolationem ‡ te dabo‡ & ,te super meam manũ extendam & :Sehir mons

הַר־שֵׂעִיר ᶜ וְנָטִיתִי יָדִי עָלֶיךָ וּנְתַתִּיךָ שְׁמָמָה

desolatio * tu & ,ponam desolationem† tuas Vrbes .solitudinem &

4 וּמְשַׁמָּה׃ † עָרֶיךָ חָרְבָּה אָשִׂים וְאַתָּה שְׁמָמָה

inimicitiam tibi esse ‡ Pro .DOMINUS ego‖ quòd scies & ;eris

5 תִהְיֶה וְיָדַעְתָּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ † יַעַן הֱיוֹת לְךָ אֵיבַת

tempore in ;gladij manum super‡ ‖Israel filios* effudisti † & , seculi

עוֹלָם וַתַּגֵּר אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי־חָרֶב בְּעֵת

,ego viuens† Propterea .finis iniquitatis‡ tempore in ,eorũ cõtritionis

6 אֵידָם בְּעֵת ᵈ עֲוֹן קֵץ׃ † לָכֵן ᵉ חַי־אָנִי

:te persequetur sanguis & ,te faciam ‡ sanguini quia ,Deus Dominus dixit

נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה כִּי־לְדָם ᶠ אֶעֶשְׂךָ וְדָם יִרְדֲּפֶךָ

.te persequetur sanguis & ,habueris odio ‖ sanguinem non si

אִם־לֹא דָם שָׂנֵאתָ וְדָם יִרְדֲּפֶךָּ׃

succîdam & ;solitudinẽ & ,desolationem in Sehir montem dabo Et

7 † וְנָתַתִּי אֶת־הַר שֵׂעִיר לְשִׁמְמָה וּשְׁמָמָה וְהִכְרַתִּי

:eius occisis eius montes implebo Et .redeuntem & ,transeuntem eo de

8 מִמֶּנּוּ עֹבֵר וָשָׁב׃ † וּמִלֵּאתִי אֶת־הָרָיו חֲלָלָיו

gladio interfecti tuis torrẽtibus omnibus & ,tuis vallibus & ,tuis collibus†

גִּבְעוֹתֶיךָ וְגֵאוֹתֶיךָ וְכָל־אֲפִיקֶיךָ חַלְלֵי־חֶרֶב

non tuæ ciuitates & ,te tradam seculi ‡ Solitudines ‡ .eis in cadent

9 יִפְּלוּ בָהֶם׃ † שִׁמְמוֹת עוֹלָם אֶתֶּנְךָ וְעָרֶיךָ לֹא

,te dicere‖ Pro .DOMINUS ego * quòd scietis & :habitabuntur

10 תִישַׁבְנָה וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ † יַעַן אֲמָרְךָ אֶת־

:eam † possidebimus & ,erunt mihi‡ terræ duæ & ,gentes Duæ

ᵍ שְׁנֵי הַגּוֹיִם וְאֶת־שְׁתֵּי הָאֲרָצוֹת לִי תִהְיֶינָה וִירִשְׁנוּהָ

,Deus Dominus dixit ,ego viuens‡ Propterea .erat ibi DOMINUS &

11 וַיהוָה שָׁם הָיָה׃ † לָכֵן חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה

tua odia propter ,fecisti quem tuũ zelũ secundũ & ,tuã irã secundũ faciã &

וְעָשִׂיתִי כְּאַפְּךָ וּכְקִנְאָתְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָה מִשִּׂנְאָתֶיךָ

.te iudicauero cùm ,eis in ero cognitus & ;eos in

בָּם ʰ וְנוֹדַעְתִּי בָם כַּאֲשֶׁר אֶשְׁפְּטֶךָ׃

quæ ,tua conuicia‡ omnia Audiui .DOMINUS ego* quòd scies Et

12 † וְיָדַעְתָּ כִּי אֲנִי יְהוָה שָׁמַעְתִּי אֶת־כָּל־נָאָצוֹתֶיךָ אֲשֶׁר

sunt dati nobis ;sunt Desolati ,dicendo , Israel montes contra dixisti

אָמַרְתָּ עַל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר שָׁמֵמָה לָנוּ נִתְּנוּ

me super auxistis † & ,vestro ore in‡ me super‖ magnificastis Et .deuorandum ad

13 לְאָכְלָה׃ † וַתַּגְדִּילוּ עָלַי ⁱ בְּפִיכֶם וְהַעְתַּרְתֶּם עָלַי

‡feriam cum ‖bestias malas *confidẽter, בּיערים ק ‡ponam †quæ sunt in circuitu ʳנָתַן ˢיָרַד ‖arbor ᵗפְּרָה *terram ‖confidenter: ‡sum ‖cùm contriuero vincula †mala ᵛנָצַל *in prædam ‡bestiæ ‖comedent ‡confidenter, †erit qui exterreat. ˣנָטַע ʸנָשָׂא ‖gentes ‡sum *pecudes meæ, pecudes ‡ homines estis; ᶻרָעָה ᵃהָיָה ᵇשׂוּם †faciem tuã aduersus ‖dic ‡venio ‡ponam ‡in ᶜנָטָה †in *in desolationem ‖sum ‡eo quòd fuerunt tibi inimicitiæ perpetuæ, †effuderis * sanguinem filiorum ‡acie ‡quo propter iniquitatem eorum venit †viuo ᵈעָוָה ᵉחָיָה ‡præparabo ᶠעָשָׂה ‖cùm †in ‡In ‡perpetuas תשובנה ק *sum ‖eo quòd dixisti, ‡meæ †eas: ᵍשָׁנָה ‡viuo ʰיָדַע *sum ‡probra שממו קרי ‖aduersus ‡os vestrum, †multiplicastis aduersum ⁱפֶּה

‡Sic lætabitur omnis terra in ‡quam ‖Sicut lætata es super hæreditatem † propterea ‡desolatus *sum

lætari Sicut‡ :Deus Dominus dixit Sic .audiui ego ;vestra verba

14 דִּבְרֵיכֶם אֲנִי שָׁמָעְתִּי׃ † כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כִּשְׂמֹחַ

.tibi faciam ‡ ,desolatione terram omnem

כָּל־הָאָרֶץ שְׁמָמָה אֶעֱשֶׂה־לָּךְ׃

,est desolata quòd super† ,Israel domus hæreditatẽ ob tuam lætitiam Iuxta‖

15 † כְּשִׂמְחָתְךָ לְנַחֲלַת בֵּית־יִשְׂרָאֵל עַל אֲשֶׁר־שָׁמֵמָה

ipsa tota Edom omnis & ,Sehir mons erit desolatio ‡ :tibi faciam sic

כֵּן אֶעֱשֶׂה־לָּךְ שְׁמָמָה תִהְיֶה הַר־שֵׂעִיר וְכָל־אֱדוֹם כֻּלָּהּ

.DOMINUS ego * quòd scient &

וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

CAP. XXXVI. לו

Montes ,dices‖ & ,Israel montes ad‡ propheta ,hominis fili tu Et

1 † וְאַתָּה בֶן־אָדָם הִנָּבֵא אֶל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ הָרֵי

Quia† ,Deus Dominus dixit Sic .DOMINI verbum audite Israel

2 יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה׃ † כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן

fuit ‡ hæreditatem in seculi ‖ excelsa & ;Euge vos super inimicꝰ dixit

אָמַר הָאוֹיֵב עֲלֵיכֶם הֶאָח וּבָמוֹת עוֹלָם ᵏ לְמוֹרָשָׁה הָיְתָה

Pro :Deus Dominus dixit Sic ,dices‖ & ,vaticinare Propterea .nobis

3 לָּנוּ׃ † לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן

hæreditatem vos existendum ad ‡ ,vndique vos absorbere & ,desolare propter*

בְּיַעַן ˡ שַׁמּוֹת וְשָׁאֹף אֶתְכֶם מִסָּבִיב ᵐ לִהְיוֹתְכֶם מוֹרָשָׁה

.populi oblocutionẽ & ,linguæ labrũ super ascendistis & ,gentium residuo

4 לִשְׁאֵרִית הַגּוֹיִם וַתֵּעֲלוּ עַל־שְׂפַת לָשׁוֹן ⁿ וְדִבַּת־עָם׃

Sic :Dei Domini verbum audite , Israel montes Propterea

† לָכֵן הָרֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ דְּבַר־אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה־

,vallibus & ,torrentibus , collibus & ,montibus Deus Dominus dixit

אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לֶהָרִים וְלַגְּבָעוֹת לָאֲפִיקִים וְלַגֵּאָיוֹת

,direptionẽ in fuerunt quæ ,derelictis vrbibus & ,desolatis desertis

לֶחֳרָבוֹת הַשֹּׁמְמוֹת וְלֶעָרִים הַנֶּעֱזָבוֹת אֲשֶׁר הָיוּ ᵒ לְבַז

.vndique † quæ gentium residuo ‡ subsannationem in &

וּלְלַעַג לִשְׁאֵרִית הַגּוֹיִם אֲשֶׁר מִסָּבִיב׃

mei zeli igne in non Si ‖ :Deus Dominus dixit sic Propterea

5 † לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אִם־לֹא בְּאֵשׁ קִנְאָתִי

dederunt‡ quæ ;totam Edom super & , gentium residuum‡ super sum locutus

דִבַּרְתִּי עַל־שְׁאֵרִית הַגּוֹיִם וְעַל־אֱדוֹם כֻּלָּא אֲשֶׁר נָתְנוּ־

contẽptu in* ,cordis omnis lætitia in* hæreditatem in sibi meam terram

אֶת־אַרְצִי לָהֶם לְמוֹרָשָׁה בְּשִׂמְחַת כָּל־לֵבָב בִּשְׁאָט

.direptionem in eius expulsionem propter † ,animi

נֶפֶשׁ לְמַעַן מִגְרָשָׁהּ לָבַז׃

,montibus dices ‡ & ,Israel humum super vaticinare Idcirco

6 † לָכֵן הִנָּבֵא עַל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ לֶהָרִים

ego Ecce ,Deus Dominus dixit Sic ,vallibus & ,torrentibus ‖ ,collibus &

וְלַגְּבָעוֹת לָאֲפִיקִים וְלַגֵּאָיוֹת כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי

gentium ignominiã quòd eò ,sum locutus meo furore in & ,meo zelo in

בְקִנְאָתִי וּבַחֲמָתִי דִּבַּרְתִּי יַעַן כְּלִמַּת גּוֹיִם

:meã manũ leuaui Ego ,Deus Dominus dixit sic Idcirco .portaueritis

7 נְשָׂאתֶם׃ † לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֲנִי נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי

.portauerint suã ignominiã ,ipsæ‡ vndique vobis quæ gentes non si‖

אִם־לֹא הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לָכֶם מִסָּבִיב הֵמָּה כְּלִמָּתָם ᵖ יִשָּׂאוּ׃

vestrum fructum & ,dabitis vestram frondem† Israel montes vos Et

8 † וְאַתֶּם הָרֵי יִשְׂרָאֵל עַנְפְּכֶם ᑫ תִּתֵּנוּ ʳ וּפֶרְיְכֶם

.veniendum ad‡ appropinquauerunt quoniam ·Israel meo populo afferetis

תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל כִּי קֵרְבוּ לָבוֹא׃

.seremini & ,colemini & ,vos ad conuertar & ,vos ad ego‖ ecce Quia

9 † כִּי הִנְנִי אֲלֵיכֶם ˢ וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם וְנֶעֱבַדְתֶּם וְנִזְרַעְתֶּם׃

Israel domum omnem ,hominem ‡ vos super faciam multiplicare Et

10 † ᵗ וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל

.ædificabuntur deserta & ,ciuitates habitabuntur & :totam

כֻּלֹּה וְנֹשְׁבוּ הֶעָרִים וְהֶחֳרָבוֹת ᵛ תִּבָּנֶינָה׃

,multiplicabuntur & , animal & ,hominem* vos super faciam multiplicare Et

11 † וְהִרְבֵּיתִי עֲלֵיכֶם אָדָם וּבְהֵמָה וְרָבוּ

, vestras antiquitates secundum vos faciam habitare & : crescent &

וּפָרוּ ˣ וְהוֹשַׁבְתִּי אֶתְכֶם כְּקַדְמוֹתֵיכֶם

.DOMINUS ego ‡ quòd scietis & , vestra priora quàm faciam meliora &

ʸ וְהֵטִבֹתִי מֵרִאשֹׁתֵיכֶם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

,Israel meum ‡ populum , hominem * vos super faciam venire Et

12 † וְהוֹלַכְתִּי עֲלֵיכֶם אָדָם אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל

.eos orbare vltrà addes non & ;hæreditatẽ in eis eris & ,te possidebũt &

וִירֵשׁוּךָ וְהָיִיתָ לָהֶם לְנַחֲלָה וְלֹא־ᶻ תוֹסִף עוֹד לְשַׁכְּלָם׃

deuoratrix ‖ ,vobis dicentes‡ quòd eo Pro ,Deus Dominus dixit Sic

13 † כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֹמְרִים לָכֶם אֹכֶלֶת

.fuisti tuarum gentium orbatrix & ;tu hominis ‡

אָדָם אַתְּ וּמְשַׁכֶּלֶת גּוֹיַךְ הָיִית׃

‡super ‖dic, †Pro eo quòd ‖perpetua ‡fuerunt ᵏיָרַשׁ ‖dic, *eo quòd desolauerunt, & absorbuerũt ‡vt essetis hæreditas residuis gẽtibus, ˡשָׁמַם ᵐהָיָה ⁿרָבַב ᵒבָּזַז ‡residuis gentibus †erant ‖Nisi ‡residuas gentes, ‡posuerunt *cum †vt eiicerent eam ‡dic ‖nisi ‡sunt, ᵖנָשָׂא †ramos vestros ᑫנָתַן ʳפָּרָה ‡vt veniant. ‖venio ˢפָּנָה ‡homines, ᵗרָבָה ᵛבָּנָה *homines, & iumenta, ˣיָשַׁב ‡sum ʸיָטַב *homines, ‡scilicet ᶻיָסַף ‡dicunt ‖Terra ‡hominũ es; גויך ק

non tuas gentes & ,amplius deuorabis non hominem * Propterea
14 לָכֵן אָדָם לֹא־תֹאכְלִי עוֹד וְגוֹיֵךְ לֹא
te in faciā audire non Et .Deus Dominus dixit ;amplius impingere facies
15 תְכַשְּׁלִי־עוֹד נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה׃ וְלֹא־אַשְׁמִיעַ אֵלַיִךְ
:vltrà portabis non populorum probrum & ,gentium ignominiā amplius
עוֹד כְּלִמַּת הַגּוֹיִם וְחֶרְפַּת עַמִּים לֹא תִשְׂאִי־עוֹד
.Deus Dominus dixit ,amplius facies impingere non tuas gentes &
וְגוֹיֵךְ לֹא־תַכְשִׁלִי עוֹד נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה׃
:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
16 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
,suam humum super habitantes Israel domus ,hominis Fili
17 בֶּן־אָדָם בֵּית יִשְׂרָאֵל יֹשְׁבִים עַל־אַדְמָתָם
immunditia sicut ;suis studiis in & ,sua via in eam polluerunt &
וַיְטַמְּאוּ אוֹתָהּ בְּדַרְכָּם וּבַעֲלִילוֹתָם כְּטֻמְאַת
meam iram effudi Et .meas facies ad eorum via fuit elongatæ
18 הַנִּדָּה הָיְתָה דַרְכָּם לְפָנָי׃ וָאֶשְׁפֹּךְ חֲמָתִי
suis idolis in & ;terram super effuderunt quem sanguinem super eos super
עֲלֵיהֶם עַל־הַדָּם אֲשֶׁר־שָׁפְכוּ עַל־הָאָרֶץ וּבְגִלּוּלֵיהֶם
:terras in sunt ventilati & ,gentes in eos dispersi Et .eam polluerunt
19 טִמְּאוּהָ׃ וָאָפִיץ אֹתָם בַּגּוֹיִם וַיִּזָּרוּ בָּאֲרָצוֹת
.eos iudicaui eorum studia iuxta & ,eorum viam iuxta
כְּדַרְכָּם וְכַעֲלִילוֹתָם שְׁפַטְתִּים׃
nomen polluerunt & ,illuc venerunt quò gentes ad venit Et
20 וַיָּבוֹא אֶל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁם וַיְחַלְּלוּ אֶת־שֵׁם
.sunt egressi eius terra de &,hi DOMINI Populus,eis dicendo in meæ sanctitatis
קָדְשִׁי בֶּאֱמֹר לָהֶם עַם־יְהוָה אֵלֶּה וּמֵאַרְצוֹ יָצָאוּ׃
,Israel dom illud polluerūt quod ,meæ sanctitatis nomine super peperci Et
21 וָאֶחְמֹל עַל־שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר חִלְּלֻהוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל
Israel domui dic Idcirco .illuc sunt ingressi quò ,gentibus in
22 בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁמָּה׃ לָכֵן אֱמֹר לְבֵית־יִשְׂרָאֵל
;Israel domus faciens ego vos propter Non ,Deus Dominus dixit Sic
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל
quò gentibus in polluistis quod ,meæ sanctitatis nomen ad quinimo
כִּי אִם־לְשֵׁם־קָדְשִׁי אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר־
pollutum ,magnum meum nomen sanctificabo Et .illuc venistis
23 בָּאתֶם שָׁם׃ וְקִדַּשְׁתִּי אֶת־שְׁמִי הַגָּדוֹל הַמְחֻלָּל
quod gentes scient & ;earum medio in polluistis quod ,gentibus in
בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי־
vobis in me sanctificari in ,Deus Dominus ait ,DOMINVS ego
אֲנִי יְהוָה נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה בְּהִקָּדְשִׁי בָכֶם
congregabo & ,gentibus de vos Tollamque .eorum oculis in
24 לְעֵינֵיהֶם׃ וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם מִן־הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי
.vestram terram in vos faciam venire & :terris vniuersis de vos
אֶתְכֶם מִכָּל־הָאֲרָצוֹת וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־אַדְמַתְכֶם׃
omnibus ab :mundabimini & ;mundas aquas vos super spargam Et
25 וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל
.vos mundabo vestris idolis vniuersis ab & ,vestris inquinamentis
טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל־גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם׃
:vestro interiore in dabo nouum spiritū & ,nouum cor vobis dabo Et
26 וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם
.carneum cor vobis dabo & ,vestra carne de lapidis cor amoueboque &
וַהֲסִרֹתִי אֶת־לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר׃
meis statutis in quod faciam & ;vestro interiori in dabo meum spiritū Et
27 וְאֶת־רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר־בְּחֻקַּי
.faciatis & ,custodiatis mea iudicia & ,ambuletis
תֵּלֵכוּ וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם׃
mihi eritis & : vestris patribus dedi quam terra in habitabitis Et
28 וִישַׁבְתֶּם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם וִהְיִיתֶם לִי
.Deum in vobis ero ego & ,populum in
לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים׃
vocabo & ; vestris inquinamentis vniuersis de vos seruabo Et
29 וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וְקָרָאתִי
vobis super dabo non & ,illud faciam multiplicare & ,frumentum ad
אֶל־הַדָּגָן וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ וְלֹא־אֶתֵּן עֲלֵיכֶם
: agri germen & ,ligni fructum faciam multiplicare Et .famem
30 רָעָב׃ וְהִרְבֵּיתִי אֶת־פְּרִי הָעֵץ וּתְנוּבַת הַשָּׂדֶה
.gentibus in famis probrum vltrà capiatis non quod propter
לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד חֶרְפַּת רָעָב בַּגּוֹיִם׃
,vestrorum studiorum & ,malarum vestrarum viarum recordabimini Et
31 וּזְכַרְתֶּם אֶת־דַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם
,vestras iniquitates super,vestris faciebus in vos reprobabitis & ;bona non quæ
אֲשֶׁר לֹא־טוֹבִים וּנְקֹטֹתֶם בִּפְנֵיכֶם עַל עֲוֹנֹתֵיכֶם
.vestras abominationes super &
וְעַל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם׃
sit notum ,Deus Dominus dixit ,faciens ego vos propter Non
32 לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי־עֹשֶׂה נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה יִוָּדַע

.Israel domus vestris viis de erubescite & ,pudete :vobis
לָכֶם בּוֹשׁוּ וְהִכָּלְמוּ מִדַּרְכֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל׃
omnibus ab vos me mundare die In ,Deus Dominus dixit Sic
33 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה בְּיוֹם טַהֲרִי אֶתְכֶם מִכֹּל
:desolatæ erūt ædificatæ & ,vrbes faciā habitare & ;vestris iniquitatibus
עֲוֹנוֹתֵיכֶם וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת־הֶעָרִים וְנִבְנוּ הֶחֳרָבוֹת׃
oculis in desolatio fuit quòd eo pro ,coletur desolata terra Et
34 וְהָאָרֶץ הַנְּשַׁמָּה תֵּעָבֵד תַּחַת אֲשֶׁר הָיְתָה שְׁמָמָה לְעֵינֵי
est facta desolata ista Terra ,dicent Et .transeuntis omnis
35 כָּל־עוֹבֵר׃ וְאָמְרוּ הָאָרֶץ הַלֵּזוּ הַנְּשַׁמָּה הָיְתָה
,dirutæ & ,desolatæ & ,desertæ ciuitates & :Heden hortus sicut
כְּגַן־עֵדֶן וְהֶעָרִים הֶחֳרֵבוֹת וְהַנְשַׁמּוֹת וְהַנֶּהֱרָסוֹת
relinquentur quæ gentes scient Et .habitantur munitæ
36 בְּצוּרוֹת יָשָׁבוּ׃ וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יִשָּׁאֲרוּ
plantaui ,dirutas ædificaui DOMINVS ego quòd ,vestris circuitibus
סְבִיבוֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה בָּנִיתִי הַנֶּהֱרָסוֹת נָטַעְתִּי
.feci & ,sum locutus DOMINVS ego :desolatam
הַנְּשַׁמָּה אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃
,Israel domui requirar hoc Adhuc ,Deus Dominus dixit Sic
37 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה עוֹד זֹאת אִדָּרֵשׁ לְבֵית־יִשְׂרָאֵל
.hominis pecus sicut eos multiplicabo ;eis faciendum ad
לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַרְבֶּה אֹתָם כַּצֹּאן אָדָם׃
sic ,eius statis temporibus in Ierusalaim pecus vt ,sanctitatum pecus Vt
38 כְּצֹאן קָדָשִׁים כְּצֹאן יְרוּשָׁלִַם בְּמוֹעֲדֶיהָ כֵּן
ego quòd scient & ;hominis pecore plenæ desertæ ciuitates erunt
תִּהְיֶינָה הֶעָרִים הֶחֳרֵבוֹת מְלֵאוֹת צֹאן אָדָם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי
.DOMINVS
יְהוָה׃

CAP. XXXVII. לז

,DOMINVS spiritu in me eduxit & ,DOMINI manus me super Fuit
1 הָיְתָה עָלַי יַד־יְהוָה וַיּוֹצִאֵנִי בְרוּחַ יְהוָה
.ossibus plenus ipse & ;campi medio in me fecit requiescere &
וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃
super valde multa ecce & ;vndique ,vndique ea iuxta me fecit transire Et
2 וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל־
,hominis Fili ,me ad dixit Et .valde sicca ecce & ,campi facies
3 פְּנֵי הַבִּקְעָה וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם
.nosti tu Deus Domine ,dixi & ;hæc ossa viuent nunquid
הֲתִחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וָאֹמַר אֲדֹנָי יֱהוִה אַתָּה יָדָעְתָּ׃
dices & ; istis ossibus super Vaticinare ,me ad dixit Et
4 וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא עַל־הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ
.DOMINI verbum audite sicca Ossa ,ea ad
אֲלֵיהֶם הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה׃
introducens ego Ecce ,his ossibus Deus Dominus dixit Sic
5 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי מֵבִיא
,neruos vos super dabo Et .viuetis & ,spiritum vos in
6 בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם׃ וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גִּידִים
dabo & ,pelle vos super incrustabo & ,carnem vos super faciam ascendere &
וְהַעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי
.DOMINVS ego quòd scietis & ,viuetis & ,spiritum vobis in
בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
,me prophetare secundum vox fuit & ;sum iussus sicut prophetaui Et
7 וְנִבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי וַיְהִי־קוֹל כְּהִנָּבְאִי
.suum os ad os ossa accesserunt & ,commotio ecce &
וְהִנֵּה־רַעַשׁ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל־עַצְמוֹ׃
incrustarat & ,ascenderat caro & ,nerui ea super ecce & ,vidi Et
8 וְרָאִיתִי וְהִנֵּה־עֲלֵיהֶם גִּדִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרַם
.eis in non spiritus & ;desuper pelle ea super
עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמָעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם׃
,hominis fili vaticinare ;spiritum ad Vaticinare ,me ad dixit Et
9 וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא אֶל־הָרוּחַ הִנָּבֵא בֶן־אָדָם
ventis quatuor A ,Deus Dominus dixit Sic ,spiritum ad dices &
וְאָמַרְתָּ אֶל־הָרוּחַ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת
.viuent & ,istos interfectos in sufla & ,spiritus veni
בֹּאִי הָרוּחַ וּפְחִי בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וְיִחְיוּ׃
,spiritus ea in est ingressus & ;mihi præceperat sicut prophetaui Et
10 וְהִנַּבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוָּנִי וַתָּבוֹא בָהֶם הָרוּחַ
.valde ,valde magna virtus suos pedes super steteruntque ,vixeruntque &
וַיִּחְיוּ וַיַּעַמְדוּ עַל־רַגְלֵיהֶם חַיִל גָּדוֹל מְאֹד־מְאֹד׃
domus vniuersa ,hæc ossa ,hominis Fili ,me ad dixit Et
11 וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל־בֵּית
periit & ,nostra ossa Aruerunt ,dicentes ecce : ipsa Israel
יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אֹמְרִים יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ וְאָבְדָה

Marginal notes (right column): hominis; תבוזי; orbabis; נשׂא; cadere; חיה; habitauerūt; moribus suis, operibus; menstruatæ fuerunt mores; coram me; נדד; propter; quia; מוף זרה; mores; opera; ingressi; ad quas; בוא; sanctū meū dū diceretur; sunt; nomini sancto meo; ad quas; facio; sed propter sanctū meū, ad quas; quod; est; omnes; sum; cùm sanctificatus fuero; aquā mundam; medio vestri; נתן; lapideum; סור נתן; medio vestri; præceptis; חקק; ישׁב; ישׁע; arborum fructum agrorum: vt; פרה; operum; sunt; quod succisione digni effetis, iudicabitis in conspectu vestro, propter; קוט; propter; facio.

Marginal notes (left column): pudeat vos; iniquitatibus; qua mundabo; עוה; erit exculta, in desolationem; relictæ sunt in ditruta; בנה; desolata; עשׂה; in; ero requisitus; vt faciā vt multiplicem pecudes hominum; pecudes sanctæ, vt pecudes solemnitatibus; יעד; pecudibus hominum; sum; prophetia; יצא; erat; נוח; circū circa; erant; in superficie agri; erant; חיה; dic; introire facio; בוא; operiam; ponam; עלה; sum præceptum est mihi; sonitus propheta̅te; erant; erat operta; erat; dic; חיה; צוה; exercitus grandis; sunt; dicunt,

dices ‡ & ,vaticinare Propterea .nobis sumus succisi ,nostra spes
12 תקותנו נגזרנו לנו ׃ † לכן הנבא ואמרת
,vestra sepulchra aperiens ‖ ego Ecce ,Deus Dominus dixit Sic ,eos ad
אליהם כה־אמר אדני יהוה הנה אני פתח את־קברותיכם
faciam venire & :mi populus ,vestris sepulchris † è vos faciam ascendere &
והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי
,DOMINVS ego ‡ quòd scietis Et .Israel humum ad‖ vos
13 אתכם אל־אדמת ישראל ׃ † וידעתם כי־אני יהוה
vos me ascendere faciendo in ‡ & ,vestra sepulchra me aperiendo in*
בפתחי את־קברותיכם ובהעלותי אתכם
,vobis in meum spiritum dabo Et .mi populus ,vestris sepulchris † è
14 מקברותיכם עמי ׃ † ונתתי רוחי בכם
scietis & :vestram humum super vos faciam requiescere & ,viuetis &
וחייתם והנחתי אתכם על־אדמתכם וידעתם
.DOMINVS dixit ,feci & ,sum locutus DOMINVS ego quòd
כי אני יהוה דברתי ועשיתי נאם־יהוה ׃
:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
15 † ויהי דבר־יהוה אלי לאמר ׃
,Iehudæ eo super * scribe & ;vnū lignū tibi sume ,hominis fili tu Et
16 † ואתה בן־אדם קח־לך עץ אחד וכתב עליו ליהודה
,eo super † scribe & ,vnum ‡ lignum tolle & :eius sociis ,Israel filiis &
ולבני ישראל חברו ולקח עץ אחד וכתוב עליו
.eius sociorum ,Israel domui cunctæ & ,Ephraim ligno ,Ioseph
ליוסף עץ אפרים וכל־בית ישראל חברו ׃
erunt & :vnum lignum in ,tibi vnum ad vnum‡ ea fac accedere † Et
17 † וקרב אתם אחד אל־אחד לך לעץ אחד והיו
:dicendo,tui populi filij te ad dixerint cùm Et .tua manu in singula in‖
18 לאחדים בידך ׃ † וכאשר יאמרו אליך בני עמך לאמר
?tibi ista ‡ quid ,nobis indicabis Nonne
הלוא־תגיד לנו מה־אלה לך ׃
lignum capiens ego* Ecce ,Deus Dominus dixit Sic ,eos ad Loquere
19 † דבר אליהם כה־אמר אדני יהוה הנה אני לקח את־עץ
dabo † & ;eius socias Israel tribus & ,Ephraim manu in ‡ quod ,Ioseph
יוסף אשר ביד־אפרים ושבטי ישראל חברו ונתתי
erunt &,vnum lignum in eas faciam & ,Iehudah ligno cum ipsum super eas
אותם עליו את־עץ יהודה ועשיתם לעץ אחד והיו
eis super scribes quibus ‖ ligna erunt Et .mea manu in vnum
20 אחד בידי ׃ † והיו העצים אשר־תכתב עליהם
Dominus dixit Sic :eos ad loquere Et .eorum oculis in tua manu in
21 בידך לעיניהם ׃ † ודבר אליהם כה־אמר אדני
ierunt quò gentes inter ab‡ Israel filios capiens* ego Ecce ,Deus
יהוה הנה אני לקח את־בני ישראל מבין הגוים אשר הלכו־
.suam terram in eos faciam venire & ,vndique eos congregabo & :illuc
שם וקבצתי אתם מסביב והבאתי אותם אל־אדמתם ׃
:Israel montibus in ,terra in vnam gentem in eos faciam Et
22 † ועשיתי אתם לגוי אחד בארץ בהרי ישראל
duas in * vltrà erunt non & :regem in ipsis vniuersis erit vnus rex &
ומלך אחד יהיה לכלם למלך ולא יהיה־עוד לשני
.amplius regna duo in amplius dimidiabuntur † non & ,gentes
גוים ולא יחצו עוד לשתי ממלכות עוד ׃
cunctis in & ,suis fœditatibus ‡ in & ,suis idolis in vltrà se polluent Nec
23 † ולא יטמאו עוד בגלוליהם ובשקוציהם ובכל
,suis habitationibus vniuersis de eos faciā saluos & :suis præuaricationib*
פשעיהם והושעתי אתם מכל מושבתיהם
,populum in mihi erunt & ,eos emundabo & ;eis in peccauerunt quibus‖
אשר חטאו בהם וטהרתי אותם והיו־לי לעם
.Deum in eis ero ego &
ואני אהיה להם לאלהים ׃
:ipsis vniuersis erit vnus pastor & ,eos super rex ‡ Dauid meus seruus Et
24 † ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכלם
.ea facient & ,custodient mea statuta † & ,ambulabunt meis iudiciis in &
ובמשפטי ילכו וחקתי ישמרו ועשו אותם ׃
qua ‡ ,Iahacob meo seruo dedi quam terram super habitabunt Et
25 † וישבו על־הארץ אשר נתתי לעבדי ליעקב אשר
,eorū filij & ipsi eam super habitabunt & :vestri patres ea in habitauerūt
ישבו־בה אבותיכם וישבו עליה המה ובניהם
prælatus ‡ meus seruus Dauid & ;seculum in vsque eorum filiorum filij &
ובני בניהם עד־עולם ודוד עבדי נשיא
.seculum in eis
להם לעולם ׃
:eis † erit seculi ‡ pactum ,pacis fœdus eis exscindam ‖ Et
26 † וכרתי להם ברית שלום ברית עולם יהיה אותם
meam sanctificationem dabo & ,eos faciam multiplicare & ,‡eos dabo‖ &
ונתתים והרביתי אותם ונתתי את־מקדשי
,eis super meum tabernaculum erit Et .seculum in eorum medio in
27 בתוכם לעולם ׃ † והיה משכני עליהם

‡dic — h קוה — ‖aperio tumulos vestros, †tumulis — i עלה k בוא — ‖in terram ‡sum *cùm aperuero ‡ascendere fecero †tumulis — l ינח — m עשה — *in — ‡alterum, †in — חבריו ק — †appropinqua ‡alterum ad alterum, vt sint ‖vnum in manibus tuis. ‡sunt — n נגד — *assumo — ‡est †ponam — o נתן — p עשה q היה — ‖in — *assumo ‡è gentibus ad quas — r בוא — s עשה t שנה — *duæ — יהיו ק — †diuidentur — v חצה — ‡abominationibus — x ישע — ‖in — ‡erit — †mandata — y חקק — ‡in — ‡erit princeps — ‖percutiam cum ‡perpetuum †cum ‖ponam ‡in terra mea, ‖in

scient Et .populum in mihi erunt ipsi & ;Deum in eis ero &
28 והייתי להם לאלהים והמה יהיו־לי לעם ׃ † וידעו
existendo in † ,Israel sanctificans ‡ DOMINVS ego quòd gentes
הגוים כי אני יהוה מקדש את־ישראל בהיות
.seculum ‖ in eorum medio in meam sanctificationem
מקדשי בתוכם לעולם ׃

CAP. XXXVIII. לח

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et
1 † ויהי דבר־יהוה אלי לאמר ׃
prælatum‡ ,Maghog terram* ,Ghog ad tuas facies † pone ,hominis Fili
2 † בן־אדם שים פניך אל־גוג ארץ המגוג נשיא
.cum super vaticinare & ;Tubal & Mesech capitis
ראש משך ותבל והנבא עליו ׃
prælatum‡ Ghog te ad ‖ ego Ecce :Deus Dominus dixit Sic ,dices‡ Et
3 † ואמרת כה אמר אדני יהוה הנני אליך גוג נשיא
hamos dabo & ,te reducam * Et .Tubal & ,Mesech capitis
4 ראש משך ותבל ׃ † ושובבתיך ונתתי חחים
;equos ,tuum exercitum omnem & ,te faciam exire & :tuis maxillis in
בלחייך והוצאתי אותך ואת־כל־חילך סוסים
tenētes ;clypeū & ,scutū multus cœtus † :ipsos oēs vniuersitate‡ vestitos equites &
ופרשים לבשי מכלול כלם קהל רב צנה ומגן תפשי
clypeū‖ ipsi omnes : eis cum Put & ,Chus ,Paras .ipsi omnes gladios
5 חרבות כלם ׃ † פרס כוש ופוט אתם כלם מגן
latera ‡ Togarmah domus,eius alæ omnes* & ,Ghomer .galeam &
6 וכובע ׃ † גמר וכל־אגפיה בית תוגרמה ירכתי
.tecum multi populi :eius alæ omnes* & ,Aquilonis
צפון ואת־כל־אגפיו עמים רבים אתך ׃
se congregantes ,tua concio omnis & tu‖ ,tibi præpara & ,te Præpara
7 † הכן והכן לך אתה וכל־קהלך הנקהלים
.custodiam in eis eris & ;te ad
עליך והיית להם למשמר ׃
ad venies annorum nouissimo in :visitaberis multis diebus A‡
8 † מימים רבים תפקד באחרית השנים תבוא אל־
montes super † ,multis populis è congregatam ,gladio à reductam * terram
ארץ משובבת מחרב מקבצת מעמים רבים על הרי
,est educta populis è hæc & :semper desolationem in fuerunt qui ,Israel
ישראל אשר־היו לחרבה תמיד והיא מעמים הוצאה
,venies ,tempestas † sicut ascendes Et .ipsi omnes fiducia in‡ habitabunt &
9 וישבו לבטח כלם ׃ † ועלית כשאה תבוא
populi & ,tuæ alæ omnes‖ & ,tu ,eris ,terram operiendum ad‡ nubes tanquā
כענן לכסות הארץ תהיה אתה וכל־אגפיך ועמים
illa die in ,erit & :Deus Dominus dixit Sic .tecum multi
10 רבים אותך ׃ † כה אמר אדני יהוה והיה ביום ההוא
.malam cogitationem cogitabis & ,tuum cor super verba ascendent
יעלו דברים על־לבבך וחשבת מחשבת רעה ׃
,quiescentes ‡ veniam ,villarum terram super Ascendam ,dices Et
11 † ואמרת אעלה על־ארץ פרזות אבוא השקטים
,vectes & :muro absque habitantes ‡ hi omnes : fiducia in † habitantes
ישבי לבטח כלם ישבים באין חומה ובריח
:prædam prædandum ad & ,spolium spoliandum Ad ‡ .eis * non fores † &
12 ודלתים אין להם ׃ † לשלל שלל ולבז בז
populum ad‡ & ,habitata ‖ desolata super tuam manum reducendum ad ‖
להשיב ידך על־חרבות נושבת ואל־עם
super‡ habitantes ,emptionem & ,acquisitionem* facientem ,gentibus è collectum †
מאסף מגוים עשה מקנה וקנין ישבי על־
,Tarsis negotiatores & ,Dedan & ,‡ Scheba .terræ vmbilico
13 טבור הארץ ׃ † שבא ודדן וסחרי תרשיש
?veniens tu spolium ‖spoliandū ad Nūquid ,tibi dicent eius leunculi omnes &
וכל־כפיריה יאמרו לך הלשלל שלל אתה בא
tollendum ad ,tuam concionem‡ fecisti cōgregare prædam prædandū ad nunquid
הלבז בז הקהלת קהלך לשאת
spoliandum ad ,emptionem & acquisitionem capiendum ad * ,aurum & argentum
כסף וזהב לקחת מקנה וקנין לשלל
,Ghog ad dices † & ,hominis fili vaticinare Propterea ?magnum spolium
14 שלל גדול ׃ † לכן הנבא בן־אדם ואמרת לגוג
meum populum habitando in ‡ ,illa die in Nonne :Deus Dominus dixit Sic
כה אמר אדני יהוה הלוא ביום ההוא בשבת עמי
Aquilonis lateribus è tuo loco è venies Et ?scies .fiducia in † Israel
15 ישראל לבטח תדע ׃ † ובאת ממקומך מירכתי צפון
,magnus cœtus ,ipsi vniuersi equos equitantes‡ :tecum multi populi & ,tu
אתה ועמים רבים אתך רכבי סוסים כלם קהל גדול
,nubes sicut Israel meū populū super ascendes Et .multus exercitus &
16 וחיל רב ׃ † ועלית על־עמי ישראל כענן
super te faciam venire & ,eris dierum nouissimo in :terram operiendum ad‖
לכסות הארץ באחרית הימים תהיה והביאותיך על־

z היה — ‡sanctifico †cùm fuerit sanctificatio mea ‖perpetuum: — a היה — †faciem tuā super *super ‡principem — b שום — ‡dic ‖venio ‡principem — *conteram — c נתן — ‡omni armorum genere, † multitudinem magnā cum clypeis & scutis: — d צנן e גנן — ‖cum scutis & galeis. *vniuersa agmina ‡incolens *omnia agmina ‖omnē multitudinē tuā, quæ congregauerunt — f כון — ‡Post dies multos *contritam †ad — ‡confidenter †multitudo aquarum, — g עלה — ‡vt operias ‖omnia agmina tua, — ‡ad † confidēter: ‡habitant †portæ *sunt ‡Vt spolies spolia,& prędēris — h בזז i ישב — ‖vt reducere facias ‖habitabilia effecta, ‡sup † congregatū *pecudes, & opes, ‡in ‡Harabica ‖spolia venis? ‡ multitudines tuas, vt tollas — k נשא — *vt accipias pecudes & opes, vt spolies spolia magna. †dic — ‡cùm habitauerit populus meus † confidēter, — l ידע m בוא — ‡equitabunt — n עלה — ‖vt operias — o כסה

te in me *sanctificando in* ‖ ,me gentes *sciendum ad* ‡ ,meam terram
ארצי למען דעת הגוים אתי בהקדשי בך
,ille * tu Num ,Deus Dominus dixit Sic .Ghog † eorũ oculis in
17 לעיניהם גוג׃ † כה־אמר אדני יהוה האתה־הוא
meorum seruorum *manu in* ‡ antiquis diebus in sum locutus quo *
אשר־דברתי בימים קדמונים ביד עבדי
adducendũ ad ‖ ,annorum illorum diebus in *prophetantium* * Israel prophetarũ
נביאי ישראל הנבאים בימים ההם [g] שנים להביא
super Ghog *venire die* † in ,illa die in erit Et ?eos super te
18 אתך עליהם׃ † והיה ביום ההוא ביום בוא גוג על־
.meo furore in ,mea ira ascendet ,Deus Dominus dixit ,Israel *humum* ‡
אדמת ישראל נאם אדני יהוה תעלה חמתי באפי׃
die in *non si* ‖ ,sum locutus meæ iræ igne in ,meo zelo in Et
19 ובקנאתי באש־עברתי דברתי אם־לא ביום
.Israel *humum* ‡ super magna commotio fuerit illa
ההוא יהיה רעש גדול על אדמת ישראל׃
bestia * & ,cæli *volatile* † & ,maris pisces *meis faciebus* ‡ à contremiscent Et
20 † ורעשו מפני [h] דגי הים ועוף השמים וחית
qui *homo omnis &* ,*humum* ‡ super *repens* ‖ reptile omne & ,agri
השדה וכל־הרמש הרמש על־האדמה וכל האדם אשר
omnis & ,gradus cadent & ,montes diruentur & :*humi faciebus super* ‡
על־פני האדמה ונהרסו ההרים ונפלו המדרגות וכל־
.*cadet* * terram in murus
חומה לארץ [k] תפול׃
Dominus dixit ,gladiũ meis mõtibus cunctis in eum *super* * vocabo Et
21 † וקראתי עליו לכל־הרי חרב נאם אדני
eo cum iudicabor Et .erit suum fratrem in *viri* † gladius :Deus
22 יהוה חרב איש באחיו תהיה׃ † ונשפטתי אתו
ignem ,*Elghabis* ‡ lapides & ,inundantẽ imbrem & :sanguine *in* & ,peste *in*
בדבר ובדם וגשם שוטף ואבני אלגביש אש
populos super & ,eius *alas* ‡ super & ,eum super faciam pluere sulphur &
וגפרית אמטיר עליו ועל־אגפיו ועל־עמים
,me sanctificabo & ,me magnificabo Et .eo cum ‖ qui ,multos
23 רבים אשר אתו׃ † והתגדלתי והתקדשתי
.DOMINVS *ego* ‡ quòd scient & ;multarũ gentiũ oculis in me faciã scire &
[l] ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי־אני יהוה׃

‡ vt sciant ‖ cùm sanctificauero † ô * es ‡ de † per manum * qui prophetauerunt ‖ quòd adducerem [g] שנה † qua venerit ‡ terram ‖ nisi ‡ terram ‡ facie mea † volucres * bestiæ [h] דגה [i] חיה ‖ quod repat ‡ terram, & omnes homines ‡ sunt in superficie terræ: * corruet. [k] נפל * aduersus † vniuscuiusque ‡ grandinis, ‡ exercitus ‖ erunt ‡ sum [l] ידע

CAP. XXXIX. לט

dixit Sic ,*dices* * & ,Ghog super vaticinare ,hominis fili tu Et
1 † ואתה בן־אדם הנבא על־גוג ואמרת כה אמר
.Tubal & ,Mesech capitis *prælatum* † Ghog te ad *ego* ‡ Ecce ,Deus Dominus
אדני יהוה הנני אליך גוג נשיא ראש משך ותבל׃
;Aquilonis lateribus è te faciã ascendere & ,te *sextabo* ‡ & ,te *reducam* ‖ Et
2 † ושבבתיך וששאתיך [m] והעליתיך מירכתי צפון
.Israel montes super te faciam venire &
והבאותך על־הרי ישראל׃
tuas sagittas & ;tua sinistra manu de tuum arcum faciam percutere Et
3 † [n] והכיתי קשתך מיד שמאלך [o] וחציך
cades Israel montes Super .deiiciam tua dextera manu de
4 מיד ימינך אפיל׃ † על־הרי ישראל תפול
,*alæ omni* ,*aui* ,*uolucri* ‡ :tecum * qui populi & ,*tuæ alæ omnes* † & tu
אתה וכל־אגפיך ועמים אשר אתך לעיט צפור כל־כנף
.deuorandum ad te dedi agri *bestiæ* † &
וחית השדה נתתיך לאכלה׃
Dominus dixit ,sum locutus ego quia ;cades agri *facies* ‡ Super
5 † על־פני השדה תפול כי אני דברתי נאם אדני
insulas habitantibus in & ,Maghog in ignem mittam Et .Deus
6 יהוה׃ † ושלחתי־אש במגוג ובישבי האיים
.DOMINVS *ego* ‡ quòd scient & :*fiducia in* ‖
לבטח וידעו כי־אני יהוה׃
,Israel mei populi medio in faciã scire meæ sanctitatis nomen Et
7 † ואת־שם קדשי אודיע בתוך עמי ישראל
ego ‡ quòd gentes scient & :vltrà *meæ sanctitatis* * nomen *polluam* † non &
ולא־אחל את־שם־קדשי עוד וידעו הגוים כי־אני
dixit ,est factum & ,venit Ecce .Israel *in* sanctus ,DOMINVS
8 יהוה קדוש בישראל׃ † הנה באה [p] ונהיתה נאם
.sum locutus qua ‡ dies ‖ Hæc ;Deus Dominus
אדני יהוה הוא היום אשר דברתי׃
comburẽt & ,succendent & ,Israel ciuitatum habitatores egredientur Et
9 † ויצאו ישבי ערי ישראל ובערו [q] והשיקו
,manus *baculo in &* ,*sagittis in &* ,*arcu in* ,*scutum &* ,*clypeum &* ,*armatura in* ‡
בנשק ומגן [r] וצנה בקשת [s] ובחצים ובמקל יד
.annis septem *ignem eis in* * succendent & ;*lancea in &* †
וברמח ובערו בהם אש שבע שנים׃

* dic, ‡ venio † principem ‖ conteram ‡ sextam partem relinquã ex [m] עלה [n] נכה [o] חצץ † omnia agmina tua, * erunt ‡ volucribus, & volatilib', omni alato, † bestiis ‡ faciem ‖ confidenter: ‡ sum † sinã polluere * sanctum meum ‡ sum [p] היה ‖ est ‡ de [q] נשק ‡ arma, & scuta, & clypeos, arcus, et sagittas, & baculos [r] צנן [s] חצץ † lanceas; ‡ ea igni

,filiis de succîdent nec ,agro de ligna portabunt non Et
10 † ולא־ישאו עצים מן־השדה ולא יחטבו מן־היערים
,*suos spoliatores* † spoliabunt & ; *ignem accendent armatura in* ‡ quoniam
כי בנשק יבערו־אש ושללו את־שלליהם
.Deus Dominus dixit ,suos prædatores prædabuntur &
ובזזו את־בוזזיהם נאם אדני יהוה׃
sepulchri ibi locum Ghog ipsi dabo ,illa die in erit Et
11 † והיה ביום ההוא אתן לגוג מקום־שם קבר
ipsa *obturans* † & ,maris Orientem ad transeuntium vallem ,Israel in
בישראל [v] גי העברים קדמת הים וחסמת היא
,eius *turbam* ‡ omnem & ,Ghog ibi sepelient & :‡ transeuntes
את־העברים וקברו שם את־גוג ואת־כל־המונה
.Ghog Hamon ‖ Vallem ‡ vocabunt &
וקראו גיא המון גוג׃
septem ,terram *mundandum ad* ,Israel domus eos sepelient Et
12 † וקברום בית ישראל למען טהר את־הארץ שבעה
eis erit & ,terræ populus omnis ‡ sepelient Et .mensibus
13 חדשים׃ † וקברו כל־עם הארץ והיה להם
.Deus Dominus dixit ,me *glorificari* * die ,nomen in
לשם יום הכבדי נאם אדני יהוה׃
cum sepelientes ,*terra in* † transeuntes seligent *iugiter* ‡ viros Et
14 † ואנשי תמיד יבדילו עברים בארץ מקברים את־
:eam *mundandum ad* ‖ ,terræ *faciebus super* ‡ remanentes ,transeuntibus
העברים את־[x] הנותרים על־פני הארץ לטהרה
transeuntes transibunt Et .inquirent mensium septem fine à
15 מקצה שבעה־חדשים יחקרו׃ † ועברו העברים
donec ;*titulum* * illud iuxta ædificabit & ,hominis os † videbit & ,*terra in* ‡
בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון עד
.Ghog Hamon valle in sepelientes illud sepeliant
קברו אתו המקברים אל־גיא המון גוג׃
.terram mundabunt & ,Hamonah ciuitatis nomen etiam Et
16 † וגם שם־עיר המונה וטהרו הארץ׃
omnis aui ‖ Dic ,Deus Dominus dixit sic ,hominis fili tu Et
17 † ואתה בן־אדם כה־אמר אדני יהוה אמר לצפור כל־
vos congregate , venite & ,vos congregate ,agri bestiæ omni & ,*alæ*
כנף ולכל חית השדה הקבצו [a] ובאו האספו
sacrificium ,vobis *immolans ego* ‡ quod meum sacrificium *super* * vndique
מסביב על־זבחי אשר אני זבח לכם זבח
.sanguinem bibetis & ,carnem comedetis & ;Israel montes super grande
גדול על הרי ישראל ואכלתם בשר [b] ושתיתם דם׃
terræ *prælatorum* † sanguinem & ,comedetis fortium Carnem
18 † בשר גבורים תאכלו ודם־נשיאי הארץ
Basan bubalorum ,*vitulorum* ‡ ,hircorum & ,agnorum ,arietum ; bibetis
תשתו אילים כרים ועתודים [c] פרים מריאי בשן
bibetis & ,saturitatem ad adipem comedetis Et .eorum cunctorum
19 כלם׃ † ואכלתם־חלב לשבעה ושתיתם
.vobis sacrificaui quod meo sacrificio de ,ebrietatem ad sanguinem
דם לשכרון מזבחי אשר־זבחתי לכם׃
omni & ,forti ,curru & ,equo ‡ meam mensam super saturabimini Et
20 † ושבעתם על־שלחני סוס ורכב גבור וכל־
meam gloriam dabo Et .Deus Dominus dixit ;*belli viro*
21 איש מלחמה נאם אדני יהוה׃ [d] † ונתתי את־כבודי
,feci quod ,meum iudicium gentes omnes videbunt & :gentibus in
בגוים וראו כל־הגוים את־משפטי אשר [e] עשיתי
,Israel domus scient Et .eis in posui quam meam manum &
22 ואת־ידי אשר־שמתי בהם׃ † וידעו בית ישראל
.*vltra* * & ,illa die à ;eorum Deus DOMINVS *ego* † quòd
כי אני יהוה אלהיהם מן־היום ההוא והלאה׃
domus sunt ducti captiui *sua iniquitate in* ‡ quòd gentes scient Et
23 † וידעו הגוים כי [f] בעונם [g] גלו בית־
:eis ab *meas facies* ‖ abscõdi & ,me in sunt præuaricati quòd propterea ,Israel
ישראל על אשר מעלו־בי ואסתר פני מהם
.hi vniuersi gladio in ceciderunt & ,eorũ hostium manum in eos tradidi &
ואתנם ביד צריהם [h] ויפלו בחרב כלם׃
:eis cum feci eorum præuaricationes scdm &,eorũ immunditiã Secundũ
24 † כטמאתם וכפשעיהם עשיתי אתם
,Deus Dominus dixit sic Propterea .eis ab *meas facies* ‡ abscondi &
25 ואסתר פני מהם׃ † לכן כה אמר אדני יהוה
domus omnis miserebor & ,Iahacob captiuitatem faciam redire Nunc
עתה [i] אשיב את־שבית יעקב ורחמתי כל־בית
,suã ignominiã portabunt Et .*meæ sanctitatis nomini* † zelabo & ;Israel
26 ישראל וקנאתי לשם קדשי׃ [k] † ונשו את־כלמתם
eos habitando in ‡ ,me in sunt præuaricati qua ,suã præuaricatione omnem &
ואת־כל־מעלם אשר מעלו־בי [l] בשבתם
.*exterrens* ‡ non & ,*fiducia in* * suam *humum* † super
על־אדמתם לבטח ואין מחריד׃

[t] נשא ‡ arma succẽdent igni, † qui spoliauerunt eos, † obturare faciet [v] גיא ‡ nares suas: ‡ multitudinem ‡ eam ‖ multitudinis vt mundẽt ‡ eos * qua glorificabo ‡ quotidianos † per terram, ‡ in superficie ‖ vt emundẽt [x] יתר ‡ per terram, † quis * signum; ‖ volucribus, omni alato, [a] בוא * ad ‡ sacrifico [b] שתה ‡ principum ‡ boum, [c] פרה ‡ equis, & curribus, fortibus, & omnibus viris bellatoribus; [d] נתן [e] עשה † sum * deinceps. ‡ propter iniquitatem suã [f] עוה [g] גלה ‖ faciẽ meam [h] נפל ‡ faciem meã [i] שוב שבות † pro nomine sancto meo. [k] נשא [l] ישב ‡ cùm habitarent † terrã * confidenter, ‡ esset qui exterreret

latitudine ipsius tectum ad thalami tecto à portam est mensus Et
13 וַיָּמָד אֶת־הַשַּׁעַר מִגַּג הַתָּא לְגַגּוֹ רֹחַב
ostium contra ostium ;cubitis quinque & viginti
עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמּוֹת פֶּתַח נֶגֶד פָּתַח׃
atrij postem ad & ;cubitorum sexaginta postes fecit Et
14 וַיַּעַשׂ אֶת־אֵילִים שִׁשִּׁים אַמָּה וְאֶל־אֵיל הֶחָצֵר
.circum circum portæ
הַשַּׁעַר סָבִיב ׀ סָבִיב׃
portæ vestibuli facies ad super introitus portæ faciebus super Et
15 וְעַל פְּנֵי הַשַּׁעַר הַיְּאתוֹן עַל־לִפְנֵי אֻלָם הַשַּׁעַר
in clausæ fenestræ Et .cubiti quinquaginta ,interioris
16 הַפְּנִימִי חֲמִשִּׁים אַמָּה׃ וְחַלֹּנוֹת אֲטֻמוֹת אֶל־
sic & ,circum circum portam intra eorum postibus in & ,thalamis
הַתָּאִים וְאֶל אֵלֵיהֵמָה לִפְנִימָה לַשַּׁעַר סָבִיב ׀ סָבִיב וְכֵן
.palmæ postem ad & ,intrinsecus circum circum fenestræ & :vestibulis in
לָאֵלַמּוֹת וְחַלּוֹנוֹת סָבִיב ׀ סָבִיב לִפְנִימָה וְאֶל־אַיִל תִּמֹרִים׃
pauimentū & ,cubicula ecce & ,exterius atrium ad me adduxit Et
17 וַיְבִיאֵנִי אֶל־הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְהִנֵּה לְשָׁכוֹת וְרִצְפָה
pauimento in cubicula triginta ;circa circum atrio factum
עָשׂוּי לֶחָצֵר סָבִיב ׀ סָבִיב שְׁלֹשִׁים לְשָׁכוֹת אֶל־הָרִצְפָה׃
longitudinis regione è portarum humerum ad pauimentum Et
18 וְהָרִצְפָה אֶל־כֶּתֶף הַשְּׁעָרִים לְעֻמַּת אֹרֶךְ
.inferius pauimentum ,portarum
הַשְּׁעָרִים הָרִצְפָה הַתַּחְתּוֹנָה׃
facies ad inferioris portæ faciebus à latitudinem est mensus Et
19 וַיָּמָד רֹחַב מִלִּפְנֵי הַשַּׁעַר הַתַּחְתּוֹנָה לִפְנֵי
Aquilonē & ,Orientem ad ,cubitos centum ,extrinsecus interioris atrij
הֶחָצֵר הַפְּנִימִי מִחוּץ מֵאָה אַמָּה הַקָּדִים וְהַצָּפוֹן׃
exteriori atrio in Aquilonis viam eius facies cuius ,portæ Et
20 וְהַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן לֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה
.eius latitudinem & ,eius longitudinem est mensus
מָדַד אָרְכּוֹ וְרָחְבּוֹ׃
eius vestibula & ,eius postes & ,inde tres & ,hinc tres eius thalami Et
21 וְתָאָו שְׁלוֹשָׁה מִפּוֹ וּשְׁלֹשָׁה מִפּוֹ וְאֵלָו וְאֵלַמָּו
cubitorum quinquaginta : primæ portæ mensuram secundum fuit
הָיָה כְּמִדַּת הַשַּׁעַר הָרִאשׁוֹן חֲמִשִּׁים אַמָּה
.cubito in viginti & quinque latitudo & ,eius longitudo
אָרְכּוֹ וְרֹחַב חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה׃
mensuram secundum eius palmæ & ,eius vestibula & ,eius fenestræ Et
22 וְחַלּוֹנָו וְאֵלַמָּו וְתִמֹרָו כְּמִדַּת
ascendent septem gradibus in & :Orientis viam eius facies cuius ,portæ
הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַקָּדִים וּבְמַעֲלוֹת שֶׁבַע יַעֲלוּ־
.eorum facies ad eius vestibula & ,ea in
בוֹ וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם׃
Oriente & ,Aquilonē ad portam contra interioris atrij porta Et
23 וְשַׁעַר לֶחָצֵר הַפְּנִימִי נֶגֶד הַשַּׁעַר לַצָּפוֹן וְלַקָּדִים
.cubitos centum portam ad porta à est mensus &
וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל־שַׁעַר מֵאָה אַמָּה׃
Austri viam porta ecce & ,Austri viam fecit pergere me Et
24 וַיּוֹלִכֵנִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וְהִנֵּה־שַׁעַר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם
.has mensuras iuxta eius vestibula & ,eius postes est mensus &
וּמָדַד אֵילָו וְאֵילַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה׃
:istæ fenestræ sicut ,circa circum eius vestibula & ,ei fenestræ Et
25 וְחַלּוֹנִים לוֹ וּלְאֵילַמָּו סָבִיב ׀ סָבִיב כְּהַחַלֹּנוֹת הָאֵלֶּה
viginti & quinque latitudo & ,longitudo cubitorum quinquaginta
חֲמִשִּׁים אַמָּה אֹרֶךְ וְרֹחַב חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים
eorū facies ad eius vestibula & ,eius gradus septem gradus Et .cubitorū
26 אַמָּה׃ וּמַעֲלוֹת שִׁבְעָה עֹלוֹתָו וְאֵלַמָּו לִפְנֵיהֶם
.eius poste in inde vna & ,hinc vna ,ei palmæ &
וְתִמֹרִים לוֹ אֶחָד מִפּוֹ וְאֶחָד מִפּוֹ אֶל־אֵילָו׃
ad porta à est mensus & ;Austri viam interioris atrij portam Et
27 וְשַׁעַר לֶחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל־
atrium in me introduxit Et .cubitos centum ,Austri viam portam
28 הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם מֵאָה אַמּוֹת׃ וַיְבִיאֵנִי אֶל־חָצֵר
mensuras secundū Austri portam est mensus & :Austri porta in interius
הַפְּנִימִי בְּשַׁעַר הַדָּרוֹם וַיָּמָד אֶת־הַשַּׁעַר הַדָּרוֹם כַּמִּדּוֹת
mensuras sedm eius vestibula & ,eius postes & ,eius thalami Et .has
29 הָאֵלֶּה׃ וְתָאָו וְאֵלָו וְאֵלַמָּו כַּמִּדּוֹת
quinquaginta ,circa circum eius vestibula & ,ei fenestræ & :istas
הָאֵלֶּה וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וּלְאֵלַמָּו סָבִיב ׀ סָבִיב חֲמִשִּׁים
.cubitorum quinque & viginti latitudinis & ,longitudinis cubitorum
אַמָּה אֹרֶךְ וְרֹחַב עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמּוֹת׃
cubitorū viginti & quinque longitudinis ,circa circum vestibula Et
30 וְאֵלַמּוֹת סָבִיב ׀ סָבִיב אֹרֶךְ חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה
.exterius atrium ad eius vestibula Et .cubitorū quinque latitudinis &
31 וְרֹחַב חָמֵשׁ אַמּוֹת׃ וְאֵלַמָּו אֶל־חָצֵר הַחִיצוֹנָה חוּץ

Marginal notes (left): vsque portæ erat; portæ interioris. à limine quod erat ante portā exteriore, per quā intrabant; vnicuique posti &; per circuitū eadem erat mensura. ante portam ingressus ex aduerso; erant extrinsecus latæ, & intrinsecus strictę erant; אַיִת ‎ האיתון קרי; p circuitū; testudinibus; erant per circuitum; vnicuique posti; mulierum; erant erat iuxta latus; limine; vsque ad limen; מָדַד פִּנָּה ‎ erat ad; testudines; erant; cubitorum; testudines; ad per gradus עָלָה ‎; per eam; testudines; ante ipsos gradus; erat Aquilonarem, & Orientalem: ad Meridianam: לֵךְ ‎; testudines; eius; testudines; erat; testudines ante eos; erant altera; ad Meridianam; ad Meridianam, בּוֹא ‎; portæ Meridianæ: Meridianā testudines; erant eius; testudines; testudines; testudines; atrio exteriori,

terris è eos congregauero & ,populis è eos me reducendo In
27 בְּשׁוֹבְבִי אוֹתָם מִן־הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מֵאַרְצוֹת
gentium oculis in eis in fuero sanctificatus & ;suorum inimicorum
אֹיְבֵיהֶם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם
metrā: ferendo in ,eorū Deus DOMINUS ego quòd scient Et .plurimarū
28 רַבִּים׃ וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם בְּהַגְלוֹתִי
relinquam non & :suam humum ad eos cōgregauero & ,gentes ad eos
אֹתָם אֶל־הַגּוֹיִם וְכִנַּסְתִּים אֶל־אַדְמָתָם וְלֹא־אוֹתִיר
.ibi eis ex vltrà
עוֹד מֵהֶם שָׁם׃
effudi quia ;eis ab meas facies vltrà abscondam non Et
29 וְלֹא־אַסְתִּיר עוֹד פָּנַי מֵהֶם אֲשֶׁר שָׁפַכְתִּי
.Deus Dominus dixit ,Israel domum super meum spiritum
אֶת־רוּחִי עַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

CAP. XL. מ

capite in ,nostræ transmigrationis anno quinto & vigesimo In
1 בְּעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה לְגָלוּתֵנוּ בְּרֹאשׁ
postquam ,anno decimoquarto in ,mensis decima in ,anni
הַשָּׁנָה בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה אַחַר אֲשֶׁר
DOMINI manus me super fuit ,illius diei corpore in ,ciuitas est percussa
הֻכְּתָה הָעִיר בְּעֶצֶם ׀ הַיּוֹם הַזֶּה הָיְתָה עָלַי יַד־יְהוָה
in me adduxit Dei visionibus In .illuc me adduxit &
2 וַיָּבֵא אֹתִי שָׁמָּה׃ בְּמַרְאוֹת אֱלֹהִים הֱבִיאַנִי אֶל־
cum super & ,valde excelsum montem ad me dimisit & ,Israel terram
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיְנִיחֵנִי אֶל־הַר גָּבֹהַּ מְאֹד וְעָלָיו
.Meridie à ciuitatis ædificium tanquam
כְּמִבְנֵה־עִיר מִנֶּגֶב׃
aspectus sicut eius aspectus ,vir ecce & :illuc me adduxit Et
3 וַיָּבִיא אוֹתִי שָׁמָּה וְהִנֵּה־אִישׁ מַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה
ipse & ;mensuræ calamus & ,eius manu in lineum & filum & ,æris
נְחֹשֶׁת וּפְתִיל־פִּשְׁתִּים בְּיָדוֹ וּקְנֵה הַמִּדָּה וְהוּא
vide ,hominis Fili ,vir me ad est locutus Et .porta in stans
4 עֹמֵד בַּשָּׁעַר׃ וַיְדַבֵּר אֵלַי הָאִישׁ בֶּן־אָדָם רְאֵה
quæ omnibus tuum cor pone & ,audi tuis auribus in & ,tuis oculis in
בְעֵינֶיךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמָע וְשִׂים לִבְּךָ לְכֹל אֲשֶׁר־
:huc es adductus tibi ostendi pro quia ,tibi ostendens ego
אֲנִי מַרְאֶה אוֹתָךְ כִּי לְמַעַן הַרְאוֹתְכָה הֻבָאתָה הֵנָּה
.Israel domui videns tu quæ omnia annuncia
הַגֵּד אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־אַתָּה רֹאֶה לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃
viri manu in & ;vndique vndique domum extra ab murus ecce Et
5 וְהִנֵּה חוֹמָה מִחוּץ לַבַּיִת סָבִיב ׀ סָבִיב וּבְיַד הָאִישׁ
est mensus & ;palmi & cubito in cubitorum sex mensuræ calamus
קְנֵה הַמִּדָּה שֵׁשׁ־אַמּוֹת בָּאַמָּה וָטֹפַח וַיָּמָד אֶת־
.vno calamo proceritatem & ,vno calamo ædificij latitudinem
רֹחַב הַבִּנְיָן קָנֶה אֶחָד וְקוֹמָה קָנֶה אֶחָד׃
ascendit & ;Orientem ad via eius facies cuius portam ad venit Et
6 וַיָּבוֹא אֶל־שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַקָּדִימָה וַיַּעַל
,latitudine vno calamo portæ limen est mensus & :eius gradus in
בְּמַעֲלוֹתָו וַיָּמָד ׀ אֶת־סַף הַשַּׁעַר קָנֶה אֶחָד רֹחַב
.latitudine vno calamo vnum limen &
וְאֵת סַף אֶחָד קָנֶה אֶחָד רֹחַב׃
,latitudine vno calamo & ,longitudine vno calamo thalamum Et
7 וְהַתָּא קָנֶה אֶחָד אֹרֶךְ וְקָנֶה אֶחָד רֹחַב
vestibulū iuxta à portæ limen & ;cubitis quinque thalamos inter &
וּבֵין הַתָּאִים חָמֵשׁ אַמּוֹת וְסַף הַשַּׁעַר מֵאֵצֶל אוּלָם
.vno calamo domo à portæ
הַשַּׁעַר מֵהַבַּיִת קָנֶה אֶחָד׃
.vno calamo domo à portæ vestibulum est mensus Et
8 וַיָּמָד אֶת־אֻלָם הַשַּׁעַר מֵהַבַּיִת קָנֶה אֶחָד׃
duobus eius postes & ,cubitis octo portæ vestibulum est mensus Et
9 וַיָּמָד אֶת־אֻלָם הַשַּׁעַר שְׁמֹנֶה אַמּוֹת וְאֵילָו שְׁתַּיִם
.domo à portæ vestibulum & : cubitis
אַמּוֹת וְאֻלָם הַשַּׁעַר מֵהַבָּיִת׃
,inde tres & ,hinc tres Orientis viam portæ thalami Et
10 וְתָאֵי הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַקָּדִים שְׁלֹשָׁה מִפֹּה וּשְׁלֹשָׁה מִפֹּה
.inde & ,hinc postibus vna mensura & ;ipsorum trium vna mensura
מִדָּה אַחַת לִשְׁלָשְׁתָּם וּמִדָּה אַחַת לָאֵילִם מִפֹּה וּמִפּוֹ׃
longitudinem ,cubitis decem portæ ostij latitudinem est mensus Et
11 וַיָּמָד אֶת־רֹחַב פֶּתַח־הַשַּׁעַר עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ
thalamorum facies ad terminum Et .cubitis tredecim portæ
12 הַשַּׁעַר שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה אַמּוֹת׃ וּגְבוּל לִפְנֵי הַתָּאוֹת
cubitorum sex thalamus & :hinc terminum vno cubito & ,vno cubito
אַמָּה אֶחָת וְאַמָּה־אַחַת גְּבוּל מִפֹּה וְהַתָּא שֵׁשׁ־אַמּוֹת
.inde cubitorum sex & ,hinc
מִפֹּה וְשֵׁשׁ אַמּוֹת מִפֹּו׃

Marginal notes (right): Cùm redire fecero; sum Cùm captiuare fecerim גָּלָה ‎; super terrā; faciem meā; exordio גָּלָה ‎; ipsamet die, prophetia נָכָה ‎; רָאָה ‎ super nimis, erat; נוּחַ ‎; cuius erat בּוֹא ‎; lineum erat stabat עָמַד ‎; שׂוּם ‎ ostendo vt ostendantur vides; נָגַד ‎ per circuitū; erat communiū, & quatuor digitorum: latitudinem קָנָה ‎; erat ad viā Orientalem, עָלָה ‎; per exterius in alterum in in; pariete qui erat in latitudine: quod erat apud interius; interius; מָדַד ‎; שָׁנָה ‎; erat intrinsecus. ad Orientalem erant; erat; ante thalamos

.eius gradus ‡ octo gradus & ;eius *postes ad* * palmæ &

ותמרים אל־אילו ומעלות שמונה מעלו׃

est mensus & :*Orientis via* ‡ interius atrium in me introduxit Et

32 † ויביאני אל־החצר הפנימי דרך הקדים וימד

.has mensuras secundum portam

את־השער כמדות האלה׃

,istas mensuras secundũ eius *vestibula* ‖ & ,eius postes & ,eius thalamos Et

33 † ותאו ואלו ואלמו כמדות האלה

quinquaginta longitudinis ;circa circum eius *vestibulis* ‡ & ,*ei* * fenestræ &

וחלונות לו ולאלמו סביב סביב ארך חמשים

.cubitorum viginti & quinque latitudinis & ,cubitorum

אמה ורחב חמש ועשרים אמה׃

:inde & hinc eius poste in palmæ & ,exteriori atrio eius *vestibula* † Et

34 † ואלמו לחצר החיצונה ותמרים אל־אילו מפו ומפו

.eius gradus ,gradus octo &

ושמנה מעלות מעלו׃

mensuras secundũ est mensus & :*Aquilonis* ‡ portam in me introduxit Et

35 † ויביאני אל־שער הצפון ומדד כמדות

fenestræ & ;eius *vestibula* ‖ & ,eius postes ,eius Thalamos .istas

36 האלה׃ † תאו אלו ואלמו וחלונות

latitudinis & ,cubitorum quinquaginta longitudinis ; circa circum *ei* ‡

לו סביב סביב ארך חמשים אמה ורחב

.cubitorum viginti & quinque

חמש ועשרים אמה׃

,hinc eius postibus in palmæ & ,exteriori atrio eius postes Et

37 † ואילו לחצר החיצונה ותמרים אל־אילו מפו

eius ostium,& ,cubiculum Et .‖ eius gradus ,gradus octo & : inde &

38 ומפו ושמנה מעלות מעלו׃ † ולשכה ופתחה

.*ascensionem abluent* ‡ ibi ; portarum postibus in

באילים השערים שם ידיחו את־העלה׃

mensæ duæ & ,hinc mensæ duæ portæ vestibulo in Et

39 † ובאלם השער שנים שלחנות מפו ושנים שלחנות

,peccato pro sacrificium & ,*ascensionem* * eas *ad mactandum* † ad ; inde

מפה לשחוט אליהם העלה והחטאת

ostium ad ,gradum extra *humerum* † ad Et .delicto pro sacrificiũ &

40 והאשם׃ † ואל־הכתף מחוצה לעולה לפתח

qui ‡ , alterum *humerum* ‖ ad & ;mensæ * duæ ,*Aquilonis* ‡ portæ

השער הצפונה שנים שלחנות ואל־הכתף האחרת אשר

,hinc mensæ Quatuor .mensæ duæ ,portæ vestibulo in

41 לאלם השער שנים שלחנות׃ † ארבעה שלחנות מפה

mensæ octo ;portæ latus ad inde mensæ quatuor &

וארבעה שלחנות מפה לכתף השער שמונה שלחנות

lapidibus *ascensionem* ‡ ad mensæ quatuor Et .*mactabunt* ‖ eas *ad* †

42 אליהם ישחטו׃ † וארבעה שלחנות לעולה אבני

,vnius cubiti latitudinis & ,dimidij & vnius cubiti longitudinis *dolationis* ‡

גזית ארך אמה אחת וחצי ורחב אמה אחת

vasa ponent & eas *ad* * ;vnius cubiti altitudinis & ;dimidij &

וחצי וגבה אמה אחת אליהם ויניחו את־הכלים

.sacrificium & ,*eis in ascensionem mactabunt* † quibus ‡

אשר ישחטו את־העולה בם והזבח׃

ad ‡ & :circa circum *domo in præparatæ vnius palmi cremathræ* ‡ Et

43 † והשפתים טפח אחד מוכנים בבית סביב סביב ואל־

.*appropinquationis* ‖ caro mensas

השלחנות בשר הקרבן׃

atrio in cantorum cubicula interiorem portam *ad* extra Et

44 † ומחוצה לשער הפנימי לשכות שרים בחצר

viam ‡ eorum facies & ,*Aquilonis* * portæ *humerum* † ad ‡ quod , interiori

הפנימי אשר אל־כתף שער הצפון ופניהם דרך

.*Aquilonis* ‡ viam ‡ facies ,*Orientis* * portæ *humerum* † ad ‡ vnum ;*Austri* ‖

הדרום אחד אל־כתף שער הקדים פני דרך הצפן׃

,*Austri* ‡ viam * *eius* facies cuius ,cubiculum Hoc ,me ad est locutus Et

45 † וידבר אלי זה הלשכה אשר פניה דרך הדרום

.domus custodiam custodientium sacerdotum †

לכהנים שמרי משמרת הבית׃

custodientiũ sacerdotum,*Aquilonis* ‡ viam ‖ *eius* facies cuius cubiculum Et

46 † והלשכה אשר פניה דרך הצפון לכהנים שמרי

ad Leui filiis de *appropinquantes* ‡ ,Sadoc filij * isti :altaris custodiam

משמרת המזבח המה בני־צדוק הקרבים מבני־לוי אל־

.ei *ministrandum ad* ‡ ,DOMINVM

יהוה לשרתו׃

latitudo & ,cubitorum centum † longitudo :atrium est mensus Et

47 † וימד את־החצר ארך מאה אמה ורחב

.*domus facies ad* ‖ altare & :‡ quadratum ,cubitorum centum

מאה אמה מרבעת והמזבח לפני הבית׃

quinque,vestibuli postẽ est mensus &,domus vestibulũ in me introduxit Et

48 † ויבאני אל־אלם הבית וימד אל אלם חמש

*posti ‡erant [x]עלה [y]בוא ‡per viam Orientalem, [y]מדד ‖testudines *eius, *testudinibus †testudines ‡Aquilonarem: ‖testudines ‡eius ‖erant. *lauabũt holocaustum. [z]דוח †immolandum super *holocaustũ, †latus ‡Aquilonaris ‖latus ‡quod erat †super ‖immolabũt. ‡holocaustũ ex ‡leuigatis [a]גזז [b]חצה *super [c]ינח ‡in †immolabunt holocaustum ‡vncini ferrei ad suspendendũ carnẽ mensuræ quatuor digitorũ præparati †intrinsecus ‡super ‖oblationis. [d]פנה ‡erat †latus *Aquilonaris, ‡ad ‖Meridianã; ‡cubiculum erat †latus *Orientalis, cuius ‡erat ad ‡Aquilonarem *est ad ‡Meridianã, †est ‖est ad ‖Aquilonarẽ, est *sunt ‡qui accedunt ‡vt ministrẽt †erat [e]מדד *erat: ‖mensus est quod erat ante domũ. [f]בוא

trium portæ latitudo & :inde ‡ cubitorum quinque & ,hinc cubitorum

אמות מפה וחמש אמות מפה ורחב השער שלש

.inde * cubitorum trium & ,hinc cubitorum

אמות מפו ושלש אמות מפו׃

vndecim † latitudo & ,cubitorum viginti vestibuli Longitudo

49 † ארך האלם עשרים אמה ורחב עשתי עשרה

ad ‡ columnæ & :illud ad ascendent quibus gradibus in & ;cubitorum

אמה ובמעלות אשר יעלו אליו ועמדים אל־

.inde *vna* ‖ & ,hinc vna ,postes

האילים אחד מפה ואחד מפה׃

‡erat *erat †erat ‡erant iuxta [g]עלה ‖altera

CAP. XLI. מא

sex : ‡ postes est mensus & ;templum *ad* * me introduxit Et

1 † ויביאני אל־ההיכל וימד את־האילים שש־

.*tentorij* † latitudo ,inde latitudo cubitorum sex & ,hinc latitudo ‡ cubitorum

אמות רחב מפו ושש־אמות רחב־מפה רחב האהל׃

quinque ostij *humeri* ‖ & ,‡cubitorum decem ostij latitudo Et

2 † ורחב הפתח עשר אמות וכתפות הפתח חמש

eius ‡ longitudinẽ est mensus & :inde cubitorum quinque & ,hinc cubitorũ

אמות מפו וחמש אמות מפו וימד ארכו

.cubitis viginti latitudinem & ,cubitis quadraginta

ארבעים אמה ורחב עשרים אמה׃

:cubitis duobus ostij postem est mensus & ,intrinsecus est ingressus Et

3 † ובא לפנימה וימד איל־הפתח שתים אמות

.cubitis septem ostij latitudinem & ,cubitis sex ostium &

והפתח שש אמות ורחב הפתח שבע אמות׃

latitudinem & ,cubitis viginti eius longitudinem est mensus Et

4 † וימד את־ארכו עשרים אמה ורחב

sanctitas † Hoc ,me ad dixit & :*templi facies ad* ‡ cubitis viginti

עשרים אמה אל־פני ההיכל ויאמר אלי זה קדש

latitudinem & ;cubitis sex domus parietem est mensus Et .sanctitatum

5 הקדשים׃ † וימד קיר־הבית שש אמות ורחב

.*vndique* ‖ domui circa circum ,cubitis quatuor *costæ* ‡

הצלע ארבע אמות סביב סביב לבית סביב׃

,pedum triginta & trium ,*costam ad costa* ,*costa* † Et

6 † והצלעות צלע אל־צלע שלוש ושלשים פעמים

existendum ad ‡ , circa circum *costas ad domui qui pariete in venientes* ‖ &

ובאות בקיר אשר־לבית לצלעות סביב סביב להיות

.domus *pariete in apprehensæ essent* * non & :*apprehensæ*

אחוזים ולא־יהיו אחוזים בקיר הבית׃

quia ,*appendices* ‡ desuper desuper circuibat & , ‖ dilatabatur Et

7 † ורחבה ונסבה למעלה למעלה לצלעות כי

idcirco :*domui circa circum* * desuper ,desuper domus *circundata* †

מוסב־הבית למעלה למעלה סביב סביב לבית על־כן

superius *super* ‡ ascendebat inferius sic & : superius ‡ domus latitudo

רחב־לבית למעלה וכן התחתונה יעלה על־העליונה

.medium *ad* ‡

לתיכונה׃

fundamenta ‖ : *vndique* ,vndique altitudinem domus vidi Et

8 † וראיתי לבית גבה סביב סביב מיסדות

.*axillæ* ‡ cubitorum sex calamo pleno *costarum* *

הצלעות מלו הקנה שש אמות אצילה׃

:† cubitorum quinque ,*extra ad costa* ‡ qui ,parietis ‖ Latitudo

9 † רחב הקיר אשר־לצלע אל־החוץ חמש אמות

.intrinsecus ‡ quod *appendicum* * domus derelictum *quod* ‖ &

ואשר מנח בית צלעות אשר לבית׃

circum domus circuitu ‡ cubitorũ viginti latitudo ‡ cubicula inter Et

10 † ובין הלשכות רחב עשרים אמה סביב לבית סביב

viam ‡ vnum ostium derelicto * *appendicis* † ostium Et .circa

11 סביב׃ † ופתח הצלע למנח פתח אחד דרך

derelicti loci latitudo & : Meridiem ad *vnum* ‡ ostium & , Aquilonis

הצפון ופתח אחד לדרום ורחב מקום המנח

.circa circum ‖ cubitorum quinque

חמש אמות סביב סביב׃

,*maris* ‡ viæ angulum *sepositi tabulati facies ad* * quod ædificium Et

12 † והבנין אשר אל־פני הגזרה פאת דרך־הים

cubitorum quinque ædificij paries & : cubitorum septuaginta latitudinis

רחב שבעים אמה וקיר הבנין חמש־אמות

.cubitorum nonaginta eius longitudo & ‡ :*circa circum* † latitudinis

רחב סביב סביב וארכו תשעים אמה׃

,*sepositum tabulatũ* ‡ & :cubitorũ centum ‖ longitudo:domum est mensus Et

13 † ומדד את־הבית ארך מאה אמה והגזרה

.cubitorum centum ‡ longitudine * eius parietes & ,ædificium &

והבניה וקירותיה ארך מאה אמה׃

*in ‡porte tẽpli: ‡erat †tabernaculi. [h]אמה ‡erat ‖latera ‡templi [i]פנה ‡ante templum ‡est ‡thalami ‖per circuitũ. †Thalami, thalamus super thalamũ, ‖capita trabiũ ingrediebantur interstitiũ parietis domus per thalamos ‡vt tenerẽtur in eo: [k]בוא [l]היה *tenerent parietem ‖interstitium muri super quo erant capita trabiũ, ‡thalamos, [m]סבב †instar cochleæ erat *per circuitũ domus ‡erat ‡ad ‡per [n]תוך [o]ראה ‖& מוסדות קרי *thalamorũ ‡magnorum erant ‖autẽ [p]מלא [q]ינח ‡erat thalamo forinsecus, †erat: ‖interstitiũ *thalamorũ ‡erat ‡in †thalami *loco ‡ad ‡alterum [r]ינח ‖erat *erat coram solario ad ‡Occidentis, erat [s]בנה [t]פאה [v]אמה †per circuitum: ‖erat ‡solarium, *in ‡erat

centum † orientem ad *sepositi tabulati* ‡ & ,domus faciem latitudo Et

14 וְרֹחַב פְּנֵי הַבַּיִת וְהַגִּזְרָה לַקָּדִים מֵאָה אַמָּה׃

facies ad ‡ ædificij longitudinem est mensus Et .cubitorum

15 וּמָדַד אֹרֶךְ הַבִּנְיָן אֶל־פְּנֵי

centum inde & ,hinc eius *angulos & ,eius posteriora super* ‡ quod *sepositi tabulati*

הַגִּזְרָה אֲשֶׁר עַל־אַחֲרֶיהָ וְאַתּוּקֶיהָא מִפּוֹ וּמִפּוֹ מֵאָה

.atrij vestibula & ,interius templum & ,cubitis

אַמָּה וְהַהֵיכָל הַפְּנִימִי וְאֻלַמֵּי הֶחָצֵר׃

circa angulos & ,arctas * fenestras & ,Limina

16 הַסִּפִּים וְהַחַלּוֹנִים הָאֲטֻמוֹת וְהָאַתִּיקִים סָבִיב

terra Et .circa circum *ligno* ‡ opertum limen contra ,*ipsis tribus in*

לִשְׁלָשְׁתָּם נֶגֶד הַסַּף שְׂחִיף עֵץ סָבִיב סָבִיב וְהָאָרֶץ

.opertæ ‡ fenestræ & ,fenestras ad vsque

עַד־הַחַלֹּנוֹת וְהַחַלֹּנוֹת מְכֻסּוֹת׃

,forinsecus & ,interiorem domum ad vsque & ,ostium *desuper* Super

17 עַל־מֵעַל הַפֶּתַח וְעַד־הַבַּיִת הַפְּנִימִי וְלַחוּץ

exteriori † in & ,interiori ‡ in ,circa circum pariete omni in &

וְאֶל־כָּל־הַקִּיר סָבִיב סָבִיב בַּפְּנִימִי וּבַחִיצוֹן

† palma & :*palmis* ‡ & ,Cherubim * factus ‡ Et .* mensuras

18 מִדּוֹת׃ וְעָשׂוּי כְּרוּבִים וְתִמֹרִים וְתִמֹרָה

.Cherub ‡ faciès duæque , Cherub ‡ ,Cherub inter

בֵּין־כְּרוּב לִכְרוּב וּשְׁנַיִם פָּנִים לַכְּרוּב׃

ad † catuli facies & ,hinc palmam ad ‡ hominis facies Et

19 וּפְנֵי אָדָם אֶל־הַתִּמֹרָה מִפּוֹ וּפְנֵי־כְפִיר אֶל־

.circa circum domum omnem ad * factum :inde palmam

הַתִּמֹרָה מִפּוֹ עָשׂוּי אֶל־כָּל־הַבַּיִת סָבִיב ׀ סָבִיב׃

palmæ & , Cherubim ‡ ostium *desuper* ‡ ad vsque terra A

20 מֵהָאָרֶץ עַד־מֵעַל הַפֶּתַח הַכְּרוּבִים וְהַתִּמֹרִים

:*quadratus* † postis ‡ Templi .templi parietem * & : factæ

21 עֲשׂוּיִם וְקִיר הַהֵיכָל׃ הַהֵיכָל מְזוּזַת רְבֻעָה

.† aspectus sicut *aspectus* ‡ sanctitatis *facies* &

וּפְנֵי הַקֹּדֶשׁ הַמַּרְאֶה כַּמַּרְאֶה׃

eius longitudo & ,altitudo ‡ cubitorum trium lignei Altaris

22 הַמִּזְבֵּחַ עֵץ שָׁלוֹשׁ אַמּוֹת גָּבֹהַּ וְאָרְכּוֹ

eius parietes & ,eius longitudo & ,ei eius anguli & ,cubitorum duorum

שְׁתַּיִם־אַמּוֹת וּמִקְצֹעוֹתָיו לוֹ וְאָרְכּוֹ וְקִירֹתָיו

.DOMINI *facies ad* ‡ quæ ,mensa ‡ Hæc :me ad est locutus & :*ligni* ‡

עֵץ וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה׃

.sanctitati & ,templo *fores* duæ ‡ Et

23 וּשְׁתַּיִם דְּלָתוֹת לַהֵיכָל וְלַקֹּדֶשׁ׃

duæ valuæ plicatiles duæ :foribus fores duæ ‡ Et

24 וּשְׁתַּיִם דְּלָתוֹת לַדְּלָתוֹת שְׁתַּיִם מוּסַבּוֹת דְּלָתוֹת שְׁתַּיִם

.alteri *valuæ* duæ ‡ & , vni *valuæ*

לְדֶלֶת אֶחָת וּשְׁתֵּי דְלָתוֹת לָאַחֶרֶת׃

,*palmæ* ‡ & ,Cherubim ‡ templi *foribus in eas ad facta* ‡ Et

25 וַעֲשׂוּיָה אֲלֵיהֶן אֶל־דַּלְתוֹת הַהֵיכָל כְּרוּבִים וְתִמֹרִים

vestibuli facies ad ligni ‡ trabs & :parietibus ‡ factæ quemadmodum

כַּאֲשֶׁר עֲשׂוּיִם לַקִּירוֹת וְעָב עֵץ אֶל־פְּנֵי הָאוּלָם

inde & ,hinc palmæ & ,*arctæ* ‡ fenestræ & .forinsecus

26 מֵהַחוּץ׃ וְחַלּוֹנִים אֲטֻמוֹת וְתִמֹרִים מִפּוֹ וּמִפּוֹ

.*trabes* ‡ & ,domus *costæ* † & : vestibuli humeros ad †

אֶל־כִּתְפוֹת הָאוּלָם וְצַלְעוֹת הַבַּיִת וְהָעֻבִּים׃

CAP. XLII. מב

:aquilonis viam ,viam ‡ exterius atrium ad me eduxit Et

1 וַיּוֹצִאֵנִי אֶל־הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה הַדֶּרֶךְ דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן

sepositum tabulatum † contra ‡ quod ,cubiculum ad me fecit ingredi &

וַיְבִאֵנִי אֶל־הַלִּשְׁכָּה אֲשֶׁר נֶגֶד הַגִּזְרָה

.aquilonem ad ædificium contra * quod &

וַאֲשֶׁר־נֶגֶד הַבִּנְיָן אֶל־הַצָּפוֹן׃

: aquilonis ostium ‡ centum cubitorum *longitudinis facies* Ad ‡

2 אֶל־פְּנֵי אֹרֶךְ אַמּוֹת הַמֵּאָה פֶּתַח הַצָּפוֹן

viginti Coram † .cubitorum quinquaginta latitudinis & ,

וְהָרֹחַב חֲמִשִּׁים אַמּוֹת׃ 3 נֶגֶד הָעֶשְׂרִים

: exteriori atrio † quod pauimentum *contra* * & ,interiori atrio ‡ qui ‡

אֲשֶׁר לֶחָצֵר הַפְּנִימִי וְנֶגֶד רִצְפָה אֲשֶׁר לֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה

.* tertiis in *anguli facies ad angulus* ‡

אַתִּיק אֶל־פְּנֵי־אַתִּיק בַּשְּׁלִשִׁים׃

cubitorum viginti deambulatorium *cubiculorum* facies ad ‡ Et

4 וְלִפְנֵי הַלְּשָׁכוֹת מַהֲלַךְ עֶשֶׂר אַמּוֹת

eorum aperturæ & ,vnius cubiti *viæ interius ad* † latitudinis

רֹחַב אֶל־הַפְּנִימִית דֶּרֶךְ אַמָּה אֶחָת וּפִתְחֵיהֶם

capiebant quia : *breuia* * superiora cubicula Et .aquilonem ad

5 לַצָּפוֹן׃ וְהַלְּשָׁכוֹת הָעֶלְיוֹנֹת קְצֻרוֹת כִּי־יוֹכְלוּ

.ædificij mediis & ,inferioribus ex † ipsis ex *angulos* ‡

אַתִּיקִים מֵהֵנָּה מֵהַתַּחְתֹּנוֹת וּמֵהַתִּכֹנוֹת בִּנְיָן׃

columnæ sicut columnæ eis * non & ,*ipsa* ‡ tertiata Quia

6 כִּי מְשֻׁלָּשׁוֹת הֵנָּה וְאֵין לָהֶן עַמּוּדִים כְּעַמּוּדֵי

mediis à & , inferioribus *ab est separatum* † propterea : atriorum

הַחֲצֵרוֹת עַל־כֵּן נֶאֱצַל מֵהַתַּחְתּוֹנוֹת וּמֵהַתִּיכֹנוֹת

via ‡ cubicula contra forinsecus *quæ maceria* ‡ Et .terra à

7 מֵהָאָרֶץ׃ וְגָדֵר אֲשֶׁר־לַחוּץ לְעֻמַּת הַלְּשָׁכוֹת דֶּרֶךְ

quinquaginta *eius* longitudo :cubiculorum *facies ad* ‡ exterioris atrij

הֶחָצֵר הַחִיצֹנָה אֶל־פְּנֵי הַלְּשָׁכוֹת אָרְכּוֹ חֲמִשִּׁים

atrio † quæ ,cubiculorum longitudo Quia .cubitorum

8 אַמָּה׃ כִּי־אֹרֶךְ הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר לֶחָצֵר

templi *facies super* ‡ ecce & : † cubitorum quinquaginta exteriori

הַחִיצוֹנָה חֲמִשִּׁים אַמָּה וְהִנֵּה עַל־פְּנֵי הַהֵיכָל

: ista cubicula subter & Et .* cubitorum centum

9 מֵאָה אַמָּה׃ וּמִתַּחְתָּה הַלְּשָׁכוֹת הָאֵלֶּה

.exteriori atrio ab ,ea in *ipsum ingrediendo in* † oriente ab introitus †

הַמָּבוֹא מֵהַקָּדִים בְּבֹאוֹ לָהֵנָּה מֵהֶחָצֵר הַחִצֹנָה׃

:*sepositi tabulati facies ad* ‡ orientalis viæ atrij *maceriæ* † latitudine In

10 בְּרֹחַב גֶּדֶר הֶחָצֵר דֶּרֶךְ הַקָּדִים אֶל־פְּנֵי הַגִּזְרָה

.cubicula *ædificij facies ad* ‡ &

וְאֶל־פְּנֵי הַבִּנְיָן לְשָׁכוֹת׃

via * quæ ,cubiculorum aspectum secundum *eorum facies ad* ‡ via Et

11 וְדֶרֶךְ לִפְנֵיהֶם כְּמַרְאֵה הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר דֶּרֶךְ

omnes & :eorum latitudo † sic ,eorum longitudinè secundum ,aquilonis

הַצָּפוֹן כְּאָרְכָּן כֵּן רָחְבָּן וְכֹל

.eorum ostia secundum &,eorum *normas* ‡ secundum & ,eorum exitus

מוֹצָאֵיהֶן וּכְמִשְׁפְּטֵיהֶן וּכְפִתְחֵיהֶן׃

capite in ostium *austri* † via * quæ cubiculorum ostia secundum Et

12 וּכְפִתְחֵי הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם פֶּתַח בְּרֹאשׁ

.ipsa *ingrediendo in orientis via elegantis maceriæ faciebus in via* ‡,via

דֶּרֶךְ דֶּרֶךְ בִּפְנֵי הַגְּדֶרֶת הֲגִינָה דֶּרֶךְ הַקָּדִים בְּבוֹאָן׃

facies ad † quæ ,*austri* ‡ cubicula aquilonis ‡ Cubicula : me ad dixit Et

13 וַיֹּאמֶר אֵלַי לִשְׁכוֹת הַצָּפוֹן לִשְׁכוֹת הַדָּרוֹם אֲשֶׁר אֶל־פְּנֵי

ibi comedent quibus * sanctitatis cubicula † hæc , *sepositi tabulati*

הַגִּזְרָה הֵנָּה ׀ לִשְׁכוֹת הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יֹאכְלוּ־שָׁם

.sanctificationum *sanctificationes* , DOMINO *propinqui* † qui sacerdotes

הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר־קְרוֹבִים לַיהוָה קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים

, *munus* ‡ & , sanctificationum *sanctificationes* ‡ ponent Ibi

שָׁם יַנִּיחוּ ׀ קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים וְהַמִּנְחָה

: † sanctus locus quia ,delicto pro & ,peccato pro sacrificium &

וְהַחַטָּאת וְהָאָשָׁם כִּי הַמָּקוֹם קָדֹשׁ׃

sanctitate de egredientur non & , sacerdotes ipsa *ingrediendo In*

14 בְּבֹאָם הַכֹּהֲנִים וְלֹא־יֵצְאוּ מֵהַקֹּדֶשׁ

quibus * ,sua vestimenta reponent ibi & , exterius atrium ad †

אֶל־הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְשָׁם יַנִּיחוּ בִגְדֵיהֶם אֲשֶׁר־

, aliis vestimentis vestienturque : *ipsæ* † sanctitas quia ,*eis in* ministrabūt

יְשָׁרְתוּ בָהֶן כִּי־קֹדֶשׁ הֵנָּה וְלָבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים

.populo * quæ * ad accedent &

וְקָרְבוּ אֶל־אֲשֶׁר לָעָם׃

via ‡ me adduxit & ,interioris domus mensuras compleuit Et

15 וְכִלָּה אֶת־מִדּוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי וְהוֹצִיאַנִי דֶּרֶךְ

circum eam est mensus & : *Orientis* † viam ‡ *eius* facies cuius , portæ

הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַקָּדִים וּמְדָדוֹ סָבִיב ׀

: mensuræ calamo in Orientis *ventum* † est Mensus .circa

16 סָבִיב׃ מָדַד רוּחַ הַקָּדִים בִּקְנֵה הַמִּדָּה

.*vndique* ‡ mensuræ calamo in calamis quingentis

חֲמֵשׁ־אמות קָנִים בִּקְנֵה הַמִּדָּה סָבִיב׃

calamo *in* calamis quingentis : aquilonis *ventum* ‡ est Mensus

17 מָדַד רוּחַ הַצָּפוֹן חֲמֵשׁ־מֵאוֹת קָנִים בִּקְנֵה

quingentis : est mensus Austri Ventum .*circum* ‡ mensuræ

18 הַמִּדָּה סָבִיב׃ אֵת רוּחַ הַדָּרוֹם מָדַד חֲמֵשׁ מֵאוֹת

.mensuræ calamo in calamis

קָנִים בִּקְנֵה הַמִּדָּה׃

quingentis est mensus : *maris ventum* ‡ ad Circuiuit

19 סָבַב אֶל־רוּחַ הַיָּם מָדַד חֲמֵשׁ־מֵאוֹת

.mensuræ calamo *in* calamis

קָנִים בִּקְנֵה הַמִּדָּה׃

,circa circum ,ei *murus* ,*ipsum* ‡ est mensus *ventos* † quatuor Ad †

20 לְאַרְבַּע רוּחוֹת מְדָדוֹ חוֹמָה לוֹ סָבִיב ׀ סָבִיב

diuidendum ad , ‡ quingentis latitudinem & ,‡ quingentis longitudinem

אֹרֶךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְרֹחַב חֲמֵשׁ מֵאוֹת לְהַבְדִּיל

.prophanum † sanctum inter

בֵּין הַקֹּדֶשׁ לְחֹל׃

Marginal notes (outer right margin): faciei ‡ solarij. † erat ‡ contra faciē solarij ‡ erat post ipsum, & thalamos וְאַתּוּקֶיהָ ‡ נֶתֶק * extrinsecus latas, & intrinsecus strictas, & thalamos in circuitu triū ipsorum ‡ ligneis tabulis † erant Illi quod erat super ‡ כִּסָּה פִּנָּה ‡ domo ‡ domo † vidit. ‡ paries erat * cū pictura palmarum, ‡ erat ‡ & ‡ חוּץ סַדָּר † erant ‡ erat iuxta ‡ leonis iuxta עָשָׂה * est omni domui ‡ pariete qui † erant * vsque ad ‡ vterque † erat quadrāgulus. ‡ aspectus vtriusque postis ostij † postis tēpli, ‡ erat אַמָּה ‡ lignei: ‡ est ‡ fuit coram Domino. † duo ostia erant שְׁנַיִם ‡ duo ostia erant ostiis portę tēpli, & sanctitatis duo versatilia ostia. duo ostia erant ostio † duo ostia ‡ factæ erant in ostiis ‡ palmarum * figuræ ‡ erat ‡ lignea posita erat coram vestibulo * extrinsecus latæ, & intrinsecus strictæ, ‡ in lateribus ‡ cubicula ‡ tigna.

‡ per יָצָא בּוֹא ‡ erat † solarium, * erat בִּנְיָה † Ante longitudinem erat paries ‡ ante † Ante ‡ cubiculum ‡ erant * ante ‡ erat ‡ cubiculum contra faciē cubiculi * cubiculis inferiori, medio & superiori ‡ ante † interiorib ‡ * erant breuiora aliis: פִּנָּה עָלָה

Marginal notes (outer left margin): ‡ cubicula † hoc est תַּחַת ‡ erant * erant † angustiora erant ‡ parietis qui † in ‡ è regione ‡ erat † erant ‡ erat: ‡ ante faciem חוּץ * erat longitudo. מִתַּחַת הַלְּשָׁכוֹת † erat ‡ dum ingrediebatur quispiam הַמָּבוֹא בּוֹא † parietis † cōtrà solario: ‡ coram ædificio erant ‡ erat ante ea * erant in † erat ‡ modos * erant in † meridiana erat הָגֵן ‡ videlicet quæ erat coram pariete directè per viam orientalem ingredientibus ‡ aquilonaria † meridionalia, † sunt ante solarium, † sunt * in ‡ appropinquant ‡ sanctificationē † oblationē, נוּחַ ‡ est. Cū ingressi fuerint * in ‡ in † sunt: וְלָבְשׁוּ * ea ‡ sunt * per viam יָצָא מִדַּר * erat ad † orientalem: † angulum orientalem קָנֶה † per circuitū. * angulum אמות † per circuitū. Angulū meridianum * angulum occidentale: † Per angulos ‡ ipse murum * calamis, † & חוֹל

altare † erat cornua ,supra & Dei leone à & : ‡ cubitorū † quatuor Dei mons Et
15 והראל ארבע אמות ומהאראיל ולמעלה הקרנות
longitudine ‡ viginti duo Ariel * Et .quatuor
16 ארבע : והאראיל שתים עשרה ארך
.suas quadraturas ‡ quatuor ad † quadratum ,latitudinis duodecim in ‡
בשתים עשרה רחב רבוע אל ארבעת רבעיו :
quatuordecim in * longitudinis ‖ quatuordecim auxilij atrium Et
17 והעזרה ארבע עשרה ארך בארבע עשרה
eam circum terminus ‡ & :eius quadraturas † quatuor ad latitudinis
רחב אל ארבעת רבעיה והגבול סביב אותה
eius gradus Et .circum ‡ cubiti ‖ ei sinus & , † cubiti dimidij
חצי האמה והחיק לה אמה סביב ומעלתהו
.orientem respicere *
פנות קדים :
:DOMINVS ‡ Dominus dixit Sic ,hominis Fili ,me ad dixit Et
18 ויאמר אלי בן אדם כה אמר אדני יהוה
illud super faciendum ascendere ‡ ad :illud fieri ‡ die in altaris statuta * Hæc
אלה חקות המזבח ביום העשותו להעלות עליו
.sanguinem illud super spargendum ad & ,ascensionem †
עולה ולזרק עליו דם :
,Sadoc semine de ipsi ‡ qui ,Leuitas sacerdotes ad * dabis Et
19 ונתתה אל הכהנים הלוים אשר הם מזרע צדוק
:mihi ministrandum ad ,DOMINVS ‖ Dominus ait ,me ad propinqui †
הקרבים אלי נאם אדני יהוה לשרתני
.peccato pro sacrificium ad bouis ‡ filium vitulum
פר בן בקר לחטאת :
,eius cornibus quatuor super dabis ‡ & ,eius sanguine de assumes Et
20 ולקחת מדמו ונתתה על ארבע קרנותיו
mundabis & :circum terminum ad & ,auxilij atrij * angulis quatuor in &
ואל ארבע פנות העזרה ואל הגבול סביב וחטאת
.illud expiabis & ,illud
אותו וכפרתהו :
præcepto in ‡ eum comburet & :peccato pro vitulum tolles Et
21 ולקחת את הפר החטאת ושרפו במפקד
.sanctuarium extra domus
הבית מחוץ למקדש :
:peccato pro perfectum caprarum hircum offeres secunda die in Et
22 וביום השני תקריב שעיר עזים תמים לחטאת
.vitulo in expiauerunt sicut altare expiabunt &
וחטאו את המזבח כאשר חטאו בפר :
,perfectum vaccæ filium vitulum offeres ,expiando ab te complendo In †
23 בכלותך מחטא תקריב פר בן בקר תמים
.perfectum pecore ‡ de arietem &
ואיל מן הצאן תמים :
sacerdotes proiicient & :DOMINI facies ad † eos offeres Et
24 והקרבתם לפני יהוה והשליכו הכהנים
.DOMINO ascensionem eos facient ascendere ‖ & :sal eos super
עליהם מלח והעלו אותם עלה ליהוה :
vitulum & :die pro peccati ‡ hircum facies diebus Septem
25 שבעת ימים תעשה שעיר חטאת ליום ופר
.facient perfectos pecore ‡ de arietem & ,bouis filium
בן בקר ואיל מן הצאן תמימים יעשו :
:illud mundabunt & ,altare expiabunt diebus Septem
26 שבעת ימים יכפרו את המזבח וטהרו אתו
erit & :dies consummabunt ‡ Et .suas manus implebunt ‡ &
27 ומלאו ידו : ויכלו את הימים והיה
altare super sacerdotes facient vltrà & ,octaua die in
ביום השמיני והלאה יעשו הכהנים על המזבח את
ait ,vos volam * & ,vestra pacifica & ,vestras ascensiones †
עולותיכם ואת שלמיכם ורצאתי אתכם נאם
.DOMINVS † Dominus
אדני יהוה :

CAP. XLIIII. מד

respicientis exterioris sanctuarij portæ viam † me fecit redire Et
1 וישב אתי דרך שער המקדש החיצון הפנה
Porta :DOMINVS me ad dixit Et .clausa ipsa ‖ & :orientem ‡
2 קדים והוא סגור : ויאמר אלי יהוה השער
quoniam :eã in ‡ ingredietur nõ vir & ,aperietur non . erit clausa hæc
הזה סגור יהיה לא יפתח ואיש לא יבא בו כי
.clausa eritque :eam in * est ingressus Israel Deus DOMINVS
יהוה אלהי ישראל בא בו והיה סגור :
comedendum ad ‡ ea in manebit ipse princeps , ‡ Principis
3 את הנשיא נשיא הוא ישב בו לאכול
,ingredietur portæ vestibuli via à :DOMINI facies ad ‖ panem
לחם לפני יהוה מדרך אולם השער יבוא

CAP. XLIII. מג

viam respiciens ‡ quæ † portam :portam ad me fecit ambulare Et
1 ויולכני אל השער שער אשר פנה דרך
via de veniens ‡ Israel Dei gloria ecce Et .Orientis *
2 הקדים : והנה כבוד אלהי ישראל בא מדרך
terra & :multarum aquarum vox tanquam eius vox Et :Orientis
הקדים וקולו כקול מים רבים והארץ
visio visionem secundum Et .eius gloria à ‡ splendebat
3 האירה מכבדו : וכמראה המראה
me veniendo in ‡ ,vidi quam visionem secundum * vidi quam
אשר ראיתי כמראה אשר ראיתי בבאי
quam visionem secundum † visiones Et .ciuitatem corrumpendum ad ‡
לשחת את העיר ומראות כמראה אשר
.meas facies ad † cecidi & :Chebar fluuium ad ‡ vidi
ראיתי אל נהר כבר ואפל אל פני :
,portæ via * :domum ad est ingressa DOMINI gloria Et
4 וכבוד יהוה בא אל הבית דרך שער
.Orientis ‡ viam † eius facies cuius
אשר פניו דרך הקדים
:interius atrium in me introduxit & ,spiritus me eleuauit Et
5 ותשאני רוח ותביאני אל החצר הפנימי
.domum DOMINI gloria repleuerat ecce &
והנה מלא כבוד יהוה הבית :
.me iuxta stans fuit * vir & :domo de me ad dictum audiui Et
6 ואשמע מדבר אלי מהבית ואיש היה עמד אצלי :
locus & ,mei solij locus hominis fili ,me ad dixit Et
7 ויאמר אלי בן אדם את מקום כסאי ואת מקום
filiorum medio in ibi habitabo quo ‡ meorum pedum plantarum
כפות רגלי אשר אשכן שם בתוך בני
nomen Israel domus vltra polluent nõ & :seculum in Israel
ישראל לעולם ולא יטמאו עוד בית ישראל שם
cadaueribus in & ,sua fornicatione in eorum reges & ipsi ,meæ sanctitatis ‡
קדשי המה ומלכיהם בזנותם ובפגרי
suum limen ipsos dando In † .suis excelsis ‡ suorum regum
8 מלכיהם במותם : בתתם ספם
* paries & ,meum postem iuxta suum postem & ,meo limine cum
את ספי ומזוזתם אצל מזוזתי והקיר
meæ sanctitatis ‡ nomen polluerunt & :eos inter & ,me inter
ביני וביניהם וטמאו את שם קדשי
.meo naso † in eos consumpsi & ;fecerunt quas ,suis abominationibus in
בתועבותם אשר עשו ואכל אתם באפי :
suorum regum cadauera & ,suam fornicationem elongent Nunc
9 עתה ירחקו את זנותם ופגרי מלכיהם
.seculum in eorum medio in habitabo & :me à
ממני ושכנתי בתוכם לעולם :
,domum Israel domui annuncia hominis fili Tu
10 אתה בן אדם הגד את בית ישראל את הבית
.exemplar metiantur & :suas iniquitates propter erubescant &
ויכלמו מעונותיהם ומדדו את תכנית :
,domus figuram ,fecerunt quæ omnibus de erubuerint si Et
11 ואם נכלמו מכל אשר עשו צורת הבית
omnes & ,eius introitus & ,eius exitus & ,eius dispositionem &
ותכונתו ומוצאיו ומובאיו וכל
omnes & ,eius figuras omnes † & ,eius statuta omnia ‡ & ;eius figuras
צורתו ואת כל חקתיו וכל צורתו וכל
custodiant & :eorum oculis in scribe & ,eos fac scire ;eius leges
תורתו הודע אותם וכתב לעיניהם וישמרו את
.ea † facient & ,eius statuta omnia ‡ & ,eius formam omnem
כל צורתו ואת כל חקתיו ועשו אותם :
eius terminus omnis ,montis caput * super :domus lex ‖ Ista
12 זאת תורת הבית על ראש ההר כל גבלו
.domus lex ista Ecce . ‡ sanctitatum sanctitas circa circum
סביב סביב קדש קדשים הנה זאת תורת הבית :
.palmus & , ‡ cubitus † cubitus .cubitis in altaris mensuræ ‡ istæ Et
13 ואלה מדות המזבח באמות אמה אמה וטפח
circum * eius labium ad eius terminus & ,latitudo cubiti & ,cubiti sinus &
וחיק האמה ואמה רחב וגבולה אל שפתה סביב
.altaris præeminentia ‖ hæc & .vnius pugilli
זרת האחד וזה גב המזבח :
duo inferius auxilij atrium ‡ ad vsque terræ sinu † à Et
14 ומחיק הארץ עד העזרה התחתונה שתים
ad vsque ,minori auxilij atrio ‡ à Et . vnius cubiti * latitudo & ,cubiti
אמות ורחב אמה אחת ומהעזרה הקטנה עד
.cubiti † latitudo & ,cubiti quatuor magnum auxilij atrium ‖
העזרה הגדולה ארבע אמות ורחב האמה :

altare † erat ‡ inferius : & ab altari, * altare ‡ cubitorū erat in ‡ cum † erat in quadrāgulis suis. cubitorum * cum † quadrangulos ‡ clausura quę erat in circuitu eius † altitudo, & medium ‡ erat * vnus per circuitum. * erant versus חצר פנה * Deus ‡ sunt ‡ qua facies ‡ offerēdum עשה עלה † holocaustū ‡ sacerdotib⁹ Leuitis, ‡ sūt † qui accedūt ‡ De⁹ vt ministrent ‡ vaccę ‡ pones in * loci vbi offerunt, & in clausura quæ est in circuitu, פנן * comburens secundum præceptum פרה ‡ Cū compleueris expiare, תמם * pecoribus ‡ coram Domino: ‡ offerent eos holocaustū עלה † pro peccato פרה * pecoribus ‡ כפרו ‡ consecrabūt ‡ explebunt כלה † holocausta vestra, * pacatus ero vobis ‡ Deus. עלה † ad שוב ‡ ad ‡ erat * per בוא * per ‡ erit ‡ vt comedat יקר ‡ coram Domino per viā

† videlicet ‡ respiciebat ad * orientalem. * veniebat orientali: ‡ propter gloriam אור * erat ‡ dum venire ראה ‡ ad disperdendum ‡ erant ‡ iuxta † in faciem meam. נפל * per viam † erat ad ‡ orientalem. נשא * stabat ‡ est in כפף ‡ sanctū meū זנה ‡ in † Cum posuerint ipsi נתן * erat ‡ sanctū meū ‡ furore עשה כלה נגד עוה יצא ‡ omnes descriptiones † omnes picturas ירה ידע ‡ omnes descriptiones ‡ eas חקק ‖ est * verice ‡ est. ‡ sunt † hic est ‡ cōmunis, & quatuor digiti. Et medio altaris altitudo erat cubiti vnius, & cubiti latitudo, & clausuræ cubiti illius altitudo, vsque * in circuitu erat palmi ‖ est altitudo † medio ‡ locum inferiorē vbi manebant sacerdotes offerētes erat in lōgitudine * erat ‡ loco illo ‡ locum maiorē erant in longitudine ‡ erat שנה

.meam custodiam custodiant & :mihi *ministrandum ad* * meam mensam

שלחני לשרתני ושמרו את־משמרתי׃

vestibus interioris atrij portas ad *ipsos ingrediendo in* ‖ ,erit Et

17 † והיה בבואם אל־שערי החצר הפנימית בגדי

eos ministrando in ‡ ,lana eos super ascendet non & :se induent *linorum* ‡

פשתים ילבשו ולא־יעלה עליהם צמר בשרתם

.intrinsecus & , interioris atrij portis in

בשערי החצר הפנימית וביתה׃

linorum * feminalia & ,eorum caput super erunt *linorum* ‡ Cidares

18 † פארי פשתים יהיו על־ראשם ומכנסי פשתים

.*sudore in* ‡ se accingent non .eorum lumbis *super* * erunt

יהיו על־מתניהם לא יחגרו ביזע׃

exterius atrium ad ,exterius atrium ad *eos egrediendo in* * Et

19 † ובצאתם אל־החצר החיצונה אל־החצר החיצונה

,*ministrantes* ‖ ipsi quibus ,suis vestimentis se exuent ,populum ad

אל־העם יפשטו את־בגדיהם אשר־המה משרתם

vestimentis se vestient & ,*sanctitatis* † cubiculis in ea reponent & ,*eis in*

בם והניחו אותם בלשכת הקדש ולבשו בגדים

:suis vestibus in populum sanctificabunt non & , aliis

אחרים ולא־יקדשו את־העם בבגדיהם׃

aquè tondendo :demittent non cæsariem & ,radent non suum caput Et

20 † וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו כסום

omnis bibent non vinum Et .sua capita attondebunt *aquè*

21 יכסמו את־ראשיהם׃ † ויין לא־ישתו כל־

.interius atrium *ad eos intrando in* † :sacerdos

כהן בבואם אל־החצר הפנימית׃

quinimo * ,vxores in sibi accipient non *expulsam* ‡ & ,viduam Et

22 † ואלמנה וגרושה לא־יקחו להם לנשים כי אם־

,vidua fuerit quæ ,viduam & ,Israel domus semine de virgines

בתולת מזרע בית ישראל והאלמנה אשר־תהיה אלמנה

inter ‡ docebunt meum populum Et .accipient sacerdote à

23 מכהן יקחו׃ † ואת־עמי יורו בין

.*eos facient scire* * mundum *ad* immundum inter & :profanum *ad* sanctum

קדש לחל ובין־טמא לטהור יודעם׃

meis iudicijs in :*iudicium* ‖ ad stabunt ipsi controuersia *super* ‡ Et

24 † ועל־ריב המה יעמדו לשפט במשפטי

omnibus in mea *statuta* ‡ & ,meas leges & : eam iudicabunt

ושפטהו ואת־תורתי ואת־חקתי בכל־

.sanctificabunt mea sabbatha & ,custodient meis *statutis temporibus* †

מועדי ישמרו ואת־שבתותי יקדשו׃

: *se polluendum ad* ,* ingredietur non hominem mortuum ad Et

25 † ואל־מת אדם לא יבוא לטמאה

,fratrem *ad* ,filiam *ad* & ,filium *ad* & ,matrem *ad* & ,patrem *ad quinimo* ‡

כי אם־לאב ולאם ולבן ולבת לאח

.*se contaminabunt* ‖ viro fuerit non quæ ,sororem *ad* &

ולאחות אשר־לא־היתה לאיש יטמאו׃

.sibi *numerabunt* ‡ dies septem :*ipsius mundationē post* † Et

26 † ואחרי טהרתו שבעת ימים יספרו־לו׃

,interius atrium ad sanctitatem *ad illum ingrediendi* ‡ die in Et

27 † וביום באו אל־הקדש אל־החצר הפנימית

ait :suo peccato pro oblationem offeret ,sanctitate in *ministrandum ad* *

לשרת בקדש יקריב חטאתו נאם

.hæreditatem in eis † erit Et .D O M I N V S ‡ Dominus

28 אדני יהוה׃ † והיתה להם לנחלה

:Israel in eis dabitis non possessionem & :eorum hæreditas Ego

אני נחלתם ואחזה לא־תתנו להם בישראל

.eorum possessio ego

אני אחזתם׃

:*ea* comedent ipsi delicto pro & ,peccato pro sacrificium & ,*Munus* ‡

29 † המנחה והחטאת והאשם המה יאכלום

.erit *eis* * Israel in *anathema* ‖ omne &

וכל־חרם בישראל להם יהיה׃

oblatio omnis & ,‡ omnium primitiuorum omnium *principium* † Et

30 † וראשית כל־בכורי כל וכל־תרומת

:erit sacerdotum ,vestris ‡ oblationibus omnibus ex omnium *

כל מכל תרומותיכם לכהנים יהיה

reponendum ad ‡ ,sacerdoti dabitis vestrarum pastarum *principium* † &

וראשית עריסותיכם תתנו לכהן להניח

.*tuam domum ad* ‖ benedictionem

ברכה אל־ביתך׃

: *iumento* ‡ de *&* * ,*aue* † de ‡ ,raptum &,morticinium Omne

31 † כל־נבלה וטרפה מן־העוף ומן־הבהמה

.sacerdotes comedent non

לא יאכלו הכהנים׃

* vt ministrēt ‖ cùm ingredientur ‡ lineis * cùm ministrauerint ‡ lineæ * linea הָיָה * in ‡ post sudorem. ‡ cùm egredientur יָצָא חוּץ ‖ ministrauerant, † sanctuarij, יָנַח ש‍ָׁתָה † quando ingressuri sūt in פָּנָה ‡ repudiatam * sed לָקַח ‡ discernere & & * docebūt eos discernere. ‡ in ‖ iudicandum secundū iudicia mea לְמִשְׁפָּט יִשְׁפְּטוּהוּ ‡ decreta חָקַק † sollēnitatibus * sacerdos, vt polluat מוּת ‡ sed super בָּנָה ‖ cōtaminabit † postquam mūdatus fuerit: ‡ numerabit * quo introierit in פָּנָה * vt ministret ‡ Deus. † sacerdotiū ‡ Oblationē, ‖ dedicatum Domino * ipsorum † primitiuum ‡ fructuum, * spontanea ‡ spontaneis † primitiuū ‡ vt reponat נָתַן ‖ domui ‡ tam † auibus, quàm ‡ animalibus

portæ *via* † me adduxit Et .egredietur eius *via à* ‡ &

4 † ויביאני דרך־שער ומדרכו יצא׃

D O M I N I gloria impleuit ecce & ,vidi & .*domus facies ad* Aquilonis ‡

הצפון אל־פני הבית וארא והנה מלא כבוד־יהוה

.*meas facies ad* ‖ cecidi & :D O M I N I domum

את־בית יהוה ואפל אל־פני׃

vide & ,tuum cor pone hominis fili ,D O M I N V S me ad dixit Et

5 † ויאמר אלי יהוה בן־אדם שים לבך וראה

loquens ‡ ego quæ omnia audi tuis auribus *in* & ,tuis oculis *in*

בעיניך ובאזניך שמע את כל־אשר אני מדבר

:eius legibus cunctis de & ,D O M I N I domus statutis omnibus de tecum

אתך לכל־חקות בית־יהוה ולכל־תורתו

.sanctuarij exitus omnes *in* ‡ domus ingressu in tuum cor pones Et

ושמת לבך למבוא הבית בכל מוצאי המקדש׃

Dominus dixit Sic ,Israel domum ad rebellem ad dices Et

6 † ואמרת אל־מרי אל־בית ישראל כה אמר אדני

domus vestris abominationibus omnibus de vobis *Multum*:D O M I N V S ‖

יהוה רב־לכם מכל־תועבותיכם בית

,corde *præputiatos alienigenæ* ‡ filios *vos inducendo In* * .Israel

7 ישראל׃ † בהביאכם בני־נכר ערלי־לב

ipsam polluendum ad meo sanctuario in *existendum ad* † ,carne *præputiatos* ‡ &

וערלי בשר להיות במקדשי לחללו

,sanguinem & ,adipem ,meum panem *vos offerendo in* † ,meam domum

את־ביתי בהקריבכם את־לחמי חלב ודם

.vestris abominationibus omnibus in meum pactum *infregeritis* * &

ויפרו את־בריתי אל כל־תועבותיכם׃

posuistis & ,mearum sanctitatum custodiam seruastis non Et

8 † ולא שמרתם משמרת קדשי ותשימון

.vobis † meo sanctuario in meæ custodiæ custodes

לשמרי משמרתי במקדשי לכם׃

alienigenæ filius Omnis :D O M I N V S * Dominus dixit Sic

9 † כה אמר אדני יהוה כל־בן־נכר

ad ingredietur non ,carne *præputiatus* ‡ & , corde *præputiatus* ‡

ערל לב וערל בשר לא יבוא אל־

filiorum medio in * qui , alienigenæ filio omni ab :meum sanctuarium

מקדשי לכל־בן־נכר אשר בתוך בני

,me *desuper* ‖ se elongauerunt qui Leuitæ *Quinimo* .Israel

10 ישראל׃ † כי אם־הלוים אשר רחקו מעלי

: sua idola post † ,me *desuper* ‡ errauerunt qui ,Israel *errando in*

בתעות ישראל אשר תעו מעלי אחרי גלוליהם

,ministri meo sanctuario in erunt Et .*suam iniquitatem* ‡ portabunt &

11 ונשאו עונם׃ † והיו במקדשי משרתים

ipsi : domus ministri & ,domus *portas ad præfecturæ* †

פקדות אל־שערי הבית ומשרתים את־הבית המה

stabunt ipsi & , populo victimam & ,*ascensionem* † mactabunt

ישחטו את־העלה ואת־הזבח לעם והמה יעמדו

.eis *ministrandum ad* ‡ ,eorum *facies ad* *

לפניהם לשרתם׃

,suorum idolorum *facies ad* ‡ illis ministrauerunt quòd eo Pro

12 † יען אשר ישרתו אותם לפני גלוליהם

leuani idcirco ,iniquitatis offendiculum in Israel domui fuerunt &

והיו לבית־ישראל למכשול עון על־כן נשאתי

portabunt & ,D O M I N V S ‡ Dominus dixit ,eos super meam manum

ידי עליהם נאם אדני יהוה ונשאו

me ad appropinquabunt non Et .*suam iniquitatem* ‡

13 עונם׃ † ולא־יגשו אלי

omnes *super accedendum ad* ‡ & ,mihi sacerdotio *fungendum ad* †

לכהן לי ולגשת על־כל־

portabunt *&* * : sanctitatum *sanctitates* † ad meas sanctificationes

קדשי אל־קדשי הקדשים ונשאו

.fecerunt quas ,suas abominationes & ,suam ignominiam

כלמתם ותועבותם אשר עשו׃

,eius *seruitio* ‡ omni in :domus custodiæ custodes eos dabo Et

14 † ונתתי אותם שמרי משמרת הבית לכל עבדתו

Sacerdotes Et .eo in fiet quod omni in &

15 ולכל אשר יעשה בו׃ † והכהנים

custodierunt qui ,Sadoc filij Leuitæ

הלוים בני צדוק אשר שמרו את־

ipsi ,me *desuper* ‖ Israel *filios errando in* † , mei sanctuarij custodiam

משמרת מקדשי בתעות בני־ישראל מעלי המה

offerendum ad meas facies ad * stabunt & :mihi *ministrandum ad* ‡ ,me ad accedēt

יקרבו אלי לשרתני ועמדו לפני להקריב

.D O M I N V S ‡ Dominus ait ,sanguinem & ,adipem mihi

לי חלב ודם נאם אדני יהוה׃

ad accedent ipsi & ,meum sanctuarium *ad* ingredientur Ipsi

16 † המה יבאו אל־מקדשי והמה יקרבו אל־

‡ per viam † per viam ‡ aquilonaris corā domo. ‖ super faciē meam. נָפַל ‡ loquor חָקַק יָרָה ‡ per מָרָה ‖ Deus : Sufficiat * Cùm induxeritis ‡ alienigenas incircūcisos ‡ incircūcisos † vt essent בּוֹא הָיָה † cùm obtuleritis * dissolueritis פּוּר שׂוּם † pro * Deus: ‡ incircūcisus * est Sed ‖ à errante ‡ à † euntes תָּעָה ‡ pænam iniquitatis suæ. עָוָה † præpositi portis † holocaustū, * in conspectu ‡ vt ministrēt ‡ in cōspectu ‡ Deus, ‡ pænam iniquitatis suæ. נָגַשׁ † vt fungātur ‡ accedant ad † sanctitatem * sed ‡ ministerio † cùm errarent filij ‖ à תָּעָה ‡ vt ministrēt * in cōspectu meo vt offerant † Deus בּוֹא

CAP. XLV. מה

offeretis ,hæreditatem in terram vos faciendo cadere in † Et
1 † [f] ובהפילכם את־הארץ בנחלה תרימו
quinque ‡ longitudo ; terra de sanctitatem DOMINO oblationem
תרומה ליהוה קדש מן־הארץ ארך חמשה
Sanctitas : millium decem latitudo & ,longitudine millium viginti &
ועשרים אלף ארך ורחב עשרה אלף קדש־
.circum ‡ eius termino omni in ipsa ‡
הוא בכל־גבולה סביב׃
† quingentis in ‡ quingenti ,sanctitatem in ‖ hoc ex Erit †
2 † יהיה מזה אל־הקדש חמש [g] מאות בחמש מאות
.circum ei suburbanum cubitorum quinquaginta & .circum ‡ quadratum
מרבע סביב וחמשים אמה מגרש לו סביב׃
,quinque longitudinem mensurabis ista mensura à Et
3 † ומן־המדה הזאת [k] תמוד ארך חמש [o]
erit ipso in Et . millium decem latitudinem & :millium viginti &
ועשרים אלף ורחב עשרת אלפים ובו־יהיה
ipsa terra de Sanctitas .sanctitatum sanctitas ,sanctuarium
המקדש קדש קדשים׃ † קדש מן־הארץ הוא 4
miministrandum ad accedentibus ‡ , erit sanctuarij ministris sacerdotibus
לכהנים משרתי המקדש יהיה הקרבים לשרת
* sanctuarium & ,domibus * locus eis erit & :DOMINO
את־יהוה והיה להם מקום לבתים ומקדש
decem & ,longitudo † millium viginti & quinque Et .sanctuario
5 למקדש׃ † וחמשה ועשרים אלף ארך ועשרת
possessionem in ipsis domus ministris Leuitis erit & .latitudo millium
אלפים רחב יהיה ללוים משרתי הבית להם לאחזה
quinque, dabitis ciuitatis possessionem Et .cubicula viginti
6 עשרים לשכת׃ † ואחזת העיר [i] תתנו חמשת
contra millium viginti & ,quinque longitudo & ,latitudo † millium
אלפים רחב וארך חמשה ועשרים אלף לעמת
.erit Israel domui omni :sanctitatis * oblationem
תרומת הקדש לכל־בית ישראל יהיה׃
possessionē ad † & ,sanctitatis oblationem ad ‡ inde & ,hinc principi Et
7 † ולנשיא מזה ומזה לתרומת הקדש ולאחזת
vrbis possessionis facies ad ‡ & ,sanctitatis oblationis facies ad * ciuitatis
העיר אל־פני תרומת־הקדש ואל־פני אחזת העיר
: Orientem ad ‖ orientali angulo ab & ,mare ad maris † angulo ab
מפאת־ים ימה ומפאת קדמה קדימה
ad maris ‡ termino à partium vnius regione è † longitudo &
וארך לעמות אחד החלקים מגבול ים אל־
.orientalem terminum
גבול קדימה׃
populabuntur ‡ non & : Israel in possessionem in ei erit terra In
8 † לארץ יהיה־לו לאחזה בישראל ולא־ [k] יונו
Israel domui dabunt terram & , meum populum mei prælati † vltrà
עוד נשיאי את־עמי והארץ יתנו לבית־ישראל
,DOMINVS * Dominus dixit Sic .eorum tribus per
9 לשבטיהם׃ † כה־אמר אדני יהוה
, amouete ‡ vastationem & ,violentiam † ,Israel prælati ‡ vobis Multum ‖
רב־לכם נשיאי ישראל חמס ושד הסירו
desuper * vestras exactiones tollite † . facite iustitiam & iudicium &
ומשפט וצדקה [l] עשו הרימו גרשתיכם מעל
.DOMINVS ‡ Dominus dixit ,meo populo
עמי נאם אדני יהוה׃
.vobis erit iustitiæ † batus & ,iustitiæ ‡ Ephah & ,iustitiæ Bilances
10 † מאזני־צדק ואיפת־צדק ובת־צדק יהי לכם׃
decimum tollendum ad ‡ ,erit vnius ponderis * batus & , ‖ Ephah
11 † האיפה והבת תכן אחד יהיה [m] לשאת מעשר
erit chomer ad * ;Ephah chomer decimum & :batus chomer
החמר הבת ועשירת החמר האיפה אל־החמר יהיה
viginti :obolorum viginti † Sechel Et .eius æquilibrium ‡
12 [n] מתכנתו׃ † והשקל עשרים גרה עשרים
quinque & , decem sechalim viginti & quinque ;sechalim
שקלים חמשה ועשרים שקלים עשרה וחמשה
quam oblatio ‡ Ista .vobis erit mina sechel
13 שקל המנה יהיה לכם׃ † זאת התרומה אשר
sextabitis ‡ & ,triticorum † chomer de Ephah partem sextam ;offeretis
[n] תרימו ששית האיפה מחמר החטים וששיתם
.hordeorum * chomer de Ephah
האיפה מחמר השערים׃
decem ; coro de bati decimum olei batum ‖ olei statutum ‡ Et
14 † [o] וחק השמן הבת השמן מעשר הבת מן־הכר עשרת
.chomer † batim decem quia :chomer * bati
הבתים חמר כי־עשרת הבתים חמר׃

† quando diuideris [f] נפל ‡ erit ‡ erit ‡ per circuitū † Erunt ‖ pro sanctitate ‡ in longitudine cū † in latitudine [g] מאה ‡ per circuitū. per circuitū. [h] מדד חמשה ק ‡ qui accedūt * pro * pro † erit והיה ק [i] נתן † erit * spontaneā ‡ erit iuxta † iuxta * ante oblationem ‡ ante possessionem † Occidētali vsque ad Occidentem, ‖ vsque † erit contra vnā è partib⁹ ‡ occidentali vsque ‡ oppriment [k] ינה † principes * Deus ‖ Sufficiat ‡ principes † iniquitatē, ‡ declinate, † Auferte angarias * à [l] עשה ‡ Deus. Statera iusta, ‡ iusta, † iustus ‖ mensura aridorum, * mensura liquidorum mensuræ ‡ vt capiat * in [m] נשא [n] תכן ‡ æqualitas † est ‡ est † frumenti, ‡ tertiam partem offeretis [n] רום * hordei. ‡ præcepti ‖ & [o] חקק * sunt † sunt

;Israel irriguo de ‡ ducentis è pecore † de vnam agnam Et
15 † ושה־אחת מן־הצאן מן־המאתים [p] ממשקה ישראל
ait ,eos super expiandum ad : pacifica in & ,ascensionem & ,munus ‡ in
למנחה ולעולה ולשלמים לכפר עליהם נאם
in erunt terræ populus Omnis .DOMINVS * Dominus
16 אדני יהוה׃ † כל העם הארץ יהיו אל־
.Israel in prælato ‖ ,ista † oblatione
התרומה הזאת לנשיא בישראל׃
libamen & ,munus & ,ascensiones ‡ erit prælato super † Et
17 † ועל־הנשיא יהיה [q] העולות והמנחה והנסך
solennitatibus vniuersis in sabbathis in & ,Calendis in & ,solennitatibus in
[r] בחגים ובחדשים ובשבתות בכל־מועדי
,munus † & ,peccato pro oblationem faciet ipse :Israel domus
בית ישראל הוא־יעשה את־החטאת ואת־המנחה
.Israel domum propter expiandum ad pacifica & ,ascensionem ‡ &
ואת־העולה ואת־השלמים לכפר בעד בית־ישראל׃
mensis vno † in ‡ primo In :DOMINVS * Dominus dixit Sic
18 † כה־אמר אדני יהוה בראשון באחד לחדש
:sanctuarium mundabis & :perfectum ‖ bouis filium vitulum sumes
[s] תקח פר־בן־בקר תמים וחטאת את־המקדש׃
dabit ‡ & ,peccato pro oblationis sanguine de sacerdos tollet Et
19 † ולקח הכהן מדם החטאת ונתן
:altare ad auxilij atrij † angulis quatuor in & ,domus poste in
אל־מזוזת הבית ואל־ארבע [t] פנות העזרה למזבח
facies sic Et .interioris atrij portæ poste super * &
20 ועל־מזוזת שער החצר [v] הפנימית׃ † וכן תעשה
.domum expiabitis & :simplici à & , errante viro à mense in ‡ septima in
בשבעה בחדש מאיש שגה ומפתי וכפרתם את־הבית׃
: Pesach vobis erit ,mensis die decima quarta in * primo In
21 † בראשון בארבעה עשר יום לחדש יהיה לכם הפסח
.comedetur † infermentata ,dierum septem solennitas
[x] חג שבעות ימים מצות יאכל׃
populo vniuerso pro & ,se pro illa die in prælatus ‡ faciet Et
22 † ועשה הנשיא ביום ההוא בעדו ובעד כל־עם
.peccato pro sacrificij vitulum : terræ
הארץ [y] פר חטאת׃
septem DOMINO ascensionem * faciet solennitatis diebus septem Et
23 † ושבעת ימי־החג יעשה עולה ליהוה שבעת
: diebus septem ,die in integros ‖ arietes septem & , vitulos
פרים ושבעת אילים תמימים ליום שבעת הימים
munus ‡ Et .diem per caprarum hircum peccato pro sacrificiū &
24 וחטאת שעיר עזים ליום׃ † ומנחה
.Ephah ad ‡ Hin olei & :faciet arietē ad * ,Ephah & ,vitulū ad ‖ ,Ephah
איפה לפר ואיפה לאיל יעשה ושמן הין לאיפה׃
faciet solennitate in mensis die decimaquinta in ‡ septimo In
25 † בשביעי בחמשה עשר יום לחדש בחג יעשה
,holocausto sicut ‡ , peccato pro sacrificiū sicut * :diebus septem ista sicut
כאלה שבעת הימים כחטאת כעלה
.oleo sicut & ,munere sicut ‡ &
וכמנחה וכשמן׃

† pecudibus ‡ è pinguibus [p] מאה ‡ sacrificium, & holocaustum * Deus. † spontanea ‖ propter principem † principis ‡ offerre, holocausta, & sacrificiū, [q] עלה [r] חגג † sacrificium, ‡ holocaustum, * Deus: ‡ mense † prima die ‖ immaculatum: [s] לקח ‡ ponet † loci qui coniunctus est altari: [t] פנן * in [v] פנה ‡ mensis pro vnoquoque ignorante, & pro decepto: * mense † comedentur. [x] חגג ‡ princeps [y] פרה * holocaustū ‖ immaculatos ‡ oblationem ‖ per vitulum, * per arietem * per ‡ mense * tam ‡ quàm ‡ sacrificio,

CAP. XLVI. מו

interioris atrij Porta :DOMINVS ‡ Dominus dixit Sic
1 † כה־אמר אדני יהוה שער החצר [z] הפנימית
die in & .operis diebus sex clausa erit Orientem respiciens †
הפנה קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום
.aperietur mensis ‡ die in & ,aperietur sabbathi
השבת יפתח וביום החדש יפתח׃
super † stabit & ,deforis portæ vestibuli via prælatus ‖ intrabit Et
2 † ובא הנשיא דרך אולם השער מחוץ ועמד על־
& ,eius ascensionem ‡ sacerdotes facient & .portæ poste †
מזזת השער [a] ועשו הכהנים את־ [b] עולתו ואת־
.egredietur & , portæ limen super se incuruabit & , eius pacifica
שלמיו [c] והשתחוה על־מפתן השער ויצא
.vesperam ad vsque claudetur non porta Et
והשער לא־יסגר עד־הערב׃
,sabbathis in ipsius portæ ostium ‡ terræ populus se incuruabit Et
3 [c] † והשתחוו עם־הארץ פתח השער ההוא בשבתות
offeret quam ascensionem Et .DOMINI facies ad ‡ ,Calendis in &
4 ובחדשים לפני יהוה׃ † והעלה אשר־יקרב
, integros * agnos sex ,sabbathi die in :DOMINO prælatus †
הנשיא ליהוה ביום השבת ששה כבשים [d] תמימם
agnis in & ,arietem ad ‡ Ephah munus Et .integrum ‡ arietem &
5 ואיל תמים׃ † ומנחה איפה לאיל ולכבשים
.Ephah ad ‖ Hin olei & :suæ manus donum munus †
מנחה מתת ידו ושמן הין לאיפה׃

‡ Deus: [z] פנה † quæ respicit ad ‡ calendarū ‖ princeps per viam † in † limine ‡ holocaustū [a] עשה [b] עלה ‡ ad [c] שחה ‡ coram Domino. Holocaustū autem quod † princeps * immaculatos [d] תמם ‡ immaculatum oblationem ‡ per arietē, † sacrificium ‖ per

sex & :*integri* ‡ ,bouis filius vitulus , *nouilunij* † die in Et

6 †וּבְיוֹם הַחֹדֶשׁ פַּר בֶּן־־בָּקָר תְּמִימִם וְשֵׁשֶׁת

.erunt *integri* ‡ ,aries & ,agni

כְּבָשִׂים וָאַיִל תְּמִימִם יִהְיוּ׃

, *munus* ‡ faciet arietem per Ephah & ;vitulum per Ephah Et

7 †וְאֵיפָה לַפָּר וְאֵיפָה לָאַיִל יַעֲשֶׂה מִנְחָה

.Ephah per Hin olei & :eius manus apprehenderit sicut agnis in &

וְלַכְּבָשִׂים כַּאֲשֶׁר [e]תַּשִּׂיג יָדוֹ וְשֶׁמֶן הִין לָאֵיפָה׃

,ingredietur portæ vestibuli *via* :*prælatum ingrediendo in* ‖ Et

8 †וּבְבוֹא הַנָּשִׂיא דֶּרֶךְ אוּלָם הַשַּׁעַר יָבוֹא

.exibit *eius* * viam *in* ‡ &

וּבְדַרְכּוֹ [e]יֵצֵא׃

solennitatibus in DOMINI *facies ad* † terræ *populum intrando in* ‡ Et

9 †וּבְבוֹא עַם־הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה בַּמּוֹעֲדִים

portæ *via* * egredietur ,*se incuruandum ad* Aquilonis ‖ portæ viam *ingrediens* ‡

הַבָּא דֶּרֶךְ שַׁעַר צָפוֹן [f]לְהִשְׁתַּחֲוֹת יֵצֵא דֶּרֶךְ־שַׁעַר

portæ *via* † egredietur ,meridianæ portæ *viam ingrediens & .meridiei* ‡

נֶגֶב וְהַבָּא דֶּרֶךְ־־שַׁעַר נֶגֶב יֵצֵא דֶּרֶךְ־שַׁעַר

,*eam in* est ingressus quam ‡ , portæ *via* ‖ reuertetur Non .aquilonaris

צָפוֹנָה לֹא יָשׁוּב דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר אֲשֶׁר־־בָּא בוֹ

.egredientur illius regione è sed

כִּי נִכְחוֹ יֵצְאוּ׃

,ingredietur , *ipsos ingrediendo in* * ,eorum medio in ,*prælatus* ‡ Et

10 †וְהַנָּשִׂיא בְּתוֹכָם בְּבוֹאָם יָבוֹא

.egredientur ,*ipsos exeundo in* † &

[g]וּבְצֵאתָם יֵצֵאוּ׃

Ephah *munus* * erit *statutis temporibus* ‡ in & ,festiuitatibus in Et

11 †וּבַחַגִּים וּבַמּוֹעֲדִים תִּהְיֶה הַמִּנְחָה אֵיפָה

:eius manus donum agnis in & , arietem per Ephah & , vitulum per

לַפָּר וְאֵיפָה לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים מַתַּת יָדוֹ

.Ephaph per Hin olei &

וְשֶׁמֶן הִין לָאֵיפָה׃

deuotionem † pacifica aut ,*ascensionem spontaneam prælatus* ‡ fecerit cùm Et

12 †וְכִי־יַעֲשֶׂה הַנָּשִׂיא נְדָבָה עוֹלָה אוֹ־שְׁלָמִים נְדָבָה

faciet & , Orientem * respicientem portam ei aperiet & ,DOMINO

לַיהוָה וּפָתַח לוֹ אֶת־הַשַּׁעַר הַפֹּנֶה קָדִים וְעָשָׂה

: sabbathi die in faciet sic , sua pacifica & ,*suam ascensionem* ‡

אֶת־־[h]עֹלָתוֹ וְאֶת־שְׁלָמָיו כַּאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת

.*ipsum egredi post* ‡ portam claudet & ,egredietur &

וְיָצָא וְסָגַר אֶת־הַשַּׁעַר אַחֲרֵי צֵאתוֹ׃

diem per *ascensionem* * facies *integrum eius anni* † filium agnum Et

13 †וְכֶבֶשׂ בֶּן־־שְׁנָתוֹ תָּמִים תַּעֲשֶׂה עוֹלָה לַיּוֹם

.illud facies mane *in mane in* ‡ :DOMINO

לַיהוָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ׃

, Ephah partem sextam mane *in mane in* * eo super facies *munus* † Et

14 †וּמִנְחָה תַעֲשֶׂה עָלָיו בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר שִׁשִּׁית הָאֵיפָה

munus ‡ ,similam *subigendam* † ad , Hin partem tertiam olei &

וְשֶׁמֶן שְׁלִישִׁית הַהִין [i]לָרֹס אֶת־הַסֹּלֶת מִנְחָה

facient Et .iugiter *seculi* ‡ statutis DOMINO

לַיהוָה חֻקּוֹת עוֹלָם תָּמִיד׃ 15 †[a]וְעָשׂוּ אֶת־־

.*iugitatis ascēsionē* * :mane *in mane in* ‖ oleum & , *munus* † & , agnum

הַכֶּבֶשׂ וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת־הַשֶּׁמֶן בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר עוֹלַת תָּמִיד׃

prælatus † dederit Cùm :DOMINVS ‡ Dominus dixit Sic

16 †כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה כִּי־־־יִתֵּן הַנָּשִׂיא

: erit eius *filiis ipsa* ‡ ,eius hæreditatem in suis filiis de *viro* * donum

מַתָּנָה לְאִישׁ מִבָּנָיו נַחֲלָתוֹ הִיא לְבָנָיו תִּהְיֶה

.hæreditatem in , *ipsa* ‖ ,eorum *possessio* †

אֲחֻזָּתָם הִיא בְּנַחֲלָה׃

,*suis* seruis de vni sua hæreditate de donum dederit *cùm* ‡ Et

17 †וְכִי־־יִתֵּן מַתָּנָה מִנַּחֲלָתוֹ לְאַחַד מֵעֲבָדָיו

: *prælatum* † ad reuertetur & , libertatis annum ad vsque illius erit &

[b]וְהָיְתָה לּוֹ עַד־־שְׁנַת הַדְּרוֹר וְשָׁבַת לַנָּשִׂיא

.erit *eis* ‡ ,eius filiorum ,*eius* hæreditas *Veruntamen* ‡

אַךְ נַחֲלָתוֹ בָּנָיו לָהֶם תִּהְיֶה׃

,eos *populandum ad* † populi hæreditate de *prælatus* * accipiet non Et

18 †וְלֹא־[c]יִקַּח הַנָּשִׂיא מִנַּחֲלַת הָעָם [d]לְהוֹנֹתָם

:suis filiis dabit hæreditatem sua possessione De .eorum possessione de

מֵאֲחֻזָּתָם מֵאֲחֻזָּתוֹ יַנְחִל אֶת־בָּנָיו

.sua possessione à *vir* ‡ ,meus populus dispergantur non *quod propter* ‖

לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־[e]יָפֻצוּ עַמִּי אִישׁ מֵאֲחֻזָּתוֹ׃

in portæ *humero super* ‡ qui ,ingressum *in* * me introduxit Et

19 †[f]וַיְבִיאֵנִי בַמָּבוֹא אֲשֶׁר עַל־כֶּתֶף הַשַּׁעַר אֶל־

ecce & ;Aquilonem ad *respicientia sacerdotes ad* ‡ sanctitatis cubicula

הַלִּשְׁכוֹת הַקֹּדֶשׁ אֶל־הַכֹּהֲנִים [g]הַפֹּנוֹת צָפוֹנָה וְהִנֵּה־

.*mare* † ad lateribus in locus ‖ ibi

שָׁם מָקוֹם בַּיַּרְכָתָם יָמָּה׃

† Calendarū
‖ immaculatus:
‡ immaculati
‡ sacrificium
[e] נָשַׂג
‖ quando ingredietur princeps : per viā
‡ per * ipsam
[e] יצא
‡ cùm intrabit populus
† in cōspectu
‡ qui ingreditur per
‖ Aquilonaris vt incuruet
* per viam
[f] שָׁחָה
‡ meridianę. Et qui ingreditur per viā
† per viam
‖ per viam
‡ per
יצא
ק
‡ princeps
* quando ingredientur ipsi,
† quando egressi fuerint ipsi,
[g] יָצָא
‡ sollennitatibus
* sacrificium
‡ princeps spontaneum holocaustū,
† spontanea
* ad
‡ holocaustum suum,
[h] עָלָה
‡ postquam egressus fuerit.
† anniculum eius immaculatum * holocaustum
‡ singulo
† oblationem
* singulo
† miscendū
‡ oblationem
[i] רָסַס
‡ perpetuis
[a] עָשָׂה
יעשו
ק
† sacrificium
‖ singulo
* holocaustum iuge
‡ Deus: Si
† princeps
* alicui
‡ ipsū quod donauit , filiorum
† in possessionē ‖ hoc est,
‡ si
† principem:
[b] הָיָה
‡ Sed ‡ hæreditas eorum
* princeps
† vt opprimat
[c] לָקַח [d] יָנָה
‖ vt ‡ vnusquisq;
[e] פּוּץ
* per ‡ erat ex latere
‡ quę erāt sacerdotū, quæ respiciebant
[f] בּוֹא [g] פָּנָה
‖ erat † ad Occidētem.
בירכתים
ק

sacerdotes *ibi* coquent quo † locus ‡ Iste :me ad dixit Et

20 †וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יְבַשְּׁלוּ־שָׁם הַכֹּהֲנִים

,*munus* ‡ coquent quo * :peccato pro &,delicto pro oblationem

אֶת־־הָאָשָׁם וְאֶת־הַחַטָּאת אֲשֶׁר [h]יֹאפוּ אֶת־הַמִּנְחָה

sanctificandum ad , exterius atrium *ad educendum* ‡ non *ad* ‖

לְבִלְתִּי הוֹצִיא אֶל־־הֶחָצֵר [i]הַחִיצוֹנָה לְקַדֵּשׁ אֶת־

me fecit transire & ,exterius atrium *ad* † me eduxit Et .populum

21 הָעָם׃ †וַיּוֹצִיאֵנִי אֶל־הֶחָצֵר הַחִיצֹנָה וַיַּעֲבִירֵנִי

,*atrij angulo in atrium* * ecce & : atrij angulos quatuor *ad* ‡

אֶל־־־אַרְבַּעַת מִקְצוֹעֵי הֶחָצֵר וְהִנֵּה חָצֵר בְּמִקְצֹעַ הֶחָצֵר

.*atrij angulo in atrium* ‡

חָצֵר בְּמִקְצֹעַ הֶחָצֵר׃

quadraginta ligata atria ‡ atrij angulis quatuor In

22 †בְּאַרְבַּעַת מִקְצֹעוֹת הֶחָצֵר חֲצֵרוֹת קְטֻרוֹת אַרְבָּעִים

ipsis quatuor * vna mensura :latitudine † triginta & , longitudine †

אֹרֶךְ וּשְׁלֹשִׁים רֹחַב [k]מִדָּה אַחַת לְאַרְבַּעְתָּם

:*ipsis* † quatuor *circum eis in circum ordo* ‡ Et .*angulatis* ‖

23 מְהֻקְצָעוֹת׃ †וְטוּר סָבִיב בָּהֶם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּם

.*circum* * parietes subter *facta* ‡ culinæ &

וּמְבַשְּׁלוֹת [l]עָשׂוּי מִתַּחַת הַטִּירוֹת סָבִיב׃

ibi coquent qua * ,coquentium domus † Istæ :me ad dixit Et

24 †וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה בֵּית הַמְבַשְּׁלִים אֲשֶׁר יְבַשְּׁלוּ־שָׁם

.populi victimam domus ministri

מְשָׁרְתֵי הַבַּיִת אֶת־זֶבַח הָעָם׃

CAP. XLVII. מז

egredientes † aquæ ecce & ,domus ostium ad me conuertit Et

1 †[m]וַיְשִׁבֵנִי אֶל־־פֶּתַח הַבַּיִת וְהִנֵּה־מַיִם יֹצְאִים

: Orientem ‡ domus facies nam .Orientem ad domus limine *desub* ‡

מִתַּחַת מִפְתַּן הַבַּיִת קָדִימָה כִּי־פְנֵי הַבַּיִת קָדִים

meridie à dextero domus *humero ab subter* † de *descendentes* * aquæ Et

וְהַמַּיִם יֹרְדִים מִתַּחַת מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית מִנֶּגֶב

.altaris

לַמִּזְבֵּחַ׃

extra viam *me circuire fecit* ‡ & ,aquilonaris portæ *via* † me eduxit Et

2 †[n]וַיּוֹצִאֵנִי דֶּרֶךְ־שַׁעַר צָפוֹנָה [o]וַיְסִבֵּנִי דֶּרֶךְ חוּץ

aquæ ecce Et .Orientem ‡ respicientem viam * extrinsecus portam *ad*

אֶל־שַׁעַר הַחוּץ דֶּרֶךְ הַפּוֹנֶה קָדִים וְהִנֵּה־מַיִם

.dextero *humero ab scaturientes* ‖

[p]מְפַכִּים מִן־־הַכָּתֵף הַיְמָנִית׃

est mensus Et .eius manu in *linea* ‡ & ,Orientem *virum egrediendo In* †

3 †בְּצֵאת־הָאִישׁ קָדִים [q]וְקָו בְּיָדוֹ וַיָּמָד

.*talorum* ‡ aquas ,aquas *in* * me fecit transire & ,cubito in ‖ mille

אֶלֶף בָּאַמָּה וַיַּעֲבִרֵנִי בַמַּיִם מֵי אָפְסָיִם׃

.*poplitum* ‡ aquas aquas *in* † me fecit transire & ,mille est mensus Et

4 †וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעֲבִרֵנִי בַמַּיִם מַיִם בִּרְכָּיִם

.*lumborum* * aquas me fecit transire & ,mille est mensus Et

[r]וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעֲבִרֵנִי מֵי מָתְנָיִם׃

:transire poteram non quem, torrentem ‖, mille est mensus Et

5 †[r]וַיָּמָד אֶלֶף נַחַל אֲשֶׁר לֹא־־אוּכַל לַעֲבֹר

non qui ,*torrentem* ;*natationis* † aquæ ,aquę se eleuauerant quoniam

כִּי־־־[s]גָאוּ הַמַּיִם מֵי שָׂחוּ נַחַל אֲשֶׁר לֹא־־

?hominis fili vidisti Nónne :me ad dixit Et .*transibatur* ‡

6 יֵעָבֵר׃ †וַיֹּאמֶר אֵלַי [t]הֲרָאִיתָ בֶן־אָדָם

.torrentis *labium super* ‡ me conuertit & ,me ire fecit Et

וַיֹּלִכֵנִי וַיְשִׁבֵנִי עַל־[v]שְׂפַת הַנָּחַל׃

:valdè *multum lignum* * torrentis *labium ad* ‡ ecce & ,me *conuertendo In* †

7 †בְּשׁוּבֵנִי וְהִנֵּה אֶל־שְׂפַת הַנַּחַל עֵץ רַב מְאֹד

egredientes * istæ Aquæ :me ad dixit Et .inde & ,hinc

8 מִזֶּה וּמִזֶּה׃ †וַיֹּאמֶר אֵלַי הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים

intrabunt & :planiciem *super* ‡ descendent & ,orientalem *reuolutionem* ‡ ad

אֶל־הַגְּלִילָה הַקַּדְמוֹנָה וְיָרְדוּ עַל־הָעֲרָבָה וּבָאוּ

.aquæ sanabuntur & ,*educta* † mare *ad* ‡ mare

הַיָּמָּה אֶל־הַיָּמָּה הַמּוּצָאִים וְנִרְפְּאוּ הַמָּיִם׃

quod omne ad ,*serpet* ‖ quæ ,viuens anima omnis ,erit Et

9 †וְהָיָה כָל־־נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר־יִשְׁרֹץ אֶל כָּל־־אֲשֶׁר

quia :valde *multus piscis erit* ‡ & . viuet ,torrentes duo *illuc intrauerit*

יָבוֹא שָׁם נַחֲלַיִם יִחְיֶה וְהָיָה הַדָּגָה רַבָּה מְאֹד כִּי

quod omne * viuet & ,sanabuntur *&* , istæ aquæ illuc intrauerūt

בָאוּ שָׁמָּה הַמַּיִם הָאֵלֶּה וְיֵרָפְאוּ וָחָי כֹּל אֲשֶׁר־

.torrens ‖ illuc intrauerit

יָבוֹא שָׁמָּה הַנָּחַל׃

Hen ad vsque *&* ,Ghedi-Hen ab piscatores eo *super* ‡ stabunt ,erit Et

10 †וְהָיָה יַעַמְדוּ עָלָיו [x]דַּוָּגִים מֵעֵין גֶּדִי וְעַד־־עֵין

‡ est † in
* in
‡ sacrificium
[h] אָפָה
‖ vt ‡ efferant in
[i] חוּץ
† in
‡ per
* in singulis quatuor angulis erat atrium , hoc est cubiculū.
‡ erant
† cubitorum in † in
* erat
[k] מָדַד
‖ habentibus angulos.
‡ paries erat in circuitu ipsorum cubiculorum per circuitum
† ipsorum:
‡ factæ erant
* per circuitū.
[l] עָשָׂה
† sunt * in
‡ egrediebantur
[m] שׁוּב
‡ de loco qui erat sub
‡ erat ad
* descendebant
† de loco qui erat sub latere
† ver viam
‡ conuertit me ad
[n] יָצָא [o] סָבַב
* ad ‡ ad
‖ egrediebantur à latere
[p] פָּכָה
† Cùm egrederetur vir ad
‡ filum lineum erat
[q] קָוָה
‖ mensuras
* per
‡ pertingētes ad talos.
† per ‡ vsque ad genua pertingētes.
* aquas vsque ad renes.
[r] מָדַד
‖ & ecce
† natabiles torrentis,
[s] גָּאָה
‡ poterat transiri.
[t] רָאָה
‡ ad ripam
[v] שָׂפָה
† Cùm vertissem
‡ in ripa
* erant ligna multa * quæ egrediuntur
‡ terminum
‡ per
‡ Orientale & ad
† Occidētale educentur,
‖ serpit quocunq; ingressi fuerint ij
‡ erunt multi pisces
* quicquid
‖ vbi erat
‡ in
[x] דּוּג עמדו
ק

,eorum *piscis* *erit* ‡ sua specie In .erunt *reticulis* *extensio* † ,Heghlaim
עגלים משטוח לחרמים יהיו למינה תהיה דגתם
.valde *multus* ‖ ,magni maris piscis sicut
[a] כדגת הים הגדול רבה מאד׃
.dabuntur *salem* ‡ in ,sanabuntur non & ,eius *fossæ* * & ,eius Cænosa
11 † בצאתו וגבאיו ולא ירפאו למלח נתנו׃
omne † inde & ,hinc eius *labium* *super* ‡ ascendet torrentem *super* ‡ Et
12 † ועל־הנחל יעלה על־שפתו מזה ומזה כל־
.eius fructus consumetur nec ,eius folium defluet non .*cibi* *lignum*
עץ־מאכל לא־[b]יבול עלהו ולא־[c]יתם פריו
ipsa sanctuario de eius aquæ quia , maturabit suis mensibus *In*
לחדשיו יבכר כי מימיו מן־המקדש המה
.*medelam* ‡ ad eius folium & ,cibum in eius fructus erit Et .*egredientes* †
יוצאים והיה פריו למאכל ועלהו [d]לתרופה׃
quo ‡ terminus *Iste* * :DOMINVS ‖ Dominus dixit Sic
13 † כה אמר אדני יהוה גה גבול אשר
:Israel tribubus duodecim terram diuidetis hæreditatem
תתנחלו את־הארץ [e]לשני עשר שבטי ישראל
vir ‡ eam accipietis hæreditate Et . *funiculi* ‡ Ioseph
יוסף חבלים׃ 14 † ונחלתם אותה איש
eam *dandum ad* ‡ , meam manum leuaui quam ‖ suus frater sicut
כאחיו אשר נשאתי את־ידי לתתה
.hæreditatem in vobis hæc terra cadet & .vestris patribus
לאבתיכם ונפלה הארץ הזאת לכם בנחלה׃
mari à , aquilonarem *angulum* * ad terræ terminus ‡ hic Et
15 † וזה גבול הארץ לפאת צפונה מן־הים
.Sedad in veniendum ad ,Chethlon via magno
הגדול הדרך חתלן לבוא צדדה׃
,Dammesec terminum inter † quæ Sibraim , Berothah ,Chamath
16 † חמת ברותה סברים אשר בין־גבול דמשק
terminum *ad* *quæ* , Hathichon Chaser ‖ ;Chamath terminum *inter* &
ובין גבול חמת חצר [f]התיכון אשר אל־גבול
.Chauran
חורן׃
,Dammesec terminus ,Henon ,Chasar mari à terminus erit Et
17 † והיה גבול מן־הים חצר עינון גבול דמשק
angulum † & : Chamath terminus & , *Aquilonem ad* Aquilo * &
וצפון צפונה וגבול חמת ואת [g]פאת
.*aquilonis* ‡
צפון׃
,Dammesec inter *ab* & ,Chauran inter *ab* orientalem *angulum* † Et
18 † ופאת קדים מבין חורן ומבין דמשק
super ‡ termino à Iarden Israel terram *inter ab* & ,Ghilhad inter *ab* &
ומבין הגלעד ומבין ארץ ישראל הירדן מגבול על־
.orientalem *angulum* † & :metiemini orientale mare
הים הקדמוני [h]תמדו ואת פאת קדימה׃
aquas ad vsque Thamar à , *austrum* ‡ ad *meridiei* *angulum* * Et
19 † ופאת נגב תימנה מתמר עד־מי
angulum ‖ & :magnum mare ad ‡ torrentem ,Cades contradictionum
מריבות קדש נחלה אל־הים הגדול ואת פאת־
.*Meridiem ad* *Austri* ‡
תימנה נגבה׃
intrandum ad † contra vsque termino à magnum mare *maris angulum* ‖ Et
20 † ופאת־ים הים הגדול מגבול עד־נכח לבוא
.*maris* *angulus* *hic* † .Chamath
חמת זאת [i]פאת־ים׃
.Israel tribubus vobis hanc terram diuidetis Et
21 † וחלקתם את־הארץ הזאת לכם לשבטי ישראל׃
peregrinis & ,vobis hæreditatem in eam *cadere facietis* ‡ ,erit Et
22 † והיה [k]תפלו אותה בנחלה לכם [l]ולהגרים
.vestrũ medio in filios genuerint qui ,vestrum medio in *peregrinantibus* ‡
הגרים בתוככם אשר־[m]הולדו בנים בתוככם
cadent vobiscum ,Israel filios inter indigena sicut vobis erunt &
והיו לכם כאזרח בבני ישראל אתכם יפלו
tribu in ,erit Et .Israel tribuum medio in hæreditatem in
בנחלה בתוך שבטי ישראל׃ 23 † והיה בשבט
dixit ,eius hæreditatem dabitis *ibi* ,*eo cum* peregrinus *peregrinans* ‡ qua †
אשר־גר הגר אתו שם [n]תתנו נחלתו נאם
.DOMINVS † Dominus
אדני יהוה׃

† extensiones retium ‡ erunt pisces ‖ multi
[a] דגה
* paludes ‡ salinas
‡ iuxta ‡ iuxta ripam † omnis arbor fructus comestibilis.
[b] נבל [c] תמם
† egrediuntur.
והיה קׄ
‡ fractionem sanandam vtile.
[d] רפה
‖ Deus: * Hic est * in
[e] שנה
‡ sortes duæ erunt. ‡ vnusquisq; ‖ accipiet, super ‡ vt darem ‡ est * plagam † est
‖ *atrium medium*, quod est in termino
[f] תוך
* terminus aquilonaris terræ Israel & ad aquilonem mundi, † plagam aquilonarem.
[g] פאה
† plagam ‡ vsque ad
† plagam
[h] מדד
* plagã meridianam ‡ meridiem ‡ vsque ‖ hæc est plaga meridiana australis.
‖ plagam occidentalem † ingressum † hęc est plaga occidentalis.
[i] פאה
‡ sortiemini
[k] נפל [l] גור
‡ qui peregrinantur
[m] ילד
† in ‡ peregrinatur
[n] נתן
† Deus.

CAP. XLVIII. מח

manum ‡ ad aquilonem ad fine à : tribuum nomina hæc Et
1 † ואלה שמות השבטים מקצה צפונה אל־יד

‡ latus

,Dãmesec terminus ,Henan ,Chasar ,Chamath veniendo Chethlon viæ
דרך־חתלן לבוא־חמת חצר עינן גבול דמשק
orientalis *angulus* † ei erunt Et . Chamath *manum* ‡ ad Aquilonem ad
צפונה אל־יד חמת °והיו־לו פאת־קדים
orientali *angulo ab* * Dan terminum *super* * Et .vna Dan ,mare
הים דן אחד׃ 2 † ועל גבול דן מפאת קדים
.vna Aser ,*maris* *angulum* ‡ ad vsque
עד־פאת ימה אשר אחד׃
angulum ‖ ad vsque & ,Orientali *angulo ab* * Aser terminum *super* ‡ Et
3 † ועל גבול אשר מפאת קדימה ועד־פאת־
.vna Naphthali ,*maris* ‡
ימה נפתלי אחד׃
angulum ‖ ad vsque ,Orientali *angulo ab* ‡ Naphthali terminum *super* † Et
4 † ועל גבול נפתלי מפאת קדמה עד־פאת
.vna Menasseh ,*maris* ‡
ימה מנשה אחד׃
angulum † ad vsque ,Orientali *angulo ab* * ,Menasseh terminum *super* † Et
5 † ועל גבול מנשה מפאת קדמה עד־פאת
.vna Ephraim , *maris* ‡
ימה אפרים אחד׃
angulum † ad vsque & ,Orientali *angulo ab* ‡ Ephraim terminum *super* * Et
6 † ועל גבול אפרים מפאת קדים ועד־פאת־
.vna Reuben , *maris* ‖
ימה ראובן אחד׃
angulum † ad vsque ,Orientali *angulo ab* ‡ Reuben terminum *super* † Et
7 † ועל גבול ראובן מפאת קדים עד־פאת
. vna Iehudah ,*maris* ‡
ימה יהודה אחד׃
angulum * ad vsque ,Orientali *angulo ab* † Iehudah terminum *super* ‡ Et
8 † ועל גבול יהודה מפאת קדים עד־פאת
viginti & quinque *eleuabitis* * quam * , oblatio erit ,*maris* †
ימה תהיה התרומה אשר־[p]תרימו חמשה ועשרים
angulo ab *partium* ‡ vna sicut , longitudinis & ,latitudinis millium
אלף רחב וארך כאחד החלקים מפאת
.eius medio in sanctuarium erit Et .*maris* *angulum* * ad vsque ,Orientali
קדימה עד־פאת־ימה והיה המקדש בתוכה׃
quinque longitudo :DOMINO *eleuabitis* † quam Oblatio
9 † התרומה אשר [q]תרימו ליהוה ארך חמשה
.millium decem latitudo & ,millium viginti &
ועשרים אלף ורחב עשרת אלפים׃
Aquilonem ad sacerdotibus sanctitatis oblatio erit istis Et
10 † ולאלה תהיה תרומת־הקדש לכהנים צפונה
,millia decem latitudinis *mare ad* ‡ & ,millia viginti & quinque
חמשה ועשרים אלף וימה רחב עשרת אלפים
longitudinis meridiem ad & ,millia decem latitudinis Orientem ad &
וקדימה רחב עשרת אלפים ונגבה ארך
.eius medio in DOMINI sanctuarium erit & .millia viginti & quinque
חמשה ועשרים אלף והיה מקדש־יהוה בתוכו׃
custodierunt qui , Sadoc filiis de *sanctificato* * Sacerdotibus
11 † לכהנים המקדש מבני צדוק אשר שמרו
sicut , Israel *filios errando in* † ,errauerunt non qui ,meam custodiam
משמרתי אשר לא־[r]תעו בתעות בני ישראל כאשר
oblatione de oblatum eis erit Et .Leuitæ ‡ errauerunt
תעו הלוים׃ 12 † והיתה להם תרומיה מתרומת
.Leuitarum terminum *ad* † :sanctitatum sanctitas , terræ
הארץ קדש קדשים אל־גבול הלוים׃
viginti & quinque ,sacerdotum terminum contra Leuitæ Et
13 † והלוים לעמת גבול הכהנים חמשה ועשרים
longitudo Omnis . millium decem latitudinis & ,longitudinis millium
אלף ארך ורחב עשרת אלפים כל־ארך
.millium decem latitudo & ,millium viginti & quinque
חמשה ועשרים אלף ורחב עשרת אלפים׃
faciet transire ‡ neque ,*commutabit* ‡ non & ,eo ex venundabunt non Et
14 † ולא־ימכרו ממנו ולא־[s]ימר ולא יעבור
.DOMINO ‡ sanctitas quia : terræ *principium*
ראשית הארץ כי־קדש ליהוה׃
,quinque *facies* *super* ‡ latitudine in *residuum* * millia quinque Et
15 † וחמשת אלפים [t]הנותר ברחב על־פני חמשה
:suburbanũ in & ,habitaculũ in ciuitatis *ipsum prophanum milliũ* † viginti &
ועשרים אלף [u]חל־הוא לעיר [x]למושב ולמגרש
.eius medio in ciuitas erit &
והיתה העיר בתוכה׃
quatuor & quingentorum *Aquilonis angulus* ‡ eius mensuræ hæ Et
16 † ואלה [y]מדותיה פאת צפון חמש מאות וארבעת
: millium quatuor & , quingentorum *meridiei angulus* ‡ & , millium
אלפים ופאת־נגב חמש חמש מאות וארבעת אלפים

‡ latus † plaga
° היה
* iuxta * à plaga ‡ plagam occidentalem
‡ iuxta * à plaga ‖ plagam occidentalem
† iuxta ‡ à plaga ‖ plagam ‡ occidentalem
† iuxta * à plaga † plagam ‡ occidentalem
* iuxta ‡ à plaga † plagam ‖ occidentalem
† iuxta ‡ à plaga † plagam ‡ occidentalem
‡ iuxta † à plaga * plagam † occidentalem,
* spontanea * offeretis
[p] רום
‡ è partibus à plaga * plagam occidentalem. † offeretis
[q] רום
‡ ad Occidentem
* sanctificatis † cùm errarent filij
[r] תעה
‡ filij † iuxta
‡ permutabunt, ‡ transferent primitias ‡ est
[s] מיר יעביר קׄ
* quæ supersunt ‡ contra
[t] יתר
† millia erunt prophana
[u] חול [x] ישב
‡ plaga aquilonaris
[y] מדד
‡ plaga australis
חמש כתיב ולא קרי

;millium quatuor & ,quingentorum Orientali angulo ab † &

וּמִפְּאַת[a] קָדִים חֲמֵשׁ[b] מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים

.millium quatuor & ,quingentorum maris angulus ‡ &

וּפְאַת־יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים׃

quinquaginta Aquilonem ad ciuitatis suburbanum erit Et

17 †וְהָיָה מִגְרָשׁ לָעִיר צָפוֹנָה חֲמִשִּׁים

,Orientē ad & ;ducentorū & quinquaginta meridiē ad & ,ducentorum &

וּמָאתַיִם וְנֶגְבָּה חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם וְקָדִימָה

.ducentorum & quinquaginta mare * ad & ;ducentorum & quinquaginta

חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם וְיָמָּה חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם׃

,sanctitatis oblationis regione è longitudine in residuum § Et

18 †וְהַנּוֹתָר[c] בָּאֹרֶךְ לְעֻמַּת ׀ תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ

erit & ,mare ‡ ad millia decem & ,Orientem ad millia decem

עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים קָדִימָה וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים יָמָּה וְהָיָה

panem in eius prouentus † erit & :sanctitatis oblationis regione è

לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְהָיְתָה תְבוּאָתֹה לְלֶחֶם

ei seruient ,ciuitatis seruitor ‡ Et .ciuitatis seruitoribus

19 †וְהָעֹבֵד הָעִיר יַעַבְדוּהוּ לְעֹבְדֵי הָעִיר׃

,quinque oblatio Omnis .Israel tribubus omnibus ex

20 †כָּל־הַתְּרוּמָה חֲמִשָּׁה מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃

partem quartam * :millibus viginti & quinque in ‡ millium viginti &

וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בַּחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רְבִיעִית

.ciuitatis possessionem ad § sanctitatis oblationem offeretis

תָּרִימוּ[d] אֶת־תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ אֶל־אֲחֻזַּת הָעִיר׃

,sanctitatis † oblationem ad inde & ,hinc prælato residuum ‡ Et

21 †וְהַנּוֹתָר לַנָּשִׂיא מִזֶּה ׀ וּמִזֶּה ׀ לִתְרוּמַת־הַקֹּדֶשׁ

millium † viginti & ,quinque facies ad ‡ ciuitatis possessionem ad &

וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר אֶל־פְּנֵי חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף ׀

facies super mare * ad & ,Orientalem terminum ad vsque oblationis

תְּרוּמָה עַד־גְּבוּל קָדִימָה וְיָמָּה עַל־פְּנֵי

partes contra mare ad † terminum super ‡ millia viginti & quinque

חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף עַל־גְּבוּל יָמָּה לְעֻמַּת חֲלָקִים

.eius medio in domus sanctuariū & ,sanctitatis oblatio erit & :prælato*

לַנָּשִׂיא וְהָיְתָה תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וּמִקְדַּשׁ הַבַּיִת בְּתוֹכֹה׃

medio in ciuitatis possessione de & ,Leuitarum possessione de Et

22 †וּמֵאֲחֻזַּת הַלְוִיִּם וּמֵאֲחֻזַּת הָעִיר בְּתוֹךְ

terminum inter & ,Iehudah terminum inter :erit prælato ‡ quod

אֲשֶׁר לַנָּשִׂיא יִהְיֶה בֵּין ׀ גְּבוּל יְהוּדָה וּבֵין גְּבוּל

;tribuum residuum Et .erit prælato* ,Biniamin

23 †וְיֶתֶר הַשְּׁבָטִים בִּנְיָמִן לַנָּשִׂיא יִהְיֶה׃

.vna Biniamin ,maris angulum † ad vsque Orientali angulo ab §

מִפְּאַת קָדִימָה עַד־פְּאַת־יָמָּה בִּנְיָמִן אֶחָד׃

angulum * ad vsque Orientali angulo ab ‡ Biniamin terminum super ‡ Et

24 †וְעַל ׀ גְּבוּל בִּנְיָמִן מִפְּאַת קָדִימָה עַד־פְּאַת־

.vna Simhon ,maris §

יָמָּה שִׁמְעוֹן אֶחָד׃

Margin: † à plaga · [a] פְּאַת · [b] מֵאָה · ‡ plaga Occidentalis · * Occidentem · § quod reliquum fuerit · [c] יֹתַר · ‡ Occidentem, · † fructus · תו / ק · ‡ seruitores · ‡ cum · * per · § in · [d] רוּם · ‡ quod residuum fuerit principis erit · † sanctuarij · ‡ ante · † millia · ‡ Occidentem ante · ‡ vsque ad · † Occidentalem · * principis: · ‡ principis · * principis · § à plaga · † plagam occidentalem · ‡ iuxta · ‡ à plaga · * plagam · § occidentalem,

angulum * ad vsque Orientali angulo ab ‡ Simhon terminum super ‡ Et

25 †וְעַל ׀ גְּבוּל שִׁמְעוֹן מִפְּאַת קָדִימָה עַד־פְּאַת־

.vna Isaschar :maris §

יָמָּה יִשָּׂשכָר אֶחָד׃

angulum * ad vsque Orientali angulo ab ‡ Isaschar terminum super ‡ Et

26 †וְעַל ׀ גְּבוּל יִשָּׂשכָר מִפְּאַת קָדִימָה עַד־פְּאַת־

.vna Zebulun :maris §

יָמָּה זְבוּלֻן אֶחָד׃

angulum * ad vsque Orientali angulo ab ‡ Zebulun terminum super ‡ Et

27 †וְעַל ׀ גְּבוּל זְבוּלֻן מִפְּאַת קָדִימָה עַד־פְּאַת־

.vna Ghad :maris §

יָמָּה גָּד אֶחָד׃

erit & :meridiem ad Austri angulum * ad Ghad terminum super ‡ Et

28 †וְעַל גְּבוּל גָּד אֶל־פְּאַת נֶגֶב תֵּימָנָה וְהָיָה

super † hæreditas ,Cades contradictionis aquæ Thamar à terminus

גְבוּל מִתָּמָר מֵי[e] מְרִיבַת קָדֵשׁ נַחֲלָה עַל־

.magnum mare

הַיָּם הַגָּדוֹל׃

:Israel tribubus hæreditate de facietis cadere † quam ,terra ‡ Hæc

29 †זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר־[f]תַּפִּילוּ מִנַּחֲלָה לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל

.DOMINVS ‡ Dominus dixit ,earum portiones hæ &

וְאֵלֶּה מַחְלְקוֹתָם נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה׃

,quingentorum Aquilonis angulo ab ‡ :ciuitatis egressus hi Et

30 †וְאֵלֶּה[g] תּוֹצְאֹת הָעִיר מִפְּאַת צָפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת

nomina super ‡ ciuitatis portæ Et .mensura millium quatuor &

31 וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים [h]מִדָּה׃ †וְשַׁעֲרֵי הָעִיר עַל־שְׁמוֹת

,vna Reuben porta :Aquilonem ad tres portę ,Israel tribuum

שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁעָרִים שְׁלוֹשָׁה צָפוֹנָה שַׁעַר רְאוּבֵן אֶחָד

Orientalem angulum ‡ ad Et .vna Leui porta ,vna Iehudah porta

32 שַׁעַר יְהוּדָה אֶחָד שַׁעַר לֵוִי אֶחָד׃ †וְאֶל־פְּאַת קָדִימָה

Ioseph porta Et .tres portæ & ,millium quatuor & quingentorum

חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּשְׁעָרִים שְׁלֹשָׁה וְשַׁעַר יוֹסֵף

.vna Dan porta ,vna Biniamin porta ,vna

אֶחָד שַׁעַר בִּנְיָמִן אֶחָד שַׁעַר דָּן אֶחָד׃

,mensura † millium quatuor & quingentorum meridiei angulum ‡ Et

33 †וּפְאַת־נֶגְבָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים מִדָּה

porta ,vna Isaschar porta ,vna Simhon porta :tres portæ &

וּשְׁעָרִים שְׁלֹשָׁה שַׁעַר שִׁמְעוֹן אֶחָד שַׁעַר יִשָּׂשכָר אֶחָד שַׁעַר

quatuor & ,quingentorum ,maris Angulum † .vna Zebulun

34 זְבוּלֻן אֶחָד׃ †פְּאַת־יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת

porta ,vna Aser porta ,vna Ghad porta :tres eorum portæ,millium

אֲלָפִים שַׁעֲרֵיהֶם שְׁלֹשָׁה שַׁעַר גָּד אֶחָד שַׁעַר אָשֵׁר אֶחָד שַׁעַר

nomen & :millium decem octo Circum ‡ .vna Naphthali

35 נַפְתָּלִי אֶחָד׃ †סָבִיב שְׁמֹנָה עָשָׂר אָלֶף וְשֵׁם־

.ibidem DOMINVS die ‡ ex ciuitatis

הָעִיר מִיּוֹם יְהוָה ׀ שָׁמָּה׃

Margin: ‡ iuxta · ‡ à plaga · * plagam · § occidentalem: · ‡ iuxta · ‡ à plaga · * plagam · § occidentalem: · ‡ iuxta · ‡ à plaga · * plagam · * occidentalem: · ‡ iuxta · * plagam · † contra · [e] רוּב · ‡ est · † fortiemini · [f] נָפַל · ‡ Deus. · ‡ à plaga Aquilonari · [g] יָצָא · ‡ per · [h] מָדַד · ‡ plagam · ‡ ad plagam meridianam · † in · † Et ad plagam occidentalem · ‡ Per circuitum · ‡ eo

Finis libri Iechezchel.

תם ספר יחזקאל

ספר דניאל

LIBER DANIEL.

CAP. I. א

IN regis Ioiachim regni tertio anno

1 בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־

Babel rex Nebuchadnesar venit : Iehudah

יְהוּדָה בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל

dedit Et .eam super obsedit & ,Ierusalaim

2 יְרוּשָׁלַםִ וַיָּצַר עָלֶיהָ׃ וַיִּתֵּן

regem Iehoiachim eius manum in Dominus

אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־

,Sinhar terra ea adduxit & , Dei domus vasorũ partem & ,Iehudah

יְהוּדָה וּמִקְצָת כְּלֵי בֵית־הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם אֶרֶץ־שִׁנְעָר

.sui Dei thesauri domum intulit vasa & :sui Dei domum

בֵּית אֱלֹהָיו וְאֶת־הַכֵּלִים הֵבִיא בֵּית אוֹצַר אֱלֹהָיו׃

,suorum eunuchorum magistrum Aspenaz ad rex Dixitque

3 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַשְׁפְּנַז רַב סָרִיסָיו

.principibus de & , regni semine de & ,Israel filiis de introducendũ ad

לְהָבִיא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וּמִן־הַפַּרְתְּמִים׃

, aspectu bonos & , macula omnis eis in non quibus Pueros

4 יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין־בָּהֶם כָּל־מאוּם וְטוֹבֵי מַרְאֶה

intelligentes & , scientiam scientes & ,sapientia omni in intelligentes &

וּמַשְׂכִּילִים בְּכָל־חָכְמָה וְיֹדְעֵי דַעַת וּמְבִינֵי

: regis palatio in standum ad ,eis in vigor quibus & ,scientiam

מַדָּע וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ

constituit Et .Chasdim linguam & ,literaturam eos docendum ad &

וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים׃

,sui potus vino de & , regis escæ buccella de suo die in diei rem rex eis

5 וַיְמַן לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפַּת־בַּג הַמֶּלֶךְ וּמִיֵּין מִשְׁתָּיו

faciés ad starent eorum extremitas & : tribus annis eos euehendum ad &

וּלְגַדְּלָם שָׁנִים שָׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם יַעַמְדוּ לִפְנֵי

,Chananiah ,Daniel ,Iehudah filiis de eos inter fuit Et regis

6 הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה

eunuchorum princeps eis imposuit Et .Hazariah & ,Misael

7 מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה׃ וַיָּשֶׂם לָהֶם שַׂר הַסָּרִיסִים

, Sadrach , Chananiah & ; Beltesasar Danieli imposuit & : nomina

שֵׁמוֹת וַיָּשֶׂם לְדָנִיֵּאל בֵּלְטְשַׁאצַּר וְלַחֲנַנְיָה שַׁדְרַךְ

proposuit Et .nego-Habed ,Hazariah & ,Mesach , Misaeli &

8 וּלְמִישָׁאֵל מֵישַׁךְ וְלַעֲזַרְיָה עֲבֵד נְגוֹ׃ וַיָּשֶׂם

, regis escæ buccella in se pollueret non quod ,suo corde super Daniel

דָּנִיֵּאל עַל־לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא־יִתְגָּאַל בְּפַתְבַּג הַמֶּלֶךְ

non quod ,eunuchorum principe à requisiuit & :eius potum vino in &

וּבְיֵין מִשְׁתָּיו וַיְבַקֵּשׁ מִשַּׂר הַסָּרִיסִים אֲשֶׁר לֹא

,misericordiam in Danielem Deus dedit Et .se pollueret

9 יִתְגָּאָל׃ וַיִּתֵּן הָאֱלֹהִים אֶת־דָּנִיֵּאל לְחֶסֶד

.eunuchorum principis facies ad :misericordias in &

וּלְרַחֲמִים לִפְנֵי שַׂר הַסָּרִיסִים׃

meũ dominum ego Timens : Daniele ad eunuchorum princeps Dixitque

10 וַיֹּאמֶר שַׂר הַסָּרִיסִים לְדָנִיֵּאל יָרֵא אֲנִי אֶת־אֲדֹנִי

quid ad : qui vestros potus & ,vestram escam constituit qui ,regem

הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר מִנָּה אֶת־מַאֲכַלְכֶם וְאֶת־מִשְׁתֵּיכֶם אֲשֶׁר לָמָּה

qui , pueris præ tristes vestros vultus videbit

יִרְאֶה אֶת־פְּנֵיכֶם זֹעֲפִים מִן־הַיְלָדִים אֲשֶׁר

.regi meum caput condemnabitis & , vestrâ similitudine secundũ

כְּגִילְכֶם וְחִיַּבְתֶּם אֶת־רֹאשִׁי לַמֶּלֶךְ׃

princeps constituerat quem , Melsar ad Daniel dixit Et

11 וַיֹּאמֶר דָּנִיֵּאל אֶל־הַמֶּלְצַר אֲשֶׁר מִנָּה שַׂר

.Hazariah & , Misael , Chananiah ,Daniel super eunuchorum

הַסָּרִיסִים עַל־דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה׃

de nobis dent & :decem diebus tuos seruos obsecro Tenta

12 נַס־נָא אֶת־עֲבָדֶיךָ יָמִים עֲשָׂרָה וְיִתְּנוּ־לָנוּ מִן־

videantur Et .bibemus & ,aquam & ,comedemus & ,seminibus

13 הַזֵּרֹעִים וְנֹאכְלָה וּמַיִם וְנִשְׁתֶּה׃ וְיֵרָאוּ

buccella vescentium puerorum aspectus & ,nostri aspectus tuas facies ad

לְפָנֶיךָ מַרְאֵינוּ וּמַרְאֵה הַיְלָדִים הָאֹכְלִים אֵת פַּת־

.tuis seruis cum fac , videris sicut & : regis cibi

בַּג הַמֶּלֶךְ וְכַאֲשֶׁר תִּרְאֵה עֲשֵׂה עִם־עֲבָדֶיךָ׃

.decem diebus eos tentauit & : hoc verbo in eis obaudiuit Et

14 וַיִּשְׁמַע לָהֶם לַדָּבָר הַזֶּה וַיְנַסֵּם יָמִים עֲשָׂרָה׃

melior, pinguiores &,bonum eorũ aspect est visus decem dierum fine in Et

15 וּמִקְצָת יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מַרְאֵיהֶם טוֹב וּבְרִיאֵי

.regis cibi buccella vescentibus pueris omnibus præ : carne

בָּשָׂר מִן־כָּל־הַיְלָדִים הָאֹכְלִים אֵת פַּתְבַּג הַמֶּלֶךְ׃

: eorũ potuum vinũ & ,eorum cibi portionẽ ferens Melsar fuit Et

16 וַיְהִי הַמֶּלְצַר נֹשֵׂא אֶת־פַּתְבָּגָם וְיֵין מִשְׁתֵּיהֶם

eis dedit ipsis quatuor istis pueris Et .semina eis dans &

17 וְנֹתֵן לָהֶם זֵרְעֹנִים׃ וְהַיְלָדִים הָאֵלֶּה אַרְבַּעְתָּם נָתַן לָהֶם

Daniele & :sapientiã & ,libro omni in intellectum & ,scientiam Deus

הָאֱלֹהִים מַדָּע וְהַשְׂכֵּל בְּכָל־סֵפֶר וְחָכְמָה וְדָנִיֵּאל

dierum fine in Et .somnia & visione omni in fecit intelligere

18 הֵבִין בְּכָל־חָזוֹן וַחֲלֹמוֹת׃ וּלְמִקְצָת הַיָּמִים

eunuchorũ princeps eos introduxit & :eos introducẽdũ ad ,rex dixit quibus

אֲשֶׁר־אָמַר הַמֶּלֶךְ לַהֲבִיאָם וַיְבִיאֵם שַׂר הַסָּרִיסִים

est inuentus non & ,rex eis cum est locutus Et .Nebuchadnesar facies ad

19 לִפְנֵי נְבֻכַדְנֶצַּר׃ וַיְדַבֵּר אִתָּם הַמֶּלֶךְ וְלֹא נִמְצָא

steterũt & :Hazariah & ,Misael ,Chananiah ,Daniel sicut illis vniuersis de

מִכֻּלָּם כְּדָנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה וַיַּעַמְדוּ

quod ,intelligentiæ ,sapientiæ verbum omne Et .regis facies ad

20 לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וְכֹל דְּבַר חָכְמַת בִּינָה אֲשֶׁר־

omnes super manibus decem eos inuenit & :rex eis ab quæsiuit

בִּקֵּשׁ מֵהֶם הַמֶּלֶךְ וַיִּמְצָאֵם עֶשֶׂר יָדוֹת עַל כָּל־

Daniel fuit Et .suo regno omni in qui ,sophos ,genethliacos

21 הַחַרְטֻמִּים הָאַשָּׁפִים אֲשֶׁר בְּכָל־מַלְכוּתוֹ׃ וַיְהִי דָּנִיֵּאל

.regis Chores vnum annum ad vsque

עַד־שְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ הַמֶּלֶךְ׃

CAP. II. ב

Nebuchadnesar somniauit Nebuchadnesar regni secundo anno in Et

1 וּבִשְׁנַת שְׁתַּיִם לְמַלְכוּת נְבֻכַדְנֶצַּר חָלַם נְבֻכַדְנֶצַּר

est fractus eius somnus & , eius spiritus se teruit vicibus & : somnia

חֲלֹמוֹת וַתִּתְפָּעֶם רוּחוֹ וּשְׁנָתוֹ נִהְיְתָה

, sophos & ,genethliacos vocandum ad rex dixit Et .eo super

2 עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא לַחַרְטֻמִּים וְלָאַשָּׁפִים

,venerunt & :sua somnia regi indicandum ad ,Chasdim & ,maleficos &

וְלַמְכַשְּׁפִים וְלַכַּשְׂדִּים לְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ חֲלֹמֹתָיו וַיָּבֹאוּ

Somniando : rex eis Dixitque .regis facies ad steterunt &

3 וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם הַמֶּלֶךְ חֲלוֹם

.somnium sciendum ad ,meus spiritus se teruit vicibus & : somniaui

חָלָמְתִּי וַתִּפָּעֶם רוּחִי לָדַעַת אֶת־הַחֲלוֹם׃

.viue secula in Rex : Aramicè regem ad Chasdim sunt locuti Et

4 וַיְדַבְּרוּ הַכַּשְׂדִּים לַמֶּלֶךְ אֲרָמִית מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי

indicabimus interpretationem & ,tuis seruis somnium Dic

אֱמַר חֶלְמָא לְעַבְדָּךְ וּפִשְׁרָא נְחַוֵּא׃

non En effluxit me à Verbum : Chasdim ad dixit & ,rex Respondit

5 עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר לְכַשְׂדָּיֵא מִלְּתָה מִנִּי אַזְדָּא הֵן לָא

, feminis frusta , eius interpretationem & ,somnium me scire facietis

תְהוֹדְעוּנַּנִי חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ הַדָּמִין תִּתְעַבְדוּן

,somnium ecce Et .ponentur sterquilinium vestræ domus &

6 וּבָתֵּיכוֹן נְוָלִי יִתְּשָׂמוּן׃ וְהֵן חֶלְמָא

honorem & ,erogationem & , dona ,indicaueritis eius interpretationem &

וּפִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֹן מַתְּנָן וּנְבִזְבָּה וִיקָר

ei interpretationem & ,somnium propterea : mea facie à recipietis magnũ

שַׂגִּיא תְּקַבְּלוּן מִן־קֳדָמָי לָהֵן חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ

somnium Rex : dicentes & ,secundò Responderunt .mihi indicate

7 הַחֲוֹנִי׃ עֲנוֹ תִנְיָנוּת וְאָמְרִין מַלְכָּא חֶלְמָא

Respondit .indicabimus eius interpretationem & ,suis seruis dicat

8 יֵאמַר לְעַבְדוֹהִי וּפִשְׁרָה נְהַחֲוֵה׃ עָנֵה

respectu omni : emeritis vos tempus quod ego sciens certo Ex : dixit & ,rex

מַלְכָּא וְאָמַר מִן־יַצִּיב יָדַע אֲנָה דִּי עִדָּנָא אַנְתּוּן זָבְנִין כָּל־קֳבֵל

non somnium si Quod .verbum me à effluxerit quod videatis quod

9 דִּי חֲזֵיתוֹן דִּי אַזְדָּא מִנִּי מִלְּתָא׃ דִּי הֵן־חֶלְמָא לָא

corruptũ & ,mendacem sermonẽ & ,vestra lex ipsa vna ,me scire fecetitis

תְהוֹדְעֻנַּנִי חֲדָה־הִיא דָתְכוֹן וּמִלָּה כִדְבָה וּשְׁחִיתָה

propterea : mutetur tempus donec ,me coram dicẽdum ad præparastis

הִזְמִנְתּוּן לְמֵאמַר קָדָמַי עַד דִּי עִדָּנָא יִשְׁתַּנֵּא לָהֵן

.mihi indicabitis eius interpretationẽ quod sciam & ,mihi dicite somnium

חֶלְמָא אֱמַרוּ לִי וְאִנְדַּע דִּי פִשְׁרֵהּ תְּהַחֲוֻנַּנִי׃

Marginal notes (right column): בוא a venit · צור b · in קְצָת כָּלָה in · principem · vt introduceret in esset decoros eruditos · ידע c cogitationem in essent vires vt doceret eos literas · מנה per singulos dies portionem regiæ · שתה vt nutriret aliqui coram rege · fuerunt · שום h · שום i in vt portione regiæ potus · שתה שור vr k · coram principe · Timeo · potum vestrum videret macilentiores sunt · גיל · archimagiri · leguminibus · ראה coram te qui vescuntur portione regii · more gessit · נסה

Marginal notes (left column): melior · visi sunt · qui vescebatur portione regii · tollebat · potus · dabat · legumina · ידע · omnem visionem · vt introduceret · בוא · coram · coram rege · בין · sciscitatus est · partibus · astrologos · erant · primum · שנה · côtritus est · היה · ei · vt vocarêt · astrologos · vt indicaret · נגד · coram rege · côtritus est · vt nesciam · ידע · Syriacè · æternum · חיה · Res recessit. Si · מלל · feceritis in · in latrinas · דמה · שום · munera · חנה · dixerunt · ענה תנה · Certè cognosco · emitis: cum · recesserit · Sed · חזא מלל · est · ידע · præparastis · הזמנתון · זמן שנא · חוה

homo est Non :dicentes † & ,rege coram Chasdim Responderunt

10 †ענו כשדיא קדם־מלכא ואמרין לא־איתי אנש

quod respectu omni ‡ :indicare possit regis sermonem qui ,aridam super

על־יבשתא די מלת מלכא יוכל להחויה כל־קבל די

,genethliacũ omnẽ postulauit † non istum vt sermonẽ ,potens & ,magnus ‖ rex oĩs

כל־מלך רב ושליט מלה כדנה לא שאל לכל־חרטם

;* grauis ,postulans ‡ rex quem sermo Et .Chasdi & ,sophum † &

11 ואשף וכשדי: †ומלתא די־מלכה שאל יקירה

quorum ,Deos præter : rege coram illum indicet qui est non alius &

ואחרן לא איתי די יחונה קדם מלכא להן אלהין די

hoc respectu Omni ‡ .ipsa est non carne cum eorum habitatio

12 מדרהון עם־בשרא לא איתוהי: †כל־קבל דנה

sapientes omnes perdendum ad † dixit & :multum est iratus & ,sæuiit * rex

מלכא בנס וקצף שגיא ואמר להובדה לכל חכימי

quæsierunt & :interficiebantur sapientes & ,est egressa lex Et .Babel

13 בבל: †ודתא נפקת וחכימיא מתקטלין ובעו

fecit redire Daniel tunc In .interfici ad ‡ eius socios & ,Danielem

14 דניאל וחברוהי להתקטלה: †באדין דניאל התיב

qui ,regis τοῦ ,carnificum * principem Arioch ad statutum & ,cõsilium

עטא וטעם לאריוך רב־טבחיא די־מלכא די

dixit & ,Respondit .Babel sapientes interficiendum ad exierat ‖

15 נפק לקטלה לחכימי בבל: †ענה ואמר

facie à festinans ‡ lex quid Propter ,regis præfectum Arioch ad

לאריוך שליטא די־מלכא על־מה דתא מהחצפה מן־קדם

.Danieli Arioch fecit notum ‖ sermonem Tunc ?regis

מלכא אדין מלתא הודע אריוך לדניאל:

daret tempus vt :rege à quæsiuit & ,est ingressus Daniel Et

16 †ודניאל על ובעה מן־מלכא די זמן ינתן־

Daniel Tunc .regi indicandum ad † interpretationem & ,sibi

17 לה ופשרא להחויה למלכא: †אדין דניאל

suis sociis Hazariah & , Misael ,Chananiah & : perrexit suam domum in

לביתה אזל ולחנניה מישאל ועזריה חברוהי

facie à quærendum ad † misericordias ‡ Et .notificauit sermonem

18 מלתא הודע: †ורחמין למבעא מן־קדם

eius socios ‖ & ,Daniel perderent * non vt : isto secreto super cælorum Dei

אלה שמיא על־רזא דנה די לא יהובדון דניאל וחברוהי

visione in Danieli Tunc .Babel sapientum residuo ‡ cum

19 עם־שאר חכימי בבל: †אדין לדניאל בחזוא

.cælorum Deo benedixit Daniel tunc :est reuelatũ secretum noctis

די־ליליא רזא גלי אדין דניאל ברך לאלה שמיא:

Dei quod ipsius nomen existendum ad ‡ ,dixit & ,Daniel Respondit *

20 †ענה דניאל ואמר להוא שמה די־אלהא

fortitudo & ,sapientia quia :seculum in vsque & ,seculo à benedictum

מברך מן־עלמא ועד־עלמא די חכמתא וגבורתא

remouens ,opportunitates * & ,tempora mutans † ipse Et .ipsa ei* quæ

21 די־לה היא: †והוא מהשנא עדניא וזמניא מהעדה

scientiam & , sapientibus sapientiam dans ‡ :reges stabiliens † & ,reges

מלכין ומהקים מלכין יהב חכמתא לחכימין ומנדעא

:abstrusa & ,profunda reuelans Ipse ‡ .intelligentiam scientibus

22 לידעי בינה: †הוא גלא עמיקתא ומסתרתא

.manet eo cum lux & ,tenebrositate in quid ‡ nouit

ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא:

sapientiam quia ,ego celebrans & ,confitens ‖ mei patris Deus Tibi

23 †לך אלה אבהתי מהודא ומשבח אנה די חכמתא

quæsiuimus quod ,me fecisti scire nunc & : mihi dedisti fortitudinem &

וגבורתא יהבת לי וכען הודעתני די־בעינא

hoc respectu Omni ‡ .nos fecisti scire regis sermonem quia ,te à

24 מנך די־מלת מלכא הודעתנא: †כל־קבל דנה

perdendum ad rex constituerat quẽ ,Arioch super † est ingressus Daniel

דניאל על על־אריוך די מני מלכא להובדא

,perdas ne Babel Sapientes :ei dixit sic & ,Abiit .Babel sapientes

לחכימי בבל אזל וכן אמר־לה לחכימי בבל אל־תהובד

.indicabo regi interpretationem & ,rege coram me introduc

העלני קדם מלכא ופשרא למלכא אחוא:

:rege coram Danielem introduxit festinatione in ‡ Arioch Tunc

25 †אדין אריוך בהתבהלה הנעל לדניאל קדם מלכא

,Iehudah quæ captiuitatis filiis de virum inueni Quod :ei dixit sic &

וכן אמר־לה די־השכחת גבר מן־בני גלותא די יהוד

dixit & ,rex Respondit .notificabit regi solutionem qui

26 די פשרא למלכא יהודע: †ענה מלכא ואמר

potens tu es ‡ Nunquid :Belthesasar eius † nomen cuius ,Danieli

לדניאל די שמה בלטשאצר האיתיך כהל

?eius interpretationem & ,vidi quod ,somnium mihi notificandum ad ‡

להודעתני חלמא די־חזית ופשרה:

rex quod Secretum :dixit & ,rege coram Daniel Respondit

27 †ענה דניאל קדם מלכא ואמר רזא די־מלכא

† dixerunt: ‡ cæterum ‖ princeps, & potestas, aliquid simile † interroget † astrologum ‡ postulat * est ‡ At [m] דור * in ira, & furore magno: † vt perderet [n] בעא ‡ vt interficerentur. [o] תוב * occidentiũ, quem rex exire fecerat ‡ festinat ‖ indicauit † indicaret ‡ vt † quærerent *periret ‖ socij ‡ aliis sapientibus * Locutus est ‡ vt esset * eius. † mutat, * ætates, remouet † stare facit ‡ dat [p] קום [q] ידע ‡ Reuelat profundum, ‡ illud quod est in tenebris, ‖ confiteor, & te laudo nũc [r] ידא ‡ Cæterum † ad [s] עלל ‡ cum [t] גלא † erat ‡ est tibi facultas ‡ notificandi [v] חזא

indicare potentes ,decretores* ,genethliaci ,sophi † ,sapientes non ,postulans *

שאל לא חכימין אשפין חרטמין גזרין יכלין להחויה

,secreta reuelans ‡ cælis in Deus est Veruntamen .regi

28 למלכא: †ברם איתי אלה בשמיא גלה רזין

nouissimo in existendũ ad ‡ quod quid * Nebuchadnesar regi notificauit &

והודע למלכא נבוכדנצר מה די להוא באחרית

hoc † ,tuo cubili super ‡ tui capitis visiones ‖ & tuum Somnium .dierum

יומיא חלמך וחזוי ראשך על־משכבך דנה

tuo cubili super † tuæ cogitationes ‡ rex Tu .ipsum

29 הוא: †אנתה מלכא רעיונך על־משכבך

,secreta reuelans ‡ & : hac post existendum ad quod † quid * ,ascenderunt

סלקו מה די להוא אחרי דנה וגלא רזיא

sapientia in non ego † Et .existendum ad ‡ quod quid ‖ te fecit scire

30 הודעך מה־די להוא: †ואנה לא בחכמה

, mihi est reuelatum hoc secretũ ,viuentibus omnibus præ me in est quæ

די־איתי בי מן־כל־חייא רזא דנה גלי לי

cogitationes & ,notificarẽt regi interpretationẽ vt verbum super sed

להן על־דברת די פשרא למלכא יהודעון ורעיוני

imago ecce & ,fuisti videns * rex Tu .scires tui cordis

31 לבבך תנדע: †אנתה מלכא חזה הוית ואלו צלם

stans præstans eius splendor ‡ & , magna hæc † imago ,grandis vna

חד שגיא צלמא דכן רב וזיוה יתיר קאם

de eius ‡ caput statuæ Huius .terribilis eius forma & :te contra

32 לקבלך ורוה דחיל: †הוא צלמא ראשה די־

ei femora & ,eius viscera ,argento * de eius brachia & ,eius pectus ,bono † auro

דהב טב חדוהי ודרעוהי די כסף מעוהי וירכתה

eis ex & ,ferro de eis ex ‡ eius pedes :ferro de ‖ eius Tibiæ .ære † de

33 די נחש: †שקוהי די פרזל רגלוהי מנהין די פרזל ומנהין

non qui ,lapis est abscissus quo vsque eras Videns .testa de

34 די חסף: †חזה הוית עד די התגזרת אבן די־לא

,ferro de † suis pedibus super ‡ statuam percussit & , ‡ manibus in

בידין ומחת לצלמא על־רגלוהי די פרזלא

pariter sunt contrita tunc In .eos comminuit & ,testa &

35 וחספא והדקת המון: †באדין דקו כחדה

de palea ‡ sicut fuerunt & ,aurum & ,argentum ,æs ,testa ,ferrum

פרזלא חספא נחשא כספא ודהבא והוו כעור מן־

est inuentus † non locus omnis & ,ventus ea tulit & ‡ ,æstatis areis

אדרי־קיט ונשא המון רוחא וכל־אתר לא־השתכח

,magnum montem in ‡ est effectus statuam percussit qui lapis Et .eis

להון ואבנא די־מחת לצלמא הות לטור רב

eius interpretationẽ & ,somniũ † Hoc .terram omnem impleuit &

36 ומלאת כל־ארעא: †דנה חלמא ופשרה

quia ,regum rex ‡ rex Tu .rege coram dicemus

37 נאמר קדם־מלכא: †אנתה מלכא מלך מלכיא די

dedit gloriam & fortitudinem & ,potentiam ,regnum cælorum Deus

אלה שמיא מלכותא חסנא ותקפא ויקרא יהב־

,agri bestiam ,hominis filij habitantes * quibus omnibus in ‡ Et .tibi

38 לך: †ובכל־די דארין בני־אנשא חיות ברא

.ipsis omnibus in te constituit dominũ & ,tua manu in dedit cælorum volatile ‖ &

ועוף־שמיא יהב בידך והשלטך בכלהון

regnum consurget te post Et .auro de ipsum † caput ‡ ipse tu

39 אנתה־הוא ראשה די דהבא: †ובתרך תקום מלכו

quod ,ære de ‖ aliud tertium regnum & ,te præ inferius * aliud

אחרי ארעא מנך ומלכו תליתאה אחרי די נחשא די

erit quartum regnum Et .terram vniuersam in ‡ dominabitur

40 תשלט בכל־ארעא: †ומלכו רביעיא תהוה

atterens & ,comminuens ‡ ferrum quo respectu omni ‡ :ferrum sicut forte

תקיפה כפרזלא כל־קבל די פרזלא מהדק וחשל

.conteret & ,cõminuet * ,hæc omnia conterens † quod ferrũ sicut & ,omnia

כלא וכפרזלא די־מרעע כל־אלין תדק ותרע

,figuli τοῦ testæ eis ex † digitos & ,pedes vidisti quod Et

41 †ודי־חזיתה רגליא ואצבעתא מנהין חסף די־פחר

ferri planta de & , erit diuisum regnum ,ferri eis ex &

ומנהין פרזל מלכו פליגה תהוה ומן־נצבתא די־פרזלא

testa in ‡ mixtum ferrum vidisti quod respectu omni ‡ :eo in existendum ad ‖

להוא־בה כל־קבל די חזיתה פרזלא מערב בחסף

ex :testæ eis ex & ,ferri eis ex * pedum digitos Et .luti *

42 טינא: †ואצבעת רגליא מנהון פרזל ומנהין חסף מן־

.contritum erit ea † ex & ,forte erit regnum parte

קצת מלכותא תהוה תקיפה ומנה תהוא תבירה:

existendum ad se miscentes ,luti ‡ testa in ‡ mixtum ferrum vidisti quod Et

43 †ודי חזית פרזלא מערב בחסף טינא מתערבין להון

ecce : illo * cum hunc adhærentes existendum ad ‡ non & ,hominis semine in ‖

בזרע אנשא ולא־להון דבקין דנה עם־דנה הא־

.testa cum se miscens ‡ non ferrum sicut

כדי פרזלא לא מתערב עם־חספא:

* interrogat, † astrologi, * diuini possunt ‡ qui reuelat [x] חוא [y] רז * illud ‡ futurum est ‖ visio ‡ in † hæc est [z] ידע [a] חזא ‡ cogitabas, & † in * vt scires † futurũ esset ‡ qui reuelat ‖ illud ‡ futurum est † mihi non propter sapientiam [b] חיא [c] רעא * videbas [d] הוא † quæ sic erat ‡ gloria eius sublimis stabat ‡ erat ex ‡ optimo * argentea, venter † ærea. ‖ ferreæ: ‡ partim erãt ferrei, & partĩ fictiles. Videbas donec [e] חרא ‡ abscissus erat, ‡ in † ferreis, & fictilibus, & contriuit [f] דקק ‡ quisquiliæ ‡ quas eleuat † inuenitur ‡ mons magnus, [g] מחא † est ‡ es ‡ omnia in * habitãt filij hominum bestias [h] דור ‖ volucres cæli † dominium tuum est ‡ es † aureũ. * humilius ‖ æreum, ‡ vniuersæ terræ. ‡ Et quomodo ‡ comminuit, & domat [i] דקק † cõteret * sic † partim fictiles figulo, [k] חזא & partim ferreos ‖ erit ‡ secũdum ‡ cum * lutea. * partim ferreos, & partim fictiles: יעשי ק † parte ‡ cũ ‡ lutea, se miscebunt ‖ cũ ‡ adhærebunt sibi alter * altero: [l] קצה [m] הוה ‡ miscetur

cælorum Deus suscitabit ,ipsorum regum *eorum* diebus in Et

44 † וביומיהון די מלכיא אנון ⁿ יקים אלה שמיא

non alteri populo *eius* regnū & ,corrūpetur non *secula* ‡ in quod ,regnum

מלכו די לעלמין לא תתחבל ומלכותה לעם אחרן לא

ipsum & ,regna ista omnia consumet & , comminuet : dimittetur

תשתבק תדק ותסף כל־אלין מלכותא והיא

monte de quod ,vidisti *quo respectu* Omni † .secula in stabit

45 תקום לעלמיא: † כל־קבל די־חזית די מטורא

,æs , ferrum cōminuit & ,* manibus in non qui lapis est abscissus

אתגזרת אבן די־לא בידין והדקת פרזלא נחשא

quod quid * regi notificauit *magnus* ‡ Deus ,aurum & ,argentum , testam

חספא כספא ודהבא אלה רב ° הודע למלכא מה די

.eius interpretatio ‡ fidelis & ,somniū † verum & :hæc post ,*existendum ad*

להוא אחרי דנה ויציב חלמא ומהימן פשרה:

Danieli & ,*suas facies* ‡ super cecidit Nebuchadnesar rex tunc *In*

46 † באדין מלכא נבוכדנצר נפל על־אנפוהי ולדניאל

.ei *libandum ad* * dixit *fragrantias &* ,*munus* ‖ & :se incuruauit

סגד ומנחה ᵖ וניחחין אמר לנסכה לה:

vester Deus quòd ,*veritate* A † :dixit & ,Daniel ad rex *Respondit* *

47 † ענה מלכא לדניאל ואמר מן־קשט די אלהכון

potuisti quia :secreta reuelans & ,regum dominus & ,deorum Deus *ipse* ‡

הוא אלה אלהין ומרא מלכין וגלה ᑫ רזין די יכלת

,magnificauit Danielem rex Tunc .hoc secretum reuelare

48 למגלא רזא דנה: † אדין מלכא לדניאל רבי

prouincia omni super ‡ eum præfecit & ,ei dedit multa magna munera &

ʳ ומתנן רברבן שגיאן יהב־לה והשלטה על כל־ˢמדינת

.Babel sapientes omnes super ,*magistratuum* † principem & ,Babel

בבל ורב־סגנין על כל־חכימי בבל:

qua administratione super ‡ præfecit & ,rege à postulauit Daniel Et

49 † ודניאל בעא מן־מלכא ומני על עבידתא די

porta in ‡ Daniel & : nego-Habed & ,Mesach ,Sedrach ,Babel *prouinciæ* ‡

מדינת בבל לשדרך מישך ועבד נגו ודניאל בתרע

.regis

מלכא:

CAP. III. ג

eius altitudo ,*auro de* imaginem fecit rex Nebuchadnesar

1 † נבוכדנצר מלכא עבד צלם די־דהב רומה

campo in eam statuit ‡ :sex cubitorū eius latitudo ,sexaginta cubitorum †

אמין שתין פתיה אמין שת אקימה בבקעת

misit rex Nebuchadnesar Et .Babel prouincia in ,Dura

2 דורא במדינת בבל: † ונבוכדנצר מלכא שלח

,Adarghezeraæos ‡ duces & ,*magistratus* ,*rege à secundos* congregandum ad

למכנש לאחשדרפניא סגניא ופחותא אדרגזריא

præfectos omnes & ,Tiphthaæos ,Dethabraæos ,Ghedebraæos

גדבריא דתבריא תפתיא וכל שלטני

erexerat quam ,imaginis dedicationem ad *veniendum ad* ‡ : prouinciarum

מדינתא ᵛ למתא לחנכת צלמא די ˣ הקים

,*rege à secundi se congregantes* † tunc *In* .rex Nebuchadnesar

3 נבוכדנצר מלכא: † באדין מתכנשין אחשדרפניא

,Dethabraæi ,Ghedebraæi ,Adarghezeraæi ,duces & ,*magistratus*

סגניא ופחותא אדרגזריא גדבריא דתבריא

imaginis dedicationem ad ,prouinciarum præfecti omnes & ,Tiphthaæi

תפתיא וכל שלטני מדינתא לחנכת צלמא

quam imagine coram *stantes* ‡ & : rex Nebuchadnesar erexerat quam

די הקים נבוכדנצר מלכא וקאמין לקבל צלמא די

Vobis :*virtute in clamans* * præco Et .Nebuchadnesar erexerat

4 הקים נבוכדנצר: † וכרוזא קרא בחיל לכון

quo tempore *In* .linguis & ,*nationibus* * ,populis *dicentes*

5 אמרין עממיא אמיא ולשניא: † בעדנא די־

,*psalteriorum* ‡ ,sambucæ ,citharæ ,fistulæ ,cornu *vocem* † audieritis

תשמעון קל קרנא משרוקיתא קיתרס סבכא פסנתרין

imagini genuflectetis & ,*cadetis* :*cantus specierum omnium* ‡ & ,symphoniæ

סומפניא וכל ᵃ זני זמרא ᵇ תפלון ותסגדון לצלם

.rex Nebuchadnesar fecit erigere quam ,*auri*

דהבא די ᶜ הקים נבוכדנצר מלכא:

proiicietur hora *ea in* ‡ ,genuflexerit & ,*ceciderit* ‖ non quisquis Et

6 † ומן־די־לא יפל ויסגד בה־שעתא יתרמא

eo *in hoc respectu* Omni † .ardentis ignis fornacis medium in

7 לגוא־אתון נורא יקדתא: † כל־קבל דנה בה

,fistulæ ,cornu *vocem* ‡ populi omnes *audientes quod secundū* tempore

זמנא כדי שמעין כל־עממיא קל קרנא משרוקיתא

omnes *cadentes* ;*cantus specierum omnium &* ,*psalteriorum* * ,sambucæ ,citharæ

קיתרס שבכא פסנטרין וכל זני זמרא נפלין כל־

quam ,*auri imagini se incuruantes* ‖ linguæ & ,*nationes* † ,populi

עממיא אמיא ולשניא סגדין לצלם דהבא די

.rex Nebuchadnesar fecerat erigere

הקים נבוכדנצר מלכא:

: Chasdim viri accesserunt tempore ipso in *hoc respectu* Omni *

8 † כל־קבל דנה בה־זמנא קרבו גברין כשדאין

:*dicentes &* ,*Responderunt* .*Iehudæorum eorum accusationes* ‡ accusauerūt &

9 ואכלו קרציהון די יהודיא: ᵈ † ענו ואמרין

Tu .viue *secula* † in Rex :regem Nebuchadnesar ad

10 לנבוכדנצר מלכא מלכא לעלמין ᵉ חיי: † אנתה

vocem † audierit qui ,homo omnis quòd ,decretum posuisti rex

מלכא ᶠ שמת טעם די־כל־אנש די ישמע ᵍ קל

,symphoniæ & ,*psalteriorum* ‡ ,sambucæ ,citharæ ,fistulæ ,cornu

קרנא משרקיתא קיתרס שבכא פסנתרין וסומפניא

.*auri* † imagini se incuruet & ,*cadat* : *cantus specierum omnium* ‡ &

וכל זני זמרא יפל ויסגד לצלם דהבא:

medium in proiicietur : se incuruauerit & ,*cadet* ‡ non quisquis Et

11 † ומן־די־לא יפל ויסגד יתרמא לגוא־

quos ,Iehudæi viri Sunt .ardentis ignis fornacis

12 אתון נורא יקדתא: † איתי גברין יהודאין די־

,Mesach ,Sadrach ,Babel *prouinciæ opus* † super *eos* constituisti

ʰ מנית יתהון על־עבידת ⁱ מדינת בבל שדרך מישך

.decretum ‡ ,rex te super * posuerunt non isti viri : nego-Habed &

ועבד נגו גבריא אלך לא־שמו עליך מלכא טעם

non ,fecisti erigere quam ,*auri* ‖ imagini *&* ,*colentes* † non tuos Deos

לאלהיך לא פלחין ולצלם דהבא די הקימת לא

dixit ira & furore in Nebuchadnesar tunc *In* .se *incuruantes* ‡

13 סגדין: † באדין נבוכדנצר ברגז וחמא אמר

isti viri tunc *In* .nego--Habed & ,Mesach ,Sadrach *adducendū ad* *

להיתיה לשדרך מישך ועבד נגו באדין גבריא אלך

dixit & ,Nebuchadnesar *Respondit* * .rege coram sunt adducti

14 ᵏ היתיו קדם מלכא: † ענה נבוכדנצר ואמר

non meos deos ,nego-Habed & ,Mesach ,Sadrach *desolatio* Nunquid : eis

להון הצדא שדרך מישך ועבד נגו לאלהי לא־

?*genuflectentes* † non ,feci erigere quam ,*auri* imagini & ,*colentes vos estis* ‡

איתיכון פלחין ולצלם דהבא די ˡ הקימת לא סגדין:

vocem ‡ audieritis quo tempore *in* vt parati *vos* estis *ecce* * Nunc

15 † כען הן איתיכון עתידין די בעדנא די תשמעון קל

,symphoniæ & ,*psalteriorum* ‡ ,sambucæ ,citharæ ,fistulæ ,cornu

קרנא משרוקיתא קיתרס שבכא פסנתרין וסומפניה

? feci quam ,imagini genuflectatis & ,*cadatis* ,*cantus specierum omnium* † &

וכל ᵐ זני זמרא תפלון ותסגדון לצלמא די־עבדת

fornacis medium in proiiciemini hora ipsa in ,genuflexeritis non *ecce* ‖ Et

והן לא תסגדון בה־שעתא תתרמון לגוא־אתון

?meis manibus de vos eruat qui ,Deus *ipse* † quis Et .ardentis ignis

נורא יקדתא ומן־הוא אלה די ישיזבנכון מן־ידי:

: regi *dicentes* * & ,nego- Habed & ,Mesach ,Sadrach Responderunt

16 ⁿ † ענו שדרך מישך ועבד נגו ואמרין למלכא

.tibi respondere *verbo hoc* * super nos *curantes* ‡ non ,Nebuchadnesar

נבוכדנצר לא־חשחין אנחנא על־דנה פתגם ° להתבותך:

:nos *liberandū ad* ‡ potens ,*colentes* † nos quem noster Deus est Ecce

17 † הן איתי אלהנא די־אנחנא פלחין יכל לשיזבותנא

.eruet rex tua manu de & ,ardentis ignis fornace de

מן־אתון נורא יקדתא ומן־ידך מלכא ישיזב:

non *tuos deos* † quòd ,rex tibi *existendum ad* ‡ notum ,*non ecce* † Et

18 † והן לא ידיע להוא־לך מלכא די לאלהיך לא־

.*genuflectemus* ‡ non ,fecisti erigere quam ,*auri imagini & ,colentes nos sumus*

איתנא פלחין ולצלם דהבא די הקימת לא נסגד:

eius vultus imago & ,furore est repletus Nebuchadnesar tunc *In*

19 † באדין נבוכדנצר ᵖ התמלי חמא וצלם אנפוהי

,dixit & ,*respondit* ‡ :nego-Habed & ,Mesach ,Sedrach super est immutata

ᑫ אשתנו על־שדרך מישך ועבד נגו ענה ואמר

erat visum ‡ quod † super *septies semel* * fornacem *succendendum ad* ‖

ʳ למזא לאתונא חד־שבעה על די חזה

,suo exercitu in ‡ qui ,robore fortibus viris Et .eam succendere

20 למזיה: † ולגברין גברי־חיל די בחילה

proiiciendum ad : nego--Habed & ,Mesach ,Sadrach *ligandum ad* † dixit

אמר לכפתה לשדרך מישך ועבד נגו ˢ למרמא

,sunt *ligati* ‡ isti viri tunc *In* .ardentis ignis fornacem in

21 לאתון נורא יקדתא: † באדין גבריא אלך כפתו

.suis vestibus & ,suis *cucullis* † & ,suis *femoralibus* ‡ ,suis *saraballis in* *

בסרבליהון פטשיהון וכרבלתהון ולבשיהון

.ardentis ignis fornacis medium in sunt proiecti Et

ᵗ ורמיו לגוא־אתון נורא יקדתא:

fornax & ,*vrgens* * regis *verbum quod propterea hoc respectu* Omni †

22 † כל־קבל דנה מן־די ᵛ מלת מלכא מחצפה ואתונא

,Mesach ,Sadrach fecerāt ascendere qui illos viros :*præstanter* * succensa

אזה יתירה גבריא אלך די ˣ הסקו לשדרך מישך

.ignis *scintilla* * *eos* occidit ,nego-Habed &

ועבד נגו קטל המון שביבא די נורא:

---

* Obquā rē
‡ prodentes ipsos Iudæos Locuti sunt, & dixerunt:
† æternum
ᵈ ענא חיא
† sonitum
ᶠ שום ᵍ קול
* psalterij, יחיר omnis speciei instrumēti musici: prosternat se
‡ aureæ.
‡ prostrauerit se
† opera prouinciarum
ʰ מנא ⁱ דון
* cursuum
‡ vt obseruēt
† colunt, aureæ,
ʲ יד ᵏ
‡ incuruant
* vt adducerent
* Locutus est
ᵏ אתא
Num verè
* colitis, † incuruatis vos?
ˡ קום
* nonne
‡ sonitum
‡ psalterijs
יחיר
* omnis speciei instrumēti musici, vt prosternatis vos,
ᵐ זון
† si
‡ est
* dixerunt
ᵐ ענא
* oportet
* hac re
° חוב
† colimus, ‡ est vt eruat
‡ si noluerit eruere nos, * sit
† deis tuis יחיר incuruamus nos,& statuæ aureæ, ‡ genuflectimus.
ᵖ מלא
Locutus est,
ᑫ שנא
‖ vt succenderent
* septuplum
‡ id ‡ consueuerant
ʳ אזא
† erant
‡ vt ligarent
ˢ רמא
* vincti
* cū femoralibus † tiaris
† operimētis
ᵗ רמא
† Propterea autem quod * sermone
* vrgebatur,
* erat valdè:
ᵛ מלל ˣ נסק
* flamma

ⁿ קום
* æternum
† Secundum quod
* abscissus est
* cæli
† illud quod
° ידע
venturum est
† est
‡ est
* faciem suā,
† sacrificium, & suffitum
* vt sacrificarent
ᵖ נוח
* Loquens
† Verè noui, ‡ est
ᑫ רז
† omnibus prouinciis
ʳ נתן ˢ דון
† præfectum
* operibus prouinciarū
ᵗ מנא
* erat in foribus
* aureum, & ‡ erat
* &
magnos principes pontifices summos
* nomophylacas, questores, iurisperitos, accessos,
* vt venirent
ᵛ אתא ˣ קום
† congregati sunt magni principes, summi sacerdotes,
* stabant
* clamabat valenter:
† dicitur
* tribubus,
† sonitum
‡ psalterij,
יחיר
* omnis speciei instrumēti musici prosternetis vos:
ᵃ זון ᵇ נפל
ᶜ aureæ,
ᶜ קום
† prostrauerit se
‡ eadem
† Propter q̃
quo audierūt
† sonitum
‡ psalterij, & omnis speciei instrumenti musici prostrauerunt
† tribus,
‡ incuruauerunt se statuæ aureæ,

† astrologi † dixi ,eis coram ego dicens *somnium & : diuini & , Chasdim *sophi*

אַשָּׁפַיָּא כַּשְׂדָּיֵא וְגָזְרַיָּא וְחֶלְמָא אָמַר אֲנָה קֳדָמֵיהוֹן

† indicauerūt *donecdemū introductus est † est ,nouissimū *ad vsque* * Et ,mihi *notificantes* † non eius interpretationem &

5 וּפִשְׁרֵהּ לָא־מְהוֹדְעִין לִי׃ וְעַד אָחֳרֵין

nomen secundū ,Belthesasar *eius* * nomen cuius ,Daniel me coram *intrauit*

עַל קָדָמַי דָּנִיֵּאל דִּי־שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר כְּשֻׁם

* in † est ipso coram somniū & ,*eo in* sanctorū Deorum spiritus * quo * & ,mei Dei

אֱלָהִי וְדִי רוּחַ־אֱלָהִין קַדִּישִׁין בֵּהּ וְחֶלְמָא קָדָמוֹהִי

† princeps noui ego *quod* ,genethliacorum *magister* † Belthesasar ,dixi

6 אַמְרֵת׃ בֵּלְטְשַׁאצַּר רַב חַרְטֻמַיָּא דִּי אֲנָה יִדְעֵת

† est non secretum omne & ,te in † sanctorum Deorum spiritus quod

דִּי רוּחַ אֱלָהִין קַדִּישִׁין בָּךְ וְכָל־רָז לָא־

* absconditū est ,eius interpretatione & ,vidi quod ,mei somnij visiones :tibi *negocium facit*

אָנֵס לָךְ חֶזְוֵי חֶלְמִי דִּי־חֲזֵית וּפִשְׁרֵהּ

† visio * in videbam, † magna. ecce & ,*fui videns* * :meo cubili *super* † mei capitis *visiones* & † Et .dic

7 אֱמַר׃ וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חָזֵה הֲוֵית וַאֲלוּ

,arbor erat Magna *multa* † eius altitudo & ,terræ medio in arbor

8 אִילָן בְּגוֹא אַרְעָא וְרוּמֵהּ שַׂגִּיא׃ רְבָה אִילָנָא

finem ad eius aspectus & ,cælum ad pertingebat eius altitudo & :fortis &

וּתְקִף וְרוּמֵהּ יִמְטֵא לִשְׁמַיָּא וַחֲזוֹתֵהּ לְסוֹף

esca & ,multus eius fructus & ,pulcher eius Ramus .terræ vniuersæ

9 כָּל־אַרְעָא׃ עָפְיֵהּ שַׁפִּיר וְאִנְבֵּהּ שַׂגִּיא וּמָזוֹן

* erat † bestiis eius ramis in & ,agri *bestia* † faciebat vmbrā se sub : ea in † vniuersis

לְכֹלָּא־בֵהּ תְּחֹתוֹהִי תַּטְלֵל חֵיוַת בָּרָא וּבְעַנְפוֹהִי

,caro omnis vescebatur ea ex & ,cæli volucres habitabant

יְדֻרוּן צִפֲּרֵי שְׁמַיָּא וּמִנֵּהּ יִתְּזִין כָּל־בִּשְׂרָא׃

† Videbam in visione * descendit. Clamauit fortiter † dixit: † ramos * fructus * elongét se bestie que sūt ,vigil ecce & : meo strato super ,mei capitis *visionibus in fui* Videns

10 חָזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוֵי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי וַאֲלוּ עִיר

:*dicens* † sic & ,*virtute in* Clamans .*descendens* † cælo de sanctus &

11 וְקַדִּישׁ מִן־שְׁמַיָּא נָחִת׃ קָרֵא בְחַיִל וְכֵן אָמַר

,eius frondem † excutite ,eius ramos præcidite & ,arborem Succidite

גֹּדּוּ אִילָנָא וְקַצִּצוּ עַנְפוֹהִי אַתַּרוּ עָפְיֵהּ

volucres & ,ea sub de *bestia vagetur* * :eius *fructum* † dispergite &

וּבַדַּרוּ אִנְבֵּהּ תְּנֻד חֵיוְתָא מִן־תַּחְתּוֹהִי וְצִפְּרַיָּא

,finite terra in eius radicum radicem Veruntamen .eius ramis à

12 מִן־עַנְפוֹהִי׃ בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבֻקוּ

† ferreo , & æreo ponatur in herba † bestiis sit cæli *rore in* & :agri *rē* † *gramine in æris* & ,*ferri rē* † vinculo in &

וּבֶאֱסוּר דִּי־פַרְזֶל וּנְחָשׁ בְּדִתְאָא דִּי בָרָא וּבְטַל שְׁמַיָּא

.terræ herba in eius pars *bestia* † cum & ,tingatur

יִצְטַבַּע וְעִם־חֵיוְתָא חֲלָקֵהּ בַּעֲשַׂב אַרְעָא׃

† mutetur, septem & : ei detur bestiæ cor & ,*mutent* † homine ab eius Cor

13 לִבְבֵהּ מִן־אֲנָשָׁא יְשַׁנּוֹן וּלְבַב חֵיוָא יִתְיְהִב לֵהּ וְשִׁבְעָה

,verbum vigiliarum decreto In .eum super mutentur tempora

14 עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי׃ בִּגְזֵרַת עִירִין פִּתְגָמָא

† in cognoscant *quo verbum ad vsque* * : petitio sanctorum sermone † &

וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאֵלְתָא עַד־דִּבְרַת דִּי־יִנְדְּעוּן

* hominum, *quod* † cui & ,*hominis* * regno in altissimus dominetur quod ,viuentes

חַיַּיָּא דִּי־שַׁלִּיט עִלָּיָא בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמַן־דִּי

* inter homines ,illud super constituet *hominum* * humilem & ,illud dabit voluerit

יִצְבֵּא יִתְּנִנַּהּ וּשְׁפַל אֲנָשִׁים יְקִים עֲלַהּ׃

tu & .Nebuchadnesar rex ego vidi somnium Hoc

15 דְּנָה חֶלְמָא חֲזֵית אֲנָה מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר וְאַנְתָּה

* eo sapientes omnes quòd *respectu omni* * ,dic ei* interpretationē Belthesasar

בֵּלְטְשַׁאצַּר פִּשְׁרֵא אֱמַר כָּל־קֳבֵל דִּי כָּל־חַכִּימֵי

† potuerunt * potes, *valens* † tu Et .mihi notificare interpretatione *valentes* † non mei regni

מַלְכוּתִי לָא־יָכְלִין פִּשְׁרָא לְהוֹדָעוּתַנִי וְאַנְתָּה כָּהֵל

* est. cuius ,Daniel Tunc * tein sanctorum Deorum spiritus quia

16 אֱדַיִן דָּנִיֵּאל דִּי־ רוּחַ־אֱלָהִין קַדִּישִׁין בָּךְ׃

† erat † siluit * Locutus est * dixit eius cogitationes & ,vna hora in *est obstupefactus* † ,Belthesasar *eius* † nomē

שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר אֶשְׁתּוֹמַם כְּשָׁעָה חֲדָה וְרַעְיֹנֹהִי

,fomnium ,Belthesasar *dicens* * & ,rex *Respondens* * .eum terrebant

יְבַהֲלֻנֵּהּ עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר בֵּלְטְשַׁאצַּר חֶלְמָא

:dixit & ,Belthesasar Respondit .te terreat non eius interpretatio &

וּפִשְׁרֵא אַל־יְבַהֲלָךְ עָנֵה בֵלְטְשַׁאצַּר וְאָמַר

† fit ,tuis hostibus eius interpretatio & ,tuis inimicis * somnium ,mi Domine

מָרִאי חֶלְמָא לְשָׂנְאָךְ וּפִשְׁרֵהּ לְעָרָךְ׃

† erat magna,& fortis: eius altitudo & : *inualuerat & ,creuerat* † quæ ,vidisti quam ,Arbor

17 אִילָנָא דִּי חֲזַיְתָ דִּי רְבָה וּתְקִף וְרוּמֵהּ

,terrā omnem in eius aspectus & ,cælum ad pertingebat

יִמְטֵא לִשְׁמַיָּא וַחֲזוֹתֵהּ לְכָל־אַרְעָא׃

† rami † pulchri, * habitabant bestiæ :ea in omnibus esca & ,multus eius fructus & ,*pulchra* † eius *frons* † Et

18 וְעָפְיֵהּ שַׁפִּיר וְאִנְבֵּהּ שַׂגִּיא וּמָזוֹן לְכֹלָּא־בֵהּ

volucres habitabant eius ramis in & ,agri *bestia habitabat* * eam subter

תְּחֹתוֹהִי תְּדוּר חֵיוַת בָּרָא וּבְעַנְפוֹהִי יִשְׁכְּנָן צִפְּרֵי

.cælorum

שְׁמַיָּא׃

---

† At ,nego Habed & ,Mesach ,Sadrach *illi* tres isti viri Et

23 וְגֻבְרַיָּא אִלֵּךְ תְּלָתֵּהוֹן שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ

Tunc .ligati ardentis ignis fornacis medium in ceciderunt

24 נְפַלוּ לְגוֹא־אַתּוּן־נוּרָא יָקִדְתָּא מְכַפְּתִין׃ אֱדַיִן

† propere: locutus est, * optimatib* * Respondebant,& dixerunt dixit & ,*respondit* :*festinando in* † surrexit & ,obstupuit rex Nebuchadnesar

נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא תְּוַהּ וְקָם בְּהִתְבְּהָלָה עָנֵה וְאָמַר

ignis medium in proiecimus tres viros Nonne :*suis ductoribus*

לְהַדָּבְרוֹהִי הֲלָא גֻבְרִין תְּלָתָא רְמֵינָא לְגוֹא־נוּרָא

.rex Verè ; regi *dicentes & ,Respondentes* * ;ligatos

מְכַפְּתִין עָנַיִן וְאָמְרִין לְמַלְכָּא יַצִּיבָא מַלְכָּא׃

† video solutos quatuor viros *videns ego* * Ecce : dixit & ,Respondit

25 עָנֵה וְאָמַר הָא־אֲנָה חָזֵה גֻּבְרִין אַרְבְּעָה שְׁרַיִן

eius species & : eis in est non corruptio & ,ignis medio in ambulantes

מַהְלְכִין בְּגוֹא־נוּרָא וַחֲבָל לָא־אִיתַי בְּהוֹן וְרֵוֵהּ

accessit tunc In .Dei filio est similis quarti *quæ*

† locutus est, & dixit: † egressi sunt * congregati sunt magni principes, summi sacerdotes: * optimates & contemplabantur

26 דִּי רְבִיעָאָה דָּמֵה לְבַר־אֱלָהִין׃ בֵּאדַיִן קְרֵב

:*dicens & ,respondens* † ,ardentis ignis fornacis ostium ad Nebuchadnesar

נְבוּכַדְנֶצַּר לִתְרַע אַתּוּן נוּרָא יָקִדְתָּא עָנֵה וְאָמַר

,egredimini ,excelsi Dei *qui eius* serui ,nego Habed & ,Mesach ,Sadrach

שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד־נְגוֹ עַבְדוֹהִי דִּי־אֱלָהָא עִלָּאָה פֻּקוּ

medio de ,nego-Habed & ,Mesach ,Sadrach *egredientes* † :in venite &

וֶאֱתוֹ בֵּאדַיִן נָפְקִין שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ מִן־גּוֹא

,duces & ,*magistratus rege à secundi* † ,*se congregantes* * Et .ignis

27 נוּרָא׃ וּמִתְכַּנְּשִׁין אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סִגְנַיָּא וּפַחֲוָתָא

fuerat dominatus non quia ,istos viros *intuentes* * regis *ductores* * &

וְהַדָּבְרֵי מַלְכָּא חָזַיִן לְגֻבְרַיָּא אִלֵּךְ דִּי לָא־שְׁלֵט

,erat adustus non eorum capitis *crinis* † & ,eorum corporibus in ignis

נוּרָא בְּגֶשְׁמְהוֹן וּשְׂעַר רֵאשְׁהוֹן לָא הִתְחָרַךְ

,eos in † transierat non ignis odor & ;erant *mutata* * non eorū *sarabalia* † &

† capillus † vestes * mutatæ * per וְסָרְבָּלֵיהוֹן לָא שְׁנוֹ וְרֵיחַ נוּר לָא עֲדָת בְּהוֹן׃

qui eorum Deus * Benedictus :dixit & ,Nebuchadnesar *Respondit*

28 עָנֵה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר בְּרִיךְ אֱלָהֲהוֹן דִּי־

eruit & ,suum angelum misit qui ,nego- Habed & ,Mesach ,Sadrach

שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ דִּי־שְׁלַח מַלְאֲכֵהּ וְשֵׁיזִב

* Locutus est † Dominus † in ,mutauerunt regis verbum & : eo *super* † sperauerunt qui ,suos seruos

לְעַבְדוֹהִי דִּי הִתְרְחִצוּ עֲלוֹהִי וּמִלַּת מַלְכָּא שַׁנִּיו

omni genuflecterent nec ,seruirent non vt ,sua corpora tradiderunt &

וִיהַבוּ גֶשְׁמְהוֹן דִּי לָא־יִפְלְחוּן וְלָא־יִסְגְּדוּן לְכָל־

† esto omnis vt decretum † positum me à Et .suo Deo nisi Deo

29 אֱלָהּ לָהֵן לֵאלָהֲהוֹן׃ וּמִנִּי שִׂים טְעֵם דִּי כָל־

,Sadrach *qui eorum* Deum *super errorem* † dixerit quæ ,lingua & ,*natio* † populus

† tribus † blasphemia contra * in latrinā * eo עַם אֻמָּה וְלִשָּׁן דִּי־יֵאמַר שָׁלָה עַל אֱלָהֲהוֹן דִּי־שַׁדְרַךְ

sterquilinium * eius domus & ,fiat frusta * ,nego-Habed & ,Mesach

מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹא הַדָּמִין יִתְעֲבֵד וּבַיְתֵהּ נְוָלִי

eruere possit qui ,*alius* Deus est non quod *respectu omni* † :ponatur

יִשְׁתַּוֵּה כָּל־קֳבֵל דִּי לָא אִיתַי אֱלָהּ אָחֳרָן דִּי־יִכֻל לְהַצָּלָה

* magnificauit ,Mesach ,Sadrach *fecit prosperare* * rex tunc In .sicut hic

30 כִּדְנָה׃ בֵּאדַיִן מַלְכָּא הַצְלַח לְשַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ

omnibus rex Nebuchadnesar .Babel prouincia in ,nego-Habed &

31 וַעֲבֵד נְגוֹ בִּמְדִינַת בָּבֶל׃ נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא לְכָל־

† tribubus habitantibus ,terra vniuersa in *habitantes* † qui ,linguis & ,*nationibus* † ,populis

עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא דִּי־דָאְרִין בְּכָל־אַרְעָא

mecum fecit quæ mirabilia & ,Signa .multiplicetur vobis Pax

32 שְׁלָמְכוֹן יִשְׂגֵּא׃ אָתַיָּא וְתִמְהַיָּא דִּי עֲבַד עִמִּי

* vt narrem. † sunt ssunt. ,eius Signa .*indicate* * me coram est decorum ,excelsus Deus

33 אֱלָהָא עִלָּאָה שְׁפַר קָדָמַי לְהַחֲוָיָה׃ אָתוֹהִי

,fortia quod secundum eius mirabilia & ,* magna quod secundum

כְּמָה רַבְרְבִין וְתִמְהוֹהִי כְּמָה תַקִּיפִין

† sempiternum, ,generatione cum eius potestas & ,*seculi* † regnum eius Regnum

מַלְכוּתֵהּ מַלְכוּת עָלַם וְשָׁלְטָנֵהּ עִם־דָּר

,generatione &

וְדָר׃

CAP. IIII. ד

† florens *frondosus* † & ,mea domo in eram quietus Nebuchadnesar Ego

1 אֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר שְׁלֵה הֲוֵית בְּבֵיתִי וְרַעְנַן

† cogitationes in *super conceptus* † & :me terruit & ,vidi Somnium ,meo palatio in

2 בְּהֵיכְלִי׃ חֵלֶם חֲזֵית וִידַחֲלִנַּנִי וְהַרְהֹרִין עַל־

est positum me à Et .me terrebant mei capitis visiones & ,meo cubili

* vt introducerentur ad * ingressi sunt מִשְׁכְּבִי וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי יְבַהֲלֻנַּנִי׃ וּמִנִּי שִׂים

3 interpretatione qui :Babel sapientes omnes me *corā introducendū ad* * decretū

טְעֵם לְהַנְעָלָה קָדָמַי לְכֹל חַכִּימֵי בָבֶל דִּי־פְשַׁר

,genethliaci *ingredientes* * tunc In .me facerent scire somnij

4 חֶלְמָא יְהוֹדְעֻנַּנִי׃ בֵּאדַיִן עָלִּין חַרְטֻמַיָּא

:es roboratus &,es magnificatus qui ,rex ‡ ipse Tu

19 אנתה הוא מלכא די רבית ותקפת

finem ad tua potestas &, cælum ad peruenit &, creuit tua magnitudo &

ורבותך רבת ומטת לשמיא ושלטנך לסוף

descendentem sanctum &, vigilem rex vidit quod Et .terræ

ארעא׃ 20 ודי חזא מלכא עיר וקדיש נחת

attamen, eam corrumpite † &, arborem Succidite :dicentem &, cælis è

מן שמיא ואמר גדו אילנא וחבלוהי ברם

, æris &, ferri ‡ quod vinculo in &, dimittite terra in eius radicum radicem

עקר שרשוהי בארעא שבקו ובאסור די פרזל ונחש

agri bestiæ ‡ cum &, intingatur * cæli rore in & : agri ĩou herba in

בדתאא די ברא ובטל שמיא יצטבע ועם חיות ברא

.eum super mutentur tempora septem donec ,eius pars ‖

חלקה עד די שבעה עדנין יחלפון עלוהי׃

peruenit quod ,hoc † altissimi decretum & :rex ‡ interpretatio * Hæc

21 דנה פשרא מלכא וגזרת עליא היא די מטת

,homine ab trudentes ‡ te Et .regem meum dominum super

על מראי מלכא׃ 22 ולך טרדין מן אנשא

tibi bobus sicut herba &, tuam habitationem existendum ad ‡ agri fera ‡ cum &

ועם חיות ברא להוה מדרך ועשבא כתורין לך

mutabuntur tempora septem &, tingentes † te cælorum rore ex &, sapient

יטעמון ומטל שמיא לך מצבעין ושבעה עדנין יחלפון

, hominis ‡ regno in altissimus dominator * quòd scias donec ,te super

עליך עד די תנדע די שליט עליא במלכות אנשא

dimittere † dixerunt quod Et .illud dabit ,voluerit cui ei &

ולמן די יצבא יתננה׃ 23 ודי אמרו למשבק

‡ ex :constans † tibi tuum regnum ,arboris quæ eius radicum radicem

עקר שרשוהי די אילנא מלכותך לך קימה מן

, rex Quamobrem .cæli dominantes * quòd cognoueris quo

די תנדע די שלטן שמיא׃ 24 להן מלכא

, redime iustitia in tua peccata &, te super sit pulchrum * meum consilium

מלכי ישפר עליך וחטיך בצדקה פרק

prolongatio erit ecce : afflictorum miserando in ‡ tuas iniquitates &

ועויתך במחן ענין הן תהוה ארכא

.regem Nebuchadnesar super venit Omne .tuæ paci

לשלותך׃ 25 כלא מטא על נבוכדנצר מלכא׃

Babel regni palatio super ‡ :duodecim lunarum * fine In

26 לקצת ירחין תרי עשר על היכל מלכותא די בבל

ipsa ‖ hæc Nonne : ait &, rex Respondit .fuit deambulans †

מהלך הוה׃ 27 ענה מלכא ואמר הלא דא היא

robore in, regni domum in eam ædificaui ego quam : magna Babel

בבל רבתא די אנה בניתה לבית מלכו בתקף

sermo † Adhuc ?mei decoris gloriam in &, meæ fortitudinis

חסני וליקר הדרי׃ 28 עוד מלתא

Nebuchadnesar, dicentes ‡ Tibi .est delapsa * cælis è vox, regis ore in

בפם מלכא קל מן שמיא נפל לך אמרין נבוכדנצר

, trudentes * te homine ab Et .te à transiuit regnum ,rex

מלכא מלכותא עדת מנך׃ 29 ומן אנשא לך טרדין

, sapient tibi bobus sicut herba †, tua habitatio ‡ agri bestia ‖ cum &

ועם חיות ברא מדרך עשבא כתורין לך יטעמון

dominator ‡ quòd agnoscas donec ,te super mutabuntur tempora septem &

ושבעה עדנין יחלפון עליך עד די תנדע די שליט

.illud dabit voluerit cui ei &, hominis ‡ regno in altissimus

עליא במלכות אנשא ולמן די יצבא יתננה׃

ex &, Nebuchadnesar super est finitus * sermo hora ea In ‖

30 בה שעתא מלתא ספת על נבוכדנצר ומן

cælorum rore de &, comedebat boues vt herbam &, est detrusus homine †

אנשא טריד ועשבא כתורין יאכל ומטל שמיא

, creuit aquilarum sicut ‡ eius capillus donec : tingebatur eius corpus

גשמה יצטבע עד די שערה כנשרין רבה

Nebuchadnesar ego dierum fine in Et .auium sicut eius vngues &

וטפרוהי כצפרין׃ 31 ולקצת יומיא אנה נבוכדנצר

altissimo &, est reuersa me super ‡ mea cognitio &, leuaui cælos ad meos oculos

עיני לשמיא נטלת ומנדעי עלי יתוב ולעליא

, eius potestas quia ,glorificaui &, laudaui seculi * viuentem &, benedixi

ברכת ולחי עלמא שבחת והדרת די שלטנה

.generatione & generatione cum eius regnum & ; seculi † potestas

שלטן עלם ומלכותה עם דר ודר׃

suã voluntatẽ iuxta &. ‡ reputati nihil tãquã terræ habitatores omnes Et

32 וכל דארי ארעא כלה חשיבין וכמצביה

percutiat qui est non & :terræ habitatorib' &, cęlorũ exercitu in faciens ‖

עבד בחיל שמיא ודארי ארעא ולא איתי די ימחא

tempore ipso In ?fecisti Quid : ei dicat &, eius manum in

בידה ויאמר לה מה עבדת׃ 33 בה זמנא

meus decor ‖ mei regni gloriam ad &, me super est reuersa * mea cognitio

מנדעי יתוב עלי וליקר מלכותי הדרי

‡ es; [e] רבא; qui dixit: † dissipate illam, [f] גדד; ‡ ferreo, & ęreo ponatur; * aspergatur, ‡ bestiis ‖ sit; * est ‡ ô † est; ‡ eiicient ab hominibus, ‡ bestiis * erit habitatio tua, & herbæ † tingent, [g] חיא [h] טלל; * dominetur ‡ hominum, † vt dimitterent † manebit: ‡ eo tempore ‡ potestas cęli est. [k] נתן [l] ידע; * placeat tibi; ‡ misericordia pauperum: si fortè sit; Oĩa venerũt [l] עוא [m] שלא; * mensium ‡ in aula; † deambulabat. Locutus est ‖ est; † sermone existente [n] מלל; ‡ ruit ‡ dicunt, * eiicient, ‖ bestiis ‡ erit † herbæ; ‡ dominetur ‡ hominum; ‖ Eadem * completus [o] ספ; † hominibus abiectus est, ‡ vt plumæ aquilę; ‡ mihi data [p] ידע; * in secula † sempiterna, ‡ sunt. [q] צבא; ‖ facit; * reddita est mihi, ‖ decoris mei reuersus sum,

:quæsierunt mei principes &, mei duces ‡ me &, me super rediit meus splendor * &

וזיוי יתוב עלי ולי הדברי ורברבני יבעון

est addita amplior magnificentia &, est confirmatum † meo regno super ‡ &

ועל מלכותי התקנת ורבו יתירה הוספת

glorificans &, exaltans &, laudans ‡ Nebuchadnesar ego Nunc .mihi

לי׃ 34 כען אנה נבוכדנצר משבח ומרומם ומהדר

:iudicium eius semitæ &, veritas eius opera omnia quia ,cælorũ regem

למלך שמיא די כל מעבדוהי קשוט וארחתה דין

.humiliare valens † superbia in ambulantes ‡ qui † &

ודי מהלכין בגוה יכל להשפלה׃

* figura mea data est mihi, ‡ optimates ‡ in † confirmatus sum, [s] בעא [r] תקן; ‡ laudo, & magnifico, & glorifico; † eos ‡ qui gradiuntur † potest

CAP. V. ה

:mille suis principibus multum panem ‡ fecit rex Belsasar

1 בלשאצר מלכא עבד לחם רב לרברבנוהי אלף

sapore * in dixit Belsasar .bibens ‡ vinum mille contra † &

ולקבל אלפא חמרא שתה׃ 2 בלשאצר אמר בטעם

Nebuchadnesar eduxerat quæ ,argenti & auri ‡ vasa afferendum ad † vini

חמרא להיתיה למאני דהבא וכספא די הנפק נבוכדנצר

,rex eis in biberunt & ;Ierusalaim in * quod ,palatio ‖ de eius pater

אבוהי מן היכלא די בירושלם וישתון בהון מלכא

.eius concubinæ &, eius coniuges †, eius principes &

ורברבנוהי שגלתה ולחנתה׃

quod templo de eduxerant ‡ quæ ,auri * vasa sunt allata tunc In

3 באדין היתיו מאני דהבא די הנפקו מן היכלא די

,rex eis in biberunt & : Ierusalem in ‡ quod Dei domus

בית אלהא די בירושלם ואשתיו בהון מלכא

.eius concubinæ &, eius coniuges ‡, eius principes &

ורברבנוהי שגלתה ולחנתה׃

, æris ,argenti &, auri * Deos laudauerunt & :vinum Biberunt

4 אשתיו חמרא ושבחו לאלהי דהבא וכספא נחשא

.lapidis &, ligni ,ferri

פרזלא אעא ואבנא׃

scribentes † &, hominis manus ĩs digiti sunt egressi hora ipsa In

5 בה שעתה נפקו אצבען די יד אנש וכתבן

.regis quod palatii * parietis quod gypso super ‡ candelabrum contra

לקבל נברשתא על גירא די כתל היכלא די מלכא

regis Tunc .scribebat quæ manus palmam videns ‖ rex &

ומלכא חזה פס ידה די כתבה׃ 6 אדין מלכא

:eum conturbauerunt eius cogitationes &, ipsum mutauerunt eius splendores *

זיוהי שנוהי ורעינהי יבהלנה

.sunt collisa illud ad hoc ‡ eius genua &, ‡ soluta eius lumbi ligamina † &

וקטרי חרצה משתרין וארכבתה דא לדא נקשן׃

,Chaldæos ,sophos introducendum ad virtute in ‖ rex Clamans *

7 קרא מלכא בחיל להעלה לאשפיא כשדיא

,homo omnis Quod ‡ :Babel sapientibus dixit &, rex respondit † :diuinos &

וגזריא ענה מלכא ואמר לחכימי בבל די כל אנש

,mihi indicauerit eius interpretationem &, hanc scripturam legerit qui

די יקרה כתבה דנה ופשרה יחונני

tertius &, eius collo super auri quæ ‡ torques &, vestietur purpura

ארגונא ילבש והמונכא די דהבא על צוארה ותלתי

sapientes omnes sunt ingressi Tunc .imperabit regno in

במלכותא ישלט׃ 8 אדין עללין כל חכימי

eius interpretationẽ & ‡, legere scripturam valentes † non & : regis

מלכא ולא כהלין כתבא למקרא ופשרא

,*territus multum ‡ Belsasar rex Tunc .regi notificare *

להודעה למלכא׃ 9 אדין מלכא בלשאצר שגיא מתבהל

.perplexi ‡ eius principes & : eo super mutati * eius splendores ‖ &

וזיוהי שנין עלוהי ורברבנוהי משתבשין׃

domum in eius principum &, regis verba aduersum * Regina

10 מלכתא לקבל מלי מלכא ורברבנוהי לבית

:viue secula ‡ in Rex : dixit &, regina respondit * :est ingressa conuiuij

משתיא עללת ענת מלכתא ואמרת מלכא לעלמין חיי

.mutentur non tui splendores † &, tuę cogitationes te terreant non

אל יבהלוך רעיונך וזיוך אל ישתנו׃

sanctorum deorum spiritus ‡ quo *, tuo regno in vir Est

11 איתי גבר במלכותך די רוח אלהין קדישין

sapientia &, intelligentia &, illuminatio ,tui patris diebus in &, eo in

בה וביומי אבוך נהירו ושכלתנו וחכמה

Nebuchadnesar rex & ;eo in est inuenta Deorum sapientiam secundum

כחכמת אלהין השתכחת בה ומלכא נבוכדנצר

,diuinorũ ,Chaldæorum ,sophorum * ,genethliacorũ principem tuus pater

אבוך רב חרטמין אשפין כשדאין גזרין

.rex † tuus ‡ pater eum constituit

הקימה אבוך מלכא׃

* conuiuium grande; † coram ‡ bibebat. * dulcedine † vt afferrent ‡ aurea, & argentea, quæ asportauerat ‖ templo * fuerat; [s] אתא [t] שתא; † vxores * aurea, ‡ asportauerant ‡ erat ‡ vxores; * aureos, & argenteos, æreos, ferreos, ligneos & lapideos.; † scribebant נפקה; ‡ in superficie * aulæ regiæ. ‖ aspiciebat; * facies mutata est, [a] זיו [b] רעא; † cingula lũborũ ‡ sunt, ‡ alterum ad alterũ [c] שרא; * Clamauit ‖ fortiter vt introduceret genethliacos † locutus est ‡ Quicunque [d] חוא; ‡ aurea erit in המניכא; יחיר ל; † potuerunt ‡ nec * indicare ‡ satis * est, [e] ידע; ‖ formæ ‖ mutatæ sunt in ‡ conturbati sunt. * autem ob [f] מלל; * locuta est ‡ æternum יחיר ל; † formæ tuæ [g] ענא [h] שנא; * in ‡ est; * astrologorum, ‡ inquã, † ô

intellectus &, scientia &, abundans spiritus quod respectu Omni*

12 כָּל־קֳבֵל דִּי רוּחַ יַתִּירָה וּמַנְדַּע וְשָׂכְלְתָנוּ

sit inuenta nodos solvens & ænigmatum indicatio &, somnia interpretās

מְפַשַּׁר חֶלְמִין וְאַחֲוָיַת אֲחִידָן וּמְשָׁרֵא קִטְרִין הִשְׁתְּכַחַת

nunc: Beltesaſar eius nomen imposuit rex cui, Danielein in eo

בַּהּ בְּדָנִיֵּאל דִּי־מַלְכָּא שָׂם־שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר כְּעַן

indicabit interpretationem &, vocetur Daniel

דָּנִיֵּאל יִתְקְרֵי וּפִשְׁרָה יְהַחֲוֵה׃

dixit &, rex respondit: rege coram est adductus Daniel Tunc

13 בֵּאדַיִן דָּנִיֵּאל הֻעַל קֳדָם מַלְכָּא עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר

Iehudah captiuitatis filiis de qui, Daniel ipſe Tu, Danieli

לְדָנִיֵּאל אַנְתְּה־הוּא דָנִיֵּאל דִּי־מִן־בְּנֵי גָלוּתָא דִּי יְהוּד

Iehudah de meus pater rex adduxit quam

דִּי הַיְתִי מַלְכָּא אַבִי מִן־יְהוּד׃

illustratio &; te in Deorum spiritus quod, te super audiui Et

14 וְשִׁמְעֵת עֲלָךְ דִּי רוּחַ אֱלָהִין בָּךְ וְנַהִירוּ

te in est inuenta abundans sapientia &, intellectus &

וְשָׂכְלְתָנוּ וְחָכְמָה יַתִּירָה הִשְׁתְּכַחַת בָּךְ׃

scripturam qui, sophi sapientes me coram sunt adducti nunc Et

15 וּכְעַן הֻעַלּוּ קָדָמַי חַכִּימַיָּא אָשְׁפַיָּא דִּי־כְתָבָה

valentes non &; mihi notificandū ad ei interpretationem &, legerent hanc

דְנָה יִקְרוֹן וּפִשְׁרֵהּ לְהוֹדָעֻתַנִי וְלָא־כָהֲלִין

indicare sermonis interpretationem

פְּשַׁר־מִלְּתָא לְהַחֲוָיָה׃

nodos &, interpretari interpretationes poteris quod, te super audiui ego Et

16 וַאֲנָה שִׁמְעֵת עֲלָךְ דִּי־תִכּוּל פִּשְׁרִין לְמִפְשַׁר וְקִטְרִין

eius interpretationem &, legere scripturam poteris en nunc: soluere

לְמִשְׁרֵא כְּעַן הֵן תִּכּוּל כְּתָבָא לְמִקְרֵא וּפִשְׁרֵהּ

super aurei quæ torques &, vestieris purpura, mihi notificare

לְהוֹדָעֻתַנִי אַרְגְּוָנָא תִלְבַּשׁ וְהַמְנִיכָא דִּי־דַהֲבָא עַל־

dominaberis regno in tertius &, tuo collo

צַוְּארָךְ וְתַלְתָּא בְמַלְכוּתָא תִּשְׁלַט׃

tua Munera, rege coram dicens &, Daniel respondens Tunc

17 בֵּאדַיִן עָנֵה דָנִיֵּאל וְאָמַר קֳדָם מַלְכָּא מַתְּנָתָךְ

scripturam veruntamen: da alteri tua honoraria &, existendum ad tibi

לָךְ לֶהֶוְיָן וּנְבָזְבְּיָתָךְ לְאָחֳרָן הַב בְּרַם כְּתָבָא

ei notificabo interpretationem &, regi legam

אֶקְרֵא לְמַלְכָּא וּפִשְׁרָא אֲהוֹדְעִנֵּהּ׃

magnificentiam &, regnum altissimus Deus; rex Tu

18 אַנְתְּה מַלְכָּא אֱלָהָא עִלָּאָה מַלְכוּתָא וּרְבוּתָא

tuo patri Nebuchadnesar dedit decorem &, gloriam &

וִיקָרָא וְהַדְרָה יְהַב לִנְבֻכַדְנֶצַּר אֲבוּךְ׃

nationes, populi omnes, ei dedit quam magnificentiam propter Et

19 וּמִן־רְבוּתָא דִּי יְהַב־לֵהּ כֹּל עַמְמַיָּא אֻמַיָּא

erat, volens erat quos; eius facie à timentes & trementes fuerunt linguæ &

וְלִשָּׁנַיָּא הֲווֹ זָאעִין וְדָחֲלִין מִן־קֳדָמוֹהִי דִּי־הֲוָה צָבֵא הֲוָה

erat, volens erat quos &, viuificans erat, volens erat quos &, occidens

קָטֵל וְדִי־הֲוָה צָבֵא הֲוָה מַחֵא וְדִי־הֲוָה צָבֵא הֲוָה

humilians erat, volens erat quos &, extollens

מָרִים וְדִי־הֲוָה צָבֵא הֲוָה מַשְׁפִּל׃

est roboratus eius spiritus &, eius cor fuit eleuatum quando Et

20 וּכְדִי רִם לִבְבֵהּ וְרוּחֵהּ תִּקְפַת

gloriam &, sui regni solio de est factus descendere: superbiam ad

לַהֲזָדָה הָנְחַת מִן־כָּרְסֵא מַלְכוּתֵהּ וִיקָרָה

cumeius cor &, est detrusus hominis filiis à Et, eo ab abstulerunt

הֶעְדִּיו מִנֵּהּ׃ 21 וּמִן־בְּנֵי אֲנָשָׁא טְרִיד וְלִבְבֵהּ עִם־

bobus vt herba: eius habitatio onagris cum &, adæquatum bestia

חֵיוְתָא שַׁוִּי וְעִם־עֲרָדַיָּא מְדוֹרֵהּ עִשְׂבָּא כְתוֹרִין

cognouit donec; fuit tinctum eius corpus cælorū rore & ei saginauerunt

יְטַעֲמוּנֵּהּ וּמִטַּל שְׁמַיָּא גִּשְׁמֵהּ יִצְטַבַּע עַד דִּי־יְדַע

quem eum &, hominis regno in altissimus Deus potens quod

דִּי־שַׁלִּיט אֱלָהָא עִלָּאָה בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמַן־דִּי

illud super constituet, voluerit

יִצְבֵּא יְהָקֵים עֲלַהּ׃

respectu omni, tuum cor humiliasti non Belsaſar eius filius tu Et

22 וְאַנְתְּה בְּרֵהּ בֵּלְשַׁאצַּר לָא הַשְׁפֵּלְתְּ לִבְבָךְ כָּל־קֳבֵל

es eleuatus cæli Dominum super Et, scires hoc totum quod

דִּי כָּל־דְּנָה יְדַעְתְּ׃ 23 וְעַל מָרֵא־שְׁמַיָּא הִתְרוֹמַמְתָּ

tui principes &, tu &, te coram attulerunt eius domus quæ vasa &

וּלְמָאנַיָּא דִּי־בַיְתֵהּ הַיְתִיו קָדָמָךְ וְאַנְתְּה וְרַבְרְבָנָךְ

Deos &: eis in bibentes vinum tuæ concubinæ &, tuæ vxores

שֵׁגְלָתָךְ וּלְחֵנָתָךְ חַמְרָא שָׁתַיִן בְּהוֹן וְלֵאלָהֵי

videntes non qui, lapidis &, ligni, ferri, æris, auri &, argenti

כַסְפָּא־וְדַהֲבָא נְחָשָׁא פַרְזְלָא אָעָא וְאַבְנָא דִּי לָא־חָזַיִן

tua mens cuius, Deum &: laudasti, scientes neque, audientes neque

וְלָא־שָׁמְעִין וְלָא יָדְעִין שַׁבַּחְתָּ וְלֵאלָהָא דִּי־נִשְׁמְתָךְ

*Præsertim cum amplior, problematum, & solutio ligatorū, videlicet. | קְרָא locutus est | גָּלְוָא es | אַתָּה de sanctorū est | amplior | שָׂכְלְתָנוּ Astrologi | indicarent potuerunt | יְדַע מַלֵּל | חָזֵא כֹּל de posses obscura ligata si potueris | indicare aurea erit in | respondit dixit, sint, dona | יָהֵב | indicabo | audis | tribus tremuerunt & timuerunt, volebat occidebat, & quos volebat percutiebat, & quos volebat, exaltabat | וַעֲרוֹם volebat, humiliabat. *Sed induratus depositus hominū abiectus | עֲדַיִם bestiis positum est, gregibus | חָזָא שְׁנָא Iupit dominaretur hominum | קוּם cum contra | אַתְּ bibistis | שְׁתָא חֲזָא argenteos, & aureos, æreos, ferreos, ligneos, & lapideos, videt, audiunt, sciunt, in cuius manu est anima tua.

---

honorasti non, eum apud tuæ viæ omnes &, eius manu in

בִּידֵהּ וְכָל־אֹרְחָתָךְ לֵהּ לָא הַדַּרְתָּ׃

scriptura &, manus his palma est missa eius facie à Tunc

24 בֵּאדַיִן מִן־קֳדָמוֹהִי שְׁלִיחַ פַּסָּא דִי־יְדָא וּכְתָבָא

Mene, Mene, est designata quæ scriptura hæc Et, est designata hæc

דְנָה רְשִׁים׃ 25 וּדְנָה כְתָבָא דִּי רְשִׁים מְנֵא מְנֵא

Mene, sermonis interpretatio Hæc Vpharsim, Techel

תְּקֵל וּפַרְסִין׃ 26 דְּנָה פְּשַׁר־מִלְּתָא מְנֵא

illud compleuit &, tuum regnum Deus Numerauit

מְנָה־אֱלָהָא מַלְכוּתָךְ וְהַשְׁלְמַהּ׃

imminutus es inuentus &, bilancibus in es Appensus, Techel

27 תְּקֵל תְּקִילְתָּה בְמֹאזַנְיָא וְהִשְׁתְּכַחַתְּ חַסִּיר׃

Paras & Madai est datum &, tuum regnum est diuisum, Peres

28 פְּרֵס פְּרִיסַת מַלְכוּתָךְ וִיהִיבַת לְמָדַי וּפָרָס׃

purpura Danielem induerunt &, Belsasar dixit Tunc

29 בֵּאדַיִן אֲמַר בֵּלְשַׁאצַּר וְהַלְבִּשׁוּ לְדָנִיֵּאל אַרְגְּוָנָא

quod, eo super prædicauerunt &: eius collo super auri quæ torques &

וְהַמְנִיכָא דִי־דַהֲבָא עַל־צַוְּארֵהּ וְהַכְרִזוּ עֲלוֹהִי דִּי־

nocte in ipsa In, regno in tertium imperantem existendum ad

לֶהֱוֵא שַׁלִּיט תַּלְתָּא בְּמַלְכוּתָא׃ 30 בֵּהּ בְּלֵילְיָא

Chaldæus rex Belsasar est interfectus

קְטִיל בֵּלְאשַׁצַּר מַלְכָּא כַשְׂדָּיָא׃

חצי הספר

sexaginta annorum iam, regnum suscepit Medus Dariaues Et

31 וְדָרְיָוֶשׁ מָדָאָה קַבֵּל מַלְכוּתָא כְּבַר שְׁנִין שִׁתִּין

duorum &

וְתַרְתֵּין׃

CAP. VI.

regnum super constituit &, Dariaues coram fuit Pulchrum

1 שְׁפַר קֳדָם דָּרְיָוֶשׁ וַהֲקִים עַל־מַלְכוּתָא

regno toto in existendum ad qui, viginti & centum secundos rege à

לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא מְאָה וְעֶשְׂרִין דִּי לֶהֱוֺן בְּכָל־מַלְכוּתָא׃

eis ex vnus Daniel quibus, tres præsides illis ab supra Et

2 וְעֵלָּא מִנְּהוֹן סָרְכִין תְּלָתָה דִּי דָנִיֵּאל חַד־מִנְּהוֹן

rex &, consilium eis dantes ipsi principes magni essent quibus

דִּי לֶהֱוֺן אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא אִלֵּין יָהֲבִין לְהוֹן טַעְמָא וּמַלְכָּא

affectus damno esset non

לָא־לֶהֱוֵא נָזִק׃

præsides super superans erat ipse Daniel Tunc

3 אֱדַיִן דָּנִיֵּאל דְּנָה הֲוָא מִתְנַצַּח עַל־סָרְכַיָּא

rex &: eo in præstans spiritus quod respectu omni, magnos principes &

וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא כָּל־קֳבֵל דִּי רוּחַ יַתִּירָא בֵּהּ וּמַלְכָּא

regnum totum super eum constituere cogitabat

עֲשִׁית לַהֲקָמוּתֵהּ עַל־כָּל־מַלְכוּתָא׃

occasionem quærentes fuerunt satrapæ &, præsides Tunc

4 אֱדַיִן סָרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא הֲווֹ בָעַיִן עִלָּה

occasionem omnem &; regni parte ex Danielem contra inuenire

לְהַשְׁכָּחָה לְדָנִיֵּאל מִצַּד מַלְכוּתָא וְכָל־עִלָּה

ipse fidelis quod respectu omni, inuenire valentes non corruptelam &

וּשְׁחִיתָה לָא־יָכְלִין לְהַשְׁכָּחָה כָּל־קֳבֵל דִּי־מְהֵימַן הוּא

eo super inuenitur non corruptela &, error omnis &

וְכָל־שָׁלוּ וּשְׁחִיתָה לָא הִשְׁתְּכַחַת עֲלוֹהִי׃

Danielē contra inueniemus nō Quia, dicentes isti viri Tunc

5 אֱדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ אָמְרִין דִּי לָא נְהַשְׁכַּח לְדָנִיֵּאל

sui Dei lege in eum contra inueniamus nisi, occasionem omnē hunc

דְּנָה כָּל־עִלָּא לָהֵן הַשְׁכַּחְנָא עֲלוֹהִי בְּדָת אֱלָהֵהּ׃

super conuenerunt tumultuarie isti satrapæ &, præsides Tunc

6 אֱדַיִן סָרְכַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא אִלֵּן הַרְגִּשׁוּ עַל־

viue secula in rex Dariaues, ei dicentes sic &; regem

מַלְכָּא וְכֵן אָמְרִין לֵהּ דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא לְעָלְמִין חֱיִי׃

magistratus, regni præsides omnes inierunt Consilium

7 אִתְיָעַטוּ כֹּל סָרְכֵי מַלְכוּתָא סִגְנַיָּא

regis statutum statuere, duces &, ductores, satrapæ &

וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא הַדָּבְרַיָּא וּפַחֲוָתָא לְקַיָּמָה קְיָם מַלְכָּא

omni ab petitionem petierit qui omnis quod, obiunctionem roborare &

וּלְתַקָּפָה אֱסָר דִּי כָל־דִּי־יִבְעֵה בָעוּ מִן־כָּל־

proiiciatur, rex te à nisi, triginta dies ad usque homine & Deo

אֱלָהּ וֶאֱנָשׁ עַד־יוֹמִין תְּלָתִין לָהֵן מִנָּךְ מַלְכָּא יִתְרְמֵא

obiunctionem confirmabis rex Nunc, leonum lacum in

לְגֹב אַרְיָוָתָא׃ 8 כְּעַן מַלְכָּא תְּקִים אֱסָרָא

Paras & Madai legem iuxta mutandum ad non ut, scripturam designabis

וְתִרְשֻׁם כְּתָבָא דִּי לָא לְהַשְׁנָיָה כְּדָת־מָדַי וּפָרַס

Dariaues rex, hoc respectu Omni transgrediatur non ut

9 דִּי־לָא תֶעְדֵּא׃ כָּל־קֳבֵל דְּנָה מַלְכָּא דָּרְיָוֶשׁ

obiunctionem &, scripturam designauit

רְשַׁם כְּתָבָא וֶאֱסָרָא׃

exarata est, exarata Numera, numerata, appende, & diuidentes Persæue, est | מְנֵא | statera, deficiens. Medis & Persis. | aurea posita est in dominaretur tertius | שִׁית מְאָה | Placuit | קוּם | magnos principes, essent, super eos principes, ex erat, redderent rationem, ne rex molestia afficeretur. | præualens, principes | eo amplior esset | principes, quærebant | צְדַד potuerunt, eo quod esset, in | שָׁלוּ dixerunt | forte | principes, suaserunt regi, dixerunt æternum | חֲיָא principes optimates, regum, | pactum, | confirma sententiam, | קוּם שְׁנָא describe mutetur Medorū & Persarum, Propterea descripsit sententiam.

,lacu de Daniel est *factus ascendere* ‖ & :lacu de *faciendum ascendere ad* ‡
להנסקה מן־גבא והסק דניאל מן־גבא
.suo Deo *in* credidit quia ,eo in est inuenta non *corruptio* † omnis &
וכל־חבל לא־השתכח בה די הימן באלהה׃

24 ,eius accusationes † accusauerũt qui illi viri sunt adducti & ,rex dixit Et
† ואמר מלכא והיתיו גבריא אלך די־אכלו קרצוהי
:eorũ vxores & ,eorũ filij ,ipsi sunt proiecti leonum lacũ in & ,Daniel *qua*
די דניאל ולגב אריותא רמו אנון בניהון ונשיהון
,leones eis in sunt dominati donec ,laci *fundum* † ad peruenerũt non &
ולא־מטו לארעית גבא עד די־שלטו בהון אריותא
.contriuerunt eorum ossa omnia &
וכל־גרמיהון הדקו׃

25 ,linguis & ,*nationibus* ‡ ,populis omnib⁹ scripsit rex Dariaues Tunc
† באדין דריוש מלכא כתב לכל־עממיא אמיא ולשניא
.multiplicetur vobis pax ,terra vniuersa in *habitantes* † qui
די־דארין בכל־ארעא שלמכון ישגא׃

26 mei regni imperio vniuerso in vt ,decretum ‖ positum mea facie A
† מן־קדמי שים טעם די בכל־שלטן מלכותי
quoniam ;Danielis *qui eius* Dei facie à *timentes & ,contremiscentes sint* ‡
להון זאעין ודחלין מן־קדם אלהה די־דניאל די־
non quod eius regnũ & ,secula in permanens & ,viuens Deus * ipse
הוא אלהא חיא וקים לעלמין ומלכותה די־לא
,liberans & ,Eruens .finem ad vsque eius potestas & ;corrumpetur
27 תתחבל ושלטנה עד־סופא׃ † משיזב ומצל
Danielem eruit qui : terra in & ,cælo in mirabilia & signa faciens &
ועבד אתין ותמהין בשמיא ובארעא די שיזב לדניאל
regno in est prosperatus ipse Daniel Et .leonum *manu* * de
28 מן־יד אריותא׃ † ודניאל דנה הצלח במלכות
.Persæ Chores regno in & ,Dariaues
דריוש ובמלכות כורש פרסאה׃

Margin: ‡ educi ‖ eductus est נסק[d] † læsio † qui quæsierũt perdere אתא[e] רמא[f] † pauimentũ מטא[g] דקק[h] ‡ tribubus, † habitabant דור[i] דיירין ק ‖ est שום[k] ‡ tremant, & paueant זיעין ק * est נצל[l] * potestate

CAP. VII.

1 ,vidit somnium Daniel ,Babel regis Belsasar *vno* ‡ anno In
† בשנת חדה לבלשאצר מלך בבל דניאל חלם חזה
verborũ *caput* ‡ ,scripsit somniũ tunc :eius cubili *super* ‖ eius capitis *visiones* ‡ &
וחזוי ראשה על־משכבה באדין חלמא כתב ראש מלין
cum ‡ mea visione in *fui* Videns * ,dixit & ,Daniel Respondit .*dixit* †
2 אמר׃ † ענה דניאל ואמר חזה הוית בחזוי עם־
,nocte ,magno mari in *pugnantes* ‖ cæli venti quatuor ecce &
ליליא וארו ארבע רוחי שמיא מגיחן לימא רבא׃
ab illa variantes ‡ ;mari è *ascendentes* * grandes bestiæ grandes Et
3 † וארבע חיון רברבן סלקן מן־ימא שנין דא מן־
eram videns † ;ei ‡ aquilæ *quæ* alæ & ,leo sicut ‖ Prima .*ista*
4 דא׃ † קדמיתא כאריה וגפין די־נשר לה חזה הוית
pedes super & ,terra à est eleuata & ,eius alæ sunt euulsæ donec
עד די־מריטו גפה ונטילת מן־ארעא ועל־רגלין
.ei est datum hominis cor & ,stetit homo tanquam
כאנש הקימת ולבב אנש יהיב לה׃

5 vnum latus ad & ,viso similis secunda alia bestia ecce Et
† וארו חיוה אחרי תנינה דמיה לדב ולשטר־חד
,ei *dicentes* ‖ sic & : eius dentes inter eius ore in *costæ tres* * & ,stetit
הקמת ותלת עלעין בפמה בין שניה וכן אמרין לה
,*eram videns* † hoc Post *multam* ‡ carnem comede ,Surge
6 קומי אכלי בשר שגיא׃ † באתר דנה חזה הוית
:eius dorso super auis *quæ* quatuor alæ ‖ ei & ,pardus veluti alia ecce &
וארו אחרי כנמר ולה גפין ארבע די־עוף על־גביה
.ei ‡ data potestas & ,bestiæ * capita quatuor &
וארבעה ראשין לחיותא ושלטן יהיב לה׃

7 quarta bestia ecce & ,noctis *visionibus* † in *fui videns* ‡ hoc Post
† באתר דנה חזה הוית בחזוי ליליא וארו חיוה רביעאה
ei *ferri qui* ‖ dentes & ,*abundanter* ‡ fortis & ,terribilis & ,formidolosa
דחילה ואמתני ותקיפא יתירה ושנין די־פרזל לה
;*conculcans* * suis pedibus in residuum & ,*comminuens & ,comedens* † ,magni
רברבן אכלה ומדקה ושארא ברגליה רפסה
decem cornua & ,eam ante ‡ quæ ,bestiis omnibus ab *varia ipsa* ‖ &
והיא משניה מן־כל־חיותא די קדמיה וקרנין עשר
parũum aliud cornu ecce & ,cornua *in fui* Attentus ‡ .ei *
8 לה׃ † משתכל הוית בקרניא ואלו קרן אחרי זעירה
à sunt euulsa primis cornibus de tria & ,ea inter ascendebat
סלקת ביניהן ותלת מן־קרניא קדמיתא אתעקרו מן־
os & ,isto cornu in hominis oculi tanquam oculi ecce & :eius facie
קדמיה ואלו עינין כעיני אנשא בקרנא־דא ופם
.grandia loquens
ממלל רברבן׃

Margin: ‡ primo ‡ visio ‖ in ‡ summam † edisserens. Locutus est * Videbam ‡ in ‖ pugnabant גוח[m] * ascendebãt ‡ diuersæ ab inuicem. חיא[n] שנא[o] ‖ erat ‡ erant † videbam חיא[p] דמא[q] * tria latera ‖ dicebant ‡ plurimam. * videbam, ‖ erant יחיר י * erant ‡ est ‡ vidi † visione אה ק ‡ valdè, ‖ ferrei erant † comedebat, & cõminuebat, * cõculcabat: ‖ erat distincta ‡ fuerunt * erant ‡ Considerabam רה ק

10 est ingressus ,scriptura *designata* ‡ quòd cognouit quando Daniel Et
† ודניאל כדי ידע די־רשים כתבא על
:Ierusalaim contra suo cænaculo in *sibi* apertis fenestris & ;suam domũ in
לביתה וכוין פתיחן לה בעליתה נגד ירושלם
,*orans* ‡ & ,sua genua super *genuflectens ipse* * die in tribus temporibus &
וזמנין תלתה ביומא הוא ברך על־ברכוהי ומצלא
.hoc *ante ab faciens fuerat quo pacto omni* * Domino coram *confitens* ‡ &
ומודא קדם אלהה כל־קבל די־הוא עבד מן־קדמת דנה׃
postulantẽ ‖ Danielem inuenerũt & ,*venerũt tumultuariè* ‡ illi viri Tunc
11 † אדין גבריא אלך הרגשו והשכחו לדניאל בעה
.suo Deo coram deprecantem &
ומתחנן קדם אלהה׃

12 *obuinctione* † super rege coram *dicentes* * & ,accesserunt Tunc
† באדין קרבו ואמרין קדם־מלכא על־אסר
ab petierit qui homo omnis quòd ,designasti *obuinctionem* ‖ Nonne ,*regis*
מלכא הלא אסר רשמת די כל־אנש די־יבעא מן־
,rex te à nisi ,triginta dies ad vsque homine & ,Deo omni
כל־אלה ואנש עד־יומין תלתין להן מנך מלכא
Constans ‡ ,dixit & ,rex respondit ? leonum lacum in proijceretur
יתרמא לגוב אריותא ענה מלכא ואמר יציבא
.transgredietur non qui ,*Paras & Madai* * legem iuxta sermo
מלתא כדת־מדי ופרס די־לא תעדא׃

13 de † qui Daniel quòd ,rege coram *dicentes* ‡ & ,responderũt Tunc
† באדין ענו ואמרין קדם מלכא די דניאל די מן־
,*rationem* ‡ rex te super * posuit non ,Iehudah *quæ* captiuitatis filiis
בני גלותא די יהוד לא־שם עליך מלכא טעם
petens ‖ die in tribus temporibus *& : designasti quam obuinctionem super* † &
ועל־אסרא די רשמת וזמנין תלתה ביומא בעא
multùm ,audisset sermonem cùm ,rex Tunc .suam petitionẽ
14 בעותה׃ † אדין מלכא כדי מלתא שמע שגיא
: eum *eruendum ad* ,*cor* ‡ posuit Daniel super & ,*eo super fuit malum* ‖
באש עלוהי ועל דניאל שם בל לשיזבותה
.eum eruere *satagens fuit* * Solis *occasus* ‡ ad vsque &
ועד מעלי שמשא הוה משתדר להצלותה׃

15 ,regi *dicentes & ,regem super tumultuariè venerũt* * illi viri Tunc
† באדין גבריא אלך הרגשו על־מלכא ואמרין למלכא
,*obuinctionem omnem* † quòd ,*Paras & Madai* ‡ lex quod ,rex Scito
דע מלכא די־דת למדי ופרס די־כל־אסר
.mutandum *ad* † non ,statuerit rex quod statutum &
וקים די־מלכא יהקים לא להשניה׃

16 lacum in proiecerũt & ,Danielem adduxerũt & ,dixit rex Tunc
† באדין מלכא אמר והיתיו לדניאל ורמו לגבא
tu cui ,tuus Deus ,Danielem ad dixit & ,rex *respondit* † :leonum τῶν
די אריותא ענה מלכא ואמר לדניאל אלהך די אנתה
.te eripiet ipse ,*continuatione in ei seruiens* ‡
פלח־לה בתדירא הוא ישיזבנך׃

17 *eum* obsignauit & :laci os super est positus & ,vnus lapis est allatus Et
† והיתית אבן חדה ושמת על־פם גבא וחתמה
immutaretur ‡ non vt ,suorum principum annulo *in* & ,suo annulo *in* rex
מלכא בעזקתה ובעזקת רברבנוהי די לא־תשנא
.Daniele in ‖ voluntas
צבו בדניאל׃

18 *mẽsam* ‖ & ,*ieiunus pernoctauit* ‡ & ,suum palatium in rex abiit Tunc
† אדין אזל מלכא להיכלה ובת טות ודחון
.eo *super est elongatus* * eius somnus & :*se* ‡ coram *introduci fecit* † non
לא־הנעל קדמוהי ושנתה נדת עלוהי׃

19 festinatione cũ & ,*splendore in* ‖ surrexit diluculo *in* rex Tunc
† באדין מלכא בשפרפרא יקום בנגהא ובהתבהלה
.perrexit leonum τῶν lacum ad
לגבא די־אריותא אזל׃

20 :vocauit *dolenti* * voce in Danielem ,lacui *eum appropinquare secundum* † Et
† וכמקרבה לגבא לדניאל בקל עציב זעק
,viuentis Dei serue Daniel ,Danielem ad dixit & ,rex *respondit* ‡
ענה מלכא ואמר לדניאל דניאל עבד אלהא חיא
te liberare potuit nunquid ,*perseuerantia in ei seruiens* * tu cui ,tuus Deus
אלהך די אנתה פלח־לה בתדירא היכל לשיזבותך
Rex ,est locutus rege cum Daniel Tunc ?leonibus à
21 מן־אריותא׃ † אדין דניאל עם־מלכא מלל מלכא
os conclusit & ,suum angelum misit meus Deus .viue *secula in* ‡
22 לעלמין חיי׃ † אלהי שלח מלאכה וסגר פם
puritas ‖ eo coram *quod respectu omni* ‡ ,*me corrupere* * non & ,leonum
אריותא ולא חבלוני כל־קבל די קדמוהי זכו
.feci non corruptelam rex te coram etiam & ,mihi est inuenta
השתכחת לי ואף קדמיך מלכא חבולה לא עבדת׃
23 *dixit* ‡ Danielem & ,eo super fuit *bonus multùm* † rex Tunc
† באדין מלכא שגיא טאב עלוהי ולדניאל אמר

Margin: ‡ descripta esset * incuruabat se ‡ orabat, ‡ cõfitebatur * quemadmodum antea fecerat. ‡ explorauerunt, ‖ orantem * dicunt, † edicto regio. ‖ edictum ‡ Verus est * Medorũ & Persarum, מלל[p] ‡ dixerũt † est ענא[q] גלא[r] * cor ‡ vt impleret sententiam, † edicto quod descripsisti: sed ‖ petit ‡ displicuit ei, ‡ purgationẽ, vt erueret ‡ occasum * conatus est נצל[s] ידע[t] * suaserũt regi, & dixerũt ‡ Medorũ & Persarum est, † omne decretum, † est קום[v] אתא[x] † locutusque est † seruis iugiter, שום[y] ‡ irritaretur ‖ eius צבא[z] ‖ mensa ‡ mansit in cænaculo, † posita ‡ eo: * fugit ab ‖ dum splendesceret, † cũm appropinquasset * tristi ‡ locutus est * seruis iugiter, ‡ in æternum חיא[a] * perdiderunt ‡ quia ‖ iustitia שכח[a] † vehementer iucundus ‡ iussit

9 ,sedit dierum antiquus & ,sunt elati throni donec fui Videns
חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כׇרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב
,pura lana sicut eius capitis pilus & ,candidum nix sicut eius vestimentū
לְבוּשֵׁהּ כִּתְלַג חִוָּר וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא
.ardens ignis * eius rotæ ,ignis flammæ * eius thronus
כׇּרְסְיֵהּ שְׁבִיבִין דִּי־נוּר גַּלְגִּלּוֹהִי נוּר דָּלִק׃
millium mille ;eius facie à egrediens & ,trahens ignis Fluuius
10 נְהַר דִּי־נוּר נָגֵד וְנָפֵק מִן־קֳדָמוֹהִי אֶלֶף אַלְפִים
libri & ,sedit iudicium :stabant eo coram myriadum myrias &,ei ministrabāt
יְשַׁמְּשׁוּנֵּהּ וְרִבּוֹ רִבְוָן קֳדָמוֹהִי יְקוּמוּן דִּינָא יְתִב וְסִפְרִין
grandium sermonum voce à interim fui Videns .sunt aperti
11 פְּתִיחוּ׃ חָזֵה הֲוֵית בֵּאדַיִן מִן־קָל מִלַּיָּא רַבְרְבָתָא
,bestia est interfecta donec eram videns : loquens cornu quos
דִּי קַרְנָא מְמַלֱּלָה חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי קְטִילַת חֵיוְתָא
.ignis combustionem ad est traditum & ,eius corpus est perditum &
וְהוּבַד גִּשְׁמַהּ וִיהִיבַת לִיקֵדַת אֶשָּׁא׃
vita in longitudo & ;earum potestatem abstulerant bestiarum residuo Et
12 וּשְׁאָר חֵיוָתָא הֶעְדִּיו שׇׁלְטָנְהוֹן וְאַרְכָה בְחַיִּין
.tempus & ,tempus ad vsque eis esset data
יְהִיבַת לְהוֹן עַד־זְמַן וְעִדָּן׃
cæli nubibus cum ecce & ,noctis visionibus in fui Videns
13 חָזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוֵי לֵילְיָא וַאֲרוּ עִם־עֲנָנֵי שְׁמַיָּא
,peruenit dierum antiquum ad vsque & :erat veniens hominis filius tanquā
כְּבַר אֱנָשׁ אָתֵה הֲוָא וְעַד־עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה
.eum fecerunt appropinquare eo coram &
וּקְדָמוֹהִי הַקְרְבוּהִי׃
,populi omnes & ,regnum & ,gloriam & ,potestatem dedit ei Et
14 וְלֵהּ יְהִיב שׇׁלְטָן וִיקָר וּמַלְכוּ וְכֹל עַמְמַיָּא
non quæ seculi potestas eius potestas ;seruient ei linguæ & nationes
אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא לֵהּ יִפְלְחוּן שׇׁלְטָנֵהּ שׇׁלְטָן עָלַם דִּי־לָא
.corrumpetur non quod eius regnum & ,auferetur
יֶעְדֵּה וּמַלְכוּתֵהּ דִּי־לָא תִתְחַבַּל׃
visiones & ,vagina medio in Daniel ego ,meus spiritus fuit Aeger
15 אֶתְכְּרִיַּת רוּחִי אֲנָה דָנִיֵּאל בְּגוֹא נִדְנֶה וְחֶזְוֵי
,assistentibus de vnum super Accessi .me terrebant mei capitis
16 רֵאשִׁי יְבַהֲלֻנַּנִי׃ קִרְבֵת עַל־חַד מִן־קָאֲמַיָּא
interpretationē &,mihi dixit &,hoc omne super eo ab quærebā certitudinē &
וְיַצִּיבָא אֶבְעֵא־מִנֵּהּ עַל־כׇּל־דְּנָה וַאֲמַר־לִי וּפְשַׁר
ipsæ quæ ,magnæ bestiæ Istæ .me fecit scire sermonum
17 מִלַּיָּא יְהוֹדְעִנַּנִי׃ אִלֵּין חֵיוָתָא רַבְרְבָתָא דִּי אִנִּין
.terra de consurgent reges ,quatuor
אַרְבַּע אַרְבְּעָה מַלְכִין יְקוּמוּן מִן־אַרְעָא׃
possidebunt & ;altissimorum sanctorum regnum suscipient Et
18 וִיקַבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְיַחְסְנוּן
.seculorum seculum in vsque & ,seculum in vsque regnum
מַלְכוּתָא עַד־עָלְמָא וְעַד עָלַם עָלְמַיָּא׃
variaus ipsa quæ ,quartam bestiam super verum volui Tunc
19 אֱדַיִן צְבִית לְיַצָּבָא עַל־חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא דִּי־הֲוָת שָׁנְיָה
eius vngues & ,ferri eius dētes ,abundanter formidolosa :ipsis cunctis à
מִן־כׇּלְּהֵין דְּחִילָה יַתִּירָה שִׁנַּהּ דִּי־פַרְזֶל וְטִפְרַהּ
,conculcans suis pedibus in residuum & ,comminuens ,comedens ,æris
דִּי־נְחָשׁ אָכְלָה מַדֱּקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלַהּ רָפְסָה׃
quod altero & ,eius capite in quæ ,decem cornibus super Et
20 וְעַל־קַרְנַיָּא עֲשַׂר דִּי בְרֵאשַׁהּ וְאׇחֳרִי דִּי
oculi & istud cornu & :tria eius facie à ceciderant & ,ascendebat
סִלְקַת וּנְפַלוּ מִן־קֳדָמַהּ תְּלָת וְקַרְנָא דִכֵּן וְעַיְנִין
.suis sociis præ magnus eius aspectus & ,grandia loquens os &
לַהּ וּפֻם מְמַלִּל רַבְרְבָן וְחֶזְוַהּ רַב מִן־חַבְרָתַהּ׃
:sanctis cum prælium faciens sic quod cornu & ,eram Videns
21 חָזֵה הֲוֵית וְקַרְנָא דִכֵּן עָבְדָה קְרָב עִם־קַדִּישִׁין
iudicium & ,dierum antiquus venit Donec .eis præualens &
22 וְיָכְלָה לְהוֹן׃ עַד דִּי־אֲתָה עַתִּיק יוֹמַיָּא וְדִינָא
possidebunt regnum & ,aduenit tempus & ;altissimis sanctis est datum
יְהִב לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְזִמְנָא מְטָה וּמַלְכוּתָא הֶחֱסִנוּ
quartum regnum quarta Bestia ,ait Sic .Sancti
23 קַדִּישִׁין׃ כֵּן אֲמַר חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא מַלְכוּ רְבִיעָאָה
vniuersam devorabit & ;regnis omnib ab differet quod ,terra in erit
תֶּהֱוֵא בְאַרְעָא דִּי תִשְׁנֵא מִן־כׇּל־מַלְכְוָתָא וְתֵאכֻל כׇּל־
.eam comminuet & ,eam calcabit & ,terram
אַרְעָא וּתְדוּשִׁנַּהּ וְתַדְּקִנַּהּ׃
;consurgent reges decem ,regno ipso ex ,decem cornua Et
24 וְקַרְנַיָּא עֲשַׂר מִנַּהּ מַלְכוּתָה עַשְׂרָה מַלְכִין יְקֻמוּן
tres & ,prioribus à differet ipse & ,eos post consurget alius &
וְאׇחֳרָן יְקוּם אַחֲרֵיהוֹן וְהוּא יִשְׁנֵא מִן־קַדְמָיֵא וּתְלָתָה
.humiliabit reges
מַלְכִין יְהַשְׁפִּל׃

Videbam: חָזֵה; *vt; *igneus trahebatur, & egrediebatur. Tmillia *decies millies centena millia; *Videbā tunc propter vocē *loquebatur: videbam; *reliquis bestiis ablata esset potestas *vita עַד־חַיָּא; *Videbam; *veniebat; *tribus, *æterna; *Cōtritus est *habebā spiritū contritū *corporis, כְּרֵה חָזָא *ad *veritatem; מַלֵּל יָדַע *sunt; *qui; *stare super veritate bestiæ quartæ, *erat distincta *valde, *ferrei, וְנִפְלַח; שְׁנַיִן *ærei, quæ comedebat, cōminuebat, *cōculcabat. *erant *cui similiter erant, *maior *Videbam, *similiter faciebat bellū *præualebat; *malus erit; *turbabit דָּקַק; *maior erit

altissimorum sanctos & ,loquetur altissimi parte ex sermones Et
25 וּמִלִּין לְצַד עִלָּאָה יְמַלִּל וּלְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין
eius manu in tradentur & ,legem & ,tempora mutare putabit & ;abolebit
יְבַלֵּא וְיִסְבַּר לְהַשְׁנָיָה זִמְנִין וְדָת וְיִתְיַהֲבוּן בִּידֵהּ
.temporis partem & ,tempora & ,tempus ad vsque
עַד־עִדָּן וְעִדָּנִין וּפְלַג עִדָּן׃
perdendum & ,delendum ad ,auferent eius potestatē & ;sedebit iudiciū Et
26 וְדִינָא יִתִּב וְשׇׁלְטָנֵהּ יְהַעְדּוֹן לְהַשְׁמָדָה וּלְהוֹבָדָה
.finem in vsque
עַד־סוֹפָא׃
omne subter regnorum magnitudo & ,potestas & ,regnum Et
27 וּמַלְכוּתָה וְשׇׁלְטָנָא וּרְבוּתָא דִּי מַלְכְוָת תְּחוֹת כׇּל־
regnum eius regnum ;altissimorum sanctorum populo est datum cælum
שְׁמַיָּא יְהִיבַת לְעַם קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין מַלְכוּתֵהּ מַלְכוּת
.obedient & ,seruient ei potestates omnes & ,seculi
עָלַם וְכֹל שׇׁלְטָנַיָּא לֵהּ יִפְלְחוּן וְיִשְׁתַּמְּעוּן׃
multùm ,Daniel ego :verbi finis vsque Huc
28 עַד־כָּה סוֹפָא דִי־מִלְּתָא אֲנָה דָנִיֵּאל שַׂגִּיא
,me super sunt immutati mei splendores & ,me terrerunt meæ cogitationes
רַעְיוֹנַי יְבַהֲלֻנַּנִי וְזִיוַי יִשְׁתַּנּוֹן עֲלַי
.conseruaui meo corde in sermonem &
וּמִלְּתָא בְּלִבִּי נִטְרֵת׃

*conteret: *dimidium; *vt dissipent, & disperdant אֲבַד; *regni; *dabitur; *æternum, *vultus me mutatus est in רְעָא

CAP. VIII. ח

apparuit visio ,regis Balsasar regni tertio anno In
1 בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת בֵּלְאשַׁצַּר הַמֶּלֶךְ חָזוֹן נִרְאָה
.principio in me ad apparuit postquam Daniel ego :me ad
אֵלַי אֲנִי דָנִיֵּאל אַחֲרֵי הַנִּרְאָה אֵלַי בַּתְּחִלָּה׃
,metropoli Susan in ego & ,me videndo in fuit & ,visione in vidi Et
2 וָאֶרְאֶה בֶּחָזוֹן וַיְהִי בִּרְאֹתִי וַאֲנִי בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה
super eram ego & ,visione in vidi & :prouincia Helam in quæ
אֲשֶׁר בְּעֵילָם הַמְּדִינָה וָאֶרְאֶה בֶּחָזוֹן וַאֲנִי הָיִיתִי עַל־
aries ecce & ,vidi & ,meos oculos leuaui Et .Vlai fluuium
3 אוּבַל אוּלָי׃ וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אַיִל
,excelsa cornua & ;cornua & ei , fluui faciem ad stans vnus
אֶחָד עֹמֵד לִפְנֵי הָאֻבָל וְלוֹ קְרָנָיִם וְהַקְּרָנַיִם גְּבֹהוֹת
.nouissimo in ascendens excelsum & ,secundo præ excelsum vnum &
וְהָאַחַת גְּבֹהָה מִן־הַשֵּׁנִית וְהַגְּבֹהָה עֹלָה בָּאַחֲרֹנָה׃
Meridie ad & ,Aquilone & ,mare ad cornupetentē arietem Vidi
4 רָאִיתִי אֶת־הָאַיִל מְנַגֵּחַ יָמָּה וְצָפוֹנָה וָנֶגְבָּה
;eius manu de eruens nec ,eius facies ad stabant non bestiæ omnes &
וְכׇל־חַיּוֹת לֹא־יַעַמְדוּ לְפָנָיו וְאֵין מַצִּיל מִיָּדוֹ
.est magnificatus & ,suam voluntatem secundum fecit &
וְעָשָׂה כִרְצֹנוֹ וְהִגְדִּיל׃
ab veniens caprarum hircus ecce & ;perpendens eram ego Et
5 וַאֲנִי הָיִיתִי מֵבִין וְהִנֵּה צְפִיר־הָעִזִּים בָּא מִן־
hirco & :terram in tangens non & ,terræ totius faciem super Occidente
הַמַּעֲרָב עַל־פְּנֵי כׇל־הָאָרֶץ וְאֵין נוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וְהַצָּפִיר
.eius oculos inter visionis cornu
קֶרֶן חָזוּת בֵּין עֵינָיו׃
stantem videram quem ,cornua habentē arietem ad venit Et
6 וַיָּבֹא עַד־הָאַיִל בַּעַל הַקְּרָנַיִם אֲשֶׁר רָאִיתִי עֹמֵד
,suæ fortitudinis ira in eum ad cucurrit & ;fluuium ante
לִפְנֵי הָאֻבָל וַיָּרׇץ אֵלָיו בַּחֲמַת כֹּחוֹ׃
,eum in est commotus bile & ,arietem iuxta pertingentem eum vidi Et
7 וּרְאִיתִיו מַגִּיעַ אֵצֶל הָאַיִל וַיִּתְמַרְמַר אֵלָיו
erat non & ,eius cornua duo confregit & ,arietem percussit &
וַיַּךְ אֶת־הָאַיִל וַיְשַׁבֵּר אֶת־שְׁתֵּי קְרָנָיו וְלֹא־הָיָה
,terram in eum proiecit & ;eum ante standum ad ,ariete in fortitudo
כֹחַ בָּאַיִל לַעֲמֹד לְפָנָיו וַיַּשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה
.eius manu de arietem eruens non & ,eum conculcauit &
וַיִּרְמְסֵהוּ וְלֹא־הָיָה מַצִּיל לָאַיִל מִיָּדוֹ׃
,illum roborati vt & :valde vsque est magnificatus caprarum hircus Et
8 וּצְפִיר הָעִזִּים הִגְדִּיל עַד־מְאֹד וּכְעׇצְמוֹ
,eo pro quatuor apparentia ascenderunt & ,magnum cornu est fractum
נִשְׁבְּרָה הַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה וַתַּעֲלֶנָה חָזוּת אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ
est egressum illis ex vno ex Et .cæli ventos quatuor in
9 לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמָיִם׃ וּמִן־הָאַחַת מֵהֶם יָצָא
,Orientem ad & ,Meridiem ad præstanter creuit & ;paruum vnum cornu
קֶרֶן־אַחַת מִצְּעִירָה וַתִּגְדַּל־יֶתֶר אֶל־הַנֶּגֶב וְאֶל־הַמִּזְרָח
deiecit & ;cælorum exercitum ad vsque creuit Et ornatum ad &
10 וְאֶל־הַצֶּבִי׃ וַתִּגְדַּל עַד־צְבָא הַשָּׁמָיִם וַתַּפֵּל
.eas conculcauit & ,stellis de & ,exercitu de terram
אַרְצָה מִן־הַצָּבָא וּמִן־הַכּוֹכָבִים וַתִּרְמְסֵם׃

חָזוֹן *mihi: *post illud quod *cum viderē, *metropoli *regia, רָאָה *erat *iuxta flumen; אֻבַל אָבַל *stabat ante fluuium, *erant *excelsius altero, *excelsius ascendebat; שָׁנָה *Occidente; רָאָה *coram ipso, *erat qui erueret; נִצַּל רָצָה *hæc *veniebat; עֹז *faciem *tangebat *erat *visibile; *appropinquantem ad *eleuatus est contra; *comminuit; *qui erueret נָכָה; *vehementissimè: *cum creuisset, *in visu עָלָה; *valde; *terram desiderabilem Israel. *in

est ablatum eo ab & : est magnificatum exercitus principem ad vsque Et

11 וְעַד שַׂר־הַצָּבָא הִגְדִּיל וּמִמֶּנּוּ הֻרַם

eius sanctuarij * locus est proiectus & , † iuge

הַתָּמִיד וְהֻשְׁלַךְ מְכוֹן מִקְדָּשׁוֹ׃

veritatē proiiciet & , praeuaricatione in * iuge contra dabitur exercitus † Et

12 וְצָבָא תִּנָּתֵן עַל־הַתָּמִיד בְּפָשַׁע וְתַשְׁלֵךְ אֱמֶת

prosperabitur & , faciet & , terram in

אַרְצָה וְעָשְׂתָה וְהִצְלִיחָה׃

sanctus * vnus dixit & ; loquentem sanctum * vnum audiui Et

13 וָאֶשְׁמְעָה אֶחָד־קָדוֹשׁ מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֶחָד קָדוֹשׁ

desolans praeuaricatio & , † iuge visio Vsquequo , loquenti cuidam

לַפַּלְמוֹנִי הַמְדַבֵּר עַד־מָתַי הֶחָזוֹן הַתָּמִיד וְהַפֶּשַׁע שֹׁמֵם

, me ad dixit Et ; conculcationem † exercitum &, sanctitatem & dare †

תֵּת וְקֹדֶשׁ וְצָבָא מִרְמָס׃

14 וַיֹּאמֶר אֵלַי

sanctitas * iustificabitur & ; trecentis & mille , mane vespera ad Vsq;

עַד עֶרֶב בֹּקֶר אַלְפַּיִם וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְנִצְדַּק קֹדֶשׁ׃

quaesiui † & , visionem Daniel ego me videndo in * , fuit Et

15 וַיְהִי בִּרְאֹתִי אֲנִי דָנִיֵּאל אֶת־הֶחָזוֹן וָאֲבַקְשָׁה

viri aspectus tanquam me coram stans † ecce &, intelligentiam

בִינָה וְהִנֵּה עֹמֵד לְנֶגְדִּי כְּמַרְאֵה־גָבֶר׃

, dixit & , clamauit & ; Vlai inter hominis vocem audiui Et

16 וָאֶשְׁמַע קוֹל־אָדָם בֵּין אוּלָי וַיִּקְרָא וַיֹּאמַר

visionem istum fac intelligere , Gabriel

גַּבְרִיאֵל הָבֵן לְהַלָּז אֶת־הַמַּרְאֶה׃

corrui & , sum territus , ipsum veniendo in & ; meum stare iuxta venit Et

17 וַיָּבֹא אֵצֶל עָמְדִי וּבְבֹאוֹ נִבְעַתִּי וָאֶפְּלָה

finis * tempus ad quia , hominis fili Intellige , me ad dixit & ; meas facies super

עַל־פָּנָי וַיֹּאמֶר אֵלַי הָבֵן בֶּן־אָדָם כִּי לְעֶת־קֵץ

, meas facies super sum correpti sopore † , mecum ipsum loquendo in † Et ; visionis

הֶחָזוֹן׃ 18 וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי נִרְדַּמְתִּי עַל־פָּנַי

meum stare super * me fecit stare & , me in tetigit & ; terram in

אָרְצָה וַיִּגַּע־בִּי וַיַּעֲמִידֵנִי עַל־עָמְדִי׃

nouissimo in erit quod te faciens cognoscere ego Ecce , dixit Et

19 וַיֹּאמֶר הִנְנִי מוֹדִיעֲךָ אֵת אֲשֶׁר־יִהְיֶה בְּאַחֲרִית

habentem vidisti quem , Aries , finis statutum * ad quia ; irae

הַזָּעַם כִּי לְמוֹעֵד קֵץ׃ 20 הָאַיִל אֲשֶׁר־רָאִיתָ בַּעַל

rex pilosus , hircus Et , Paras & Madai * reges ; cornua

הַקְּרָנָיִם מַלְכֵי מָדַי וּפָרָס׃ 21 וְהַצָּפִיר הַשָּׂעִיר מֶלֶךְ

primus rex ipse † , eius oculos inter † quod , grande cornu & ; Iauan

יָוָן וְהַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בֵּין־עֵינָיו הוּא הַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן׃

regna quatuor ; eo pro quatuor steterunt & , est contritum Et

22 וְהַנִּשְׁבֶּרֶת וַתַּעֲמֹדְנָה אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ אַרְבַּע מַלְכֻיוֹת

eius fortitudine in non & , stabunt gente de

מִגּוֹי יַעֲמֹדְנָה וְלֹא בְכֹחוֹ׃

; praeuaricatores consummari secundum † , eorum regni nouissimo in Et

23 וּבְאַחֲרִית מַלְכוּתָם כְּהָתֵם הַפֹּשְׁעִים

roborabitur Et , aenigmata intelligens & , faciebus fortis rex stabit

יַעֲמֹד מֶלֶךְ עַז־פָּנִים וּמֵבִין חִידוֹת׃ 24 וְעָצַם

, prosperabitur & , corrumpet mirabilia & , sua fortitudine in nō & , eius fortitudo

כֹּחוֹ וְלֹא בְכֹחוֹ וְנִפְלָאוֹת יַשְׁחִית וְהִצְלִיחַ

, sanctorum populum & , robustos corrumpet * & ; faciet &

וְעָשָׂה וְהִשְׁחִית עֲצוּמִים וְעַם־קְדֹשִׁים׃

, eius manu in dolus prosperabitur & eius intellectum super † Et

25 וְעַל־שִׂכְלוֹ וְהִצְלִיחַ מִרְמָה בְּיָדוֹ

super & † ; multos corrumpet tranquillitate in & , se magnificabit , eius corde in &

וּבִלְבָבוֹ יַגְדִּיל וּבְשַׁלְוָה יַשְׁחִית רַבִּים וְעַל

, conteretur manu nihilo in * & , stabit principum principem

שַׂר־שָׂרִים יַעֲמֹד וּבְאֶפֶס יָד יִשָּׁבֵר׃

tu & : ipsa * veritas , est dicta quae , matutini & vesperae † visio Et

26 וּמַרְאֵה הָעֶרֶב וְהַבֹּקֶר אֲשֶׁר נֶאֱמַר אֱמֶת הוּא וְאַתָּה

, sum affectus * Daniel ego Et , multos dies ad quia , visionem obstrue

סְתֹם הֶחָזוֹן כִּי לְיָמִים רַבִּים׃ 27 וַאֲנִי דָנִיֵּאל נִהְיֵיתִי

; regis opus feci & , surrexi & , dies † aegrotaui &

וְנֶחֱלֵיתִי יָמִים וָאָקוּם וָאֶעֱשֶׂה אֶת־מְלֶאכֶת הַמֶּלֶךְ

, audiens * non & ; visione super stupebam &

וָאֶשְׁתּוֹמֵם עַל־הַמַּרְאֶה וְאֵין מֵבִין׃

CAP. IX. ט

qui ; Madai semine de Achasueros filij Darianes vno anno In

1 בִּשְׁנַת אַחַת לְדָרְיָוֶשׁ בֶּן־אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִזֶּרַע מָדָי אֲשֶׁר

Chasdim regnum super rex fuit constitutus

הָמְלַךְ עַל מַלְכוּת כַּשְׂדִּים׃

; libris in intellexi Daniel ego , ipsum regnare vno † anno In

2 בִּשְׁנַת אַחַת לְמָלְכוֹ אֲנִי דָּנִיֵּאל בִּינֹתִי בַּסְּפָרִים

Irmeiah ad DOMINI verbum fuit quo † , annorum numerum

מִסְפַּר הַשָּׁנִים אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמִיָה

annos septuaginta Ierusalaim desolationes complendum ad , prophetam

הַנָּבִיא לְמַלֹּאות לְחָרְבוֹת יְרוּשָׁלִַם שִׁבְעִים שָׁנָה׃

quaerendum ad † , Deum Dominum ad meas facies dedi † Et

3 וָאֶתְּנָה אֶת־פָּנַי אֶל־אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים לְבַקֵּשׁ

cinere & , sacco & , ieiunio in , deprecationes † & , orationem

תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים בְּצוֹם וְשַׂק וָאֵפֶר׃

, dixi & ; confessus sum & , meum Deum DOMINVM oraui Et

4 וָאֶתְפַּלְלָה לַיהוָה אֱלֹהַי וָאֶתְוַדֶּה וָאֹמְרָה

pactum custodiens , terribilis & , magne Deus Domine Obsecro

אָנָּא אֲדֹנָי הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית

eius mandata custodientibus & , eum diligentibus misericordiam &

וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃

recedere * & ; rebellauimus & , egimus impiè & , peruertimus † & , Peccauimus

5 חָטָאנוּ וְעָוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ וּמָרָדְנוּ וְסוֹר

tuos seruos ad audiuimus * non Et ; tuis iudicijs à & , tuis mandatis à

מִמִּצְוֹתֶךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ׃ 6 וְלֹא שָׁמַעְנוּ אֶל־עֲבָדֶיךָ

, nostros reges ad † , tuo nomine in sunt locuti qui , prophetas

הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּשִׁמְךָ אֶל־מְלָכֵינוּ

terrae populum omnem ad & , nostros patres & , nostros principes

שָׂרֵינוּ וַאֲבֹתֵינוּ וְאֶל כָּל־עַם הָאָרֶץ׃

; hac die sicut , faciem † pudor nobis & , iustitia Domine Tibi

7 לְךָ אֲדֹנָי הַצְּדָקָה וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים כַּיּוֹם הַזֶּה

, Israel omni & , Ierusalaim habitatoribus & , Iehudah viro

לְאִישׁ יְהוּדָה וּלְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל

illuc eos expulisti quò † , terris vniuersis in , longinquis & , propinquis

הַקְּרֹבִים וְהָרְחֹקִים בְּכָל־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתָּם שָׁם

te in sunt praeuaricati qua , eorum praeuaricatione in *

בְּמַעֲלָם אֲשֶׁר מָעֲלוּ־בָךְ׃

, nostris principibus , nostris regibus , faciem † pudor nobis Domine

8 אֲדֹנָי לָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים לִמְלָכֵינוּ לְשָׂרֵינוּ

nostro Deo Domino tibi peccauimus quia , nostris patribus &

וְלַאֲבֹתֵינוּ אֲשֶׁר חָטָאנוּ לָךְ׃ 9 לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ

eum in fuimus rebelles † quia ; indulgentiae † & , misericordiae

הָרַחֲמִים וְהַסְּלִחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בּוֹ׃

eundum ad † , nostri Dei DOMINI voce in * obediuimus non Et

10 וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת

prophetarū suorū seruorū manu in nostras facies ad † dedit quas † , eius legibus † in

בְּתוֹרֹתָיו אֲשֶׁר נָתַן לְפָנֵינוּ בְּיַד עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים׃

non ad , recedere † & , tuam legem sunt transgressi Israel omnis Et

11 וְכָל־יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ אֶת־תּוֹרָתֶךָ וְסוֹר לְבִלְתִּי

quod , iuliurandum & , execratio † nos super stillauit & ; tua voce in audiendum

שְׁמוֹעַ בְּקֹלֶךָ וַתִּתַּךְ עָלֵינוּ הָאָלָה וְהַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר

ei peccauimus quia , Dei serui Mosheh lege in est scriptum

כְּתוּבָה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֶבֶד־הָאֱלֹהִים כִּי חָטָאנוּ לוֹ׃

, nostros iudices sup & , nos super est locut † quae sua verba statuit Et

12 וַיָּקֶם אֶת־דְּבָרָיו אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלֵינוּ וְעַל שֹׁפְטֵינוּ

non quod ; grande malum nos super adducendum ad * , nos iudicauerūt qui

אֲשֶׁר שְׁפָטוּנוּ לְהָבִיא עָלֵינוּ רָעָה גְדֹלָה אֲשֶׁר לֹא־

Ierusalaim in est factum quemadmodum , caelo omni sub fuit factum

נֶעֶשְׂתָה תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם כַּאֲשֶׁר נֶעֶשְׂתָה בִּירוּשָׁלִָם׃

venit hoc malum omne , Mosheh lege in est scriptū Sicut

13 כַּאֲשֶׁר כָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת בָּאָה

nos auertendū ad * , nostri Dei DOMINI facies sumus deprecati † nō & ; nos super

עָלֵינוּ וְלֹא־חִלִּינוּ אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָשׁוּב

tuam veritatem intelligendum ad & , nostris iniquitatibus ab

מֵעֲוֺנֵנוּ וּלְהַשְׂכִּיל בַּאֲמִתֶּךָ׃

; nos super illud adduxit & , malum super DOMINVS vigilauit † Et

14 וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל־הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ

quae , suis operibus omnibus super * noster Deus DOMINVS * iustus quia

כִּי־צַדִּיק יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר

eius voce in † audiuimus non & , fecit

עָשָׂה וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקֹלוֹ׃

tuum populum eduxisti qui , noster Deus Domine nunc Et

15 וְעַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת־עַמְּךָ

diem secundum nomen tibi fecisti & , forti manu in Aegypti terra de

מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם

tuas iustitias omnes secūdm Domine , egimus impiè , peccauimus hunc

הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ׃ 16 אֲדֹנָי כְּכָל־צִדְקֹתֶךָ

monte , Ierusalaim tua ciuitate à tua ira & , tuus nasus nunc † auertatur

יָשָׁב־נָא אַפְּךָ וַחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלִַם הַר־

Ierusalaim , nostrorū patrū iniquitatib⁹ in & nostris peccatis in † quia ; tuae sanctitatis

קָדְשֶׁךָ כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֺנוֹת אֲבֹתֵינוּ יְרוּשָׁלִַם

nostris circuitibus † cunctis * opprobrium in tuus populus &

וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל־סְבִיבֹתֵינוּ׃

ei * deprecationes ad & , tui serui orationem noster Deus audi nunc Et

17 וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תַּחֲנוּנָיו

Marginalia (right): † sacrificium, * sanctificationis † tempus * sacrificium propter praeuaricationē, † sanctis; † sacrificium, חזה † ad dandū, & sanctuarium † in * sanctuarium; מאה * cum viderē * quaererem † stetit; בין * locum cum venisset, † in faciem meam: * destinatum erit * cum loquerētur; † cecidi stupore in faciem meam * iuxta locū נגע ידע † faciam † tempus erit † hircus * Medorum & Persarum sunt. † Graeciae est: * erat † est; † cum cōsummati fuerint המם * facie, * mirabiliter vastabit, * vastabit † secundum † dolo vastabit * etiā contra † absq; manu † vespertina, & matutina, * est: † claude † erit * contritus היה * per * erat qui faceret intelligere. שמם; † Medorum; † primo quo regnauit, בין * de

Marginalia (left): † posui faciē meam † vt quaererē * deprecationem פלל; * te † tua. † iniquitatem fecimus, * recessimus עוה * obediuimus seruis tuis prophetis, † regibus nostris, principibus nostris, & patribus nostris, & omni populo שור † faciei, בוש † ad quas eiecisti נדח * propter praeuaricationē † faciei, שור; † propitiationes; † recessimus ab eo. * voci † vt ambularemus הלך † lege † quam corā nobis per manum * declinauerūt vt non obtēperarent voci tuae: † maledictio, נתך קום * vt adduceret; ירה * rogauimus faciem * vt reuerteremur חלה עוה אמן † festinauit * est † in † vocem יצא; * obsecro furor † sancto tuo; * propter peccata nostra, & propter iniquitates * sunt † in circuitu nostro. פלל

.Dominum propter‡ desolatum* tuū sanctuariū super *tuas facies*† illustra &
וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי׃

vide &, tuos oculos aperi ;audi &, tuam aurē meus Deus Inclina
18 הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה

quia ;*eā super* tuū nomē est inuocatū quam† ciuitatē &, nostras desolationes
שֹׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר־נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי

,*tuas facies ad* ‖ nostras preces *facientes cadere nos* ‡ nostris iustitiis *super** non
לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ

Domine ,exaudi Domine .multis tuis miserationibus *super** sed
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ 19 אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי

temetipsum propter ;moreris ne ,fac & ,attende ,Domine ,parce
סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל־תְּאַחַר לְמַעַנְךָ

super & ,tuā ciuitatē super est inuocatum tuum nomen quia ,meus Deus
אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־

,meū peccatū *confitens* ‖ & ,*orans*‡ & ,*loquens** ego adhuc Et .tuū populū
עַמֶּךָ׃ 20 וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי

coram meam deprecationem *deiiciens* † & ;Israel mei populi peccatum &
וְחַטַּאת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּמַפִּיל תְּחִנָּתִי לִפְנֵי

.mei Dei *sanctitatis*‡ monte *super*‖ meo Deo DOMINO
יְהוָה אֱלֹהַי עַל הַר־קֹדֶשׁ אֱלֹהָי׃

videram quem ,Gabriel vir & ;oratione in *loquens** ego adhuc Et
21 וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי

tempus secundum† me *ad tangens* ,*lassitudine in*‡ volans ,principio in ,visione in
בֶחָזוֹן בַּתְּחִלָּה מֻעָף בִּיעָף נֹגֵעַ אֵלַי כְּעֵת

,dixit & ;mecum est locutus & ,me fecit intelligere Et .*vesperæ muneris*
מִנְחַת־עָרֶב׃ 22 וַיָּבֶן וַיְדַבֵּר עִמִּי וַיֹּאמַר

.intelligentiam te *faciendum*‡ intelligere *ad** ,sum egressus nunc Daniel
דָּנִיֵּאל עַתָּה יָצָאתִי לְהַשְׂכִּילְךָ בִינָה׃

,veni ego & ,verbum est egressum tuarū deprecationū principio In
23 בִּתְחִלַּת תַּחֲנוּנֶיךָ יָצָא דָבָר וַאֲנִי בָּאתִי

.*visione in*† intellige &, *verbo in*‡ intellige & :*tu*‖ desideriorū‡ quia ,*indicandū ad**
לְהַגִּיד כִּי חֲמוּדוֹת אָתָּה וּבִין בַּדָּבָר וְהָבֵן בַּמַּרְאֶה׃

ciuitatē super & ,tuum populū super *decisa*† septuaginta Hebdomadæ
24 שָׁבֻעִים שִׁבְעִים נֶחְתַּךְ עַל־עַמְּךָ וְעַל־עִיר

,peccata *sigillandum*‡ ad & ,præuaricationem consumendū ad ,*tuæ sanctitatis*‡
קָדְשֶׁךָ לְכַלֵּא הַפֶּשַׁע וּלְחָתֵם חַטָּאוֹת

sigillandum‡ ad & ;seculorū iustitiā adducendū ad & ,iniquitatē expiandū ad &
וּלְכַפֵּר עָוֺן וּלְהָבִיא צֶדֶק עֹלָמִים וְלַחְתֹּם

.sanctitatum sanctitatem vngendum ad & ,prophetam & ,visionem
חָזוֹן וְנָבִיא וְלִמְשֹׁחַ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃

,faciendum reuerti ad ,sermonis exitu ab intelliges & ,scies Et
25 וְתֵדַע וְתַשְׂכֵּל מִן־מֹצָא דָבָר לְהָשִׁיב

:septem hebdomadæ ,ducem *vnctum** ad vsque Ierusalaim ædificandū ad &
וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַםִ עַד־מָשִׁיחַ נָגִיד שָׁבֻעִים שִׁבְעָה

,*fossa*† & platea ædificabitur & ,redibit duæ & sexaginta hebdomadæ &
וְשָׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ

duas & sexaginta hebdomadas post Et .temporum *coarctatione*‡ in &
וּבְצוֹק הָעִתִּים׃ 26 וְאַחֲרֵי הַשָּׁבֻעִים שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם

populus *corrumpet sanctitatem*‖ & ,ciuitatē & :ei ‡ non & ,*vnctus**‡ excidetur
יִכָּרֵת מָשִׁיחַ וְאֵין לוֹ וְהָעִיר וְהַקֹּדֶשׁ יַשְׁחִית עַם

*decisa** ,belli finē ad vsq; & ,inundatione in ,eius finis & ,venturi ducis
נָגִיד הַבָּא וְקִצּוֹ בַשֶּׁטֶף וְעַד קֵץ מִלְחָמָה נֶחֱרֶצֶת

: vna hebdomada multis pactum roborauit Et .desolationes
שֹׁמֵמוֹת׃ 27 וְהִגְבִּיר בְּרִית לָרַבִּים שָׁבוּעַ אֶחָד

alam † super & ,*munus*‡ & ,sacrificium faciet cessare *hebdomadæ dimidio* ‖ &
וַחֲצִי הַשָּׁבוּעַ יַשְׁבִּית זֶבַח וּמִנְחָה וְעַל כְּנַף

decisam ‡ & ,consummationem ad vsque & ,*stupefaciens** abominationum
שִׁקּוּצִים מְשֹׁמֵם וְעַד־כָּלָה וְנֶחֱרָצָה

.*obstupescentem*† super se effundet
תִּתַּךְ עַל־שֹׁמֵם׃

CAP. X. י

,Danieli est reuelatū verbum ,*Paras*‖ regis Cores tertio anno In
1 בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס דָּבָר נִגְלָה לְדָנִיֵּאל

,magna militia & ,verbum *veritas*‡ & :Belthesasar *eius* nomē vocatur cuius
אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמוֹ בֵּלְטְשַׁאצַּר וֶאֱמֶת הַדָּבָר וְצָבָא גָדוֹל

illis diebus In .visione in *ei** intelligentia & ,verbum intellexit &
וּבִין אֶת־הַדָּבָר וּבִינָה לוֹ בַּמַּרְאֶה׃ 2 בַּיָּמִים הָהֵם

.diebus hebdomadarum trium *lugens* *fui* † Daniel ego
אֲנִי דָנִיֵּאל הָיִיתִי מִתְאַבֵּל שְׁלֹשָׁה שָׁבֻעִים יָמִים׃

in *venit* † non vinum & caro & ,comedi non desideriorū Panem
3 לֶחֶם חֲמֻדוֹת לֹא אָכַלְתִּי וּבָשָׂר וָיַיִן לֹא־בָא אֶל־

hebdomadarū trium *complere ad vsque*‡ ;sum vnctus non vngēdo & ,meū os
פִּי וְסוֹךְ לֹא־סָכְתִּי עַד־מְלֹאת שְׁלֹשֶׁת שָׁבֻעִים

‡ faciē tuam ‡ quod est ‡ idque fac
אוֹר נַשֵּׂה יָאִיר ה
† super
* in ‡ prosternimus ‖ coram te,
נָפַל
* in
* loquebar, ‡ orabam, ‖ confitebar
יָדָה חָנַן
† prosternebā ‖ pro ‡ sancto
* loquebar ‡ volatu, tetigit † tempore sacrificij vespertini.
חָזָה חָלַל בִּין
* vt ‡ facerem
* vt indicarē, ‡ vir ‖ es: ‡ verbum, † visionem.
נָגַר
† decisæ sunt ‡ sanctā tuā, ‡ finiendum
ולחתם
עָוָה
יָדַע שׁוּב
* Christum
בָּנָה
† murus,
בָּנָה
‡ angustia ‡ Christus, ‡ erit ‖ sanctuariū dissipabit * decisæ sunt
קָצַץ
‖ dimidia hebdomada ‡ oblationē, † extensionē
חָצָה נָתַךְ
* admirari faciet, ‡ decisionem † admirātem.
‖ Persarum,
‡ verum est
אָמַן
* eius
† lugebam
† intrauerunt
‡ donec complerentur

ego & ;primi mensis quarta & vigesima die in Et :dies
4 יָמִים׃ וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַאֲנִי

.Chiddechel ‖ *ipsum* ,magni fluminis *manum super*‡ eram
הָיִיתִי עַל יַד הַנָּהָר הַגָּדוֹל הוּא חִדָּקֶל׃

:lineis vestitus vnus vir ecce & ,vidi & ,meos oculos leuaui Et
5 וָאֶשָּׂא אֶת־עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אִישׁ־אֶחָד לָבוּשׁ בַּדִּים

,Tarsis sicut eius corpus Et .*obrizi auri* *massa in* † accincti ei⁹ lumbi &
וּמָתְנָיו חֲגֻרִים בְּכֶתֶם אוּפָז׃ 6 וּגְוִיָּתוֹ כְתַרְשִׁישׁ

,ignis lampades ;vt eius oculi & ,fulguris aspectus velut eius facies &
וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ

eius verborum vox & :*politi* ‡ æris *oculus* ‖ sicut eius pedes & ,eius brachia &
וּזְרֹעֹתָיו וּמַרְגְּלֹתָיו כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל וְקוֹל דְּבָרָיו

:visionem solus Daniel ego vidi Et .*tumultus* * vox sicut
כְּקוֹל הָמוֹן׃ 7 וְרָאִיתִי אֲנִי דָנִיֵּאל לְבַדִּי אֶת־הַמַּרְאָה

sed ;visionem viderunt non ,mecum erant qui viri &
וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ אֶת־הַמַּרְאָה אֲבָל

.absconditum in fugerunt & ,eos super irruit magnus terror
חֲרָדָה גְדֹלָה נָפְלָה עֲלֵיהֶם וַיִּבְרְחוּ בְּהֵחָבֵא׃

magnam visionem vidi & ,solus sum relictus ego Et
8 וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי וָאֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאָה הַגְּדֹלָה

,corruptionē *in*‖ me ī est *versa*‡ mea vis & ;fortitudo me ī remāsit nō & ,hanc
הַזֹּאת וְלֹא נִשְׁאַר־בִּי כֹּחַ וְהוֹדִי נֶהְפַּךְ עָלַי לְמַשְׁחִית

:eius verborum vocem audiui Et .fortitudinem retinui non &
וְלֹא עָצַרְתִּי כֹּחַ׃ 9 וָאֶשְׁמַע אֶת־קוֹל דְּבָרָיו

super soporatus fui ego & ,eius verborum vocem *me audire secundum* † &
וּכְשָׁמְעִי אֶת־קוֹל דְּבָרָיו וַאֲנִי הָיִיתִי נִרְדָּם עַל־

;me *in* tetigit manus ecce Et .terram super *meæ facies &* ,*meas facies**
פָּנַי וּפָנַי אָרְצָה׃ 10 וְהִנֵּה־יָד נָגְעָה בִּי

.mearum manuum palmas & ,mea genua super me fecit mouere &
וַתְּנִיעֵנִי עַל־בִּרְכַּי וְכַפּוֹת יָדָי׃

quæ ,*verbis in*‡ intellige desideriorum vir Daniel ,me ad dixit Et
11 וַיֹּאמֶר אֵלַי דָּנִיֵּאל אִישׁ־חֲמֻדוֹת הָבֵן בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר

:te ad sum missus nunc quia ,tuum *stare*† super sta & ,te ad *loquens* ‡ ego
אָנֹכִי דֹּבֵר אֵלֶיךָ וַעֲמֹד עַל־עָמְדֶךָ כִּי עַתָּה שֻׁלַּחְתִּי אֵלֶיךָ

.tremens steti ,hoc verbum mecum *ipsum loquendo in*‖ &
וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה עָמַדְתִּי מַרְעִיד׃

primo die ex quia ,Daniel timeas Ne ,me ad ait Et
12 וַיֹּאמֶר אֵלַי אַל־תִּירָא דָנִיֵּאל כִּי מִן־הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן

,tuo Deo coram te affligendū ad & ,intelligendū ad tuum cor dedisti quo
אֲשֶׁר נָתַתָּ אֶת־לִבְּךָ לְהָבִין וּלְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֶיךָ

.*tuis verbis in* ‖ veni ego & ;tua verba sunt exaudita
נִשְׁמְעוּ דְבָרֶיךָ וַאֲנִי־בָאתִי בִּדְבָרֶיךָ׃

,*die*‡ vno & viginti me contra *stans** Persidis regni princeps Et
13 וְשַׂר מַלְכוּת פָּרַס עֹמֵד לְנֶגְדִּי עֶשְׂרִים וְאֶחָד יוֹם

:mihi auxiliandū ad venit *primorum* *principum* † vnus Michael ecce &
וְהִנֵּה מִיכָאֵל אַחַד הַשָּׂרִים הָרִאשֹׁנִים בָּא לְעָזְרֵנִי

.*Paras* *reges*‡ apud ibi remansi ego &
וַאֲנִי נוֹתַרְתִּי שָׁם אֵצֶל מַלְכֵי פָרָס׃

tuo populo est euenturum quod ,te *faciendum*‡ intelligere *ad*‖ veni Et
14 וּבָאתִי לַהֲבִינְךָ אֵת אֲשֶׁר־יִקְרָה לְעַמְּךָ

.dies in visio adhuc quoniam ;dierum nouissimo in
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים כִּי־עוֹד חָזוֹן לַיָּמִים׃

meas facies dedi‡ , hæc verba secundum mecum *ipsum loquendo in** Et
15 וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה נָתַתִּי פָנַי

hominis *filiorum*† similitudo tanquam ecce Et .*obmutui*‡ & ,terram ad
אַרְצָה וְנֶאֱלָמְתִּי׃ 16 וְהִנֵּה כִּדְמוּת בְּנֵי אָדָם

stantem ad dixi & ,sum locut⁹ & ,meū os aperui & ;mea labia *super tangens*‖
נֹגֵעַ עַל־שְׂפָתָי וָאֶפְתַּח־פִּי וָאֲדַבְּרָה וָאֹמְרָה אֶל־הָעֹמֵד

non & ,me *super mea tormina sunt versa*‡ visione in ,mi Domine, me contra
לְנֶגְדִּי אֲדֹנִי בַּמַּרְאָה נֶהֶפְכוּ צִירַי עָלַי וְלֹא

loqui illius mei domini seruus poterit quomodo Et .fortitudinē retinui
עָצַרְתִּי כֹּחַ׃ 17 וְהֵיךְ יוּכַל עֶבֶד אֲדֹנִי זֶה לְדַבֵּר

mens‖ & ,fortitudo me in stetit non *tunc** ex *ego* & ?illo meo domino cum
עִם־אֲדֹנִי זֶה וַאֲנִי מֵעַתָּה לֹא־יַעֲמָד־בִּי כֹחַ וּנְשָׁמָה

visio tanquam ,me *in* tetigit & ,addidit Et .me in remansit non
לֹא נִשְׁאֲרָה־בִי׃ 18 וַיֹּסֶף וַיִּגַּע־בִּי כְּמַרְאֵה

,desideriorū vir timeas Ne ,dixit Et .me confortauit & ,hominis
אָדָם וַיְחַזְּקֵנִי׃ 19 וַיֹּאמֶר אַל־תִּירָא אִישׁ־חֲמֻדוֹת

,sum cōfortat⁹ ,mecū *ipsum loqui secundū*‖ & :te robora & ,te cōforta ,tibi pax
שָׁלוֹם לָךְ חֲזַק וַחֲזָק וּכְדַבְּרוֹ עִמִּי הִתְחַזַּקְתִּי

,ait Et .me confortasti quia ,meus dominus Loquatur ,dixi &
וָאֹמְרָה יְדַבֵּר אֲדֹנִי כִּי חִזַּקְתָּנִי׃ 20 וַיֹּאמֶר

cum *bellandum ad*‖ ,reuertar nunc & ?te ad venerim quid vt nosti Num
הֲיָדַעְתָּ לָמָּה־בָּאתִי אֵלֶיךָ וְעַתָּה אָשׁוּב לְהִלָּחֵם עִם־

.venit *Iauan*‡ princeps ecce & ,*egrediens** ego & :Persidis principe
שַׂר פָּרָס וַאֲנִי יוֹצֵא וְהִנֵּה שַׂר־יָוָן בָּא׃

‡ iuxta ripam ‖ Tigris.
נָשָׂא רָאָה
† auro obrizo.
‖ color ‡ candentis,
* multitudinis.
הָיָה רָאָה
* mutata ‖ propter
† cūm audissem
* faciē meā, & facies mea
נוּעַ כָּפַף
‡ verba,
‡ loquar † gradum
‖ cūm loqueretur
עָנָה
‖ propter verba tua.
בּוֹא
* stetit ‡ diebus, † è principib⁹ primis ‡ regem Persarum.
יָתַר
‖ vt ‡ facerem
חָזָה
* cūm loqueretur ‡ posui vultū meum ‡ tacui. † filij ‖ tangebat
דָּמָה צוּר
‡ cōuersi sunt dolores mei in
‡ hoc tēpore ‖ halitus
יָסַף נָגַע
‖ cūm loqueretur
‖ vt prœliet
* egredior, ‡ Græciæ

non &:veritatis ſcriptura in deſignatum † tibi annunciabo Sed
21 † אבל [n]אגיד לך את־הרשום בכתב [o]אמת ואין
.veſter princeps Michael niſi ,his ſuper mecum ſe fortificans ‡ vnus
אחד מתחזק עמי על־אלה כי אם־מיכאל [p]שרכם ׃

†quod expreſſum eſt
[n]נגד [o]אמן
‡qui teneat
[p]שור

CAP. XI. יא

confortandum ad me ſtare ‡ ,Medi Dariaues vno * anno in ego Et
1 † ואני בשנת אחת לדריוש המדי עמדי למחזיק
Ecce :tibi annunciabo veritatem nunc Et .eum roborandum ad &
2 ולמעוז לו ׃ † ועתה אמת אגיד לך הנה־
ditabitur quartus & ,Perſide in ſtantes † reges tres adhuc
עוד שלשה מלכים עמדים לפרס והרביעי יעשיר
ſuſcitabit,ſua opulentia in ipſum roborari ſecundũ‡& :omnibus præ magna opulentia‖
עשר־גדול מכל וכחזקתו בעשרו [q]יעיר
dominabitur & ,fortis rex ſtabit Et .Iauan regno cum ‡ omnes
3 הכל את מלכות יון ׃ † ועמד מלך גבור ומשל
.ſuam voluntatem ſecundum faciet & ,multo dominio
ממשל רב ועשה [r]כרצונו ׃
‖quatuor in diuidetur & ,eius regnum conteretur ,ipſum ſtare ſecundum‖Et
4 † וכעמדו תשבר מלכותו [s]ותחץ לארבע
eius dominiũ ſecundũ nõ & ,eius poſteritatem in non & ;cælorum ventos
רוחות השמים ולא לאחריתו ולא כמשלו
præter aliis & ,eius regnum extirpabitur quia ,eſt dominatus quo
אשר משל כי תנתש מלכותו ולאחרים מלבד־
;eius principibus de & ,Auſtri rex confortabitur Et .iſtos
5 אלה ׃ † ויחזק מלך־הנגב ומן־[t]שריו
.eius dominatio*multa dñatio ,dominabitur & ,eũ ſuper roborabitur &
ויחזק עליו ומשל ממשל רב ממשלתו ׃
veniet Auſtri regis filia & ,coniungentur annorum fine in Et
6 † [v]ולקץ שנים יתחברו ובת מלך־הנגב [x]תבוא
fortitudinẽ obtinebit nõ &;rectitudines faciendum ad‡,Aquilonis regem ad
אל־מלך הצפון [y]לעשות מישרים ולא־תעצר כוח
,eam adducentes & ,ipſa tradetur & ;eius ſemen & ,ſtabit non & ,brachij
הזרוע ולא יעמד וזרעו ותנתן היא ומביאיה
.temporibus in eam confortans & ,eius genitor &
והילדה ומחזקה בעתים ׃
,exercitum ad veniet & ;eius baſis† eius radicum virgulto‖ de ſtabit Et
7 † ועמד מנצר שרשיה [z]כנו ויבא אל־החיל
.cõfortabitur & eis in faciet &,Aquilonis regis munitionẽ in ingredietur &
ויבא [a]במעוז מלך הצפון ועשה בהם והחזיק ׃
vaſis cum ,eorum principibus cum eorum Deus etiam Et
8 † וגם אלהיהם עם־נסכיהם עם־כלי
:Aegyptum † adducet captiuitatem in auri & ,argenti ‡ ,eorum deſiderij ‡
חמדתם כסף וזהב [b]בשבי יבא מצרים
.Aquilonis rege a† ſtabit annos * ipſe &
והוא שנים יעמד ממלך הצפון ׃
.ſuam humum‖ ad reuertetur & ,Auſtri rex regnum in intrabit Et
9 † ובא במלכות מלך הנגב [c]ושב אל־אדמתו ׃
,plurimorum exercituum turbam colligent* & ,ſe miſcebunt† eius filij Et
10 † ובניו יתגרו ואספו המון חילים רבים
irritabitur & ,reuertetur & ;tranſibit & ,inundabit & ,veniendo veniet &
ובא בוא ושטף ועבר וישב [d]ויתגרה
,egredietur & ,Auſtri rex mouebitur bile‖Et .eius fortitudinem‡ad vſque
11 עד־מעזה ׃ † [e]ויתמרמר מלך הנגב ויצא
,magnã turbam ‡ faciet ſtare & ;Aquilonis rege cum eo cum pugnabit &
ונלחם עמו עם־מלך הצפון והעמיד המון רב
exaltabit ,multitudo eleuabitur Et .eius manu in turba‖ dabitur &
12 ונתן ההמון בידו ׃ † ונשא ההמון ירום
.roborabitur non & ,millia decem deiiciet & ;ſuum cor
לבבו והפיל רבאות ולא יעוז ׃
:priore præ multam turbam‖ faciet ſtare & ,Aquilonis rex reuertetur Et
13 † ושב מלך הצפון והעמיד המון רב מן־הראשון
,magno exercitu in ‡ veniendo veniet annorum temporum fine in &
ולקץ העתים שנים יבוא בוא בחיל גדול
ſtabunt multi illis temporibus in Et .multa ſubſtantia in &
14 וברכוש רב ׃ † ובעתים ההם רבים יעמדו
,eleuabuntur tui populi diſſipatorum filij & ; Auſtri regem ſuper‡
על־מלך הנגב ובני פריצי עמך ינשאו
,Aquilonis rex veniet Et .corruant & ,viſionem faciendum ſtare ad*
15 להעמיד [f]חזון ונכשלו ׃ † ויבא מלך הצפון
Auſtri brachia & ;munitionum‡ ciuitatem capiet & ,aggerem effundet &
וישפך סוללה ולכד עיר מבצרות וזרעות הנגב
.reſiſtendum ad fortitudo‡ non & ,eius electorum populo & ,ſtabunt non
לא יעמדו ועם מבחריו ואין כח לעמד ׃

*primo
‡ſtabam
†ſtabunt
‖opibus magnis‡cũm roboratus fuerit opibus ſuis,
[q]עור
‡contra regnũ Græciæ.
[r]רצה
‖cũm ſteterit
[s]חצה
[t]שור
*erit
[v]קצץ [x]בוא
‡vt faciat
[y]עשה
‖germine
†ſuper baſim
[z]כון [a]עוז
‡concupiſcibilibus
‡argenteis,& aureis †in
[b]שבה
‡per †contra regem
‖terram
[c]שוב
†irritabũtur,
*cõgregabũt multitudinẽ
[d]גרה [e]מרר
‡munitionẽ
‖concitabitur
‡multitudinẽ
‡multitudo
ירם ק
‖multitudinẽ maiorẽ quã prius:
‡cõtra cũ cũ
‡contra
‡vt ſtare faciant
[f]חזה
‡munitam;
*erit

ſtans ‡ non & ,ſuam voluntatem ſecundum eum ad veniens faciet Et
16 † ויעש הבא אליו כרצונו ואין עומד
.eius manu in deficiet & ,ornamenti* terra in ſtabit & ;eius facies ad
לפניו ויעמד בארץ־[h]הצבי וכלה בידו ׃
,eius regnum omne fortitudine in ingrediendum ad ,ſuas facies‡ ponet Et
17 † וישם פניו לבוא בתקף כל־מלכותו
ei dabit mulierum filiam & :faciet & ,eo cum recti * &
וישרים עמו ועשה ובת הנשים יתן־לו
.erit ei non & ,ſtabit non & ,illam corrumpendum ad†
להשחיתה ולא תעמד ולא־לו תהיה ׃
faciet ceſſare & :multas capiet & ,inſulas ad ſuas facies‡ conuertet Et
18 †[i] וישב פניו לאיים ולכד רבים והשבית
.ei inferat ſuum probrum ‡ ne , ei eius opprobrium gubernator‖
קצין חרפתו לו בלתי חרפתו ישיב לו ׃
,impinget & ,eius terræ fortalicia ‡ ad ſuas facies * conuertet Et
19 † וישב פניו למעוזי ארצו ונכשל
transferens † eius baſi ſuper ‡ ſtabit Et .inuenietur non & ,corruet &
20 ונפל ולא ימצא ׃ † ועמד על־כנו מעביר
,faciebus‖in non & ,conteretur vnus* diebus in & :regni gloria , exactorem
נוגש הדר מלכות ובימים אחדים ישבר ולא באפים
non &‖,deſpectus eius baſi ſuper ‡ ſtabit Et .prœlio in non &
21 ולא במלחמה ׃ † ועמד על־כנו נבזה ולא־
apprehendet * & ,quiete† in veniet & ;regni gloriam eo ſuper dabunt
נתנו עליו הוד מלכות ובא [k]בשלוה והחזיק
inundabuntur inundatione brachia Et .blanditiis in regnum
22 מלכות בחלקלקות ׃ † וזרעות השטף ישטפו
.fœderis dux etiam & ;conterentur & ,eius faciebus † à
מלפניו וישברו וגם נגיד ברית ׃
ſe roborabit & ,aſcendet & :dolum faciet ,eum ad ſe aſſociando ab* Et
23 † ומן־התחברות אליו יעשה מרמה ועלה ועצם
,ingredietur prouinciæ pinguia in & ,quietem In‡ .gente modica‖in
24 במעט־גוי ׃ † בשלוה ובמשמני [l]מדינה יבוא
,prædam :eius patrum patres & ,eius patres fecerunt non quæ faciet &
ועשה אשר לא־עשו אבתיו ואבות אבתיו בזה
cogitabit munitiones ſuper‖ & ;diſperdet eis ‡ ſubſtantiam & ,ſpolium * &
ושלל ורכוש להם יבזור ועל מבצרים יחשב
.tempus ad vſque & , ſuis cogitationibus
מחשבתיו ועד־עת ׃
Auſtri regem ſuper ſuum * cor & , ſuam fortitudinem excitabit ‡ Et
25 †[m] ויער כחו ולבבו על־מלך הנגב
exercitu in † bellum ad ſe miſcebit ‡ Auſtri rex & : magno exercitu in†
בחיל גדול ומלך הנגב יתגרה למלחמה בחיל־
cum ſuper‖ cogitabunt quia ,ſtabit non & :valde vſque forti‡ & ,magno
גדול ועצום עד־מאד ולא יעמד כי־יחשבו עליו
,eum conterent eius eſcæ buccellam comedentes Et .cogitationes
26 מחשבות ׃ † ואכלי פתבגו ישברוהו
.multi interfecti cadent & ;inundabitur eius exercitus &
וחילו ישטוף ונפלו חללים רבים ׃
menſa ſuper & ,malignandum ad eorum‖ cor regum ipſorum duorum Et
27 † ושניהם המלכים לבבם [n]למרע ועל־שלחן
finis adhuc quia , proſperabitur * non & : loquentur mendacium vna
אחד כזב ידברו ולא תצלח כי־עוד קץ
,magna ſubſtantia in† ſuam terram in reuertetur Et .tempus certum ad
28 [o]למועד ׃ † וישב ארצו ברכוש גדול
.ſuam terram ad reuertetur & ,faciet &: ſanctitatis† pactum ſuper‡ eius cor &
ולבבו על־ברית קדש ועשה [p]ושב לארצו ׃
,prius ſicut erit non & ;Auſtrũ in veniet & ,reuertetur ſtatutũ tẽpus Ad
29 † למועד ישוב ובא בנגב ולא־תהיה כראשנה
,atteretur * & ,Chittim Siim † eo cum venient Et .poſterius ſic &
30 וכאחרונה ׃ † ובאו בו ציים כתים ונכאה
,reuertetur & ;faciet & ,ſanctitatis‡ pactum ſuper‖ iraſcetur & ,reuertetur &
ושב וזעם על־ברית־קודש ועשה ושב
.ſanctitatis‡ pactum derelinquentes ſuper intelliget &
[q]ויבן על־עזבי ברית קדש ׃
.fortitudinis ſanctuarium polluent & : ſtabunt eo ex brachia Et
31 † וזרעים ממנו יעמדו וחללו המקדש המעוז
.obſtupefacientem‖ abominationem dabunt‡& ,* iuge remouebunt &
[r]והסירו התמיד ונתנו השקוץ משמם ׃
populus & :blanditiis in faciet ſimulare pacti præuaricatores Et
32 † ומרשיעי ברית יחניף בחלקות ועם
.facient & ,tenebunt ſuum Deum ſcientum‡
ידעי אלהיו יחזקו [s]ועשו ׃
,gladio in corruent & ;multos facient intelligere populi intelligentes Et
33 † ומשכילי עם יבינו לרבים ונכשלו בחרב
. † diebus præda in & ,captiuitate in ,flamma in &
ובלהבה [t]בשבי ובבזה ימים ׃

‡erit qui ſtet coram eo;
*Iſrael deſiderabili,
[h]צבה
‡faciem ſuã,
vt ingrediatur cum
*expediti erunt
†vt euertat congregationem
‡faciem ſuã
[i]שוב
‖princeps probris afficientẽ eum,
‡quiſpiam
*faciem ſuã
‡munitiones
‡in loco
†exigens gloriam
*paucis
‡furore,
‡in loco
‖cui
†dolo,
*obtinebit
[k]שלה
†facie
*cum iis qui ſecum erunt confœderati,
‡ Quietam, & pinguem prouinciam
[l]דון
*ſpolia,
‡eius ‖contra
‡ſuſcitabitur fortitudo ei,
*eius aduerſum
[m]עור
†cum
‡irritabitur
‡fortiſſimo:
‖aduerſus
‖erit vt malefaciant, & in
[n]רוע [o]יעד
*erit proſperitas,
†cum diuitiis multis,
‡contra
†ſanctum,
[p]שוב
†naues
*dolebit,
‖contra
‡ſanctum,
‡ſanctum.
[q]בין
*ſacrificium,
‡ponent
‖admirari facientem.
[r]סור
‡ſciens
[s]עשה
[t]שבה
†multis.
רבים ׃

Et *in corruere ipsos*, iuuabuntur auxilio paruo; & ‡copulabuntur super eis

34 † ובהכשלם יעזרו עזר מעט ‏ᵛונלוו עליהם

multi ‖in blanditiis. Et de intelligentibus corruent, ad conflandū

35 רבים בחלקלקות׃ † ומן־המשכילים יכשלו לצרוף

†in eis, & ad mundandum, & ad dealbificandum vsque ad tempus finis;

בהם ולברר וללבן עד־עת קץ

quia adhuc ad *statutum* tempus. Et faciet iuxta voluntatē suam rex,

36 כי־עוד למועד׃ † ועשה כרצנו המלך

& eleuabit se, & magnificabit se super omnē deum, & †super Deum deorum

ויתרומם ויתגדל על־כל־אל ועל אל אלים

loquetur mirabilia; & prosperabitur vsque ad consummationem iræ, quia

ידבר נפלאות והצליח עד־כלה זעם כי־

†decisa est, facta est. Et super Deum patrum suorum non intelliget

37 נחרצה נעשתה׃ † ועל־אלהי אבתיו לא יבין

& ‡super desiderium mulierum, & super omnem Deum non intelliget; quia

ועל־חמדת נשים ועל־כל־אלוה לא יבין כי

super vniuersa magnificabit se.

על־כל יתגדל׃

Et Deum ‖Mahuzim super basi sua glorificabit; & deum quem non

38 † ולאלה מעזים על־ˣכנו יכבד ולאלוה אשר לא־

nouerunt *eum* patres eius, ‡glorificabit: in auro, & in argento, & in lapide

ידעהו אבתיו יכבד בזהב ובכסף ובאבן

precioso, & in desiderabilibus.

יקרה ובחמדות׃

Et faciet †munitionibus Mahuzim cum Deo alieno, ‡quem

39 † ועשה למבצרי ʸמעזים עם־אלוה נכר אשר

agnoscet, multiplicabit gloriam; & dominari faciet eos in multis, & ‖humum

הכיר ירבה כבוד והמשילם ברבים ואדמה

diuidet in precio. Et in tempore finis cornupetet se cum eo rex

40 יחלק במחיר׃ † ובעת קץ יתנגח עמו מלך

Austri, & ‡turbinabit super eum rex Aquilonis †in curru, & in equitibus,

הנגב וישתער עליו מלך הצפון ברכב ובפרשים

& in nauibus multis; & ingredietur in terras, & inundabit, & transibit.

ובאניות רבות ᶻובא בארצות ושטף ועבר׃

Et intrabit in terram ‡decoris, & multæ corruent; & istæ euadent

41 † ובא בארץ הצבי ורבות יכשלו ואלה ימלטו

de manu eius; Edom, & Moab, & ‖principium filiorum Hammon.

מידו אדום ומואב וראשית בני עמון׃

Et mittet manum suam in terras; & terra Aegypti non erit

42 † וישלח ידו בארצות וארץ מצרים לא תהיה

in euasionē. Et dominabitur in thesauris auri & argenti, & in omnibus

43 לפליטה׃ † ומשל במכמני הזהב והכסף ובכל

‖desiderabilibus Aegypti: & Lubim, & Chusim in gressibus eius.

חמדות מצרים ולבים וכשים במצעדיו׃

Et rumores terrebunt eum ab Oriente, & ab Aquilone: & egredietur

44 † ושמעות יבהלהו ממזרח ומצפון ויצא

†in ira magna ad perdendum, & ad interficiendum multos.

בחמא גדלה להשמיד ולהחרים רבים׃

Et plantabit *tentoria palatij sui inter maria, in monte ‡decoris

45 † ᵃויטע אהלי ᵇאפדנו בין ימים להר צבי־

sanctitatis; & veniet vsque ad summitatem eius, & non ‡adiutor ei.

קדש ובא עד־קצו ואין עוזר לו׃

*Cumq; corruerint, ‡applicabuntur ᵛ ילוה ‖fraudulēter. †ex †contra †decisio ‡amorem contra ‖fortitudinum in loco suo venerabitur; ˣ כון ‡venerabitur: †ædificia ‡vt agnoscere faciat vultū eorum, ʸ עוז ‖terram יכיר ק †instar turbinis veniet contra †cum curribus, ᶻ בוא ‡Israel desiderabilem, ‖primitiæ ‖concupiscibilibus †cum *tabernacula *inclyto ᵃ נטע ᵃ פדן ‡erit

CAP. XII. יב

Et in tempore illo stabit Michael princeps magnus, *stans super

1 † ובעת ההיא יעמד מיכאל השר הגדול העמד על־

filiis populi tui, & erit tempus angustiæ quod non est factum *ab existendo

בני עמך והיתה עת צרה אשר לא־נהיתה מהיות

gentem vsq; ad tempus hoc: & in ipso tēpore euadet populus tuus omnis

גוי עד העת ההיא ובעת ההיא ימלט עמך כל־

‡inuentus scriptus in libro. Et multi †ᵉ dormientibus *humi* pulueris

2 הנמצא כתוב בספר׃ † ורבים מישני אדמת־עפר

expergiscētur; ij ad ‡vitas *seculi*, & ij ad opprobria ad cōtemptū ‡*seculi*.

ᶜיקיצו אלה ᵈלחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם׃

Et intelligentes fulgebunt sicut splendor *expansionis; & iustificantes

3 † והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע ומצדיקי

multos sicut stellæ in seculum, & ‡*perpetuum*. Et tu Daniel

הרבים ככוכבים לעולם ועד׃ † ואתה דניאל

†*obstrue* verba, & signa librum vsque ad tempus finis: discurrent

4 סתם הדברים וחתם הספר עד־עת קץ ישטטו

multi, & multiplicabitur scientia. Et vidi ego Daniel,

5 רבים ᵉותרבה הדעת׃ ᶠ† וראיתי אני דניאל

& ecce duo alij stantes; vnus hinc ad †*labium* fluminis, & ‡*vnus*

והנה שנים אחרים עמדים אחד הנה לשפת היאר ואחד

inde ad †*labium* fluminis. Et dixit viro induto lineis, qui

6 הנה לשפת היאר׃ † ויאמר לאיש לבוש הבדים אשר

‡*desuper* aquas fluminis; Vsque quo finis mirabilium?

ממעל למימי היאר עד־מתי קץ הפלאות׃

Et audiui virum indutum lineis, qui ‡*desuper* aquas

7 † ואשמע את־האיש לבוש הבדים אשר ממעל למימי

fluminis, & eleuauit dexterā suā, & sinistrā suā ad cælos, & iurauit

היאר ᵍוירם ימינו ושמאלו אל־השמים וישבע

†in *viuente seculi*; quia ad tempus *statutum*, *statuta* tempora, & dimidium:

בחי העולם כי ʰלמועד מועדים וחצי

& ‡*secundū consummare dispergere* manus populi sanctitatis, consummabuntur

וככלות נפץ יד־עם־קדש ⁱתכלינה

vniuersa hæc. Et ego audiui, & non intellexi: & dixi, Domine,

8 כל־אלה׃ † ואני שמעתי ולא אבין ואמרה אדני

quid ‡ nouissimo horum? Et dixit, Vade Daniel; quia † *obstrusa*,

9 מה אחרית אלה׃ † ויאמר ᵏלך דניאל כי־סתמים

& signata verba vsque ad tempus finis.

וחתמים הדברים עד־עת קץ׃

Purificabunt se, & dealbabuntur, & †*conflabunt* se multi, & impiè agent

10 † יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו

impij, & non intelligent omnes impij; & intelligentes intelligent.

רשעים ולא יבינו כל־רשעים והמשכילים יבינו׃

Et à tempore ‡remotū fuerit ‖iuge, & ‡ad dādum abominationē *obstupefacientem*;

11 † ומעת ˡהוסר התמיד ולתת שקוץ שמם

dies mille, ducenti, & nonaginta. ‡*Beatitudines expectantis*, & attinget

12 ימים אלף מאתים ותשעים׃ † אשרי המחכה ᵐויגיע

ad dies mille, trecentos, triginta, & quinque. Et tu

13 לימים אלף שלש ⁿמאות שלשים וחמשה׃ † ואתה

vade ad finem: & requiesces, & stabis in sorte tua in fine dierum.

לך לקץ ותנוח ותעמד לגרלך לקץ הימין׃

*qui stat pro *ex eo tempore quo fuit gens ‡qui est †dormientes in terra ‡vitam æternam, ‡sempiternū. ᶜ קיץ ᵈ חיה *firmamēti; ‡in æternū. †claude ᵉ ידע ᶠ ראה †ripam ‡alter †ripam ‡erat super ᵍ רום ʰ יעד †per viuentē in æternum; ‡cùm cōsummata fuerit dispersio ⁱ כלה ‡in †clausa sunt, ᵏ הלך †probabunt ‡quo ‖sacrificium, ‡& posita fuerit abominatio admirari faciens, erunt ˡ סור ᵐ נגע ‡Beatus qui expectat, ⁿ מאה

Finis libri Daniel.

תם ספר דניאל

ספר הושע
LIBER HOSEAH.

CAP. I. א

Hoseah ad fuit quod DOMINI Verbum
1 דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל הוֹשֵׁעַ
,Achaz,Iotham ,Huziiah diebus in ,Beeri filiū
בֶּן בְּאֵרִי בִּימֵי עֻזִּיָּה יוֹתָם אָחָז
diebus in & ; Iehudah regum Iechizchiiah
יְחִזְקִיָּה מַלְכֵי יְהוּדָה וּבִימֵי
.Israel regis Ioas filij Iarobham
יָרָבְעָם בֶּן יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
DOMINVS dixit & ;Hoseah in DOMINVS *est locutus* Principio*
2 תְּחִלַּת דִּבֶּר יְהוָה בְּהוֹשֵׁעַ וַיֹּאמֶר יְהוָה
,fornicationū *natos* & ,fornicationū vxorē tibi accipe ,Vade ,Hoseah ad
אֶל הוֹשֵׁעַ לֵךְ קַח לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים וְיַלְדֵי זְנוּנִים
.DOMINVM post à terra fornicabitur fornicando quia
כִּי זָנֹה תִזְנֶה הָאָרֶץ מֵאַחֲרֵי יְהוָה׃
peperit & ,concepit & :Diblaim filiam Ghomer accepit & ,iuit Et
3 וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח אֶת גֹּמֶר בַּת דִּבְלָיִם וַתַּהַר וַתֵּלֶד
eius nomen Voca ,eum ad DOMINVS dixit Et .filium ei
לוֹ בֵּן׃ 4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו קְרָא שְׁמוֹ
super ,Izrehel *sanguines* visitabo & ,paululum adhuc quoniam :Izrehel
יִזְרְעֶאל כִּי עוֹד מְעַט וּפָקַדְתִּי אֶת דְּמֵי יִזְרְעֶאל עַל
.Israel domus regnum faciam cessare & ,Iehu domum
בֵּית יֵהוּא וְהִשְׁבַּתִּי מַמְלְכוּת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃
valle in Israel arcum conteram & illa die in erit Et
5 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְשָׁבַרְתִּי אֶת קֶשֶׁת יִשְׂרָאֵל בְּעֵמֶק
Voca ,ei dixit & ,filiam peperit & ,adhuc concepit Et .Izrehel
יִזְרְעֶאל׃ 6 וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בַּת וַיֹּאמֶר לוֹ קְרָא
domus miserear vltrà addam non quia ;Ruchamah-Lo eius nomen
שְׁמָהּ לֹא רֻחָמָה כִּי לֹא אוֹסִיף עוֹד אֲרַחֵם אֶת בֵּית
.eos tollam *tollendo quia* ,Israel
יִשְׂרָאֵל כִּי נָשֹׂא אֶשָּׂא לָהֶם׃
DOMINO in eos faciam saluos & ,miserebor Iehudah domui Et
7 וְאֶת בֵּית יְהוּדָה אֲרַחֵם וְהוֹשַׁעְתִּים בַּיהוָה
,bello in & ,gladio in & ,arcu in eos seruabo non & ;suo Deo
אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא אוֹשִׁיעֵם בְּקֶשֶׁת וּבְחֶרֶב וּבְמִלְחָמָה
,Ruchamah -Lo ablactauit Et .equitibus in & ,equis in
בְּסוּסִים וּבְפָרָשִׁים׃ 8 וַתִּגְמֹל אֶת לֹא רֻחָמָה
Lo- eius nomen Voca ,dixit Et .filium peperit & ,concepit &
וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן׃ 9 וַיֹּאמֶר קְרָא שְׁמוֹ לֹא
.*vobis* ero non ego & ,meus populus non vos quia ;Hammi
עַמִּי כִּי אַתֶּם לֹא עַמִּי וְאָנֹכִי לֹא אֶהְיֶה לָכֶם׃
non quæ ,maris arena sicut Israel filiorum numerus erit Et
10 וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא
,eis dicetur quod loco in erit & :*numerabitur* non & ,*mensurabitur**
יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר וְהָיָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם
.Viuentis Dei Filij ,eis dicetur ;vos meus populus Non
לֹא עַמִּי אַתֶּם יֵאָמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי׃
ponent & ,pariter Israel filij & ,Iehudah filij congregabuntur Et
11 וְנִקְבְּצוּ בְּנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו וְשָׂמוּ
.Izrehel dies magnus quia ;terra de ascendent & ,vnum caput sibi
לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד וְעָלוּ מִן הָאָרֶץ כִּי גָדוֹל יוֹם יִזְרְעֶאל׃

CAP. II. ב

.Ruchamah vestris sororibus & ;Hammi vestris fratribus Dicite
1 אִמְרוּ לַאֲחֵיכֶם עַמִּי וְלַאֲחוֹתֵיכֶם רֻחָמָה׃
non ipsa quoniam ,contendite ,vestra matre cum Contendite
2 רִיבוּ בְאִמְּכֶם רִיבוּ כִּי הִיא לֹא
,*suis facieb* à suas fornicationes auferat & :eius vir non ego & ,mea vxor
אִשְׁתִּי וְאָנֹכִי לֹא אִישָׁהּ וְתָסֵר זְנוּנֶיהָ מִפָּנֶיהָ
.*sua vbera inter* ab sua adulteria &
וְנַאֲפוּפֶיהָ מִבֵּין שָׁדֶיהָ׃
diem secundum eam statuam & ,nudam eam expoliem fortè Ne
3 פֶּן אַפְשִׁיטֶנָּה עֲרֻמָּה וְהִצַּגְתִּיהָ כְּיוֹם
,*siccitatis* terram velut eā ponam & ,*desertum* tanquā eam ponā & ;*ipse nasci*
הִוָּלְדָהּ וְשַׂמְתִּיהָ כַמִּדְבָּר וְשַׁתִּהָ כְּאֶרֶץ צִיָּה
quia ;miserebor non eius filiorum Et .siti in eam interficiam &
וַהֲמִתִּיהָ בַּצָּמָא׃ 4 וְאֶת בָּנֶיהָ לֹא אֲרַחֵם כִּי
,eorum mater est fornicata Quia .*ipsi* fornicationum filij
בְנֵי זְנוּנִים הֵמָּה׃ 5 כִּי זָנְתָה אִמָּם
meos amatores post Vadam ,dixit quia :*eorum conceptrix* est affecta pudore
הֹבִישָׁה הוֹרָתָם כִּי אָמְרָה אֵלְכָה אַחֲרֵי מְאַהֲבַי
,meū oleum ,meū linū & ,meam lanam ,meas aquas & ,meū panē dantes
נֹתְנֵי לַחְמִי וּמֵימַי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי שַׁמְנִי
:spinis *in* tuā viam *sepiens* ego ecce Propterea .*meas potationes* &
וְשִׁקּוּיָי׃ 6 לָכֵן הִנְנִי שָׂךְ אֶת דַּרְכֵּךְ בַּסִּירִים
.inueniet non suas semitas & ,sepem sepiam &
וְגָדַרְתִּי אֶת גְּדֵרָהּ וּנְתִיבוֹתֶיהָ לֹא תִמְצָא׃
,eos apprehendet non & ,suos amatores sequetur Et
7 וְרִדְּפָה אֶת מְאַהֲבֶיהָ וְלֹא תַשִּׂיג אֹתָם
meū virū ad reuertar & ,Vadam ,dicet & :inueniet non & ,eos quæret &
וּבִקְשָׁתַם וְלֹא תִמְצָא וְאָמְרָה אֵלְכָה וְאָשׁוּבָה אֶל אִישִׁי
.nunc *præ* tunc mihi *bonum* quia ,priorem
הָרִאשׁוֹן כִּי טוֹב לִי אָז מֵעָתָּה׃
,*mustum* & ,frumentum ei dedi ego quia ,nesciuit hæc Et
8 וְהִיא לֹא יָדְעָה כִּי אָנֹכִי נָתַתִּי לָהּ הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ
.Bahal fecerunt *aurum* & ;ei multiplicaui argentum & ;oleum &
וְהַיִּצְהָר וְכֶסֶף הִרְבֵּיתִי לָהּ וְזָהָב עָשׂוּ לַבָּעַל׃
,suo tempore in meum frumentum sumam & ,conuertar Idcirco
9 לָכֵן אָשׁוּב וְלָקַחְתִּי דְגָנִי בְּעִתּוֹ
,meum linū & ,meā lanam auferam & :suo *statuto* tẽpore in meū *mustum* &
וְתִירוֹשִׁי בְּמוֹעֲדוֹ וְהִצַּלְתִּי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי
eius *vilitatem* reuelabo nunc Et .eius *nuditatem* operiendum ad
לְכַסּוֹת אֶת עֶרְוָתָהּ׃ 10 וְעַתָּה אֲגַלֶּה אֶת נַבְלֻתָהּ
.mea manu de eam eruet non *vir* & ;eius amatorum oculis in
לְעֵינֵי מְאַהֲבֶיהָ וְאִישׁ לֹא יַצִּילֶנָּה מִיָּדִי׃
,eius neomeniā ,eius solemnitatem ,eius gaudium omne faciam cessare Et
11 וְהִשְׁבַּתִּי כָּל מְשׂוֹשָׂהּ חַגָּהּ חָדְשָׁהּ
faciam desolare Et .eius festiuitatem omnem & ;eius sabbathum &
וְשַׁבַּתָּהּ וְכֹל מוֹעֲדָהּ׃ 12 וַהֲשִׁמֹּתִי
quod ,mihi *ipsa Donum* ,dixit quód eò ,eius *ficum* & ,eius *vitem*
גַּפְנָהּ וּתְאֵנָתָהּ אֲשֶׁר אָמְרָה אֶתְנָה הֵמָּה לִי אֲשֶׁר
fera ea comedet & ,siluam in *ea* ponam & ;mei amatores mihi dederunt
נָתְנוּ לִי מְאַהֲבָי וְשַׂמְתִּים לְיַעַר וַאֲכָלָתַם חַיַּת
quibus ,Behalim dies eam super visitabo Et .agri
הַשָּׂדֶה׃ 13 וּפָקַדְתִּי עָלֶיהָ אֶת יְמֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר
post ibat & ,suo monili & ,sua inaure ornabatur & ,*eis* adolebat
תַּקְטִיר לָהֶם וַתַּעַד נִזְמָהּ וְחֶלְיָתָהּ וַתֵּלֶךְ אַחֲרֵי
.DOMINVS dixit ,obliuiscebatur mei & :suos amatores
מְאַהֲבֶיהָ וְאֹתִי שָׁכְחָה נְאֻם יְהוָה׃
loquar & ;desertum eam faciā ire & ;eam *seducens* ego ecce Propterea
14 לָכֵן הִנֵּה אָנֹכִי מְפַתֶּיהָ וְהֹלַכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר וְדִבַּרְתִּי
vallem & ,inde *suas vineas* ei dabo Et .eius cor *super**
עַל לִבָּהּ׃ 15 וְנָתַתִּי לָהּ אֶת כְּרָמֶיהָ מִשָּׁם וְאֶת עֵמֶק
,*suarum adolescentiarum* dies iuxta ibi *respondebit* & :spei ostium in Hachor
עָכוֹר לְפֶתַח תִּקְוָה וְעָנְתָה שָׁמָּה כִּימֵי נְעוּרֶיהָ
.Aegypti terra è *eam ascendere* diem iuxta &
וּכְיוֹם עֲלוֹתָהּ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
;meus maritus *vocabis* ,DOMINVS ait ,illo die in erit Et
16 וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה תִּקְרְאִי אִישִׁי
.Bahali vltrà me *vocabis* non &
וְלֹא תִקְרְאִי לִי עוֹד בַּעְלִי׃
memorabūtur non & ;eius ore de Behalim nomina remouebo Et
17 וַהֲסִרֹתִי אֶת שְׁמוֹת הַבְּעָלִים מִפִּיהָ וְלֹא יִזָּכְרוּ
,illa die in fœdus eis *excindam* Et .eorum nomine in vltrà
עוֹד בִּשְׁמָם׃ 18 וְכָרַתִּי לָהֶם בְרִית בַּיּוֹם הַהוּא
:*humi reptili* & ,cælorum *volatili* cum & ,agri *fera* cum
עִם חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעִם עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
eos *recumbere faciam* & ,terra de conteram bellum & ,gladium & ,arcū &
וְקֶשֶׁת וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה אֶשְׁבּוֹר מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁכַּבְתִּים
te desponsabo & ;seculum in mihi te desponsabo Et .*fiducia in*
לָבֶטַח׃ 19 וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם וְאֵרַשְׂתִּיךְ
,miserationibus in & ,misericordia in & ,iudicio in & ,iustitia in mihi
לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים׃

*Principium sermonis Domini — חָלַל — *filios — לָקַח — *ne eat — יָלַד — *sanguinem — הָרָה יָלַד — *Non misericordiam consecuta. — *ve — יָסַף — נָשָׂא — *sed obliuiscendo obliuiscar eorū. — יָשַׁע — *Non populus meus. — הָרָה יָלַד — *vester. — *mesuratur, — *numeratur: — *in — מָדַד — חָיָה — שׂוּם — רוּב — סוּר — *est — *sum — *facie sua, — *suis vberib. — יָצַג — *natiuitatis suæ; — *solitudinē, — *inuiam, — שׂוּם — שׁוּת

מוּת — *sunt. — *quæ concepit eos: — יָבַשׁ — *potū meū. — *sepio — שָׁקָה — שׂוּךְ — נָשַׂג — *bene fuit — *magis quā — *vinum, — נָתַן — *ex auro — עָשָׂה — *vinum — *quæ dedi — *ignominiā — *stultitiam — כָּסָה — ערה — נָצַל — חָגַג — יָעַד — שָׁמַם — *vineas *ficus — *Mercedes sunt quas — *eam — *comedent eas bestiæ — חָיָה — עָדָה — *seduco — *in — *ad — *vinitores eius — *canet — *iuuentutis suæ, — עָנָה — עָלָה — *quo ascendit — *vocabit me — *vocabit — סוּר — *percutiā cū — *bestiis — *volucribus — *reptilibus terræ: — *dormire — *fiducialiter.

.DOMINVM scies & ,fide in mihi te desponsabo Et

(11) 22 † וארשתיך לי באמונה וידעת את־יהוה׃

exaudiam ,DOMINVS dicit ,exaudiam illa die in ,erit Et

(12) 23 † והיה ביום ההוא אענה נאם־יהוה אענה

.terram exaudient ipsi & ;cælos

את־השמים והם [c] יענו את־הארץ׃

& ,mustum & ,triticum exaudiet terra Et

(13) 24 † והארץ תענה את־הדגן ואת־התירוש ואת־

.Izrehel† exaudient hæc & ;oleum recens

היצהר והם יענו את־יזרעאל׃

;Ruchamah-Lo miserebor & ,terra in mihi eam seminabo Et

25 † וזרעתיה לי בארץ ורחמתי את־לא רחמה

.*meus Deus ,dicet ipse & :tu *meus Populus, Hammi-Lo ad dicam &

(14) ואמרתי ללא־עמי עמי־אתה והוא יאמר אלהי׃

[c] ענה
vinum
† seminationem Dei.
*es *es.

CAP. III. ג

dilectam mulierē dilige ,vade Adhuc ,me ad DOMINVS dixit Et

1 † ויאמר יהוה אלי עוד לך אהב־אשה אהבת

,Israel filios ad DOMINI dilectionē secundū ;adulteram & ,socij‡

(15) רע ומנאפת [d] כאהבת יהוה את־בני ישראל

.vuarum dolia diligentes‖& ,alienos deos ad respicientes ipsi &*

והם [e] פנים אל־אלהים אחרים ואהבי אשישי ענבים׃

,hordeorum Chomer*& ;argenteis quindecim in mihi eā sum mercatus†Et

(16) 2 † ואכרה לי בחמשה עשר כסף וחמר שערים

sedebis ‡ multos Dies ,eam ad dixi Et .hordeorum Lethech &

3 ולתך שערים׃ † ואמר אליה ימים רבים [f] תשבי

.te ad ‖ ego etiam & ;viro ‡ sis ne & ,forniceris ne :mihi

(17) לי לא תזני ולא תהיי לאיש וגם־אני אליך׃

non & ,rex non* ,Israel filij manebunt multos dies Quia

(18) 4 † כי ימים רבים ישבו בני ישראל אין מלך ואין

.Teraphim & ,Ephod non & ;statua non & ,sacrificium non & ,princeps

(19) שר ואין זבח ואין [g] מצבה ואין אפוד ותרפים׃

DOMINVM quærent & ,Israel filij reuertentur Postea

5 † אחר ישבו בני ישראל ובקשו את־יהוה

ad† & ,DOMINVM ad pauebunt & :suū regem Dauid & ,suum Deum

אלהיהם ואת דויד מלכם ופחדו אל־יהוה ואל־

.dierum nouissimo in eius bonum

טובו באחרית הימים׃

‡ab amico,
[d] רעה [e] פנה
‡qui respiciunt
‖diligunt
†possedi
*coro hordei, & dimidio coro hordei.
‡ manebis mecum:
[f] ישב [g] יצב
‡viri alteriꝰ;
‖nō ingrediar
*absq; rege, & absq; principe, & absq; sacrificio, & sine statua; & sine
†reuertentur ad eum, &

CAP. IIII. ד

DOMINO lis ‡ quia :Israel filij DOMINI verbum Audite

1 † שמעו דבר־יהוה בני ישראל כי [a] ריב ליהוה

†non & ,misericordia†non & ,veritas†non quia ,terræ habitatoribus cum

עם־יושבי הארץ כי אין־אמת ואין־חסד ואין־

,furari & ,occidere & ,negare & ,Peierare ‡ .terra in Dei scientia

2 דעת אלהים בארץ׃ † אלה וכחש ורצח וגנב

.tetigerunt sanguinibus in sanguines‖& ,*fregerunt :adulterari &

ונאף פרצו ודמים בדמים נגעו׃

,ea in habitans † omnis ;infirmabitur ‡ & , terra lugebit ‖ Propterea

3 † על־כן תאבל הארץ ואמלל כל־יושב בה

.colligentur † maris pisces etiam & ;cælorum volatili in‡ & ,agri bestia in*

בחית השדה ובעוף השמים וגם־ [b] דגי הים יאספו׃

indicātes tanquā‡ tuus populꝰ &‖ ;vir arguat non & litiget non vir ‡ Verè

4 † אך איש אל־ירב ואל־יוכח איש ועמך כמריבי

,tecum propheta etiam corruet & ,hodie * corrues Et .sacerdotem

5 כהן׃ † וכשלת היום וכשל גם־נביא עמך

.tuam matrem succîdam & ;nocte*

לילה [c] ודמיתי אמך׃

repulisti scientiam† tu quia ;scientia absque‡meus populus sunt Succisi *

6 † נדמו עמי מבלי הדעת כי אתה [d] הדעת מאסת

,tui Dei legis es oblitus ‡ & :mihi fungendo sacerdotio à te reprobabo ‖ &

ואמאסאך מכהן לי ותשכח [e] תורת אלהיך

,eorū multitudinē Secundum .ego etiam tuorum filiorum obliuiscar

7 אשכח בניך גם־אני׃ † כרבם

.commutabo ignominiam in eorum gloriam :mihi peccauerunt sic

כן חטאו־לי כבודם [f] בקלון אמיר׃

leuauerunt eorū iniquitatē ad & ;comederunt mei populi Peccatum

8 † חטאת עמי יאכלו ואל־ [g] עונם [h] ישאו

visitabo & ;sacerdos sic ,populus sicut fuit ‡ Et .suam animam

9 נפשו׃ † והיה כעם ככהן ופקדתי

.ei reddam eius studia † & ,eius vias eum super

עליו דרכיו ומעלליו אשיב לו׃

:erumpent ‖ non & ,sunt fornicati ;saturabūtur non & ,comedent Et

10 † ואכלו ולא ישבעו [i] הזנו ולא יפרצו

.custodiendum ad‡ dereliquerunt DOMINVM quoniam

כי־את־יהוה עזבו [k] לשמר׃

‡iudicium
[a] רוב
†est
‡Sed mentiri
‡maceriam,
‖sanguis cum sanguine tetigit se.
‖ desolabitur
‡destruetur
†qui habitat
*cum bestiis
‡ volucribus
†morientur.
[b] דגה [c] דמה
‡nemo alterum iudicet, nemo
‖siquidem
†est quasi iudicans
‡tēpore hoc.
*vt corruit quis
*Succisus est
‡eò quòd est
†sacerdos
[d] ידע [e] ירה
‖repellā te ne sacerdotio fungaris
‡quia
[f] קלה
[g] עוה [h] נשא
‡est
†opera
‖multiplicabuntur:
[i] זנה [k] לקח
‡vt custodirent.

.cor capiet † mustum & ,vinum & ,Fornicatio

11 † זנות ויין ותירוש [k] יקח־לב׃

:ei annunciabit eius baculus & ,postulabit suo ligno in ‡ meus Populus

12 † עמי בעצו ישאל ומקלו [l] יגיד לו

. suis diis desuper‖ sunt fornicati & ,‡ fecit errare fornicationū spiritus nā

כי רוח זנונים התעה ויזנו מתחת אלהיהם׃

,adoleuerunt colles super & ,immolauerunt montium capita Super

13 † על־ראשי ההרים יזבחו ועל־הגבעות יקטרו

:eius vmbra * bona quia ,terebinthū & ,populum & ,quercum subtus

תחת אלון ולבנה ואלה כי־טוב [m] צלה

.erunt adulteræ vestræ nurus* & ,vestræ filiæ fornicabuntur ideo

על־כן תזנינה בנותיכם וכלותיכם תנאפנה׃

super & ,fuerint fornicatæ cùm ,vestras filias super visitabo Non

14 † לא־אפקוד על־בנותיכם כי [n] תזנינה ועל־

meretricibus cum hi† quoniam ,commiserint adulteria cùm vestras nurus‡

[o] כלותיכם כי תנאפנה כי־הם עם־הזנות

,intelliget non‖populus & :sacrificauerunt scortis cum & ,‡ se diuiserunt

יפרדו ועם־הקדשות יזבחו ועם לא־יבין

ne & ;Iehudah‡ delinquat ne ,Israel tu fornicans‖ Si .cespitabit*

15 ילבט׃ † אם־זנה אתה ישראל אל־יאשם יהודה ואל־

Viuens* ,iuretis ne & ,Beth auen † ascēdatis ne & ,Ghilghal ingrediamini

תבאו הגלגל ואל־תעלו בית און ואל־תשבעו חי־

: Israel declinauit declinans‡ vacca sicut Quoniam .DOMINVS

16 יהוה׃ † כי כפרה סררה סרר ישראל

.latitudine in agnum‖tanquam DOMINVS eos pascet nunc

עתה ירעם יהוה ככבש במרחב׃

.eum dimitte ‡ , Ephraim dolorum Socius †

17 † חבור עצבים אפרים [p] הנח־לו׃

‖afferte , ‡ dilexerunt ,sunt fornicati fornicando ; eorum potus Recessit‖

18 † סר סבאם הזנה הזנו אהבו [q] הבו

:suis alis in eam † spiritus Ligauit .eius clypei ‡ ignominiam

19 קלון [r] מגניה׃ † צרר רוח אותה בכנפיה

.suis sacrificiis à afficientur pudore &

ויבשו מזבחותם׃

†auferet
[k] לקח [l] נגד
‡lignum suū interrogabit,
‡ eos
‖ à Deo suo.
*erat
[m] צלל
*sponsæ
[n] זנה [o] כלל
‡sponsas
† fornicantes
‡ab vxoribꝰ,
‖qui
‡corruet.
‖fornicaris
‡saltem
†in
*Viuit
‡peruersa
‖pecudes
†Particeps simulachrorū
‡&
[p] נוח [q] יהב
‖Putidum est vinum
‡munera,
‖inquiunt ad
‡suā principes
†Ephraim
[r] גנן

CAP. V. ה

domus & ,Israel domus attendite & ,sacerdotes hoc Audite

1 † שמעו־זאת הכהנים והקשיבו בית ישראל ובית

fuistis laqueus † quoniam : ‡ iudicium vobis quia ,auscultate regis

המלך האזינו כי לכם המשפט כי־ [a] פח הייתם

.Tabor super expansum rete ‡ & ,Mispah in*

למצפה ורשת פרושה על־תבור׃

.ipsis omnibus eruditio† ego & ;profundauerunt ‖declinātes iugulandū ad Et

2 † ושחטה שטים העמיקו ואני [b] מוסר לכלם׃

quia :me à est absconditus non Israel & ,Ephraim noui Ego

3 † אני ידעתי אפרים וישראל לא־נכחד ממני כי

.Israel se polluit ,Ephraim es fornicatus nunc

עתה הזנית אפרים נטמא ישראל׃

spiritus quia :suum Deum ad reuertendū ad sua studia dabunt ‖ Non

4 † לא יתנו מעלליהם לשוב אל־אלהיהם כי רוח

.cognouerunt non DOMINVM & ,eorum interiori in fornicationum‡

זנונים בקרבם ואת־יהוה לא ידעו׃

Ephraim & , Israel & :eius faciebus*in Israel superbia respondebit†Et

5 † וענה [c] גאון־ישראל בפניו וישראל ואפרים

.eis cum Iehudah etiam corruit ;sua iniquitate in† ruent

יכשלו בעונם כשל גם־יהודה עמם׃

non & ,DOMINVM quærendū ad ibunt suo boue in & ,suo pecore In ‡

6 † בצאנם ובבקרם ילכו לבקש את־יהוה ולא

quia ,sunt præuaricati DOMINVM In .eis ab se subtraxit‖;inuenient

7 ימצאו חלץ מהם׃ † ביהוה בגדו כי־

.eorum partibus cum mensis eos comedet‖ nunc :genuerunt alienos filios

בנים זרים ילדו עתה יאכלם חדש את־חלקיהם׃

taratantarizate :Ramah in tuba ,Ghibhah in buccina Clangite

8 † תקעו שופר בגבעה חצצרה ברמה הריעו

.Beniamin te post ,Beth auen ‡

בית און אחריך בנימין׃

tribubus in : correctionis die in erit desolationē in Ephraim

9 † אפרים לשמה תהיה ביום תוכחה בשבטי

Iehudah principes Fuerunt .verum feci notum † Israel

10 ישראל [d] הודעתי נאמנה׃ † היו שרי יהודה

.meā indignationē‡aquā tanquā effundam eos super :‖terminū transferentes vt‡

[e] כמסיגי גבול עליהם אשפוך כמים עברתי׃

post iuit ,voluit* quoniam ;iudicio ‡ fractus ,Ephraim†Oppressus

11 † עשוק אפרים רצוץ משפט כי [f] הואיל הלך אחרי־

‡est †vt
[a] פוח
*super montem ‡vt
‖à via recta in profundum;
†vir correctionis sum
[b] יסר
‖sinent opera eorum vt reuertantur
‡ fornicationis est in medio
†testificabitur *facie
[c] גאה
†propter iniquitatē suā, cecidit
‡Cum pecoribus suis, & bobus suis
‖diuisit
‖consumet
‡in
†ostendi fidē.
[d] ידע [e] סוג
‡verè cōprehendentes
‖alienum:
‡iram
†est ‡duro
*cœpit ire
[f] יאל

domui putredo tanquam & ;Ephraim tinea sicut ego* Et

12 וַאֲנִי כָעָשׁ לְאֶפְרָיִם וְכָרָקָב לְבֵית

Iehudah & ;suum languorem Ephraim vidit Et .Iehudah

13 יְהוּדָה: וַיַּרְא אֶפְרַיִם אֶת־חָלְיוֹ וִיהוּדָה

:Iareb regem ad misit & ,Assur ad Ephraim abiit & ,suam plagam

אֶת־מְזֹרוֹ וַיֵּלֶךְ אֶפְרַיִם אֶל־אַשּׁוּר וַיִּשְׁלַח אֶל־מֶלֶךְ יָרֵב

.plagam purulentā vobis à curabit non & ,vos sanare poterit non ipse &

וְהוּא לֹא יוּכַל לִרְפֹּא לָכֶם וְלֹא־יִגְהֶה מִכֶּם מָזוֹר:

;Iehudah domui leunculus veluti & ,Ephraim panthera vt ego Quia

14 כִּי אָנֹכִי כַשַּׁחַל לְאֶפְרַיִם וְכַכְּפִיר לְבֵית יְהוּדָה

.eruens non & ,tollam ,vadam & ,rapiam ego ego

אֲנִי אֲנִי אֶטְרֹף וְאֵלֵךְ אֶשָּׂא וְאֵין מַצִּיל:

quærant & ,delinquant donec ,meum locum ad reuertar ,Vadam

15 אֵלֵךְ אָשׁוּבָה אֶל־מְקוֹמִי עַד אֲשֶׁר־יֶאְשְׁמוּ וּבִקְשׁוּ

.me quærent manè ipsis tribulatione in :meas facies

פָנָי בַּצַּר לָהֶם יְשַׁחֲרֻנְנִי:

CAP. VI. ו

;rapuit ipse quia ,DOMINVM ad reuertamur & ,Venite

1 לְכוּ וְנָשׁוּבָה אֶל־יְהוָה כִּי הוּא טָרָף

.nos fascia alligabit & ,percussit ;nos sanabit &

וְיִרְפָּאֵנוּ יַךְ וְיַחְבְּשֵׁנוּ:

viuemus & ,nos suscitabit tertia die in ;diebus duobus à nos Viuificabit

2 יְחַיֵּנוּ מִיֹּמָיִם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יְקִמֵנוּ וְנִחְיֶה

:DOMINVM sciendum ad sequemur ,Sciemusque .eius faciei ad

לְפָנָיו: 3 וְנֵדְעָה נִרְדְּפָה לָדַעַת אֶת־יְהוָה

imber tanquam veniet & ;eius egressus est præparatus aurora tanquam

כְּשַׁחַר נָכוֹן מֹצָאוֹ וְיָבוֹא כַגֶּשֶׁם

.terræ temporaneus serotinus veluti ,nobis

לָנוּ כְּמַלְקוֹשׁ יוֹרֶה אָרֶץ:

;Iehudah tibi faciam quid ;Ephraim tibi faciam Quid

4 מָה אֶעֱשֶׂה־לְּךָ אֶפְרַיִם מָה אֶעֱשֶׂה־לְּךָ יְהוּדָה

.vadens manicans ros tanquam & ,matutina nubes vt vestra misericordia &

וְחַסְדְּכֶם כַּעֲנַן־בֹּקֶר וְכַטַּל מַשְׁכִּים הֹלֵךְ:

:mei oris verbis in eos occidi ,prophetas in succidi Propterea

5 עַל־כֵּן חָצַבְתִּי בַּנְּבִיאִים הֲרַגְתִּים בְּאִמְרֵי־פִי

non & ,volui misericordiam Quia .egredietur lux tua iudicia &

6 וּמִשְׁפָּטֶיךָ אוֹר יֵצֵא: כִּי חֶסֶד חָפַצְתִּי וְלֹא־

.ascensionibus præ Dei scientiam & ;sacrificium

זָבַח וְדַעַת אֱלֹהִים מֵעֹלוֹת:

.me in sunt præuaricati ibi ;pactum sunt transgressi Adam sicut ipsi Et

7 וְהֵמָּה כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית שָׁם בָּגְדוּ בִי:

.sanguine à fœdata ;iniquitatem operantium ciuitas Ghilhad

8 גִּלְעָד קִרְיַת פֹּעֲלֵי אָוֶן עֲקֻבָּה מִדָּם:

interficiebāt via sacerdotum societatem ,latrones virum expectare iuxta Et

9 וּכְחַכֵּי אִישׁ גְּדוּדִים חֶבֶר כֹּהֲנִים דֶּרֶךְ יְרַצְּחוּ־

;turpitudinem vidi Israel domo In .fecerunt scelus quia ;humero

שֶׁכְמָה כִּי זִמָּה עָשׂוּ: 10 בְּבֵית יִשְׂרָאֵל רָאִיתִי שַׁעֲרוּרִיָּה

Iehudah Etiam .Israel se contaminauit ,Ephraim fornicatio ibi

שָׁם זְנוּת לְאֶפְרַיִם נִטְמָא יִשְׂרָאֵל: 11 גַּם־יְהוּדָה

.mei populi captiuitatem me conuertendo in tibi messem posuit

שָׁת קָצִיר לָךְ בְּשׁוּבִי שְׁבוּת עַמִּי:

CAP. VII. ז

malitia & ,Ephraim iniquitas se discooperuit & ,Israel me sanare Secundū

1 כְּרָפְאִי לְיִשְׂרָאֵל וְנִגְלָה עֲוֺן אֶפְרַיִם וְרָעוֹת

latro spoliauit ,est ingressus fur & ;mendacium sunt operati quia ,Someron

שֹׁמְרוֹן כִּי פָעֲלוּ שָׁקֶר וְגַנָּב יָבוֹא פָּשַׁט גְּדוּד

eorum malitiæ omnis ,suo corde in dicent non Et .foris

בַּחוּץ: 2 וּבַל־יֹאמְרוּ לִלְבָבָם כָּל־רָעָתָם

meis faciebus coram ,eorum studia eos circundederunt nunc :sum recordatus

זָכָרְתִּי עַתָּה סְבָבוּם מַעַלְלֵיהֶם נֶגֶד פָּנַי

suis mendaciis in & ;regem lætificauerunt sua malitia In .fuerunt

הָיוּ: 3 בְּרָעָתָם יְשַׂמְּחוּ־מֶלֶךְ וּבְכַחֲשֵׁיהֶם

panifice à succensus clibanus sicut ,adulterantes ij Omnes .principes

שָׂרִים: 4 כֻּלָּם מְנָאֲפִים כְּמוֹ תַנּוּר בֹּעֵרָה מֵאֹפֶה

.eam fermentari ad vsque pastam subigendo à excitando ab cessabit

יִשְׁבּוֹת מֵעִיר מִלּוּשׁ בָּצֵק עַד־חֻמְצָתוֹ:

protraxit ;vino à vtre principes fecerunt ægrotare nostri regis Die

5 יוֹם מַלְכֵּנוּ הֶחֱלוּ שָׂרִים חֲמַת מִיַּיִן מָשַׁךְ

clibanum veluti applicuerunt Quia .illusoribus cum suā manum

יָדוֹ אֶת־לֹצְצִים: 6 כִּי־קֵרְבוּ כַתַּנּוּר

ipse manè ,eos coquens dormiuit nocte tota ;eis insidiando in ,suū cor

לִבָּם בְּאָרְבָּם כָּל־הַלַּיְלָה יָשֵׁן אֹפֵהֶם בֹּקֶר הוּא

.cliban veluti se calefecerūt Omnes .flammæ ignis tanquam succensus

בֹּעֵר כְּאֵשׁ לֶהָבָה: 7 כֻּלָּם יֵחַמּוּ כַּתַּנּוּר

---

clamans non ,ceciderunt eorum reges omnes ;suos iudices deuorauerūt &

וְאָכְלוּ אֶת־שֹׁפְטֵיהֶם כָּל־מַלְכֵיהֶם נָפָלוּ אֵין־קֹרֵא

;se commiscuit ipse populis in Ephraim .me ad eos inter

בָהֶם אֵלָי: 8 אֶפְרַיִם בָּעַמִּים הוּא יִתְבּוֹלָל

.versum non libum fuit Ephraim

אֶפְרַיִם הָיָה עֻגָה בְּלִי הֲפוּכָה:

se sparsit canicies etiam :nesciuit ipse & ,eius robur alieni Comederunt

9 אָכְלוּ זָרִים כֹּחוֹ וְהוּא לֹא יָדָע גַּם־שֵׂיבָה זָרְקָה

sei facieb in Israel superbia est contestata Et .nesciuit ipse & ,eo in

בּוֹ וְהוּא לֹא יָדָע: 10 וְעָנָה גְאוֹן־יִשְׂרָאֵל בְּפָנָיו

eum quæsierunt nec ,suum Deum DOMINVM ad sunt reuersi non &

וְלֹא־שָׁבוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא בִקְשֻׁהוּ

cor non stolida columba veluti Ephraim fuit Et .hoc toto cum

בְּכָל־זֹאת: 11 וַיְהִי אֶפְרַיִם כְּיוֹנָה פוֹתָה אֵין לֵב

.abierunt Assur ,inuocabant Aegyptum

מִצְרַיִם קָרָאוּ אַשּׁוּר הָלָכוּ:

cælorum volatile vt ,meum rete eos super expandam abierint Cùm

12 כַּאֲשֶׁר יֵלֵכוּ אֶפְרוֹשׂ עֲלֵיהֶם רִשְׁתִּי כְּעוֹף הַשָּׁמַיִם

.eorum cœtus auditionem iuxta eos castigabo ;eos faciā descendere

אוֹרִידֵם אַיְסִרֵם כְּשֵׁמַע לַעֲדָתָם:

quoniam ;eis vastitas ,me à vagati sunt quoniam ,eis Væ

13 אוֹי לָהֶם כִּי־נָדְדוּ מִמֶּנִּי שֹׁד לָהֶם כִּי־

me super sunt locuti ipsi & ,eos redemi ego & :me in sunt præuaricati

פָשְׁעוּ בִי וְאָנֹכִי אֶפְדֵּם וְהֵמָּה דִּבְּרוּ עָלַי

vlularunt quia ,suo corde in me ad clamauerunt non Et .mendacia

כְּזָבִים: 14 וְלֹא־זָעֲקוּ אֵלַי בְּלִבָּם כִּי יְיֵלִילוּ

.me à defecerunt ,se congregauerunt mustū & triticum super :suis cubilibus super

עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם עַל־דָּגָן וְתִירוֹשׁ יִתְגּוֹרָרוּ יָסוּרוּ בִי:

cogitauerunt me cōtra & ;eorum brachia roboraui ,ligaui ego Et

15 וַאֲנִי יִסַּרְתִּי חִזַּקְתִּי זְרוֹעֹתָם וְאֵלַי יְחַשְּׁבוּ־

:doli arcus tanquam fuerunt ,supra non Reuertentur .malum

רָע: 16 יָשׁוּבוּ לֹא עָל הָיוּ כְּקֶשֶׁת רְמִיָּה

Ista .luæ linguæ furorem propter eorum principes gladio in cadent

יִפְּלוּ בַחֶרֶב שָׂרֵיהֶם מִזַּעַם לְשׁוֹנָם זוֹ

.Aegypti terra in eorum subsannatio

לַעְגָּם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:

CAP. VIII. ח

:DOMINI domum super aquila veluti ,tubam tuū palatum Ad

1 אֶל־חִכְּךָ שֹׁפָר כַּנֶּשֶׁר עַל־בֵּית יְהוָה

.sunt præuaricati meā legē super & ,meū pactū sunt transgressi quòd eo pro

יַעַן עָבְרוּ בְרִיתִי וְעַל־תּוֹרָתִי פָּשָׁעוּ:

.Israel te cognouimus ,meus Deus ,clamabunt me Ad

2 לִי יִזְעָקוּ אֱלֹהַי יְדַעֲנוּךָ יִשְׂרָאֵל:

.cum persequetur inimicus ;bonum Israel Elongauit

3 זָנַח יִשְׂרָאֵל טוֹב אוֹיֵב יִרְדְּפוֹ:

non & ,constituerunt principē ;me ex non & ,fecerunt regnare Ipsi

4 הֵם הִמְלִיכוּ וְלֹא מִמֶּנִּי הֵשִׂירוּ וְלֹא

.excisio erit ideo ,dolores sibi fecerunt suo auro & ,suo argento :cognoui

יָדָעְתִּי כַּסְפָּם וּזְהָבָם עָשׂוּ לָהֶם עֲצַבִּים לְמַעַן יִכָּרֵת:

;eos in meus furor est iratus ,Someron tuus vitulus Reiecit

5 זָנַח עֶגְלֵךְ שֹׁמְרוֹן חָרָה אַפִּי בָּם

.innocentiam poterunt non vsquequo

עַד־מָתַי לֹא יוּכְלוּ נִקָּיֹן:

ipse Deus non & ,illum fecit artifex ,ipse & Israel ex Quia

6 כִּי מִיִּשְׂרָאֵל וְהוּא חָרָשׁ עָשָׂהוּ וְלֹא אֱלֹהִים הוּא

,seminauerūt ventum Quia .Someron vitulus erit contritiones quoniā

כִּי־שְׁבָבִים יִהְיֶה עֵגֶל שֹׁמְרוֹן: 7 כִּי רוּחַ יִזְרָעוּ

:farinam faciet non ,germen ei non stanti culmo : metent turbinem &

וְסוּפָתָה יִקְצֹרוּ קָמָה אֵין־לוֹ צֶמַח בְּלִי יַעֲשֶׂה־קֶּמַח

.eam deglutient alieni ,fecerit forte si

אוּלַי יַעֲשֶׂה זָרִים יִבְלָעֻהוּ:

voluntas non vas tanquā gentibus in fuerunt nunc :Israel est Absorptus

8 נִבְלַע יִשְׂרָאֵל עַתָּה הָיוּ בַגּוֹיִם כִּכְלִי אֵין־חֵפֶץ

:sibi solitarius onager ,Assur ascenderunt ipsi Quia .eo in

בּוֹ: 9 כִּי־הֵמָּה עָלוּ אַשּׁוּר פֶּרֶא בּוֹדֵד לוֹ

,gentes ad miserūt munera quia Etiam .amores mercede expetierunt Ephraim

10 אֶפְרַיִם הִתְנוּ אֲהָבִים: גַּם כִּי־יִתְנוּ בַגּוֹיִם

.principum ,regis onus propter paululū dolebunt & ;eas cōgregabo nunc

עַתָּה אֲקַבְּצֵם וַיָּחֵלּוּ מְּעָט מִמַּשָּׂא מֶלֶךְ שָׂרִים:

ei fuerunt ;peccandum ad altaria Ephraim multiplicauit Quoniam

11 כִּי־הִרְבָּה אֶפְרַיִם מִזְבְּחֹת לַחֲטֹא הָיוּ־לוֹ

sicut ;meæ legis præcipua ei Scripsi .peccandum ad altaria

מִזְבְּחוֹת לַחֲטֹא: 12 אֶכְתָּב־לוֹ רֻבֵּי תּוֹרָתִי כְּמוֹ

,carnem sacrificauerunt meorū donorū Hostiis .sunt reputata alienū

זָר נֶחְשָׁבוּ: 13 זִבְחֵי הַבְהָבַי יִזְבְּחוּ בָשָׂר

Marginal notes:

*fest qui clamet; עוּג *vt panis subcinericius versus; *humiliabit se facie; גָּאָה; שׁוּב *seducta absque corde; *ad; *volucres; *quemadmodum audiuit; *elongauerunt se; *erit; *contra; *sed; *in; *collegerunt; *rebellauerunt contra; *erudiui; *ad altissimū; *dolosus; רוּם נָפַל; *est; *pone; *veniet; *Israel; *Dereliquit; שׂוּר *imagines; *Dereliquit te; *custodire; נָקָה; *vitulus fuit, est; *contereretur; *erit; קוּם; *Perditus; *nationibus in quo est complacētia. *ad vt; עָלָה תְּנָה; *conducere fecerunt mercede amatores. Quasi conduxerunt; חוּל רַבַּב; *honorabilia rei; *aliena; *ab eo. *Pro

*præceptum Iarobham. *ero; צָוָה; זוּר *sanabit; *ero *leo *catuli leonis; *& erit qui eruat; נָשָׂא נָצַל; *& deficiant. *faciem meā; *sua; צוּר; *post duos dies; חָיָה קוּם *in conspectu *vt sequamur, vt cognoscamus; יָצָא *imber; *manē; *vt egrediens. *volo. *holocaustis. עָלָה עֹלָה; *sicut expectant *sic collegiū in; חָכָה; *consensu vno: *abominatione inquinamentum; שַׁעֲרוּרִיָּה; *plantarum *cum conuertero; *Cùm sanare *malitia; עָוָה רוּעַ; *cogitant *opera *facie mea fecerunt. *adulterio incalescunt. *coquente; *ור חֵלָה *coquens à ciuitate *cōmixtione pastæ, donec fermétetur ipsa. *natalis eius, rege nostro *pleno *ad malè cogitandum *insidiis suis; *calefit; *חֲמַם

.corū iniquitatis recordabitur nunc: ea voluit non DOMINVS, comederūt & vult
עֲוֹנָם וְיֹאכֵלוּ יְהוָה לֹא רָצָם עַתָּה יִזְכֹּר
.reuertentur Aegyptum † ipsi ,eorum peccata visitabit &
וְיִפְקֹד חַטֹּאותָם הֵמָּה מִצְרַיִם יָשׁוּבוּ׃
Iehudah & ,templa † ædificauit & ,sui factoris Israel est oblitus Et
14 † וַיִּשְׁכַּח יִשְׂרָאֵל אֶת־עֹשֵׂהוּ וַיִּבֶן הֵיכָלוֹת וִיהוּדָה
.eius ciuitates in ignem mittam & : munitas vrbes multiplicauit
הִרְבָּה עָרִים בְּצֻרוֹת וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּעָרָיו
.eius ædes comedet * &
וְאָכְלָה אַרְמְנֹתֶיהָ׃

(margin: עָוֹה † in; † delubra, בָּנָה; * consumet)

CAP. IX. ט

es fornicatus quia, populi sicut exultationē ad Israel læteris Ne
1 † אַל־תִּשְׂמַח יִשְׂרָאֵל אֶל־גִּיל כָּעַמִּים כִּי זָנִיתָ
.tritici areas omnes super mercedem dilexisti : tuo Deo desuper
מֵעַל אֱלֹהֶיךָ אָהַבְתָּ אֶתְנָן עַל כָּל־גָּרְנוֹת דָּגָן׃
.ea in mentietur mustum & ; eos pascet non torcular & Area
2 גֹּרֶן וָיֶקֶב לֹא יִרְעֵם וְתִירוֹשׁ יְכַחֶשׁ בָּהּ׃
Ephraim reuertetur & ; DOMINI terra in habitabunt Non
3 † לֹא יֵשְׁבוּ בְּאֶרֶץ יְהוָה וְשָׁב אֶפְרַיִם
.comedent polluta Assur in & , Aegyptum *
מִצְרַיִם וּבְאַשּׁוּר טָמֵא יֹאכֵלוּ׃
eorū sacrificia ,ei dulcescent † nec ,vinum DOMINO libabunt Non
4 † לֹא־יִסְּכוּ לַיהוָה יַיִן וְלֹא יֶעֶרְבוּ־לוֹ זִבְחֵיהֶם
,se contaminabunt ,eum comedentes * omnes ; eis * lugentium panis sicut
כְּלֶחֶם אוֹנִים לָהֶם כָּל־אֹכְלָיו יִטַּמָּאוּ
.DOMINI domum † intrabit non eorum animæ * eorum panis quia
כִּי־לַחְמָם לְנַפְשָׁם לֹא יָבוֹא בֵּית יְהוָה׃
: DOMINI festiuitatis die in & ; solemnitatis die in facietis Quid
5 † מַה־תַּעֲשׂוּ לְיוֹם מוֹעֵד וּלְיוֹם חַג־יְהוָה׃
,eos congregabit Aegyptus ,vastitatem propter abierunt ecce Quia
6 † כִּי־הִנֵּה הָלְכוּ מִשֹּׁד מִצְרַיִם תְּקַבְּצֵם
spina † , ea possidebit * vrtica ,eorum argenti desiderium † : eos sepeliet Moph
מֹף תְּקַבְּרֵם מַחְמַד לְכַסְפָּם קִמּוֹשׂ יִירָשֵׁם חוֹחַ
dies venerunt ,visitationis dies Venerunt .eorum tabernaculis in
7 בְּאָהֳלֵיהֶם׃ † בָּאוּ יְמֵי הַפְּקֻדָּה בָּאוּ יְמֵי
,venti * virum ,furiosum ,prophetam stultum ; Israel scient ,retributionis
הַשִּׁלֻּם יֵדְעוּ יִשְׂרָאֵל אֱוִיל הַנָּבִיא מְשֻׁגָּע אִישׁ הָרוּחַ
.odium multum & , tuæ iniquitatis multitudinem super
עַל רֹב עֲוֹנְךָ וְרַבָּה מַשְׂטֵמָה׃
aucupis laqueus † ,prophetam ; meo Deo cum † Ephraim Speculatorem
8 † צֹפֶה אֶפְרַיִם עִם־אֱלֹהָי נָבִיא פַּח יָקוֹשׁ
.eius Dei domo in odium ,eius vias omnes super
עַל־כָּל־דְּרָכָיו מַשְׂטֵמָה בְּבֵית אֱלֹהָיו׃
recordabitur † ; Ghibhah dies secundū † corruperunt ,Profundauerunt †
9 † הֶעְמִיקוּ שִׁחֵתוּ כִּימֵי הַגִּבְעָה יִזְכּוֹר
deserto in vuas Tanquam .eorum peccata visitabit ,eorū iniquitatis
10 עֲוֹנָם יִפְקוֹד חַטֹּאותָם׃ † כַּעֲנָבִים בַּמִּדְבָּר
vidi eius principio † ,in ficu in maturū fructū * veluti Israel inueni
מָצָאתִי יִשְׂרָאֵל כְּבִכּוּרָה בִתְאֵנָה בְּרֵאשִׁיתָהּ רָאִיתִי
,pudori * se separauerūt & ,Pehor-Bahal † sunt ingressi ipsi ; vestros patres
אֲבוֹתֵיכֶם הֵמָּה בָּאוּ בַעַל־פְּעוֹר וַיִּנָּזְרוּ לַבֹּשֶׁת
.eorum amorem secundum abominationes fuerunt &
וַיִּהְיוּ שִׁקּוּצִים כְּאָהֳבָם׃
vtero ab & , partu à ,eorum gloria † ,auolabit auis tanquā Ephraim
11 † אֶפְרַיִם כָּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם מִלֵּדָה וּמִבֶּטֶן
eos orbabo & , suos filios enutrierint si Quia .conceptu à &
12 וּמֵהֵרָיוֹן׃ † כִּי אִם־יְגַדְּלוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְשִׁכַּלְתִּים
.eis ab me recedendo in † væ etiam quia ; homine ab *
מֵאָדָם כִּי־גַם־אוֹי לָהֶם בְּשׂוּרִי מֵהֶם׃
: habitaculo in plantata Sor in vidi vt * Ephraim
13 † אֶפְרַיִם כַּאֲשֶׁר־רָאִיתִי לְצוֹר שְׁתוּלָה בְנָוֶה
.suos filios interfectorem ad educendum ad † Ephraim &
וְאֶפְרַיִם לְהוֹצִיא אֶל־הֹרֵג בָּנָיו׃
orbantem † vuluam eis da ; dabis quid , DOMINE eis Da
14 תֵּן־לָהֶם יְהוָה מַה־תִּתֵּן תֵּן־לָהֶם רֶחֶם מַשְׁכִּיל
ibi quia , Ghilghal in eorum malitia Omnis .arentia vbera &
15 וְשָׁדַיִם צֹמְקִים׃ † כָּל־רָעָתָם בַּגִּלְגָּל כִּי־שָׁם
; eos eiiciam mea domo è ,eorū studiorum malitiam super † eos habui exosos
שְׂנֵאתִים עַל רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם מִבֵּיתִי אֲגָרְשֵׁם
.declinantes eorum principes omnes ,eos diligere * addam non
לֹא אוֹסֵף אַהֲבָתָם כָּל־שָׂרֵיהֶם סֹרְרִים׃
etiā ; faciant non fructum ,exaruit eorū radix † ,Ephraim est Percussus
16 † הֻכָּה אֶפְרַיִם שָׁרְשָׁם יָבֵשׁ פְּרִי בְלִי־יַעֲשׂוּן גַּם

(margin: גּוּל ; שׁוּב † in ; נָסַךְ † dulcescet ; * reputabūtur † qui comedent ; * pro anima † in ; עָשָׂה חַג ; † domos desiderabiles quę erāt thesauri † hæreditate accipiet eas, † lappa ; * ventosum, propter ; בּוֹא עָוָה ; † posuit sibi † qui fuit ; † Profundam fecerunt aut sionem, † se † nunc ; * primitiua † cacumine ; רָאָה ; † ad ; † à me eundo ad idolum pudoris, ; † filij eorum qui sunt ; יָלַד הָרָה ; * morientur. * vt non sint homines; † cùm recessero ; * vidi in opulentia ; † paratus est ; יָצָא ; † quæ orbet eos ; נָתַן ; † propter operum ; רוּעַ ; * vt diligam ; יָסַף בָּכָה ; † & vt)

eos Abiiciet .eorum vteri desiderabilia interficiā & † ,genuerint cum
17 כִּי יֵלֵדוּן וְהֵמַתִּי מַחֲמַדֵּי בִטְנָם׃ † יִמְאָסֵם
.gentibus in * vagi erunt & ; eum audierunt non quia ,meus Deus
אֱלֹהַי כִּי לֹא שָׁמְעוּ לוֹ וְיִהְיוּ נֹדְדִים בַּגּוֹיִם׃

(margin: † si ego ; * inter gētes.)

CAP. X. י

,eius fructū multiplicare secundū † : sibi ponet fructū ,Israel vacua Vitis
1 † גֶּפֶן בּוֹקֵק יִשְׂרָאֵל פְּרִי יְשַׁוֶּה־לּוֹ כְּרֹב לְפִרְיוֹ
.statuas benefecerunt* ,eius terræ benefacere secundū † ,altaria multiplicauit*
הִרְבָּה לַמִּזְבְּחוֹת כְּטוֹב לְאַרְצוֹ הֵיטִיבוּ מַצֵּבוֹת׃
,eorum aras confringet ipse : desolabuntur nunc ,eorū cor se Diuisit
2 † חָלַק לִבָּם עַתָּה יֶאְשָׁמוּ הוּא יַעֲרֹף מִזְבְּחוֹתָם
: nobis rex * Non ,dicent * nunc Quia .eorum statuas vastabit
3 יְשֹׁדֵד מַצֵּבוֹתָם׃ † כִּי עַתָּה יֹאמְרוּ אֵין מֶלֶךְ לָנוּ
: nobis faciet quid rex & : DOMINVM timuimus * non nam
כִּי לֹא יָרֵאנוּ אֶת־יְהוָה וְהַמֶּלֶךְ מַה־יַּעֲשֶׂה־לָּנוּ׃
germinabit & ; fœdus excidendo † ,mendaciter iurando verba sunt Locuti
4 † דִּבְּרוּ דְבָרִים אָלוֹת שָׁוְא כָּרֹת בְּרִית וּפָרַח
.agri sulcos † super iudicium capitis * sicut
כָּרֹאשׁ מִשְׁפָּט עַל תַּלְמֵי שָׂדָי׃
eū super luxit quia ; Someron habitator * pauebūt Auen-Beth vitulas Ad
5 † לְעֶגְלוֹת בֵּית אָוֶן יָגוּרוּ שְׁכַן שֹׁמְרוֹן כִּי־אָבַל עָלָיו
,eius gloria super ,exultauerant eum super † eius sacerdotes & ,eius populus
עַמּוֹ וּכְמָרָיו עָלָיו יָגִילוּ עַל־כְּבוֹדוֹ
munus ducetur Assur in ipsemet Etiam .eo ab migrauit quia
6 כִּי־גָלָה מִמֶּנּוּ׃ † גַּם־אוֹתוֹ לְאַשּׁוּר יוּבָל מִנְחָה
Israel afficietur pudore & ,capiet Ephraim pudor ; Iareb regi
לְמֶלֶךְ יָרֵב בָּשְׁנָה אֶפְרַיִם יִקָּח וְיֵבוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
super † spuma vt ,eius rex Someron * est Succisus .suo consilio à
7 מֵעֲצָתוֹ׃ † נִדְמֶה שֹׁמְרוֹן מַלְכָּהּ כְּקֶצֶף עַל־
,Israel peccatum Auen excelsa disperdentur Et .aquæ faciebus
8 פְּנֵי־מָיִם׃ † וְנִשְׁמְדוּ בָּמוֹת אָוֶן חַטַּאת יִשְׂרָאֵל
; nos Operite ,mōtibus dicent & : eorum aras super ascēdet tribulus & spina
קוֹץ וְדַרְדַּר יַעֲלֶה עַל־מִזְבְּחוֹתָם וְאָמְרוּ לֶהָרִים כַּסּוּנוּ
.nos super Cadite ,collibus &
וְלַגְּבָעוֹת נִפְלוּ עָלֵינוּ׃
non ,steterunt ibi : Israel peccasti , Ghibhah diebus A
9 † מִימֵי הַגִּבְעָה חָטָאתָ יִשְׂרָאֵל שָׁם עָמָדוּ לֹא־
.iniquitatis filios super prælium Ghibhah in eos comprehendet
תַשִּׂיגֵם בַּגִּבְעָה מִלְחָמָה עַל־בְּנֵי עַלְוָה׃
,populi eos super congregabuntur & ; eos corripiam & meo desiderio In †
10 † בְּאַוָּתִי וְאֶסֳּרֵם וְאֻסְּפוּ עֲלֵיהֶם עַמִּים
.suas iniquitates duas propter eos corripere in †
בְּאָסְרָם לִשְׁתֵּי עֵינֹתָם׃
transiui ego & ; triturare diligens docta † vitula Ephraim Et †
11 † וְאֶפְרַיִם עֶגְלָה מְלֻמָּדָה אֹהַבְתִּי לָדוּשׁ וַאֲנִי עָבַרְתִּי
,Iehudah arabit ,Ephraim faciam equitare ; eius ceruicis bonitate † super
עַל־טוּב צַוָּארָהּ אַרְכִּיב אֶפְרַיִם יַחֲרוֹשׁ יְהוּדָה
metite ,iustitiam ad vobis Seminate .Iahacob sibi agricolabit
12 יְשַׂדֶּד־לוֹ יַעֲקֹב׃ † זִרְעוּ לָכֶם לִצְדָקָה קִצְרוּ
,DOMINVM requirendi tempus & ; aratione vobis arate, misericordia os ad †
לְפִי־חֶסֶד נִירוּ לָכֶם נִיר וְעֵת לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה
,impietatem Arastis .vos iustitiam doceat & ,veniat donec
13 עַד־יָבוֹא וְיֹרֶה צֶדֶק לָכֶם׃ † חֲרַשְׁתֶּם־רֶשַׁע
,tua via in † es fisus quia ; mendacij frugem comedistis ,messuistis iniquitate
עַוְלָתָה קְצַרְתֶּם אֲכַלְתֶּם פְּרִי־כָחַשׁ כִּי־בָטַחְתָּ בְדַרְכְּךָ
,tuis populis in sonitus † consurget Et .tuorum fortium multitudine in
14 בְּרֹב גִּבּוֹרֶיךָ׃ † וְקָאם שָׁאוֹן בְּעַמֶּךָ
domum Salman vastare * secundum vastabitur † tuæ munitiones omnes &
וְכָל־מִבְצָרֶיךָ יוּשַּׁד כְּשֹׁד שַׁלְמַן בֵּית
.est allisa filios super mater : belli die in Arbeel
אַרְבֵאל בְּיוֹם מִלְחָמָה אֵם עַל־בָּנִים רֻטָּשָׁה׃
; vestræ malitiæ malitiæ faciebus à † Bethel vobis fecit Sicut
15 כָּכָה עָשָׂה לָכֶם בֵּית־אֵל מִפְּנֵי רָעַת רָעַתְכֶם
.Israel rex est succisus succidendo aurora in
בַּשַּׁחַר נִדְמֹה נִדְמָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃

(margin: * quemadmodum multiplicauit ; רָבַב פָּרָה ; * sic ; † quemadmodū benefecit ; נָצַב ; * dicunt * est ; * timemus ; † feriendo ; * venenum † omnes ; * habitatores ; † qui prius ; גּוּל ; † in ; לָקַח ; † in superficie ; כָּסָה ; נָשַׂג עָוָה ; * Secundum desiderium meum * dum corriperentur ; שְׁנָה עָיָה ; † assueta † pulchrum collum ; † secundū misericordiam, ; * viæ tuæ, multitudini ; † tumultus ; † vastabuntur * quod vastauit ; שָׁדַד ; † propter malitiam ; רוּעַ)

CAP. XI. יא

vocaui Aegypto ex & ; eum dilexi & , Israel puer Quia
1 † כִּי נַעַר יִשְׂרָאֵל וָאֹהֲבֵהוּ וּמִמִּצְרַיִם קָרָאתִי
.eorum faciebus † à abierunt sic † eos Vocauerunt .meum filium
2 לִבְנִי׃ † קָרְאוּ לָהֶם כֵּן הָלְכוּ מִפְּנֵיהֶם
.suffiuerunt sculptilibus & ,sacrificauerunt Behalim
לַבְּעָלִים יְזַבֵּחוּ וְלַפְּסִלִים יְקַטֵּרוּן׃

(margin: * prophetæ; † facie)

non & : suis brachiis *super eos cepit* ‡ ,Ephraim *ire assuefeci*ˣ ego Et

3 † ואנכי ˣתרגלתי לאפרים קחם על־זרועתיו ולא

.eos curauerim quòd cognouerunt

ידעו כי רפאתים׃

ero & ,charitatis funibus *in* ,eos traham *hominũ* † funibus In

4 † בחבלי אדם ʸאמשכם בעבתות אהבה ואהיה

eum ad declinabo & ;eorum maxillis *super*‖iugum exaltantes tanquã eis

להם ʸכמרימי על על לחיהם ᶻואט אליו

.cibum

אוכיל׃

†ipse Assur *&* ‡ ,Aegypti terram ad reuertetur Non

5 † לא ישוב אל־ארץ מצרים ואשור הוא

;eius rex quoniam *renuerunt** conuerti ‖. Et ‡ *impendebit* gladius

מלכו כי מאנו לשוב׃

6 † וחלה חרב

.*eorum*‡consilia propter ,comedet &,eius *membra*‖cõsumet &,eius vrbibus in

בעריו וכלתה בדיו ואכלה ᵃממעצותיהם׃

excelsum * ad & ;*me à auersionem* † propter *suspensi* ‡ meus populus Et

7 † ועמי תלואים למשובתי ואל־על

.*exaltauit non* * simul ,†eum vocabant

יקראהו יחד לא ירומם׃

quomodo !Israel te tradam ,Ephraim te *dabo* ‡ Quomodo

8 † איך אתנך אפרים אמגנך ישראל איך

me *super*‡ est conuersum !Seboim vt te ponam ,Adamah sicut te *dabo* ‡

ᵇאתנך כאדמה ᶜאשימך כצבאים נהפך עלי

.meæ pœnitudines *sunt commota*‖ pariter ,meum cor

לבי יחד נכמרו נחומי׃

corrumpendum * ad conuertar non ;mei furoris iram ‡ faciam Non

9 † לא אעשה ᵈחרון אפי לא אשוב לשחת

nõ &,sanctus *tuo interiori*†in :vir non & ,*ego* ‡ Deus quoniam ;Ephraim

אפרים כי אל אנכי ולא־איש בקרבך קדוש ולא

;ciuitatem in ingrediar

אבוא בעיר׃

leo veluti ,ambulabunt ‖ DOMINVM Post

10 † אחרי יהוה ילכו כאריה

:rugiet

ישאג כי־הוא ישאג ויחרדו בנים מים׃

quia ipse rugiet, & pauebunt filij *à mari*.

:Assur terra *è*† columba veluti & ,Aegypto *ab auis*‡vt Pauebunt

11 † יחרדו כצפור ממצרים וכיונה מארץ אשור

.DOMINVS dixit ,suis domibus *super*‖ eos *faciam sedere*‡ &

ᵉוהושבתים על־בתיהם נאם־יהוה׃

*ambulare feci super pedes ‡portauit ˣרגל

†hominum ʸמשך

‖in ʸרום ᶻנטה

‡at †erit

*noluerunt ‡ad me. ‡cadet & manebit ‖villas ‡eius.

ᵃיעץ

‡suspẽsus est † rebellionẽ; *Deum †prophetæ, *nemo extulit caput. ‡ponam ‡in

ᵇנתן ᶜשום

‖incaluerunt

‡secundum *disperdendũ

ᵈחרה

‡sum, †medio tui ‖enim

*ab Occidente. ‡aues qui sunt in †qui sunt in ‡collocabo ‖in

ᵉישב

CAP. XII. יב

:Israel domus dolo in & ,Ephraim mendacio in me Circundederunt

1 † סבבני בכחש אפרים ובמרמה בית ישראל

.est fidelis sanctis cum & ,Deo cum *dominans*‡adhuc Iehudah &

ויהודה עד רד עם־אל ועם־קדושים נאמן׃

mendacium die omni ;Eurum *sequens** & ,ventum *pascens*† Ephraim

2 † אפרים רעה רוח ורדף קדים כל־היום כזב

oleum & ,*excident* ‡ Assur cum fœdus & : *multiplicabit* ‖ vastitatem &

ושד ירבה וברית עם־אשור יכרתו ושמן

.*ducetur* † Aegyptum in

למצרים יובל׃

;Iehudah cum DOMINO *lis* * Et

3 ᶠ† וריב ליהוה עם־יהודה

.ei reddet eius *studia*‡ iuxta ,eius vias iuxta ,Iahacob *super* visitandum ad &

ולפקד על־יעקב כדרכיו כמעלליו ישיב לו׃

fuit princeps‡sua fortitudine *in* & ;suum fratrem supplantauit vtero In

4 † בבטן עקב את־אחיו ובאונו שרה

.Deo cum

את־אלהים׃

,fleuit ;præualuit & ,*angelum in fuit princeps*† Et

5 † וישר אל־מלאך ויכל בכה

.nobiscum est locutus ibi & ,eum inuenit Bethel † :eum rogauit &

ויתחנן־לו בית־אל ימצאנו ושם ידבר עמנו׃

.eius memoriale DOMINVS ;exercituum Deus DOMINVS Et

6 † ויהוה אלהי הצבאות יהוה זכרו׃

,custodi iudicium & misericordiã :*conuerteris*† tuum Deum ad tu Et

7 † ואתה באלהיך תשוב חסד ומשפט שמר

.semper *tuum Deum ad expecta* ‡ &

וקוה אל־אלהיך תמיד׃

.dilexit opprimere *doli bilancibus* ‖ *eius* manu in Mercatoris

8 † כנען בידו מאזני מרמה לעשק אהב׃

:mihi *robur* † inueni ,sum ditatus Veruntamen ,Ephraim dixit Et

9 † ויאמר אפרים אך עשרתי מצאתי און לי

.peccatum *quæ*‡ ,iniquitatem *mihi*‡inuenient non meis laboribus omnibus*

כל־יגיעי לא ימצאו־לי ᵍעון אשר־חטא׃

adhuc ,Aegypti terra *è* * ,tuus Deus DOMINVS ego Et

10 † ואנכי יהוה אלהיך מארץ מצרים עד

.festiuitatis dies secundum *tentoriis* ‡ in te faciam habitare

ʰאושיבך באהלים כימי ⁱמועד׃

:multiplicaui visionem ego & ,prophetis *super* ‖ sum locutus Et

11 † ודברתי על־הנביאים ואנכי ᵏחזון הרביתי

‡ dominatus

†pascit *sequitur

‖ multiplicauit. ‡percusserũt, †ducitur. *iudicium

ᶠרוב

‡opera

‡præualuit angelo. †præualuit angelo,

†in

†conuertere,

‡ fide Deo tuo

‖ statera dolosa

†diuitias

*in ‡in me ‡&

ᵍעוה

*qui eduxi te

‡tabernaculis

ʰישב ⁱיעד

‖cum

ᵏחזה

CAP. XIII.

veruntamẽ ?*iniquitas*‡ Ghilhad Si .*assimilabo** prophetarum *manu in* † &

12 וביד הנביאים אדמה׃ † אם־גלעד און אך־

‡eorum altaria etiam :immolauerũt boues Ghilgal in ,fuerunt *mendacium*‡

שוא היו בגלגל שורים זבחו גם מזבחותם

;Aram *agrum* ‖ Iahacob fugit Et .agrorum sulcos super acerui sicut

13 כגלים על תלמי שדי׃ † ויברח יעקב שדה ארם

.* custodiuit *vxore in*† & ,*vxore in* † Israel seruiuit &

ויעבד ישראל באשה ובאשה שמר׃

;Aegypto ex Israel DOMINVS fecit ascendere *propheta in*‡ Et

14 † ובנביא העלה יהוה את־ישראל ממצרים

;*acerbitatibus* * Ephraim fecit Irasci .se custodiuit *propheta in*‡ &

15 ובנביא נשמר׃ † הכעיס אפרים תמרורים

.suus Dominus ei reddet eius opprobriũ & ,*deseret*‖eũ super eius *sanguines*‡ &

ודמיו עליו ᶦיטוש וחרפתו ישיב לו אדניו׃

†per manum *proposui similitudines. Nonne ‡incepit iniquitatem? ‡frustra ‡fuerunt ‖in regionem † propter vxorem, *pecudes.

‡p propheta

*Deum amaritudinibus; ‡ sanguis ‖diffundet se,

ᶦנטש

CAP. XIII. יג

deliquit & :Israel in † ipse eleuauit ,‡ tremor ,Ephraim *loqui Secundum* ‡

1 † כדבר אפרים רתת נשא הוא בישראל ויאשם

sibi fecerunt & ,*peccare** addiderunt nunc Et .*est mortuus*‖& ,Bahal in

2 בבעל וימת׃ † ועתה יוספו לחטא ויעשו להם

:totum artificum opus *dolores ,sua intelligentia in*‡ suo argento ex conflatile

מסכה מכספם בתבונם עצבים מעשה חרשים כלה

.*osculentur* † vitulos ,*hominem Sacrificantes ,dicentes* ‡ ipsi *illis* †

להם הם אמרים זבחי אדם עגלים ᵃישקון׃

: *vadens manicans* ‖ ros sicut & ,*matutini* ‡ nubes veluti erunt Idcirco

3 † לכן יהיו כענן־בקר וכטל משכים הלך

.*fumario è* * fumus sicut & ,area ab *exturbabitur*†gluma sicut

כמץ יסער מגרן וכעשן מארבה׃

me præter Deum & ;Aegypti terra *è* ‡ tuus Deus DOMINVS‡ego Et

4 † ואנכי יהוה אלהיך מארץ מצרים ואלהים זולתי

.me absque ‖ non seruator & , nescies

לא תדע ומושיע אין בלתי׃

.*locorum torridorum* ‡ terra in ;deserto in te noui Ego

5 † אני ידעתיך במדבר בארץ תלאבות׃

;eorũ cor est eleuatũ & ,sunt saturati ,sunt saturati *& suũ pascuum**Iuxta

6 † ᵇכמרעיתם וישבעו שבעו וירם לבם

pardus sicut :leo tanquam eis fui Et .mei sunt obliti idcirco

7 על־כן שכחוני׃ † ואהי להם כמו־שחל כנמר

,orbatus vrsus tanquam eis Occurram .*obseruabo* ‡ viam *super* *

8 על־דרך אשור׃ † אפגשם כדב שכול

,leo veluti ibi eos consumam & ;eorum cordis clausuram dirumpam &

ואקרע סגור לבם ואכלם שם כלביא

.eos scindet agri bestia

חית השדה תבקעם׃

.*tuo auxilio in*† me in *quia* ‡ ,Israel *tua Corruptela* ‡

9 † שחתך ישראל כי־בי בעזרך׃

,tui iudices & :tuis vrbibus oĩbus in te seruet *&* ,*vbi*‖ tuus rex ,‡Ero

10 † אהי מלכך אפוא ויושיעך בכל־עריך ושפטיך

.principes & ,regem mihi Da ,dixisti quibus*

אשר אמרת תנה־לי מלך ושרים׃

.mea ira in abstuli & ,meo furore in regem tibi Dedi

11 † אתן־לך מלך באפי ᶜואקח בעברתי׃

.eius *peccatum absconditum* † ,Ephraim iniquitas ‡ Ligata

12 † צרור עון אפרים צפונה חטאתו׃

quia ,sapiens non ‡ filius ipse : ei venient parturientis Dolores

13 † חבלי יולדה יבאו לו הוא־בן לא חכם כי־

.filiorum *alui ruptura* ‡ in stetisset non *tempore* †

עת לא־יעמד במשבר בנים׃

tua *pestis* ‡ ero : eos redimam morte à ,eos redimam inferni *manu**E

14 † מיד שאול ᵈאפדם ממות אגאלם אהי דבריך

.meis oculis ab se abscondet cõsolatio ,inferne *tua excisio*‡ero ,mors ‖

מות אהי קטבך שאול נחם יסתר מעיני׃

DOMINI‡ ventus Oriẽtalis*veniet ;*crescet* ‡ fratres inter ipse Nam ‖

15 † כי הוא בין אחים יפריא יבוא קדים רוח יהוה

ipse ,eius fontem siccabit & , eius *vena arescet* ‡ & ,ascendens deserto *è*

ממדבר עלה ויבוש מקורו ויחרב מעינו הוא

.*desiderij** vasorum omnium thesaurum diripiet

ישסה אוצר כל־כלי חמדה׃

*Quando locutus est ‡fuit audiẽti, †caput suum ‖cęsus est acsi fuisset mortuus. *vt peccarẽt, ‡secundum intelligentiã suam, idola fecerunt †propter eos ‡ sacerdotes dicunt sacrificantibus hominibus, †quisque osculetur.

ᵃנשק

‡matutina, ‖matutinˀ citò recedens: †quæ turbine propellitur *qui egreditur de fenestra. ‡sum ‡qui eduxi te ‖ est ‡sitibunda. *pascua sua

ᵇרעה

*qui iuxta * grassatur. ‡Vituli quos fecisti, fuerũt causa perditionis tuæ ‡sed †auxilium tuum. ‡in perpetuũ, sed ‖nunc *de

ᶜלקח

‡est in me †abscondita est pæna peccati ‡fuit †si fuisset sapiens ad tempus ‡vulua *potestate ‡mors

ᵈפדה

‖ô ‡morsus tuus ‖Licẽt ‡creuerit; *tamẽ Assyrius vt ‡ vehementissimus ‡siccabit venam *cõcupiscibilium.

CAP. XIIII. יד

,‡cadẽt gladio *in* ;suũ Deum in rebellauit quia ,Someron Desolabitur

1 † תאשם שמרון כי מרתה באלהיה בחרב ᵃיפלו

.disrumpentur eius prægnantes & ,allidentur eorum paruuli

עלליהם ירטשו והריותיו יבקעו׃

‡viri eius, & ᵃנפל

quoniam :tuum Deum DOMINVM ad vsque Israel Reuertere
שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי
conuertimini &, verba vobiscum Tollite .tua iniquitate in † corruisti
כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֺנֶךָ׃ קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ
accipe &, iniquitatem tolles Omnem :eum ad Dicite .DOMINVM ad
אֶל־יְהוָה אִמְרוּ אֵלָיו כָּל־תִּשָּׂא עָוֺן וְקַח־
Assur .nostrorum labiorum vitulos reddemus &, bonum
טוֹב וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ׃ אַשּׁוּר
,vltra dicemus non & :equitabimus non equum super, nos seruabit non
לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ עַל־סוּס לֹא נִרְכָּב וְלֹא־נֹאמַר עוֹד
.pupilli est miseratio te in quia :nostrarum manuum operi , nostri Dei
אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ אֲשֶׁר־בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם׃
est auersus quia vltro eos diligam ;eorum auersionem Sanabo
אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה כִּי שָׁב
germinabit ,Israeli ros tanquam Ero .eo ab meus nasus
אַפִּי מִמֶּנּוּ׃ אֶהְיֶה כַטַּל לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח

libanus tanquam eius radices percutiet & :lilium tanquam
כַּשּׁוֹשַׁנָּה וְיַךְ שָׁרָשָׁיו כַּלְּבָנוֹן׃
ei odor & :eius gloria olea tanquam erit & ,eius ramuli Ibunt
יֵלְכוּ יֹנְקוֹתָיו וִיהִי כַזַּיִת הוֹדוֹ וְרֵיחַ לוֹ
viuificabunt ,eius vmbra in sedentes Reuertentur .libani tanquam
כַּלְּבָנוֹן׃ יָשֻׁבוּ יֹשְׁבֵי בְצִלּוֹ יְחַיּוּ
.libani vinum sicut ,eius memoria :vitis sicut germinabunt & ,triticum
דָגָן וְיִפְרְחוּ כַגָּפֶן זִכְרוֹ כְּיֵין לְבָנוֹן׃
:eum respiciā &, exaudiam ego dolores ad vltra mihi Quid, Ephraim
אֶפְרַיִם מַה־לִּי עוֹד לָעֲצַבִּים אֲנִי עָנִיתִי וַאֲשׁוּרֶנּוּ
Quis .est inuentus tuus fructus me ex frondosa abies vt ego
אֲנִי כִּבְרוֹשׁ רַעֲנָן מִמֶּנִּי פֶּרְיְךָ נִמְצָא׃ מִי
viæ rectæ quia :ista sciet &, intelligens ista intelliget &, sapiens
חָכָם וְיָבֵן אֵלֶּה נָבוֹן וְיֵדָעֵם כִּי־יְשָׁרִים דַּרְכֵי
.eis in corruent præuaricatores & :eis in ambulabunt iusti &, DOMINI
יְהוָה וְצַדִּקִים יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם׃

Marginalia: † percutient, [e] נכה, † Serpēt rami, † seipsos vt, [f] שוב, * germinabit, † odor, † tunc dicet, idola?, [g] שור, † ero † virens; † propter iniquitatē tuā, [c] עוה, † dimitte, [d] נשא, * & ascēdemus, † rebellionē, † ex liberalitate, † furor

Finis libri Hoseah.

תם ספר הושע

ספר יואל

LIBER IOEL.

CAP. I. א

Ioel ad fuit quod DOMINI VERBVM
דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יוֹאֵל
hoc Audite .Pethuel filium
בֶּן־פְּתוּאֵל׃ שִׁמְעוּ־זֹאת
habitatores omnes percipite auribus &, senes
הַזְּקֵנִים וְהַאֲזִינוּ כֹּל יוֹשְׁבֵי
si &, vestris diebus in hoc fuerit an :terræ
הָאָרֶץ הֶהָיְתָה זֹּאת בִּימֵיכֶם וְאִם
:narrate vestris filiis hoc Super .vestrorum patrum diebus in
בִּימֵי אֲבֹתֵיכֶם׃ עָלֶיהָ לִבְנֵיכֶם סַפֵּרוּ
.alteræ generationi eorum filij &, suis filijs vestri filij &
וּבְנֵיכֶם לִבְנֵיהֶם וּבְנֵיהֶם לְדוֹר אַחֵר׃
comedit locustæ residuum &, locusta comedit Ghazam Residuum
יֶתֶר הַגָּזָם אָכַל הָאַרְבֶּה וְיֶתֶר הָאַרְבֶּה אָכַל
Expergiscimini .chasil comedit bruchi residuum &, Ielec
הַיָּלֶק וְיֶתֶר הַיֶּלֶק אָכַל הֶחָסִיל׃ הָקִיצוּ
,nouū vinum super :vinum bibentes omnes vlulate &, flete &, ebrij
שִׁכּוֹרִים וּבְכוּ וְהֵילִלוּ כָּל־שֹׁתֵי יָיִן עַל־עָסִיס
super ascendit gens Nam .vestro ore ab est excisum quoniam
כִּי נִכְרַת מִפִּיכֶם׃ כִּי־גוֹי עָלָה עַל־
molares &, leonis dentes eius Dentes .numerus non &, fortis meā terram
אַרְצִי עָצוּם וְאֵין מִסְפָּר שִׁנָּיו שִׁנֵּי אַרְיֵה וּמְתַלְּעוֹת
meam ficum &, desolationem in meam vitem Posuit .ei leonis
לָבִיא לוֹ׃ שָׂם גַּפְנִי לְשַׁמָּה וּתְאֵנָתִי
sunt facti albi .fecit proijcere &, eā nudauit Nudando .decorticationem in
לִקְצָפָה חָשֹׂף חֲשָׂפָהּ וְהִשְׁלִיךְ הִלְבִּינוּ
super sacco accincta virgo tanquam Vlula .eius plicatiles rami
שָׂרִיגֶיהָ׃ אֱלִי כִּבְתוּלָה חֲגֻרַת־שַׂק עַל־
domo de libatio &, munus est Excisum .suarum pueritiarum patronum
בַּעַל נְעוּרֶיהָ׃ הָכְרַת מִנְחָה וָנֶסֶךְ מִבֵּית
DOMINI ministri sacerdotes luxerunt :DOMINI
יְהוָה אָבְלוּ הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי יְהוָה׃
,triticum est deuastatum quia :humus luxit ,ager est Vastatus
שֻׁדַּד שָׂדֶה אָבְלָה אֲדָמָה כִּי שֻׁדַּד דָּגָן
.recens oleum est infirmatum ,mustum arui
הוֹבִישׁ תִּירוֹשׁ אֻמְלַל יִצְהָר׃
,frumentum super vinitores vlulate ,agricolæ vos afficite Pudore
הֹבִישׁוּ אִכָּרִים הֵילִילוּ כֹּרְמִים עַל־חִטָּה
.agri messis periit quia :hordeum super &
וְעַל־שְׂעֹרָה כִּי אָבַד קְצִיר שָׂדֶה׃

etiam ,malogranatum :est infirmata ficus &, aruit Vitis
הַגֶּפֶן הוֹבִישָׁה וְהַתְּאֵנָה אֻמְלָלָה רִמּוֹן גַּם־
à gaudium aruit quia ,aruerunt agri ligna omnia ,malus &, palma
תָּמָר וְתַפּוּחַ כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יָבֵשׁוּ כִּי־הֹבִישׁ שָׂשׂוֹן מִן־
vlulate ,sacerdotes plangite &, vos Accingite .hominum filiis
בְּנֵי אָדָם׃ חִגְרוּ וְסִפְדוּ הַכֹּהֲנִים הֵילִילוּ
:mei Dei ministri saccis in pernoctate ,ingredimini ,altaris ministri
מְשָׁרְתֵי מִזְבֵּחַ בֹּאוּ לִינוּ בַשַּׂקִּים מְשָׁרְתֵי אֱלֹהָי
.libatio &, munus vestri Dei domo de est prohibitum quoniam
כִּי נִמְנַע מִבֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה וָנָסֶךְ׃
omnes ,senes colligite ,retentionem vocate ,ieiunium Sanctificate
קַדְּשׁוּ־צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה אִסְפוּ זְקֵנִים כֹּל
ad clamate &, vestri Dei DOMINI domum terræ habitatores
יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְזַעֲקוּ אֶל־
.DOMINI dies propè quia :diei Ahah .DOMINVM
יְהוָה׃ אֲהָהּ לַיּוֹם כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה
coram Nónne .veniet Omnipotente ab vastitas tanquam &
וּכְשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא׃ הֲלוֹא נֶגֶד
exultatio &, lætitia nostri Dei domo de ,est excisa esca nostris oculis
עֵינֵינוּ אֹכֶל נִכְרָת מִבֵּית אֱלֹהֵינוּ שִׂמְחָה וָגִיל׃
,thesauri sunt desolati ,suis glebis sub grana Computruerunt
עָבְשׁוּ פְרֻדוֹת תַּחַת מֶגְרְפֹתֵיהֶם נָשַׁמּוּ אֹצָרוֹת
ingemuit Cur .triticum aruit quoniam :hortea sunt dissipata
נֶהֶרְסוּ מַמְּגֻרוֹת כִּי הֹבִישׁ דָּגָן׃ מַה־נֶּאֶנְחָה
Etiam .eis pascua non quia ,bonis greges sunt confusi ,iumentum
בְהֵמָה נָבֹכוּ עֶדְרֵי בָקָר כִּי אֵין מִרְעֶה לָהֶם גַּם־
quia ,clamabo DOMINE te Ad .sunt desolati pecoris greges
עֶדְרֵי הַצֹּאן נֶאְשָׁמוּ׃ אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא כִּי
ligna omnia succendit flamma &, deserti herbifera loca consumpsit ignis
אֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת מִדְבָּר וְלֶהָבָה לִהֲטָה כָּל־עֲצֵי
quoniam :te ad vociferabitur agri animalia Etiam .agri
הַשָּׂדֶה׃ גַּם־בַּהֲמוֹת שָׂדֶה תַּעֲרוֹג אֵלֶיךָ כִּי
.deserti pascua consumpsit ignis &, aquarum riui sunt exsiccati
יָבְשׁוּ אֲפִיקֵי מָיִם וְאֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת הַמִּדְבָּר׃

CAP. II. ב

.mea sanctitatis mōte in taratantarizate &, Siion in tuba Clangite
תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן וְהָרִיעוּ בְּהַר קָדְשִׁי
quia ,DOMINI dies venit quia ,terræ habitatores omnes Cōtremiscant
יִרְגְּזוּ כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ כִּי־בָא יוֹם־יְהוָה כִּי
obscuritatis &, nubis dies ,caliginis & tenebrositatis Dies .propinqua
קָרוֹב׃ יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל

Marginalia: † desolata, † &, * omnes arbores, שוש, * manete, [k] לון, * sacrificium, * cœtum, cōgregate, † in, * est, [l] גול, † pulueribus eius, [m] שמם, † ingemuerūt, [n] יבש, animalia boum, † sunt, * pecorum, * pascua, * omnes arbores, † bestiæ, * clamabunt, [o] רוע, sancto meo, * prope est, * tenebrarū, * tenebrositatis; * erucæ, † bruchus, * alterum locustæ genus, † qui bibitis, * propter, [a] קוץ ילל, * periit, † absque numero, * vt, [b] שנן, * vt molares, [c] שמם, † Plange, [d] שקק, * maritū adolescentię suæ, † sacrificium, † desolata est, * vinum, excisum, [e] יבש, [f] בוש חנט

illo sicut ; fortis & ,multus populus :montes super expansa aurora veluti

כְּשַׁחַר פָּרֻשׂ עַל־הֶהָרִים עַם רַב וְעָצוּם כָּמֹהוּ

annos ad vsque addet non eum post & ,seculo à fuit non

לֹא נִהְיָה מִן־הָעוֹלָם וְאַחֲרָיו לֹא יוֹסֵף עַד־שְׁנֵי

:ignis comedit eius faciem Ad .generationis & ,generationis

דּוֹר וָדוֹר׃ 3 לְפָנָיו אָכְלָה אֵשׁ

eius faciem ad terra Heden hortus Tanquam .flamma exuret eum post &

וְאַחֲרָיו תְּלַהֵט לֶהָבָה כְּגַן־עֵדֶן הָאָרֶץ לְפָנָיו

.ei erit non euasio etiam & ,solitudinis desertum eum post &

וְאַחֲרָיו מִדְבַּר שְׁמָמָה וְגַם־פְּלֵיטָה לֹא־הָיְתָה לּוֹ׃

sic ,equites tanquam & :eius aspectus equorum aspectus Tanquam

4 כְּמַרְאֵה סוּסִים מַרְאֵהוּ וּכְפָרָשִׁים כֵּן

montium capita super quadrigarum vox Sicut .current

יְרוּצוּן׃ 5 כְּקוֹל מַרְכָּבוֹת עַל־רָאשֵׁי הֶהָרִים

populus velut :stipulam deuorantis ignis flammæ vox sicut ,subsilient

יְרַקֵּדוּן כְּקוֹל לַהַב אֵשׁ אֹכְלָה קָשׁ כְּעַם

:populi dolebunt eius faciebus A .bellum præparatus fortis

עָצוּם עֱרוּךְ מִלְחָמָה׃ 6 מִפָּנָיו יָחִילוּ עַמִּים

, current potentes Sicut .fuliginem contrahent vultus omnes

כָּל־פָּנִים קִבְּצוּ פָארוּר׃ 7 כְּגִבּוֹרִים יְרֻצוּן

,ambulabunt suis viis in vir & :murum ascendent belli viri tanquam

כְּאַנְשֵׁי מִלְחָמָה יַעֲלוּ חוֹמָה וְאִישׁ בִּדְרָכָיו יֵלֵכוּן

,vrgebunt non suum fratrem vir Et .suis viis deflectent non &

וְלֹא יְעַבְּטוּן אֹרְחוֹתָם׃ 8 וְאִישׁ אָחִיו לֹא יִדְחָקוּן

.erunt auari non ,cadent missile super & :ibunt suo calle in vir

גֶּבֶר בִּמְסִלָּתוֹ יֵלֵכוּן וּבְעַד הַשֶּׁלַח יִפֹּלוּ לֹא יִבְצָעוּ׃

per :ascendent domos in ,current muro in ,armis crepabunt vrbe In

9 בָּעִיר יָשֹׁקּוּ בַּחוֹמָה יְרֻצוּן בַּבָּתִּים יַעֲלוּ בְּעַד

, terra se mouit eius facies Ad .fur veluti intrabunt fenestras

הַחַלּוֹנִים יָבֹאוּ כַּגַּנָּב׃ 10 לְפָנָיו רָגְזָה אֶרֶץ

retraxerunt stellæ & ,nigruerunt luna & ,sol :cæli tremuerunt

רָעֲשׁוּ שָׁמָיִם שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָרוּ וְכוֹכָבִים אָסְפוּ

faciens ad suam vocem dedit DOMINVS Et .suum splendorem

נָגְהָם׃ 11 וַיהוָה נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי

faciens fortis quia ,eius castrametatio valde multa quia ,sui exercitus

חֵילוֹ כִּי רַב מְאֹד מַחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עֹשֵׂה

quis & ,valde terribilis & ,DOMINI dies magnus quia :eius verbum

דְבָרוֹ כִּי־גָדוֹל יוֹם־יְהוָה וְנוֹרָא מְאֹד וּמִי

:eum sustinebit

יְכִילֶנּוּ׃

toto in me ad Conuertimini :DOMINVS dixit nunc etiam Et

12 וְגַם־עַתָּה נְאֻם־יְהוָה שֻׁבוּ עָדַי בְּכָל־

.planctu in & ,fletu in & ,ieiunio in & :vestro corde

לְבַבְכֶם וּבְצוֹם וּבִבְכִי וּבְמִסְפֵּד׃

conuertimini & ,vestra vestimenta non & ,vestrum cor scindite Et

13 וְקִרְעוּ לְבַבְכֶם וְאַל־בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ

,ipse miserator & gratiosus quia :vestrum Deum DOMINVM ad

אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי־חַנּוּן וְרַחוּם הוּא

.malum super pœnitens & ,misericordia multus & ,naribus longus

אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְנִחָם עַל־הָרָעָה׃

se post relinquat & ,eum pœniteat & ,conuertatur sciens Quis

14 מִי יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחָם וְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו

;vestro Deo DOMINO libamen & munus ,benedictionem

בְּרָכָה מִנְחָה וָנֶסֶךְ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

.retentionem vocate ,ieiunium sanctificate :Sion in buccina Clangite

15 תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן קַדְּשׁוּ־צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה׃

,senes congregate,ecclesiam sanctificate ,populum Congregate

16 אִסְפוּ־עָם קַדְּשׁוּ קָהָל קִבְצוּ זְקֵנִים

,suo cubili de sponsus egrediatur :vbera sugentes & ,paruulos colligite

אִסְפוּ עוֹלָלִים וְיֹנְקֵי שָׁדָיִם יֵצֵא חָתָן מֵחֶדְרוֹ

plorent altare & vestibulum Inter .suo thalamo de sponsa &

וְכַלָּה מֵחֻפָּתָהּ׃ 17 בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ יִבְכּוּ

super DOMINE Parce :dicant & ;DOMINI ministri ,sacerdotes

הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי יְהוָה וְיֹאמְרוּ חוּסָה יְהוָה עַל־

dominandum ad opprobrium in tuam hæreditatem des ne & ,tuo populo

עַמֶּךָ וְאַל־תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל־

.eorum Deus vbi :populis in sunt dicturi Quare .gentes eos in

בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם׃

.suo populo super pepercit & ;sua terra pro DOMINVS est zelatus Et

18 וַיְקַנֵּא יְהוָה לְאַרְצוֹ וַיַּחְמֹל עַל־עַמּוֹ׃

vobis mittens ego Ecce :suo populo dixit & ,DOMINVS respondit Et

19 וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר לְעַמּוֹ הִנְנִי שֹׁלֵחַ לָכֶם

non & : eo vos saturabitis & ,nouum oleum & ,mustum & ,frumentum

אֶת־הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר וּשְׂבַעְתֶּם אֹתוֹ וְלֹא־

.gentibus in opprobrium vltra vos dabo

אֶתֵּן אֶתְכֶם עוֹד חֶרְפָּה בַּגּוֹיִם׃

exercitum à , vobis desuper faciam elongare Aquilonarem Et

20 וְאֶת־הַצְּפוֹנִי אַרְחִיק מֵעֲלֵיכֶם

eius faciem , desolationis & ,ariditatis terram ad eum faciam expellere &

וְהִדַּחְתִּיו אֶל־אֶרֶץ צִיָּה וּשְׁמָמָה אֶת־פָּנָיו

ascendet & :nouissimum mare ad eius finem & ,Orientale mare ad

אֶל־הַיָּם הַקַּדְמֹנִי וְסֹפוֹ אֶל־הַיָּם הָאַחֲרוֹן וְעָלָה

.faciendum ad magnificauit quia ,eius graueolentia ascendet & ,eius fœtor

בָאְשׁוֹ וְתַעַל צַחֲנָתוֹ כִּי הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת׃

magnificauit quia , lætare & ,exulta : humus timeas Ne

21 אַל־תִּירְאִי אֲדָמָה גִּילִי וּשְׂמָחִי כִּי־הִגְדִּיל

quia ,agri animalia timeatis Ne .faciendum ad ,DOMINVS

יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃ 22 אַל־תִּירְאוּ בַּהֲמוֹת שָׂדַי כִּי

ficus ,suum fructum attulit lignum quia :deserti pascua germinauerunt

דָשְׁאוּ נְאוֹת מִדְבָּר כִּי־עֵץ נָשָׂא פִרְיוֹ תְּאֵנָה

,exultate Sion filij Et .suam facultatem dederunt vitis &

וָגֶפֶן נָתְנוּ חֵילָם׃ 23 וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ

doctorem vobis dedit quia , vestro Deo DOMINO in lætamini &

וְשִׂמְחוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי־נָתַן לָכֶם אֶת־הַמּוֹרֶה

,serotinam & ,pluuiam , imbrem vobis faciet descendere & : iustitiæ

לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ

triticum frumento areæ implebuntur Et .primo in

בָּרִאשׁוֹן׃ 24 וּמָלְאוּ הַגֳּרָנוֹת בָּר וְהֵשִׁיקוּ

vobis reddam Et .recenti oleo & , musto torcularia

הַיְקָבִים תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר׃ 25 וְשִׁלַּמְתִּי לָכֶם אֶת־

:Ghazam & ,Tchasil & , bruchus ,locusta comedit quos annos

הַשָּׁנִים אֲשֶׁר אָכַל הָאַרְבֶּה הַיֶּלֶק וְהֶחָסִיל וְהַגָּזָם

comedetis Et .vos in misi quem,magnus meus exercitus

חֵילִי הַגָּדוֹל אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי בָּכֶם׃ 26 וַאֲכַלְתֶּם

,vestri Dei DOMINI nomen laudabitis & ;saturando & ,comedendo

אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם אֶת־שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

meus populus afficietur pudore nō & ;mirificando vobiscum fecit qui

אֲשֶׁר־עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא וְלֹא־יֵבֹשׁוּ עַמִּי

ego Israel interiori in quòd scietis Et .seculum in

לְעוֹלָם׃ 27 וִידַעְתֶּם כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי

non & : amplius non & , vester Deus DOMINVS ego &

וַאֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא־יֵבֹשׁוּ

.seculum in meus populus

עַמִּי לְעוֹלָם׃

CAP. III. ג

omnem super meum spiritum effundam ,hæc post erit Et

1 וְהָיָה אַחֲרֵי־כֵן אֶשְׁפּוֹךְ אֶת־רוּחִי עַל־כָּל־

somnia vestri Senes .vestræ filiæ & ,vestri filij prophetabunt & ,carnem

בָּשָׂר וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם זִקְנֵיכֶם חֲלֹמוֹת

.videbunt visiones vestri electi ;somniabunt

יַחֲלֹמוּן בַּחוּרֵיכֶם חֶזְיֹנוֹת יִרְאוּ׃

illis diebus in .ancillas super & ,seruos super etiam Et

2 וְגַם עַל־הָעֲבָדִים וְעַל־הַשְּׁפָחוֹת בַּיָּמִים הָהֵמָּה

,cælis in prodigia dabo Et .meum spiritum effundam

אֶשְׁפּוֹךְ אֶת־רוּחִי׃ 3 וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם

Sol .fumi columnas & ,ignem & ,sanguinem :terra in &

וּבָאָרֶץ דָּם וָאֵשׁ וְתִימְרוֹת עָשָׁן׃ 4 הַשֶּׁמֶשׁ

diem venire facies ad :sanguinē in Luna & ,tenebrositatem in conuertetur

יֵהָפֵךְ לְחֹשֶׁךְ וְהַיָּרֵחַ לְדָם לִפְנֵי בּוֹא יוֹם

qui omnis ,erit Et .terribilem & magnum DOMINI

יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃ 5 וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר־

Ierusalaim in & ,Sion mōte in quia :euadet DOMINI nomine in inuocauerit

יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה יִמָּלֵט כִּי בְּהַר־צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלִַם

quos , superstitibus in & ,DOMINVS dixit sicut ,euasio erit

תִּהְיֶה פְלֵיטָה כַּאֲשֶׁר אָמַר יְהוָה וּבַשְּׂרִידִים אֲשֶׁר

tempore in & ,illis diebus in ecce Quia .vocans DOMINVS

יְהוָה קֹרֵא׃ 6 כִּי הִנֵּה בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת

.Ierusalaim & ,Iehudah captiuitatem conuertam quo :illo

הַהִיא אֲשֶׁר אָשׁוּב אֶת־שְׁבוּת יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃

vallem in eas faciam descendere & ,gentes omnes congregabo Et

7 וְקִבַּצְתִּי אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהוֹרַדְתִּים אֶל־עֵמֶק

,meum populum super ibi eis cum subibo iudicium & :Iehosaphat

יְהוֹשָׁפָט וְנִשְׁפַּטְתִּי עִמָּם שָׁם עַל־עַמִּי

& ,gentes in dispersērunt quos ,Israel meam hæreditatem &

וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פִּזְּרוּ בַגּוֹיִם וְאֶת־

:sortem proiecerunt meum populum ad Et .diuiserunt meam terram

אַרְצִי חִלֵּקוּ׃ 8 וְאֶל־עַמִּי יַדּוּ גוֹרָל

.biberent & vino in vendiderūt puellam & ,meretrice in puerū dederunt &

וַיִּתְּנוּ הַיֶּלֶד בַּזּוֹנָה וְהַיַּלְדָּה מָכְרוּ בַיַּיִן וַיִּשְׁתּוּ׃

Marginal notes: cui similis; Ante faciē consumpsit; fuit vt; ante eum; fuit vt euasor; sonitus; sonitus, cōsumentis; ad facie; nigredinem; bellatores; vnusquisq; tardabūt in semitis suis; vnusquisq; opprimet; vnusquisque ambulabit; gladium proiiciet se, vulnerabitur; Per vrbem incedent; Ante eum obtenebrati sunt; coram exercitu suo; castra fortia facientia; misericors, est; longanimis & multæ misericordiæ; scit si; mali; sacrificium; cœtum; vt dominetur; eis nationes; est; mitto; vinum; in; desertam, & desolatā, faciem; putredo; vt faceret; terra; vt faceret; arbor; fruct suos; teporanea; mense; redundabunt; vino; aliud locustæ genus; eruca; scilicet; mirabilia faciendo; medio; sum; est pudore afficietur; iuuenes; tenebras; antequā veniat dies magnus, & horribilis; nomen; vocat; congregabo me in iudicio; nationes; super; posuerunt pro pretio meretricis; pro; vt.

9 ?Palestinæ termini omnes & ,Sidon & ,Sor mihi vos quid etiam Et
18 †וגם מה־אתם לי צר וצידון וכל גלילות פלשת
vos retribuentes ‡num & ,me super reddentes vos retributionem Nunquid
הגמול אתם משלמים עלי ואם־גמלים אתם
.vestrum caput in vestram retributionem reddam cito ,leuiter ?me super
19 עלי קל מהרה [p]אשיב גמלכם בראשכם׃
mea desiderabilia & :tulistis meum aurum & ,meum argentum Quia
20 10 †אשר־כספי וזהבי לקחתם ומחמדי
filios & ,Iehudah filios Et .vestra palatia ‡in intulistis bona†
21 11 הטבים [q]הבאתם להיכליכם׃ †ובני יהודה ובני
eos faciendum * elongare ad :Ieuanim * filiis vendidistis Ierusalaim
ירושלם מכרתם לבני היונים למען הרחיקם
quo ‖ loco de eos suscitans ego † Ecce .suo termino desuper †
12 מעל גבולם׃ †הנני [r]מעירם מן־המקום אשר־
.vestrum caput in vestrā retributionē conuertam & :ibi eos vendidistis
22 מכרתם אתם שמה [s]והשבתי גמלכם בראשכם׃
filiorum manu in vestras filias & ,vestros filios vendam Et
13 †ומכרתי את־בניכם ואת־בנתיכם ביד בני
quia :longinquam gentem ad † Sabæis † eos venundabunt & :Iehudah
23 יהודה ומכרום לשבאים אל־גוי רחוק כי
.est locutus DOMINVS
יהוה דבר׃
,robustos suscitate :bellum sanctificate ‡ ,gentibus in hoc Clamate
14 †קראו־זאת בגוים קדשו מלחמה העירו הגבורים
vestros ligones Contundite .belli † viri omnes ascendant ,accedant
24 15 [t]יגשו [v]יעלו כל אנשי המלחמה׃ †[x]כתו אתיכם
.ego ‡ fortis ,dicat Debilis :lanceas in vestras falces & ,gladios in
לחרבות ומזמרותיכם לרמחים החלש יאמר גבור אני׃
:vos congregate & ,circuitu de gentes omnes venite & ,vos Conglobate ‡
25 16 †עושו ובאו כל־הגוים מסביב ונקבצו
,se Suscitent .tuos robustos DOMINE fac † descendere illuc
26 17 שמה הנחת יהוה גבוריך׃ †יעורו
iudicādū ad sedebo ibi quia :Iehosaphat vallem ad gentes ascēdant &
ויעלו הגוים אל־עמק יהושפט כי שם [y]אשב לשפט

redditis mihi ‡ retribuetis mihi
[p] שוב
† optima ‡ delubra vestra.
[q] בוא
* Grecorum: vt ‡ faceretis † à † suscito ‖ in
[r] עור
[s] שוב
† Harabicis † genti longinquæ:
‡ præparate
† bellatores. Concidite bidentes
[t] נגש [v] עלה
[x] כתת
‡ sum. ‡ Congregate
† fecit Dñs
[y] ישב

maturauit quoniam ,falcem Mittite .circuitu de gentes omnes
18 את־כל־הגוים מסביב׃ †שלחו מגל כי בשל
, torcularia exuberāt , torcular est plenum quia ,descendite ,Venite .messis
קציר באו [z]רדו כי־מלאה גת [a]השיקו היקבים
:concisionis valle in turbæ Turbæ † .eorum malitia ‡ multa quia
19 כי רבה רעתם׃ †המנים המנים בעמק החרוץ
Luna & Sol .concisionis valle in DOMINI dies propinquus ‡ quia
20 כי קרוב יום יהוה בעמק החרוץ׃ †שמש וירח
DOMINVS Et .suum splendorem retraxerunt stellæ & :nigruerunt*
21 קדרו וכוכבים אספו נגהם׃ †ויהוה
contremiscent & , suam vocem dabit Ierusalaim de & , rugiet Siion de
מציון ישאג ומירושלם יתן קולו ורעשו
filiorum fortitudo & ,sui populi spes DOMINVS & :terra & cæli
שמים וארץ ויהוה מחסה לעמו [b]ומעוז לבני
habitans ‡ vester Deus DOMINVS ego † quòd scietis Et . Israel
22 ישראל׃ †וידעתם כי אני יהוה אלהיכם שכן
non alieni & ,sanctitas ‡ Ierusalaim erit Et . meæ sanctitatis * monte Siion in
בציון הר־קדשי והיתה ירושלם קדש וזרים לא־
stillabunt illa die in ,erit Et .amplius eam in ‖ transibunt
23 יעברו־בה עוד׃ †והיה ביום ההוא [c]יטפו
Iehudah riui omnes & ,lacte diffluent ‡ colles & ,mustum montes
ההרים עסיס והגבעות [d]תלכנה חלב וכל־אפיקי יהודה
irrigabit ‖ & , egredietur DOMINI domo è fons Et .aquæ ibunt †
ילכו מים ומעין מבית יהוה יצא והשקה את־
Edom & , erit desolationem in Aegyptus .Sittim ‡ torrentem
24 נחל השטים׃ †מצרים לשממה תהיה ואדום
quia , Iehudah filiorum iniuriā propter :erit solitudinis desertum in
למדבר שממה תהיה מחמס בני יהודה אשר־
seculum in Iehudah Et .eorum terra in innocentem sanguinē effuderunt
25 שפכו דם־נקיא בארצם׃ †ויהודה לעולם
mundabo Et .generationem & generationem in Ierusalaim & :habitabit
26 [e]תשב וירושלם לדור ודור׃ †[f]ונקיתי
.Siion in habitans † DOMINVS & :mundaui non ‡ ,eorum sanguinem
דמם לא־נקיתי ויהוה שכן בציון׃

[z] ירד [a] שוק
‡ est † Populi populi
‡ prope est
* obtenebrati sunt:
[b] עזז
† sum ‡ qui habito
* sācto meo. ‡ sancta,
‖ per
[c] נטף
‡ decurrere facient lac,
[d] ילך
† stillabunt ‖ irrigabunt ‡ spinarum.
[e] ישב [f] נקה
‡ quem † habitat

Finis libri Ioel.

תם ספר יואל

ספר עמוס

LIBER HAMOS.

CAP. I. א

pecuarijs in † fuit qui ,HAMOS VERBA
1 דברי עמוס אשר־היה בנקדים
diebus in Israel super vidit quæ :Tecoah de
מתקוע אשר חזה על־ישראל בימי
diebus in & , Iehudah regis Huziiahu
עזיה מלך־יהודה ובימי
, Israel regis Ioas filij Iarobham
ירבעם בן־יואש מלך ישראל
Siion de DOMINVS ,Dixitque .commotionis facies ad ‖ annis duobus
2 [a]שנתים לפני הרעש׃ †ויאמר יהוה מציון
habitacula lugebunt & :suam vocem dabit Ierusalaim de & , rugiet
ישאג ומירושלם [b]יתן קולו ואבלו נאות
:DOMINVS dixit Sic .Carmel caput † arescetque ,pastorum
3 הרעים ויבש ראש הכרמל׃ †כה אמר יהוה
non quatuor super & , Dammesec præuaricationibus tribus Super
על־שלשה פשעי דמשק ועל־ארבעה לא
.Ghilhad ipsam ferreis plaustris in eos triturasse super :eum conuertam †
[c]אשיבנו על־דושם בחרצות הברזל את־הגלעד׃
.hadad-Ben ædes ‡ deuorabit & :Chasael domum in ignem mittam Et
4 †ושלחתי אש בבית חזאל ואכלה ארמנות בן־הדד׃
habitatorem faciam excidere & ,Dammesec vectem ‡ conteram Et
5 †ושברתי בריח דמשק והכרתי יושב

† inter pastores
‖ ante terræmotum.
[a] שנה
[b] נתן
† vertex loci fertilis
† parcam ei: eò quòd trituraverint
[c] שוב
‡ palatia ‡ vectes

valle de ,Auen & tenentem sceptrum de domo Heden : & ‖ migrabunt
מבקעת־און ותומך שבט מבית עדן [d]וגלו
:DOMINVS dixit Sic .DOMINVS dixit , Chir in ,Aram populus
6 עם־ארם קירה אמר יהוה׃ †כה אמר יהוה
:eū conuertā non quatuor super & , Hazzah præuaricationibus tribus Super
על־שלשה פשעי עזה ועל־ארבעה לא אשיבנו
.Edom in concludendum ad ‡ ,perfectam transmigrationem eos transportasse super
על־הגלותם גלות שלמה להסגיר לאדום׃
.eius ædes deuorabit & :Hazzah murum in ignem mittam Et
7 †ושלחתי אש בחומת עזה ואכלה ארמנתיה׃
:Aschelon de sceptrū tenentē & ,Asdod de habitatorem faciā excidere Et
8 †והכרתי יושב מאשדוד ותומך שבט מאשקלון
, Pelistim residuum † peribunt & ,Hecron super meā manum conuertā &
והשיבותי ידי על־עקרון ואבדו שארית פלשתים
tribus Super :DOMINVS dixit Sic .DOMINVS ‡ Dominus dixit
9 אמר אדני יהוה׃ †כה אמר יהוה על־שלשה
ipsos conclusisse super :eū cōuertā ‡ non quatuor super & ,Sor præuaricationibus
פשעי־צר ועל־ארבעה לא אשיבנו על־הסגירם
.fratrum fœderis sunt recordati nō & ,Edom ipsi perfectam trāsmigrationem
גלות שלמה לאדום ולא זכרו ברית אחים׃
.eius ædes deuorabit & :Sor murum in ignem mittam Et
10 †ושלחתי אש בחומת צר ואכלה ארמנותיה׃
,Edom præuaricationibus tribus Super :DOMINVS dixit Sic
11 †כה אמר יהוה על־שלשה פשעי אדום

‖ transferētur
[d] גלה
parcam ei:
eò quòd captiuam duxerint captiuitatem ‡ cōcluserintque in manū
† reliquiæ
‡ Deus.
‡ parcam ei: eò quòd tradiderint captiuitatem

gladio *in ipsum persequi* *super* : *eum conuertam* non quatuor super &

11 ועל־ארבעה לא [e]אשיבנו על־רדפו בחרב

perpetuum in ‡ rapuerit & ,suas misericordias corruperit & , suum fratrem

אחיו ושחת רחמיו ויטרף לעד

mittam Et .*perpetuò* † seruauit *suam iram* ‡ & ,eius *nasus* *

12 † ושלחתי אפו ועברתו שמרה נצח׃

dixit Sic .Bosrah ædes deuorabit & :Theman in ignem

13 † כה אמר אש בתימן ואכלה ארמנות בצרה׃

super & ,Hammō filiorū præuaricationibus tribus Super : ‖ DOMINVS

יהוה על־שלשה פשעי בני־עמון ועל־

ad ,Ghilhad *prægnantes eos scidisse* *super* : *eum conuertam* † non quatuor

ארבעה לא אשיבנו על־בקעם הרות הגלעד למען

muro in ignem succendam Et .suum terminum dilatandum

14 † והצתי אש בחומת הרחיב את־גבולם׃

,belli die in vociferatione in : eius ædes deuorabit & ,Rabbah

רבה ואכלה ארמנותיה בתרועה ביום מלחמה

:captiuitatem in eorum rex ibit Et .*tempestatis* † die in ,turbine in

15 † והלך מלכם בגולה בסער ביום סופה׃

.DOMINVS dixit ,simul eius principes & ,ipse

הוא [f]ושריו יחדו אמר יהוה׃

Margin: parcam ei: eò quòd persecutus est. [e] שוב. ‡ eum in seculum. * furor ‡ furorem suum † in perpetuū. ‖ Deus: † parcam ei: eò quòd sciderint montes. † turbinis. [f] שור

CAP. II. ב

,Moab præuaricationibus tribus Super : ‡ DOMINVS dixit Sic

1 † כה אמר יהוה על־שלשה פשעי מואב

regis ossa *eum combußisse* *super* : *eum conuertam* ‡ non quatuor super &

ועל־ארבעה לא אשיבנו על־שרפו עצמות מלך־

deuorabit & ,Moab in ignem mittam Et .*calcem* * in Edom

2 † ושלחתי־אש במואב ואכלה אדום לשיד׃

,vociferatione in , Moab sonitu in morietur & : Cheriioth ædes

ארמנות הקריות [g]ומת בשאון מואב בתרועה

omnes & :eius *interiori* ‡ de iudicem faciam excidere Et .tubæ *voce* ‖ in

3 † בקול שופר׃ והכרתי שופט מקרבה וכל־

.DOMINVS dixit ,eo cum interficiam eius principes

שריה אהרוג עמו אמר יהוה׃

,Iehudah præuaricationibus tribus Super : DOMINVS dixit Sic

4 † כה אמר יהוה על־שלשה פשעי יהודה

legem *eos reprobasse* *super* : *eum conuertam* ‖ non quatuor super &

ועל־ארבעה לא אשיבנו על־מאסם את־[h]תורת

,sua mēdacia eos fecerūt errare & :seruauerint nō eius statuta & ,DOMINI

יהוה וחקיו לא שמרו ויתעום כזביהם

ignem mittam Et .*ea* *post* eorum patres abierunt quæ ‡

5 † ושלחתי אש אשר־הלכו אבותם אחריהם׃

dixit Sic .Ierusalaim ædes deuorabit & ;Iehudah in

6 † כה אמר ביהודה ואכלה ארמנות ירושלם׃

quatuor super & ,Israel præuaricationibus tribus Super :DOMINVS

יהוה על־שלשה פשעי ישראל ועל־ארבעה

propter *egenum* † & ,iustum argento *in eos vendidisse* *super* : *eum conuertam* ‖ non

לא [i]אשיבנו על־מכרם בכסף צדיק [k]ואביון בעבור

caput *in* terræ puluerem super Anhelantes * .duo calceamenta

7 † השאפים על־עפר־ארץ בראש נעלים׃

eius pater & ,vir & : fecerunt declinare humilium viam & , pauperum

דלים ודרך [l]ענוים [m]יטו ואיש ואביו

.*meæ sanctitatis* ‡ nomen *violandum ad* ‖ ,puellam ad iuerunt

ילכו אל־הנערה למען חלל את־שם קדשי׃

: altare omne apud *faciebant declinare oppignoratis* * vestimentis super Et

8 † ועל־בגדים חבלים יטו אצל כל־מזבח

.suorum deorum domo † biberunt *multatorum* * vinum &

ויין ענושים [n]ישתו בית אלהיהם׃

altitudo sicut cuius ,*eorum faciebus* ‡ à Emoræum feci disperdere ego Et

9 † ואנכי השמדתי את־האמרי מפניהם אשר כגבה

feci perdere & : quercus sicut *ipse* ‡ fortis & ,*eius* * altitudo cedrorum

ארזים גבהו וחסן הוא כאלונים ואשמיד

ego Et .deorsum eius radices & ,sursum eius fructum

10 † ואנכי [o]פריו ממעל ושרשיו מתחת׃

desertū *in* † vos feci ambulare & : Aegypti terra è vos feci ascēdere

[p]העליתי אתכם מארץ מצרים [q]ואולך אתכם במדבר

.Emoræi terram *possidendum ad* ‖ ,annis quadraginta

ארבעים שנה לרשת את־ארץ האמרי׃

:*separatos in* ‡ vestris iuuenib' de & ,*prophetas in* † vestris filiis de suscitaui Et

11 † ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריכם לנזרים

?DOMINVS dixit ,Israel filij hoc † non *etiam* ‡ Nunquid

האף אין־זאת בני ישראל נאם־יהוה׃

,præcipiebatis prophetis *super* & :vinum Neziræis dedistis potum Et

12 † [r]ותשקו את־הנזרים יין ועל־הנביאים [s]צויתם

Margin: ‡ Deus: ‡ parcam ei: eò quòd cōbusserit * cinerem. [g] מות ‖ sonitu ‡ medio. ‖ parcam ei: eò quòd abiecerint [h] ירה ‡ post. ‖ parcam ei: eò quòd vēdiderint † pauperem. [i] שוב [k] אבה * Qui conculcauerunt [l] ענה [m] נטה ‖ vt violarent ‡ sanctū meū. * in pignus acceptis recumbebant * pœnis affectorum † in [n] שתה ‡ facie vestra, * erat ‡ est. [o] פרה † per [p] עלה [q] ילך ‖ vt possideretis † vt essent prophetæ, ‡ vt essent Neziræi: ‡ ita † est. [s] שקה [s] צוה

: *vos subter coarctans* ‡ ego Ecce .prophetabitis Non : dicendo

13 לאמר לא תנבאו׃ † הנה אנכי [t]מעיק תחתיכם

.*manipulo sibi* † plenum plaustrum *coarctares* ‡ quemadmodum

כאשר תעיק העגלה המלאה לה עמיר׃

:suam fortitudinem fortificabit non fortis & ,leui à fuga peribit Et

14 † ואבד מנוס מקל וחזק לא־יאמץ [v]כחו

non ,arcum *tenens* ‡ Et .suam animam eruet non robustus &

15 וגבור לא־ימלט נפשו׃ † ותפש הקשת לא

non ,equum *equitans* * & :euadet non suis pedibus *in* leuis & ; stabit

יעמד וקל ברגליו לא ימלט ורכב הסוס לא

nudus : *potentibus in sui cordis roborator* ‡ Et .suam animam saluabit

16 ימלט נפשו׃ † ואמיץ לבו בגבורים ערום

.DOMINVS dixit ,illa die in fugiet

ינוס ביום־ההוא נאם־יהוה׃

Margin: ‡ obsidionem facio in loco vestro: [t] עוק ‡ obsidetur † manipulis. [v] כוח ‡ qui tenet. * qui conscēdit. ‡ qui roborat cor suum sicut potētes:

CAP. III. ג

,vos super DOMINVS est locutus quod , hoc verbum Audite

1 † שמעו את־הדבר הזה אשר דבר יהוה עליכם

terra è feci ascendere quam ,cognationem omnem super : Israel filij

בני ישראל על כל־המשפחה אשר [x]העליתי מארץ

omnibus ex cognoui vos Tantum :dicendo ,Aegypti

2 מצרים לאמר׃ † רק אתכם ידעתי מכל

omnes vos super visitabo idcirco : *humi* † cognationibus

משפחות האדמה על־כן אפקד עליכם את כל־

nisi :pariter duo ambulabunt Nunquid .vestras iniquitates

3 [y]עונתיכם׃ † הילכו שנים יחדו בלתי אם־

?ei † non præda & ‡ ,sylua in leo rugiet Nunquid ?conuenerint

4 [z]נועדו׃ † הישאג אריה ביער וטרף אין לו

nisi ,suo habitaculo de suam vocem leunculus dabit nunquid

היתן כפיר קולו ממענתו בלתי אם־

laqueus & ,terræ laqueum *super* † auis cadet Nunquid ?apprehenderit

5 לכד׃ † [a]התפל צפור על־פח הארץ ומוקש

?*capiet* ‡ non capiendo & , *humo* ‡ è laqueus ascendet Nūquid ?ei * non

אין לה היעלה־[b]פח מן־האדמה ולכוד לא ילכוד׃

Num ?*expauescent* ‖ non populus & ,ciuitate in tuba clangetur Nunquid

6 † אם־יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו אם־

non Quia ?fecerit non DOMINVS & ,ciuitate in malum erit

7 תהיה רעה בעיר ויהוה לא עשה׃ † כי לא

suū secretū reuelauerit nisi ;verbum DOMINVS ‡ Dominus faciet

יעשה אדני יהוה דבר כי אם־גלה סודו

?timebit non quis ,rugiit Leo .*prophetas suos seruos ad* †

8 אל־עבדיו הנביאים׃ † אריה שאג מי לא יירא

?prophetabit non quis ,est locutus DOMINVS * Dominus

אדני יהוה דבר מי לא ינבא׃

terra in ‖ ædes super & ,Asdod in ‡ ædes super *Promulgate* †

9 † השמיעו על־ארמנות באשדוד ועל־ארמנות בארץ

videte & ,Someron montes super vos Congregate :dicite & : Aegypti

מצרים ואמרו האספו על־הרי שמרון [c]וראו

.eius medio in oppressos & ,eius medio in multas contritiones

מהומת רבות בתוכה ועשוקים בקרבה׃

,*rapinam recondentes* ‡ :DOMINVS dixit ,rectum facere nescierunt Et

10 † ולא־ידעו עשות־נכחה נאם־יהוה האוצרים חמס

Dominus dixit sic Propterea .suis ædibus in *prædam* † &

11 ושד בארמנותיהם׃ † לכן כה אמר אדני

,tuā fortitudinē te à faciet descendere & :*terram circum* † & ,*tribulatio* ‡ ,Deus

יהוה צר וסביב הארץ [d]והוריד ממך [e]עזך

Quomodo :DOMINVS dixit Sic .tuæ ædes diripientur &

12 [f]ונבזו ארמנותיך׃ † כה אמר יהוה כאשר

eruentur sic :auris *tenerum* ‡ vel ,crura duo leonis ore de pastor eruat ‖

יציל הרעה מפי הארי שתי כרעים או בדל־אזן כן ינצלו

angulo *in* & , lecti angulo in Someron in habitantes Israel filij

בני ישראל הישבים בשמרון בפאת [g]מטה ובדמשק

dixit :Iahacob domo in facite contestari & ,Audite .*strati* ‡

13 ערש׃ † שמעו [h]והעידו בבית יעקב נאם־

die in Quia .exercituum Deus DOMINVS Dominus

14 אדני יהוה אלהי הצבאות׃ † כי ביום

super visitabo & : eum super Israel præuaricationes *me visitare* ‡

פקדי פשעי־ישראל עליו ופקדתי על־

.terram in cadent & , altaris cornua amputabuntur & ,el--Beth altaria

מזבחות בית־אל ונגדעו קרנות המזבח ונפלו לארץ׃

peribunt & :*æstatis* ‡ domo *super* , *hyemis* † domum faciam percutere Et

15 † [i]והכיתי בית־החרף על־בית הקיץ ואבדו

.DOMINVS dixit : multæ domus deficient & ,*dentis* * domus

בתי השן [k]וספו בתים רבים נאם־יהוה׃

Margin: † terræ: [x] עלה [y] עוה ‡ quando † fuerit [z] יעד † in [a] נפל * est ‡ terra ‡ cepit? [b] פוח ‖ expauescet? ‡ Deus † seruis suis prophetis. * Deus † Congregare facite ‡ quæ sunt ‖ quæ sunt [c] ראה ‡ qui recōdūt quæ rapiunt, † quæ prædantur ‡ afflictio veniet, † in circuitu terræ: [d] ירד [e] עזז [f] בזז ‖ si ‡ extremum [g] נטה ‡ grabati. [h] עוד ‡ quavisitabo † hyemalem, vnà cum ‡ æstiua: [i] נכה * eburneæ, [k] סוף

CAP. IIII. ד

monte in † quæ ,Basan vaccæ hoc verbum Audite
1 † שמעו הדבר הזה פרות הבשן אשר בהר
dicentes :egenos allidentes ‡ ,pauperes opprimentes ‡ ,Someron
שמרון העשקות [l] דלים הרצצות [m] אביונים האמרות
Dominus Iurauit .bibemus & ,Affer :suis * dominis
2 † נשבע אדני לאדניהם הביאה ונשתה׃
: vos super venientes ‖ dies ecce quia :sua sanctitate in DOMINVS *
יהוה בקדשו כי הנה ימים [n] באים עליכם
.piscis ollis in ‡ vestrâ posteritatem & ,spinis in † vos tollet &
ונשא אתכם [o] בצנות ואחריתכן בסירות [p] דוגה׃
facietis proiicere & :eam ‡ contra vnaquæq; exibitis interruptiones † Et
3 † ופרצים תצאנה אשה נגדה והשלכתנה
præuaricamini & ,el-Beth ‡ Venite .DOMINVS dixit ,‡ palatium
4 ההרמונה נאם־יהוה׃ † באו בית־אל ופשעו
,vestra sacrificia mane afferte & :præuaricandū ad * multiplicate ,Ghilghal ‖
הגלגל הרבו לפשע והביאו לבקר זבחיכם
fermento de adole Et .vestras decimas diebus † tribus
5 לשלשת ימים מעשרתיכם׃ † וקטר מחמץ
dilexistis sic quia . promulgate ‡ voluntaria ,* vocate & ,confessionem
[q] תודה וקראו נדבות השמיעו כי כן אהבתם
ego etiam Et .DOMINVS † Dominus dixit ,Israel filij
6 בני ישראל נאם אדני יהוה׃ † וגם אני
defectum ‡ & ,vestris vrbibus cunctis in dentium mundiciem vobis dedi
נתתי לכם [r] נקיון שנים בכל־עריכם וחסר
dixit ,me ad estis reuersi non & : vestris locis cunctis in panis
לחם בכל מקומתיכם ולא־שבתם עדי נאם־
adhuc in ‡ ,imbrem vobis à prohibui ego etiam Et .DOMINVS
7 יהוה׃ † וגם אנכי מנעתי מכם את־הגשם בעוד
,vnam ciuitatem super faciam pluere & ,messem ad † menses tres *
שלשה חדשים לקציר והמטרתי על־עיר אחת
,compluetur vna pars :faciam pluere non vnam ‡ ciuitatem super &
ועל־עיר אחת לא אמטיר חלקה אחת תמטר
se mouebunt Et .arescet ,eam super pluet non quam † pars &
8 והחלקה אשר־לא־תמטיר עליה תיבש׃ † [s] ונעו
non & ,aquam bibendum ad ‡ ,vnam ciuitatem ad ciuitates tres ‡ duæ
[t] שתים שלש ערים אל־עיר אחת [v] לשתות מים ולא
.DOMINVS dixit ,me ad estis reuersi non & :satiabuntur
ישבעו ולא־שבתם עדי נאם־יהוה׃
,vestros hortos multiplicando ‡ ,rubigine in & ,vredine in † vos Percussi
9 † [x] הכיתי אתכם בשדפון ובירקון הרבות גנותיכם
non & :Ghazam comedet * vestra olıueta & ,vestra ficeta & ,vestras vineas &
וכרמיכם ותאניכם וזיתיכם יאכל הגזם ולא־
pestilentiam vos in Misi .DOMINVS dixit ,me ad redistis
10 † שלחתי בכם דבר [y] שבתם עדי נאם־יהוה׃
captiuitate cum ,vestros electos ‖ gladio in occidi ,Aegypti via in
בדרך מצרים הרגתי בחרב בחוריכם עם [z] שבי
vestrorum castrorum fœtorem feci ascendere & : vestrorum equorum
סוסיכם ואעלה באש מחניכם
.DOMINVS dixit ,me ad redistis non & ;vestrum nasum ‡ in &
ובאפכם ולא־שבתם עדי נאם־יהוה׃
& ,Sedom Dei subuersionem secundum † vos in Subuerti
11 † הפכתי בכם כמהפכת אלהים את־סדם ואת־
redistis non & : incendio de erutus torris sicut fuistis & ,Hamorah
עמרה ותהיו כאוד [a] מצל משרפה ולא־שבתם
tibi faciam sic Quapropter .DOMINVS dixit ,me ad
12 עדי נאם־יהוה׃ † לכן כה אעשה־לך
occursum in teipsum præpara ,tibi faciam hoc quod eo pro : Israel
ישראל עקב כי־זאת אעשה־לך הכון לקראת־
creans † & ,montes formans ‡ ecce Quia .Israel tui Dei
13 אלהיך ישראל׃ † כי הנה יוצר הרים ובורא
,auroram faciens * ,eius meditatio ‖ quid homini annuncians ‡ & , ventum
רוח [b] ומגיד לאדם מה־שחו עשה שחר
Deus DOMINVS :terræ excelsa super calcans † & ;obscuritatem ‡
עיפה ודרך על־במתי־ארץ יהוה אלהי־
.eius nomen exercituum
צבאות שמו׃

† estis ‡ quæ opprimitis ‡ quæ confringitis pauperes: quæ dicitis * vestris: Afferte
[l] דלל [m] אבה
[n] בוא
* Deus per sanctitatem suam. ‖ veniunt † inimicus ‡ hamis quibus capiuntur pisces.
[o] צנן [p] דוג
† per muri ‡ alteram: ‡ hoc ‡ in ‖ in * vt præuaricemini: † anni * ad solennitatem, ‡ cōgregare facite † Deus. ‡ indigētiam
[q] ידה [r] נקה
‡ cùm
* essent † vsque ‡ alteram;
† super
[s] נוע
‡ vel ‡ super quā pluere feci vt bibant
[t] שנה [v] שתה
† ariditate ‡ quādo multiplicastis
[x] נכה
* comedit eruca:
[y] שוב
‖ iuuenes
[z] שבה
‡ nares vestras
† queādmodum subuertit Deus
[a] נצל
‡ qui format † creat ‡ annunciat ‖ opus * qui facit
[b] נגד
‡ & tenebras, † qui graditur

CAP. V. ה

vos super tollens ego ‡ quod , hoc verbum Audite
1 † שמעו את־הדבר הזה אשר אנכי נשא עליכם
virgo surgere † addet non ,Cecidit .Israel domus lamentum
2 [c] קינה בית ישראל׃ † נפלה לא־תוסיף קום בתולת
.eam suscitans ‡ non ,suam humum * super est derelicta ‖ : Israel
ישראל נטשה על־אדמתה אין [d] מקימה׃

‡ leuo † vt surgat
[c] קון
‖ prostrata * terram ‡ qui suscitet
[d] קום

, mille prodiens Vrbe : DOMINVS † Dominus dixit sic Quia
3 † כי כה אמר אדני יהוה העיר [e] היצאת אלף
decem faciet relinquere ,centum prodiens ‡ & :centum faciet dimittere
תשאיר מאה והיוצאת מאה תשאיר עשרה
: Israel domui DOMINVS dixit sic Quia .Israel domui
4 לבית ישראל׃ † כי כה אמר יהוה לבית ישראל
Ghilghal & ,el-Beth quæratis ne Et .viuetis & ,me Quærite
5 דרשוני [f] וחיו׃ † ואל־תדרשו בית־אל והגלגל
demigrādo Ghilghal quia :transibitis non sebah-Beer & ,ingrediemini non
לא [g] תבאו ובאר שבע לא תעברו כי הגלגל גלה
Quærite .nihilum in erit el-Beth & ,demigrabit
6 יגלה ובית אל יהיה לאון׃ † דרשו את־
,Ioseph domum ignis quasi findat fortè ne :viuetis & , DOMINVM
יהוה וחיו פן־יצלח כאש בית יוסף
absynthiū in Vertentes † .el-Beth in extinguens ‡ non & ,comedat &
7 ואכלה ואין־מכבה לבית־אל׃ † ההפכים ללענה
,Arcturum Faciens ‡ .reliquerunt terra in iustitiam & :iudicium
8 משפט וצדקה לארץ [h] הניחו׃ † עשה כימה
noctem * diem & ,mortis vmbram mane ‖ in conuertens & ,Orionem &
וכסיל והפך לבקר צלמות ויום לילה
faciebus super ‡ eas effundit & , maris aquas vocans :fecit † tenebrescere
החשיך הקורא למי־הים וישפכם על־פני
super vastatorem Confortans ‡ .eius nomen DOMINVS , terræ
9 הארץ יהוה שמו׃ † המבליג שד על־
Oderunt .veniet munitionem super vastator & :robustum ‡
10 [i] עז [k] ושד על־מבצר יבוא׃ † שנאו
.sunt abominati perfectè loquentem & ,corripientem porta in
בשער [l] מוכיח ודבר תמים יתעבו׃
,eo ab tulistis tritici onus ‡ & ,tenuem super vos conculcare pro † Idcirco
11 † לכן יען בושסכם על־[m] דל ומשאת־בר תקחו ממנו
desiderij * vineas : eis in habitabitis non & , ædificastis incisionis domos †
בתי [n] גזית בניתם ולא־[o] תשבו בם כרמי־חמד
multas cognoui Quia .earum vinum bibetis non & ,plantastis
12 נטעתם ולא [p] תשתו את־יינם׃ † כי ידעתי רבים
accipientes iusti † hostes : vestra peccata fortia & ,vestras præuaricationes
פשעיכם ועצמים חטאתיכם צררי צדיק לקחי
intelligens Ideo .fecerunt declinare ‡ porta in egenos & ,propitiationem ‡
13 כפר ואביונים בשער [q] הטו׃ † לכן המשכיל
Quærite .ipsum * malum tempus quia :tacebit ipso tempore in
14 בעת ההיא ידם כי עת רעה היא׃ † דרשו־
Deus DOMINVS sic erit & :viuatis vt ,malum non & ,bonum
טוב ואל־רע למען תחיו ויהי־כן יהוה אלהי־
,malum habete Odio .dixistis sicut , vobiscum exercituum
15 צבאות אתכם כאשר אמרתם׃ † שנאו־רע
misereatur fortè si : iudicium porta in constituite & , bonum diligite &
ואהבו טוב והציגו בשער משפט אולי יחנן
sic Propterea .Ioseph residuo exercituum Deus DOMINVS
16 יהוה אלהי־צבאות שארית יוסף׃ † לכן כה־
plateis omnibus In :dominator exercituū Deus DOMINVS dixit
אמר יהוה אלהי צבאות אדני בכל־רחבות
agricolā vocabunt Et .heu ,heu : dicent plateis cunctis in & ,planctus ‖
מספד ובכל־חוצות יאמרו הו־הו וקראו אכר
.querimoniam scientes ad † planctum ‡ & ,luctum ad
אל־אבל ומספד אל־יודעי [r] נהי׃
dixit ,tuo interiori in ‡ transibo quia ;planctus * vineis omnibus in Et
17 † ובכל־כרמים מספד כי־אעבר בקרבך אמר
quid vt :DOMINI diem desiderantibus Væ .DOMINVS
18 יהוה׃ † הוי המתאוים את־יום יהוה למה־
.lux non & ,tenebrositas ‖ ,hæc DOMINI ‡ dies ?vobis hoc
זה לכם יום יהוה הוא־חשך ולא־אור׃
: vrsus ei occurrat & ,leonis faciebus * à vir fugiat † Quomodo
19 † כאשר ינוס איש מפני הארי ופגעו הדב
eū mordeat & , pariete super † sua manu innitatur & ,domū ingrediatur &
ובא הבית וסמך ידו על־הקיר ונשכו
: lux non & ,DOMINI dies tenebrositas ‡ Nōne ?coluber
20 הנחש׃ † הלא־חשך יום יהוה ולא־אור
: vestras solennitates reprobaui ,Odiui ?ei splendor ‖ nō & ,caligo * &
21 ואפל ולא־נגה לו׃ † שנאתי מאסתי [s] חגיכם
mihi obtuleritis si Quia .vestras retentiones in ‡ odorabo non &
22 ולא אריח בעצרתיכם׃ † כי אם־[t] תעלו־לי
vestrorū pinguiū pacificationem & :volam * non vestra munera & ,ascensiones ‡
עולות ומנחתיכם לא ארצה ושלם מריאיכם
: tuorum canticorum turbam * me desuper ‡ Remoue .respiciam non
23 לא [v] אביט׃ † הסר מעלי המון שריך
.audiam non tuorum nablorum cantum ‡ &
וזמרת נבליך לא אשמע׃

† Deus : In vrbe ex qua egrediebantur
[e] יצא
‡ ex qua egrediebantur
[f] חיה
[g] בוא
consumat, ‡ sit qui extinguat † Qui verterunt ‡ Ipse facit
[h] ינח
‖ lucem matutinam * in † faciens, vocat ‡ in superficie ‡ Qui roborat ‡ populū
[i] עזז [k] שדד
[l] יכח
† quia onerastis pauperem, ‡ cibum electū
[m] דלל
† in domibus ‡ leuigatis quas * desiderabiles
[n] גזז [o] ישב
[p] שתה
† viro iusto ‡ pretium, & pauperum iudicium ‡ peruerterunt. * est.
[q] נטה
‖ erit
‡ ad † eos qui sciunt lamentum.
[r] נהה
* erit ‡ per medium tui,
‡ enim ‖ tenebræ,
† si * facie
† parieti,
‡ tenebræ est * caliginosa, ‖ est
[s] חגג
‡ oblationes cœtuum vestrorum. ‡ holocausta, * acceptabo, & pacifica ‡ à * multitudinem carminum
[t] עלה [v] נבט
‡ cantica lyrarum tuarū

.fortis torrens veluti iustitia & :iudicium ,aquæ sicut *se voluat* † Et
24 † ויגל כמים משפט וצדקה כנחל איתן׃

,deserto in mihi fecistis appropinquare *munus* ‡ & ,sacrificia Nunquid
25 † הזבחים ומנחה הגשתם־לי במדבר

ZZichuth portastis Et ?Israel domus annis quadraginta
26 ארבעים שנה בית ישראל׃ † ונשאתם את סכות

,vestrorum deorum *stellam* ‡:vestrarum imaginum *Saturnum & ,vestrũ regem*
מלככם ואת כיון צלמיכם כוכב אלהיכם

trans vos faciam migrare Et .vobis fecistis quos
27 אשר עשיתם לכם׃ † והגליתי אתכם מהלאה

.eius nomen exercituum Deus DOMINVS dixit :Dammesec
לדמשק אמר יהוה אלהי־צבאות שמו׃

† inundabit גלל [x] ‡ oblationem נגש [y] idolum סכך [z] regis vestri, & placentam ‡ sydusquoq; כון [a] גלה [b]

CAP. VI. ו

,Someron *monte in* ‡ fidentibus & ,Siion in quietis Væ
1 † הוי השאננים בציון והבטחים בהר שמרון

.Israel domus eos ad venerunt & ,gentium *principium nuncupatis* †
נקבי ראשית הגוים ובאו להם בית ישראל׃

:magnam Chamath ‡ inde ite & ,videte & ,Calneh * Transite
2 † עברו כלנה וראו ולכו משם חמת רבה

?istis regnis *præ bonæ* ‖ Nunquid .Pelistim Ghath † descẽdite &
ורדו גת־פלשתים הטובים מן־הממלכות האלה

?vestro termino *præ* eorum terminus *multus* ‡ num
אם־רב גבולם מגבלכם׃

.*rapinæ habitare appropinquare fecistis* † &:malũ diem *ad* *Elongantes* ‡
3 † המנדים ליום רע ותגישון שבת חמס׃

comedẽtes * & :suis stratis *super distenti & ,dentis* ‖ lectis *super Iacentes* †
4 † השכבים על־מטות שן וסרחים על־ערשותם ואכלים

saginarij † medio de vitulos & ,*pecore de* ‡ agnos
כרים מצאן ועגלים מתוך מרבק׃

sibi excogitauerunt Dauid sicut :*nabli os super Particularizantes* †
5 † הפרטים על־פי הנבל כדויד חשבו להם

.*cantici* ‡ instrumenta
כלי־שיר׃

:se vngunt *vnguentorum præcipuo* ‡ & ,vinum phialis in *Bibentes* ‡
6 † השתים במזרקי יין וראשית שמנים ימשחו

nunc Quapropter .Ioseph contritione super condolent non &
7 ולא נחלו על־שבר יוסף׃ † לכן עתה

.*extensorum funeris conuiuium recedet* ‡ & :transmigrantium capite in migrabũt
יגלו בראש גלים וסר מרזח סרוחים׃

Deus DOMINVS dixit ,*sua anima in* DOMINVS ‖ Dominus Iurauit
8 † נשבע אדני יהוה בנפשו נאם־יהוה אלהי

eius palatia & ,Iahacob superbiam *ego Abominans* * : exercituum
צבאות מתאב אנכי את־גאון יעקב וארמנתיו

,erit Et .eius plenitudinem & ,ciuitatem *concludam* † & : odi
9 שנאתי והסגרתי עיר ומלאה׃ † והיה

.morientur & ,vna domo in viri decem remanserint si
אם־יותרו עשרה אנשים בבית אחד ומתו׃

ossa *educendum ad* ,*eum cremabit* ‡ &,suus patruus *eum* ‖ tollet Et
10 † ונשאו דודו ומסרפו להוציא עצמים

? ‡ tecum adhuc ‖ Nũ :domus lateribus in ‡ qui ei dicet & , domo de
מן־הבית ואמר לאשר בירכתי הבית העוד עמך

nomine in memorandum ad † non quia , Tace , dicet Et . * Finis : dicet &
ואמר אפס ואמר הס כי לא להזכיר בשם

faciet percutere & ,*præcipiens* ‡ DOMINVS ecce Quia .DOMINI
11 יהוה׃ † כי־הנה יהוה מצוה והכה

.scissionibus *paruam* * domum & : rimis magnam domum
הבית הגדול רסיסים והבית הקטן בקעים׃

quoniam ?bobus *in* ‡ arabit Num ? equi petra in current Nunquid
12 † הירצון בסלע סוסים אם־יחרוש בבקרים כי־

?absynthium in iustitiæ fructum & ,iudicium venenum in conuertistis
הפכתם לראש משפט ופרי צדקה ללענה׃

nostra fortitudine *in* Nõnne : *dicentes* :*verbo* ‡ non in *Lætantes* †
13 † השמחים ללא דבר האמרים הלוא בחזקנו

vos super *suscitans ego* ‡ ecce Quia ?cornua nobis assumpsimus
14 לקחנו לנו קרנים׃ † כי הנני מקים עליכם

opprimẽt & :gentẽ ,exercituum Deus DOMINVS dixit ,Israel domus
בית ישראל נאם־יהוה אלהי הצבאות גוי ולחצו

.deserti torrentem ad vsque ,Chamath introitu ab vos
אתכם מלבוא חמת עד־נחל הערבה׃

‡ monti † nominatis à principio בוא [c] * in ‡ ad ראה [d] ילך [e] † in ‖ meliores sũt ‡ amplior est ‡ Qui lõginquũ putant † propinquã cogitant sedẽ iniquitatis. נדד [f] נגש [g] † Qui dormiunt in ‖ eburneis, & extendũt se in * comedunt נטה [h] ‡ pingues de pecoribus † pascue pinguis. † Qui particularia habẽt cantica secũdum musicũ instrumentum Nebel: ‡ musica. * Qui bibũt ‡ electis vnguentis ‡ appropinquabit luct⁹ se extendentium lectis. ‖ Deus per seipsum * Abominor † tradam שתה [i] חלה [k] גלה [l] סור [m] גאה [n] מות [o] ‖ singulũ eorũ ‡ auunculus ei⁹, vt educat ‡ erit ‖ mortui ‡ sunt? * est. † est recordandũ nominis יצא [p] המה ‡ præcipit * minorem ‡ arans in petra נכה [r] רוץ [s] פרה [t] † Qui lætamini ‡ aliquid: qui dicitis: ‡ suscito קום [v]

CAP. VII. ז

locustarum fictor ecce Et:DOMINVS ‡ Dominus mihi ostendit Sic
1 † כה הראני אדני יהוה והנה יוצר גבי

post ‡ serotina herba ecce Et :*serotinam herbam ascendendi* † principio in
בתחלת עלות הלקש והנה־לקש אחר

‡ Deus: † quo ascendebat serotina herba: ‡ ascendebat עלה [a]

,terræ herbam comedere *finiens si* † ,fuit Et .*regis* ‡ tonsiones
2 גזי המלך׃ † והיה אם־כלה לאכול את־עשב הארץ

:Iahacob suscitabit quis .obsecro parce DOMINE ‡ Domine :dixi &
ואמר אדני יהוה סלח־נא מי יקום יעקב

Non :hoc super DOMINVM Pœnituit ?*ipse* * paruulus quia
3 כי קטן הוא׃ † נחם יהוה על־זאת לא

Dominus mihi ostendit Sic .‖DOMINVS dixit ,erit
4 תהיה אמר יהוה׃ † כה הראני אדני

:DOMINVS ‡ Dominus igne in *litẽ* † ad *vocans* ‡ ecce Et :DOMINVS †
יהוה והנה קרא לרב באש אדני יהוה

.partem consumpsit & ,magnam voraginem consumpsit &
ותאכל את־תהום רבה ואכלה את־החלק׃

:Iahacob suscitabit Quis .nunc cessa ,DOMINE ‡ Domine :dixi Et
5 † ואמר אדני יהוה חדל־נא מי יקום יעקב

istud etiam .hoc super DOMINVM Pœnituit ?*ipse paruus* † quia
6 כי קטן הוא׃ † נחם יהוה על־זאת גם־היא

.mihi ostendit Sic .DOMINVS * Dominus dixit ,erit non
7 לא תהיה אמר אדני יהוה׃ † כה הראני

eius manu in & ,*perpendiculi* ‡ murum super *stans* ‖ Dominus ecce &
והנה אדני נצב על־חומת אנך ובידו

videns ‡ tu Quid :me ad DOMINVS dixit Et .perpendiculum
8 אנך׃ † ויאמר יהוה אלי מה־אתה ראה

ponens † ego Ecce : Dominus dixit & .Perpendiculum : dixi & ? Hamos
עמוס ואמר אנך ויאמר אדני הנני שם

pertransire ‖ vltra adiiciam non :Israel mei populi *intimo* ‡ in perpendiculũ
אנך בקרב עמי ישראל לא־אוסיף עוד עבור

Israel sanctuaria & , Ischac excelsa deuastabuntur Et .eum
9 לו׃ † ונשמו במות ישחק ומקדשי ישראל

.gladio in Iarobham domum *super* ‡ consurgam & :desolabuntur
יחרבו וקמתי על־בית ירבעם בחרב׃

regem Iarobham ad el--Beth sacerdos Amasiah misit Et
10 † וישלח אמציה כהן בית־אל אל־ירבעם מלך־

: Israel domus *interiore* † in Hamos te *super* ‡ Coniurauit :dicendo , Israel
ישראל לאמר קשר עליך עמוס בקרב בית ישראל

.eius verba omnia sustinere terra posset non
לא־תוכל הארץ להכיל את־כל־דבריו׃

Israel & :Iarobham morietur gladio *In* :Hamos dixit sic Quia
11 † כי־כה אמר עמוס בחרב ימות ירבעם וישראל

ad Amasiah dixit Et .sua *humo desuper* ‡ migrabit migrando
12 גלה יגלה מעל אדמתו׃ † ויאמר אמציה אל־

ibi comede & .Iehudah terram ad tibi fuge , vade , Videns :Hamos
עמוס חזה לך ברח־לך אל־ארץ יהודה ואכל־שם

vltra adiicies non el--Beth ‡ Et .prophetabis ibi & ,panem
13 לחם ושם תנבא׃ † ובית־אל לא־תוסיף עוד

.*ipsum* ‖ regni domus & ,*ipsum* † regis sanctuarium quia :*prophetandũ ad*
להנבא כי מקדש־מלך הוא ובית ממלכה הוא׃

, *ego* * propheta Non :Amasiah ad dixit & , Hamos Responditque
14 † ויען עמוס ויאמר אל־אמציה לא־נביא אנכי

disquirens † & , *ego* armentarius sed : *ego* prophetæ filius neque
ולא בן־נביא אנכי כי־בוקר אנכי ובולס

dixit & :*pecus* ‡ post *de* * DOMINVS me tulit Et .sycomoros
15 שקמים׃ † ויקחני יהוה מאחרי הצאן ויאמר

.Israel meum populum ad propheta , Vade , DOMINVS me ad
אלי יהוה לך הנבא אל־עמי ישראל׃

prophetabis non :*dicens* ‡ Tu :DOMINI verbum audi nunc Et
16 † ועתה שמע דבר־יהוה אתה אמר לא תנבא

.Ischac domum super stillabis non & , Israel super
על־ישראל ולא תטיף על־בית ישחק׃

,fornicabitur ciuitate in tua Vxor :DOMINVS dixit sic Propterea
17 † לכן כה־אמר יהוה אשתך בעיר תזנה

:diuidetur funiculo in tua humus & ,cadent gladio *in* tuæ filiæ & tui filij &
ובניך ובנתיך בחרב יפלו ואדמתך בחבל תחלק

migrabit migrando Israel & ,morieris pollutam *humum* † super tu &
ואתה על־אדמה טמאה תמות וישראל גלה יגלה

.sua *humo desuper* *
מעל אדמתו׃

‡ herbarum quas fecit rex. † quum finiuisset גזז [b] ‡ Deus * est? ‖ Deus. ראה [c] † Deus ‡ vocat † iudicium ‡ Deus: רוב [d] ‡ Deus: † paruulus est? * Deus. ‖ stabat ‡ ædificatum perpẽdiculo, ‡ vides † pono שום [e] ‡ medio ‖ vt pertranseam שמם [f] ‡ contra קום [g] ‡ contra † medio יכל [h] ‡ è terra ‡ in יסף [i] vt prophetes: † est, ‖ est. * eram, † colligens * euntem ‡ pecora: לקח [k] ‡ dicis: נטף [l] נפל [m] † terram * è terra

CAP. VIII. ח

canistrum ecce Et .DOMINVS † Dominus mihi ostendit Sic
1 † כה הראני אדני יהוה והנה כלוב

Canistrum :dixi & ?Hamos *videns* * tu Quid :dixit Et .*æstatis* ‡
2 קיץ׃ † ויאמר מה־אתה ראה עמוס ואמר כלוב

meum populum *ad* † finis Venit : me ad DOMINVS dixit Et . *æstatis* ‖
קיץ ויאמר יהוה אלי בא הקץ אל־עמי

.eum *transire* * vltra adiiciam non . Israel
ישראל לא־אוסיף עוד עבור לו׃

† Deus: ‡ fructuum æstiuorum. * vides ‖ fructuum æstiuorum. † super * vt pertranseam

Dominus dixit ,illa die in palatij* cantica vlulabunt Et
3 והילילו שירות היכל ביום ההוא נאם אדני
tace* proiecit loco omni* in cadauer multiplex :Deus
יהוה רב הפגר בכל מקום השליך הס
:terræ mansuetos abolendum ad & ,egenum absorbentes † hoc Audite
4 שמעו זאת השאפים אביון ולשבית ענוי ארץ
venale* venundabimus & ,mensis transibit Quando :Dicendo
5 לאמר מתי יעבר החדש ונשבירה שבר
magnificandū ad & ,Ephah imminuendū ad*,frumentū aperiemus & ,sabbatum &
והשבת ונפתחה בר להקטין איפה ולהגדיל
.doli bilances peruertendum ad† & ,Sechel
שקל ולעות מאזני מרמה
,calceamenta propter egenum * & ,egenos argento in emendum Ad
6 לקנות בכסף דלים ואביון בעבור נעלים
celsitudine in DOMINVS Iurauit .vendemus frumenti labile* &
ומפל בר נשביר 7 נשבע יהוה בגאון
.eorum opera omnia æternum in† fuero oblitus Si ,Iahacob
יעקב אם אשכח לנצח כל מעשיהם
habitans* omnis lugebit & ,terra se mouebit non hoc super Nunquid
8 העל זאת לא תרגז הארץ ואבל כל יושב
absorbebitur & ,eiicietur & ,ipsa tota amnis vt* ascendet Et :ea in
בה ועלתה כאר כלה ונגרשה ונשקה
Dominus dixit ,illa die in erit Et .Aegypti fluuius veluti
כיאור מצרים 9 והיה ביום ההוא נאם אדני
terram faciam tenebrescere & ,meridie in Solem faciam ingredi† & ,Deus
יהוה והבאתי השמש בצהרים והחשכתי לארץ
omnia & ,luctū in vestras festiuitates conuertam Et .luminis die in
ביום אור 10 והפכתי חגיכם לאבל וכל
lumbos omnes super faciam ascendere & ,lamentum* in vestra cantica
שיריכם לקינה והעליתי על כל מתנים
luctum tanquam eam ponam & :caluitium caput omne super & ,saccum
שק ועל כל ראש קרחה ושמתיה כאבל
.amarum diem vt eius nouissimum & ,vnigeniti
יחיד ואחריתה כיום מר
mittam & ,Deus Dominus dixit ,venientes* dies Ecce
11 הנה ימים באים נאם אדני יהוה והשלחתי
quinimo†,aquæ sitim neque ,panis famem non ;terram in famem
רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם
,mare ad vsque mari à se mouebunt Et .DOMINI verba audiendi
לשמע את דברי יהוה 12 ונעו מים עד ים
verbum quærendo ,discurrent†; Orientem ad vsque & ,Aquilone ab &
ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר
patientur animi deliquium* illa die In .inuenient non & ,DOMINI
יהוה ולא ימצאו 13 ביום ההוא תתעלפנה
.siti in iuuenes & ,pulchræ virgines
הבתולת היפות והבחורים בצמא
tuus Deus Viuit :dixerūt* & ,Someron delicto in Iurantes
14 הנשבעים באשמת שמרון ואמרו חי אלהיך
,Dan vltra resurgent non & ,cadent & :Sebah-Beer via viuit &
דן וחי דרך באר שבע ונפלו ולא יקומו עוד

in vlulatum vertentur † templi; ילל; * quouis silentium.; † deglutientes pauperes, & cogitantes succedere è mundo pauperes; ענו; אבה ענה; † pauperibus emere volentibus:; * frumentum, & hebdomada cum transierit, vt imminuere faciamus modium, & vt augere faciamus; † peruertam stateras dolosas.; † Vt emamus * pauperem,; קנה; † quisquilias * per celsitudinem; נפל גאה; * suā notā in vsq; in finē; * qui habitat tanquā fluuius vniuersus; † occumbere; עלה בוא; נשקעה; * planctum,; חגג קין; שוט; * veniunt, † sed; נוע; † circuibunt, deficient; יפה; * Qui iurant † dicunt:

CAP. IX. ט

Percute :dixit & ,altare super stantem Dominum Vidi
1 ראיתי את אדני נצב על המזבח ויאמר הך
,capite in eos concidam* & ,postes contremiscent & ,sphærulam
הכפתור וירעשו הספים ובצעם בראש
eis* fugiet Non .interficiam gladio in eorū nouissimū & ,ipsos omnes
כלם ואחריתם בחרב אהרג לא ינוס להם
,infernum in perfoderint* Si .euasor eis † euadet non & ,fugiens
2 נס ולא ימלט להם פליט אם יחתרו בשאול
inde ,cælos ascenderint si & :eos tollet mea manus inde
לקח משם ידי תקחם ואם יעלו השמים משם

† superliminare, * in frusta † ex; † ex penetrarint

vertice Carmel capite* in se absconderint si Et .eos faciam descendere
3 אורידם ואם יחבאו בראש הכרמל
meorum oculorum regione à† se celauerint si & ;eos tollam & ,scrutabor inde
משם אחפש ולקחתים ואם יסתרו מנגד עיני
,eos mordebit & ,serpenti mandabo inde ,maris pauimento in
בקרקע הים משם אצוה את הנחש ונשכם
inde ,suorum inimicorum facies ad† captiuitatem in abierint si Et
4 ואם ילכו בשבי לפני איביהם משם
eos super meum oculum ponam & ;eos occidet & ,gladio mandabo
אצוה את החרב והרגתם ושמתי עיני עליהם
exercituum DEVS Dominus Et .bonum in non &,malum in
לרעה ולא לטובה 5 ואדני יהוה הצבאות
.ea in habitatores omnes lugebunt & ,liquescet† & ,terram in tangens*
הנוגע בארץ ותמוג ואבלו כל יושבי בה
.Aegypti fluuium† quasi submergetur & ,ipsa tota fluuius sicut ascendet Et
ועלתה כיאר כלה ושקעה כיאר מצרים
super suum fasciculum & *,suas ascensiones cælos in Aedificans†
6 הבונה בשמים מעלותו ואגדתו על
facies super† eas effundit & ,maris aquas vocans† ;eum fundauit terram
ארץ יסדה הקרא למי הים וישפכם על פני
Chusiim† filij sicut Nonne .eius nomen DOMINVS ,terræ
הארץ יהוה שמו 7 הלוא כבני כשיים
Israel Nonne :DOMINVS dixit ,Israel filij mihi vos*
אתם לי בני ישראל נאם יהוה הלוא את ישראל
Aram & ,Caphthor† de Pelistim & ,Aegypti terra è feci ascendere
העליתי מארץ מצרים ופלשתיים מכפתור וארם
,peccati regnum in DEI Domini oculi Ecce .Chir† de
מקיר 8 הנה עיני אדני יהוה בממלכה החטאה
delendo* non veruntamen :humi faciebus desuper† illud faciam disperdere &
והשמדתי אתה מעל פני האדמה אפס כי לא השמיד
.DOMINVS dixit ,Iahacob domum delebo
אשמיד את בית יעקב נאם יהוה
gentibus omnibus in faciam commouere &,præcipiens ego† ecce Quia
9 כי הנה אנכי מצוה והנעותי בכל הגוים
cadet non & ,cribro in† agitatur quemadmodum ,Israel domum
את בית ישראל כאשר ינוע בכברה ולא יפול
peccatores omnes morientur gladio In .terram† lapillus
צרור ארץ 10 בחרב ימותו כל חטאי
.malum nos propter anticipabit nec ,accedet† Non ,dicentes* ,mei populi
עמי האמרים לא תגיש ותקדים בעדינו הרעה
sepiam & ,collabens Dauid tabernaculū erigam illa die In
11 ביום ההוא אקים את סכת דויד הנפלת וגדרתי
diebus† sicut illud ædificabo & ,erigam eius diruta & ,earum rupturas†
את פרציהן והרסתיו אקים ובניתיה כימי
gentes* omnes & ,Edom residuum possideant Vt .seculi
עולם 12 למען יירשו את שארית אדום וכל הגוים
.hoc faciens ,DOMINVS dixit ,eas super meū nomen est inuocatū quas
אשר נקרא שמי עליהם נאם יהוה עשה זאת
arator attinget & ,DOMINVS dixit ,venientes* dies Ecce
13 הנה ימים באים נאם יהוה ונגש חורש
montes stillabunt & ,semen trahentem ad† vuarum calcator & ,messorem ad
בקצר ודרך ענבים במשך הזרע והטיפו ההרים
conuertam Et .liquescent colles omnes & ,mustum
עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה 14 ושבתי
,desolatas vrbes ædificabunt & ,Israel mei populi captiuitatem
את שבות עמי ישראל ובנו ערים נשמות
:earum vinum bibent & ,vineas plantabunt & :inhabitabunt &
וישבו ונטעו כרמים ושתו את יינם
eos plantabo Et .eorum fructum comedent & ,hortos facient &
ועשו גנות ואכלו את פריהם 15 ונטעתים
quam ,sua humo desuper† vltra euellentur non & ,suam humum super
על אדמתם ולא ינתשו עוד מעל אדמתם אשר
.tuus Deus DOMINVS dixit ,eis dedi
נתתי להם אמר יהוה אלהיך

* vertice; ירד; † contra oculos meos; † coram inimicis suis,; oculos meos; שבה; שום; * est qui tāgit † destuet,; † à fluuio; † Qui ædificat * peculium suum; עלה; * qui vocat † in superficie * Aethiopum * estis; † Cappadocia,; † Cyrene.; † à superficie terræ, * destruendo destruere faciam; * præcipio, & vagari; נוע; † triticum; נפל; † in; * qui dicunt, * appropinquabit; נגש; קום; סכך; † aperturas eius † in; בנה; * nationes super † veniunt; בוא; † portantem; נטף; שוב; שבת; שמם; שתה; * è terra

תם ספר עמוס

FINIS LIBRI HAMOS.

ספר עובדיה

LIBER HOBADIAH.

CAP. I. א

Dominus dixit Sic .Hobadiah VISIO
1 חֲזוֹן עֹבַדְיָה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
audiuimus Auditum :Edom ad DEVS
יֱהוִֹה לֶאֱדוֹם שְׁמוּעָה שָׁמַעְנוּ
gentes in legatus & ,DOMINO cum à
מֵאֵת יְהוָֹה וְצִיר בַּגּוֹיִם
cam super surgamus & ,Surgite :est missu
שֻׁלָּח קוּמוּ וְנָקוּמָה עָלֶיהָ
.prœlium in
לַמִּלְחָמָה׃
* contemptus ;gentibus in te dedi paruulum Ecce
2 הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי
.valde tu
אַתָּה מְאֹד׃
scissuris in habitantem te extulit tui cordis Superbia
3 זְדוֹן לִבְּךָ הִשִּׁיאֶךָ שֹׁכְנִי בְחַגְוֵי־
Quis :suo † corde in dicens ‡ ,eius habitationis celsitudine ,petræ
סֶלַע מְרוֹם שִׁבְתּוֹ אֹמֵר בְּלִבּוֹ מִי
?terram ‡ me faciet descendere
יוֹרִדֵנִי אָרֶץ׃
pone ‡ stellas inter si & ,aquila vt * exaltaueris Si
4 אִם־תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר וְאִם־בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים
.DOMINVS dixit ,te faciam descendere inde ,tuum nidum
קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם־יְהוָֹה׃
?noctis ‡ prædatores num ,te ad introierunt fures Num
5 אִם־גַּנָּבִים בָּאוּ־לְךָ אִם־שׁוֹדְדֵי לַיְלָה
Si ?suam sufficientiam ‡ fuissent furati † Nónne ? es succisus Quomodo
אֵיךְ נִדְמֵיתָה הֲלוֹא יִגְנְבוּ דַּיָּם אִם־
?racemos dimisissent nónne ,te ad introiissent vindemiatores
בֹּצְרִים בָּאוּ לָךְ הֲלוֹא יַשְׁאִירוּ עֹלֵלוֹת׃
.eius abscondita sunt inquisita ,Hesau * fuerunt quæsita Quomodo
6 אֵיךְ נֶחְפְּשׂוּ עֵשָׂו נִבְעוּ מַצְפֻּנָיו׃
,te deceperunt :tui fœderis viri omnes te miserunt terminũ ad Vsque
7 עַד־הַגְּבוּל שִׁלְּחוּךָ כֹּל אַנְשֵׁי בְרִיתֶךָ הִשִּׁיאוּךָ
languorem ponent ,‡ tuum Panem .tuæ pacis * viri tibi inualuerunt
יָכְלוּ לְךָ אַנְשֵׁי שְׁלֹמֶךָ לַחְמְךָ יָשִׂימוּ מָזוֹר
.eo in intelligentia † Non .te subter
תַּחְתֶּיךָ אֵין תְּבוּנָה בּוֹ׃
faciam perdere & ,DOMINVS dixit ,illa die in Nónne
8 הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָֹה וְהַאֲבַדְתִּי
?Hesau monte de intelligentiam & ,Edom de sapientes
חֲכָמִים מֵאֱדוֹם וּתְבוּנָה מֵהַר עֵשָׂו׃
,Hesau monte de vir succidatur vt ,Teman tui fortes frangentur‡ Et
9 וְחַתּוּ גִבּוֹרֶיךָ תֵּימָן לְמַעַן יִכָּרֶת־אִישׁ מֵהַר עֵשָׂו
,pudor te operiet ,Iahacob tui fratris rapina A‡ .occisione ab *
מִקָּטֶל׃ 10 מֵחֲמַס אָחִיךָ יַעֲקֹב תְּכַסְּךָ בוּשָׁה
die in ,aduerso ex te stare † die In .seculum in succideris &
וְנִכְרַתָּ לְעוֹלָם׃ 11 בְּיוֹם עֲמָדְךָ מִנֶּגֶד בְּיוֹם
,eius portas ingrediebantur extranei & ,eius exercitum alienos captiuare ‡
שְׁבוֹת זָרִים חֵילוֹ וְנָכְרִים בָּאוּ שְׁעָרָו

‡ aduersus
* es
[b] בָּזָה
munitionib[9]
[c] זוּד [d] נֹשֵׂא
‡ quę dicebas
† tuo:
[e] יָרַד
‡ in
* locũ tuum
‡ posueris
[f] שׂוּם
‡ nocturni?
† fures
‡ quæ suffecissent sibi?
[g] דָּמָה
* quæ erant
confœderati tibi:
* pacifici tui,
‡ comedẽtes
† est
[h] בִּין
‡ timebunt
[i] חָתַת
* propter magnam interfectionem.
‡ Propter iniquitatem in fratrẽ tuum
[k] כָּסָה
† qua stabas
‡ qua captiuos ducebant alieni
[l] שָׁבָה

.eis ex vnus tanquam * tu etiam ,sortem proiiciebāt Ierusalaim super &
וְעַל־יְרוּשָׁלַ͏ִם יַדּוּ גוֹרָל גַּם־אַתָּה כְּאַחַד מֵהֶם׃
læteris ‡ nec ,ipsius alienare † die in ,tui fratris ‡ die in intuearis ne Et
12 וְאַל־תֵּרֶא בְיוֹם־אָחִיךָ בְּיוֹם נָכְרוֹ וְאַל־תִּשְׂמַח
die in tuum os magnifices ne & ,ipsos perire * die in Iehudah filiis in
לִבְנֵי־יְהוּדָה בְּיוֹם אָבְדָם וְאַל־תַּגְדֵּל פִּיךָ בְּיוֹם
die in mei populi portam in ingrediaris ‡ Neque .angustiæ
צָרָה׃ 13 אַל־תָּבוֹא בְשַׁעַר־עַמִּי בְּיוֹם
:eius cõtritionis die in eius malũ in tu etiam aspicias † nec ,eorũ cõtritionis
אֵידָם אַל־תֵּרֶא גַם־אַתָּה בְּרָעָתוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ
.eius contritionis die in eius substantiam in mittant ‡ nec
וְאַל־תִּשְׁלַחְנָה בְחֵילוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ׃
nec :eius euasores succidendum ad ‡ biuio super stes * Neque
14 וְאַל־תַּעֲמֹד עַל־הַפֶּרֶק לְהַכְרִית אֶת־פְּלִיטָיו וְאַל־
.angustiæ die in eius superstites concludas †
תַּסְגֵּר שְׂרִידָיו בְּיוֹם צָרָה׃
sicut :gentes omnes super DOMINI dies propinqua ‡ Quoniam
15 כִּי־קָרוֹב יוֹם־יְהוָֹה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם כַּאֲשֶׁר
.tuum caput in conuertetur tua retributio :tibi fiet fecisti
עָשִׂיתָ יֵעָשֶׂה לָּךְ גְּמֻלְךָ יָשׁוּב בְּרֹאשֶׁךָ׃
,meæ sanctitatis montem super bibistis quemadmodum Nam
16 כִּי כַּאֲשֶׁר שְׁתִיתֶם עַל־הַר קָדְשִׁי
erunt & ,deglutient * & ,bibent & :iugiter gentes omnes bibent
יִשְׁתּוּ כָל־הַגּוֹיִם תָּמִיד וְשָׁתוּ וְלָעוּ וְהָיוּ
erit & ,euasio erit Siion monte in Et .fuissent non si ac
כְּלוֹא הָיוּ׃ 17 וּבְהַר צִיּוֹן תִּהְיֶה פְלֵיטָה וְהָיָה
.suas possessiones Iahacob domus possidebunt & :sanctitas ‡
קֹדֶשׁ וְיָרְשׁוּ בֵּית יַעֲקֹב אֵת מוֹרָשֵׁיהֶם׃
,flamma † Ioseph domus & ,ignis † Iahacob domus erit Et
18 וְהָיָה בֵית־יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה
:eos consument & ,eos in succendent & ;stipulam in ‡ ,Hesau domus &
וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם וַאֲכָלוּם
.est locutus DOMINVS quia :Hesau domui superstes erit non &
וְלֹא־יִהְיֶה שָׂרִיד לְבֵית עֵשָׂו כִּי יְהוָֹה דִּבֵּר׃
planitiem & ,Hesau monte cum * ,Meridiem hæreditabunt Et
19 וְיָרְשׁוּ הַנֶּגֶב אֶת־הַר עֵשָׂו וְהַשְּׁפֵלָה
agrum & ,Ephraim agrum possidebunt & ,Pelistim cum
אֶת־פְּלִשְׁתִּים וְיָרְשׁוּ אֶת־שְׂדֵה אֶפְרַיִם וְאֵת שְׂדֵה
exercitus transmigratio Et .Ghilhad ‡ Biniamin & ,Someron
שֹׁמְרוֹן וּבִנְיָמִן אֶת־הַגִּלְעָד׃ 20 וְגָלֻת הַחֵל־
trãsmigratio & ,Sarphath ‡ ad vsq; Chenaanim † qui ,Israel filiorũ huius
הַזֶּה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־כְּנַעֲנִים עַד־צָרְפַת וְגָלֻת
.Austri ciuitates possidebunt ,Sepharad ‡ in * quæ ,Ierusalaim
יְרוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר בִּסְפָרַד יִרְשׁוּ אֵת עָרֵי הַנֶּגֶב׃
montem iudicandum ad Siion montem in seruatores ascendent Et
21 וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת־הַר
.regnum DOMINO erit & ;Hesau
עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיהוָֹה הַמְּלוּכָה׃

* eras
[m] יָדָה [n] רָאָה
‡ Non debebas videre
‡ afflictionis
† qua alienatus est,
‡ debebas lętari
* qua perierunt, & non debebas magnificare
‡ debebas ingredi
† aspicere debebas &
[e] צוּר [f] רָאָה
‡ mittere debebas manus tuas
* stare in
‡ vt succidere faceres
† tradere
‡ iuxtà est
[g] עָשָׂה
[h] שָׁתָה
* absorbebũt,
[i] לוּעַ
‡ sanctus,
[k] יָרַשׁ
† vt
‡ vt stipula,
* vna
‡ ipsum
[l] גָּלָה
† sunt inter Chenahanæos
‡ Franciam.
* est
‡ Hispania.
[m] עָלָה
[n] יָשַׁע

תם ספר עובדיה

FINIS LIBRI HOBADIAH.

ספר יונה

LIBER IONAH.

CAP. I. א

Et filium Ionah ad DOMINI verbum fuit

1 וַיְהִי דְּבַר־־־יְהוָה אֶל־יוֹנָה בֶן־

ad* vade ,Surge .dicendo ,Amithai

2 אֲמִתַּי לֵאמֹר׃ †קוּם [a]לֵךְ אֶל־

,ea in prædica & ,magnam ciuitatem Nineueh

נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וּקְרָא עָלֶיהָ

.meas facies ad eorum malitia ascendit quòd

כִּי־עָלְתָה רָעָתָם לְפָנָי׃

,DOMINI *faciebus* ‡ à Tarsis in *fugiendum ad* † Ionah surrexit Et

3 †וַיָּקָם יוֹנָה לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה

dedit & ,Tarsis *venientem* * nauem inuenit & ,Iapho descendit &

[b]וַיֵּרֶד יָפוֹ וַיִּמְצָא אָנִיָּה בָּאָה תַרְשִׁישׁ [c]וַיִּתֵּן

,Tharsis in eis cum *veniendum ad* † ,eam in descendit & ,eius mercedem

שְׂכָרָהּ וַיֵּרֶד בָּהּ לָבוֹא עִמָּהֶם תַּרְשִׁישָׁה

magnum ventum *extulit* * DOMINVS Et .DOMINI *faciebus* ‡ à

4 מִלִּפְנֵי יְהוָה׃ †וַיהוָה [d]הֵטִיל רוּחַ־גְּדוֹלָה

putabat † nauis & ;mari in magnus turbo fuit & ,*mare ad* ‡

אֶל־הַיָּם [e]וַיְהִי סַעַר־־גָּדוֹל בַּיָּם וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה

,suum Deum ad *vir* ‡ clamauerūt & ,nautici timuerunt Et .conteri

5 לְהִשָּׁבֵר׃ †וַיִּירְאוּ הַמַּלָּחִים וַיִּזְעֲקוּ אִישׁ אֶל־אֱלֹהָיו

alleuiandū ad † ,mare *ad* ‡ naui in * quæ ,instrumenta proiecerunt &

וַיָּטִלוּ אֶת־הַכֵּלִים אֲשֶׁר בָּאֳנִיָּה אֶל־הַיָּם [f]לְהָקֵל

,*iacebat* * & ,nauis *latera* ‡ ad descenderat Ionah Et .eis *desuper*

מֵעֲלֵיהֶם וְיוֹנָה יָרַד אֶל־יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב

dixit & ,gubernator magnus eum ad accessit Et .erat soporatus &

6 וַיֵּרָדַם׃ †וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחֹבֵל וַיֹּאמֶר

fortè si ,tuum Deum ad clama ,Surge ?soporato tibi Quid :ei

לוֹ מַה־לְּךָ נִרְדָּם קוּם קְרָא אֶל־אֱלֹהֶיךָ אוּלַי

.pereamus non & ,nobis Deus *recogitet*

יִתְעַשֵּׁת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נֹאבֵד׃

,sortes proiiciamus & ,*Ite* † ,suum *socium* ‡ ad *vir* * dixerunt Et

7 †וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ לְכוּ [g]וְנַפִּילָה גוֹרָלוֹת

,sortes proiecerunt Et .nobis hoc malum ‡ quem propter sciam⁹ vt

וְנֵדְעָה בְּשֶׁלְּמִי הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ וַיַּפִּלוּ גּוֹרָלוֹת

Indica :eum ad dixerunt Et .Ionah super sors cecidit &

8 וַיִּפֹּל הַגּוֹרָל עַל־יוֹנָה׃ †וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו [h]הַגִּידָה־

,tuum opus quod :nobis hoc malum * quem propter ,nobis nunc

נָּא לָנוּ בַּאֲשֶׁר לְמִי־הָרָעָה הַזֹּאת לָנוּ מַה־מְּלַאכְתְּךָ

?tu † populo quo de & ,tua terra quæ ,*venies* ‡ vnde &

וּמֵאַיִן תָּבוֹא מָה אַרְצֶךָ וְאֵי־מִזֶּה עַם אָתָּה׃

Deum DOMINVM & ,*ego* ‡ Hebræus :eos ad dixit Et

9 †וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עִבְרִי אָנֹכִי וְאֶת־־יְהוָה אֱלֹהֵי

.aridam & ,mare fecit qui ,*timens ego* * cælorum

הַשָּׁמַיִם אֲנִי יָרֵא אֲשֶׁר־עָשָׂה אֶת־הַיָּם וְאֶת־הַיַּבָּשָׁה׃

:eum ad dixerunt & ,magno timore viri timuerunt Et

10 †וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו

DOMINI *faciebus* à quòd viri cognouerūt nam ?fecisti hoc Cur

מַה־זֹּאת [i]עָשִׂיתָ כִּי־יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי־מִלִּפְנֵי יְהוָה

Quid :eum ad dixerunt Et .eis indicauerat quia :*fugiens ipse*

11 הוּא בֹרֵחַ כִּי [k]הִגִּיד לָהֶם׃ †וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מַה־

.*tumultuans & vadēs* ‡ mare quia ?nobis *desuper* * mare *silebit &* ‖ ,tibi faciemus

נַּעֲשֶׂה לָּךְ וְיִשְׁתֹּק הַיָּם מֵעָלֵינוּ כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר׃

,mare *ad* † me proiicite & ,me Tollite :eos ad dixit Et

12 †וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם [l]שָׂאוּנִי [m]וַהֲטִילֻנִי אֶל־הַיָּם

tempestas me propter quòd ego *sciens nam* * :vobis *desuper* ‡ mare tacebit &

וְיִשְׁתֹּק הַיָּם מֵעֲלֵיכֶם כִּי יוֹדֵעַ אָנִי כִּי בְשֶׁלִּי הַסַּעַר

.vos super hæc magna

הַגָּדוֹל הַזֶּה עֲלֵיכֶם׃

:valebant non & ,aridam ad *reducendum ad* † viri *fodiebant* ‡ Et

13 †וַיַּחְתְּרוּ הָאֲנָשִׁים [n]לְהָשִׁיב אֶל־הַיַּבָּשָׁה וְלֹא יָכֹלוּ

.eos super *turbinans & vadens* ‡ mare quia

כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר עֲלֵיהֶם׃

,DOMINE Quæsum⁹ :dixerūt & ,DOMINVM ad clamauerunt Et

14 †וַיִּקְרְאוּ אֶל־־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ אָנָּה יְהוָה

nos super *des* ‡ ne & ,istius viri *anima in* pereamus ‡ *nunc* ne

אַל־נָא נֹאבְדָה בְּנֶפֶשׁ הָאִישׁ הַזֶּה וְאַל־[o]תִּתֵּן עָלֵינוּ

* in [a] ילך eius corā me.
‡ vt fugeret ‡ facie
* euntem in [b] ירד [c] נתן † vt iret
‡ facie * eleuauit [d] טיל ‡ in mari, † putabatur
• היה ‡ vnusquisq; * erant ‡ in
† vt alleuiaretur ab [f] קלל ‡ vnum è lateribus * dormiebat,
placetur
* vnusquisq; † proximum † Venite, [g] נפל ‡ est
[h] נגד * est
* venis, † es? ‡ sum,
* timeo,
facie [i] עשה fugeret, [k] נגד
* à ‖ vt sileat ‡ ibat & intumescebat. † in
[l] נשא [m] טיל ‡ à * scio enim ‖ est
‡ nitebantur remis, vt reducerent nauem
[n] שוב ‡ ibat & intumescebat ‖ propter animam ‡ ponas ‡ obsecro
[n] נתן

dam innocentem ,quia tu DOMINE sicut voluisti ,fecisti.

דָּם נָקִיא כִּי־אַתָּה יְהוָה כַּאֲשֶׁר חָפַצְתָּ עָשִׂיתָ׃

Et tulerunt Ionah ,& proiecerunt eum in mare ,& stetit mare

15 †וַיִּשְׂאוּ אֶת־יוֹנָה וַיְטִלֻהוּ אֶל־הַיָּם וַיַּעֲמֹד הַיָּם

ab ira sua. Et timuerunt viri timore magno

16 מִזַּעְפּוֹ׃ †וַיִּירְאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְדוֹלָה אֶת־

DOMINVM ,& immolauerūt hostiam DOMINO ,& vouerūt vota.

יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ־־זֶבַח לַיהוָה [p]וַיִּדְּרוּ נְדָרִים׃

[p] נדר

CAP. II. ב

Et præparauit DOMINVS piscem grandem ,ad *deglutiendum*

1 [q]†וַיְמַן יְהוָה דָּג גָּדוֹל לִבְלֹעַ

Ionah; & fuit Ionah in *visceribus* piscis tribus diebus ,& tribus

אֶת־יוֹנָה וַיְהִי יוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה

noctibus. Et orauit Ionah ad DOMINVM Deum suum

2 לֵילוֹת׃ †וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל־־יְהוָה אֱלֹהָיו

à* *visceribus* piscis. Et dixit ; Clamaui ‡ *præ angustia mihi* ad

3 מִמְּעֵי הַדָּגָה׃ †וַיֹּאמֶר קָרָאתִי [s]מִצָּרָה לִי אֶל־

DOMINVM ,& † *respondit mihi*: à ventre inferi clamaui ,exaudisti

יְהוָה [t]וַיַּעֲנֵנִי מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי שָׁמַעְתָּ

vocem meam. Et proiicere fecisti me ‡ profundum, in * cor marium;

4 קוֹלִי׃ †וַתַּשְׁלִיכֵנִי מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים

& flumen circundedit me: omnes ‡ *illisiones* tuæ ,& fluctus tui super me

וְנָהָר יְסֹבְבֵנִי כָּל־־מִשְׁבָּרֶיךָ [u]וְגַלֶּיךָ עָלַי

transierunt. Et ego dixi: † *Expulsus* sum è ‡ *regione* oculorū tuorū,

5 עָבָרוּ׃ †וַאֲנִי אָמַרְתִּי נִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ

veruntamen addam *respicere* * ad templum ‡ *sanctitatis tuæ*.

אַךְ אוֹסִיף [x]לְהַבִּיט אֶל־הֵיכַל קָדְשֶׁךָ׃

Circundederunt me aquæ vsq; ad animam, vorago circundedit me,

6 †אֲפָפוּנִי מַיִם עַד־־נֶפֶשׁ תְּהוֹם יְסֹבְבֵנִי

carectum alligatum capiti meo. Ad † *excisiones* montium descendi,

7 סוּף חָבוּשׁ לְרֹאשִׁי׃ †לְקִצְבֵי הָרִים יָרַדְתִּי

‡ *terra* vectibus suis propter me in seculum; & ascendere fecisti è fouea

הָאָרֶץ בְּרִחֶיהָ בַעֲדִי לְעוֹלָם [x]וַתַּעַל מִשַּׁחַת

* *vitas meas*, DOMINE Deus mi.

חַיַּי יְהוָה אֱלֹהָי׃

‡ In *deficiendo super me animam meam*, DOMINI recordatus sum;

8 †בְּהִתְעַטֵּף עָלַי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה זָכָרְתִּי

& venit *ad te* oratio mea ad templum † *sanctitatis tuæ*.

וַתָּבוֹא אֵלֶיךָ [z]תְּפִלָּתִי אֶל־הֵיכַל קָדְשֶׁךָ׃

Custodientes vanitates ‡ *mendacij*, misericordiā * *suam* derelinquēt.

9 †מְשַׁמְּרִים הַבְלֵי־־שָׁוְא חַסְדָּם יַעֲזֹבוּ׃

Et ego in voce confessionis immolabo tibi, quod voui

10 †וַאֲנִי בְּקוֹל [a]תּוֹדָה אֶזְבְּחָה־־לָּךְ אֲשֶׁר נָדַרְתִּי

reddam, salus ‡ DOMINI. Et dixit DOMINVS pisci,

11 אֲשַׁלֵּמָה יְשׁוּעָתָה לַיהוָה׃ †וַיֹּאמֶר יְהוָה [b]לַדָּג

& euomuit Ionah † *ad* aridam.

[c]וַיָּקֵא אֶת־יוֹנָה אֶל־הַיַּבָּשָׁה׃

vt deglutiret [q] מנה ventre
* in ventre ‡ in afflictione mea
[s] צור † exaudiuit me: in
[t] ענה ‡ in * medium ‡ vndæ
[u] גלל
† Proiectus ‡ conspectu * vt respiciam ‡ sanctū tuū,
[x] נבט
‡ alga alligata est † extrema ‡ terram clausam
[y] עלה
* vitā meam,
† Cùm deficeret in me anima mea, † sanctū tuū.
[z] פלל
‡ mendaces * eius
[a] ידה ‡ est
[b] דגה † in
[c] קיא

CAP. III ג

Et fuit verbum DOMINI ad Ionah secundò ,dicendo:

1 †וַיְהִי דְבַר־־יְהוָה אֶל־יוֹנָה [d]שֵׁנִית לֵאמֹר׃

Surge, vade ‡ *ad* Nineueh ciuitatem magnam, & prædica ‖ *ad eam*

2 †קוּם [e]לֵךְ אֶל־נִינְוֵה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וּקְרָא אֵלֶיהָ

prædicationem, quam ego *loquens ad te*. Et surrexit Ionah,

3 אֶת־הַקְּרִיאָה אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹּבֵר אֵלֶיךָ׃ [f]†וַיָּקָם יוֹנָה

& abiit ad Nineueh iuxta verbum DOMINI; & Nineueh erat

וַיֵּלֶךְ אֶל־־נִינְוֵה כִּדְבַר יְהוָה וְנִינְוֵה הָיְתָה

ciuitas magna * *Deo*, itinere trium dierum.

עִיר־גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים מַהֲלַךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃

Et cœpit Ionah introire in ciuitatē itinere diei vnius, & clamauit

4 †וַיָּחֶל יוֹנָה לָבוֹא בָעִיר מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא

& dixit: Adhuc quadraginta dies, & Nineueh ‡ *subuersa*.

וַיֹּאמַר עוֹד אַרְבָּעִים יוֹם וְנִינְוֵה נֶהְפָּכֶת׃

Et crediderunt viri Nineueh *in* Deo, & prædicauerunt ieiunium,

5 †וַיַּאֲמִינוּ אַנְשֵׁי נִינְוֵה בֵּאלֹהִים וַיִּקְרְאוּ־־צוֹם

& vestiti sunt saccis, à maiore eorum & vsque ad minorem eorum.

וַיִּלְבְּשׁוּ [g]שַׂקִּים מִגְּדוֹלָם וְעַד־־קְטַנָּם׃

[d] שנה ‖ in ‡ in ea
[e] ילך loquor
[f] קום
* valde
‡ subuertetur
[g] שקק

,ſuo ſolio de ſurrexit & ,Nineueh regem ad verbum pertigit Et
6 †[h] וַיִּגַּע הַדָּבָר אֶל־מֶלֶךְ נִינְוֵה וַיָּקָם מִכִּסְאוֹ
ſedit & ,ſacco ſe operuit & ,ſe deſuper ſuam magnificā veſtē fecit trāſire &
וַיַּעֲבֵר אַדַּרְתּוֹ מֵעָלָיו [i]וַיְכַס שַׂק וַיֵּשֶׁב
decreto ex Nineueh in dixit & * fecit proclamare Et .cinerem ſuper
7 עַל־הָאֵפֶר׃ †וַיַּזְעֵק וַיֹּאמֶר בְּנִינְוֵה מִטַּעַם
,pecus & ,bos ,iumentum & ,Homo ‖ :dicendo ,eius magnatum‡ & ,regis ‖
הַמֶּלֶךְ וּגְדֹלָיו לֵאמֹר הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה הַבָּקָר וְהַצֹּאן
.bibant non aquam & ,paſcantur nec ,quicquam guſtent non
אַל־יִטְעֲמוּ מְאוּמָה אַל־[k]יִרְעוּ וּמַיִם אַל־יִשְׁתּוּ׃
ad clament & ,iumentum & homo† ſaccis operiantur Et
8 †[l] וְיִתְכַּסּוּ שַׂקִּים הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וְיִקְרְאוּ אֶל־
,rapina à ‡ & ,mala ſua via à vir conuertantur & ,fortitudine in* Deum
אֱלֹהִים בְּחָזְקָה [m]וְיָשֻׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה וּמִן־הֶחָמָס
pœniteat & conuertatur ſciens‡ Quis .ſuis volis in ‖ quæ
9 אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם׃ †מִי־יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם
?peribimus non & ,ſuæ naris* furore à auertatur & ,Deum
הָאֱלֹהִים וְשָׁב [n]מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא נֹאבֵד׃
ſua via à ſunt conuerſi quia :eorū opera Deus vidit Et
10 †[o] וַיַּרְא הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם כִּי־שָׁבוּ מִדַּרְכָּם
fuerat locutus quod ,malo ſuper‡ Deum pœnituit & :mala
הָרָעָה וַיִּנָּחֶם הָאֱלֹהִים עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר־דִּבֶּר
.fecit non & ,eis faciendum ad†
[p]לַעֲשׂוֹת־לָהֶם וְלֹא עָשָׂה׃

CAP. IIII. ד

.ei fuit ira & ,magnum malum ,Ionah ad fuit malum ‡ Et
1 †[q] וַיֵּרַע אֶל־יוֹנָה רָעָה גְדוֹלָה וַיִּחַר לוֹ׃
,DOMINE Obſecro : dixit & ,DOMINVM ad orauit Et
2 †וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אָנָּה יְהוָה
? mea humo ſuper me exiſtente adhuc ‡ , meum verbum * hoc nónne
הֲלוֹא־זֶה דְבָרִי עַד־[r]הֱיוֹתִי עַל־אַדְמָתִי
Deus ‡ tu quód noui quia :Tarſis in fugere † præoccupaui Ideo
עַל־כֵּן קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ תַּרְשִׁישָׁה כִּי יָדַעְתִּי כִּי אַתָּה אֵל־
pœnitens & ,miſericordiæ multus & ,narium longus‡ ,miſericors & ,gratioſus*
חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְנִחָם
meam animam quæſo tolle ,DOMINE nunc Et .malo ſuper
3 עַל־הָרָעָה׃ †וְעַתָּה יְהוָה [s]קַח־נָא אֶת־נַפְשִׁי
.meis vitis præ ‡ mea mors bona† quia ;me à
מִמֶּנִּי כִּי טוֹב מוֹתִי מֵחַיָּי׃

peruenit, [h]נָגַע vestimētum ſuum à [i]כִּסָּה * ac dicere ‖ regio ‡ maiorum ‖ Homines, & iumenta, & boues, & pecudes, [k]רָעָה † homines & iumenta [l]כִּסָּה * fortiter, & conuertatur vnuſquiſque ‡ ab iniquitate, [m]שׁוּב ‖ eſt in manibus ‡ ſcit ſi fortè * iræ [n]חָרָה [n]רָאָה ‡ mali, † vt faceret [p]עָשָׂה ‡ diſplicuit Ionæ diſplicētia magna, & iratus eſt. [q]רוּעַ [r]הָיָה * eſt ‡ cùm adhuc eſſem in terra † vt fugerem ‡ es * clemens, ‡ longanimis & multæ [s]לָקַח † melior eſt ‡ quàm vita mea.

?tibi eſt ira benefacere Num :DOMINVS dixit Et
4 †וַיֹּאמֶר יְהוָה הַהֵיטֵב חָרָה לָךְ׃
,ciuitatis Oriente ab ſedit & ,ciuitate de Ionah eſt egreſſus Et
5 †[t] וַיֵּצֵא יוֹנָה מִן־הָעִיר וַיֵּשֶׁב מִקֶּדֶם לָעִיר
,vmbra in illud ſubter ſedebat & ,tabernaculum ibidem ſibi fecit &
וַיַּעַשׂ לוֹ שָׁם [v]סֻכָּה וַיֵּשֶׁב תַּחְתֶּיהָ בַּצֵּל
.ciuitate in * futurum eſſet quid videret donec
עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה מַה־יִּהְיֶה בָּעִיר׃
deſuper † aſcendit & ,ricinum ‡ Deus DOMINVS præparauit Et
6 †[x] וַיְמַן יְהוָה־אֱלֹהִים קִיקָיוֹן [y]וַיַּעַל מֵעַל
:eius malo à eum eruendum ad‖ ,eius caput ſuper vmbram exiſtendum ad‡ ,Ionah
לְיוֹנָה לִהְיוֹת צֵל עַל־רֹאשׁוֹ [z]לְהַצִּיל לוֹ מֵרָעָתוֹ
.magna lætitia ricino * ſuper Ionah eſt lætatus &
וַיִּשְׂמַח יוֹנָה עַל־הַקִּיקָיוֹן שִׂמְחָה גְדוֹלָה׃
:craſtino in auroram aſcendendo in ‡ vermem Deus præparauit Et
7 †וַיְמַן הָאֱלֹהִים תּוֹלַעַת בַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר לַמָּחֳרָת
,Solem oriri iuxta ‡ fuit Et .aruit & ,ricinum † percuſſit &
8 [a]וַתַּךְ אֶת־הַקִּיקָיוֹן וַיִּיבָשׁ׃ †וַיְהִי כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ
percuſſit & ,exurdantem * Orientalem ventum Deus præparauit &
וַיְמַן אֱלֹהִים רוּחַ קָדִים חֲרִישִׁית וַתַּךְ
petiuit & :patiebatur deliquium ‡ & , Ionah caput ſuper Sol
הַשֶּׁמֶשׁ עַל־רֹאשׁ יוֹנָה וַיִּתְעַלָּף וַיִּשְׁאַל אֶת־
.meis vitis præ * mea mors Bona ‡ :dixit & ,mori † ſuæ animæ
נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר טוֹב מוֹתִי [b]מֵחַיָּי׃
ſuper † tibi eſt ira benefacere‡ Nónne :Ionah ad Deus dixit Et
9 †וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־יוֹנָה הַהֵיטֵב חָרָה־לְךָ עַל־
.mortem ad vſque mihi eſt ira Bene ‡ :dixit & ? ricinum
הַקִּיקָיוֹן וַיֹּאמֶר הֵיטֵב חָרָה־לִי עַד־מָוֶת׃
non quo ricino ſuper* pepercisti Tu :DOMINVS dixit Et
10 †וַיֹּאמֶר יְהוָה אַתָּה [c]חַסְתָּ עַל־הַקִּיקָיוֹן אֲשֶׁר לֹא־
filius ‡ & ,fuit noctis filius quòd † ,illud ‖ feciſti creſcere nec ,eo in laboraſti
עָמַלְתָּ בּוֹ וְלֹא גִדַּלְתּוֹ שֶׁבִּן־לַיְלָה הָיָה וּבִן־
ciuitate * Nineueh ſuper parcam non ego Et .periit noctis
11 לַיְלָה אָבָד׃ †וַאֲנִי לֹא אָחוּס עַל־נִינְוֵה הָעִיר
,hominis myriadibus duodecim præ multum ea in eſt † qua ,magna
הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר יֶשׁ־בָּהּ הַרְבֵּה מִשְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה [d]רִבּוֹ אָדָם
iumentum * & ,ſuam ſiniſtram ad‖ ,ſuam dexteram inter ſciunt non ‡ qui
אֲשֶׁר לֹא־יָדַע בֵּין־יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ וּבְהֵמָה
.multum
רַבָּה׃

Nónne vehemens [t]יָצָא [v]סָכַךְ *ciuitati. ‡ cucurbitam † ſuper [x]מָנָה [y]עָלָה ‡ vt eſſet vmbra ‖ vt erueret [z]נָצַל * cucurbitam ‡ aſcendente aurora † cucurbitā, ‡ oriēte Sole, [a]נָכָה * vehementem, ‡ æſtuabat, † vt moreretur, ‡ Melius eſt * quàm vita mea. [b]חָיָה ‡ vehemens † contra cucurbitam, ‡ Vehemens * cucurbitæ, in qua [c]חוּס ‖ eam † quæ vna nocte ‡ vna nocte *ciuitati magnæ, in † ſunt pluſquàm duodecies decem millia hominum, [d]רָבַב ‡ neſciūt ‖ & * animalia multa.

תַּם סֵפֶר יוֹנָה

FINIS LIBRI IONAH.

ספר מיכה

LIBER MICHAH.

CAP. I. א

ad fuit quod DOMINI VERBVM
1 דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה אֶל־
,Achaz,Iotham diebus in Moraſtiten Michah
מִיכָה הַמֹּרַשְׁתִּי בִּימֵי יוֹתָם אָחָז
vidit quod ,Iehudah regum Iehizchiiah
יְחִזְקִיָּה מַלְכֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר־חָזָה
.Ieruſalaim & Someron ſuper
עַל־שֹׁמְרוֹן וִירוּשָׁלִָם׃
ſit & ;eius plenitudo & ,terra attende ,ipſi omnes populi Audite
2 †שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם הַקְשִׁיבִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ [a]וִיהִי
.ſuæ ſanctitatis palatio de Dominus ,teſtem in vobis in DEVS Dominus
אֲדֹנָי יְהוִה בָּכֶם [b]לְעֵד אֲדֹנָי מֵהֵיכַל קָדְשׁוֹ׃
calcabit & ,deſcendet & ,ſuo loco è egrediens DOMINVS ecce Quia
3 †כִּי־הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ וְיָרַד וְדָרַךְ
,eum ſubtus montes liqueſcent Et .terræ excelſa ſuper
4 עַל־בָּמוֹתֵי־אָרֶץ׃ †[c]וְנָמַסּוּ הֶהָרִים תַּחְתָּיו

[a]הָיָה templo ſancto ſuo. [b]עוּד egredietur [c]מָסַס

effuſæ aquæ ſicut ;ignis faciebus* à cera ſicut :ſe ſcindent valles &
וְהָעֲמָקִים יִתְבַּקָּעוּ כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ כְּמַיִם [d]מֻגָּרִים
,‡ hoc totum Iahacob præuaricationem Propter .præceps in
5 [e]בְּמוֹרָד׃ †בְּפֶשַׁע יַעֲקֹב כָּל־זֹאת
Nónne ? Iahacob præuaricatio Quæ ‡ .Iſrael domus peccata † propter &
וּבְחַטֹּאות בֵּית יִשְׂרָאֵל מִי־פֶשַׁע יַעֲקֹב הֲלוֹא
?Ieruſalaim nónne ,Iehudah excelſa‖ quis & ?Someron
שֹׁמְרוֹן וּמִי בָּמוֹת יְהוּדָה הֲלוֹא יְרוּשָׁלִָם׃
,vineæ plantationes* in ,agri aceruum in Someron ponam Et
6 †[f]וְשַׂמְתִּי שֹׁמְרוֹן לְעִי הַשָּׂדֶה [g]לְמַטָּעֵי כָרֶם
.reuelabo eius fundamenta & ,eius lapides vallem in diffundā‡ &
וְהִגַּרְתִּי לַגַּי אֲבָנֶיהָ וִיסֹדֶיהָ אֲגַלֶּה׃
eius mercedes omnes & ,contundentur † eius ſculptilia omnia Et
7 †וְכָל־פְּסִילֶיהָ [h]יֻכַּתּוּ וְכָל־אֶתְנַנֶּיהָ
quia :deſolationem * ponam eius dolores omnes‡ & ,igni in comburentur
יִשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל־עֲצַבֶּיהָ אָשִׂים שְׁמָמָה כִּי
meretricis mercedem ad vſque & , congregauit ‖ meretricis mercede de
מֵאֶתְנַן זוֹנָה קִבָּצָה וְעַד־אֶתְנַן זוֹנָה

*facie [d]נָגַר ‡ accidit [e]יָרַד † peccatum ‡ Quis fuit cauſa præuaricationis ‖ fuit cauſa excelſorum * plantationē [f]שׂוּם [g]נָטַע ‡ diſpergere faciam † cōfringētur [h]כָּתַת ‡ omnia idola *in ‖ quæ habet,

vadam :vlulabo & ,plangam hoc Super ;reuertentur
ישובו׃ †על־זאת אספדה ואילילה אילכה 8
luctum & ,draconum velut planctum faciam :nudus & spoliatus
שילל וערום אעשה מספד כתנים ואבל
venit quia ;eius plagæ desperata ‡ Quia .vlulæ * filiarum veluti
כבנות יענה׃ †כי אנושה מכותיה כי־באה 9
.Ierusalaim ad vsq; ,mei populi portam ad vsq; pertigit † ,Iehudah ad vsq;
עד־יהודה נגע עד־שער עמי עד־ירושלם׃
,pulueris domo in ,fleueritis ‡ ne flendo ,annuncietis ne Gath In
†בגת אל־תגידו בכו אל־תבכו בבית לעפרה 10
nuda ,pulchrè habitans vobis Transi .teipsam inuolue puluere
עפר התפלשתי׃ †עברי לכם יושבת שפיר עריה־ 11
:haesel-Beth † planctum ‡ Saanan habitatrix est egressa Non .pudore
בשת לא יצאה יושבת צאנן מספד בית האצל
bonum propter doluit Siquidem .suam stationem * vobis à ‡ accipiet
יקח מכם עמדתו׃ †כי־חלה לטוב 12
portam ad DOMINO cum à malũ descendit quia :Maroth † habitatrix ‡
יושבת מרות כי־ירד רע מאת יהוה לשער
:Lachis habitatrix veloci equo currum Apta ‡ .Ierusalaim
ירושלם׃ †רתם המרכבה לרכש יושבת לכיש 13
præuaricationes ‡ sunt inuenta ‡ te in quia ,Siion filiæ * ipsa peccati principium
ראשית חטאת היא לבת־ציון כי־בך נמצאו פשעי
:Ghath Moreseth † super missiones ‡ dabis Propterea .Israel
ישראל׃ †לכן תתני שלוחים על מורשת גת 14
hæredem Adhuc .Israel regibus mendacium in ‡ Achzib domus
בתי אכזיב לאכזב למלכי ישראל׃ †עד הירש 15
gloria * veniet Hadulam ad vsque :Maresah habitatrix tibi adducam
אבי לך יושבת מרשה עד־עדלם יבוא כבוד
filios super temetipsam tonde & ,teipsam Decalua .Israel
ישראל׃ †קרחי וגזי על־בני 16
.te à trãsmigrauerũt quia ,aquila sicut tuũ caluitiũ dilata :tuarũ deliciarũ
תענוגיך הרחבי קרחתך כנשר כי־גלו ממך׃

CAP. II. ב

.suis cubilibus super ‡ malũ operãtibus & ,iniquitatẽ cogitãtibus Væ
†הוי חשבי־און ופעלי רע על־משכבותם 1
.illorum manus facultatis in ‡ est quoniam ,illud facient mane illucendo In †
באור הבקר יעשוה כי יש־לאל ידם׃
;tulerunt & ,domos & :rapuerunt & ,agros concupierunt Et
†וחמדו שדות וגזלו ובתים ונשאו 2
.eius hæreditatem & virũ & ,eius domum & virum oppresserunt &
ועשקו גבר וביתו ואיש ונחלתו׃
familiam super cogitans ego Ecce :DOMINVS dixit sic Idcirco
†לכן כה אמר יהוה הנני חשב על־המשפחה 3
non & ,vestra colla inde remouebitis non quo * ,malum hanc
הזאת רעה אשר לא־תמישו משם צוארתיכם ולא
,illa die In .ipsum malum tempus quoniã ,superbè ambulabitis
תלכו רומה כי עת רעה היא׃ †ביום ההוא 4
:dixit ,lamenti ‡ lamentum lamentabitur & ,parabolam vos super tollet ‡
ישא עליכם משל ונהה נהי נהיה אמר
remouit quomodo :mutauit mei populi partem ,sumus vastati Vastando ‡
שדוד נשדנו חלק עמי ימיר איך ימיש
erit non Idcirco .† diuidit ‡ ,nostros agros restituendum ad mihi *
לי לשובב שדינו יחלק׃ †לכן לא־יהיה 5
.DOMINI cœtu in ,sorte in funiculum proiiciens ‡ tibi
לך משליך חבל בגורל בקהל יהוה׃
comprehendet non ,istis stillabunt non :stillabunt ,stilletis Ne
†אל־תטיפו יטיפון לא־יטיפו לאלה לא יסג 6
est abbreuiatus nunquid ,Iahacob domus dicta O .ignominias
כלמות׃ †האמור בית־יעקב הקצר 7
mea verba Nónne ?eius studia * hæc nónne ?DOMINI spiritus
רוח יהוה אם־אלה מעלליו הלוא דברי
inimicum in ‡ meus populus heri & † ?eunte rectè cum ‡ benefacient
ייטיבו עם הישר הולך׃ †ואתמול עמי לאויב 8
transeuntibus à expoliabatis pallium ,vestem * aduerso ex ;insurrexit
יקומם ממול שלמה אדר תפשטון מעברים
.prœlio reuersis ‡ ,confidenter
בטח שובי מלחמה׃
desuper ,eius deliciarum ‡ domo è faciebatis expellere † mei populi Vxores
†נשי עמי תגרשון מבית תענגיה מעל 9
.seculum in meum decorem ‡ tollebatis eius * paruulis
עלליה תקחו הדרי לעולם׃
immũda est quod propter * :requies ‡ hæc † non quia ,ite & ,Surgite
†קומו ולכו כי לא־זאת המנוחה בעבור טמאה 10
.acri ‡ corruptione & corrumpet
תחבל וחבל נמרץ׃

שולל ק * struthionis. ‡ desperatæ sunt
נכה † peruenit ‡ fleueris propter domos Haphrah,
נגד בכה התפלשי ק ‡ habitatrix Saphir, ‡ ad † domus separationis.
בוש ‡ inimicus * qui stetit in obsidione vestri.
לקח ‡ quo priuata est † amaritudinis. ‡ Liga quadrigas ad equos velocissimos, * fuit ‡ inuenti * præuaricatores
בנה נתן ‡ dona ipsi † possessione ‡ erunt * hæres gloriæ
בוא גזז גלת ‡ in † Cùm illuxerit ‡ facultas in manu eorũ.
עשה ‡ cogito * à
מוש ‡ est
ילך ‡ sumet lamentator ‡ lamentum
נשא ‡ Penitus * à nobis, quos sperabamus nobis restitui ‡ hostis † sibi. ‡ qui proiiciat sortem
נטף נסג * sunt opera ‡ rectè ambulãti † Equidẽ ‡ vt inimicus stabat alter cõtra alterũ, * tunicam, & ‡ quasi reuerterentur de † pauperis eiicere ‡ maritorũ, in qua erant delectationes eorum, à * earum ‡ coniunctionẽ mariti & vxoris, quæ est honor meus † est ‡ ciuitas * & quia
לקח ילך ‡ forti valde.

†,fuerit mentitus mendacium & ,ventum perambulans ‡ quispiam * Si
†לו־איש הלך רוח ושקר כזב 11
.isti populo stillans * erit & ‡ :sechar pro & ,vino pro tibi stillabo
אטף לך ליין ולשכר והיה מטיף העם הזה׃
congregabo congregando ,te totum ‡ Iahacob cõgregabo Congregando
†אסף אאסף יעקב כלך קבץ אקבץ 12
gregem tanquã ;Bosrah pecus veluti illũ ponam pariter :Israel residuum
שארית ישראל יחד אשימנו כצאן בצרה כעדר
effractor * Ascendit .homine ‡ præ tumultuabunt ,sui ductus † medio in
בתוך הדברו תהימנה מאדם׃ †עלה הפרץ 13
.eam per sunt egressi & ,portam transierunt & ,effregerunt ;eorum facies ad ‡
לפניהם פרצו ויעברו שער ויצאו בו
,eorum capite in DOMINVS & ,eorum facies ad † eorum rex transiuit Et
ויעבר מלכם לפניהם ויהוה בראשם׃

CAP. III. ג

domus gubernatores * & ,Iahacob ‡ capita quæso Audite :dixi Et
†ואמר שמעו־נא ראשי יעקב וקציני בית 1
?iudicium scire vobis ‡ Nónne :Israel
ישראל הלוא לכם לדעת את־המשפט׃
,eis desuper ‡ eorũ pellem rapientes * :malũ diligentes ‡ & ,bonũ Odientes †
†שנאי טוב ואהבי רעה גזלי עורם מעליהם 2
comederunt qui Et .eorum ossibus desuper ‡ eorum carnem &
ושארם מעל עצמותם׃ †ואשר אכלו 3
& ,nudauerunt eis desuper † eorum pellem & ,mei populi carnem
שאר עמי ועורם מעליהם הפשיטו ואת־
carnem ,sicut & ,lebete in sicut conciderunt & :confregerunt eorum ossa
עצמתיהם פצחו ופרשו כאשר בסיר וכבשר
non & ,DOMINVM ad clamabunt Tunc .caldarij ‡ medio in
בתוך קלחת׃ †אז יזעקו אל־יהוה ולא 4
,illo tempore in eis ab suas facies * abscondet & :eos exaudiet
יענה אותם ויסתר פניו מהם בעת ההיא
super DOMINVS dixit Sic .sua studia ‡ mala fecerunt sicut
כאשר הרעו מעלליהם׃ †כה אמר יהוה על־ 5
,suis dentibus in mordentes ‡ ,meum populum facientes errare † ,prophetas
הנביאים המתעים את־עמי הנשכים בשניהם
sacrauerunt ‡ & ,eorum ore in dederit non qui ‡ & ,pacem prædicauerunt * &
וקראו שלום ואשר לא־יתן על־פיהם וקדשו
obtenebrescet ‡ & ,visione ex vobis * nox Propterea .bellum eum super
עליו מלחמה׃ †לכן לילה לכם מחזון וחשכה 6
nigrescet ‡ & ,prophetas super Sol intrabit † & ;diuinatione ex vobis
לכם מקסם ובאה השמש על־הנביאים וקדר
erubescent & ,videntes afficientur pudore Et .dies eos super
עליהם היום׃ †ובשו החזים וחפרו 7
responsum ‡ non quia :ipsi vniuersi mystacem super * operient & ,diuini
הקסמים ועטו על־שפם כלם כי אין מענה
spiritus fortitudine sum repletus ego verè Et .Dei
אלהים׃ †ואולם אנכי מלאתי כח את־רוח 8
Iahacob indicandum ad † ,fortitudine & ,iudicio & ,DOMINI
יהוה ומשפט וגבורה להגיד ליעקב
.suum peccatum Israel & ,suam præuaricationem
פשעו ולישראל חטאתו׃
domus imperatores ‡ & ,Iahacob domus capita hoc quæso Audite
†שמעו־נא זאת ראשי בית יעקב וקציני בית 9
.distorquetis ‡ rectum omne & ,iudicium abominabile facientes * ,Israel
ישראל המתעבים משפט ואת כל־הישרה יעקשו׃
.iniquitate in Ierusalaim * & ,sanguinibus in ‡ Siion Aedificans †
†בנה ציון בדמים וירושלם בעולה׃ 10
precio in eius sacerdotes & ,iudicabant munere in † eius Capita ‡
†ראשיה בשחד ישפטו וכהניה במחיר 11
DOMINO super & :diuinabant argento in eius prophetæ & ,docebant
יורו ונביאיה בכסף יקסמו ועל־יהוה
non ?nostro interiori in ‡ DOMINVS Nónne :dicendo ,innitebantur
ישענו לאמר הלוא יהוה בקרבנו לא־
ager * Siion vos propter Idcirco .malum nos super veniet
תבוא עלינו רעה׃ †לכן בגללכם ציון שדה 12
.syluæ excelsa in domus ‡ mons & ,erit acerui * Ierusalaim & ;arabitur
תחרש וירושלם עיין תהיה והר הבית לבמות יער׃

CAP. IIII. ד

DOMINI domus mons erit dierum nouissimo in ,erit Et
†והיה באחרית הימים יהיה הר בית־יהוה 1
fluent & :collibus præ ipse exaltabitur ‡ & ,montium capite † in præparatus
נכון בראש ההרים ונשא הוא מגבעות ונהרו
.populi eum ad
עליו עמים׃

* fuerit ‡ qui ambulet per viam venti, † dicendo: ‡ hic * vates
נטף ‡ per totum,
שום † caulæ suæ ‡ hominibus. * diffector
הים ‡ ante eos. † ante eos,
‡ domus * duces ‡ vestrum est
ידע † Qui odio habetis ‡ diligitis * qui rapitis ‡ ab
† ab
ollæ
faciem suam
‡ opera
רוע † qui errare faciunt ‡ qui mordẽt
שנן * prædicant ‡ contra eum ‡ præparant * erit ‡ tenebræ erunt
חזה † occumbet ‡ obtenebrescet
בוש * labrum ‡ est verbum
עטה
כוח † vt annunciem
נגד ‡ duces * qui abominandum facitis ‡ peruertitis. † Qui ædificatis in ‡ domos sanguine * in
בנה ‡ Principes † muneribus
ירה ‡ est in medio nostrum? * vt ‡ templi vt

termīnos ad vsque magnificabitur nunc quia : manebunt & ;sui Dei
אלהיו וישבו כי־עתה יגדל עד־אפסי־
,nostram terrā in venerit cūm Assur ,pax iste erit Et .terræ
4 ארץ : † והיה זה שלום אשור כי־יבוא בארצנו
septem cum *super* statuemus & ,nostris ædibus in calcauerit cūm &
וכי ידרך בארמנותינו [n] והקמנו עליו שבעה
terram *depascent* Et .hominum principes octo & , pastores
5 רעים ושמנה נסיכי אדם : † [o] ורעו את־ארץ
eruet & : suis gladiis in Nimrod terram & , gladio in Assur
אשור בחרב ואת־ארץ נמרוד בפתחיה [p] והציל
.nostris *terminis* in calcauerit cūm & ,nostrā terram in venerit cūm ,Assur ab
מאשור כי־יבוא בארצנו וכי ידרך בגבולנו :
,multorum populorum *interiore* in Iahacob residuum erit Et
6 † והיה שארית יעקב בקרב עמים רבים
non quæ ,herbam super imbres tanquam ,DOMINO *cum* à ros sicut
כטל מאת יהוה כרביבים עלי־עשב אשר לא־
erit Et .*hominis* † filios *præstolabitur* ‡ nec ,virum *expectabit* *
7 יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם : † והיה
leo sicut ,multorū populorū *interiori* ‡ in ,gentibus in Iahacob residuum
שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים כאריה
,transierit si qui :*pecoris greges* ‡ inter *leunculus vt* * ,syluæ iumenta inter
בבהמות יער ככפיר בעדרי־צאן אשר אם־עבר
tua manus Exaltabitur .*eruens* † non & ,rapuerit & ,cōculcauerit &
8 ורמס וטרף ואין מציל : † [q] תרם ידך
.succidentur tui inimici omnes & ;tuos hostes super
על־צריך וכל־איביך יכרתו :
faciam succidere & ,DOMINVS dixit ,illa die in erit Et
9 † והיה ביום־ההוא נאם־יהוה והכרתי
.tuas quadrigas faciam perdere & ,*tuo interiori* de tuos equos
סוסיך מקרבך והאבדתי מרכבתיך :
.tuas munitiones omnes diruam & ,tuæ terræ vrbes faciā succidere Et
10 † והכרתי ערי ארצך והרסתי כל־מבצריך :
non *præstigiatores* & ,tua manu de maleficia faciam succidere Et
11 † והכרתי כשפים מידך ומעוננים לא
tuas statuas & ,tua sculptilia faciam succidere Et .tibi erunt
12 יהיו־לך : † והכרתי פסיליך [r] ומצבותיך
.tuarum manuum operi vltrà te incuruabis non & :*tuo interiori* de
מקרבך ולא־ [s] תשתחוה עוד למעשה ידיך :
.tuas ciuitates delebo & : *tuo interiori* de tuos lucos euellam Et
13 † ונתשתי אשיריך מקרבך והשמדתי עריך :
quæ ,gentibus *cum* ‡ vltionem ira in & *naso* * in faciam Et
14 † [t] ועשיתי באף ובחמה נקם את־הגוים אשר
.audierunt non
לא שמעו :

expectat ‡ præstolatur † hominum. ‡ medio
* & catulus leonis ‡ pecora, † ,est qui eruat.
[q] רום
medio tui.
diuinationes
[r] נצב medio tui,
[s] שחה medio tui,
* furore ‡ de
[t] עשה
aduersus
[n] קום confringent
[o] רעע
[p] נצל finibus
medio

CAP. VI. ו

cum litiga ‡ ,Surge : *dicens* * DOMINVS quod quæso Audite
1 † שמעו־נא את אשר־יהוה אמר קום [v] ריב את־
.tuam vocem colles audient & ,montibus
ההרים ותשמענה הגבעות קולך :
fundamenta fortia & ,DOMINI *litem* montes Audite
2 † שמעו הרים את־ריב יהוה והאתנים מסדי
Israel cum & ,suo populo cum DOMINO *lis* quia , terræ
ארץ כי ריב ליהוה עם־עמו ועם־ישראל
?te feci laborare quo ‡ & ,tibi feci quid mi Popule .*argumentabitur* *
3 [x] יתוכח : † עמי מה־עשיתי לך ומה הלאתיך
,Aegypti terra è te feci ascendere Quia .me in *responde* †
4 ענה בי : † כי [y] העלתיך מארץ מצרים
,Aharon ,Mosch *tuas facies ad* ‡ misi & :te redemi seruorū domo è &
ומבית עבדים [z] פדיתיך ואשלח לפניך את־משה אהרן
rex Balac *consuluerit* * quid nunc memento ,mi Popule .Miriam &
5 ומרים : † עמי זכר־נא מה־יעץ בלק מלך
Sithim de ,Behor filius Bilham ei responderit quid & ,Moab
מואב ומה־ענה אתו בלעם בן־בעור מן־השטים
.DOMINI iustitias *sciendum* ad ‡ ,Ghilghal ad vsque
עד־הגלגל למען [a] דעת צדקות יהוה :
.*celsitudinis* † Deo me curuabo ?DOMINVM præoccupabo quo In
6 † במה אקדם יהוה [b] אכף לאלהי מרום
?*anni filiis* * vitulis in ,*ascensionibus* ‡ in eum præoccupabo Nunquid
האקדמנו בעולות בעגלים בני שנה :
myriadibus in † ,arietum *millibus in* ‡ DOMINVS volet Nunquid
7 † הירצה יהוה באלפי אילים ברבבות
fructum ?*meum scelus* ‡ meum primogenitū dabo nunquid ?olei torrentium
נחלי־שמן האתן בכורי [c] פשעי פרי
?*meæ animæ peccatum* * ,mei ventris
בטני חטאת נפשי :

* dicit: ‡ ostende iudicium
[v] רוב
iudicium
iudicium est
* disputare vult. ‡ in
[x] יכח
† loquere contra
[y] עלה
‡ ante faciem tuam
[z] פדה
* cogitauerit
‡ vt scias
[a] ידע
† excelso,
[b] כפף
‡ holocaustis, * anniculis?
‡ millia † decē millia
‡ pro ; mea præuaricatione
[c] פרה
* pro peccato

ad ascendamus & ,Venite :dicent & ,multæ gentes ibunt Et
2 † והלכו גוים רבים ואמרו [r] לכו ונעלה אל־
nos docebit & ,Iahacob Dei domum ad & ,DOMINI montem
הר־יהוה ואל־בית אלהי יעקב ויורנו
,lex egredietur Siion de quia :eius semitis in ambulabimus & ,*suis viis de*
מדרכיו ונלכה בארחתיו כי מציון [s] תצא תורה
populos inter iudicabit Et .Ierusalaim de DOMINI verbum &
3 ודבר יהוה מירושלם : † ושפט בין עמים
contundēt & :longinquum in vsque fortes gentes corripiet & , multos
רבים [t] והוכיח לגוים עצמים עד־רחוק וכתתו
gens *tollent* non : falces in suas hastas & ,ligones in suos gladios
חרבתיהם לאתים [u] וחניתתיהם למזמרות לא־ [x] ישאו גוי
.bellum vltrà discent nec ,gladium gentem contra
אל־גוי חרב ולא־ילמדון עוד מלחמה :
,suam ficum subtus & ,suam vitem subtus *vir* manebunt Et
4 † וישבו איש תחת גפנו ותחת תאנתו
.est locutum exercituum DOMINI os quia :*exterrens* non &
ואין מחריד כי־פי יהוה צבאות דבר :
nos & :sui Dei nomine in *vir* ambulabūt populi omnes Quia
5 † כי כל־העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו
.*perpetuum* & seculum in nostri Dei DOMINI nomine in ambulabimus
[y] נלך בשם־יהוה אלהינו לעולם ועד :
,claudicantem congregabo ,DOMINVS dixit ,illa die In
6 † ביום ההוא נאם־יהוה אספה הצלעה
ponam & .*affeci malo* ‡ quam & ,congregabo *expulsam* * &
7 והנדחה אקבצה ואשר [z] הרעתי : † ושמתי את־
regnabit & :robustam gentem in eiectā procul & ,residuū in claudicantē
הצלעה לשארית והנהלאה לגוי עצום ומלך
.seculum in vsque & *nunc* ex Siion monte in eos super DOMINVS
יהוה עליהם בהר ציון מעתה ועד־עולם :
: veniet te ad vsque Siion filia *locus editus* ‡ ,gregis turris *tu* Et †
8 † ואתה מגדל־עדר עפל בת־ציון עדיך תאתה
.Ierusalaim filiæ regnum ,primum dominium veniet &
ובאה הממשלה הראשנה ממלכת לבת־ירושלם :
* non rex Nunquid ?vociferationem vociferabis quid vt Nunc
9 † עתה למה תריעי רע המלך אין־
dolor te apprehendit quia ?periit tuus consiliarius *An* ‡ ?te in
בך אם־יועצך אבד כי־החזיקך חיל
,parturiens veluti Siion filia ingemisce & ,Dole .parturientis tanquā
10 כיולדה : † חולי [a] וגחי בת־ציון כיולדה
ad vsq; venies & ,agro in habitabis & ,ciuitate de egredieris nunc quia
כי עתה [b] תצאי מקריה ושכנת בשדה ובאת עד־
.tuorū inimicorū *vola* de DOMINVS te redimet ibi : erueris ibi :Babel
בבל שם תנצלי שם יגאלך יהוה [c] מכף איביך :
: *dicentes* * ,multæ gentes te super se congregauerunt nunc Et
11 † ועתה נאספו עליך גוים רבים האמרים
cognouerūt non ipsæ Et .noster oculus Siō in aspiciet & ,*se Profanabit* ‡
12 תחנף [d] ותחז בציון עינינו : † והמה לא ידעו
quia ; eius consilium intellexerunt nec ,DOMINI cogitationes
מחשבות יהוה ולא [e] הבינו עצתו כי
tritura & Surge .aream ad manipulum veluti eas congregauit
13 קבצם כעמיר גרנה : † קומי ודושי
ponam tuas vngulas & ,*ferrum* ponam tuum cornu quia : Siion filia
בת־ציון כי קרנך [f] אשים ברזל ופרסתיך [g] אשים
DOMINO *anathematizabo* ‡ & ,multos populos conteres & ,*æs* *
נחושה [h] והדקות עמים רבים והחרמתי ליהוה
.terræ vniuersæ Domino earum fortitudinem & ,earum desiderium
בצעם וחילם לאדון כל־הארץ :
:nos *super* ‡ posuit obsidionem ,turmæ filia *turmatim excurres* † Nunc
14 † עתה תתגדדי בת־גדוד מצור שם עלינו
.Israel *iudicem* * maxillam *super* percutiēt virga *in*
בשבט [i] יכו על־הלחי את שפט ישראל :

[r] ילך
vias suas
[s] יצא
concident
[t] יכח
sumet
[u] חנה
[x] נשא
vnusquisque
erit qui deterreat:
vnusquisque
vltrà.
[y] ילך
* eiectam ‡ affixi.
[z] רוע
eo tempore
† Ad te autē ‡ turris
* est
‡ Num
[a] גוח
[b] יצא
manu
[c] כפף
* quæ dicūt:
‡ Peccabit
[d] חזה
[e] בין
ferreum,
[g] שום
* æreas; ‡ interficere faciam
[h] דקק
† turmis cingeris. † aduersum * iudicis
[i] נכה

CAP. V. ה

existendum ad , † paruulus ,Ephrathah lechem-Beth tu Et
1 † ואתה בית־לחם אפרתה צעיר [k] להיות
dominatorem existendum ad ‡ ,egredietur mihi te Ex .Iehudah millibus in
באלפי יהודה ממך לי יצא להיות מושל
.seculi diebus à *quondam à* * eius egressiones & ;Israel in
בישראל ומוצאתיו מקדם מימי עולם :
:pepererit parturiens ‡ , tempus ad vsque eos dabit Propterea
2 † לכן יתנם עד־עת יולדה ילדה
stabit Et .Israel filios *super* ‡ reuertentur ,eius *fratrum residuum* † &
3 ויתר אחיו ישובון על־בני ישראל : † ועמד
DOMINI nominis sublimitate in DOMINI fortitudine in pascet & apud
[l] עז [m] גאה ורעה בעז יהוה בגאון שם יהוה

† es, vt sis
[k] היה
* vt sit dominator
* ab antiquo
‡ quo
† residui fratres ‡ qui sunt

DOMINVS quid & ,bonum ‡ quid homo * tibi Indicat
8 †[d] הגיד לך אדם מה־טוב ומה־יהוה
, misericordiam diligere & ,iudicium facere nisi ‡ ,te à quærens †
דורש ממך כי אם־[e]עשות משפט ואהבת חסד
DOMINI Vox .tuo Deo cum ambulando se humiliare &
9 והצנע לכת עם־אלהיך׃ †קול יהוה
,virgam Audite .tuum nomen timebit sapientia ‡ & ,clamabit * ciuitatem ad
לעיר יקרא ותושיה יראה שמך שמעו [f] מטה
,impietatis thesauri impij domo vir num † Adhuc ?eam constituit quis &
10 ומי יעדה׃ †עוד האש בית רשע אצרות רשע
,impietatis bilancibus in ero purus * Nunquid .abominatus tenuitatis ‡ modius &
11 ואיפת [g]רזון זעומה׃ †האזכה במאזני רשע
?fraudis lapidum loculo in &
ובכיס אבני מרמה׃
sunt locuti eius habitatores & ,rapina † sunt repleti eius diuites ‡ Cuius
12 †אשר עשיריה מלאו חמס וישביה דברו־
ego etiam Et .‡ eorũ ore in fraudulenta eorũ lingua & ,mendacium
13 שקר ולשונם [h]רמיה בפיהם׃ †וגם־אני
.tua peccata super * desolando ,te percutiendo feci ægrotare
[i]החליתי הכותך השמם על־חטאתיך׃
:tuo interiore in † tua depressio ‡ & ,saturaberis non & ,comedes Tu
14 †אתה תאכל ולא תשבע וישחך בקרבך
.dabo gladio ,produxeris ‡ quem & :producet non & ,apprehendes &
[k]ותסג ולא תפליט ואשר תפלט לחרב אתן׃
non & , oliuam * calcabis tu :metes non & ,seminabis Tu
15 †אתה תזרע ולא תקצור אתה תדרך־זית ולא־
est custoditum † Et .vinum bibes nõ & ,mustum ‡ & :oleo te vnges
16 תסוך שמן ותירוש ולא תשתה־יין׃ †וישתמר
ambulastis & , Achab domus opus omne & , Homri statuta
[l]חקות עמרי וכל מעשה בית־אחאב [m]ותלכו
eius habitatores & ,desolationem in te me dare pro ‡ ,eorũ consiliis in
במעצותם למען [n]תתי אתך לשמה וישביה
.portabitis * mei populi opprobrium & ,sibilum in
לשרקה וחרפת עמי [o]תשאו׃

* ô ‡ sit
† requirit
‡ vtique
* clamat,
‡ vir constans
† nónne sunt in
‖ impietate congregati,
‡ deficiens detestatus Domino.
* iustificabo stateram impiam, & sacculum ponderum dolosorum?
[g] רזה
‡ ciuitatis
† iniquitate,
‡ erat.
* te propter
[h] רמה [i] חלה
‡ humiliatio
† erit in medio tui: & tanges vxorẽ tuam, & nõ seruabit conceptum:
‡ seruarit,
[k] נסג
* oliuas,
‡ vuas, quibus fit vinũ nouum,
† custodita fuerunt præcepta
[l] חקק [m] ילך
‡ vt darem
* portabis.
[n] נתן [o] נשא

CAP. VII.

racemi sicut ,† æstatis collectiones ‡ sicut fui quia ,mihi Væ
1 †אללי לי כי הייתי כאספי־קיץ כעללת
desiderauit primitiuum * , comedendũ ad botrus ‡ Non .vindemiæ
בציר אין־אשכול לאכול בכורה [p]אותה
hominem ‡ inter rectus & , terra de misericors Periit .mea anima
2 נפשי׃ †אבד חסיד מן־הארץ וישר באדם
venabuntur * suum fratrem vir ,insidiabuntur sanguinibus ‡ ipsi Vniuersi .† non
אין כלם לדמים יארבו איש את־אחיהו יצודו
,postulans † princeps benefaciendo pro ,volis ‡ malefaciendo Pro .sagena
3 חרם׃ †על־הרע כפים להיטיב השר שאל
sua animæ contritionem loquens * magnus & :retributionẽ propter indicans ‡ &
והשפט בשלום והגדול דבר הות נפשו
‡ rectus ,paliurus vt † eorum Optimus .eam complicarunt & ,ipse ‡
4 הוא ויעבתוה׃ †טובם כחדק ישר
,venit tua visitatio ,tuorum speculatorum ‡ Dies .implicatione præ
ממסוכה יום [b]מצפיך פקדתך באה
‡ ne ,sodali in * credatis Ne .eorum perplexitas ‡ erit nunc
5 עתה תהיה מבוכתם׃ †אל־תאמינו [c]ברע אל־
.tui oris ostia custodi ,tuo sinui incumbente ab :duce in fidatis
תבטחו באלוף משכבת חיקך שמר פתחי־פיך׃

‡ fructus
‡ collectus à pauperibus,
* est ‡ primitiua eius,
‡ homines
† est.
‡ sanguini insidiatur, vnusquisque
* venatur reti
‡ manibus,
† postulat, & iudex iudicat
* loquitur: afferte munera, quod ad perditionem
‡ eius est, qui audiunt, multiplicant illa.
† est ‡ corũ est asperior maceria spinarũ ‡ venit
‡ desolatio
* amico,
‡ vxores
‖ marito. Ab vxore quæ dormit in sinu tuo,

vituperat nurus ,suam matrem in surgens ‡ filia ,patrẽ vilipendens * filius Quia
6 †כי־בן מנבל אב בת [d]קמה באמה כלה
DOMINO in † ego Et .eius domus viri ,viri inimici :suam socrũ in
7 בחמתה איבי איש אנשי ביתו׃ †ואני ביהוה
.meus Deus me audiet :meæ salutis Deum expectabo ,speculabor
אצפה [e]אוחילה לאלהי ישעי ישמעני אלהי׃
cum :surrexi * ,ceciderim quòd me propter mea inimica læteris Ne
8 †אל־תשמחי איבתי לי כי נפלתי קמתי כי־
DOMINI Iram .mihi † lux DOMINVS ,tenebrositate ‡ in sedero
9 אשב בחשך יהוה אור לי׃ †זעף יהוה
faciat & ,meam litem litiget † donec ,ei peccaui quoniam ,feram
[f]אשא כי חטאתי לו עד אשר יריב ריבי ועשה
.eius iustitiam in videbo ,lucem in me educet :meum iudicium
משפטי יוציאני לאור אראה בצדקתו׃
:me ad dicens ‡ ,pudor eam operiet & ,mea inimica aspiciet Et
10 †[g]ותרא איבתי ותכסה בושה האמרה אלי
nunc ‡,eam in videbunt mei Oculi ?tuus Deus DOMINVS ipse * Vbi
איו יהוה אלהיך עיני תראינה בה עתה
.platearum lutum vt conculcationem in erit
תהיה למרמס כטיט חוצות׃
statutum ‡ elongabitur illa die ,tuas macerias ædificandi † Die
11 †יום [h]לבנות גדריך יום ההוא [i]ירחק־חק׃
ciuitates * & ,Assur ipso de veniet te ad vsque & illa Die
12 †יום הוא ועדיך יבוא למני אשור ועריי
,mari à mare † & ,flumen ad vsque & munitione ipsa ab & ,munitionis
מצור ולמני מצור ועד־נהר וים מים
super * desolationem in terra erit Et .montem ad monte ‡ &
13 והר ההר׃ †והיתה הארץ לשממה על־
.eorum studiorum ‡ fructum propter ,suis habitatoribus
ישביה [k]מפרי מעלליהם׃
habitans † ,tuæ hæreditatis pecus ,tua virga in tuum populum Pasce
14 †רעה עמך בשבטך צאן נחלתך שכני
dies iuxta Ghilhad & Basan pascent :‡ Carmel medio in syluam solitariè
לבדד יער בתוך כרמל [l]ירעו בשן וגלעד כימי
ei ostendam :Aegypti terra è te egrediendi ‡ dies Iuxta .seculi *
15 עולם׃ †כימי [m]צאתך מארץ מצרים אראנו
.sua fortitudine omni ab pudebunt † & ,gentes Videbunt .mirabilia
16 נפלאות׃ †יראו גוים ויבשו מכל גבורתם
.obsurdescent eorum aures ,os super manum Ponent
ישימו יד על־פה אזניהם תחרשנה׃
se mouebunt terræ reptilia sicut ,serpens sicut puluerem Lingent
17 †ילחכו עפר כנחש כזחלי ארץ ירגזו
,formidabunt nostrum Deum DOMINVM Ad ‡ .suis clausuris de
ממסגרתיהם אל־יהוה אלהינו יפחדו
transiens & ,iniquitatem tollens * ,tu sicut Deus Quis .te à timebunt &
18 [n]ויראו ממך׃ †מי־אל כמוך נשא [o]עון ועבר
perpetuũ in tenuit non ?suæ hæreditatis residui preuaricationem super
על־פשע לשארית נחלתו לא־החזיק לעד
Reuertetur .ipse misericordiam voluit † quoniam ,suum nasum ‡
19 אפו כי־חפץ חסד הוא׃ †ישוב
profunda in proiicies & :nostras iniquitates subiiciet ,nostri miserebitur
ירחמנו יכבוש עונתינו ותשליך במצלות
misericordiam ,Iahacob veritatẽ Dabis .eorum ‡ peccata omnia maris
20 ים כל־חטאתם׃ †[p]תתן [q]אמת ליעקב חסד
.quondam † diebus à nostris patribus iurasti quam ,Abraham
לאברהם אשר־נשבעת לאבתינו מימי קדם׃

* vituperat
‡ surgit
[d] קום
† Dominum expectabo,
[e] יחל
* surgam, si
‡ tenebris,
† mea erit.
† iudicet iudicium meũ,
[f] נשא
‡ quæ dicit:
[g] ראה
* est
‡ quæ
† qua ædificabit Dns
‡ tributum
[h] בנה
[i] חקק
* ad
‡ munitas, & à ciuitate munita
† vsq; ad ‡ à
* cum
‡ operum
[k] פרה
† qui habitas confidenter in sylua
‡ agri feracis.
[l] רעה
* longi temporis.
‡ egressionis tuæ
[m] יצא
† pudore afficientur
‡ A Domino Deo nostro
* parcens iniquitati,
[n] ירא [o] עוה
‡ furorem
† vult
* nostra.
[p] נתן [q] אמן
† antiquis.

תם ספר מיכה

FINIS LIBRI MICHAH.

ספר נחום

LIBER NACHVM.

CAP. I. א

Nachum visionis Liber .Nineueh Onvs*
1 משא נינוה ספר [a] חזון נחום
vlciscens & ,zelotes Deus .Elchosei
2 האלקשי׃ † אל קנוא ונקם
,Dominvs vlciscens ,Dominvs
יהוה נקם יהוה
,Dominvs vlciscens ,iræ compos ‖ &
ובעל חמה נקם יהוה
longus ‡ Dominvs .suis inimicis ipse reseruans † & ,suis hostibus ‡
3 לצריו ונוטר הוא לאיביו׃ † יהוה ארך
Domini ,‡ mundabit non mundando * & ,virtute ‖ magnus & ,narium
אפים וגדול־[b] כח ,ונקה לא ינקה יהוה
.* eius pedum puluis ‡ nubes & ;eius via † turbine in & tempestate in
בסופה ובשערה דרכו וענן אבק רגליו׃
:fecit exiccare flumina omnia & ,illud exiccauit & ,mare in Increpans ‡
4 † גוער בים ויבשהו וכל־הנהרות החריב
.est infirmatus † Lebanon flos & ,Carmel & Basan est infirmatus †
אמלל בשן וכרמל ופרח לבנון אמלל׃
cōflagrauit & ,liquefacti sunt ‡ colles & ,eo ab tremuerunt Montes
5 † הרים רעשו ממנו והגבעות התמגגו [c] ותשא
.eo in habitantes omnes & orbis & ;eius faciebus * à terra
הארץ מפניו ותבל וכל־ישבי בה׃
?eius nasi † ira in stabit quis & ,stabit quis eius indignationis facies Ad ‡
6 † לפני זעמו מי יעמוד ומי יקום [d] בחרון אפו
.eo ab sunt confractæ petræ & ,ignis sicut est effusa eius Ira
חמתו נתכה כאש והצרים נתצו ממנו׃
sperantes sciens & :angustiæ die in robur ad ‡ ,Dominvs Bonus
7 † טוב יהוה למעוז [e] ביום צרה וידע [f] חוסי
faciet consummationem transeunte inundatione in Et .eo in
8 בו׃ † ובשטף עבר כלה יעשה
cogitabitis ‡ Quid .tenebrositas persequetur * eius inimicos & :eius loci
9 מקומה ואיביו ירדף־חשך׃ † מה־תחשבון
bis consurget non ,faciens † ipse consummationē ?Dominvm ad
אל־יהוה כלה הוא עשה לא־תקום פעמים
eos potare secundum † & ,complexas spinas ad vsque ‡ Quia .angustia
10 צרה׃ † כי עד־סירים סבכים וכסבאם
est egressus te Ex .plena ariditate stipula sicut ,sunt comesti ,potores
11 סבואים אכלו כקש יבש מלא׃ † ממך יצא
dixit Sic .Belijahal consulens ‡ ,malum Dominvm super cogitans *
12 חשב על־יהוה רעה יעץ בליעל׃ † כה אמר
,excindentur certè & ,‖ multi certè & ? pacifici † num ,Dominvs
יהוה אם־שלמים וכן רבים וכן נגוזו
conteram nunc Et .vltrà te affligam non ,te afflixi Et .transibit &
13 ועבר ועניתך לא [g] אענך עוד׃ † ועתה אשבר
te super præcipiet Et .dirumpam tua vincula & ,te desuper ‖ eius iugum
14 מטהו מעליך [h] ומוסרתיך אנתק׃ † וצוה עליך
tui Dei domo De .amplius tuo nomine de seminabitur * non ,Domine
יהוה לא־יזרע משמך עוד מבית אלהיך
quia ,tuum sepulchrum ponam conflatile & ,sculptile faciam succidere
אכרית פסל [i] ומסכה אשים קברך כי
.fuisti despectus
קלות׃

CAP. II. ב

.pacem facientis audire euangelizantis pedes montes super Ecce
1 † הנה על־ההרים רגלי מבשר משמיע שלום
vltra addet non quia :tua vota redde ,tuas festiuitates Iehudah Celebra
[a] חגי יהודה חגיך שלמי נדריך כי לא יוסיף עוד
super dissipator Ascendit .est succisus ipse totus ,Beliiahal ‡ te per transire †
2 לעבור־בך בליעל כלה נכרת׃ † עלה מפיץ על־
,lumbos conforta ,viam contemplare :munitionē custodiendo ,tuæ facies *
פניך נצור מצורה צפה־דרך חזק מתנים
superbiam Dominvs conuertit Quia .valde potentiam robora
3 אמץ כח מאד׃ † כי [b] שב יהוה את־[c] גאון
,‡ euacuantes eos euacuauerunt quia :Israel superbiam sicut ,Iahacob
יעקב כגאון ישראל כי בקקום בקקים
eius fortium Clypeus .corruperunt eorum propagines &
4 † [d] מגן גבוריהו וזמריהם שחתו׃
die in ,‡ currus lampadarū igne in ,vermiculati † exercitus viri ,est rubefactus
מאדם אנשי־חיל מתלעים באש־פלדת הרכב ביום
insanient plateis In .fuerunt venenatæ ‡ abietes & :se præparare *
5 [e] הכינו והברשים הרעלו׃ † בחוצות יתהוללו
fulgura tāquā ,faces veluti eorū aspectus :plateas per coxis collident ,currus †
הרכב ישתקשקון ברחבות מראיהן כלפידם כברקים
:eorū ambulatione in ‡ impingent ,suorū fortium Recordabitur .discurrent
6 ירוצצו׃ † יזכר אדיריו יכשלו בהליכותם
Portæ .operimentum præparabitur & ,eius murum ad festinabunt
7 ימהרו חומתה [f] והכן הסכך׃ † שערי
,est ducta captiua ‡ Hussab Et. est liquefactū palatiū ‖ & ;sunt apertæ fluminum
8 הנהרות נפתחו וההיכל נמוג׃ † [g] והצב גלתה
tundentes ‡ ,columbarū voce iuxta deducentes * eius ancillæ & ,est ascēdere iussa ‖
העלתה ואמהתיה מנהגות כקול יונים מתפפות
.ipsa ‡ diebus à aquis piscina sicut † Nineueh Et .sua corda super
9 על־לבבהן׃ † ונינוה כברכת־מים מימי היא
,argentum Diripite .respiciens † nō & ,‡ state ,State .fugientes ipsi * &
10 והמה נסים עמדו עמדו ואין מפנה׃ [h] † בזו כסף
.desiderij ‖ vase omni præ gloria ,præparationem * ad finis ‡ non & ;aurum diripite
בזו זהב ואין קצה לתכונה כבד מכל כלי חמדה׃
,est liquefactum cor & :interrupta ‡ & ,exinanita & ,est Euacuata
11 † בוקה ומבוקה ומבלקה ולב [i] נמס
ipsorum vniuersorū facies & ,renibus cūctis in inualetudo † & ,genuū collisio &
ופק ברכים וחלחלה בכל־מתנים ופני
ipsum pascuum & ,leonum habitaculum * Vbi .fuliginem contraxerunt ‡
12 כלם קבצו פארור׃ † איה מעון אריות ומרעה הוא
,leonis catulus ,ibi maior leo † ,leo iuit quod ‡ ,leonum catulorum
לכפרים אשר הלך אריה לביא שם גור אריה
suffocans ‡ & ,suis catulis sufficientia in rapiens * Leo .exterrens ‡ non &
13 ואין מחריד׃ † אריה טרף בדי גרותיו ומחנק
.rapina sua habitacula & ,sua foramina præda impleuit & :suis leænis
ללבאתיו וימלא־טרף [k] חריו ומענתיו טרפה׃
faciam succendere & ,exercituū Dominvs dixit ,te ad ego Ecce
14 † הנני אליך נאם יהוה צבאות והבערתי
faciam succidere * & :gladius comedet ‡ tuos leunculos & ,eius currum fumo in †
בעשן רכבה וכפיריך תאכל חרב והכרתי
.tuorum nunciorum vox vltra audietur non & ,tuam prædam terra de
מארץ טרפך ולא־ישמע עוד קול מלאככה׃

CAP. III. ג

,est plena extorsione ‡ mēdacio ipsa vniuersa ;sanguinum ciuitati Væ
1 † הוי עיר דמים כלה כחש פרק מלאה
equi & ,rotæ ‡ commotionis vox ‡ & ,flagelli Vox ‡ .præda recedit nō †
2 לא ימיש טרף׃ † קול שוט וקול רעש אופן וסוס
,gladij laminæ & ,ascendere facientis Equitis .subsilientis currus & ,sonipedis
3 דהר ומרכבה מרקדה׃ † פרש מעלה ולהב חרב
finis ‡ nō & ;cadaueris ponderis ‖ & ,interfectæ multitudinis & ,hastæ fulguris &
וברק חנית ורב חלל וכבד פגר ואין קצה
fornicationum multitudinē propter ‡ .corū corpora in impingēt ,corporū
4 לגויה יכשלו בגויתם׃ † מרב זנוני
gentes vendentis ,maleficiorum patronæ ,gratiæ bonæ † meretricis
זונה טובת חן בעלת כשפים המכרת גוים
ego ‡ Ecce .suis maleficiis in familias & ,suis fornicationibus in
5 בזנוניה ומשפחות בכשפיה׃ † הנני
super * tuas fimbrias reuelabo & ,exercituum Dominvs dixit ,te ad
אליך נאם יהוה צבאות וגליתי שוליך על־
.tuā ignominiā regnis & ,tuā turpitudinē gentibus ostendā & :tuis faciebus
פניך והראיתי גוים מערך וממלכות קלונך׃
.te faciam vilipendere ‡ & ,abominationes te super faciam proiicere Et
6 † והשלכתי עליך שקצים ונבלתיך
,te à vagabitur ‡ ,te videntes omnes ,erit Et .stercus † tanquā te ponam &
7 ושמתיך [p] כראי׃ † והיה כל־ראיך ידוד ממך
quæram vnde ,ei condolebit quis ,Nineueh est Vastata :dicet * &
ואמר שדדה נינוה מי ינוד לה מאין אבקש
?flumina inter sedente ,Amon † No à es melior ‡ Nūquid ?tibi consolatores
8 מנחמים לך׃ † התיטבי מנא אמון הישבה ביארים
.eius murus mari à ,mare * antemurale cuius :ei vndique ‡ Aquæ
מים סביב לה אשר־חיל ים מים חומתה׃

* Prophetia [a] חזה
‖ habēs iram,
‡ de
† iram
‡ longanimis,
‖ potentia,
* impunè iudicando impunè non iudicabit
‡ impios,
[b] כח
† est
‡ velut
* erunt.
‡ Qui increpauit
† desolatus
‡ dissoluerūt se, & exusta est
[c] נשא
* facie
‡ Ante iram
† furoris
[d] חרה
‡ fortitudo
[e] צור [f] חסה
* persequetur tenebræ.
‡ cogitatis contra
† facit,
‡ venient
† cùm inebriati fuerint ebrij, consumentur.
* qui cogitat contra
‡ qui consulit consilium impium.
† erunt in pace? & verè
‖ sunt, & verè
[g] ענה
‡ à
[h] זמר
* semen erit vocatum
[i] נסך
[a] חגג
† vt transeat
‡ impius, vniuersi succisi sunt.
* faciem tuā:
[b] שוב
[c] גאה
‡ bonis,
[d] גנן

† induti vestibus vermiculatis, vt ignis
‡ erat,
[e] כון
* qua præparare fecit currus,
‡ tremuerūt
† ascensores curruum, festinanter ambulabunt
‡ cùm perrexerint
יהיר ו
[f] כון [g] יצב
‖ ædes dissoluta.
‡ regina
‖ curtum
* ducebāt eā, vox lamentationis eius sicut gemitus
‡ percutientes
† plena fuit omni bono
‡ antiquis fuit.
* nūc fugiūt.
‡ dicebant,
† erat qui retrò aspiceret.
[h] בזז [i] מסס
‡ est
* ponderandum, pulchritudoq; maior quouis
‖ concupiscibili.
‡ succiditur:
† dolor
‡ redactæ sunt in nigredinē.
* est ‡ ad
† & leæna,
‡ erat
* rapiebat sufficienter
‡ suffocabat
† ignem fumantem quadrigas,
‡ consumet
* exterminare
‡ & rapinis
† è medio ei⁹
‡ Sonitus
‡ rotarum, & equorum cōcutientium terram, & quadrigarū saltantium. Equitū ascēdentium, & micantium gladiorū, & fulgurantiū hastarum.
‖ multitudinis cadauerū,
‡ est *inimici
‡ Euenerūt hæc ei
† decoræ & gratiā habētis, quæ vēdit
‡ venio
* in facie tua,
‡ vituperare
† inquinamētum
‡ elongabūt se
* dicent:
‡ fortior es ciuitate
† populos habēte multos, quæ manet
‡ sunt in circuitu eius:
* est

Put .‡ finis * non & , Aegyptus & ,eius fortitudo Chus
9 † כוש עצמה ומצרים ואין קצה פוט
,iuit transmigratione in ipsa Etiam .tuo auxilio in fuerunt Lubim &
10 ולובים היו בעזרתך׃ † גם־היא לגלה הלכה
:platearum omniū capite in sunt elisi eius paruuli etiam ;captiuitatem in
בשבי גם־עלליה ירטשו בראש כל־חוצות
eius *magnates* † omnes & ,sortem proiecerunt eius inclytos super & † optimates
ועל־נכבדיה ידו גורל וכל־גדוליה
:abscondita eris ,inebriaberis tu Etiam .compedibus *in* sunt *constricti* alligati
11 רתקו בזקים׃ † גם־את תשכרי תהי נעלמה
.*hoste ab* ‖ robur quæres tu etiam
גם־את תבקשי מעוז מאויב׃
si ,primitiuis cum ficus * tuæ munitiones Omnes
12 † כל־מבצריך תאנים עם־בכורים אם־
.comedentis os *super* † cadet & ,fuerint *commota* ‡
ינועו ונפלו על־פי אוכל׃
tuis Inimicis .*suo interiori* * in mulieres ‡ tuus populus Ecce
13 † הנה עמך נשים בקרבך לאיביך
.tuos vectes ignis *comedit* ‡ ,tuæ terræ portæ sunt apertæ aperiendo
פתוח נפתחו שערי ארצך אכלה אש בריחיך׃
intra :tuas munitiones fortifica ,tibi hauri munitionis Aquas
14 † מי מצור שאבי־לך חזקי מבצריך באי

* est ‡ populi eius. שבה ‡ optimates ידה alligati היה ob inimicū. עזז * vt ‡ concussæ † in נוע ‡ vt * medio tui. ‡ deuorauit.

fornacem. te comedet Ibi .*laterariam* tene ,lutum *in* calca & ,lutum in
15 בטיט ורמסי בחמר החזיקי מלבן׃ † שם תאכלך
,bruchus vt *aggrauare* * :bruchus vt te *comedet* ‡ ,gladius te succidet ,ignis
אש תכריתך חרב תאכלך כילק התכבד כילק
stellis præ tuos negotiatores Multiplicasti .locusta vt *aggrauare*‡
16 התכבדי כארבה׃ † הרבית רכליך מכוכבי
,locusta sicut tui *Coronati*‡ .auolauit & ,est grassatus bruchus :cælorum
17 השמים ילק פשט ויעף׃ † מנזריך כארבה
die in sepibus in *castramentantium* ‡ ,locustarum *locusta* * vt tui principes &
וטפסריך כגוב גובי החונים בגדרות ביום
.*ipsa* vbi *eius* ‡locus cognitus est non & ,*euagatus* † & ,est ortus Sol ,frigoris
קרה שמש זרחה ונודד ולא־נודע מקומו אים׃
,tui ‖ *illustres iacebunt* * , Assur rex tui pastores Dormitauerunt
18 † נמו רעיך מלך אשור ישכנו אדיריך
.*congregans* † non & ,montes super tuus populus *sunt dispersi* ‡
נפשו עמך על־ההרים ואין מקבץ׃
Omnes .tua plaga est infirmata ,tuæ fracturæ *restrictio* ‡ Non
19 † אין־כהה לשברך נחלה מכתך כל
quem super nam :te super *vola* * plauserunt ,tuam auditionem audientes
שמעי שמעך תקעו כף עליך כי על־מי
?semper tua malitia transiuit non
לא־עברה רעתך תמיד׃

‡ deuorabit * multiplica te ‡ multiplica te רבה ‡ Maiores * locustæ ‡ quæ castrametantur חנה † elongauerunt se ‡ earum ‖ fuerunt. * requiescent fortes ‡ dispersus est † est qui congreget ‡ est curatio * manu

תם ספר נחום

FINIS LIBRI NACHVM.

ספר חבקוק

LIBER CHABBACVC.

CAP. I. א

.propheta Chabbacuc vidit *quod* ONVS*
1 משא אשר חזה חבקוק הנביא׃
,*clamaui* ‡ DOMINE ego Vsquequo
2 † עד־אנה יהוה שועתי
,*rapinam* † te ad vociferabor ?exaudies non &
ולא תשמע אזעק אליך חמס
?saluabis non &
ולא הושיע׃
,*facies*‡ aspicere *miseriam* * & ,iniquitatem mihi *ostendes* ‡ quid Vt
3 † למה תראני און ועמל תביט
contentionem & litem † fuit & ?me contra iniquitatem & ,vastitatem &
ושד וחמס לנגדי ויהי ריב ומדון
seculum in egredietur non & ,lex est debilitata Propterea
4 † על־כן תפוג תורה ולא־יצא לנצח
egredietur ideo ‡ , iustum coronæ instar *circundans* * impius quia ,iudiciū
משפט כי רשע מכתיר את־הצדיק על־כן יצא
:*estote attoniti* † & ,aspicite & ,gentibus in Videte .peruersum iudicium
5 † ראו בגוים והביטו והתמהו משפט מעקל׃
cùm credetis non * ,vestris diebus in *operans* ‡ opus quia :obstupescite
תמהו כי פעל פעל בימיכם לא תאמינו כי־
gentem Chasdim *suscitans* ‡ ego ecce Quia .narrabitur
6 † כי־הנני מקים את־הכשדים הגוי יספר׃
possidendum ad * , terræ *latitudines* ‡ in ambulantem ,*properatam & ,amaram* †
המר והנמהר ההולך למרחבי ארץ לרשת
ipsa se ex :*ipsa* † terribilis & Horribilis .*sibi* ‡ non habitacula
7 † איום ונורא הוא ממנו משכנות לא־לו׃
pardis *præ* erunt *leues* ‡ Et .egredietur eius exaltatio & ,eius iudiciū
8 † וקלו מנמרים יצא׃ ושאתו משפטו
:eius equites *patebunt latè & ,vesperæ* ‡ lupis *præ* erunt *acuti* * & ,eius equi
פרשיו ופשו ערב מזאבי וחדו סוסיו
festinans aquila tanquam volabunt ,venient longè de eius equites &
חש כנשר יעפו מרחוק יבאו ופרשיו
eorum * facierū *oppositio* ‡ :veniet rapinam *ad* † ipsa Tota .comedendum ad
9 † כלה לחמס יבוא מגמת פניהם לאכול׃
.captiuitatem arenam tanquam congregabit & ;Orientem ad
קדימה ויאסף כחול שבי׃

* Prophetia quam ‡ clamabo † propter iniquitatem ישע ‡ ostendisti * peruersitatem ‡ fecisti נבט † qui שדד ‡ contra me accepit. ‡ tulit נשא ירה * circundat ‡ ob idque egreditur † in stuporem acti ‡ est qui operatur * quod ראה קום ‡ suscito † acerbam & agilem ‡ latitudinem * vt possideat ‡ sua. † est. ‡ leuiores קלל * acutiores ‡ vespertinis, & multiplicabuntur חדד עוף † gens propter ‡ ex aduerso * suarum גמה ‖ venient שבה

Et ipse in* regibus ‡ *erit illusor* , & *gubernatores* † risus ei: ipse
10 † והוא במלכים יתקלס ורזנים משחק לו הוא
omnem ‡ *munitionem* irridebit, & * *coaceruabit* puluerem, & capiet eam.
לכל־מבצר ישחק ויצבר עפר וילכדה׃
Tunc ‡ *pertransit* spiritus, & † *præterijt*, & delinquet: hæc
11 † אז חלף רוח ויעבר ואשם זו
potentia *eius* Dei eius. Nónne tu ‡ à *quondam*, DOMINVS
12 כחו לאלהו׃ † הלוא אתה מקדם יהוה
Deus meus sanctus meus? non moriemur. DOMINE ad iudicium *
אלהי קדשי לא נמות יהוה למשפט
posuisti eum, & ‡ *petram* ad increpandum fundasti eum.
שמתו וצור להוכיח יסדתו׃
Mundus † oculis ‡ à *videndo* malū, & respiciendo *ad* * *laborem* non
13 † טהור עינים מראות רע והביט אל־עמל לא
poteris ‡. Vt quid † *respicies* prauaricatores, *tacebis in deglutiendo* impio
תוכל למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע
‡ *iustum præ* se. Et * *facies hominem* veluti pisces maris, tanquam reptile
14 צדיק ממנו׃ † ותעשה אדם כדגי הים כרמש
non ‡ *dominator in eo*. Totum *in* hamo ascendere faciet, congregabit illud
15 לא־משל בו׃ † כלה בחכה העלה יגרהו
in sagena sua, & congregabit illud *in* reti suo: propterea lætabitur,
בחרמו ויאספהו במכמרתו על־כן ישמח
exultabitque. Propterea sacrificabit sagenæ suæ, & suffiet
16 ויגיל׃ † על־כן יזבח לחרמו ויקטר
reti suo: quia in ipsis incrassata est pars eius, & cibus eius † *pinguis*.
למכמרתו כי בהמה שמן חלקו ומאכלו בראה׃
Nunquid propter ea euacuabit sagenam suā? ‡ & *semper* interficere
17 † העל כן יריק חרמו ותמיד להרג
gentes non parcet?
גוים לא יחמול׃

CAP. II. ב

Super custodiam meam stabo, & * *subsistam* super munitionem,
1 † על־משמרתי אעמדה ואתיצבה על־מצור
& contemplabor ‡ *ad videndum* quid loquatur in me, & quid respondeam
ואצפה לראות מה־ידבר־בי ומה אשיב
super increpatione mea. †
על־תוכחתי׃

* de ‡ ridebit, & principes † erunt ‡ vrbem munitam * cõgregabit ‡ transgressus est † præuaricatus est ‡ fuisti ab initio * faciendum ‡ fortem שום † es ‡ vt non videas malum * prauitatem נבט ‡ ferre. † igitur respicis contemptores, & taces disperdente ‡ iustiorem * facis homines רגה גור ‡ cui non est dux. גול † pinguior est factus. ‡ sempérne * stabo ‡ vt videam ראה † arguenti contra me. יכח

,visionem Scribe :dixit & ,DOMINVS mihi respondit Et
2 †[u] וַיַּעֲנֵנִי יְהוָה וַיֹּאמֶר כְּתוֹב חָזוֹן
.ea in legens ‡ percurrat vt ,tabulis super * explana &
וּבָאֵר עַל־הַלֻּחוֹת לְמַעַן יָרוּץ קוֹרֵא בוֹ׃
non & ,finem ad efflabit † & ,tempus statutum in visio adhuc Quia
3 † כִּי עוֹד [x]חָזוֹן לַמּוֹעֵד [n]וְיָפֵחַ לַקֵּץ וְלֹא
non ,veniet veniendo quia :eum expecta ,fecerit moram Si .mentietur
יְכַזֵּב אִם־יִתְמַהְמָהּ חַכֵּה־לוֹ כִּי־בֹא יָבֹא לֹא
iustus & :eo in eius anima recta * non ,est elata ‡ Ecce .tardabit
4 יְאַחֵר׃ †הִנֵּה עֻפְּלָה לֹא־יָשְׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ וְצַדִּיק
,superbus ‡ vir præuaricans † vinum quia etiam ‡ Et .viuet sua fide in
5 בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה׃ †וְאַף כִּי־הַיַּיִן בּוֹגֵד גֶּבֶר יָהִיר
ipse ‡ & ,suam animam infernus sicut dilatauit qui :habitabit * non &
וְלֹא יִנְוֶה אֲשֶׁר הִרְחִיב כִּשְׁאוֹל נַפְשׁוֹ וְהוּא
,gentes omnes se ad congregabit & :saturabitur non & ,mors veluti
כַמָּוֶת וְלֹא יִשְׂבָּע וַיֶּאֱסֹף אֵלָיו כָּל־הַגּוֹיִם
ipsi omnes illi Nonne .populos omnes se ad coadunabit &
6 וַיִּקְבֹּץ אֵלָיו כָּל־הָעַמִּים׃ †הֲלוֹא־אֵלֶּה כֻלָּם
:dicet ‖ & :ei ænigmatum interpretationē & ,sument parabolam eum super
עָלָיו מָשָׁל [z]יִשָּׂאוּ וּמְלִיצָה חִידוֹת לוֹ וְיֹאמַר
lutū densum se super aggrauans & * quo vsq; : sibi ‡ non multiplicanti Væ
הוֹי הַמַּרְבֶּה לֹּא־לוֹ עַד־מָתַי וּמַכְבִּיד עָלָיו עַבְטִיט׃
,te cōmouentes † euigilabūt & ,te mordentes ‡ consurgēt repentè Nonne
7 †הֲלוֹא פֶתַע יָקוּמוּ נֹשְׁכֶיךָ [a]וְיִקְצוּ [b]מְזַעְזְעֶיךָ
,multas gentes spoliasti tu Quia .eis rapinas in eris &
8 וְהָיִיתָ לִמְשִׁסּוֹת לָמוֹ׃ †כִּי־אַתָּה [c]שַׁלּוֹתָ גּוֹיִם רַבִּים
rapina & ,hominis sanguinibus ‡ à ;populorum residuū omne te spoliabunt
יְשָׁלּוּךָ כָּל־יֶתֶר עַמִּים מִדְּמֵי אָדָם וַחֲמַס־
.ea in habitantium omnium & ,ciuitatis * terræ
אֶרֶץ קִרְיָה וְכָל־יֹשְׁבֵי בָהּ׃
excelso in ponendum ad ,suæ domui ‡ malā concupiscentiam concupiscenti † Væ
9 †הוֹי בֹּצֵעַ בֶּצַע רָע לְבֵיתוֹ לָשׂוּם בַּמָּרוֹם
pudorem Consuluisti .mali vola de se eruendum ad * ,suum nidum
10 [d]קִנּוֹ לְהִנָּצֵל מִכַּף־[e]רָע׃ †יָעַצְתָּ בֹּשֶׁת
.tua anima peccans † & ,multos populos decurtando ‡ ,tuæ domui
לְבֵיתֶךָ [f]קְצוֹת־עַמִּים רַבִּים וְחוֹטֵא נַפְשֶׁךָ׃
.ei respondebit ligno è rudimentū * & ;clamabit pariete è ‡ lapis Quia
11 †כִּי־אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ [h]יַעֲנֶנָּה׃
ciuitatem cōstituenti & ,sanguinibus in † ciuitatem ædificanti ,Væ
12 †הוֹי בֹּנֶה עִיר בְּדָמִים וְכוֹנֵן קִרְיָה
,exercituum DOMINO cum à ecce Nonne .iniquitate in
13 בְּעַוְלָה׃ †הֲלוֹא הִנֵּה מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת
vacui sufficientia * in gentes & ,ignis sufficientia ‡ in populi laborabunt &
וְיִיגְעוּ עַמִּים בְּדֵי־אֵשׁ וּלְאֻמִּים בְּדֵי־רִיק
gloriam sciendum ad † ,terra replebitur Nam ‡ .lassabuntur
14 יִעָפוּ׃ †כִּי תִּמָּלֵא הָאָרֶץ לָדַעַת אֶת־כְּבוֹד
.mare super operient ‡ aquæ tanquam ,DOMINI
יְהוָה כַּמַּיִם [i]יְכַסּוּ עַל־יָם׃
etiam & ,tuum venenū ‡ adiungenti ,suo socio * propinanti Væ
15 †הוֹי מַשְׁקֵה רֵעֵהוּ מְסַפֵּחַ חֲמָתְךָ וְאַף
.eorum nuditates super aspiciendum ad ‡ ,inebriando
שַׁכֵּר לְמַעַן [k]הַבִּיט עַל־מְעוֹרֵיהֶם׃
,tu etiam bibe :gloria præ ‡ ,ignominia † es Saturatus
16 †שָׂבַעְתָּ קָלוֹן מִכָּבוֹד שְׁתֵה גַם־אַתָּה
,DOMINI dexteræ calix te super se vertet: ‡ præputium denudare * &
וְהֵעָרֵל [l]תִּסּוֹב עָלֶיךָ כּוֹס יְמִין יְהוָה
‡ rapina Quia .tuam gloriam super † ignominiosus vomitus &
17 וְקִיקָלוֹן עַל־כְּבוֹדֶךָ׃ †כִּי־חֲמַס
sanguines * propter,ea conteret iumentorum ‡ præda & ,te operiet Lebanon
לְבָנוֹן יְכַסֶּךָּ [m]וְשֹׁד בְּהֵמוֹת יְחִיתַן מִדְּמֵי
.ea in habitantium omnium & ,ciuitatis ‡ ,terræ rapinam & ,hominis
אָדָם וַחֲמַס־אֶרֶץ קִרְיָה וְכָל־יֹשְׁבֵי בָהּ׃
,conflatile ,eius fictor illud sculpsit quia ? sculptile profuit † Quid
18 †מָה־הוֹעִיל פֶּסֶל כִּי פְסָלוֹ יֹצְרוֹ מַסֵּכָה
,eo super suo figmento * fictor sperauit quia :mendacium docens &
וּמוֹרֶה שָּׁקֶר כִּי־בָטַח יֹצֵר יִצְרוֹ עָלָיו
,Expergiscere : ligno dicenti Væ ?muta vana faciendum ad ‡
19 לַעֲשׂוֹת אֱלִילִים אִלְּמִים׃ †הוֹי אֹמֵר לָעֵץ [o]הָקִיצָה
,auro coopertus ipse * Ecce ? docebit ‡ ipse † .tacenti lapidi ,te suscita
עוּרִי לְאֶבֶן דּוּמָם הוּא יוֹרֶה הִנֵּה־הוּא תָּפוּשׂ זָהָב
.eius interiori in * non spiritus omnis & ,argento &
וָכֶסֶף וְכָל־רוּחַ אֵין בְּקִרְבּוֹ׃

[a] עֲנֵה * in ‡ qui legerit eam. † quæ demū fiet, edifferit, * חָזֶה [y] פוּחַ ‡ viri superbi * est ‡ profectò quòd ob † præuaricatur ‡ fit * permanebit: ‡ est ‖ dicent: [z] נָשָׂא ‡ sua: * aggrauat ‡ qui mordeāt † qui commoueant [a] קוּץ [b] זוּעַ [c] שָׁלַל * propter sanguinem hominum & rapinas * & † auarè sectāti auaritiam ‡ vt domum suā ædificet, vt ponat ‡ vt euadat de manū [d] קָנַן [e] רוֹעַ ‡ eò quòd succidisti † peccasti in animā tuam. ‡ parietis ‡ tignum arboris testimonium feret [f] קְצַץ [g] עָנָה † sanguine, & ei qui stabiliuit ‡ igne, ‡ vacuū deficiēt. ‡ Certè † vt cognoscat ‡ quę operiūt ‡ vtrem [h] עֲפַף [i] כָּסָה * amico ‡ vt aspicias [k] נָבַט [l] סָבַב † potius eorū ‡ quàm * apparebit ‡ tuum † veniet ‡ quam fecisti in ‡ quam fecerūt animalia * sanguinem hominum, [m] שָׁדַד ‡ & † prodest * in ‡ vt faceret idola [n] עָשָׂה [o] קוּץ † Num ‡ te docet * est ‡ est in visceribus

eius faciebus à sile :suæ sanctitatis † templo in ‡ DOMINVS Et
20 †וַיהוָה בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ [p]הַס מִפָּנָיו
.terra omnis
כָּל־הָאָרֶץ׃

CAP. III. ג

.Sigionoth ‡ super prophetæ Chabbacuc Oratio
1 †[a]תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא עַל [b]שִׁגְיֹנוֹת׃
tuum opus DOMINE ,timui * ,tuum auditū audiui DOMINE
2 †יְהוָה שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי יְהוָה פָּעָלְךָ
ira in :facies † notū annorum interiori ‡ in ,illud viuifica annorum interiori ‡ in
בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ בְּקֶרֶב שָׁנִים [d]תּוֹדִיעַ בְּרֹגֶז
mōte de Sāctus & ,veniet Theman ‖ à Deus .recordaberis ‡ misericordiæ
3 רַחֵם תִּזְכּוֹר׃ †אֱלוֹהַּ מִתֵּימָן יָבוֹא וְקָדוֹשׁ מֵהַר־
.terra est plena eius laudis & ,eius decor * cælos operuit . Selah :Paran
פָּארָן סֶלָה כִּסָּה שָׁמַיִם הוֹדוֹ [e]וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ׃
* ibi Et .ei ‡ eius manu de cornua † ,erat lux vt ‖ splendor Et
4 †וְנֹגַהּ כָּאוֹר תִּהְיֶה קַרְנַיִם מִיָּדוֹ לוֹ וְשָׁם
egrediebatur & ,pestis iuit eius facies Ad ‖ .eius fortitudinis absconsio
5 [f]חֶבְיוֹן עֻזֹּה׃ †לְפָנָיו יֵלֶךְ דָּבֶר וְיֵצֵא
fecit exsilire † & ,vidit :terram est mensus & ,Stetit .eius pedes ad carbo ‡
6 רֶשֶׁף לְרַגְלָיו׃ †עָמַד וַיְמֹדֶד אֶרֶץ רָאָה [g]וַיַּתֵּר
,seculi * colles se incuruauerunt ,perpetuitatis ‡ montes sunt cōtriti & ,gentes
גּוֹיִם וַיִּתְפֹּצְצוּ הַרְרֵי־עַד [h]שַׁחוּ גִּבְעוֹת עוֹלָם
,Cusan tentoria vidi iniquitate Sub † .ei seculi ‡ itinera
7 הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ׃ †תַּחַת [i]אָוֶן רָאִיתִי אָהֳלֵי כוּשָׁן
est iratus flumina in ‡ Nunquid .Midian terræ cortinæ se mouerunt
8 יִרְגְּזוּן יְרִיעוֹת אֶרֶץ מִדְיָן׃ †הֲבִנְהָרִים חָרָה
?tua ira † mare in num ? tuus nasus ‡ flumina in * Num ?DOMINVS
יְהוָה אִם בַּנְּהָרִים אַפֶּךָ אִם־בַּיָּם עֶבְרָתֶךָ
.salutem * tuas quadrigas ‡ ,tuos equos super equitabis ‖ quia
כִּי תִרְכַּב עַל־סוּסֶיךָ מַרְכְּבֹתֶיךָ יְשׁוּעָה׃
:Selah dictum ‡ ,tribuum † iuramenta ,tuus arcus denudabitur Denudatione ‡
9 †עֶרְיָה תֵעוֹר קַשְׁתֶּךָ שְׁבֻעוֹת מַטּוֹת אֹמֶר סֶלָה
inundatio ,montes tremuerūt ,te Viderunt .terram ‖ scidisti fluuios
10 נְהָרוֹת תְּבַקַּע־אָרֶץ׃ †[k]רָאוּךָ [l]יָחִילוּ הָרִים זֶרֶם
.eleuauit suas manus * altitudo ,suum sonitum vorago dedit :transiit aquarū
מַיִם עָבָר נָתַן תְּהוֹם קוֹלוֹ רוֹם יָדֵיהוּ נָשָׂא׃
tuarum sagittarum lucem ad :suo habitaculo † stetit Luna ‡ Sol
11 †שֶׁמֶשׁ יָרֵחַ עָמַד זְבֻלָה לְאוֹר [m]חִצֶּיךָ
.tuæ hastæ fulguris splendorem ad ,ibunt ‡
יְהַלֵּכוּ לְנֹגַהּ בְּרַק [n]חֲנִיתֶךָ׃
.gentes triturabis naso ‡ in ,terram incedes * ira In
12 †בְּזַעַם תִּצְעַד־אָרֶץ בְּאַף תָּדוּשׁ גּוֹיִם׃
.tuo Christo cum salutem in ,tui populi salutem in es Egressus
13 †יָצָאתָ לְיֵשַׁע עַמֶּךָ לְיֵשַׁע אֶת־מְשִׁיחֶךָ
ad vsque fundamentum denudando ,impij domo de caput Transfixisti
מָחַצְתָּ רֹּאשׁ מִבֵּית רָשָׁע עָרוֹת יְסוֹד עַד־
,eius paganorum ‡ caput eius baculis in Perfodisti .Selah collum
14 צַוָּאר סֶלָה׃ †נָקַבְתָּ בְמַטָּיו רֹאשׁ פְּרָזָו
afflictum comedendū ad quasi * eorū exultatio : me dispergendum ad turbinabunt ‡
יִסְעֲרוּ לַהֲפִיצֵנִי עֲלִיצֻתָם כְּמוֹ־לֶאֱכֹל [o]עָנִי
aquarū aceruo ‡ ,tuos equos mari in fecisti Calcare .absconditio in
15 בַּמִּסְתָּר׃ †דָּרַכְתָּ בַיָּם סוּסֶיךָ חֹמֶר מַיִם
palpitarunt † vocem ad ,meus venter expauit & ,Audiui .multarum
16 רַבִּים׃ †שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בִּטְנִי לְקוֹל צָלְלוּ
qui ,expaui me subtus ‡ & ,mea ossa in putredo est ingressa ,mea labia
שְׂפָתַי יָבוֹא רָקָב בַּעֲצָמַי וְתַחְתַּי אֶרְגָּז אֲשֶׁר
.eum excidet † ,populum ad ascendendo ‡ angustiæ die in requiescam *
אָנוּחַ לְיוֹם צָרָה [p]לַעֲלוֹת לְעַם יְגוּדֶנּוּ׃
mentiebatur ;vitibus in germen * non & ,florebit ‡ non ficus Quia
17 †כִּי־תְאֵנָה לֹא־תִפְרָח וְאֵין יְבוּל בַּגְּפָנִים כִּחֵשׁ
non & ;pecus ouili de abscidit † :cibū fecit ‡ non arua & ,oliuæ opus
מַעֲשֵׂה־זַיִת וּשְׁדֵמוֹת לֹא־עָשָׂה אֹכֶל גָּזַר מִמִּכְלָה צֹאן וְאֵין
lætabor ,exultabo DOMINO in ego Et .bouilibus * in bos ‡
18 בָּקָר בָּרְפָתִים׃ †וַאֲנִי בַּיהוָה אֶעְלוֹזָה [q]אָגִילָה
meos pedes ponet & ,mea virtus ‡ Dominus DEVS .mea salute Deo in
19 בֵּאלֹהֵי יִשְׁעִי׃ †יְהוִה אֲדֹנָי חֵילִי [s]וַיָּשֶׂם רַגְלַי
victorem : me faciet calcare mea excelsa super & ,ceruarum † tanquam
כָּאַיָּלוֹת וְעַל־בָּמוֹתַי יַדְרִכֵנִי לַמְנַצֵּחַ
.meis modulationibus ‡ in
בִּנְגִינוֹתָי׃

‡ est † sancto suo, sileat à facie [p] הָסָה ‡ ignorantiis. [a] פָּלַל [b] שָׁגָה * & ‡ medio † fac [d] יָדַע ‖ Meridie ‡ recordare. * gloria [e] הָלַל ‖ eius † splendores ‡ fuerunt * fuit ‖ Ante faciem [f] חָבָה * pestis propter eum. † transire [g] נָתַר ‡ longi temporis, * æterni, [h] שָׁחַח ‡ æternitatis † In loco iniquitatis [i] רָאָה ‡ contra * contra ‡ est furor ‖ ascendisti † & ‡ ad ‡ Manifestatione manifestauit se † quæ fecisti † est tribubus ‡ ad confirmādū sermonem ‖ terræ [k] רָאָה [l] חוּל * locū suum ‡ & † in [m] חָצַץ ‡ iuerunt [n] חָנָה * incessisti super ‡ furore triturasti ‡ exercituum ‡ venerunt vt turbo * fuit vt quando voluerūt comedere pauperem [o] עָנָה ‡ in † contremuerunt ‡ in loco meo * me putabā requiescere ‡ quærit quādo hostis cogitabit ascendere contra † vt succidat ‡ florebat * erat fructus [p] עָלָה ‡ faciebant † abscindebatur ‡ erat * stabulis. ‡ fortitudo [q] גִּיל [r] שׂוּם † ceruorum, ‡ psalmis

תַּם סֵפֶר חֲבַקּוּק

FINIS LIBRI CHABBACVC.

ספר צפניה

LIBER SEPHANIAH.

CAP. I. א

ad fuit quod DOMINI VERBVM
1 דְּבַר־יְהוָה׀ אֲשֶׁר הָיָה אֶל־
filij, Ghedaliah filij, Chusi filium Sephaniah
צְפַנְיָה בֶּן־כּוּשִׁי בֶן־גְּדַלְיָה בֶּן־
Iosiahu diebus in, Chizchiiah filij, Amariah
אֲמַרְיָה בֶּן־חִזְקִיָּה בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ
Iehudah regis Amon filij
בֶן־אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה׃

dixit, humi faciebus desuper omnia faciam deficere Deficiendo
2 אָסֹף אָסֵף כֹּל מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה נְאֻם־
faciam deficere, iumentum &, homine faciam Deficere .DOMINVS
3 יְהוָה׃ אָסֵף אָדָם וּבְהֵמָה אָסֵף
impiis cum* offendicula &, maris pisces &, cælorum volatile
עוֹף־הַשָּׁמַיִם וּדְגֵי הַיָּם וְהַמַּכְשֵׁלוֹת אֶת־הָרְשָׁעִים
.DOMINVS dixit, humi faciebus desuper hominem faciã succidere &
וְהִכְרַתִּי אֶת־הָאָדָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה נְאֻם־יְהוָה׃
omnes super &, Iehudah super meam manum extendam Et
4 וְנָטִיתִי יָדִי עַל־יְהוּדָה וְעַל כָּל־
residuum isto loco de faciam succidere &: Ierusalaim habitatores
יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָ͏ִם וְהִכְרַתִּי מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶת־שְׁאָר
.sacerdoribus cum pullatorum nomen, Bahal
הַבַּעַל אֶת־שֵׁם הַכְּמָרִים עִם־הַכֹּהֲנִים׃
&, cælorum militiæ tecta super se incuruantes Et
5 וְאֶת־הַמִּשְׁתַּחֲוִים עַל־הַגַּגּוֹת לִצְבָא הַשָּׁמָיִם וְאֶת־
.Malcham in iurantes† &, DOMINVM per iurantes* se incuruantes
הַמִּשְׁתַּחֲוִים הַנִּשְׁבָּעִים לַיהוָה וְהַנִּשְׁבָּעִים בְּמַלְכָּם׃
quæsierunt non qui &, DOMINVM post à retrocedentes† Et
6 וְאֶת־הַנְּסוֹגִים מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַאֲשֶׁר לֹא־בִקְשׁוּ
.eum inuestigauerunt neque, DOMINVM
אֶת־יְהוָה וְלֹא דְרָשֻׁהוּ׃
:DOMINI dies* prope quia, DEI Domini faciebus* à Tace
7 הַס מִפְּנֵי אֲדֹנָי יְהוִה כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה
.suos vocatos sanctificauit†, sacrificium DOMINVS fecit præparare quia
כִּי־הֵכִין יְהוָה זֶבַח הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו׃
principes super visitabo &, DOMINI sacrificij die in erit Et
8 וְהָיָה בְּיוֹם זֶבַח יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל־הַשָּׂרִים
.peregrino indumento indutos omnes super &, regis filios super &
וְעַל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְעַל כָּל־הַלֹּבְשִׁים מַלְבּוּשׁ נָכְרִי׃
illa die in limen super transilientem omnem super visitabo Et
9 וּפָקַדְתִּי עַל כָּל־הַדּוֹלֵג עַל־הַמִּפְתָּן בַּיּוֹם הַהוּא
.dolo & rapina suorum dominorum domum implentes
הַמְמַלְאִים בֵּית אֲדֹנֵיהֶם חָמָס וּמִרְמָה׃
porta à clamoris vox, DOMINVS ait, illa die in erit Et
10 וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָה קוֹל צְעָקָה מִשַּׁעַר
.collibus à magna contritio &, secunda à vlulatus &, piscium
הַדָּגִים וִילָלָה מִן־הַמִּשְׁנֶה וְשֶׁבֶר גָּדוֹל מֵהַגְּבָעוֹת׃
populus omnis eft succisus quia, Machtes habitatores Vlulate
11 הֵילִילוּ יֹשְׁבֵי הַמַּכְתֵּשׁ כִּי נִדְמָה כָּל־עַם
.argentum ferentes omnes sunt succisi, Chenahan
כְּנַעַן נִכְרְתוּ כָּל־נְטִילֵי כָסֶף׃
lucernis in Ierusalaim scrutabor illo tempore in, erit Et
12 וְהָיָה בָּעֵת הַהִיא אֲחַפֵּשׂ אֶת־יְרוּשָׁלַ͏ִם בַּנֵּרוֹת
dicentes†, suis fecibus super coagulatos* viros super visitabo &
וּפָקַדְתִּי עַל־הָאֲנָשִׁים הַקֹּפְאִים עַל־שִׁמְרֵיהֶם הָאֹמְרִים
.malefaciet nec, DOMINVS benefaciet Nō: suo corde in
בִּלְבָבָם לֹא־יֵיטִיב יְהוָה וְלֹא יָרֵעַ׃
eorum domus &, direptionem in eorum substantia erit Et
13 וְהָיָה חֵילָם לִמְשִׁסָּה וּבָתֵּיהֶם
plantabunt &: habitabunt non &, domos ædificabunt &: desolationem in
לִשְׁמָמָה וּבָנוּ בָתִּים וְלֹא יֵשֵׁבוּ וְנָטְעוּ
.earum vinum bibent non &, vineas
כְרָמִים וְלֹא יִשְׁתּוּ אֶת־יֵינָם׃
:nimis festinus &, propinquus*, magnus DOMINI dies Propinquus
14 קָרוֹב יוֹם־יְהוָה הַגָּדוֹל קָרוֹב וּמַהֵר מְאֹד
.fortis ibi clamans,* amara DOMINI diei vox clamat
קוֹל יוֹם יְהוָה מַר צֹרֵחַ שָׁם גִּבּוֹר׃

† afflictionis, tumultus dies, arctationis† & angustiæ dies, illa dies iræ Dies
15 יוֹם עֶבְרָה הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה יוֹם שֹׁאָה
.obscuritatis† & nubis dies, caliginis & tenebrositatis* dies, desolationis &
וּמְשׁוֹאָה יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל׃
super &, munitas ciuitates super, ouationis* & tubæ Dies
16 יוֹם שׁוֹפָר וּתְרוּעָה עַל הֶעָרִים הַבְּצֻרוֹת וְעַל
ambulabunt &, hominem* afficiam angustiis Et .excelsas pinnas*
הַפִּנּוֹת הַגְּבֹהוֹת׃ 17 וַהֲצֵרֹתִי לָאָדָם וְהָלְכוּ
eorum sanguis effundetur &: peccauerunt DOMINO quia, cæci vt
כַּעִוְרִים כִּי לַיהוָה חָטָאוּ וְשֻׁפַּךְ דָּמָם
,eorum argentum Etiam .sordes sicut, eorum panis* &, humus sicut
כֶּעָפָר וּלְחֻמָם כַּגְּלָלִים׃ 18 גַּם־כַּסְפָּם
,DOMINI iræ die in eos eruere poterit non eorum aurum etiam
גַּם־זְהָבָם לֹא־יוּכַל לְהַצִּילָם בְּיוֹם עֶבְרַת יְהוָה
profectò consummatione quia: terra omnis cōsumetur eius zeli igne in &
וּבְאֵשׁ קִנְאָתוֹ תֵּאָכֵל כָּל־הָאָרֶץ כִּי־כָלָה אַךְ־
.terræ habitatoribus omnibus cum faciet festinatam
נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה אֵת כָּל־יֹשְבֵי הָאָרֶץ׃

(Margin: è superficie terræ, — animalia, — * erunt — è superficie terræ, — נָטָה — corū qui nigras induunt vestes — * qui iurant — † qui iurant per regem suū. — * retrocedūt, — vt non eant — * facie — * est — † parauit — qui implent — schola, — * stantes in — † qui dicunt — רֹעַ — * Iuxta est — שָׁחָה — דָּגָה — הָסָה — כּוּן — † tenebrarum — † caliginis. — † taratantaræ — * turres — * hominis, — פִּנֵּן — † cato — נָצַל)

CAP. II. ב

* Scrutamini vosipsos, & scrutamini — .desiderabilis non gens congregemini & , vos Colligite*
1 הִתְקוֹשְׁשׁוּ וָקוֹשּׁוּ הַגּוֹי לֹא נִכְסָף׃
* Antequam pariat decretum diei, in quo eritis — veniat quàm prius, die transit†, gluma vt, statutū parere Ante*
2 בְּטֶרֶם לֶדֶת חֹק כְּמֹץ עָבַר יוֹם בְּטֶרֶם לֹא־יָבוֹא
† quæ — dies vos super veniat* quàm ante |, DOMINI nasi* ira vos super
† furoris — עֲלֵיכֶם חֲרוֹן אַף־יְהוָה בְּטֶרֶם לֹא־יָבוֹא עֲלֵיכֶם יוֹם
* inquam — ,terræ mansueti† omnes DOMINVM Quærite .DOMINI nasi*
3 אַף־יְהוָה׃ בַּקְּשׁוּ אֶת־יְהוָה כָּל־עַנְוֵי הָאָרֶץ — חָרָה
† furoris — ,humilitatem quærite, iustitiam quærite :sunt operati eius iudicium qui
† humiles — אֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ בַּקְּשׁוּ־צֶדֶק בַּקְּשׁוּ עֲנָוָה
† estis — Hazzah Quia .DOMINI nasi* die in vos abscondetis* forte si
4 אוּלַי תִּסָּתְרוּ בְּיוֹם אַף־יְהוָה׃ כִּי עַזָּה — עָנָה
* possitis abscondere — ,eā eiicient Meridie in Asdod; desolatione in Aschelon &, erit relicta
* furoris — עֲזוּבָה תִהְיֶה וְאַשְׁקְלוֹן לִשְׁמָמָה אַשְׁדּוֹד בַּצָּהֳרַיִם יְגָרְשׁוּהָ
* in regione maritima, — genti, maris portus* habitantibus Væ .eradicabitur Hecron &
5 וְעֶקְרוֹן תֵּעָקֵר׃ הוֹי יֹשְׁבֵי חֶבֶל הַיָּם גּוֹי
,Palæstinorum terra, Chenahan vos super DOMINI Verbum .Cerethim
כְּרֵתִים דְּבַר־יְהוָה עֲלֵיכֶם כְּנַעַן אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
† vt non sit habitator. — habitacula, maris portus* erit Et .habitatore non à† te faciam perdere &
* regio maritima, — 6 וְהַאֲבַדְתִּיךְ מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ וְהָיְתָה חֶבֶל הַיָּם נְוֺת
residuo regio erit Et .pecoris* septa &, pastorum caularum* — נָוָה
* caulæ — 7 כְּרֹת רֹעִים וְגִדְרוֹת צֹאן׃ וְהָיָה חֶבֶל לִשְׁאֵרִית — רָעָה
* pecorum. — vespera in†, Aschelon domibus in, pascentur eis super* .Iehudah domus
* in — בֵּית יְהוּדָה עֲלֵיהֶם יִרְעוּן בְּבָתֵּי אַשְׁקְלוֹן בָּעֶרֶב
† vesperi — auertet &*, eorum Deus DOMINVS eos visitauit quia: accubabunt
וְשָׁב — יִרְבָּצוּן כִּי יִפְקְדֵם יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְשָׁב
* opprobria — filiorū conuicia† &, Moab opprobrium Audiui .eorum captiuitatem — שׁוּב
8 שְׁבוּתָם׃ שָׁמַעְתִּי חֶרְפַּת מוֹאָב וְגִדּוּפֵי בְּנֵי — שָׁבָה
* magnificabant &, meum populum exprobrauerunt quibus, Hammon
עַמּוֹן אֲשֶׁר חֵרְפוּ אֶת־עַמִּי וַיַּגְדִּילוּ
* os suum — DOMINVS dixit, ego viuens† Propterea .eorum terminum super
9 עַל־גְּבוּלָם׃ לָכֵן חַי־אָנִי נְאֻם יְהוָה
* viuo — filij &, erit Sedom sicut Moab quia, Israel Deus exercituum
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי מוֹאָב כִּסְדֹם תִּהְיֶה וּבְנֵי — חָיָה
† exitus — desolatio &, Salis fodina &, vrticæ stridor†, Hamorah sicut Hammon
עַמּוֹן כַּעֲמֹרָה מִמְשַׁק חָרוּל וּמִכְרֵה־מֶלַח וּשְׁמָמָה
* erit — residuum &, eos diripient mei populi residuum, seculum in vsque
עַד־עוֹלָם שְׁאֵרִית עַמִּי יְבָזּוּם וְיֶתֶר — בָּזַז
* erit — ,eorum superbiam propter eis* Hoc .eos possidebūt meæ gentis
10 גּוֹי יִנְחָלוּם׃ זֹאת לָהֶם תַּחַת גְּאוֹנָם — גָּאָה
† os suum — DOMINI populū super* magnificauerunt &, affecerunt probris quia
כִּי חֵרְפוּ וַיַּגְדִּלוּ עַל־עַם יְהוָה
† attenuauit — confecit macie* quia, eos super DOMINVS Terribilis .exercituum
11 צְבָאוֹת׃ נוֹרָא יְהוָה עֲלֵיהֶם כִּי רָזָה — יָרֵא
* vnusquisq; — omnes suo loco de vir * illi se incuruabunt &, terræ Deos omnes
אֵת כָּל־אֱלֹהֵי הָאָרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ כֹּל — שָׁחָה
.gentium insulæ
אִיֵּי הַגּוֹיִם׃

consumetur conuertam tunc Quia .terra omnis comedetur * mei zeli igne in
כִּי־אָז אֶהְפֹּךְ † בְּאֵשׁ קִנְאָתִי תֵּאָכֵל כָּל־הָאָרֶץ׃
,DOMINI nomine in ipsos omnes inuocandum ad ,purum * labium populos * ad
10 אֶל־עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהוָה
,Hatharai ,Chus flumina trans A * .vno humero ei seruiendum ad *
לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד׃ † מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי־כוּשׁ עֲתָרַי
.meum munus deferent ,meorum dispersorum filia
בַּת־פּוּצַי יוֹבִלוּן מִנְחָתִי׃
,tuis studiis † omnibus ab afficieris pudore non , illa die In
11 † בַּיּוֹם הַהוּא לֹא תֵבוֹשִׁי מִכֹּל עֲלִילֹתַיִךְ
tuo interiori * de faciam remouere tunc quia :me in es præuaricata quibus
אֲשֶׁר פָּשַׁעַתְּ בִּי כִּי־אָז אָסִיר מִקִּרְבֵּךְ
monte in amplius extolli * adiicies non & ,tui superbia gaudio gestientes
עַלִּיזֵי גַּאֲוָתֵךְ וְלֹא־תוֹסִפִי לְגָבְהָה עוֹד בְּהַר
populum tuo interiori † in faciam relinquere Et .meæ sanctitatis
12 קָדְשִׁי׃ † וְהִשְׁאַרְתִּי בְקִרְבֵּךְ עַם
.DOMINI nomine in sperabunt & ,tenuem * & ,humilem
עָנִי וָדָל וְחָסוּ בְּשֵׁם יְהוָה׃
,mendaciū loquentur * nec ,iniquitatē facient * non Israel Residuum
13 † שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא־יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא־יְדַבְּרוּ כָזָב
pascentur ipsi quoniam ,fraudis † lingua eorum ore in inuenietur neque
וְלֹא־יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית כִּי־הֵמָּה יִרְעוּ
clamate ,Sion filia Praconiza .exterrens * non & ,accubabunt &
14 וְרָבְצוּ וְאֵין מַחֲרִיד׃ † רָנִּי בַּת־צִיּוֹן הָרִיעוּ
.Ierusalaim filia corde toto in exulta & ,lætare ,Israel *
יִשְׂרָאֵל שִׂמְחִי וְעָלְזִי בְּכָל־לֵב בַּת יְרוּשָׁלָםִ׃
:tuum inimicū cōplanauit * ,tua iudicia DOMINVS fecit Remouere
15 † הֵסִיר יְהוָה מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה אֹיְבֵךְ
.vltra malum videbis † non ,tuo interiori in † DOMINVS Israel rex
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יְהוָה בְּקִרְבֵּךְ לֹא־תִירְאִי רָע עוֹד׃
ne ,Sion † :timeas ne ,Ierusalaim dicetur ,illa die In
16 † בַּיּוֹם הַהוּא יֵאָמֵר לִירוּשָׁלַםִ אַל־תִּירָאִי צִיּוֹן אַל־
tuo interiori * in tuus Deus DOMINVS .tuæ manus debilitentur
17 יִרְפּוּ יָדָיִךְ׃ † יְהוָה אֱלֹהַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ
,sua dilectionē propter silebit ,lætitia in te super gaudebit ,* seruabit potēs
גִּבּוֹר יוֹשִׁיעַ יָשִׂישׂ עָלַיִךְ בְּשִׂמְחָה יַחֲרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ
tempore a affectos Mœstitia .præconio cum † te super faciet exultare
18 יָגִיל עָלַיִךְ בְּרִנָּה׃ † נוּגֵי מִמּוֹעֵד
:opprobrij eam super * onus ,fuerunt te ex :congregaui
אָסַפְתִּי מִמֵּךְ הָיוּ מַשְׂאֵת עָלֶיהָ חֶרְפָּה׃
,illo tempore in te affligentes omnes conficiens * ego Ecce
19 † הִנְנִי עֹשֶׂה אֶת־כָּל־מְעַנַּיִךְ בָּעֵת הַהִיא
eos ponam & ,congregabo expulsam & ,claudicantem faciam seruare &
וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת־הַצֹּלֵעָה וְהַנִּדָּחָה אֲקַבֵּץ וְשַׂמְתִּים
.corum pudoris terra omni in ,nomen in & ,laudem in
לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם בְּכָל־הָאָרֶץ בָּשְׁתָּם׃
me congregandi † tempore in & ,vos adducam illo tempore In
20 † בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי
populis omnibus in laudem in & ,nomen in vos dabo nam :vos
אֶתְכֶם כִּי־אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי
dixit ,vestris oculis in vestras captiuitates me conuertendo in * ,terræ
הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר
.DOMINVS
יְהוָה׃

Margin: † populum * electum, vt inuocēt nomen * vt seruiāt ei consensu * Hi qui sunt — † operibus — * medio tui cos — סוּר * qui exultāt in * vt superbias גַּאֲוָה יָסַף * medio tui † pauperem, עָנָה דָּלַל * faciet * loquetur † dolosa, רָמָה * erit qui exterreat. Lauda רָנַן רוּעַ * vos * euacuauit — † est in medio tui, * timebis רָאָה * ad * medio tui רָפָה * te שׂוּשׂ † in laude. Dolore יָגָה * fuit נָשָׂא * contundam עָנָה * eiectam יָשַׁע שׂוּם הָלַל * cōgregabo — cum conuertero שָׁבָה

ipsi meo gladio interfecti Chusim vos Etiam eritis.
12 † גַּם־אַתֶּם כּוּשִׁים חַלְלֵי חַרְבִּי הֵמָּה׃
:Assur perdet & ,Aquilonem super suam manum extendet Et
13 † וְיֵט יָדוֹ עַל־צָפוֹן וִיאַבֵּד אֶת־אַשּׁוּר
.desertum sicut siccitatem desolationem in Nineueh ponet &
וְיָשֵׂם אֶת־נִינְוֵה לִשְׁמָמָה צִיָּה כַּמִּדְבָּר׃
,gentis eius bestia omnis ,greges eius medio in accubabunt Et
14 † וְרָבְצוּ בְתוֹכָהּ עֲדָרִים כָּל־חַיְתוֹ־גוֹי
Vox .commorabuntur eius sphærulis * in ericius etiam ,pelicanus * etiam
גַּם־קָאַת גַּם־קִפֹּד בְּכַפְתֹּרֶיהָ יָלִינוּ קוֹל
.nudauit eius cedrum quoniam ,limine in † desolatio ,fenestra in cātabit †
יְשׁוֹרֵר בַּחַלּוֹן חֹרֶב בַּסַּף כִּי אַרְזָה עֵרָה׃
:suo corde in dicens ,fiducia in habitans ,exultans * ciuitas * Hæc
15 † זֹאת הָעִיר הָעַלִּיזָה הַיּוֹשֶׁבֶת לָבֶטַח הָאֹמְרָה בִּלְבָבָהּ
cubile desolationem in fuit Quomodo .vltra me præter & † Ego
אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד אֵיךְ הָיְתָה לְשַׁמָּה מַרְבֵּץ
.suam manum mouebit ,sibilabit ,eam super transiens * omnis * bestiæ
לַחַיָּה כֹּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשְׁרֹק יָנִיעַ יָדוֹ׃

CAP. III. ג

.columba * ciuitati ,inquinatæ & fœdatæ Væ
1 † הוֹי מֹרְאָה וְנִגְאָלָה הָעִיר הַיּוֹנָה׃
DOMINO in :disciplinam suscepit nec ,voce in † audiuit Non
2 † לֹא שָׁמְעָה בְּקוֹל לֹא לָקְחָה מוּסָר בַּיהוָה
eius Principes .appropinquauit non suum Deum ad † :fidit non
לֹא בָטָחָה אֶל־אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרֵבָה׃ 3 † שָׂרֶיהָ
non ,vespera * lupi * ,eius iudices ,rugientes leones * ,eius interiori † in
בְקִרְבָּהּ אֲרָיוֹת שֹׁאֲגִים שֹׁפְטֶיהָ זְאֵבֵי עֶרֶב לֹא
:prævaricationum * viri ,leues † eius Prophetæ .mane in exossarunt
4 גָּרְמוּ לַבֹּקֶר׃ † נְבִיאֶיהָ פֹּחֲזִים אַנְשֵׁי בֹּגְדוֹת
.legem oppresserunt * ,sanctitatem polluerunt eius sacerdotes
כֹּהֲנֶיהָ חִלְּלוּ־קֹדֶשׁ חָמְסוּ תּוֹרָה׃
mane in * ,iniquitatē faciet non ,eius interiori † in iustus DOMINVS
5 † יְהוָה צַדִּיק בְּקִרְבָּהּ לֹא יַעֲשֶׂה עַוְלָה בַּבֹּקֶר
iniquus scit nec ,deficit non ,luce in dabit suum iudicium mane in
בַּבֹּקֶר מִשְׁפָּטוֹ יִתֵּן לָאוֹר לֹא נֶעְדָּר וְלֹא־יוֹדֵעַ עַוָּל
,earum anguli sunt desolati ,gentes feci Succidere .pudorem
6 בֹּשֶׁת׃ † הִכְרַתִּי גוֹיִם נָשַׁמּוּ פִּנּוֹתָם
,eorum ciuitates sunt desolatæ :transeunte absque * ,earū plateas feci desolare
הֶחֱרַבְתִּי חוּצוֹתָם מִבְּלִי עוֹבֵר נִצְדּוּ עָרֵיהֶם
.habitatore non a ,viro absque *
מִבְּלִי־אִישׁ מֵאֵין יוֹשֵׁב׃
non & ,disciplinam suscipies ,me timebis profectō ,Dixi
7 † אָמַרְתִּי אַךְ־תִּירְאִי אוֹתִי תִּקְחִי מוּסָר וְלֹא־
:eam super * ,visitaui quod * omne † ,eius habitaculum succidetur
יִכָּרֵת מְעוֹנָהּ כֹּל אֲשֶׁר־פָּקַדְתִּי עָלֶיהָ
.sua studia † omnia corruperunt ,surrexerunt mane certè *
אָכֵן הִשְׁכִּימוּ הִשְׁחִיתוּ כֹּל עֲלִילוֹתָם׃
me surgere * diem ad ,DOMINVS dixit ,me expectate Quapropter
8 † לָכֵן חַכּוּ־לִי נְאֻם־יְהוָה לְיוֹם קוּמִי
me congregandum ad † ,gentes colligendum ad * meum iudicium quia :spolium * ad
לְעַד כִּי מִשְׁפָּטִי לֶאֱסֹף גּוֹיִם לְקָבְצִי
quia :mei nasi * iram omnē * ,meam iram eas super effundendum ad * ,regna
מַמְלָכוֹת לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי כֹּל חֲרוֹן אַפִּי כִּי

Margin: נָטָה * inuiam שׂוּם * onocrotalus, * superliminaribus לוּן † auis * erit, * est quæ exultabat, quæ habitabat cōfidenter, quæ dicebat † sum, & nō est שָׁמַם * bestiarum? * qui transierit per נוּעַ * quæ spoliat. * docentium vocem רָאָה יָסַר * Deo suo * medio * vt vespertini, nec ossa quidem dimiserunt † contemptibiles, * præuaricatores * transgressi sunt * meā. יָרָה † medio * quotidie פָּנַן * vt non sit qui transeat: * vt non sit quisquā, nec sit habitator. לָקַח † nec * malum * veniet * sed † opera * qua consurgam חָכָה * spolia: ponam vt congregem † vt colligam † vt effundā * furoris

תם ספר צפניה

FINIS LIBRI SEPHANIAH.

LIBER CHAGGHAI.

CAP. I. א

In
mense in ,regis Dariaues secundo ANNO
1 בשנת שתים לדריוש המלך בחדש
verbum fuit , mensis *vna* die in , sexto
הששי ביום אחד לחדש היה דבר־
ad prophetæ Chagghai manu in DOMINI
יהוה ביד־חגי הנביא אל־
,Iehudah ducem Sealthiel filium Zerubabel
זרבבל בן־שלתיאל פחת יהודה
:dicendum ad ,magnum sacerdotem Iehosadac filium Iehosuah ad & vt diceret:
ואל־יהושע בן־יהוצדק הכהן הגדול לאמר׃
iste Populus :dicendo , exercituum DOMINVS dixit Sic
2 כה אמר יהוה צבאות לאמר העם הזה
ædificandæ DOMINI domus tempus ,*venire* tempus Non †:dixerunt
אמרו לא עת־בא עת־בית יהוה להבנות׃
:dicendū ad†,prophetæ Chagghai manu in DOMINI verbū fuit Et
3 ויהי דבר־יהוה ביד־חגי הנביא לאמר׃
,laqueatis vestris domibus in *habitare vos*, vobis* tēpus Nūquid
4 העת לכם אתם לשבת בבתיכם ספונים
DOMINVS dixit sic nunc Et ? deserta ‡ ista domus &
5 והבית הזה חרב׃ ועתה כה אמר יהוה
Seminastis .vestras vias super vestrum cor Ponite :exercituum
צבאות שימו לבבכם על־דרכיכם׃
6 זרעתם
.non & ,*bibere* :*saturandum ad non &* ,*comedere* ‡ :parum inferre * & ,multum
הרבה והבא מעט אכול ואין־לשבעה שתו ואין־
,*se eleuans* † mercede & ,‡ *sibi calefiendum ad non &* , *induere* : inebriandum ad †
לשכרה לבוש ואין־לחם לו והמשתכר
DOMINVS dixit Sic .pertuso sacculo in *se locans* * mercede
משתכר אל־צרור נקוב׃ 7 כה אמר יהוה
.vestras vias super vestrum cor Ponite : exercituum
צבאות שימו לבבכם על־דרכיכם׃
,domum ædificate & ,*lignum afferetis* & † ,montem in Ascendite
8 עלו ההר והבאתם עץ ובנו הבית
.DOMINVS dixit ,meipsum glorificabo & ,ea in complacebo &
וארצה־בו ואכבד אמר יהוה׃
,domum in intulistis & ;parum *ad ecce* & ,multum ad *Respicere* ‡
9 פנה אל־הרבה והנה למעט והבאתם הבית
Propter :exercituum DOMINVS dixit,quid Propter .illud in sufflaui &
ונפחתי בו יען מה נאם יהוה צבאות יען
suam ‡ domum in *vir currentes* † vos & ,deserta *ipsa* ‡ quæ ,meam domū
ביתי אשר־הוא חרב ואתם רצים איש לביתו׃
reclusit ‡ terra & ,rore à cæli *se clauserunt* † vos super Propterea
10 על־כן עליכם כלאו שמים מטל והארץ כלאה
,montes super & ,terram super siccitatem vocaui Et .*suum germen*
יבולה׃ 11 ואקרא חרב על־הארץ ועל־ההרים
quod † super & ,oleum super & ,*mustum* ‡ super & ,triticum super &
ועל־הדגן ועל־התירוש ועל־היצהר ועל אשר
omne super & ,*animal* * super & ,*hominem* ‡ super & ;humus proferet
תוציא האדמה ועל־האדם ועל־הבהמה ועל כל־
Sealthiel filius Zerubabel audiuit Et .*volarum* ‡ laborem
יגיע כפים׃ 12 וישמע זרבבל בן־שלתיאל
residuum omne & , magnus sacerdos Iehosadac filius Iehosuah &
ויהושע בן־יהוצדק הכהן הגדול וכל שארית
,prophetæ Chagghai verba *super* & ,sui Dei DOMINI *voce in* populi
העם בקול יהוה אלהיהם ועל־דברי חגי הנביא
populus *timuerunt* † & ;eorum Deus DOMINVS *eum* ‡ misit quemadmodū
כאשר שלחו יהוה אלהיהם וייראו העם
DOMINI nuncius Chagghai dixit Et .DOMINI *faciebus* ‡ à
מפני יהוה׃ 13 ויאמר חגי מלאך יהוה
dixit ,† vobiscum Ego :dicendo populo DOMINI *legatione* ‡ in
במלאכות יהוה לעם לאמר אני אתכם נאם־
Zerubabel spiritum DOMINVS suscitauit Et .DOMINVS
יהוה׃ 14 ויער יהוה את־רוח זרבבל
filij Iehosuah spiritum & ,Iehudah ducis Sealthiel filij
בן־שלתיאל פחת יהודה ואת־רוח יהושע בן־
;populi residui omnis spiritum & , magni sacerdotis Iehosadac
יהוצדק הכהן הגדול ואת־רוח כל שארית העם

exercituum DOMINI domo in opus fecerunt & ,sunt ingressi &
ויבאו ויעשו מלאכה בבית־יהוה צבאות
.sui Dei
אלהיהם׃

CAP. II. ב

anno in ,*sexto* in mensis quarta & vigesima die In
1 ביום עשרים וארבעה לחדש בששי בשנת
vna & vigesima in † septimo In .regis Dariaues secundo
שתים לדריוש המלך׃ 2 בשביעי בעשרים ואחד
:dicendo ,prophetæ Chagghai manu in DOMINI verbum fuit ,mensis
לחדש היה דבר־יהוה ביד־חגי הנביא לאמר׃
,Iehudah ducem Sealthiel filium Zerubabel ad nunc Dic
3 אמר־נא אל־זרבבל בן־שלתיאל פחת יהודה
residuum ad & ,magnum sacerdotem Iehosadac filium Iehosuah ad &
ואל־יהושע בן־יהוצדק הכהן הגדול ואל־שארית
viderit qui ,derelictus vobis *in* Quis :dicendo ,populi
העם לאמר׃ 4 מי בכם הנשאר אשר ראה את־
:nunc eam *videntes* ‡ vos *quam* * & ?prima sua gloria in istam domum
הבית הזה בכבודו הראשון ומה אתם ראים אתו עתה
te robora nunc Et ? vestris oculis in nihil quasi *illa sicut* Nonne
הלוא כמהו כאין בעיניכם׃ 5 ועתה חזק
Iehosadac fili Iehosuah te robora & ,DOMINVS dixit ,Zerubabel
זרבבל נאם־יהוה וחזק יהושע בן־יהוצדק
,DOMINVS dixit ,terræ populus omnis te robora & ,magne sacerdos
הכהן הגדול וחזקו כל־עם הארץ נאם־יהוה
.exercituum DOMINVS dixit,† vobiscū ego quia :facite &
ועשו כי־אני אתכם נאם יהוה צבאות׃
,Aegypto ex *vos egrediendo in* ‡ vobiscum *excidi* † quod verbum †
6 את־הדבר אשר־כרתי אתכם בצאתכם ממצרים
sic Quia .timeatis ne ;vestri medio in *stans* * meus spiritus &
ורוחי עמדת בתוככם אל־תיראו׃ 7 כי כה
ego & ,*ipsum* pusillum vnum Adhuc :exercituum DOMINVS dixit
אמר יהוה צבאות עוד אחת מעט היא ואני
.aridam & ,mare & ,terram & ,cælos *faciens* tremere
מרעיש את־השמים ואת־הארץ ואת־הים ואת־החרבה׃
omnium desiderii *venient* & ,gentes omnes faciam tremere Et
8 והרעשתי את־כל־הגוים ובאו חמדת כל־
DOMINVS dixit ,gloria hanc domum implebo & ,gentium
הגוים ומלאתי את־הבית הזה כבוד אמר יהוה
DOMINVS dixit ,aurum *mihi* * & ,argentū Mihi * .exercituum
צבאות׃ 9 לי הכסף ולי הזהב נאם יהוה
nouissimæ huius domus gloria erit Magna .exercituum
צבאות׃ 10 גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון
dabo isto loco in & :exercituum DOMINVS dixit ,primæ quàm
מן־הראשון אמר יהוה צבאות ובמקום הזה אתן
.exercituum DOMINVS dixit ,pacem
שלום נאם יהוה צבאות׃
,Dariaues secundo anno *in* , ‡ noni * quarta & vicesima In
11 בעשרים וארבעה לתשיעי בשנת שתים לדריוש
:dicendo ,*propheta* ‡ Chagghai *manu in* * DOMINI verbum fuit
היה דבר־יהוה ביד־חגי הנביא לאמר׃
sacerdotes modò Interroga ;exercitū DOMINVS dixit Sic
12 כה אמר יהוה צבאות שאל־נא את־הכהנים
ora in *sanctitatis* ‡ carnem quispiam *feret* En* :dicendo ,legem
תורה לאמר׃ 13 הן ישא־איש בשר־קדש בכנף
,pulmentum *ad* & ,panem *ad* sua ora *in* tetigerit & ,sui vestimenti
בגדו ונגע בכנפו אל־הלחם ואל־הנזיד
†sanctificabitur nuquid ,cibum omnē *ad* & ,oleum *ad* & ,vinum *ad* &
ואל־היין ואל־שמן ואל־כל־מאכל היקדש
tetigerit Si :Chagghai dixit Et .Non :dixerūt & ,sacerdotes respōderūt Et
ויענו הכהנים ויאמרו לא׃ 14 ויאמר חגי אם־יגע
responderūt Et ?erit immundus nōnne ,hæc omnia in anima immundus
טמא־נפש בכל־אלה היטמא ויענו
,Chagghai respondit Et .erit Immundus :dixerunt ,sacerdotes
הכהנים ויאמרו יטמא׃ 15 ויען חגי
dixit , *meis faciès ad* ista gers sic & ,iste populus Sic :dixit &
ויאמר כן העם־הזה וכן־הגוי הזה לפני נאם־

Margin (right): שנה prima; † dixit: ‡ venit, ‖ vt ædificetur. בנה vt diceret: * est ‡ vt vos habitetis ישב ‡ sit שום רבה * inferetis ‡ comedetis, & non saturabimini: bibetis בוא שתה † inebriabimini: induetis vos, & non calefacietis vos: ‡ qui locauerit se, חמם * locabit se, quæ eritac si poneret eam ‡ afferte ligna, עלה ‡ Respiciebatis * est † curritis vnusquisque vestram. רוץ † prohibiti sunt ‡ prohibita est à fructu suo. * vinum, † illud ‡ homines, * animalia, יצא ‡ manuum. vocem quæ ipse timuit ‡ facie * nunciatione ‡ sum, עור

Margin (left): sexti ‖ mense, ‡ prima est ex * qualem * videntis ראה sic est † sum, עשה † Stat † pepigi ‡ quādo egrediebamini * perstat ‡ est facio veniet בוא * Meum est Maior * die mensis, שנה * ad prophetam, * Si acceperit sanctam נשא נגע ענה coram me.

offerent quod & ,eorum manuum opus omne sic & :DOMINVS
יהוה וכן כל־מעשה ידיהם ואשר יקריבו
à vestrum cor quæso ponite nunc Et .ipsum immundum ,ibi
16 שם טמא הוא׃ † ועתה שימו־נא לבבכם מן־
templo in lapidem *ad lapidem poni* antequam ;suprà & hac die
היום הזה ומעלה מטרם שום־אבן אל־אבן בהיכל
,viginti ‡ aceruum ad * veniebat *eorum existere* Ab ‡ .DOMINI
17 יהוה׃ † מהיותם בא אל־ערמת עשרים
quinquaginta *hauriendum ad* * torcular ad *veniens* ‡ :decem *erat* † &
והיתה עשרה בא אל־היקב לחשף חמשים
,*segetum percussione in* † vos Percussi .viginti *erat* ‡ & ,torculari
18 פורה והיתה עשרים׃ † הכיתי אתכם בשדפון
non & * :vestrarum manuum opus omne ‡ ,grandine *in* & ,rubigine *in* &
ובירקון ובברד את כל־מעשה ידיכם ואין־
vestrum cor nunc Ponite .DOMINVS dixit ,me ad vos
19 אתכם אלי נאם־יהוה׃ † שימו־נא לבבכם
:noni ‡ quarta & vigesima die à ,suprà & ,ista die à
מן־היום הזה ומעלה מיום עשרים וארבעה לתשיעי
.vestrũ cor ponite ,DOMINI templum est fundatum qua die à
למן־היום אשר־יסד היכל־יהוה שימו לבבכם׃
,*ficum & vitem ad vsque* ‡ & ,horreo in semen † adhuc Nónne
20 † העוד הזרע במגורה ועד־הגפן והתאנה

offerunt / est. / שום / sit positus lapis super / ‡ Antequam essent in ædificio / * quispiam / ‡ frumēti ,ex quo putabatur quod deberent exire modij / [a] היה / † erant / ‡ & qui veniebant / * ad euacuandum batos / in ‡ erant / † ariditate / [b] נכה [c] שום / * nec fuit qui conuerteret / ‡ mensis / † est ‡ est adhuc vitis & ficus.

* arbor ,benedicam hac die A ? ‡ tulit non oleæ *lignum* * & ,malogranatū &
‡ fructum? והרמון ועץ הזית לא נשא מן־היום הזה אברך׃
vigesima in ,Chagghai ad secundò DOMINI verbum fuit Et
[d] שנה 21 † ויהי דבר־יהוה [d] שנית אל־חגי בעשרים
† die :*dicendum ad* ‡ ,mensis † quarta &
‡ vt diceret: וארבעה לחדש לאמר׃
facio *faciens* tremere Ego :dicendo ,Iehudah ducem Zerubabel ad Dic
22 † אמר אל־זרבבל פחת־יהודה לאמר אני מרעיש
.terram & ,cælos
את־השמים ואת־הארץ׃
fortitudinem disperdam & ,regnorum solium subuertam Et
23 † והפכתי כסא ממלכות והשמדתי חזק
currus & ascensores eorũ, descendet & *;eam equitantes & quadrigam* subuertam & :gentium regnorum
ממלכות הגוים והפכתי מרכבה ורכביה וירדו
vnusquisque .sui fratris gladio *in* *vir* ,eorum ascensores & ,equi
סוסים ורכביהם איש בחרב אחיו׃
tollam Zerubabel te *capiam* ,exercituũ DOMINVS dixit ,illa die In
24 † ביום ההוא נאם־יהוה צבאות אקחך זרבבל
:signaculũ sicut te ponam & ,DOMINVS dixit ,mi serue Sealthiel fili
בן־שאלתיאל עבדי נאם־יהוה ושמתיך כחותם
,exercituum DOMINVS dixit ,elegi te *in* quia
כי־בך בחרתי נאם־יהוה צבאות׃

תם ספר חגי

FINIS LIBRI CHAGGHAI.

ספר זכריה

LIBER ZECHARIAH.

CAP. I. א

IN ,Dariaues secundo anno *in* ,octauo MENSE
1 חדש השמיני בשנת [a] שתים לדריוש
filiũ Zechariah ad DOMINI verbum fuit
היה דבר־יהוה אל־זכריה בן־
:dicendo ,*propheta* * Hiddo filij Berechiah
ברכיה בן־עדו הנביא לאמר׃
Super ‡ DOMINVS est Iratus
2 † קצף יהוה על־
DOMINVS dixit Sic ,eos ad *dices* Et .iracundia vestros patres
3 אבותיכם קצף׃ † ואמרת אלהם כה אמר יהוה
,exercituum DOMINVS dixit ,me ad Conuertimini :exercituum
צבאות שובו אלי נאם יהוה צבאות
.exercituum DOMINVS dixit ,vos ad conuertar &
ואשוב אליכם אמר יהוה צבאות׃
eos ad clamauerunt quos * ,vestri patres sicut sitis Ne
4 † אל־[b] תהיו כאבתיכם אשר קראו־אליהם
:exercituum DOMINVS dixit Sic :dicendo ,priores prophetæ
הנביאים הראשנים לאמר כה אמר יהוה צבאות
:malis vestris *studiis* & ,malis vestris viis à nunc Conuertimini
שובו נא מדרכיכם הרעים ומעליליכם הרעים
.DOMINVS dixit ,*me ad* ‡ attenderunt neque ,audierunt non &
ולא שמעו ולא־הקשיבו אלי נאם־יהוה׃
?viuent *seculum* * *in* nunquid prophetæ & ?*ipsi* ‡ vbi vestri † Patres
5 † אבותיכם איה־הם והנבאים הלעולם [c] יחיו׃
meis seruis mandaui quæ ,mea statuta & ,mea verba Veruntamen
6 † אך דברי וחקי אשר [d] צויתי את־עבדי
,sunt conuersi Et ?vestros patres comprehenderunt nónne ,propheris
הנביאים הלוא [e] השיגו אבתיכם וישובו
,exercituum DOMINVS cogitauit Quemadmodum :dixerunt &
ויאמרו כאשר זמם יהוה צבאות
sic ,nostra opera secundum & ,nostras vias secundum nobis *faciendum ad*
לעשות לנו כדרכינו וכמעללינו כן
.nobiscum fecit
עשה אתנו׃

[a] שנה / * prophetam, / ‡ contra / dic / * ad / [b] היה / ab operibus / יהיר י / ‡ mihi, / † illi / ‡ sunt? / * sempiternũ / [c] היה / [d] צוה / [e] נשג / vt facerer

* est * ipse ,mensis vndecimi quarta & vigesima die *In*
7 † ביום עשרים וארבעה לעשתי־עשר חדש הוא־
DOMINI verbum fuit ,Dariaues secundo anno *in* ,Sebat mensis
חדש שבט בשנת שתים לדריוש היה דבר־יהוה
prophetam, :dicendo ,*propheta* Hiddo filij Berechiahu filiũ Zechariah ad
אל־זכריה בן־ברכיהו בן־עדוא הנביא לאמר׃
* equitabat *ipse* ‡ & ,rufum equum super *equitans* * vir ecce & ,nocte Vidi
* stabat 8 [f] † ראיתי הלילה והנה־איש רכב על־סוס אדם והוא
[f] ראה equi ‡ eum post & ;profundo in ‡ quæ ,myrtos inter *stans*
‡ erant עמד בין ההדסים אשר במצלה ואחריו סוסים
‡ varij ?mi Domine ij * Qui :dixi Et .albi & ,*nigri* ‡ ,rufi
* sunt 9 אדמים שרקים ולבנים׃ † ואמר מה־אלה אדני
‡ qui loquebatur .isti *ipsi* † qui tibi ostendã Ego :me in *loquens* ‡ angelus me ad dixit Et
† sint ויאמר אלי המלאך הדבר בי אני אראך מה־המה אלה׃
‡ qui stabat *Ij :dixit & ,myrthos inter *stans* ‡ vir respondit Et
* sunt 10 [g] † ויען האיש העמד בין־ההדסים ויאמר אלה
[g] ענה .terram *in deambulandum ad* * DOMINVS misit quos
* vt perambulent אשר שלח יהוה להתהלך בארץ׃
‡ qui stabat ,myrtos inter *stanti* ‡ DOMINI angelo responderunt Et
11 † ויענו את־מלאך יהוה העמד בין ההדסים
habitabatur & quiescit. *sedens* terra omnis ecce & ,terram Perambulauimus :dixerunt &
ויאמרו התהלכנו בארץ והנה כל־הארץ ישבת
DOMINE :dixit & ,DOMINI angelus respondit Et *.quiescens &*
12 ושקטת׃ † ויען מלאך־יהוה ויאמר יהוה
& ,Ierusalaim misereberis non tu quo-vsque ,exercituum
צבאות עד־מתי אתה לא־תרחם את־ירושלם ואת
?annos septuaginta iam es iratus quibus ,Iehudah vrbium
ערי יהודה אשר זעמתה זה שבעים שנה׃
qui loquebatur verba me in *loquenti* ,angelo DOMINVS respondit Et
13 † ויען יהוה את־המלאך הדבר בי דברים
,angelus me ad dixit Et .consolatoria verba ,bona
14 טובים דברים נחמים׃ † ויאמר אלי המלאך
qui loquebatur :exercituum DOMINVS dixit Sic :dicendo ,Clama :me in *loquens*
הדבר בי קרא לאמר כה אמר יהוה צבאות
.magno zelo Sijon & ,Ierusalaim sum Zelatus
קנאתי לירושלם ולציון קנאה גדולה׃

quia pacatas * gentes super irascens ego * magna ira Et

15 וְקֶצֶף גָּדוֹל אֲנִי קֹצֵף עַל־הַגּוֹיִם הַשַּׁאֲנַנִּים אֲשֶׁר

malum in sunt auxiliati ipsi & , parum sum iratus ego

אֲנִי קָצַפְתִּי מְּעָט וְהֵמָּה עָזְרוּ לְרָעָה׃

Ierusalaim ad sum Reuersus : DOMINUS dixit Sic Propterea

16 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה שַׁבְתִּי לִירוּשָׁלַםִ

DOMINUS ait , ea in ædificabitur mea Domus . misericordiis in

בְּרַחֲמִים בֵּיתִי יִבָּנֶה בָּהּ נְאֻם יְהוָה

. Ierusalaim super extendetur perpendiculum & : exercituum

צְבָאוֹת וְקָוֶה יִנָּטֶה עַל־יְרוּשָׁלָםִ׃

: exercituum DOMINUS dixit Sic : dicendo , clama Adhuc

17 עוֹד קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

consolabitur & : bonitate præ meæ ciuitates dispergentur Adhuc

עוֹד תְּפוּצֶנָה עָרַי מִטּוֹב וְנִחַם

. Ierusalaim in adhuc eliget & , Siion adhuc DOMINUS

יְהוָה עוֹד אֶת־צִיּוֹן וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָםִ׃

. cornua quatuor ecce & , vidi & , meos oculos leuaui Et

18 וָאֶשָּׂא אֶת־עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אַרְבַּע קְרָנוֹת׃

dixit Et ? hæc * Quid : me in loquentem * angelum ad dixi Et

19 וָאֹמַר אֶל־הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי מָה־אֵלֶּה וַיֹּאמֶר

, Israel , Iehudah ventilauerunt quæ cornua * Hæc : me ad

אֵלַי אֵלֶּה הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר זֵרוּ אֶת־יְהוּדָה אֶת־יִשְׂרָאֵל

. fabros quatuor DOMINUS mihi ostendit Et . Ierusalaim &

וִירוּשָׁלָםִ׃ 20 וַיַּרְאֵנִי יְהוָה אַרְבָּעָה חָרָשִׁים׃

: dicendo , dixit Et ? faciendum ad venientes ipsi Quid : dixi Et

21 וָאֹמַר מָה אֵלֶּה בָאִים לַעֲשׂוֹת וַיֹּאמֶר לֵאמֹר

non vir vt adeò , Iehudah ventilauerunt quæ , cornua * Ista

אֵלֶּה הַקְּרָנוֹת אֲשֶׁר־זֵרוּ אֶת־יְהוּדָה כְּפִי־אִישׁ לֹא־

proijciendi ad , eos terrendum ad isti venerunt & : suum caput leuauit

נָשָׂא רֹאשׁוֹ וַיָּבֹאוּ אֵלֶּה לְהַחֲרִיד אֹתָם לְיַדּוֹת אֶת־

. eam ventilandum ad , Iehudah terrā ad cornu leuantium * gentiū cornua

קַרְנוֹת הַגּוֹיִם הַנֹּשְׂאִים קֶרֶן אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה לְזָרוֹתָהּ׃

CAP. II. ב

eius manu in & , vir ecce & , vidi & , meos oculos leuaui Et

1 וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה־אִישׁ וּבְיָדוֹ

: me ad dixit Et ? vadens tu Quo : dixi Et . mensuræ funiculus

2 חֶבֶל מִדָּה׃ וָאֹמַר אָנָה אַתָּה הֹלֵךְ וַיֹּאמֶר אֵלַי

* quanta & , eius latitudo * quanta videndum ad * , Ierusalaim metiendum Ad *

לָמֹד אֶת־יְרוּשָׁלַםִ לִרְאוֹת כַּמָּה־רָחְבָּהּ וְכַמָּה

angelus Et : exiens * , me in loquens * angelus ecce Et . eius longitudo

3 אָרְכָּהּ׃ וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי יֹצֵא וּמַלְאָךְ

loquere , Curre : eum ad dixit Et . eius occursum in egrediens * alius

4 אַחֵר יֹצֵא לִקְרָאתוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָו רֻץ דַּבֵּר

multitudine præ Ierusalaim habitabitur Villæ * : dicēdo , istum puerum ad

אֶל־הַנַּעַר הַלָּז לֵאמֹר פְּרָזוֹת תֵּשֵׁב יְרוּשָׁלַםִ מֵרֹב

dixit , ei ero ego Et . eius medio in animalis & hominis *

5 אָדָם וּבְהֵמָה בְּתוֹכָהּ׃ וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־

. eius medio in ero gloriā in & : circum ignis * murus , DOMINUS

יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ׃

: DOMINUS dixit , Aquilonis terra de fugite & , Va , Va

6 הוֹי הוֹי וְנֻסוּ מֵאֶרֶץ צָפוֹן נְאֻם־יְהוָה

. DOMINUS dixit , vos dispersi cælorum ventos quatuor iuxta * quia

כִּי כְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם פֵּרַשְׂתִּי אֶתְכֶם נְאֻם־יְהוָה׃

. Babel filiæ habitatrix , te erue , Siion Va *

7 הוֹי צִיּוֹן הִמָּלְטִי יוֹשֶׁבֶת בַּת־בָּבֶל׃

me misit gloriam Post : exercituum DOMINUS dixit Sic Quia

8 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אַחַר כָּבוֹד שְׁלָחַנִי

pupillam tangens * , vos in tangens * quia : vos spoliantes * gentes ad

אֶל־הַגּוֹיִם הַשֹּׁלְלִים אֶתְכֶם כִּי הַנֹּגֵעַ בָּכֶם נֹגֵעַ בְּבָבַת

erunt & , eos super meam manum agitans ego * ecce Quia . eius oculi

9 עֵינוֹ׃ כִּי הִנְנִי מֵנִיף אֶת־יָדִי עֲלֵיהֶם וְהָיוּ

exercituum DOMINUS quòd scietis & : suis seruis spolium *

שָׁלָל לְעַבְדֵיהֶם וִידַעְתֶּם כִּי־יְהוָה צְבָאוֹת

veniens ego * ecce quia , Siion filia lætare & Præconiza * . me misERit

10 שְׁלָחָנִי׃ רָנִּי וְשִׂמְחִי בַּת־צִיּוֹן כִּי הִנְנִי־בָא

. DOMINUS ait , tui medio in habitabo &

וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכֵךְ נְאֻם־יְהוָה׃

, illa die in DOMINUM ad * multæ gentes adhærebunt Et

11 וְנִלְווּ גוֹיִם רַבִּים אֶל־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא

quòd scies & : tui medio in habitabo & : populum in mihi erunt &

וְהָיוּ לִי לְעָם וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכֵךְ וְיָדַעַתְּ כִּי־

. te ad me miserit exercituum DOMINUS

יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֵלָיִךְ׃

terram humum super suam partem Iehudah DOMINUS possidebit Et

12 וְנָחַל יְהוָה אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל אַדְמַת

faciebus à caro omnis Sile . Ierusalaim in adhuc eliget & , sanctitatis

13 הַקֹּדֶשׁ וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָםִ׃ הַס כָּל־בָּשָׂר מִפְּנֵי

. suæ sanctitatis habitaculo de est excitatus quia : DOMINI

יְהוָה כִּי נֵעוֹר מִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ׃

CAP. III. ג

stantem , magnum sacerdotem Iehosuah mihi ostendit Et

1 וַיַּרְאֵנִי אֶת־יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד

, eius dexteram super stans * Satan & : DOMINI angeli facies ad

לִפְנֵי מַלְאַךְ יְהוָה וְהַשָּׂטָן עֹמֵד עַל־יְמִינוֹ

Increpet : Satan ad DOMINUS dixit Et . ei aduersandum ad *

2 לְשִׂטְנוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן יִגְעַר

eligens * , te in DOMINUS increpet & , Satan te in DOMINUS

יְהוָה בְּךָ הַשָּׂטָן וְיִגְעַר יְהוָה בְּךָ הַבֹּחֵר

? igne de erutus torris * hic nónne : Ierusalaim in

בִּירוּשָׁלָםִ הֲלוֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ׃

faciei ad stans * & , sordidis vestibus indutus erat Iehosuah Et

3 וִיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבֻשׁ בְּגָדִים צוֹאִים וְעֹמֵד לִפְנֵי

: dicendo , eius facies ad * stantes ad dixit & , respondit Et . angeli

4 הַמַּלְאָךְ׃ וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֶל־הָעֹמְדִים לְפָנָיו לֵאמֹר

, Vide : eum ad dixit Et . eo desuper sordida vestimenta Remouere

הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו רְאֵה

. mutatoriis te * induere & , tuam iniquitatem te desuper * feci transire

הֶעֱבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ עֲוֹנֶךָ וְהַלְבֵּשׁ אֹתְךָ מַחֲלָצוֹת׃

posuerunt Et . eius caput super mundam cidarim Ponant : dixi Et

5 וָאֹמַר יָשִׂימוּ צָנִיף טָהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ וַיָּשִׂימוּ

angelus Et . vestibus eum induerunt & , eius caput super mundam cidarim

הַצָּנִיף הַטָּהוֹר עַל־רֹאשׁוֹ וַיַּלְבִּשֻׁהוּ בְּגָדִים וּמַלְאַךְ

. Iehosuah in DOMINI angelus contestabatur Et . stans DOMINI

6 יְהוָה עֹמֵד׃ וַיָּעַד מַלְאַךְ יְהוָה בִּיהוֹשֻׁעַ

meis viis in Si : exercituum DOMINUS dixit Sic : dicendo

7 לֵאמֹר׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אִם־בִּדְרָכַי

iudicabis tu etiā & , custodieris meā custodiam Si , ambulaueris

תֵּלֵךְ וְאִם אֶת־מִשְׁמַרְתִּי תִשְׁמֹר וְגַם־אַתָּה תָּדִין

tibi dabo & : mea atria custodies etiam & , meam domum

אֶת־בֵּיתִי וְגַם תִּשְׁמֹר אֶת־חֲצֵרָי וְנָתַתִּי לְךָ

. ipsos stantes inter itinera

מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה׃

, tui socij & , tu , magne sacerdos Iehosuah nunc Audi

8 שְׁמַע־נָא יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵעֶיךָ

adducens ego * ecce quia : ipsi portenti * viri quia : tuas facies ad habitantes *

הַיֹּשְׁבִים לְפָנֶיךָ כִּי־אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה כִּי־הִנְנִי מֵבִיא

dedi * quem lapis ecce Quia . germen meum seruum

9 אֶת־עַבְדִּי צֶמַח׃ כִּי הִנֵּה הָאֶבֶן אֲשֶׁר נָתַתִּי

ego * ecce : oculi septem * vnum lapidem super , Iehosuah facies ad

לִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ עַל־אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם הִנְנִי

remouebo & , exercituum DOMINUS dixit , eius apertionem aperiens

מְפַתֵּחַ פִּתֻּחָהּ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת וּמַשְׁתִּי

. vna die in illius terræ iniquitatem

אֶת־עֲוֹן הָאָרֶץ־הַהִיא בְּיוֹם אֶחָד׃

vir * vocabitis , exercituum DOMINUS dixit , illa die In

10 בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת תִּקְרְאוּ אִישׁ

. ficum subter ad & , vitem subter ad suum socium ad

לְרֵעֵהוּ אֶל־תַּחַת גֶּפֶן וְאֶל־תַּחַת תְּאֵנָה׃

CAP. II. ד

me suscitauit & ; me in loquens angelus est reuersus Et

1 וַיָּשָׁב הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיְעִירֵנִי

. suo somno è suscitatur qui virum sicut

כְּאִישׁ אֲשֶׁר־יֵעוֹר מִשְּׁנָתוֹ׃

ecce & , Vidi : dixi Et ? videns tu Quid : me ad dixit Et

2 וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר רָאִיתִי וְהִנֵּה

septem & , eius caput super lenticula & , ipsum totum aureum candelabrū

מְנוֹרַת זָהָב כֻּלָּהּ וְגֻלָּהּ עַל־רֹאשָׁהּ וְשִׁבְעָה

, lucernis infusoria septem & , Septem . illud super eius lucernæ

נֵרֹתֶיהָ עָלֶיהָ שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת לַנֵּרוֹת

vna : illud super oliuæ duæ Et . eius caput super * quæ

3 אֲשֶׁר עַל־רֹאשָׁהּ׃ וּשְׁנַיִם זֵיתִים עָלֶיהָ אֶחָד

. eius sinistram super vna & , lenticulæ dextera à

מִימִין הַגֻּלָּה וְאֶחָד עַל־שְׂמֹאלָהּ׃

: dicendo , me in loquentem angelum ad dixi & , respondi Et

4 וָאַעַן וָאֹמַר אֶל־הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי לֵאמֹר

? Domine hæc * Quid

מָה־אֵלֶּה אֲדֹנִי׃

* quietas † irascor — רוע h — * qui loquebatur * sunt * funt — זרה k — ראה — veniunt — בוא m * sunt — * quando adhuc — זרה ידה n — * quæ leuauerunt † super — נשא p — ראה — * vadis † vt metiar * vt videam * fit — מדד † qui loquebatur † egrediebatur * egrediebatur — רוץ ישב * Absq; muro * hominū & iumentorū * igneus in circuitu, † O o egredimini, — נוס † in O — * quæ spoliauerunt † qui tangit * tangit * leuo — נוף x * spolia * Lauda † veniam, — רנן — à Domino. — לוה a

terram b facie — חסה — surrexit — ראה c — * coram angelo * stabat ad * vt aduersaretur — † qui eligit — † est vt — * stabat corā angelo. — * coram se, — ענה † ab — סור e — * feci — עוה — שום g — stabat — עוד — ילך דון — viam — amici — * qui habitāt coram te: * ad portenta sunt: † adduco — בוא — * posui coram * sunt * cælo cælaturam — מוש m — עוה n — † vnusquisq; ad amicum — qui loquebatur — עור — vides? — ראה — * erant — altera ad — qui loquebatur — ענה — * sunt

nosti Nónne :me ad dixit & ,me in *loquens* angelus respondit Et

5 †ויען המלאך הדבר בי ויאמר אלי הלוא ידעת

.mi Domine Non :dixi & ?hæc *ista* quid

מה־המה אלה ואמר לא אדני׃

DOMINI verbum * Hoc :dicendo ,me ad dixit & respondit Et

6 †ויען ויאמר אלי לאמר זה דבר־יהוה

sed ,potentia in nec ,exercitu in Non :dicendo ,Zerubabel ad

אל־זרבבל לאמר לא בחיל ולא בכח כי אם־

.exercituum DOMINVS dixit ,meo spiritu in

ברוחי אמר יהוה צבאות׃

?planiciem in Zerubabel *facies ad* magne mons tu Quis

7 †מי־אתה הר־הגדול לפני זרבבל למישר

.ei gratia ,gratia ;*strepitibus* primarium; lapidem educet Et

ᵠוהוציא את־האבן הראשה ʳתשאות חן חן לה׃

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et

8 †ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃

eius manus & ,istam domum fundauerunt Zerubabel Manus

9 †ידי זרבבל יסדו הבית הזה וידיו

me misit exercituum DOMINVS quòd scies & :illam *elaborabunt*

תבצענה וידעת כי־יהוה צבאות שלחני

,lætabuntur & ?*exiguarum* diem despexit quis Quia .vos ad

10 אליכם׃ †כי מי ˢבז ליום קטנות ושמחו

illi ‡ septem * ,Zerubabel manu in *stanna* ‡ lapidem videbunt &

ᵗוראו את־האבן הבדיל ביד זרבבל שבעה־אלה

.terram vniuersam *in discursantes ipsi* † ,DOMINI *oculi*

עיני יהוה המה משוטטים בכל־הארץ׃

*super** istæ oliuæ duæ ‡ Quid :eum ad dixi & ,respondi Et

11 †ᵛואען ואמר אליו מה־שני הזיתים האלה על־

,secundò respondi Et ?eius sinistram *super* * & ,candelabri dexteram

12 ימין המנורה ועל־שמאולה׃ †ואען שנית

duarum *manu in* † quæ ,oliuarum spicæ duæ ‡ Quid :eum ad dixi &

ואמר אליו מה־שתי שבלי הזיתים אשר ביד שני

?aurum se *desuper euacuantium* ,*auri ampullarum* ‡

צנתרות הזהב המריקים מעליהם הזהב׃

Non :dixi Et ?hæc * quid nosti Nónne :dicendo ,me ad ait Et

13 †ויאמר אלי לאמר הלוא ידעת מה־אלה ואמר לא

stantes † ,olei filij duo ‡ Isti :dixit Et .mi Domine

14 אדני׃ †ויאמר אלה שני בני־היצהר העמדים

.terræ vniuersæ Dominatorem *super*

על־אדון כל־הארץ׃

qui loquebatur · sunt · * est · coram · cum clamoribus, · ᵠיצא ʳנשא · perficient · illum qui exigua habuit initia? · ˢבוז · ‡ stanneum · * cum · ‡ illis oculis · ᵗראה · † qui ipsi oculi Domini sunt circumeuntes · ‡ sunt · * ad · ᵛענה · ‡ sunt · † in medio · ‡ fistularum aurearum, quæ euacuāt à · * sunt · ‡ sunt · † qui stant iuxta

CAP. V. ה

volumen ecce Et .vidi & ,meos oculos leuaui & ,sum conuersus Et

1 †ואשוב ˣואשא עיני ואראה והנה מגלה

videns Ego ‡ :dixi Et ?*videns tu* * Quid :me ad dixit Et .*volans* ‡

2 עפה׃ †ויאמר אלי מה אתה ראה ואמר אני ראה

eius latitudo & ,*cubito in* † viginti eius Longitudo .volans volumen

מגלה עפה ארכה עשרים באמה ורחבה

egrediens execratio * Hæc :me ad dixit Et .*cubito in* ‡ decem

3 עשר באמה׃ †ויאמר אלי זאת האלה היוצאת

:est succisus *ipsa sicut hinc* † fur omnis Quia .terræ vniuersæ *facies* ‡ super

על־פני כל־הארץ כי כל־הגנב מזה כמוה נקה

.est sucisus *illa sicut inde* ‡ ,iurans omnis &

וכל־הנשבע מזה כמוה נקה׃

ad veniet & ,exercituum DOMINVS dixit ,*eam* * feci Exire

4 †ʸהוצאתיה נאם יהוה צבאות ובאה אל־

:*falsitate in* ‡ meo nomine in iurantis domum ad & ,furis domum

בית הגנב ואל־בית הנשבע בשמי לשקר

,eius ligna & ,eā consumet & ,eius domus medio in commorabitur &

ᶻולנה בתוך ביתו ᵃוכלתו ואת־עציו

dixit & ,me in *loquens* † angelus est egressus Et .eius lapides &

5 ואת־אבניו׃ †ויצא המלאך הדבר בי ויאמר

.hoc egrediens ‡ quid vide & ,tuos oculos nunc Leua :me ad

אלי שא נא עיניך וראה מה היוצאת הזאת׃

:egrediens *Ephah* ‡ Hæc :dixit Et ?*ipsum* * Quid :dixi Et

6 †ואמר מה־היא ויאמר זאת האיפה היוצאת

.terra vniuersa in eorum oculus † Hæc :dixit &

ויאמר זאת עינם בכל־הארץ׃

vna mulier *hæc* & :portabatur plumbi talentum ecce Et

7 †והנה ככר עפרת נשאת וזאת אשה אחת

.*Ephah* * medio in *sedens* ‡

וישבת בתוך האיפה׃

;*Ephah* † medium *ad* ‡ eam proiecit & ,impietas ‡ Hæc :dixit Et

8 †ויאמר זאת הרשעה וישלך אתה אל־תוך האיפה

ˣנשא · ‡ volabat, · * vides? · ‡ Video · † cubitorū, · ‡ cubitorū. · * est maledictio quæ egredietur · ‡ faciem · † sicut scriptū est ex vna parte ipsius, · ‡ sicut scriptū est ex altera parte ipsius, similiter · * maledictionem illam, · ʸיצא · ‡ mendaciter: · ᶻלון ᵃכלה · † qui loquebatur · ‡ est · * est? · ‡ est mensura · † est · ‡ sedebat · * mensuræ, · ‡ est · ‡ in · † mensuræ,

proiecit & .eius os *ad plumbi* lapidem

9 ויַשלך את־אבן העפרת אל־פיה׃ †ᵇואשא עיני

,earum alis in ‡ spiritus & ,*egredientes* * mulieres duæ ecce & ,vidi &

ᶜואראה והנה שתים נשים יוצאות ורוח בכנפיהם

Ephah * leuauerunt & :*ciconiæ* ‡ alæ sicut alæ † eis &

ולהנה כנפים ככנפי החסידה ᵠותשנה את־האיפה

angelum ad dixi Et .cælos inter & ,terram inter

10 בין הארץ ובין השמים׃ †ואמר אל־המלאך

?*Ephah deducentes* † istæ Quò :me in *loquentem* ‡

הדבר בי אנה המה ᵈמולכות את־האיפה׃

,Sinhar terra in *domum ei ædificandum Ad* ‡ :me ad dixit Et

11 †ויאמר אלי ᵉלבנות־לה בית בארץ שנער

.suam basem super ibi reponatur & præparetur &

ᶠוהוכן ᵍוהניחה שם על־מכנתה׃

CAP. VI. ו

quatuor ecce & ,vidi & ,meos oculos leuaui & ,sum conuersus Et

1 †ואשב ואשא עיני ואראה והנה ארבע

montes * montes & :montes duos inter *ab egredientes* ‡ ,quadrigæ

מרכבות יצאות מבין שני ההרים וההרים הרי

;rufi equi † prima quadriga In .*æris* ‡

2 נחשת׃ †במרכבה הראשנה סוסים אדמים

quadriga in Et .nigri equi secunda quadriga in &

3 ובמרכבה השנית סוסים שחרים׃ †ובמרכבה

equi quarta quadriga in & :albi equi tertia

השלישית סוסים לבנים ובמרכבה הרביעית סוסים

loquentem ‡ angelum ad dixi & ,respondi Et .fortes ;*grandinati* *

4 ברדים אמצים׃ †ᵍואען ואמר אל־המלאך הדבר

ait & ,angelus respondit Et ?mi Domine hæc † Quid :me in

5 בי מה־אלה אדני׃ †ויען המלאך ויאמר

super consistendo à egredientes * ,cælorum venti quatuor ‡ Isti :me ad

אלי אלה ארבע רחות השמים יוצאות מהתיצב על־

equi *ea in* † qua ‡ .terræ vniuersæ Dominatore

6 אדון כל־הארץ׃ †אשר־בה הסוסים

sunt egressi albi * & ,Aquilonis terram ad *egredientes* ‡ ,nigri

השחרים יצאים אל־ארץ צפון והלבנים יצאו

.Austri terram ad sunt egressi *grandinati* ‡ & :eos post *ad*

אל־אחריהם והברדים יצאו אל־ארץ התימן׃

ambulatum ire † quærebant & ,sunt egressi fortes Et

7 †והאמצים יצאו ויבקשו ʰללכת להתהלך

.terram *in* ‡ ambulauerūt & :terram *in* ‡ ambulate ,Ite :dixit Et .terram *in*

בארץ ויאמר לכו התהלכו בארץ ותתהלכנה בארץ׃

egredientes * Vide :dicendo ,me ad est locutus & ,me vocauit Et

8 †ויזעק אתי וידבר אלי לאמר ראה היוצאים

terra in meum spiritum fecerunt requiescere ,Aquilonis terram ad

אל־ארץ צפון ⁱהניחו את־רוחי בארץ

:dicendo ,me ad DOMINI verbum fuit Et .Aquilonis

9 צפון׃ †ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃

à & ,Thobijahu à ,Cheldai à ,transmigratione à Accipe

10 †לקוח מאת הגולה מחלדי מאת טוביהו ומאת

Iosiiah domum intrabis & ,illa die in tu venies & :Iedaiah

ידעיה ובאת אתה ביום ההוא ובאת בית יאשיה

.Babel de venerunt qui ,Sephaniah filij

בן־צפניה אשר־באו מבבל׃

pones & ,coronas facies & ,aurum & ,argentum sumes Et

11 †ולקחת כסף־וזהב ᵏועשית עטרות ˡושמת

.magni sacerdotis Iehosadac filij Iehosuah capite in

בראש יהושע בן־יהוצדק הכהן הגדול׃

,exercituum DOMINVS dixit Sic :dicendo ,eum ad dices Et

12 †ואמרת אליו לאמר כה אמר יהוה צבאות

,germinabit eum subter & ,eius nomen germen vir Ecce :dicendo

לאמר הנה־איש צמח שמו ומתחתיו יצמח

.DOMINI templum ædificabit &

ובנה את־היכל יהוה׃

portabit ipse & ,DOMINI templum exstruet ipse Et

13 †והוא יבנה את־היכל יהוה והוא־ᵐישא

super * sacerdos erit & :eius solio *super* dominabitur & sedebit & ,gloriam

הוד וישב ומשל על־כסאו והיה כהן על־

.*ipsos ambos* inter erit pacis consilium & ,eius solio

כסאו ⁿועצת שלום תהיה בין שניהם׃

:Iedahiah *ipsi* & ,Thobiah *ipsi* & ,Chelem *ipsi erit diademata* Et

14 †והעטרת תהיה לחלם ולטוביה ולידעיה

.DOMINI templo in memoriale in ,Sephaniah filio Chen &

ולחן בן־צפניה לזכרון בהיכל יהוה׃

plumbeū in · ᵇנשא · * egrediebantur · ‡ erat · ᶜראה ᵈנשא · † erant · ‡ milui · * mensuram · ‡ qui loquebatur · † ambulare faciunt mensuram? · ᵈילך · ‡ Vt ædificetur ei domus · ᵉבנה ᶠכון · ᵍינח · ‡ egrediebantur · * erant · † ærei. · † erant · * varij · ‡ qui loquebatur · ᵍענה · † sunt · ‡ sunt · * qui egrediuntur à loco vbi stabāt · ‡ Quadriga in · † erant · ‡ egrediebantur · * equi · ‡ varij · ‡ vt irent & ambularent · ʰילך · ‡ per · * qui egrediuntur · ⁱנוח · ᵏעשה ˡשום · ᵐנשא · * coram · vtrumque. · ⁿיעץ · ‡ coronæ erūt apud

scietis & .DOMINI templo in ædificabũt & ,venient longinqui Et

15 † ורחוקים יבאו ° ובנו בהיכל יהוה וידעתם

audiendo si ,*erit Et .vos ad me miserit exercituum DOMINVS quòd *hoc,

כי־יהוה צבאות שלחני אליכם והיה אם־שמוע

.vestri Dei DOMINI *voce in* audieritis vocem

תשמעון בקול יהוה אלהיכם׃

[o] בנה

CAP. VII. ז

DOMINI verbum fuit ,regis Dariaues quarto anno in fuit Et

1 † ויהי בשנת ארבע לדריוש המלך היה דבר־יהוה

domũ† misit Et‖ .Chisleu† *in* noni mensis* quarta in ,Zechariah ad

2 אל־זכריה בארבעה לחדש התשעי בכסלו׃ † וישלח בית־

facies * orandum ad :eius viros & ,melech-Reghem & ,Sareser ipsũ Dei

אל שראצר ורגם־מלך ואנשיו [p] לחלות את־פני

DOMINI domo in † qui sacerdotes ad *dicendũ* Ad* .DOMINI

3 יהוה׃ † לאמר אל־הכהנים אשר לבית־יהוה

,quinto mense in flebo Nunquid :dicendo ,prophetas ad & ,exercituũ

צבאות ואל־הנביאים לאמר האבכה בחדש החמשי

? annis tot iam feci quemadmodum ,†me separando

הנזר כאשר [q] עשיתי זה כמה שנים׃

:dicendo me ad exercituum DOMINI verbum fuit Et

4 † [r] ויהי דבר־יהוה צבאות אלי לאמר׃

Cùm :dicendo sacerdotes ad & ,terræ populum omnem ad Dic

5 † אמר אל־כל־עם הארץ ואל־הכהנים לאמר כי־

,annis septuaginta iam & *septima in & quinta in *plangere*† & ,ieiunaretis

[s] צמתם וספוד בחמישי ובשביעי וזה שבעים שנה

cùm & ,*comedetis** quando Et ?*ego mihi** ieiunastis ieiunium nunquid

6 הצום [s] צמתני אני׃ † וכי תאכלו וכי

Nonne ?*bibentes* * vos & ,*comedentes* ‖ vos* nonne ,*bibetis* †

7 [t] תשתו הלוא אתם האכלים ואתם השתים׃ † הלוא את־

prophetarum manum per DOMINVS prædicauit quæ verba*

הדברים אשר קרא יהוה ביד הנביאים

eius vrbes & ,*quietam*† & ,*habitantem* Ierusalaim *existendo in*† , priorum

הראשנים בהיות ירושלם ישבת ושלוה ועריה

?*sedentem planiciem & meridiem*† & ;eius *circuitus*‖

סביבתיה והנגב והשפלה ישב׃

:dicendo ,Zechariah ad DOMINI verbum fuit Et

8 † ויהי דבר־יהוה אל־זכריה לאמר׃

veritatis * Iudicium :dicendo ,exercituum DOMINVS dixit Sic

9 † כה אמר יהוה צבאות לאמר משפט [u] אמת

.suo fratre cũ vnusquisq; facite miserationes & ,misericordiã & ;iudicate

שפטו וחסד ורחמים עשו איש את־אחיו׃

:opprimatis ne *afflictum*† & ,peregrinum ,pupillum & ,viduam Et

10 † ואלמנה ויתום גר ועני אל־תעשקו

. vestro corde in cogitetis ne *sui fratris** vnusquisque malum &

ורעת איש אחיו אל־תחשבו בלבבכם׃

suas aures & ,*deflectentem* scapulam dederunt & ,attendere renuerũt Et

11 † וימאנו להקשיב ויתנו כתף סררת ואזניהם

,adamantem †posuerunt suum cor Et .*audiendo ab* aggrauauerunt

12 הכבידו משמוע׃ † ולבם [x] שמו שמיר

exercituũ DOMINVS misit quæ verba & ,legem *audiendo ab**

משמוע את־[y] התורה ואת־הדברים אשר שלח יהוה צבאות

magna ira fuit Et .priorum prophetarum manũ per ,suo spiritu in

ברוחו ביד הנביאים הראשנים ויהי קצף גדול

,prædicauit quemadmodũ ,fuit Et .exercituum DOMINO à

13 מאת יהוה צבאות׃ † ויהי כאשר־קרא

DOMINVS dixit ,exaudiam non & ,clamabunt sic ;audierunt non &

ולא שמעו כן יקראו ולא אשמע אמר יהוה

,*illas* nescierunt quas gentes omnes in eos *exturbaui* Et .exercituum

14 צבאות׃ † ואסערם על כל־הגוים אשר לא־ידעום

terram posuerũt & :*redeunte à & transeunte à* ,eos post est desolata terra &

והארץ נשמה אחריהם מעבר [a] ומשב [b] וישימו ארץ־

.desolationem in *desiderij*†

חמדה לשמה׃

CAP. VIII. ח

:dicendo ,†exercituum DOMINI verbum fuit Et

1 † ויהי דבר־יהוה צבאות לאמר׃

zelo Siion sum Zelatus :exercituum DOMINVS dixit Sic

2 † כה אמר יהוה צבאות קנאתי לציון קנאה

:DOMINVS dixit Sic .eam sum zelatus magna ira & :magno

3 גדולה וחמה גדולה קנאתי לה׃ † כה אמר יהוה

vocabitur & :Ierusalaim medio in habitabo & ,Siion ad sum Reuersus

שבתי אל־ציון ושכנתי בתוך ירושלם ונקראה

.*sanctitatis** mons ,exercituũ DOMINI mons & ,veritatis Ciuitas ,Ierusalaim

ירושלם עיר [c] האמת והר־יהוה צבאות הר הקדש׃

senes habitabunt Adhuc :exercituum DOMINVS dixit Sic

4 † כה אמר יהוה צבאות עד ישבו זקנים

multitudine p̃ *sua* manu in *eius fulctũ viri* & ,Ierusalaim plateis in anus &

וזקנות ברחבות ירושלם ואיש משענתו בידו מרב

5 puellis & pueris implebuntur ciuitatis plateæ Et .dierum

ימים׃ † ורחבות העיר ימלאו ילדים וילדות

:exercituum DOMINVS dixit Sic .eius plateis in ludentibus

6 משחקים ברחבתיה׃ † כה אמר יהוה צבאות

etiam † : illis diebus in illius populi residui oculis in erit *mirum* Si

כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם גם־

? exercituum DOMINVS dixit ,erit *mirum* meis oculis in

בעיני יפלא נאם יהוה צבאות׃

meũ populũ *faciens* saluũ ego Ecce :exercituũ DOMINVS dixit Sic

7 † כה אמר יהוה צבאות הנני [d] מושיע את־עמי

,eos adducam Et .Solis occasus terra de & , orientis terra de

8 מארץ מזרח ומארץ מבוא השמש׃ † [e] והבאתי אתם

ero ego & ,populũ in mihi erũt & :Ierusalaim medio in habitabunt &

ושכנו בתוך ירושלם והיו־לי לעם ואני אהיה

DOMINVS dixit Sic .iustitia in & veritate in Deum in eis

9 להם לאלהים באמת ובצדקה׃ † כה־אמר יהוה

istis diebus in *audientes* † ,vestræ manus Confortentur :exercituum

צבאות תחזקנה ידיכם השמעים בימים האלה

domus est fundata* die in † qui ,prophetarũ ore de hæc verba

את הדברים האלה מפי הנביאים אשר ביום יסד בית־

.ædificari templum † ,exercituum DOMINI

יהוה צבאות ההיכל [f] להבנות׃

merces & ,fuit non hominis merces *illorum dierum facies ad* Quia

10 † כי לפני הימים ההם שכר האדם לא נהיה ושכר

,angustia præ pax † non introeunti & ,exeunti & : *ipsa** non animalis

הבהמה איננה וליוצא ולבא אין־שלום מן־ [g] הצר

.suum *socium*‖ in *virum* ,*hominem omnem misi* &

ואשלח את־כל־האדם איש ברעהו׃

:huius populi residuo *ego* † priores dies iuxta non nunc Et

11 † ועתה לא כימים הראשנים אני לשארית העם הזה

dabit vitis :† pacis semen Sed .exercituum DOMINVS dixit

12 נאם יהוה צבאות׃ † כי־זרע השלום הגפן תתן

:suũ rorem dabunt cœli & ,suum *germen* dabit terra & ,suũ fructum

[h] פריה והארץ תתן את־יבולה והשמים יתנו טלם

.hæc vniuersa huius populi residuum faciam possidere &

והנחלתי את־שארית העם הזה את־כל־אלה׃

,Iehudah domus gentibus in maledictio eratis sicut erit Et

13 † והיה כאשר [i] הייתם קללה בגוים בית יהודה

,timeatis ne:benedictio eritis & ,vos seruabo sic ,Israel domus &

ובית ישראל כן אושיע אתכם והייתם ברכה אל־תיראו

:exercituum DOMINVS dixit sic Quia .vestræ manus confortentur

14 תחזקנה ידיכם׃ † כי כה אמר יהוה צבאות

vestros† patres *faciẽdo** irasci *in** ,vobis *malefacere** cogitaui Quemadmodũ

כאשר זממתי [k] להרע לכם בהקציף אבתיכם

.sum misertus non & :exercituum DOMINVS dixit ,me

אתי אמר יהוה צבאות ולא נחמתי׃

,Ierusalaim benefacere istis diebus in cogitaui ,sum cõuersus Sic

15 † כן [l] שבתי זממתי בימים האלה להיטיב את־ירושלם

.facietis quæ verba † Hæc .timeatis ne :Iehudah domui &

16 ואת־בית יהודה אל־תיראו׃ † אלה הדברים אשר [m] תעשו

iudicium & ,veritatem ;suo *socio* cum vnusquisq; veritatem Loquimini

דברו אמת איש את־רעהו אמת ומשפט

sui *socij* malum vnusquisq; Et .vestris portis in iudicate pacis

17 שלום שפטו בשעריכם׃ † ואיש את־רעת רעהו

:diligatis ne *falsitatis** iuramentum & ,vestris cordibus in cogitetis ne

אל־תחשבו בלבבכם ושבעת שקר אל־תאהבו

.DOMINVS dixit ,odi quæ † hæc omnia quia

כי את־כל־אלה אשר שנאתי נאם־יהוה׃

:dicendo ,me ad exercituum DOMINI verbum fuit Et

18 † ויהי דבר־יהוה צבאות אלי לאמר׃

ieiunium & ,quarti Ieiunium :exercituum DOMINVS dixit Sic

19 † כה־אמר יהוה צבאות צום הרביעי וצום

domui erit ,decimi ieiunium & ,septimi ieiunium & ,quinti

החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית־

veritatẽ Et .*bonas* * solẽnitates in & ,lætitiam in & ,gaudium in Iehudah

יהודה [n] לששון ולשמחה ולמעדים טובים [o] והאמת

Adhuc : exercituum DOMINVS dixit Sic .diligite pacem &

20 והשלום אהבו׃ † כה אמר יהוה צבאות עד

.*multarum** vrbium habitatores & ,populi venient quò †

אשר יבאו עמים וישבי ערים רבות׃

,eundo Eamus : dicendo ,*vnam** ad * vnius habitatores ibunt Et

21 † והלכו ישבי אחת אל־אחת לאמר נלכה הלוך

Marginal notes (CAP. VII): *die †Nouembri. ‖Postquam captiuitas *in *faciem [p] חלה; *Vt dicerent †erant; †à cibis, [q] עשה; [r] היה; †plangeretis *die; [s] צום; *propter me? *comeditis, †bibitis, *propter ‖comeditis *bibitis ? [t] שתה; *eiusmodi sunt †quũ Ierusalaim habitaret cõfidẽter, *esset quieta, ‖in circuitu, *pars meridiana atque campestris habitaretur? *verum [u] אמן; †pauperem; *de fratre suo; auersam, ne audirent. †vt [x] שום; *ne audirent [y] ירה; dispersi; vt non esset transiens & rediens: [a] שוב [b] שום; †desiderabile; †ad me, ; *sanctus. [c] אמן

Marginal notes (CAP. VIII): viro erit baculus; difficile †nunquid difficile; facio [d] ישע; [e] בוא; †qui auditis; †sunt *qua; †qua cœpit [f] בנה; ante dies hos; *fuit: †erat [g] צור; effudi omnes homines vnumquemq; ‖proximum; †faciam; †erit:; fructum [h] פרה; [i] היה; *vt malefacerem *cùm *fecerunt †vestri [k] רוע; [l] שוב; †sunt [m] עשה; proximo; proximi; *mendax; †sunt; *præclaras. [n] שוש [o] אמן; †erit tempus *magnarum.; *vrbis *alteram,

:exercituū DOMINVM *quærendū ad** &, DOMINI *facies* *deprecandum ad*

9 לחלות את־פני יהוה ולבקש את־יהוה צבאות

robustæ gentes & multi populi venient Et .ego etiam , vadam

22 אלכה גם־אני׃ †ובאו עמים רבים וגוים עצומים

deprecandū ad & :Ierusalaim in exercituū DOMINVM quærendū ad

לבקש את־יהוה צבאות בירושלם ולחלות

diebus In :exercituum DOMINVS dixit Sic .DOMINI *facies**

23 את־פני יהוה׃ †כה אמר יהוה צבאות בימים

:gentium linguis omnibus ex homines decem apprehēdent quum illis

ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשנות הגוים

,vobiscum Ibimus :dicendo ,Iehudæi viri oram *in* apprehendent &

והחזיקו בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם

.*vobiscum Deum audiuimus quia

כי שמענו אלהים עמכם׃

vt deprecemur faciem ‡quæramus — 9 חלה — *faciem — *esse,

CAP. IX. ט

Dammesec & ,Chadrach terra in DOMINI verbi *Onus**

1 †משא דבר־יהוה בארץ חדרך ודמשק

tribuum omniū & ,hominis oculus†DOMINVM ad quia :eius requiei

מנחתו כי ליהוה עין אדם וכל שבטי

,Sidon & ,Sor ,ea in terminabit Chamath etiam Et .Israel

2 ישראל׃ †וגם־חמת תגבל־בה צר וצידון

: sibi munitionem Sor ædificauit Et .valde fuit sapiens quia

3 כי חכמה מאד׃ †ותבן צור מצור לה

.platearum lutum vt ,aurum & ,*puluerem* tanquā argentum coaceruauit & humum,

ותצבר־כסף כעפר וחרוץ כטיט חוצות׃

:eius fortitudinē mari in percutiet & ,eā faciet expellere Domin⁹ Ecce

4 †הנה אדני יורשנה והכה בים חילה

,Hazzah & ;timebit & ,Aschelon Videbit .*comedetur* igni in ipsā &

5 והיא באש תאכל׃ †תרא אשקלון ותירא ועזה

peribit & :eius aspectus *pudebit* † quoniam ,Hecron & ;valde dolebit &

ותחיל מאד ועקרון כי־הוביש מבטה ואבד

habitabit Et .habitabitur non Aschelon & ,Hazzah de rex

6 מלך מעזה ואשקלון לא תשב׃ †וישב

.Pelistim superbiam faciam succidere & : Asdod in spurius

ממזר באשדוד והכרתי גאון פלשתים׃

eius abominationes & ,eius ore de eius *sanguines* faciam remouere Et

7 †והסרתי דמיו מפיו ושקציו

erit & : nostro Deo ipse etiam relinquetur & ,eius *dentes* † *inter* ex

מבין שניו ונשאר גם־הוא לאלהינו והיה

castrametabor Et .Iebusæus sicut Hecron & ,Iehudah in dux veluti

8 כאלף ביהודה ועקרון כיבוסי׃ †וחניתי

eos super trāsibit nō & ;redeūte à & ,transeūte à exercitu ab ‡,meæ domui

לביתי מצבה מעבר ומשב ולא־יעבר עליהם

filia valde Exulta .meis oculis in vidi nunc quia :exactor vltrà

9 עוד נגש כי־עתה ראיתי בעיני׃ †גילי מאד בת־

saluatus & ,iustus tibi veniet tuus rex Ecce.Ierusalaim filia iubila ,Siion

ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע

.*asinarum** filium pullum super & ,asinum super equitans & ,humilis :ipse

הוא עני ורכב על־חמור ועל־עיר בן־אתנות׃

:Ierusalaim de *equum*† & ,Ephraim de *currum** faciam succidere Et

10 †והכרתי־רכב מאפרים וסוס מירושלם

eius potestas & :gentibus pacem loquetur & ,*belli*‡ arcus *succidetur*‡ &

ונכרתה קשת מלחמה ודבר שלום לגוים ומשלו

.terræ *fines** ad vsque flumine à & ,mare ad vsque mari à

מים עד־ים ומנהר עד־אפסי־ארץ׃

cisterna de tuos vinctos emisi :tui fœderis sanguine in‖ tu Etiam

11 †גם־את בדם־בריתך שלחתי אסיריך מבור

: *spei*‡ vincti ,*munitionem*‖ ad Conuertimini .*ea in* aqua‡ non†

12 אין מים בו׃ †שובו לבצרון אסירי התקוה

.tibi reddam *duplum** annuncians hodie etiam

גם־היום מגיד משנה אשיב לך׃

, Ephraim *impleui* † ,arcum ‖ Iehudah mihi extendi Quoniam

13 †כי־דרכתי לי יהודה קשת מלאתי אפרים

te ponam & :Iauan tuos filios super Siion tuos filios suscitaui &

ועוררתי בניך ציון על־בניך יון ושמתיך

exibit & ,conspicietur eis *super* DOMINVS Et .fortis gladium veluti

14 כחרב גבור׃ †ויהוה עליהם יראה ויצא

vadet & , clanget tuba in Deus Dominus & :eius iaculum fulgur vt

כברק חצו ואדני יהוה בשופר יתקע והלך

,eos *super* proteget exercituum DOMINVS .*austri turbinibus in*‡

15 בסערות תימן׃ †יהוה צבאות יגן עליהם

tumultuabuntur ,bibentque ,fundæ lapidibus subiicient & ,*comedent*‡ &

ואכלו וכבשו אבני־קלע ושתו המו

.altaris anguli tanquam ,peluis vt se replebunt & :vinum sicut

כמו־יין ומלאו כמזרק כזוית מזבח׃

*Prophetia — נשא — †erit — s בנה, humum, — t נכה, consumetur. — v ראה — †pudore afficietur — x בוש y נבט — y ישב — z סור — sanguinem — †dentibus — a שנן — ero sicut castra — ‡vt nō timeat — b שוב — c ראה — d רוע — ‡ vnius ex asinabus. — e ענה — *quadrigas †equos ‡ succidentur *bellici, — *terminos — ‖Ierusalaim exulta — †in qua ‡erat ‖ Deū qui est munitio vestra, vos qui ‡ vestram expectatis redēptionem: *duplicia — f נגד — ‖ tanquam †extendi vt sagittam — g שום — h חצץ — ‡vt turbines venti australis. — i גנן — ‡consument, — k המה

pecu‡ sicut ,illa die in eorum Deus DOMINVS eos seruabit Et

16 †והושיעם יהוה אלהיהם ביום ההוא כצאן

;eius *humum* †super *se eleuantes* * coronæ lapides quia :suum populum

17 עמו כי אבני־נזר מתנוססות על־אדמתו׃

frumentum ?eius pulchritudo quāta & ;eius bonitas quanta Quia

†כי מה־טובו ומה־יפיו דגן

. virgines faciet *germinare* nouum vinum & ,iuuenes

בחורים ותירוש ינובב בתלות׃

‡oues — l ישע — *eleuantur †terram — m יפה — cantare

CAP. X. יוד

DOMINVS ,serotinam tempore *in* †pluuiam DOMINO à Petite

1 †שאלו מיהוה מטר בעת מלקוש יהוה

herbam vnicuiq; ,eis‡ dabit imbris pluuiam & :coruscationes *faciens*†

עשה חזיזים ומטר־גשם יתן להם לאיש עשב

diuini & ,vanitatem sunt *locutæ*‡ imagines † Quia .agro in

2 בשדה †כי התרפים דברו־און והקוסמים

:consolabantur vanè ,sunt locuti *vanitatis**somnia & ,mendaciū viderunt

חזו שקר וחלמות השוא ידברו הבל ינחמון

.pastor ‡ non quia ,se humiliauerūt ,*pecus*† sicut ,‡sunt profecti idcirco

על־כן נסעו כמו־צאן יענו כי־אין רעה׃

: visitabo hircos contra & ,meus *nasus**est iratus pastores Contra

3 †על־הרעים חרה אפי ועל־העתודים אפקוד

,Iehudah domū ,suū gregem exercituum DOMINVS visitauit quia

כי־פקד יהוה צבאות את־עדרו את־בית יהודה

,angulus‡ ipso Ex . bello in suæ gloriæ equum tanquā eos posuit &

4 ושם אותם כסוס הודו במלחמה׃ †ממנו פנה

exactor‡ omnis egredietur ipso ex :belli arcus ipso ex ,palus ipso ex

ממנו יתד ממנו קשת מלחמה ממנו יצא כל־נוגש

,bello in* platearum luto in cōculcantes fortes sicut erunt Et .simul

5 יחדו׃ †והיו כגברים בוסים בטיט חוצות במלחמה

ascensores afficientur pudore & :eis cum DOMINVS quia ,pugnabūt &

ונלחמו כי יהוה עמם והבישו רכבי

Ioseph domum & ,Iehudah domum roborabo Et .equorum

6 סוסים׃ †וגברתי את־בית יהודה ואת־בית יוסף

quādo sicut erunt & ,corū sum misertus quia ,eos conuertam & ;seruabo

אושיע והושבותים כי רחמתים והיו כאשר

.eos exaudiam & ,eorum Deus DOMINVS ego quia :eos elongaui non

לא־זנחתים כי אני יהוה אלהיהם ואענם׃

:vinum *tanquam*† eorum cor lætabitur & ,Ephraim *fortis vt* erunt Et

7 †והיו כגבור אפרים ושמח לבם כמו־יין

.DOMINO in eorū cor exultabit ;lætabuntur & ,videbunt eorum filij Et

ובניהם יראו ושמחו יגל לבם ביהוה׃

,multiplicabūtur & :eos redemi quia ,illos cōgregabo & ,eis Sibilabo

8 †אשרקה להם ואקבצם כי פדיתים ורבו

longinquis in & ,populos in eos seminabo Et .fuerūt multiplicati sicut

9 כמו רבו׃ †ואזרעם בעמים ובמרחקים

.reuertentur & ,suis filiis cum viuent & :mei recordabuntur

יזכרוני וחיו את־בניהם ושבו׃

ad & :eos congregabo Assur de & ,Aegypti terra è eos reducam Et

10 †והשבותים מארץ מצרים ומאשור אקבצם ואל־

. eis *inuenietur* non & ,eos adducam Lebanon & ,Ghilhad terram

ארץ גלעד ולבנון אביאם ולא ימצא להם׃

siccabūtur & ,fluctus mari in percutiet & ,angustia mare in trāsibit Et

11 †ועבר בים צרה והכה בים גלים והבישו

sceptrum & , Assur superbia deponetur & : fluminis profunda omnia

כל מצולות יאור והורד גאון אשור ושבט

eius nomine in & ,DOMINO in eos roborabo Et . recedet Aegypti

12 מצרים יסור׃ †וגברתים ביהוה ובשמו

.DOMINVS dixit ,ambulabunt

יתהלכו נאם יהוה׃

†oportuno — †facit ‡ex — †per ‡locuti — *vana — m חזה — ‡in captiuitatem, †pecudes ‡est — n ענה — *furor — o רעה — ‡erit — ‡præfectus — p יצא — *inimicos — q היה — r יבש — s ישע — quasi gigas viri †sicut bibētis — t ראה — v פדה — x חיה — y שוב sufficiet — z בוא — a יבש — b ירד

CAP. XI. יא

.tuas cedros *in* ignis *comedat** & : *tuas fores*‡ Lebanon Aperi

1 †פתח לבנון דלתיך ותאכל אש בארזיך׃

:sunt vastati magnifici quoniam ,cedrus cecidit quia ,abies Vlula

2 †הילל ברוש כי־נפל ארז אשר אדירים שדדו

. munita sylua *cecidit* †quoniam ,Basan quercus vlulate

הילילו אלוני בשן כי ירד יער הבצור׃

: eorum *fortitudo* ‡ est vastata quoniam ,pastorum vlulatus Vox

3 †קול יללת הרעים כי שדדה אדרתם

.Iarden superbia est vastata quoniam ,*leunculorum* ‡ rugitus vox

קול שאגת כפירים כי שדד גאון הירדן׃

.occisionis *pecus** Pasce :meus Deus DOMINVS dixit Sic

4 †כה אמר יהוה אלהי רעה את־צאן ההרגה׃

;dicet ,ea *videntes*† & ,delinquent non & ,*ea* occident *ea* ementes Quæ

5 †אשר קניהן יהרגן ולא יאשמו ומכריהן יאמר

‡portā tuam: *consumat — c ילל — †prostrata est הבציר ק — ‡magnificentia — d רעה — ‡catulorum leonum, — e גאה — *pecora †quilibet vēdentium — f קנה

.eis *ſuper* parcet non eorũ paſtor & :ſum *ditatus &* ,DOMINVS benedictus

בָּרוּךְ יְהוָה וַאעְשִׁר וְרֹעֵיהֶם לֹא יַחְמוֹל עֲלֵיהֶן׃

:DOMINVS dixit ,terræ habitatoribus *ſuper* vltrà parcam non Nam*

6 †כִּי לֹא אֶחְמוֹל עוֹד עַל־יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ נְאֻם־יְהוָה

manu in & ,ſui *ſocij*‡manu in *virum hominem faciens*†inueniri ego ecce &

וְהִנֵּה אָנֹכִי מַמְצִיא אֶת־הָאָדָם אִישׁ בְּיַד־רֵעֵהוּ וּבְיַד

.eorum manu de eruam non & ,terram *contundent*‡& ,ſui regis

מַלְכּוֹ וְכִתְּתוּ אֶת־הָאָרֶץ וְלֹא [g]אַצִּיל מִיָּדָם׃

aſſumpſi & :*pecoris afflictos*† profectò ,occiſionis *pecus* * paſcam Et

7 †וָאֶרְעֶה אֶת־צֹאן הַהֲרֵגָה לָכֵן [h]עֲנִיֵּי הַצֹּאן [i]וָאֶקַּח־

vocaui *vnam* ‡ & ,*Nobam* ‡ vocaui vnam ,virgas duas mihi

לִי שְׁנֵי מַקְלוֹת לְאַחַד קָרָאתִי נֹעַם וּלְאַחַד קָרָאתִי

paſtores tres feci ſuccidere Et .*pecus*† paui & ,*Chobelim**

8 חֹבְלִים וָאֶרְעֶה אֶת־הַצֹּאן׃ †וָאַכְחִד אֶת־שְׁלֹשֶׁת הָרֹעִים

eorum anima etiam & ,*eis in*‡ mea anima eſt *abbreuiata*‡& :vno menſe in

בְּיֶרַח אֶחָד וַתִּקְצַר נַפְשִׁי בָּהֶם וְגַם־נַפְשָׁם

*moribundum** :vos paſcam Non :dixi Et .me in nauſeauit

9 בָּחֲלָה בִי׃ †וָאֹמַר לֹא אֶרְעֶה אֶתְכֶם [k]הַמֵּתָה

,deuorent ‡ reliquæ ‡ & :ſuccidatur *abſcindendum* †& :moriatur

תָמוּת וְהַנִּכְחֶדֶת תִּכָּחֵד וְהַנִּשְׁאָרוֹת תֹּאכַלְנָה

,*Nobam*† meam virgam tuli Et .*ſua ſociæ** carnem vnaquæq;

10 אִשָּׁה אֶת־בְּשַׂר רְעוּתָהּ׃ †וָאֶקַּח אֶת־מַקְלִי אֶת־נֹעַם

cum pepigi quod ,meum pactum *diſſipandum ad*‡ :eam abſcidi &

וָאֶגְדַּע אֹתוֹ לְהָפִיר אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת־

ſic cognouerunt & :illa die in eſt irritum Et .populis omnibus

11 כָּל־הָעַמִּים׃ [l]†וַתֻּפַר בַּיּוֹם הַהוּא וַיֵּדְעוּ כֵן

.*ipſum*†DOMINI verbum quòd ,me *cuſtodientes* ,*pecoris afflicti**

[m]עֲנִיֵּי הַצֹּאן הַשֹּׁמְרִים אֹתִי כִּי דְבַר־יְהוָה הוּא׃

,meam mercedẽ afferte ,veſtris oculis in‡bonum Si :eos ad dixi Et

12 †וָאֹמַר אֲלֵיהֶם אִם־טוֹב בְּעֵינֵיכֶם [n]הָבוּ שְׂכָרִי

triginta meam mercedem appenderunt & :ceſſate ,*non ſi &*‡

וְאִם־לֹא חֲדָלוּ וַיִּשְׁקְלוּ אֶת־שְׂכָרִי שְׁלֹשִׁים

,*fictorem* ‖ ad *illum** Proiice :me ad DOMINVS dixit Et .argenteis

13 כָּסֶף׃ †וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הַשְׁלִיכֵהוּ אֶל־הַיּוֹצֵר

triginta tuli & :eis *deſuper*‡ ſum appreciatus *qua* ,*gloriæ magnificentiam*†

אֶדֶר הַיְקָר אֲשֶׁר יָקַרְתִּי מֵעֲלֵיהֶם [o]וָאֶקְחָה שְׁלֹשִׁים

.*fictorem*‖ ad DOMINI domum *illud*‡ proieci & ;argenteos

הַכֶּסֶף וָאַשְׁלִיךְ אֹתוֹ בֵּית יְהוָה אֶל־הַיּוֹצֵר׃

diſſipandum ad ,*Chobelim** ,ſecundam meam virgam præcidi Et

14 †וָאֶגְדַּע אֶת־מַקְלִי [p]הַשֵּׁנִי אֵת הַחֹבְלִים [q]לְהָפֵר

.Iſrael inter & ,Iehudah inter fraternitatem

אֶת־הָאַחֲוָה בֵּין יְהוּדָה וּבֵין יִשְׂרָאֵל׃

.ſtulti paſtoris vas tibi ſume Adhuc :me ad DOMINVS dixit Et

15 †וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי עוֹד קַח־לְךָ כְּלִי רֹעֶה אֱוִלִי׃

non ,ſucciſa ‡ ,terra in paſtorem *ſuſcitans* † ego ecce Quia

16 †כִּי הִנֵּה־אָנֹכִי [r]מֵקִים רֹעֶה בָּאָרֶץ הַנִּכְחָדוֹת לֹא־

ſtantem † :ſanabit non contritum *& ,quæret non *iuuenem*‡,viſitabit

יִפְקֹד הַנַּעַר לֹא־יְבַקֵּשׁ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת לֹא יְרַפֵּא הַנִּצָּבָה

.abrumpet eorũ vngulas & ,comedet pinguis carnem & ,*ſuſtentabit*‡ non

לֹא יְכַלְכֵּל וּבְשַׂר הַבְּרִיאָה יֹאכַל וּפַרְסֵיהֶן יְפָרֵק׃

,eius brachium ſuper Gladius .*pecoris** derelictor ,*vani*‖ paſtor *Væ*‡

17 †הוֹי רֹעִי הָאֱלִיל עֹזְבִי הַצֹּאן חֶרֶב עַל־זְרוֹעוֹ

oculus & ,areſcet areſcendo eius brachium :eius dextrum oculum ſuper &

וְעַל־עֵין יְמִינוֹ זְרֹעוֹ יָבוֹשׁ תִּיבָשׁ וְעֵין

.*caligabit caligando* † eius dexter

יְמִינוֹ כָּהֹה תִכְהֶה׃

quia diues factus · *Equidem · †facio vnũquemque ‡proximi ‡concutient · [g]נָצַל · * pecora †pauperes pecorum: · [h]עָנָה [i]לָקַח · ‡iucunditatẽ, ‡alteram *diſſipantes, †pecora. ‡afflicta ‡ propter eos *qđ moritur, · [k]מוּת · †quod ſuccidıtur, ‡quæ ſunt ‡ oues *alterius. †iucunditatẽ, ‡vt irritum facerem · [l]פּוּר · * pauperes pecorum, qui cuſtodiunt †erat. ‡eſt · [m]עָנָה · [n]יָהַב · ‡ ſin autem · *illos ‖theſaurariũ, †magnificũ precium, quo ‡ab · [o]לָקַח · ‡illos in ‖theſaurariũ. * diſſipantes, vt diſſiparem · [p]שָׁנָה [q]פּוּר · †ſuſcito ‡quæ ſunt · [r]קוּם · ‡quod puſillũ eſt *quod eſt †quod ſtat, ‡ſuſtinebit, ‡O ‡idoli, *pecorum. · †obſcurando obſcurabitur.

CAP. XII. יב

extendens‡DOMINVS Dixit :Iſrael ad DOMINI verbi *Onus*‡

1 [s]†מַשָּׂא דְבַר־יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל נְאֻם־יְהוָה נֹטֶה

.eius *interiori*†in hominis ſpiritum *formans**& ,terram *fundans*‡& ,cœlos

שָׁמַיִם וְיֹסֵד אָרֶץ וְיֹצֵר רוּחַ־אָדָם בְּקִרְבּוֹ׃

populis omnibus *ſoporis ſcyphum*‡ Ieruſalaim *ponens*‡ ego Ecce

2 †הִנֵּה אָנֹכִי [t]שָׂם אֶת־יְרוּשָׁלַ‍ִם סַף־רַעַל לְכָל־הָעַמִּים

.Ieruſalaim contra obſidione in erit Iehudah ſuper etiam & :*circum**

סָבִיב וְגַם עַל־יְהוּדָה יִהְיֶה בַמָּצוֹר עַל־יְרוּשָׁלָ‍ִם׃

oneris † lapidem Ieruſalaim ponam ,illa die in erit Et

3 †וְהָיָה בַיּוֹם־הַהוּא אָשִׂים אֶת־יְרוּשָׁלַ‍ִם אֶבֶן מַעֲמָסָה

colligentur & :*incidentur incidendo* ,*eo ſe onerantes*‡ omnes :populis omnibus

לְכָל־הָעַמִּים כָּל־עֹמְסֶיהָ שָׂרוֹט יִשָּׂרֵטוּ וְנֶאֶסְפוּ

.terræ gentes omnes eum aduerſus

עָלֶיהָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃

,ſtupore in equum omnẽ Percutiam ,DOMINVS dixit illa die In

4 †בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָה [v]אַכֶּה כָל־סוּס [x]בַּתִּמָּהוֹן

‡ Prophetia ‡qui extendit · [s]נָשָׂא · ‡fundauit *formauit † medio ‡pono ‡,calicẽ ebrietatis · [t]שׂוּם · *per circuitũ: †oneroſum, ‡ qui eũ ſubleuare contenderint, lacerando lacerabuntur: · [v]נָכָה [x]תָּמַהּ

aperiam Iehudah domum ſuper & : amentia in eius aſcenſorem &

וְרֹכְבוֹ בַּשִּׁגָּעוֹן וְעַל־בֵּית יְהוּדָה אֶפְקַח

. cæcitate in percutiam populorum equum omnem & ,meos oculos

אֶת־עֵינַי וְכֹל סוּס הָעַמִּים אַכֶּה בַּעִוָּרוֹן׃

habitatores‡ mihi robur :ſuo corde in Iehudah duces dicent Et

5 †וְאָמְרוּ אַלֻּפֵי יְהוּדָה בְּלִבָּם אַמְצָה לִי יֹשְׁבֵי

.ſuo Deo exercituum DOMINO in Ieruſalaim

יְרוּשָׁלַ‍ִם בַּיהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵיהֶם׃

,ligna inter ignis focũ ſicut ,Iehudah duces ponam illa die In

6 †בַּיּוֹם הַהוּא [y]אָשִׂים אֶת־אַלֻּפֵי יְהוּדָה כְּכִיּוֹר אֵשׁ בְּעֵצִים

ſuper‡& ,dexterã *ſuper*† deuorabunt & ,*manipulo in* ignis lampadem ſicut &

וּכְלַפִּיד אֵשׁ בְּעָמִיר וְאָכְלוּ עַל־יָמִין וְעַל־

*adhuc** Ieruſalaim habitabitur & :*circum* populos omnes ſiniſtram

שְׂמֹאול אֶת־כָּל־הָעַמִּים סָבִיב וְיָשְׁבָה יְרוּשָׁלַ‍ִם עוֹד

tentoria† DOMINVS ſeruabit Et .Ieruſalaim in *ſe ſubter*

7 תַּחְתֶּיהָ בִּירוּשָׁלָ‍ִם׃ [z]†וְהוֹשִׁיעַ יְהוָה אֶת־אָהֳלֵי

,Dauid domus gloria magnificetur non vt :principio in Iehudah

יְהוּדָה בָּרִאשֹׁנָה לְמַעַן לֹא־תִגְדַּל תִּפְאֶרֶת בֵּית־דָּוִיד

.Iehudah contra Ieruſalaim habitatoris gloria &.

וְתִפְאֶרֶת יֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ‍ִם עַל־יְהוּדָה׃

,Ieruſalaim habitatorem *ſuper* DOMINVS proteget illa die In

8 †בַּיּוֹם הַהוּא [a]יָגֵן יְהוָה בְּעַד יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ‍ִם

Dauid domus & :Dauid ſicut † illa die in *eis in corruens** erit &

וְהָיָה הַנִּכְשָׁל בָּהֶם בַּיּוֹם הַהוּא כְּדָוִיד וּבֵית דָּוִיד

.*eorum facies ad* DOMINI angelus tanquam ,Deus tanquam

כֵּאלֹהִים כְּמַלְאַךְ יְהוָה לִפְנֵיהֶם׃

,gentes omnes *diſperdendum ad*† quæram :illa die in ,erit Et

9 †וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא אֲבַקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם

domum ſuper effundam Et .Ieruſalaim contra *venientes**

10 [b]הַבָּאִים עַל־יְרוּשָׁלָ‍ִם׃ †וְשָׁפַכְתִּי עַל־בֵּית

,miſerationum & ,gratiæ ſpiritum Ieruſalaim *habitatorem*‡ ſuper & ,Dauid

דָּוִיד וְעַל יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַ‍ִם רוּחַ חֵן וְתַחֲנוּנִים

eum ſuper plangent & :transfixerunt quem me ad aſpicient &

[c]וְהִבִּיטוּ אֵלַי אֵת אֲשֶׁר־דָּקָרוּ וְסָפְדוּ עָלָיו

amarificare vt‡ ,eum ſuper *amarificare*† & ,vnigenitum ſuper planctum veluti

כְּמִסְפֵּד עַל־הַיָּחִיד [d]וְהָמֵר עָלָיו כְּהָמֵר

,Ieruſalaim in planctus erit magnus illa die In .primogenitũ ſuper

11 עַל־הַבְּכוֹר׃ †בַּיּוֹם הַהוּא יִגְדַּל הַמִּסְפֵּד בִּירוּשָׁלַ‍ִם

.Meghiddon campo in Hadadrimmon planctus ſicut

כְּמִסְפַּד הֲדַדְרִמּוֹן בְּבִקְעַת מְגִדּוֹן׃

domus familia :ſeorſum *familia* familiæ ,terra planget Et

12 †וְסָפְדָה הָאָרֶץ מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת לְבָד מִשְׁפַּחַת בֵּית־

Nathan domus familia :ſeorſum eorum mulieres & ,ſeorſum Dauid

דָּוִיד לְבָד וּנְשֵׁיהֶם לְבָד מִשְׁפַּחַת בֵּית־נָתָן

,ſeorſum Leui domus Familia .ſeorſum eorum mulieres & ,ſeorſum

13 לְבָד וּנְשֵׁיהֶם לְבָד׃ †מִשְׁפַּחַת בֵּית־לֵוִי לְבָד

eorũ mulieres & ,ſeorſum Simæi familia :ſeorſum eorũ mulieres &

וּנְשֵׁיהֶם לְבָד מִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעִי לְבָד וּנְשֵׁיהֶם

,ſeorſum *familiæ*‡ familiæ ,*reliquæ*† familiæ Omnes .ſeorſum

14 לְבָד׃ †כֹּל הַמִּשְׁפָּחוֹת הַנִּשְׁאָרוֹת מִשְׁפָּחֹת מִשְׁפָּחֹת לְבָד

.ſeorſum eorum mulieres &

וּנְשֵׁיהֶם לְבָד׃

‡erunt · [y]שׂוּם · inter manipulos, †ad ‡ad in circuitu: *rurſus in loco ſuo † tabernacula · [z]יָשַׁע · [a]גָּנַן · * qui infirm[9] fuerit inter eos †erit coram eis. · †vt conteram · *quę veniunt · [b]בּוֹא · ‡ habitatores · [c]נָבַט · †amaritudine afficientur ‡ſicut amaritudine afficitur quiſpiam · [d]מָרַר · ſingulæ · †quæ remanent ‡ſingulæ

CAP. XIII. יג

habitatorib' & Dauid domui patens vena erit illa die In

1 †בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מָקוֹר נִפְתָּח לְבֵית דָּוִיד וּלְיֹשְׁבֵי

,illa die in ,erit Et .*menſtruum in &* ,*peccatum in*‡ Ieruſalaim

2 יְרוּשָׁלָ‍ִם לְחַטַּאת [a]וּלְנִדָּה׃ †וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא

nomina faciam ſuccidere ,exercituum DOMINVS dixit

נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אַכְרִית אֶת־שְׁמוֹת

etiam & :amplius memorabuntur non & ,terra è *idolorum**

הָעֲצַבִּים מִן־הָאָרֶץ וְלֹא יִזָּכְרוּ עוֹד וְגַם אֶת־

.terra è faciam tranſire immundum ſpiritum & ,prophetas

הַנְּבִיאִים וְאֶת־רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן־הָאָרֶץ׃

cum ad dicent & ,vltra quiſpiam prophetauerit cùm ,erit Et

3 †וְהָיָה כִּי־יִנָּבֵא אִישׁ עוֹד וְאָמְרוּ אֵלָיו

mendacium quia ,viues Non :eius genitores eius mater & ,eius pater

אָבִיו וְאִמּוֹ יֹלְדָיו לֹא תִחְיֶה כִּי שֶׁקֶר

eius mater & ,eius pater eũ configent & :DOMINI nomine in es locutus

דִּבַּרְתָּ בְּשֵׁם יְהוָה וּדְקָרֻהוּ אָבִיהוּ וְאִמּוֹ

afficientur pudore ,illa die in erit Et .*ipſum prophetãdo in*‡ ,eius genitores

4 יֹלְדָיו בְּהִנָּבְאוֹ׃ †וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יֵבֹשׁוּ

induetur non & :*ipſum prophetando in*‖,ſua viſione à vnuſquiſq; ,prophetæ

הַנְּבִיאִים אִישׁ [b]מֵחֶזְיֹנוֹ בְּהִנָּבְאֹתוֹ וְלֹא יִלְבְּשׁוּ

.*mentiendum ad* ,*pili* † *pallio**

אַדֶּרֶת שֵׂעָר לְמַעַן כַּחֵשׁ׃

‡ pro expiatione peccati, & pro aſperſione. · [a]נָדַד · *ſimulachrorum · ‡ cũ prophetauerit. ‖cùm prophetauerit. · [b]חָזָה · *vltrà †piloſo, vt mentiantur.

Rimmon ad Ghebah à planicies veluti terra omnis Circundabitur*

10 †יסוב כל־הארץ כערבה מגבע לרמון

porta à se sub † habitabitur &, exaltabitur &*: Ierusalaim austrum ad

נגב ירושלם וראמה וישבה תחתיה למשער

, angulorum portam ad vsque , prioris portæ locum ad vsque Biniamin

בנימן עד־מקום שער הראשון עד־שער הפנים

. regia torcularia ad vsque Chananel turre à &

ומגדל חננאל עד יקבי המלך׃

habitabitur & : amplius erit non anathema & , ea in habitabunt Et

11 †וישבו בה וחרם לא יהיה־עוד וישבה

DOMINVS percutiet qua , plaga erit hæc Et . fiducia in Ierusalaim

12 ירושלם לבטח׃ †וזאת תהיה המגפה אשר יגף יהוה

tabefacere : Ierusalaim aduersus militauerunt qui , populos omnes

את־כל־העמים אשר צבאו על־ירושלם המק

liquefient eius oculi & , suos pedes super stans‡ ipse & , eius carnem

בשרו והוא עמד על־רגליו ועיניו תמקנה

. eorum ore in liquescet eius lingua & , suis foraminibus in

בחריהן ולשונו תמק בפיהם׃

: eis in magna DOMINI contritio erit , illa die in , erit Et

13 †והיה ביום ההוא תהיה מהומת־יהוה רבה בהם

super eius manus ascendet* & , sui socij‡ manum vnusquisq; apprehendent† Et

והחזיקו איש יד רעהו ועלתה ידו על־

colligetur‡ & : Ierusalaim in pugnabit Iehudah etiam Et . sui sodalis† manû

14 יד רעהו׃ †וגם־יהודה תלחם בירושלם ואסף

vestes & , argentum & , aurum , circum‡ gentium omnium facultas

חיל כל־הגוים סביב זהב וכסף ובגדים

, cameli , muli , equi* plaga erit sic Et . valde multitudine in

15 לרב מאד׃ †וכן תהיה מגפת הסוס הפרד הגמל

plaga sicut , illis castris in erit quod animalis omnis & , asini &

והחמור וכל־הבהמה אשר יהיה במחנות ההמה כמגפה

contra venietibus† gentibus vniuersis de residuum omne , erit Et . hæc

16 הזאת׃ †והיה כל־הנותר מכל־הגוים הבאים על־

regi se incuruandum ad‡, annum in anni sufficientia à† ascendêt & : Ierusalaim

ירושלם ועלו מדי שנה בשנה להשתחות למלך

. tabernaculorum festiuitatem celebrandû ad & , exercituum DOMINO

יהוה צבאות ולחג את־חג הסכות׃

, Ierusalaim in terræ familiis de ascenderit non qui , erit Et

17 †והיה אשר לא־יעלה מאת משפחות הארץ אל־ירושלם

erit eos super non & : exercituum DOMINO regi se incuruandum ad*

להשתחות למלך יהוה צבאות ולא עליהם יהיה

, venerit non & , ascenderit non Aegypti familia si Et . imber

18 הגשם׃ †ואם־משפחת מצרים לא־תעלה ולא באה

, gentes DOMINVS percutiet qua , plaga erit , †eos super neque

ולא עליהם תהיה המגפה אשר יגף יהוה את־הגוים

. tabernaculorum festiuitatem celebrandum ad ascenderint non quæ

אשר לא יעלו לחג את־חג הסכות׃

quæ , gentium omniû peccatum‖ & : Aegypti peccatum* erit Hoc‡

19 †זאת תהיה חטאת מצרים וחטאת כל־הגוים אשר

. tabernaculorum festiuitatem celebrandum ad ascenderint non

לא יעלו לחג את־חג הסכות׃

: DOMINO sanctitas equi tintinnabula super erit illa die In

20 †ביום ההוא יהיה על־מצלות הסוס קדש ליהוה

. altari coram pelues sicut , DOMINI domo in lebetes erit† &

והיה הסירות בבית יהוה כמזרקים לפני המזבח׃

DOMINO sanctitas Iehudah in & , Ierusalaim in lebes omnis erit Et

21 †והיה כל־סיר בירושלם וביהודה קדש ליהוה

coquent & , eis ex sument & , immolantes omnes venient Et . exercituû

צבאות ובאו כל־הזבחים ולקחו מהם ובשלו

exercituum DOMINI domo in vltrà mercator † erit non Et . eis in‡

בהם ולא־יהיה כנעני עוד בבית־יהוה צבאות

. illa die in

ביום ההוא׃

‡ Erit in ambitu — 1 סבב — * quæ tunc — † in loco suo — occisio — confidenter. — m נגף — liquefiet caro — n מקק — ‡ itabit — ‡ apprehendet — ‡ amici — * succidetur — o עלה — † amici — ‡ cōgregabuntur opes — ‡ in circuitu, — * equorum, & mulorum, & camelorû, & asinorum, & omnium iumentorum, quæ erunt — † quæ veniût — p יתר — ‡ ab anno — ‡ ad adorandum regem Dominum — q שחה — s חגג — t סכך — * vt adorent regem Dominum — † erit pluuia, sed — v עלה — x סכך — ‡ Hæc — * pœna peccati ‖ peccati — x צלל — equorum — † erunt — ‡ ex — † Chenahanæus

quoniam , ego humum colens‡ vir : ego* propheta Non : ‡ dicet Et

5 †ואמר לא נביא אנכי איש עבד אדמה אנכי כי

Quid : eum ad dicet Et . meis pueritiis‡ à me fecit acquirere† Adam

6 אדם הקנני מנעורי׃ †ואמר אליו מה

domo† sum percussus quibus‡ : dicet & ? tuas manus inter istæ plagæ*

המכות האלה בין ידיך ואמר אשר הכיתי בית

super & , meum pastorem super te suscita , gladie O . me diligentium

7 מאהבי׃ †חרב עורי על־רעי ועל־

, pastorem percute* : exercituû DOMINVS dixit , meû proximû virum

גבר עמיתי נאם יהוה צבאות הך את־הרעה

. paruulos super meam manum conuertam & , pecus dispergentur &

ותפוצין הצאן והשבתי ידי על־הצערים׃

, succidetur ea in duorum os† , DOMINVS dixit , terra omni* in erit Et

8 †והיה בכל־הארץ נאם־יהוה פי־שנים בה יכרתו

partem tertiam inducam Et . ea in relinquetur tertia & : obibunt‡

9 יגועו והשלישית יותר בה׃ †והבאתי את־השלישית

eos probabo & ; argentum conflare iuxta* eos conflabo & , ignem per

באש וצרפתים כצרף את־הכסף ובחנתים

. eum exaudiam ego & , meo nomine in* inuocabit Ipse . aurum probare iuxta

כבחן את־הזהב הוא יקרא בשמי ואני אענה אתו

. meus Deus DOMINVS , dicet ipse & : ‡ ipse meus Populus , Dixi

אמרתי עמי הוא והוא יאמר יהוה אלהי׃

‡ interrogâtis — * sum : ‡ agricola sum, — † vt essem pastor, docuit — ‡ iuuentute mea. — c קנה — d נכה — * sunt — ‡ Hæ sunt, — † in — * percutiam oues, — e פוץ — f שוב — † partes duæ — ‡ ac deficient, — g יתר — * sicut conflatur — sicut probatur — * nomê meû; — ‡ est,

CAP. XIIII. יד

. tuo interiore in tuum spolium diuidetur‡ & : DOMINI venit dies Ecce

1 †הנה יום־בא ליהוה וחלק שללך בקרבך׃

, prælium in Ierusalaim ad* gentes omnes congregabo Et

2 †ואספתי את־כל־הגוים אל־ירושלם למלחמה

. violabuntur mulieres & , domus diripientur & , ciuitas capietur &

ונלכדה העיר ונשסו הבתים והנשים תשגלנה

reliquum & , captiuitatem in ciuitatis † dimidium egredietur Et

ויצא חצי העיר בגולה ויתר

, DOMINVS egredietur Et . vrbe ex succidetur non populi

3 העם לא יכרת מן־העיר׃ †ויצא יהוה

. conflictus ‖ die in eum bellare‡ diem secundû : illas gentes cōtra præliabitur &

ונלחם בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב׃

qui , oliuarum montem super illa die in eius pedes stabunt Et

4 †ועמדו רגליו ביום־ההוא על־הר הזיתים אשר

sui dimidio de‖ oliuarû mons scindetur & ; oriente ab Ierusalaim facies super*

על־פני ירושלם מקדם ונבקע הר הזיתים מחציו

montis dimidium recedet & : valde grandi valle , mare ad & orientem ad‡

מזרחה וימה גיא גדולה מאד ומש חצי ההר

vallem* fugietis Et . meridiem ad eius medium & , aquilonem ad

5 צפונה וחציו נגבה׃ †ונסתם גיא־

queadmodû fugietis Et . Asal ad montiû vallis pertinget quia , montium

הרי כי־יגיע גיא־הרים אל־אצל ונסתם כאשר

veniet & : Iehudah regis Huzziah diebus in terremotus faciebus à fugistis

נסתם מפני הרעש בימי עזיה מלך־יהודה ובא

, illa die in , erit Et . tecum‡ sancti omnes , meus Deus DOMINVS

6 יהוה אלהי כל־קדשים עמך׃ †והיה ביום ההוא

ipse , vnus dies erit Et . coagulationis & , preciositatum lux erit non

7 לא־יהיה אור יקרות וקפאון׃ †והיה יום־אחד הוא

vespera† tempore in erit sed : nox neque dies non , DOMINO erit* notus

יודע ליהוה לא־יום ולא־לילה והיה לעת־ערב

; Ierusalaim de viuæ aquæ egredientur , illa die in , erit Et . lux erit

8 יהיה־אור׃ †והיה ביום ההוא יצאו מים־חיים מירושלם

: nouissimum mare ad earû medium & , orientale mare ad earû medium

חציים אל־הים הקדמוני וחציים אל־הים האחרון

omnê super regem in† DOMINVS erit Et . erit hyeme in & æstate in

9 בקיץ ובחרף יהיה׃ †והיה יהוה למלך על־כל־

. vnum eius nomen & , vnus DOMINVS erit illa die In . terram

הארץ ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד׃

‡ diuidentur spolia tua in medio tui. — * contra — h שסס — השכבנה — † habitatorû — p — i חצה — ‡ quo præliatus est ‖ belli. — * est contra faciem — ‖ per dimidiû — ‡ ab oriête ad occidentem, — * ad — k נוס — facie — ‡ cum eo. — preciosa, & nix coagulata. — * est — † vespertino — † rex

תם ספר זכריה

Finis libri Zechariah.

ספר מלאכי

LIBER MALACHI.

CAP. I. א

manũ per Israel ad DOMINI verbi Onus*
1 משא דבר־יהוה אל־ישראל ביד
dixit ,vos Dilexi .Malachi
2 מלאכי׃ †אהבתי אתכם אמר
quo In :dixistis Et .DOMINVS
יהוה ואמרתם במה
,Iahacob ipsi Esau * frater Nónne ?nos dilexisti
אהבתנו הלוא־אח עשו ליעקב
,odiui Hesau Et ?Iahacob dilexi & ,DOMINVS dixit
3 נאם־יהוה ואהב את־יעקב׃ †ואת־עשו שנאתי
dracones in eius hæreditatem & ,solitudinẽ * eius montes posui &
ואשים את־הריו שממה ואת־נחלתו לתנות
,reuertemur & ,sumus pauperes Effecti :Edom dixerit Cum .deserti
4 מדבר׃ †כי־תאמר אדום רששנו ונשוב
Ipsi :exercituum DOMINVS dixit sic :desolata ædificabimus &
ונבנה חרבות כה אמר יהוה צבאות המה
,impietatis Terminum eos vocabunt & :destruam ego & ,ædificabunt
[a]יבנו ואני אהרוס וקראו להם גבול רשעה
.seculum in vsque DOMINVS est detestatus quem ,populum &
והעם אשר־זעם יהוה עד־עולם׃
DOMINVS Magnificetur :dicetis vos &, videbunt vestri oculi Et
5 †ועיניכם [b]תראינה ואתם תאמרו יגדל יהוה
seruus & ,patrem honorabit † filius ‡ .Israel terminum desuper*
6 מעל לגבול ישראל׃ †בן יכבד אב ועבד
‡ Dominus si & ?meus honor * vbi ,ego ‡ pater si & ;suum dominum
אדניו ואם־אב אני איה כבודי ואם־אדונים
sacerdotibus vobis exercituum DOMINVS dixit ?mei timor ‡ vbi ,ego
אני איה [c]מוראי אמר יהוה צבאות לכם הכהנים
?tuum nomen despeximus quo In :dixistis Et .meũ nomen despicientibus
[d]בוזי שמי ואמרתם במה בזינו את־שמך׃
:dixistis & ,pollutum panem meum altare super accedere Facientes‖
7 †[e]מגישים על־מזבחי לחם מגאל ואמרתם
.ipsa‡ despecta DOMINI Mensa :vos dicendo In* ?te polluimus quo In
במה גאלנוך באמרכם שלחן יהוה נבזה הוא׃
.malum *Non ,‡ ,immolandũ ad cæcum facietis accedere† quando Et
8 †וכי־תגשון עור לזבח אין רע
illud Offer .malum ‡ Non :morbidum † & ,claudum facietis accedere cum* Et
וכי תגישו פסח וחלה אין רע הקריבהו
,tuas facies * suscipiet nunquid vel ,tibi cõplacebit nunquid :tuo duci nunc
נא לפחתך הירצך או [f]הישא פניך
quæso deprecamini nunc Et ?exercituum DOMINVS dixit
9 אמר יהוה צבאות׃ †ועתה [g]חלו־נא
† hoc fuit vestra manu De .nostri miserebitur & ,Dei facies ‡
פני־אל ויחננו מידכם היתה זאת
? exercituum DOMINVS dixit ,facies ‡ vobis ex suscipiet Nunquid
הישא מכם פנים אמר יהוה צבאות׃
facietis lucere * non & ? ostia claudet & vobis in etiam Quis
10 †מי גם־בכם ויסגר דלתים ולא־תאירו
DOMINVS dixit ,vobis in voluntas mihi ‡ Non ?gratis meum altare
מזבחי [h]חנם אין־לי חפץ בכם אמר יהוה
.vestra manu de volam non munus & ;exercituum
צבאות ומנחה לא־ארצה מידכם׃
magnum eius occasum ad vsque & ,Solis ortu ab Nam
11 †כי ממזרח־שמש ועד־מבואו גדול
,meo nomini oblatum suffumigatum loco omni in & ,gẽtes inter meũ nomẽ
שמי בגוים ובכל־מקום מקטר [i]מגש לשמי
dixit ,gentes inter meum nomen magnum quia :munda oblatio &
ומנחה טהורה כי־גדול שמי בגוים אמר
.exercituum DOMINVS
יהוה צבאות׃
DOMINI Mensa :vos dicendo in ‡ ,illud polluentes * vos Et
12 †ואתם מחללים אותו באמרכם שלחן יהוה
.eius esca contempta * eius fructus ‡ & ,ipsa † contaminata
מגאל הוא וניבו נבזה אכלו׃
DOMINVS dixit ,illam efflastis* & ,defatigatio‖ Ecce :dixistis Et
13 †ואמרתם הנה מתלאה [k]והפחתם אותו אמר יהוה

*Prophetia · *erat · *in · Si · [a]בנה · [b]ראה · *super · ‡Porro · †honorat · ‡sum · *est · ‡sum · ‡est · [c]ירא · [d]בזה · ‖Offertis · [e]נגש · *In ipso quód dicitis: · ‡est. · †offertis · ‡dicitis, · *est · ‡si obtuleritis · †languidum: · ‡est · *faciem tuã, · [f]נשא · [g]חלה · *vultum · †nobis · ‡faciem · *incendetis ignem super · ‡est · [h]חנן · offertur incensum, · [i]נגש · *polluitis · ‡dicentes: · †est, · ‡verbum · *contemptibile · ‖labor · ‡illum · *proiecistis · [k]נפח

languidum, ,morbidum ‡ & ,claudum & ,raptum intulistis & ,exercituum
צבאות והבאתם גזול ואת־הפסח ואת־החולה
dixit ,vestra manu de illud volam num :munus intulistis &
והבאתם את־המנחה הארצה אותה מידכם אמר
eius ‡ grege † in est & dolosus maledictus Et ?DOMINVS
14 יהוה׃ †וארור נוכל ויש בעדרו
magnus rex quia :Domino corruptum immolans & vouens * & ,masculus
זכר ונדר וזבח משחת לאדני כי מלך גדול
terribile meum nomen & ,exercituum DOMINVS dixit ,ego ‡
אני אמר יהוה צבאות ושמי [m]נורא
.gentes inter
בגוים׃

[l]בוא · †cuius · ‡est · *& vouet & immolat · ‡sum, · [m]ירא

CAP. II. ב

.sacerdotes * ,hoc mandatum vos ad nunc Et
1 †ועתה אליכם המצוה הזאת הכהנים׃
dandum ad ,cor super posueritis non si & ,audieritis non Si
2 †אם־לא תשמעו ואם־לא [n]תשימו על־לב לתת
vos in mittam & ,exercituum DOMINVS dixit ,meo nomini gloriam
כבוד לשמי אמר יהוה צבאות ושלחתי בכם
etiam & :vestris benedictionibus maledicam & ,maledictionem
את־המארה [o]וארותי את־ברכותיכם וגם
corrumpens ego‡ Ecce .cor super ponentes vos* non quoniam :ei maledixi
3 ארותיה כי אינכם שמים על־לב׃ †הנני גער
stercus ,vestros vultus super stercus dispergam & ,semen vobis
לכם את־הזרע וזריתי פרש על־פניכם פרש
.se ad vos assumet & :vestrarum solennitatum
[p]חגיכם ונשא אתכם אליו׃
existendum ad ,hoc mandatum vos ad misi quód scietis Et
4 †וידעתם כי שלחתי אליכם את המצוה הזאת להיות
.exercituum DOMINVS dixit ,Leui cum meum pactum
בריתי את־לוי אמר יהוה צבאות׃
illi ea dedique ,pacis & ,vitarum eo cum fuit meum Pactum
5 †בריתי היתה אתו החיים והשלום ואתנם־לו
.ipse est cõtritus mei nominis faciebus † à & ,me timuit & ‡ ,timorem *
מורא וייראני ומפני שמי נחת הוא׃
est inuenta non iniquitas & ,eius ore in fuit veritatis Lex
6 †[q]תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא־נמצא
auertit multos & ,mecum ambulauit rectitudine‖ in & pace in :eius labiis in
בשפתיו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים [r]השיב
legem & ,scientiam custodient sacerdotis labia Nam .iniquitate ab
7 [s]מעון׃ †כי־שפתי כהן ישמרו־[t]דעת ותורה
vos Et .ipse‡ exercituũ DOMINI angelus quia :eius ore ex requirent
8 יבקשו מפיהו כי מלאך יהוה־צבאות הוא׃ †ואתם
pactum corrupistis :lege in multis fuistis offendiculo ,via de recessistis
[u]סרתם מן־הדרך הכשלתם רבים בתורה שחתם ברית
vos dedi ego etiam Et .exercituum DOMINVS dixit ,Leui
9 הלוי אמר יהוה צבאות׃ †וגם־אני נתתי אתכם
vos * non quod os secundum ,populo omni humiles & contemptibiles
[x]נבזים ושפלים לכל־העם כפי אשר אינכם
pater Nónne .lege in facies assumentes ‡ & ,meas vias seruantes
10 שמרים את־דרכי ונשאים פנים בתורה׃ †הלוא אב
fraudatur ‡ Cur ?nos creauit vnus Deus nónne ? nobis omnibus † vnus
אחד לכלנו הלוא אל אחד בראנו מדוע נבגד
fecit Fraudem ?nostrorum patrum pactum violando ,suo fratre in vir
11 איש באחיו לחלל ברית אבתינו׃ †בגדה
quia :Ierusalaim in & ,Israel in est facta abominatio & ,Iehudah
יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם כי
vxorem duxit† & ,dilexit quam‡ ,DOMINI sanctitatẽ* Iehudah cõtaminauit
חלל יהודה קדש יהוה אשר אהב ובעל
,hoc fecit qui virum DOMINVS Succidet .alieni Dei filiam
12 בת־אל נכר׃ †יכרת יהוה לאיש אשר [y]יעשנה
DOMINO munus offerentẽ & ,Iehudah tentoriis de respondentem & vigilantem‡
ער וענה מאהלי יעקב ומגיש מנחה ליהוה
lachryma operire ,facietis * secundò hoc Et .exercituum
13 צבאות׃ †וזאת שנית תעשו [z]כסות דמעה את־
ad respiciendo † vltra non à ‡ ,clamore & fletu ,DOMINI altare
מזבח יהוה בכי ואנקה מאין עוד [a]פנות אל־
.vestra manu de beneplacitum capiendum ad & ,munus ‡
המנחה ולקחת רצון מידכם׃

*ô · vt detis · [n]שום · [o]ארר · *ponitis · ‡corrumpo · [p]חגג · vt esset · vitæ, · *propter · ‡quo · †facie · [q]ירה · ‖æquitate · [r]שוב · [s]עוה · [t]ידע · ‡est · [u]סור · *seruastis · [x]בזה · ‡accepistis faciem · †est · ‡spernit vnusquisque nostrum fratrẽ suum, · *sanctum · ‡quod · †rem habuit cũ filia · [y]עשה · ‡magistrum, & discipulũ de tabernaculo · *facitis, operiunt vxores vestræ lachrymas · [z]כסה · ‡vt · †respiciam · ‡sacrificium & accipiam oblationem · [a]פנה

sit testificatus DOMINVS quòd Propterea :quid Propter :dixistis Et

14 וַאֲמַרְתֶּם עַל־מָה עַל כִּי־יְהוָה הֵעִיד

,eà in es prævaricatus tu quam ,tuarum pueritiarum * vxorem inter & te inter

בֵּינְךָ וּבֵין אֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה בָּגַדְתָּה בָּהּ

.fœderis tui vxor & ,tua socia ipsa & ; fecit vnus ne Et

15 וְהִיא חֲבֶרְתְּךָ וְאֵשֶׁת בְּרִיתֶךָ׃ וְלֹא־אֶחָד עָשָׂה

cauti estote Et* .Dei semẽ quærens ? vnus quid & ,ei spiritus residuum*

וּשְׁאָר רוּחַ לוֹ וּמָה הָאֶחָד מְבַקֵּשׁ זֶרַע אֱלֹהִים וְנִשְׁמַרְתֶּם

.prævaricetur ne tuarum pueritiarum vxorem in & ,vestro spiritu in

בְּרוּחֲכֶם וּבְאֵשֶׁת נְעוּרֶיךָ אַל־יִבְגֹּד׃

,Israel Deus DOMINVS dixit ,dimitte ,oderit Cùm

16 כִּי־שָׂנֵא שַׁלַּח אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

:exercituum DOMINVS dixit ,eius vestimentum super rapina * operiet &

וְכִסָּה חָמָס עַל־לְבוּשׁוֹ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת

.fraudetis ne & ,vestro spiritu in vos custodietis &

וְנִשְׁמַרְתֶּם בְּרוּחֲכֶם וְלֹא תִבְגֹּדוּ׃

:dixistis & ,vestris verbis in DOMINVM fecistis Laborare

17 הוֹגַעְתֶּם יְהוָה בְּדִבְרֵיכֶם וַאֲמַרְתֶּם

bonus ,malũ faciens Omnis :vos dicendo In ? fecimus laborare quo In

בַּמָּה הוֹגָעְנוּ בֶּאֱמָרְכֶם כָּל־עֹשֵׂה רָע טוֹב

:iudicij Deus * vbi aut ,placuit ipse eis in & ,DOMINI oculis in

בְּעֵינֵי יְהוָה וּבָהֶם הוּא חָפֵץ אוֹ אַיֵּה אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט׃

Margin: עוֹד[b] * adolescẽtiæ tuæ, * despexisti * cùm sit * quidem Abraham * vt facitis, * excellentia * fuit * fecit * quæ suit * Custodite igitur vobis spiritum vestrum, * adolescẽtiæ tuæ * prævaricéris. * Si oderis * iniquitas * custodite יָגַע[g] * eum? Dum dicitis: * qui facit * est * est

CAP. III. ג

,meas facies ad viam vertet & ,meum angelum mittens ego Ecce

1 הִנְנִי שֹׁלֵחַ מַלְאָכִי וּפִנָּה־דֶרֶךְ לְפָנָי

,quærentes * vos quem ,dominator suum palatium ad veniet statim &

וּפִתְאֹם יָבוֹא אֶל־הֵיכָלוֹ הָאָדוֹן אֲשֶׁר־אַתֶּם מְבַקְשִׁים

DOMINVS dixit ,venit ecce :volentes * vos quem ,fœderis angelus &

וּמַלְאַךְ הַבְּרִית אֲשֶׁר־אַתֶּם חֲפֵצִים הִנֵּה־בָא אָמַר יְהוָה

stans quis & eum veniendi diem sustinens quis Et .exercituum

צְבָאוֹת׃ 2 וּמִי מְכַלְכֵּל אֶת־יוֹם בּוֹאוֹ וּמִי הָעֹמֵד

Borith tanquam & ,conflans ignis tanquam ipse nam ? eum conspici in

בְּהֵרָאוֹתוֹ כִּי־הוּא כְּאֵשׁ מְצָרֵף וּכְבֹרִית

purgabit & ,argentum emundãs & ,conflans sedebit Et .fullonum

3 מְכַבְּסִים׃ וְיָשַׁב מְצָרֵף וּמְטַהֵר כֶּסֶף וְטִהַר

erunt & :argentum sicut & ,aurum sicut eos excoquet* & ,Leui filios

אֶת־בְּנֵי־לֵוִי וְזִקַּק אֹתָם כַּזָּהָב וְכַכָּסֶף וְהָיוּ

.iustitia in munus offerentes * DOMINO

לַיהוָה מַגִּישֵׁי מִנְחָה בִּצְדָקָה׃

,Ierusalaim & ,Iehudah munus DOMINO dulcescet Et

4 וְעָרְבָה לַיהוָה מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָ͏ִם

accedam Et .antiquos annos secundũ & ,seculi dies secundum

כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת׃ 5 וְקָרַבְתִּי

,adulteros in & ,maleficos in velox testis ero & ,iudicium ad vos ad

אֲלֵיכֶם לַמִּשְׁפָּט וְהָיִיתִי עֵד מְמַהֵר בַּמְכַשְּׁפִים וּבַמְנָאֲפִים

,viduam ,mercenarij mercedem subtrahentes in & :falsitate in * iurantes in &

וּבַנִּשְׁבָּעִים לַשָּׁקֶר וּבְעֹשְׁקֵי שְׂכַר־שָׂכִיר אַלְמָנָה

dixit ,me timuerunt nec ,peregrinum peruertentes & ,pupillum &

וְיָתוֹם וּמַטֵּי־גֵר וְלֹא יְרֵאוּנִי אָמַר

vos & :sum mutatus nõ DOMINVS ego Nã .exercituũ DOMINVS

יְהוָה צְבָאוֹת׃ 6 כִּי אֲנִי יְהוָה לֹא שָׁנִיתִי וְאַתֶּם

vestrorum patrum diebus A .estis consumpti non Iahacob filij

בְּנֵי־יַעֲקֹב לֹא כְלִיתֶם׃ 7 לְמִימֵי אֲבֹתֵיכֶם

,me ad Reuertimini .custodistis non & ,meis institutis ab recessistis

סַרְתֶּם מֵחֻקַּי וְלֹא שְׁמַרְתֶּם שׁוּבוּ אֵלַי

quo In :dixistis Et .exercituum DOMINVS dixit ,vos ad reuertar &

וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה

vos quia :Deum homo vi auferet ? Nunquid ? reuertemur

נָשׁוּב׃ 8 הֲיִקְבַּע אָדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם

decima ? te vi abstulimus ? quo In :dixistis Et ? me vi aufertetes

קֹבְעִים אֹתִי וַאֲמַרְתֶּם בַּמֶּה קְבַעֲנוּךָ הַמַּעֲשֵׂר

vos me & ,maledicti vos * maledictione In .oblatione &

וְהַתְּרוּמָה׃ 9 בַּמְּאֵרָה אַתֶּם נֵאָרִים וְאֹתִי אַתֶּם

domũ ad decimam omnem Auferte .ipsa omnis gens ,vi rapientes

קֹבְעִים הַגּוֹי כֻּלּוֹ׃ 10 הָבִיאוּ אֶת־כָּל־הַמַּעֲשֵׂר אֶל־בֵּית

dixit ,hoc in nunc me probent & ,mea domo in præda fit & ,thesauri

הָאוֹצָר וִיהִי טֶרֶף בְּבֵיתִי וּבְחָנוּנִי נָא בָּזֹאת אָמַר

Margin: * mitto ante faciem meam, * quæritis, * templum * vultis: * ferre poterit * quando venerit? * poterit stare cùm apparuerit? * sapo רָאָה * conflabit הָיָה * offerent * sacrificium * mendacitèr, * vi retinẽtes נָטָה שָׁנָה כָּלָה חָקַק * rapiet * quæ sunt Dei: * rapitis mea? * rapuimus tua? in * estis * mea rapitis אָרַר * in בּוֹא * quod rapitis

cataractas vobis aperuero non si :exercituum DOMINVS

יְהוָה צְבָאוֹת אִם־לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֵת אֲרֻבּוֹת

.sufficiens non ad vsque ,benedictionem vobis euacuauero & ,cælorum

הַשָּׁמַיִם וַהֲרִיקֹתִי לָכֶם בְּרָכָה עַד־בְּלִי־דָי׃

vobis corrumpet non & ,deuorantem in vobis increpabo Et

11 וְגָעַרְתִּי לָכֶם בָּאֹכֵל וְלֹא־יַשְׁחִת לָכֶם אֶת־

dixit ,agro in vitis vobis orbabit nec ,humi fructum

פְּרִי הָאֲדָמָה וְלֹא־תְשַׁכֵּל לָכֶם הַגֶּפֶן בַּשָּׂדֶה אָמַר

:gentes omnes vos beatificabunt Et .exercituum DOMINVS

12 יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְאִשְּׁרוּ אֶתְכֶם כָּל־הַגּוֹיִם

.exercituum DOMINVS dixit ,beneplaciti terra vos eritis quia

כִּי־תִהְיוּ אַתֶּם אֶרֶץ חֵפֶץ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃

:dixistis Et .DOMINVS dixit ,vestra verba me contra Inualuerunt

13 חָזְקוּ עָלַי דִּבְרֵיכֶם אָמַר יְהוָה וַאֲמַרְתֶּם

,Deo seruire Vanum ,Dixistis ? te contra sumus locuti Quid

14 מַה־נִּדְבַּרְנוּ עָלֶיךָ׃ אֲמַרְתֶּם שָׁוְא עֲבֹד אֱלֹהִים

quòd & ,eius custodiam custodierimus quòd ,emolumenti quid &

וּמַה־בֶּצַע כִּי שָׁמַרְנוּ מִשְׁמַרְתּוֹ וְכִי

.exercituum DOMINI faciebus à obscurè ambulauerimus

הָלַכְנוּ קְדֹרַנִּית מִפְּנֵי יְהוָה צְבָאוֹת׃

sunt ædificati etiam ,superbos beatificantes nos nunc Et

15 וְעַתָּה אֲנַחְנוּ מְאַשְּׁרִים זֵדִים גַּם־נִבְנוּ

.euaserunt & ,Deum probauerunt etiam ,impietatem facientes

עֹשֵׂי רִשְׁעָה גַּם בָּחֲנוּ אֱלֹהִים וַיִּמָּלֵטוּ׃

:suum socium ad vir DOMINVM timentes sunt locuti Tunc

16 אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְהוָה אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ

memoriæ liber est scriptus & ,audiuit & ,DOMINVS attendit &

וַיַּקְשֵׁב יְהוָה וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן

.eius nomen cogitantibus & ,DOMINVM timentibus ,eius facies ad

לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְהוָה וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ׃

qua die in ,exercituum DOMINVS dixit ,mihi erunt Et

17 וְהָיוּ לִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לַיּוֹם אֲשֶׁר

vir parceret sicut ,eis supra parcam & speculium faciens ego

אֲנִי עֹשֶׂה סְגֻלָּה וְחָמַלְתִּי עֲלֵיהֶם כַּאֲשֶׁר יַחְמֹל אִישׁ

inter videbitis & ,conuertemini Et .sibi seruienti suo filio super

18 עַל־בְּנוֹ הָעֹבֵד אֹתוֹ׃ וְשַׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם בֵּין

.ei seruit non qui eum ad ,Deo seruientem inter ;impiũ ad iustum

צַדִּיק לְרָשָׁע בֵּין עֹבֵד אֱלֹהִים לַאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ׃

Margin: adeo vt non sint vobis sufficientia vasa. * terræ, * fructũ suũ רוּק[c] פָּרָה[d] desiderabilis, הָיָה[e] * est colere Deum, humiliter à facie beatificamus זוּד[f] בָּנָה[g] vnusquisq; ad amicum יָרֵא[h] * memorialis coram eo, * facio * parcit * discernetis שׁוּב * &

CAP. IIII. ד

omnes erunt & ;clibanus tanquam ardens veniens dies ecce Nam

1 כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בֹּעֵר כַּתַּנּוּר וְהָיוּ כָל־

eos inflammabit & ,stipula impietatem faciens omnis & ,superbi

זֵדִים וְכָל־עֹשֵׂה רִשְׁעָה קַשׁ וְלִהַט אֹתָם

derelinquet non quia :exercituum DOMINVS dixit ,veniens dies

הַיּוֹם הַבָּא אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר לֹא־יַעֲזֹב

meũ nomen timentibus vobis orietur Et .ramum & ,radicem eis

2 לָהֶם שֹׁרֶשׁ וְעָנָף׃ וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי

crescetis & ,egrediemini & ;eius alis in sanitas & ,iustitiæ Sol

שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ וִיצָאתֶם וּפִשְׁתֶּם

pulvis fuerint cùm impios conculcabitis Et .saginati

3 כְּעֶגְלֵי מַרְבֵּק׃ וְעַסּוֹתֶם רְשָׁעִים כִּי־יִהְיוּ אֵפֶר

DOMINVS dixit ,faciens ego quam die in ,vestrorũ pedũ plantis sub

תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם בַּיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אָמַר יְהוָה

mandaui quam ,mei serui Moseh legis Mementote .exercituum

4 צְבָאוֹת׃ זִכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי

.iudicia & ,statuta ,Israel omnem super Choreb in ei

אוֹתוֹ בְחֹרֵב עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים׃

venire ante ,prophetam Eliiah vobis mittens ego Ecce

5 הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא

patrum cor conuertet Et .terribilem & ,magnum DOMINI diem

6 יוֹם יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃ וְהֵשִׁיב לֵב־אָבוֹת

percutiã & ,veniam fortè ne ,eorũ patres super filiorum cor & ,filios super

עַל־בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל־אֲבוֹתָם פֶּן־אָבוֹא וְהִכֵּיתִי

.anathemate terram

אֶת־הָאָרֶץ חֵרֶם׃

Margin: venit * omnes facientes * vt venturus, * erit multiplicabimini * saginati. * dirruetis * vt עָסַס[k] * facio יָרָה[l] * ad חָקַק[m] * mitto * antequam veniat dies * magnus * terribilis יָרֵא[n] שׁוּב * ad נָכָה[o] * occisione.

תם ספר מלאכי

FINIS LIBRI MALEACHI.

סכום פסוקי ספר ישעיה אלף ומאתים ותשעים וחמשה וסימ׳ ארצה׳ וחציו כי אם שם אדיר ה׳ לנו ׃

סכום פסוקי ספר ירמיהו אלף ושל׳ש מאות וששים וחמשה וסימ׳ אשסה׳ וסדרי׳ שלשים ואחד וחציו ויאמר חנניה ׃

סכום פסוקי ספר יחזקאל אלף ומאתים וע״ג ׃

הושע קצ״ז יואל ע״ג עמוס קמ״ו עובדיה כ״א יונה מ״ח מיכה ק״ה
נחום מ״ז חבקוק נ״ו צפניה נ״ג חגי ל״ח זכריה רי״א מלאכי נ״ה ;

Hos quatuor & viginti veteris Testamenti libros Hebraicos, cum Latina interpretatione è verbo reddita, à Christophoro Plantino summa fide excusos, & ad vetustissimorum exemplarium fidem, incredibili diligentia & labore castigatos, Benedictus Arias Montanus Sacræ Theologiæ Doctor, atque ad id operis, à Philippo Catholico Hispaniarum rege delegatus, suo decreto approbauit.

B. Arias Montanus

Hanc Santis Pagnini *ex Hebræo Latinam versionem, diuersorum eiusdem auctoris exemplarium subsidio atque collatione restitutam, nos infrascripti Theologi, quibus ex* Philippi *Catholici regis mandato à Louaniensi Academia id muneris commissum fuerat, examinauimus, examinatamque probauimus, & non modò ad Hebræum textum intelligendum; verumetiam ad Latinam editionem vulgatam, multis in locis illustrandam, vtilem iudicamus. Actum Louanij* VIII. *Calendas Apriles. Anno Domini* CIↃ. IↃ. LXXI.

Augustinus Hunnæus S. Th. professor regius & ordinarius.

Cornelius Reyneri Goudanus, S. Th. professor ordinarius.

Iohannes VVilhel. Harlemius, Louanij in Collegio Societ. Iesv S. Scripturæ & linguæ Hebr. professor.